

1	שלה
126	קרה
149	הקת
180	בלק
264	פנחס
289	ואתחנן
314	עקב
339	שופטים
349	כי תצא
382	הערות סופיות

פרשת שלה לך אנשים	
<p>וידבר יי' אל משה לאמר שלה לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו' רבי חייא פתח (איוב לח יב) המימין צוית בקר ידעת השחר מקומו² שחר כתיב ה"א³ אתרחקא משחר, למה. אלא אמר רבי חייא, בשעה שנוטה הערב והשמש נוטה להיכנס, אז נחלש כחו, אז שולט השמאל ונמצא דין בעולם ומתפשט (למעלה). ואז צריך האדם להתפלל ולכוון רצון (להתפלל שימצא רצון) לפני רבונו.</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען וגו'", רבי חייא פתח "המימין צוית בוקר ידעת השחר מקומו", כתוב ה"א התרחקה משחר, למה. אלא אמר רבי חייא, בשעה שנוטה הערב והשמש נוטה להיכנס, אז נחלש כחו, אז שולט השמאל ונמצא דין בעולם ומתפשט (למעלה). ואז צריך האדם להתפלל ולכוון רצון (להתפלל שימצא רצון) לפני רבונו.</p>
<p>דאמר רבי ייסא כד נטי שמשא¹³ ואתחלש כדין אתפתח חד פתיחו בשמשא¹⁴</p>	<p>שאמר רבי ייסא, כשנוטה השמש ונחלש, אז נפתח פתח אחד בשמש</p>

¹ ר"ל בפתיחה זו כמש"ו בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' כו' (יהל אור).
² המימין צוית בקר ידעתה שחר {קרי - השחר} מקומו. פי' ידעת השחר, הודעת לה מקומה שהוא שחר וזהו מקומו של אות ה', ואז נכנסת במקומה שהוא השחר ואתכלילת בגויה. ומה שלא היה כן בכל הלילה דאות ה' נתרחה מן שחר שהוא מקומה, וזוהי כוונת רבי חייא בפתיחה זו, והתירוץ הוא כדמסיים ואזיל אלא שהקדים סודות אחרים כדרך המדרש (מ"מ).
³ מלכות (מ"מ).
⁴ חסד, ולכן בלילה שהיא שעת הדין מתרחק אות ה' מן שחר, ובבקר שהוא שעת הרחמים חזרה ה' למקומה לשחר שהוא החסד (מ"מ).
⁵ יובן בהקדים מש"כ בשעה"כ שבק"ש דשחרית נכנסים ר"ק דגדלות דאימא בז"א, ובהעמידה נכנסים עוד וכו' ונמצא כי יש הארה גדולה בעולם ונתבטלו כל הדינים, אמנם אחר התפילה בימי הגלות מסתלקים המוחין ועומדים בסוד אור מקיף על רישא דז"א, ונשאר רשימו של המוחין בתוך ז"א ומחמת הרשימו של המוחין שנשאר בתוכו נשאר בגדלותו עד כי ינטו צללי ערב, והא כאשר מתמלא הז"א מש"ך ופ"ר דינים שהם גבורות ללא מיתוק, והוא מש"כ כדין שלטא שמאלא (מ"מ).
⁶ היינו אור אבא שבז"א (רמ"ז).
⁷ ר"ק דאמא (רמ"ז).
⁸ לך למה, וזכפ"מ ואלשתכחו*##.
⁹ דפ"מ גורס את המוסגר.
¹⁰ שאז הוא זיווג ישראל ולא, וזה זווג נוטה לגבורה, וזה מתפשט לעילא, שלא היא למעלה מהחזה (רמ"ז). היינו כאשר יש דין, אז גם החסדים מסכימים לזה (מ"מ).
¹¹ כמש"כ באד"ר קכט ע"א שרעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי (רמ"ז), שם רק מוזכר לגבי תפילת מנחה דשבת, וצ"ע.
¹² כדי שלא ישלוט בו הדין (מ"מ).
¹³ למערב שהוא הבריאה ששם יורדים המוחין בלילה (רמ"ז). דעד חצי היום, הולך ואור עד נכון היום, האור מתגבר והולך, ומחצי היום ואילך מתחלש האור. וכל שהאור מתמעט הדין מתחיל, היום,

<p>ואתכניש חיליה ושמאלא שליט ויצחק כרי בירא תחותיה¹⁵ כיון דעאל ליליא¹⁶ פתקא¹⁷ דקוטפא¹⁹¹⁸ באחמתיה²¹²⁰ שכיח²³²² וכמה חבילין²⁴ טריקן (אזדריקו) אתפשטו²⁵ בעלמא וכלהו שטאן בערבוביא²⁶ ואולי וחייכאן בנפשן דרשיעיא²⁷ (ס"א דבני נשא)²⁸ ומודעין לון מלין מנהון כדיבן ומנהון קשוט²⁹ ומאן דאשתכח בינייהו³⁰ אתייהיב לון רשו לחבלא וכלהו בני עלמא ניימין (ואתכנשו)³¹ וטעמין טעמא דמותא³² והא אוקימנא</p>	<p>ומתכנס כחו, והשמאל שולט, ויצחק כורה באר תחתיו. כיון שנכנס הלילה, השערופתק? של (הכריתה והגבורות)הדבקה מצוי באוצרו, וכמה קבוצות מחבלים מזיקים (נזרקים) מתפשטים בעולם, וכולם משוטטים בערבוביה, והולכים וצוחקים בנפשות הרשעים (של בני אדם), ומודיעים להם דברים, מהם כוזבים ומהם אמת. ומי שנמצא ביניהם, נתנה לו רשות לחבל, וכל בני העולם ישנים (והתכנסו) וטועמים טעם מות, והרי</p>
---	--

שאור הוא חסד, וכל התפשטות מצד החסד, והתכנסות ומיעוט מצד הגבורה. והנה ד' עתים ביום שבהן ד' דרגין, ד' רגלי המרכבה, שבהן תקינו ג' תפלות אברהם יצחק ויעקב, ואחר חצות דוד, חצות לילה אקום, כנור דודו כו'. והן כ"ח עתים דקהלת בז' ימי השבוע, שז' מתנות חכמה עושר כו' הם בז' ימים כמ"ש בס"י {פ"ד} וכ"א כליל בד', והנה אחר חצות היום השמש אורה חוזר, והיא דין, מדת יצחק, ועמ"ש בלקוטים צ"ח ב' צ"ט א' בארוכה (יהל אור). נוטה למערב, שמזרח ומערב הם סוד חיים ומות אור ישר ואור חוזר (יהל אור).

¹⁴ נפתח חלון למעלה והאור יוצא משם מעט מעט וז"ש ואתכנש חיליה כו' (יהל אור).

¹⁵ כיון שהארות שיש בז"א הם דינים ללא מיתוק אז גם ההארה הנמשכת אל המוחין דנוק' היא הארה ללא מיתוק, והם מתפשטים בכל ספירותיה וכללות נכלל ביסוד שלה, והוא הבריאה, וזה נתקן על ידי המוחין שנכנסים לז"א במנחה (מ"מ).

אלו הב' אברהם ויצחק כרו הבאר, והוא כנגד חו"ג, והם ב' תפילות. אבל יעקב ישב על הבאר לבד כמ"ש בסוף פרשת חיי שרה (יהל אור).

¹⁶ ואז דין הגמור חושך והולך ומתגבר החשך עד חצי הלילה, ומשם ואילך מתמעט החושך ומתעורר הרחמים (יהל אור).

¹⁷ שטר (מ"מ).

¹⁸ לקוטעא (לכך אמת)??.

¹⁹ גבורות כמ"ש כ בזהר על & קטפת מלילות לשון כריתה שהגבורות פוסקים דינים על בני אדם (מ"מ).

²⁰ צאמתיא (פל"מ).

²¹ הוא יסוד דנוק' ששם נגמרו כולם ליכנס (מ"מ).

²² מנלפ"ך לךך אמת???, והגרסא המובא כאן הוא העיקר לפי הגר"א.

²³ עי' לעיל קמט ע"ב:, וע' לקמן קנד ע"ב:.. נסיעת השמש מחצות לילה הוא כעין הדגלים, ולכן אחר חצות דגל מזרח, וקודם חצות היום דגל דרום כי הכל כנ"ל, ואחר חצות דגל מערב, וקודם חצות לילה דגל צפון ולכן אז באחמתא כו' (יהל אור).

²⁴ מלאכי חבלה (אור יקר). מחנות הקלי' (מ"מ).

²⁵ "טריקן (אזדריקו) אתפשטו" נמחק צלפ"מ ובמקומו איתא "אזדריקו".

²⁶ כי הם משברי כלים אותיות בערבוביא ובאור הוא כסדר, משא"כ בחשך ולכן נק' ערב, ערבוביא, ערב רב. וכמ"ש ותקרבו אלי כולכם שם היתה הקריבה כסדר הקטנים מכדין כו'. והן מסט' דכלאים ערבוביא. ועין בתיקו' קל"א ב' לזמנין מרכיבין נוקבין כו' לא אזדריקו לאתר ידיעא אלא כל חד באתר דלאו מיני' כו'. וכל הצורות מעורבין בחשך (יהל אור).

²⁷ בדמות נשים לטמאם בקרי (מ"מ), שמצערין אותם בחלומות, עי' לעיל כה ע"א (יהל אור).

²⁸ נמחק צלפ"מ.

²⁹ רק לזמן קרוב אבל לצדיקים מראים להם חלומות לזמן רחוק (מ"מ). והענין כפי המעשים ועסקי עוה"ז ומחשבותיו, שג"כ הוא פעמים בשקר ופעמים באמת (יהל אור).

³⁰ שהולך יחידי בלילה (מ"מ ויהל אור).

³¹ לפ"מ גורס את המוסגר.

³² שבק"ש דערבית מחזירים המוחין דגדלות דר"ק דאימא בז"א ועוד בעמידה, וכל זה לפי שעה אבל אח"כ לא נשאר אפילו הרשימו של המוחין לכן בלילה היא עת הדורמיטא והשינה, וכל מי שיש בו נשמת חיים חוזר לשורשו ונשמות הרשעים אינם מניחים אותם הקלי' לעלות למעלה ולכן משוטטים בעולם הזה (מ"מ). הנה ידוע שהנהגה הוא בד' דרגין, גבור וחלש רך וקשה {ס"י פ"ד

בארנו.	
בא וראה, כשמתעוררת רוח צפון, אז מתקבלת כנסת ישראל בשמאל (ומתחברים כאחד) ושורה בזרוע	ת"ח כד אתער רוח צפון ³³ כדין אתקבלא כנסת ישראל בשמאל ³⁴ (ואתחברו כחדא) ³⁵ ושריא בדרועא באתרהא ³⁷

מ"א}, חסד ודין, ורחמים שהוא חסד ממוזג בדין ודין ממוזג בחסד, שהם חג"תם, ד' אותיות הוי"ה. והנה העוה"ז א"א להתנהג לא בחסד גמור ולא בדין גמור, אלא בשתי מדות הממוזגות, והן יום ולילה שמתנהג העולם בהן. ועוה"ב מתנהג בב' מדות הפשוטים ג"ע כולו חסד, וגיהנם כולו דין. והן ד' יסודות, ג"ע מים, שכל צחצוחא ועינוגא דלהון בנהר, כמ"ש בפ' ויקהל {רי:}. וכן מזלא קדישא, וגיהנם אש. והעוה"ז מתנהג ברוח ועפר, שכל חיות האדם הוא ברוח, ומיתתו והפסד בעפר, ואל עפר חשוב, וכל חולי מצד מרה השחורה עפר, וכן כל הפסד כידוע. ונגדן הן ד' רוחות. ג"ע בדרום, וגיהנם בצפון כידוע. והעוה"ז היישוב ממזרח למערב בין דרום לצפון, ולא בדרום וצפון. וכן הנהגתו במזרח ומערב. יום השמש ממזרח, והוא אור, שהוא חיים, כמ"ש באור פני מלך חיים, וכמ"ש לאור באור החיים, להתהלך לפני אלקים כו'. וחשך במערב, המות, כמ"ש {תנחומא וישב ד'}. וחשך ע"פ תהום זהו המות. ולכן בלילא טעמין כו', וביום מתעוררין וחיים, שבכל יום מתחדשין. והוא המטה במערב, ויאסוף רגליו כו'. וידוע שמדת יום ולילה זו"ל, הם אילנא דחייא כו', והן תרין קשרין דב"נ, רוח ונפש שהיא שתופא דגופא, והגוף והנפש אל עפר תשוב, והרוח הוא חי, דלא מיתא לעלמין. והן ב' דרגין בעוה"ז, צדיקים ורשעים, צדיקים נקראים חיים, ובניהו כו' (ברכות י"ח). והן ב' רגלי המרכבה, צדיקים נקראין ארי' כמ"ש בז"ח רות (פו ע"ב) על חד ארי' כו', וכמה מקומות, אבל הרשעים ואדם על עפר ישוב, והן דגלי מזרח ומערב כמ"ש בפ' בהעלותך {קנד:}, ובג"ע דרגא דנשרא כמ"ש מתעופפי' כנשרין. וכן אמר בפ' בלק {קצו:} מצפצפין כצפרין גם צפור מצאה בית כו'. ובגיהנם כלחוך השור כמ"ש בר"פ בלק {קפו}. וע' בפר"א פ"ג דאמר שם ארבע רוחות בעולם כו', רוח פנת המזרח משם האור יוצא לעולם, רוח פנת הדרום משם טללי ברכה וגשמי רצון יוצאין לעולם, רוח פנת המערב משם חושך כו', רוח כו' ושם הוא מדור כו' שנאמר כו' (יהל אור).

³³ פי' ה"ג דאימא מתוקים הבאים למלכות בחצות (מ"מ), שד' רוחות מנשבות בד' עתות הנ"ל, רוח מזרח ומערב ביום, ורוח דרום וצפון בלילה, כמ"ש בז"ח פ' בראשית י"ג י"ד {מרגליות יג. ליוורנו יז.}, ואמר שם ת"ר כשמתחיל רוח צפון לנשב, כל השמים וכל הרקיעין וחיות הקודש ואופנים וכל צבא השמים כולם מזדעזעים ומתחלחלים ופוצחים רינה ושבח למי שאמר והיה העולם כו'. וזה בחצות הלילה. והוא כי רוח צפון ממונה על השיר, ובלילה שירו עמי, שיר דלויים. וז"ש {ברכות ג ע"ב סנהדרין טז.} כנור תלוי למעלה כו'. וכמ"ש [אולי צ"ל ודלא כמ"ש רש"י]. וע"ש בהגהות רבינו רש"י שם, וכמ"ש בז"ח וש"מ. ותיקון האבות ודוד להיפך, אברהם ויחזק ביום, ויעקב ודוד בלילה. וע"ש בז"ח. וכבר כתבתי {לעיל בליקוט} שהרוחות הן כפולים, וששה קצוות כוללן ע"ס, כי נצח והוד הן מעלה ומטה, תרין קיימין דגופא, שרוחות סובבן אותן, וכתר ות"ת מזרח, וחכמה וחסד דרום, ובניה וגבורה צפון, ויסוד ומלכות מערב. ומ"מ כולם הם ב"ק, כי נהירו דאבא חסד עלאה כליל בדרום, וכן גבורה דאימא, ודעת תרין אחסנתין במקום כתר מלכות. והכל ב"ק, ומלכות הוא היכל הקודש, נקודה האמצעית, ואליה סובב הכל, והוא אחד דק"ש, למען יאריך ימים על ממלכתו, וזהו ובדלת (ברכות יג:), והנה אחר חצות הוא צפון העליון דאימא ממותקות, וע"ל ק"כ א' וזהו רוח צפון פנימות דצפון (יהל אור).

³⁴ שהמלוכת מקבלת אותם הגבורות שעל ידם נתקן בית רחם דידה בחצות הלילה. (מ"מ). וע"י שעה"כ ר"ה דרוש ח': והענין הוא כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא לפי שאחורים של זו"ן הם דינין לפי שהם שמו' אלקים וכדי שלא יתדבקו החיצונים בהם נתדבקו הם אב"א, ובעלות רצון המאציל להחזירם פב"פ הוצרך להפיל על ז"א תרדמה וע"י תרדמה זו ננסרי' כל הדינין אשר באחורי ז"א וניתנין אל הנקבה ובמקום הדינין שבאחורי הזכר באים במקומו חסדים בסוד ויסגור בשר תחתונה ואז יהיה ז"א כולו חסדים ונוק' כולה דינין וע"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א ויפרדו איש מעל אחיו ואח"כ יתבסמו הדינין שבנקבה וזה נק' חיבוק השמאל ואח"כ יחבקנה בימין ואח"כ יחזירנה פב"פ עמו לצורך הזווג וכו'.

³⁵ היינו יעקב ולא (מ"מ). לאתחברא אתתא בבעלה. וז"ש "ואתחברו כחדא". והוא ליתן לה גבורות שהן דילה. וז"ש "ושריא בדרועא באתרא". ואח"כ ביום מקבלת ממנו חסדים. וז"ש שמאלו תתת לראשי בתחלה בלילה, ואח"כ ביום וימינו תחבקני. וכ"ה ב"ט {-בימים טובים}, בר"ה חשף ה' את כו', והוא יומא דדינא. ואח"כ ביה"כ ניחא, שמאלו כו', ואח"כ בסוכות וימינו תחבקני כמ"ש בפ' פנחס {ריד:}. וזהו דיהיב מטתיה בין צפון לדרום, וכמ"ש בפ' במדבר {קז:} (יהל אור).

³⁶ לפ"מ גורם את המוסגר.

³⁷ היינו זרוע שמאל דז"א (מ"מ).

<p>וקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא³⁸ דבגנתא דעדן³⁹ וכדין כל מאן דיתער למלעי באורייתא בההוא שעתא הא אשתתף בהדה⁴⁰ בנין דהיא (יתבת)⁴¹ וכל אכלוסין דילה משבחן למלכא עלאה⁴² וכל אינון דאשתכחו⁴³ (נ"א דאשתתפו בהדה)⁴⁴ בתושבתא דאורייתא כלהו כתיבין בבני היכלא ואקרון בשמהון⁴⁵ ואלין רשימין ביממא⁴⁶</p>	<p>במקומה, והקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים שבגן עדן, ואז כל מי שמתעורר לעסוק בתורה, באותה שעה משתתף יחד אֶתה, משום שהיא (יושבת), וכל אוכלוסיה משבחים למלך העליון, וכל אלו שנמצאים (שהשתתפו אֶתה) בתשבחות התורה, כולם כתובים בבני ההיכל, ונקראים בשמותם, ואלה רשומים ביום.</p>
<p>ת"ה שמא הדא קדישא אית בגלופי אתון דהוא שלמא מפלגו ליליא⁴⁷ ואילך⁴⁸ ואינון</p>	<p>בא וראה שם קדוש אחד יש באותיות חקוקות שהוא שולט</p>

³⁸ דשעשוע היא במ"ן דילה שהן הצדיקים ואז הוא הזמן שהם הגבורות ממותקות מרוח צפון (יהל אור).

³⁹ רחל שיוודת לבריאה להשתמעשע בתורת הצדיקים (מ"מ), עי' שעה"פ איכה: חדשים לבקרים רבה אמונך - ר"ת רחל, כי היא נוקבא דזעיר, הנקראת רחל, אשר היא מתעברת בכל לילה, מן נשמת הצדיקים, ובבקר ילדתם חדשים כנודע:

⁴⁰ כמ"ש { זוהר לעיל יג ע"ב ובכ"מ } היושבת בגנים חברים כו', דהיא יושבת בגנים, וכל חברים דילך מקשיבים לקולך לזמרא בהדך, לכן השמיעני (יהל אור). ועי' זהר ח"א עז ע"ב: בההיא שעתא [בחצות] אתער שלהובא חד מסטר צפון ובטש בארבע סטרי עלמא ונחית ומטי בין גדפי דתרנגולא ואתער ההוא שלהובא ביה וקרי, ולית מאן דאתער, בר אינון זכאי קשוט דקיימי, ואתערי באורייתא, וכדין קב"ה וכל אינון צדיקיא דבגו גנתא דעדן צייתי לקליהון, כמה דאת אמר (שיר ח יג) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיע, ועי' ב"ב עה ע"א: אמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן שנאמר יכרו עליו חברים ואין כרה אלא סעודה שנאמר ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים אלא תלמידי חכמים שנאמר היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים שנאמר יחצוהו בין כנענים ואין כנענים אלא תגרים.

⁴¹ לפ"מ גורם את המוסגר.

⁴² ש"מ ברחל מדבר שמשוררת היא ונערוותיה (מ"מ).

⁴³ כמ"ש ובהיכלו כולו אומר כבוד, שכולם בתוכו האומרים כבוד, למעך יזמרך כבוד וכו' (יהל אור). עי' זבחים קטז ע"א.

⁴⁴ (נמחק כלפ"מ).

⁴⁵ שהקב"ה מזכירם בשמם כמ"ש אליעזר בני אומר (מ"מ).

⁴⁶ כמ"ש (חגיגה דף יב ע"ב) אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו משום ובלילה שירה עמי. פי' בלילה הוא מתעורר מ"ן ולכן ביום יורד אליו ממנה מ"ד חסדים, ואחר חוט כי החסד עצמו גנוז ולא אתשכח אלא חוטא מיניה (יהל אור).

⁴⁷ מורה על עולם הבריאה, והוא סוד הנהגת הבינה שבה סוד אותיות מנצפ"ך ומורה על סוד ג"ע מנוחת הנשמות (אור יקר).

⁴⁸ להבין משל ומליצה במאמר זה צריך אתה לדעת כי אותיות מנצפ"ך הם בגבורות הבינה ונזכר אצלנו. והנה אמר שמאותיות מנצפ"ך יוצא שם כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (נ"א: כל"ך שאפ"ה ייעצ"ה) והסברה הא' היא עיקר. וכך סדר יציאתם מ"נ ומנצפ"ך גימ' כל"ך ואותיות סע"פ אחריהם וז"ש תלת מהאי סטרא דהיינו כל"ך וארבע מהאי סטרא דהיינו סעפ"ך. ואמר שהנה אותיות מנצפ"ך עם היות שהם ה' אותיות כולם בסוד הבינה שהיא ה' ס' סתומה בסוד בינה כי תחלה בינה נקרא נ' בסוד נ' שערים שבה וז"ש נ' אסתים להאי ולהאי. ואח"כ יסוד אבא שהוא י' דשמא קדישא בה בצדה ואז נעשית מ' פתוחה שהיא צורת נ' ויוד דבוק בה כזה מ' ואח"כ כשילדה ז"א שהוא ו' אז נמשך מו' זה הנה פתוחה מצד מטה להשפיע בז"א והוא כזה מ, וכשחרב בית המקדש נסתם מכל וכל ונעשית ס' סתומה כדי שלא ינקו החיצונים. ונשאר עכשיו צפ"ך ממנצפ"ך והם מרוזמים באותיות יא"ע וצ"ה שהוא גימ' עם האותיות והכולל כמנין צפ"ך. גם הנה ה' כבר נרמזה באותיות כל"ך ואמנם הפ' נרמזה בע' דיא"ע וצ"ה והצ' בצ' דיא"ע וצ"ה. נשאר ה' וא' שהם רמז על זכר ונקבה שהם סוד מ"נ כמ"ש לקמן. והנה בשם זה יש ג"ג אותיות והנה כל"ך סעפ"ה שהם ב' שמות הם תרי לאתר חד וחד למ"נ דמנצפ"ך שהם גבורות ממותקות ויא"ע וצ"ה לאתר חד שהם צפ"ך דמנצפ"ך שאינם ממותקות כלל (זהר הרקיע).

<p>אתוון⁵⁰⁴⁹ ם דמנצפך כליל לון⁵¹ ם אוקמוה (ישעיה טו) לסרבה המשרה⁵³⁵²</p>	<p>מחצות הלילה ואילך, והן אותיות ם' של מנצפ"ך, כולל אותם ם, פרשוה לסרבה המשרה.</p>
<p>נ' הוה⁵⁵⁵⁴ אסתים להאי ולהאי⁵⁶ כדין כתרין כלילין⁵⁸⁵⁷ הוא ו' (נ"א י"י)⁵⁹ דשמא קדישא⁶⁰ אתקין ליה וסתים מבועהא בתר דאולידת⁶¹ פתיחא הות⁶² בחד רישא⁶³ דפתחא⁶⁴</p>	<p>נ' היתה סתומה לזה ולזה, ואז כתרים כלולים הוא ו' [י'] של השם הקדוש, התקינו אותה וסתם מבועהא. אחר שילדה פתוחה היתה, בראש אחד של הפתח.</p>
<p>כד אתחריב⁶⁵ בי מקדשא אסתומו מבויעין מכל סטרין (ס"א את דא כליל אתוון)</p>	<p>כשחרב בית המקדש נסתמו המבויעים מכל הצדדים, (אות זו</p>

⁴⁹ עי' גרסת הגר"א השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס' (יהל אור).
⁵⁰ כל"ך סעפ"א יאעל"ה (אמר משה זכותה אני קבלתי סעפ"ה יאעל"ה ויולא מפ' כמלונה וכבד עליה פסעה וכו' והאחרון מפ' יפקוד ה' על לבא המרוס) (נוסף זלכך אמנת). "כל"ך סעפ"ה יאעל"ה מנלפ"ך" נוסף זג"א, והמשך ם דמנלפ"ך" נמחק.

⁵¹ כל אותיות השם [כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה] כלותות באותיות מנצפ"ך כיצד: כ"ך ל' מ"ם נ"ן ס"ע פ"ף צ"ץ. וכל"ך מובן ולא צריכים להסביר (אור יקר). הכל כלולים במ' ונ' שחסרין כאן מאותיות מנצפ"ך, וגם משלימין בשאר אותיות אותן (יהל אור).
⁵² מ' (נוסף גר"א).

⁵³ היינו סוד הבינה ובה סוד בית דבריאת נקודה בהיכליה שכאשר נמאר בשיה"ש כלך יפה רעיתי הרעיה הנזכרת היא הבינה והחכמה בתוכה משבחת (אור יקר). היתה מ"ם פתוחה ונסתמה ועניינה הבינה (אור יקר). כמ"ש פסחים נו ע"א [אמר רבי שמעון בן לקיש ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה] שבקש כו' ונסתמה, ור"ל דהוה המ"ם פתוח ונסתמה בחורבן בית המקדש (יהל אור).

⁵⁴ מ' התחלתו נו"ן כפופה והיא נוקבא כמ"ש בסוף פרשת בהעלותך (קנה ע"א) נ' כפופה נוק', והנה היא גן נעול מעיין חתום ואסתיתמת פתחהא כמ"ש בתיקונים ריש תיקון ה' (יהל אור).
⁵⁵ ס' (זכך אמנת)??

⁵⁶ ר"ל למעלה ולמטה והוא בו' דאסתים לה בו"ק דסחיר לה דהיא נקודה הפנימית, וכמ"ש בתיקון² תיקון לו, וכן כאן בנר"ן דסתים לה ו' ונעשית מ"ם (יהל אור)
⁵⁷ בתרין כלילא (יהל אור).

⁵⁸ היינו הם' כלולה מב' אותיות נ' ו' (יהל אור).
⁵⁹ נמחק זלפ"מ זכג"א.

⁶⁰ ר"ל שסותם פתחהא בזיווג ומתעברת ממנו והולד סותם הפתח בעיבור והוא ג"כ הו' זרעא דיליה, וזהו בתרין כלילן שאות מ' מורה על העיבור שכוללת ב' גופין אלא שעובר ירך אמו לכן כלילא באות אחת (יהל אור).

⁶¹ שנפתח הם' למטה ונהיה מ' והוא הלידה שהולד יוצא למטה ומ"מ שורש הולד נשאר בה כידוע בסוד עלמא דדיירין ביה שתין ריבוא (יהל אור).
⁶² הוה (יהל אור).

⁶³ זכרישא (זיה רישא) זלפ"מ, זכזכך אמנת (ס"א זכד רישא).
⁶⁴ ואמר כ"ז שמ"ם עיקרה נר"ן (יהל אור).

⁶⁵ שנסתם למטה וגם למעלה, שהיה הפרש בין הוא"ו לנר"ן, נסתם ונעשית מ"ם סתומה, וזהו למרבה המשרה. וז"ש אסתומו מבויעין מכל סטרין. והוא הגלות שאף כעיבור אינו, שעבור מורה על קרוב לזמן הגאולה, כמו חבלי משיח, וכמו ביציאת מצרים שאמר הקב"ה אק"ק זמין אנא לאולדא כו' {אחרי סה:}. ועבז"ח ש"ה נ"ז {ליורנו פח:} אבר ם' דא אינו מוליד סתימא איהי ולא קיימא לאולדא כו'. (ור"ל בזה שגם במ"ם סתומה נכלל הנון, וא"כ אותיות מ"ן נכלל במם. כ"מ בהעתקות). והנה התחלת אותיות מנצפ"ך הוא בא"ב בכ"ף, וסיומן בצדיק, ונר"ן אמצען וקוטבן, ולפיכך נון כליל יתהון. וז"ש דא כליל אתוון אחרנין ואינון כו'. והם כ"לך סעפ"צ, וזהו תלת כו'. ונר"ן הוא באמצען. והנה מנצ"פך הם ה' וז', כי מ"נ כפולים בה, ששוחקים לצדיקים, לצדיק וצדק. והענין כי אלו ב' כוללין כל המנצפ"ך, ובצדיק וצדק הן ב' כוללים כידוע, ולכן מ"ם ונר"ן מילואן ג"כ מ"ם נר"ן, והן נוקבין ודכורין, והם ב' פעמים צ' לב' צדיקים, ונשחקין כ"א לשנים באותיות שלפניהם ולאחריהם, ל"ס הוא צ', כ"ע צ', ושאר ג' אותיות הוא צפ"ך, והוא מנצפ"ך שלם,

<p>ואכליל⁶⁶ אתוון אחרן ואינון שבעה תלת מהאי סטרא וארבע מהאי סטרא כל"ך וסימן (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך</p>	<p>כוללת (אותיות) ונכללו אותיות אחרות, והן שבע, שלש מצד זה וארבע מצד זה, כל"ך וסימן "כלך יפה רעיתי ומום אין בך".</p>
<p>ן' דבר ונוקבא כליל כחדא⁶⁷ דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן ואינון שית ואוקימנא באלין תרין אתוון ס'⁶⁸ ן' אתכללו תריסר אתוון סליק מנייהו תרי חד לאתר חד וחד לאתר חד</p>	<p>ן' זכר ונקבה כלולים כאחד, זה כולל שלש מכאן ושלוש מכאן, והם שש, ובארנו בשתי אותיות אלה ס' ן' נכללו שתיים עשרה אותיות, הסר מהן שתיים, אחת למקום אחד, ואחת למקום אחד.</p>
<p>כל"ך סעפ"ה⁶⁹ יאע"וצה⁷⁰ הכי אתגליפו אתוון ורוא דא בכי תצא למלחמה קרא דכתיב (דברים כב כג) כי יהיה נערה בתולה נער כתיב בתר דאסתלק ליליא וצפרא נהיר כדין ה' סלקא ואתכלילת בנהורא עלאה וכדין ידעת השחר מקומו דידע⁷¹ (דודאי) שחר מקומו דה"א ואתכלילת בגויה⁷²</p>	<p>כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה, כך נחקקו האותיות, וסוד זה ב[פרשת] כי תצא למלחמה, בפסוק שכתוב "כי יהיה נערה בתולה", נער כתוב, אחר שהסתלק הלילה והבוקר מאיר, אז ה' עולה ונכללת באור עליון, ואז ידעת השחר מקומו, שידע (שודאי) שחר מקומו של ה"א ונכלל בתוכו.</p>

וחשבונם ש"ע נהורין, והן הש"ע נהורין, ופ"ר ופ"ה הוא בלא צ', כמ"ש למטה {טו, ב אחר הליקוט}. והנה בד' אותיות שלאחריו הן הכל הכפופין, אבל בג' אותיות שלפניו הכף הוא כפוף ופשוט, ולאשלמא למ"ם כנ"ל, כי המ"ם אתפחת כמ"ש ב"ח פ' יתרו {ליורנו מט. מרגליות מא:}. וזה שחזר ואמר כלך סי' כל"ך יפה כו' שבשם כלך הוא שלימה בלא מום, שכולה בה. וידוע שהכפופין והפשוטין הן רזא דחור"ג, וידוע בסוד הדר הוא לכל חסידיו שהיפוי הוא בלובן ואודם, כמ"ש דודי צח ואדום כו', וכמ"ש במעשה מרכבה (ז"ח לט ע"ב) ועי' יה"א פקודי יט, ד, וזהו כלך יפה כו'. ואמר זה לסימן שכאן ב' הכפין בה. והנה נשלם כאן מ"ם, אבל שלימות הנון הוא בשאר אותיות מהשמות (יהל אור).

⁶⁶ ס' (ס"ח את דל כליל אתוון) ואלכליל" נמחק בדפ"מ ובמקומו איתח"ל דלכליל", ובדרך אמת "דל כליל".

⁶⁷ והענין כי נ' כפופה נוקבא, ו' של מלוי נון הוא דוכרא שנכלל בה, ונון פשוטה מילוי הנון, סיום הנון, כולל שניהם. והן ב' אותיות השלישים משם הויה אדני, שהוא ו' ת"ת הכולל כל שם הויה, וכן נון של אדני. וזהו שנון הוא נוקבא, ווא"ו דכורא. והנה הנון פשוטה התפשט מנון, ונעשה ואו, ואתפשטותיה הוא אתפשטותי' דתפארת, כמ"ש ל ס"ו, ור"ל הדעת ביסוד, שצורת גוף וברית הוא ן' פשוטה באריכו, ושם נכלל דו"נ. והנה דומה לוא"ו בכתיבתו, ולנר"ן בקריאתו, וזהו כלילת דו"נ, נ"ו, והוא בשם הויה ואדני הנ"ל, שוא"ו כולל הו"ה, והוא בכתיבה, ואדני בקריאה, לא כמו שאני נכתב כו' (ספ"ג דפסחים {נ.}). וז"ש למעלה הוא ואו דשמה קדישא אתקין כו', שואו אתקין לנר"ן כנ"ל, והוא וא"ו של שם הויה. והנה אלו ב' אותיות נכלל נון פשוטה. והנה הם כוללים ג' אותיות הנשארות בשמות הו"ה ואד"ני, והם יק"ק אד"י. וז"ש דא כליל תלת מכאן ותלת מכאן. והנה לפי שהעת לילה שהיא סתומה בכל סטרא, כמו המ"ם סתימא, גן נעול כו', וג' אותיות' אד"י נכלל ג"כ בניו של הנון, והם ע"א, שהן ע' סנהדרין דילה, וא' ע"ג. וג' אותיות של שם הו"ה הם ' מכאן וב' הה"י מכאן, והם יאע"הה. וזה השם כולל ג' שמות, שם אק"ק מב' הצדיק, ועם העין הוא ב' שמות הו"ה אדני כנ"ל. והנה ז' אותיות הראשונות הם כל"ך סעפ"צ, והתחלף אות האחרון מזה לזה, והם כל"ך סעפ"ה יאע"צה (יהל אור).

⁶⁸ ס' (דפ"מ ובגר"ח).

⁶⁹ פע"ח תיקון חצות פרק ג גורס שעפ"ה אבל תוקן שם לסעפ"ה
⁷⁰ עי' גרסת הגר"א השמות אמת שיוצאים מאלו הפסוקים אבל הש' נתחלף בס'.
 ת"ח טמא קדישא אית כו' צריך להגיה אותם שלשה שמות כל"ך סעפ"ה יאעוצ"ה (שער מאמרי רשב"י).

⁷¹ דפ"מ גורס את המוסגר.

<p>ת"ח משה הוה שמשא ובעא לאעלאה לארעא א"ל קב"ה משה כד אתי נהורא דשמשא אתבליל סיהרא</p>	<p>בא וראה, משה היה השמש ורצה להיכנס לארץ, אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה כשבא אור השמש, נכללת הלבנה</p>
<p>קנז/16000א</p>	
<p>בגווייה⁷³ השתא דאנת שמשא היך יקומון כחדא שמשא וסיהרא לא נהיר סיהרא אלא בשעתא דאתכניש שמשא אבל השתא לית אנת⁷⁴ יכיל אי תבעי למנדע מנה⁷⁵ שלח לך אנשים לגרמך בגינן למנדע⁷⁶</p>	<p>בתוכו, כעת שאתה שמש, איך יקומו כאחד שמש ולבנה, הלבנה אינה מאירה אלא בשעה שהשמש מתכנסת, אבל כעת אינך יכול. אם תרצה לדעת ממנה, שלח לך אנשים, לעצמך כדי לדעת.</p>
<p>ת"ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא⁷⁷ לאו הכי אלא ידע⁷⁸ והוה בעי למנדע מנה עד לא יסתלק ושלח לאלין מאללי כיון דלא אתיבו מלה</p>	<p>בא וראה, משה אם תאמר שהוא לא ידע שלא יכנס לארץ בזמן זה, לא כך, אלא ידע ורצה לדעת ממנה עד שלא יסתלק, ושלח את המרגלים הללו. כיון שלא השיבו דבר כראוי, לא שלח</p>

⁷² עתה מפרש והולך הפסוק שלח לך שמשה לא יכול ליכנס לארץ שהיא לא היתה יכולה לפעול פעולתה בימיו כי הוא מדת יום שמשא ולכן היו אוכלים המן משמים ואין פעולה לארץ כמ"ש וישבות המן ממחרת הפסח ויאכלו מעבור הארץ מתלא כו' וז"ש משה (יהל אור).

⁷³ ר"ל נהורא דילה וכמו שמפרש והולך (יהל אור).
⁷⁴ היא (יהל אור).

⁷⁵ לידע כמו שבקשה ואראה אותה שבקש לידע כל עניינה שהוא ענין גדול כמו ידיעת התורה שגבולי' וכל עניינה הן ענייני תורה בת מלך פנימה והקב"ה העתיר לבקשתו ויראהו ה' את כל הארץ כו' וכמו שמפרש והולך ששם היה קרוב ועתה במדבר פארן אל היה יכול לראותה א"ל ה' שישלח למנדע מינה (יהל אור).

⁷⁶ לא בשביל ישראל. ואף שישראל אמרו נשלחה אנשים לפנינו, מ"מ רצון השי"ת לא היה אלא בשבילי, דבקשתם היה שלא כהוגן, כמ"ש בספרי שם {דברים פיסקא כא} שמשה הוכיחם ע"ז משל כו' נותנו אתה לי לנסיון א"ל הן כו' וברש"י שם {דברים א, כב} (יהל אור). השליחות לא היה אלא למנדע מינה (יהל אור), ולא להתחבר אליה. לזה היתה כל הפתיחה כנ"ל וע"י יהושע שהוא פני לבנה סיהרא היתה הנהגתה והנחילם הוא את הארץ וע"י ויאכלו מעבור הארץ דשבת המן נהורא דשמשא (יהל אור). לא בשביל ישראל ואף שישראל אמרו נשלחה אנשים לפנינו מ"מ רצון ה' לא היה אלא בשבילו דבקשתם היה שלא כהוגן כמ"כ בספרי שם & שמשה הוכיחם ע"ז משל כו' נותנו אתה לי לנסיון א"ל ה' וברש"י שם (יהל אור).

⁷⁷ כמש"ל קנ"ה ב' ת"ח דהכא ידע משה דאיהו כו' עש"ב. ואע"ג דכתיב יען אשר לא האמנתם כו', וכתיב כן בד' מקומות, ושמה לא תבא על כו', הענין כי ברצונו של השי"ת היה להגדיל פני סיהרא, שיהא אור הלבנה כאור החמה, ויכולין שניהם להאיר, וזה היתה כוונת משה ובקשתו שיכנס לארץ, להאיר לארץ שהיא סיהרא, שתהיה בשלמותה כמו שתהיה, וזה היתה כוונתו בסלע, שאמר השי"ת ודברתם, שהוא הנערה בדיבור ובפיוסא, שהיא בת מלך, ארוסתו דמשה, שעדיין לא זכה משה אליה, והיא סיהרא דל"ל פסק, כמ"ש בר"מ פ' פנחס {רמח:}, ועמ"ש בתיקונים ריש תיקון כ"א בארוכה, וכיון שהכה ירד לסלע מט"ט, ושים בסלע קנך, ששם בדברים לא יוסר עבד, משנה דנער, והיא היתה בימות יהושע, עתה באתי, דל"ל מדילה אלא ההוא חוט דנהיר לה בלילא ואתעבר מינה ביממא, כמ"ש בר"מ פ' פנחס רמ"ח ב' דאיהי גלותא ואתעבר מינה ביממא דאיהו עלמא דאתי, ר"ל כ"ה ג"כ בגלותא, דאנהגא סיהרא דע"ה, אבל ביממא, דאז אנהיג שמשא, כי יבא שילה, אז לא תנהיג ולא נהרא סיהרא דע"ה כלל. ואמר שם אבל סיהרא דען החיים כו' דל"ל פסק והיא אנהיג גם ביממא ועליה אתמר והיה אור הלבנה כו'. ורצון השי"ת שיתוקן ע"י משה, ולא היה גלות כלל, והוא הנהגת שמשא, ומ"מ ישראל היו גרמתו, כיון שחטאו במי מריבה, לא היו ראויים להנהגה זאת, אצא שמ"מ משה יתקנם, ובא ע"י לכלל כעס וטעות, וע"ר דבהו גרמו ליה, שהיו שותפותא דע"ה טו"ר, עד דיתמחון מעלמא, ואז וישכון ישראל בטת בדד כו'. והנה גם דור המדבר היו ראויים לכנוס עם משה, אלא כיון דנחיתו לדרגא דנוק' ושאלו בשרא, ידע משה דלא יכול להנהיגם עוד, לכך אמר משה הרגני כו' כמש"ש ס"פ בהעלותך {קנו.}, וזהו גרמתם, וגרמו ליה ללטי' גרמי' כמש"ש. וכן בסלע כיון שמתו דור המדבר היו ראויים, ונתקלקלו במריבה. וז"ש ויקציפו כו', וירע למשה בעבורם, ויתעבר ה' בי למענכם. וע"ר גרמו ליה וכמ"ש בתיקונים (יהל אור).

⁷⁸ ידע בודאי שלא יכנס (מ"מ).

<p>כדקא יאות לא שלח זמנא אחרא עד דקב"ה אחזי ליה דכתיב עלה אל הר העברים הוה וראה את הארץ וכתיב ויראהו יי' את כל הארץ ולא דא בלחודו⁷⁹ אלא כל אינון דזמינין למיקם בכל דרא ודרא בלהו אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא⁸⁰</p>	<p>פעם אחרת, עד שהקדוש ברוך הוא הראה לו שכתוב "עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ", וכתוב "ויראהו ה' את כל הארץ", ולא זה בלבדו אלא כל אלו שעתידים לעמוד בכל דור ודור, כולם הראה למשה ונתבאר ופרשוה החברים (ספרי וזאת הברכה טז).</p>
<p>כיון דשארי משה למשלח מה אמר לון היש בה עין וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) הכי⁸¹ אמר משה אם יש בה עין הא ידענא⁸² דאנא איעול לתמן מאי עין דא אילנא דחיי⁸³ ותמן לא הוה אלא בנ"ע דארעא⁸⁴ אמר אם יש בה עין דא אנא איעול לתמן ואי לא לאו אנא יכיל למיעל</p>	<p>כיון שהתחיל משה לשלח, מה אמר להם "היש בה עין", וכי מהו שאמר, ואם תאמר שלא ידע אלא (לפנינו יאמר דבר אבל כאן) כך אמר משה "אם יש בה עין", הרי ידעתי שאני אכנס לשם. איזה עין, זה עין החיים, ושם לא היה אלא בגן עדן שבארץ. אמר אם יש בה עין זה, אני אכנס לשם, ואם לא, לא אוכל אני להכנס.</p>

⁷⁹ כמ"ש בספרי שם ויראהו ה' את כל הארץ את הגלעד עד דן ואת כו', את הגלעד מלמד שהראהו בה"מ כו', עד דן מלמד שהראהו כו', ואת כל נפתלי כו', את ברק כו', ואת גדעון כו', דוד כו', בקעת ירחו מלמד שהראהו גוג כו', עיר התמרים מלמד שהראהו ג"ע כו', עד צוער מלמד שהראהו גיהנם כו' עש"ב. וז"ש ואוקמוה חברייא (יהל אור).
⁸⁰ עי' הערה בסוף הספר.

⁸¹ לרך אמת ונמחק דלפ"מ, וגורס את המסוגר, ונמחק בדרך אמת. "וכי מה הוה דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה אבל הכא) הכי" (נמחק זיהל אור).

⁸² ומפ"ו עין שהוא עין החיים, ובזה יודע כי הארץ וישראל יתנהגו בעין החיים, ויכולים להתנהג בשמשא וסהרא כנ"ל, דאע"ג דכבר ידע שלא יכנס, מ"מ אם היה בה עין, יכולים הם להתקן כנ"ל. ובזה יודע דרגא דילהון האיך ישיבו להם תשובה, שאף שאמר לו הקב"ה, מ"מ ידוע שכל דבריו הם על תנאי, רגע אדבר כו' ונחמתי {ירמי' יח, ז}, לכך שלח אותם, ושלח ביהושע נהירו דשמשא כמש"ל (יהל אור).
⁸³ ז"א (מ"מ).

⁸⁴ דארץ בכללו הוא מלכות ובה ע"ס כוללת הכל והנה ג' נקודין בה כמ"ש בפרשת תצוה קפד ע"ב בסוד חולם שורק חירק ג' נקודין דכוללין כל אורייתא כמש"ש והוא הפה והטבור ונקודת ציון שבה כסדר ג' נקודין הנ"ל ובמקום אלו הג' הנקבה מתגלת כידוע בסוד שם של י"ב, והכל בקו האמצעי שכולל ב' הקצוות חו"ג, ולכן נכלל שם ז"נ והן בדעת בג"ר בת"ת בג' אמצעים ביסוד בג' אחרונות והנה ציון נקודת חירק כנ"ל וכל א"י סובב אותה ונק' שם אדנ"י י' נקודת ציון בת עין הר הבית וכל בית המקדש נ' גופא דשכינתא ירושלים ד' צדק ילין בה א"י כולה א' וג"ע הוא טבורא, נקודת שורק, דשם הוא ו' ונקודה בתוכו, והיא שוה, ושם עלמין שקילין כחדא, ולכן עין החיים נטוע בתוכה, שאין שם שטן, ולא פגע רע, והוא נהירו דאמא לבא שם. וע"ל קס"א א' ועתה יגדל נא כו' ת"ח כד ברא כו' ויהיב ליה חיליה ותוקפא באמצעיתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא כו'. והפה שהוא מחבר הראש עם הגוף, הוא נקודה טמירא דג"ע, מקום הדעת, דהוא הקשר כידוע. ואילולי חטא אדם הראשון והעגל, היה עין החיים גם בארץ קבוע, אלא שהטיל זוהמא ובא כו', דאדם שבק עין החיים, ובעובדא תליא, כמש"ל פ' קדושים פ"ו ב' ת"ח כתיב ומעץ הדעת כו' והא אתמר דשני פקודיו דמלכא ואחלף עין חיים דביה אשתלים כלא וביה תליא מהמנותא ואתדבק באתר אחרא והא תנינן בכלא בעי ב"נ לאחזאה עובדא כו'. ואמר בפ' בראשית ל"ה ב' ויצו ה' אלקים הא כו' מאן דנטיל לה בלחודו מיית דהא סמא דמותא נטיל בגין דאיהו מפריש ליה מן חיינ ועל דא כי ביום אכלך ממנו מות תמות בגין דקא פריש נטיעין כו' א"ל דפריש ברית כו' דהוא עין החיים. וכ"ה כמתן תורה, חזרו לעין החיים, והיה חירות ממ"ה ומכולא, וחזרו בעגל לחטא אדה"ר, כמ"ש בס"פ תשא קצ"ד א' ומשה יקח את האוהל כו' בקדמיתא חבורתא וזווגא לסיהרא בשמשא דלא יעדון השתא כו' ות"ח כד חב אדם באילנא כו' וגרם פגימו לאפרשא אתתא מבעלה וקאים חובה דפגימו דא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני כו' כיון דחבו כו' עש"ב. וז"ש א"ר חייא כתיב וימצאו כו' ואחלף כו' (יהל אור).

<p>אמר רבי חייא כתוב "וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת מאן עצים הכא⁸⁵ ומאן הוא דא⁸⁶ אלא דא צלפחד⁸⁷ והוה דייק על אלין אילנין הי מנייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה ואחלף שבת לשבת הה"ד כי בחטאו מת בחטא ו' מת</p>	<p>אמר רבי חייא כתוב "וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת", איזה עצים כאן, ומה הוא זה. אלא זה צלפחד, והיה מדקדק על העצים הללו, איזה גדול מהאחר, ולא חשש לכבוד רבונו, והחליף שבת לשבת, זהו שכתוב "כי בחטאו מת", בחטא ו' מת.</p>
<p>(ורזא דכלא ודאי מקושש עצים) בגין כך הוה דיניה סתים⁸⁸ ולא אתפרש דיניה כדינין אחרנין בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא וע"ד לא אתמר באתגלייא וקב"ה עבד יקר ליקריה</p>	<p>(וסוד הכל ודאי מקושש עצים), בגלל זה היה דינו סתום, ולא התפרש דינו, כדינים אחרים, משום שדבר זה צריך בחשאי ונסתר, ולא גלוי, ועל זה לא נאמר בגלוי, והקדוש ברוך הוא עשה כבוד לכבודו.</p>
<p>רבי יוסי אמר שאר עצים⁸⁹ בהדי שבת הוה מקושש וקביל עונשא לפום שעתא ואתכפר חוביה וע"ד אתקשי משה בדינא דבנתא דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו כיון דדכר שמיה (דצלפחד) קב"ה דכתיב כן בנות צלפחד</p>	<p>רבי יוסי אמר שאר העצים יחד עם שבת היה מקושש, וקבל עונש לפי שעה, והתכפר חטאו, ועל זה התקשה משה בדין הבנות, שלא ידע אם התכפר להיות לבנותיו חלק ונחלה אם לא, כיון שהקדוש ברוך הוא הזכיר שמו [של צלפחד], שכתוב כן בנות</p>

⁸⁵ ר"ל מאין היה להם במדבר ללקוט עצים (יהל אור).

⁸⁶ ר"ל מי הוא האיש ומי העצים (יהל אור).

⁸⁷ כמ"ש (שבת צו:): דכתיב אבינו מת במדבר, וילפינן ג"ש במדבר במדבר, וכתיב בחטאו מת מ' שהיה מיוחד לבד בחטא, ולא מצאנו מיוחד רק המקושש והמגדף, והמגדף מפו' שהיה בן איש מצרי. ור"ל בזה דממנו מוכח גם העצים, כמ"ש בחטא ו' מת. ואמרו הוה דייק על כו' ואחלף כו'. דאחלף ע"ה בעץ החיים, כמ"ש בז"ח פ' בראשית י"ז י"ח {ליורנו כד. מרגליות יח:} ר' ברוקא אמר הוא נצטווה כו' אר"ש אחלף שולטנא בפולחנא אר"א כמה דאת אמר אל תמר בו אל תמירני בו. וע"ל ס"פ אמור {קו.} ת"ח דהא ב"נ לא ידעין ולא מסתכלין ולא משגיחין, בשעתא דברא קב"ה לאדם ואוקיר ליה ביקירו עילאה, בעא מיניה לאתדבקא ביה, בגין דישתכח יחידאי, ובלבא יחידאה, ובאתר דדבקותא יחידא דלא ישתני ולא יתהפך לעלמין, בההוא קשורא דמהימנותא דכלא ביה אתקשר, הה"ד ועץ החיים בתוך הגן, לבתר סאטו מאורחא דמהימנותא, ושבקו אילנא יחידאה מכל אילנין, ואתו לאתדבקא באתר כו', א"ל קב"ה שבקת חייא ואתדבקת במותא, חיי דכתיב ועץ החיים בתוך הגן, דאתקרי חיים למאן דאחיד ביה כו' עש"ב. וז"ש למטה ת"ח תרין אילנין אינון כו' לכן נידון צלפחד במיתה. ואמר הי מינייהו רב כו'. זהו ההתחלפות. וכמ"ש למטה מאן דאחלף לון גרים כו' ארון ותורה בחד קיימא תורה עקרא ארון ביתא. ואמר ואחלף שבת לשבת. דא' ליל שבת, וא' יום שבת, כמ"ש בפ' בראשית {ה:}, דלכן כתיב פעם בלשון זכר כל העושה בו מלאכה יומת, ופעם כתיב מחלליה כו'. וכמ"ש במכילתא {פ' תשא} א"ל אלא יום השבת, לילה מנין ת"ל מחלליה, וז"ש הה"ד כי כו'. והוא דומה לחטא אדה"ר דאחלף עה"ח ו' דהוא אילנא דחיי. וע"ל ס"פ במדבר קכ"א דוא"ו אילנא דחייא הוא כו' (יהל אור).

⁸⁸ ר"ל שלא אתפרש החטא ואתלבש בעצים ולא אתפרש בפירוש כמ"ש בגין דמלה דא בעי כו' וקב"ה עבד כו'. ר"ל שיקריה הוא שמו, כסה בלבוש, בתורה, יקר יקריה. והוא סוד אור לבוש, התורה בכרסיא, כמ"ש בפ' בראשית {כג.} ובתז"ח {מא, ג} בארוכה. ור"ל שחשש לכבוד שמו ולא גילהו, וכמ"ש בז"ח שם {יח ע"ב} ת"ר כשחלה רשב"י כו' ועילא מנהון אדה"ר דהוה יתיב גבאי, והוא הוה ממלל עמי, ובעי דלא אתגלי חוביה לכל עלמא, בר ההוא דאמרה אורייתא בגיניה, ואתכסי בההוא אילנא דגנתא דעדן, ואנא אמינא ליה דהא חברייא גלו, אמר ההוא דגלו חברייא בינייהו טב ושפיר, אבל לשאר עלמא לא, מ"ט דחס קב"ה על יקריה, ולא בעי לפרסומיה מחובי', אלא בההוא אלנא דאמר דאכל מיניה כו', לאו משום חובתא דחב אלא משום יקרא דשמא עילאה דב"נ לא זהירין ביה, וכתיב זה שמי לעולם כו'. ר"ל כמ"ש (פסחים נ') לעלם כתיב, והיינו דכתיב פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב, מאי ונפל ממנו רב, הכי גמרנא האי חברא דאורי שמא קדישא לכלא, הוא נפיל ונתפס בההוא חובא יתיר מינייהו, דכתיב ונפל ממנו רב, הרב נופל ונתפס באותו עון. וז"ש כאן ולא חשש ליקרא דמארי'. שגם הלימוד והדיוק ביה הוא פגם ביקרא דמארי' כנ"ל. ואמרו אחלף שבת לשבת. ר"ל דז"ש ביום השבת, דעצים של יום השבת היה מקושש (יהל אור).

⁸⁹ ע' שרים (רח"ו).

<p>דוברות אתידע דהא אתכפר חוביה</p>	<p>צלפחד דוברות נודע שהתכפר חטאו.</p>
<p>ת"ח ב' אילנין אינון חד לעילא וחד לתתא בדא היין ובדא מותא מאן דאחלף לון גרים ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בההוא עלמא וע"ד אמר שלמה דבש מצאת אכול דיך וגו'</p>	<p>בא וראה שני עצים הם, אחד למעלה ואחד למטה, בזה חיים ובזה מות, מי שמחליפם גורם לו מות בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא, ועל זה אמר שלמה "דבש מצאת אוכל דיך וגו'".</p>
<p>ארון ותורה בחד קיימי תורה עקרא ארון ביתא וע"ד ארן חסר בלא וא"ו בכל אתר ארן הברית ארן העדות בכל אתר אהרן דרועא ימינא בר בחד דכתיב כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן נקוד לעילא</p>	<p>ארון ותורה באחד עומדים, תורה העיקר, הארון הבית, ועל זה ארון חסר בלי וא"ו בכל מקום, ארן הברית ארן העדת בכל מקום. אהרן זרוע ימין פרט לאחד שכתוב "כל פקודי הלויים אשר פקד משה ואהרן" נקוד למעלה.</p>
<p>א"ר יצחק משה אילנא דחיי נקט וע"ד בעא למנדע אי הוה שכיח בארעא אי לאו ובג"כ אמר היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא ואינון לא אייתיאו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא אחרא תליין ואחידין⁹⁰</p>	<p>אמר רבי יצחק, משה נקט עץ החיים, ולכן רצה לדעת אם היה מצוי בארץ אם לא, ומשום זה אמר "היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", שהרי עץ החיים נחמד לכל, והם לא הביאו אלא ענבים ורמונים ותאנים, באילן אחר תלויים ואחוזים.</p>
<p>ת"ח שלח לך אנשים בניגך רבי יהודה פתח (משלי כח &) כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב כצנת שלג ביום קציר דאהני לגופא ולנפשא</p>	<p>בא וראה "שלח לך אנשים" בשבילך, רבי יהודה פתח "כצנת שלג ביום קציר ציר נאמן לשולחיו ונפש אדוניו ישיב", כצנת שלג ביום קציר שמהנה את הגוף ואת הנפש.</p>
<p>ציר נאמן לשולחיו אלו כלב ופנחס דהוו שליחי מהימני לגבי יהושע ונפש אדוניו ישיב דאהדרו שכינתא לדירא בהו בישראל ולא אסתלקא מנייהו</p>	<p>"ציר נאמן לשולחיו" אלו כלב ופנחס שהיו שליחים נאמנים ליהושע, ונפש אדוניו ישיב, שהחזירו שכינה לדור בהם בישראל ולא הסתלקה מהם.</p>
<p>ואלין דשדר משה גרימו בכייה לדרין בתראין וגרימו לאסתלקא מישראל כמה אלף ורבבן וגרימו לסלקא שכינתא מארעא מבינייהו דישראל אינון דשדר יהושע ונפש אדוניו ישיב</p>	<p>ואלו ששלח משה, גרמו בכיה לדורות אחרונים, וגרמו להסתלק מישראל כמה אלפים ורבבות, וגרמו לסלק שכינה מהארץ מבין ישראל, אותם ששלח יהושע ונפש אדוניו ישיב.</p>
<p>רבי חזקיה ור' ייסא הוו אזלי בארעא אמר רבי ייסא לר' חזקיה חמינא באפך דהרהורא אית בגוונך אמר ליה הא ודאי האי קרא אסתכלנא ביה כיון דאמר שלמה כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחר להם וגו' ותנינן דכל מלוי דשלמה מלכא כלחו סתימין מדרגין דחכמתא אי הכי האי קרא אית ביה לאסתכלא דהא פתחא לאינון דלאו בני</p>	<p>רבי חזקיה ורבי ייסא היו הולכים בדרך, אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, אני רואה בפניך שבתוכך יש הרהור, אמר לו הרי ודאי, בפסוק זה הסתכלתי בו, כיון שאמר שלמה "כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה מקרה אחד להם וגו'", ושנינו שכל דברי שלמה המלך כולם נסתרים, מדרגות החכמה, אם כך בפסוק זה יש להסתכל, שהרי נמצא בו פתח לאותם שאינם בני</p>
<p>קנז/ב</p>	

⁹⁰ כי מינים אלו בנוקבא (רח"ו).

<p>מהימנותא אשתכח ביה א"ל ודאי הכי הוא⁹¹ ואית ביה⁹² למנדע⁹³ ולאסתכלא</p>	<p>האמונה. אמר לו ודאי כך זה, ויש בו לדעת ולהסתכל.</p>
<p>אדהכי חמו חד ב"נ דהוה אתי⁹⁴ שאל לון מייא דהוה צחי⁹⁵ והוה לאי בתוקפא דשמשא אמרו ליה מאן את אמר לון יודאי אנא ואנא לאי וצחינא אמרו לעית באורייתא אמר לון עד דאנא עמכו⁹⁶ במלין אסלק להאי טורא ותמן אסב מייא ואשתי אפיק רבי ייסא חד זפירא מלי מייין ויהב ליה בתר דשתה אמר נסלק⁹⁷ עמך למייא סליקו למורא ואשתכחו חד חוטא דמייא דקיק ומלי קטפורה חד</p>	<p>בין כך ראו אדם א' שהיה בא ובקש מהם מים שהיה צמא ועיף מחוזק השמש. אמרו לו, מי אתה. אמר להם, יהודי אני, ואני עיף וצמא. אמרו עסקת בתורה. אמר להם עד שאני אתכם בדברים אעלה להר הזה, ושם אקח מים ואשתה. רבי ייסא הוציא כלי אחד מלא מים ונתן לו, אחר ששתה אמר נעלה אתך למים. עלה להר ונמצאו חוט מים דקיק, ומלאו נאד אחד.</p>
<p>יתבו אמר לון ההוא ב"נ השתא שאילו דהא אנא אשתדלנא באורייתא על ידי דחד ברי דאנא עיילית ליה לבי רב ובגיניה רווחנא באורייתא</p>	<p>ישבו, אמר להם אותו האדם כעת תשאלו, שהרי אני השתדלתי בתורה על ידי בני אחד, שאני הכנסתיו לבית רב, ובגללו הרווחתי בתורה.</p>
<p>אמר רבי חזיקה אי על ידא דברך טב הוא אבל מלה דאנן ביה אנא חמינא דלאתר אחרא⁹⁸ בעי לאסתלקא אמר ההוא ב"נ אימא מלך דלזמנין באפרקסתא דענייא תשכח מרגניתא</p>	<p>אמר רבי חזיקה אם על ידי בנך טוב הוא, אבל הדבר שאנו בו, אני רואה שלמקום אחר רוצה לעלות. אמר אותו האדם, אמור דברך, שלפעמים בתרמיל העני תמצא מרגלית.</p>
<p>א"ל האי קרא דאמר שלמה סח ליה אמר ליה וכי (נ"א כמה) כמה⁹⁹ אתון¹⁰⁰ פירשן משאר בני נשא דלא ידעי אמרו ליה ובמה¹⁰¹ אמר לון על דא אמר שלמה¹⁰² האי קרא ולא אמר האי מגרמיה כשאר אינון מלין אלא אהדר אינון מלין דטפשא עלמא דאמרי כך</p>	<p>אמר לו, פסוק זה שאמר שלמה סח לו, אמר לו וכי (כמו) כמה אתם נפרדים משאר בני אדם שלא יודעים. אמרו לו ובמה, אמר להם על זה אמר שלמה פסוק זה, ולא אמר זה מעצמו, כשאר אותם דברים, אלא חזר על אותם דברים של טפשי העולם שאומרים כך.</p>

⁹¹ ר"ל שודאי אמת שיש כאן פתחון פה למינים, דעל מה דתנינן דכל מלוי דשלמא לא היה צריך להסכמתו (יהל אור).

⁹² ליה (יהל אור).

⁹³ ר"ל שצריך למנדע האי קרא על אמתתו, אם קדם לו ידיעה, ואם לאו צריך לאסתכלא ביה (יהל אור).

⁹⁴ רבי חגי היה כדמסיק. ומשום דמסיים בענין המרגלים מביא ענין זה בכאן (רמ"ז).

⁹⁵ אמר כל זה מפני שאחד מהדברים המופתים למכחישי ההשגחה הוא בראותם כי שוה האדם לבהמה במקרי העולם רעב וצמאון וזולתם, ולכן שאלוהו מי הוא, אולי גוי היה שאין מותרם מן הבהמה, ובאומרו להם שהיה יהודי וצמא, כדי שלא יאריכו עמו בדברים לעכבו ממצוא מים, חזרו ושאלוהו אם היה למדן, כי היה רצונם לתת לו המים שהיה בידם, ואילו היה עם הארץ שמא לא יתנום לו, על דרך מה שאמר רבי, אוי לי שנתתי פתי לעם הארץ. ועוד אפשר שרצו לרמוז שאילו היה תלמיד חכם לא יבוא לידי אותו צער, כי השגחת ה' על לומדי תורה לשמה (רמ"ז).

⁹⁶ דמחמת נחיצותו לשתות, בקש מהם דיכול ליעול בהר, וכוונתו שלא ליהנות מתורה (יהל אור).

⁹⁷ שהוא ידע מקום מים שם (יהל אור).

⁹⁸ לישראל לאחר, ור"ל רשב"י (יהל אור).

⁹⁹ נמחק ציהל אור וגורס את המוסגר.

¹⁰⁰ ר"ל כמה פרושים אתם מעמי הארץ, שאין אתם יודעים את שיחתם ומדרגתם כלל (יהל אור).

¹⁰¹ ר"ל היאך אתה מכיר בנו (יהל אור).

¹⁰² ר"ל על אותן ע"ה כמש"ו (יהל אור).

<p>ומאי אמרי כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו' טפשי דלא ידעי ולא מסתכלין בחכמתא אמרי דהאי עלמא אזיל במקרה וקב"ה לא אשנה עלייהו אלא מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'</p>	<p>ומה אומרים, "כי מקרה האדם ומקרה הבהמה וגו'", טפשים שלא יודעים ולא מתבוננים בחכמה אומרים שהעולם הזה הולך במקרה, והקדוש ברוך הוא לא משגיח עליהם, אלא "מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד וגו'".</p>
<p>וכד שלמה אסתכל באלין טפשיאין דקאמרי דא קרא לון בהמה דאינון עבדין גרמייהו בהמה ממש¹⁰³ בגין דאמרי מלין אלין ומנלן קרא דעליה¹⁰⁴ אוכה דכתיב אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם¹⁰⁵ האלהים ולראות שהם¹⁰⁶ בהמה המה להם אמרתי אני בלבי וחשיבנא בהאי לאסתכלא על מה על דברת בני האדם על ההוא מלה דטפשותא דאינון אמרי לברם האלהים בלחודייהו ולא יתחברון בהדי בני נשא אחרין דאית לון מהימנותא ולראות שהם בהמה המה להם ולראות בהו אינון בני מהימנותא שהם בהמה ממש ודעתייהו כבעירא</p>	<p>וכששלמה הסתכל בטפשים הללו שאומרים את זה, קרא להם בהמה, שהם עושים עצמם בהמה ממש, משום שאומרים דברים אלו. ומנין לנו, הפסוק שעליו מוכיח, שכתוב "אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם", אמרתי אני בלבי, וחשבתי בזה להסתכל על מה, על דברת בני האדם, על אותו דבר טפשות שהם אומרים, לברם האלהים, לבדם ולא יתחברו יחד עם בני אדם אחרים, שיש להם אמונה, "ולראות שהם בהמה המה להם", ולראות בהם אותם בני אמונה שהם בהמה ממש, ודעתם כבהמה.</p>
<p>המה להם בלחודייהו ולא לאעלאה לבני מהימנותא בדעתא דטפשותא דא וע"ד המה להם ולא לאחרנין ומה דעתא דלהון כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו' תיפח רוחיהון דאינון בעירי אינון טפשיא¹⁰⁸ אינון מחוסרי מהימנותא ווי לון ווי לנפשייהו טב להו דלא ייתון לעלמא</p>	<p>"המה להם", בלבדם ולא להכניס את בני האמונה בדעת וטפשות זו, ועל כך המה להם ולא לאחרים. ומה דעתם, כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכלם וגו', תפח רוחם שהם בהמות והם טפשים או מחסרי אמונה, אוי להם אוי לנפשם, טוב</p>

¹⁰³ כמ"ש למטה ודעתייהו כבעירא. ועי' סוף תיקו"ז תיקון מ"ה ותיקון מ"ו (יהל אור).

¹⁰⁴ פסוק שלמעלה מזה (יהל אור).

¹⁰⁵ שהבדילים והנהיגם בלחודייהו (יהל אור).

¹⁰⁶ אינון (יהל אור).

¹⁰⁷ ור"ל להראות. ור"ל שאמרתי להראות אותן לבני מהימנותא, שהם בהמות, כדי שלא יתערבו בהן וילמדו מעשיהם. וז"ש "המה להם ולא לאחרא". ואמר "ולא לאעלאה לבני מהימנותא" כו' (יהל אור).

¹⁰⁸ אמר ג' דרגין שחסרין נר"ן מלמטה למעל'. בהמה ידוע. ודעת, התורה, ידוע. ומהמנותא נק' הכסא, כמ"ש בריש היכלות, ושם אמונת ישראל. ונגד ג' דברים כי מקרה כו' ומקרה כו' ומקרה אדם ובהמה, יצירה ועשיה, ומקרה אחד שכוללם בבריאה, שותף הג' דכולל ג"ר. והן ג' אלקים הידועים בבניה. וזו"נ ג' עלמין הנ"ל. והוא הנהגת הטבע, אבל הכל אלקים שופטים והשגחה, כי אין אדם נוקף כו' (חולין ז ע"ב), ואפ"ל ציפרא קלא לית מתצידי כו' (ירושלמי שביעית פ"ט סוף ה"א), אלא שהטבע הוא השליח, כי נגזר על זה להעשיר וזה להעני, שולח הש"ת שזה יאבד וזה ימצא, ואין עושה נס שיברא ממון, ומזה יפרח הממון לשמים, וזהו הטבע והוא ד"מ שמלך יושב בבית מלכותו ורואה מרחוק את כל אדם בצד א', ובהמה בצד אחר, והוא שולח לאדם מזונותיו חטים ע"י תחבולות, ע"י גלגלים וחבלים ושאר הדברים עד שמגיע אליו. וכן לבהמה שעורין. והם אינן רואין רק הסיבה הקרובה להם, וסוברים שזה הסיבה הוא מעצמו. ועוד לו רשת פרוסה להביא אותם על מקום הליכתם, וכשהגיע עתם מושך משם הרשת ונלכד בצוארו ומת. והסכל מדמה בדעתו שמקרה קרה לו וגם זה הוא ע"י טכע שמסבב לו מאכל רע, וכמ"ש (חגיגה ד ע"ב ה ע"א) דמשגרא תנורא קדחה כו'. והן הכל נסים נסתרים. ונסים נגלים נעשין ע"י שם הויה כידוע.

<p>ומה אתיב לון שלמה על דא קרא אבתריה ואמר ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ מי יודע באינן טפשי דלא ידעי ביקרא דמלכא עלאה ולא מסתכלי באורייתא רוח בני האדם העולה היא למעלה לאתר עלאה לאתר¹⁰⁹ יקר לאתר קדישא לאתזנא¹¹⁰ מנהירו עלאה מנהירו¹¹¹ דמלכא קדישא¹¹² למהוי צרורא בצרורא דחיי¹¹³ ואשתכחת קמי מלכא קדישא¹¹⁴ עולה תמימה ודא הוא העולה היא למעלה</p>	<p>להם שלא יבואו לעולם. ומה השיבם שלמה, על זה הפסוק אחריו ואמר, "ומי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ", מי יודע באותם טפשים שלא יודעים בכבוד המלך העליון, ולא מסתכלים בתורה, רוח בני האדם העולה היא למעלה למקום עליון, למקום נכבד, למקום קדוש, להזון מאור עליון מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים, ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי העולה היא למעלה.</p>
<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ ולא¹¹⁵ לההוא אתר דהוה כל¹¹⁶ ב"נ¹¹⁷ דכתיב ביה בצלם אלהים עשה את האדם וכתב נר יי נשמת אדם</p>	<p>ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, ולא לאותו מקום שהיה כל אדם שכתוב בו "בצלם אלהים עשה את האדם", וכתוב "נר ה' נשמת אדם".</p>
<p>היך אמרי אינן טפשי דלאו מבני מהימנותא ורוח אחד לכל תיפח רוחיהו¹¹⁸ עלייהו כתיב יהיו כמוץ לפני רוח¹¹⁹ ומלאך יי דוחה אלין ישתארו בניהם לאינן דרגין תתאיין ולא יסתלקון לדרי דרין</p>	<p>איך אומרים אותם טפשים שאינם מבני האמונה ורוח אחד לכל, תפח רוחם, עליהם כתוב "יהיו כמוץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה" אלה ישארו בגיהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי דורות.</p>
<p>עלייהו כתיב יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את יי הללויה</p>	<p>עליהם כתוב "יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה".</p>
<p>אתו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו רישיה אמרו ומה כל כך הוה עמך ולא ידענא זכאה</p>	<p>באו רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו, אמרו ומה כל זה היה אתך ולא</p>

ונגד זה אמר ג' דברים "ווי לון כו', לון לרוחא" שהוא האדם, אבל בנשמה א"א לומר ווי שהיא אינה חוטאה אלא מסתלקת מיניה, לכן אמר "טב להו כו'", כי זה כוונת הבריאה, ויהי נועם ה' כו' ומעשי ידינו כוננה כו', כמ"ש בריש רות ע"ש (יהל אור).

¹⁰⁹ ג' דרגין דבי"ע מלמעלה למטה על נר"ן (יהל אור).

¹¹⁰ ג' לשונות אלו נגד נר"ן דבי"ע (רח"ו). מג' דאצילות דמקננין בהם ג"כ כסדר הנ"ל (יהל אור).

¹¹¹ בינה (רח"ו).

¹¹² ז"א (רח"ו).

¹¹³ מלכות צרור החיים (רח"ו).

¹¹⁴ הוא דבר אחר ופ' אחר, דהיא עולה תמימה כו'. ונגד אלו ב' פירושים אמר ודאי היא העולה העולה היא למעלה (יהל אור).

¹¹⁵ נמחק ציהל אור.

¹¹⁶ אכל (יהל אור).

¹¹⁷ ור"ל בהמה ממש ולסיים אבל ב"נ דכתיב כו' האיך אמרי כו' (יהל אור).

¹¹⁸ שיש להם רוח האדם, ויהי כבהמה כמו דאינן אמרין (יהל אור).

¹¹⁹ ר"ל ההוא רוח דכולל כל רוחות. ומלאך ה' הוא נשמתא מזלא כידוע, והוא דוחה, דלא סליק לטינרא עילאה. והנפש נכרתה, שבה הכרת, כמ"ש ונכרתה כו', והוא ירידתה לאבדון כמ"ש והאבדתי את כו', וכמ"ש בז"ח רות דמשם לא סליק. וז"ש "אלין ישתארו כו' עלייהו כתיב" כו'. וז"ש "ברכי נפשי" כו'. ואמר חטאים ורשעים נגד הגוף והנפש, דאיהי שתופא דגופא, ונגד זה אמר ברכי נפשי כו' וכל קרבי כמ"ש בפ' ויקהל (קצט ע"ב) בעוד דנפשי בגופא יחדיו כו'. וכן אמר בסדום רעים וחטאים לה' מאד, ד' דרגין הנ"ל, מאד הוא נשמתא דשם ובכל מאדך, ובכל לבבך הוא הרוח דבי' (יהל אור).

<p>האי שעתא דאערענא בכך</p>	<p>ידענו, אשרי השעה הזו שפגשנו אותך.</p>
<p>קנח/א</p>	
<p>תו אמר וכי על דא בלחודוי תוה שלמה והא באתר אחרא אמר כנוונא דא</p>	<p>עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, והרי במקום אחר אמר כדוגמא זה.</p>
<p>פתח ואמר זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש זה רע ודאי¹²⁰ מאי זה רע דא הוא מאן דאושיד זרעא בריקניא וחביל אורחוי בגין דהאי לאו מדוריה בקב"ה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי הה"ד כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע על דא אמר זה רע דלא יהא ליה מדורא לעילא</p>	<p>פתח ואמר "זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש", זה רע ודאי. מהו זה רע, זהו מי ששופך זרע בריקנות ומחבל דרכיו, משום שזה אין מדורו בקדוש ברוך הוא, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. זהו שכתוב "כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע", על זה אמר זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה.</p>
<p>כי מקרה¹²¹ אחד לכל וגם לב¹²² בני האדם מלא רע (בגין דא) והוללות בלבבם בחייהם שטותא תקיע בלבייהו ואינון מחוסרי מהימנותא ולית לון חולקא בקב"ה¹²³ ובאינון בני מהימנותא לאו בעלמא דין ולא בעלמא דאתי הה"ד ואחריו אל המתים¹²⁴</p>	<p>"כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (משום זה) והוללות בלבבם בחייהם" שטות תקועה בלבם, והם מחוסרי אמונה, ואין להם חלק בקדוש ברוך הוא ובאותם בני אמונה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, זהו שכתוב ואחריו אל המתים.</p>
<p>ת"ח קב"ה אזהר לבני עלמא ואמר ובחרת בחיים למען תחיה (בהאי¹²⁵ עלמא ובעלמא דאתי) וחיין דההוא עלמא נינהו</p>	<p>בא וראה, הקדוש ברוך הוא מזהיר לבני העולם ואמר "ובחרת בחיים למען תחיה" [בעולם הזה ובעולם הבא], והחיים של אותו עולם הם.</p>
<p>אינון דחייבין¹²⁶ מחוסרי מהימנותא מאי קא אמרי כי מי אשר יבחר וגו' אע"ג דיבחר¹²⁷ בר נש בהאי עלמא (ס"א בההוא עלמא) כמה דאמר לאו הוא כלום¹²⁸ דהא מסירא דא בידנא אל כל החיים יש בטחון ומסירא דא בידיהו¹²⁹ כי¹³⁰ לכלב חי הוא טוב מן האריה המת היך יהא לן חיין בההוא עלמא וע"ד זה רע ודאי דלא ידורון</p>	<p>אותם רשעים מחסרי אמונה מה אומרים? "כי מי אשר יבחר וגו'", אף על גב שיבחר אדם בזה העולם [באותו עולם], כמו שאמר לא כלום הוא, שהרי מסור זה בידינו אל כל החיים יש בטחון ומסור הוא בידינו, כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת, איך יהיה לנו חיים באותו עולם, ועל כן זה רע ודאי, שלא ידורו במלך</p>

¹²⁰ ור"ל זהו הרע בכל אשר כו' הגרוע שבכל ב"א והרע שבהן. ואמר "מאי זה רע" כו'. ר"ל דקראו רע להורות דל"ל כו' (יהל אור).
¹²¹ ר"ל דהוא אומר כן (יהל אור).
¹²² שנמשכין שאר כ"א אחריו (יהל אור).
¹²³ דכתיב מלא רע (יהל אור).
¹²⁴ ר"ל שהולכין אחריו, אחר הרע שממנו למדו. ואמר "לא בעלמא הדין" כו'. כמ"ש (ברכות י"ח) החיים כו' שאפי' במיתתן כו' ורשעים אפי' כו' (יהל אור).
¹²⁵ ר"ל דב"פ אמר חיים כאן, ומפ"ו "וחיים דההוא עלמא נינהו". ר"ל דרישא בחיים דעוה"ב הוא, ורצונו בזה לפרש הקרא דכאן כי מי כו', דלעה"ב הוא כמש"ו (יהל אור).
¹²⁶ ר"ל כ"ז הפסוק כי כו' הכל מאמרם (יהל אור).
¹²⁷ דריש הכתיב, ור"ל אע"ג שיבחר האדם בחיים כמו שאמר הקב"ה. וז"ש כמה דאמר (יהל אור).
¹²⁸ ר"ל מ"מ הם אינון נבחרין לחיים שם, כי אין חיים אלא בעוה"ז. וז"ש יבחר בלשון פעול, וז"ש למעלה וחיים דההוא עלמא, לא כמו שהם אומרים (יהל אור).
¹²⁹ זיכנא (יהל אור).
¹³⁰ ודבריהם הוא. וכמש"ו היאך יהא לן הכל מדבריהם (יהל אור).

<p>במלכא עלאה ולא יהא לון חולקא ביה</p>	<p>העליון, ולא יהיה להם בו חלק.</p>
<p>ואע"ג דכל הני¹³¹ קראי תשכח סמיכין לחברייה במלין אחרנין אבל ודאי שלמה קא אתא לגלאה על אינון חייבין מחוסרי מהימנותא דלית לון חולקא בקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>ואף על גב שכל הפסוקים הללו תמצא סמוכין לחברים בדברים אחרים, אבל ודאי שלמה בא לגלות על אותם רשעים מחסרי אמונה שאין להם חלק בקדוש ברוך הוא, בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>א"ל תבעי דנתחבר בהדך ותזיל בהדן אמר להו אי עבידנא הכי אורייתא יקרי עלי כסיל ולא עוד אלא דאתחייבנא בנפשאי אמרו ליה למה אמר לון דהא שליחא אנא ושדרו לי בשליחותא ושלמה מלכא אמר מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל</p>	<p>אמר לו רוצה שנתחבר אתך ותלך אתנו. אמר להם אם אעשה כך התורה תקרא עלי כסיל, ולא עוד אלא שאתחייב בנפשי. אמרו לו למה. אמר להם שהרי אני שליח ושלחוני בשליחות, ושלמה המלך אמר "מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל".</p>
<p>ת"ח מרגלים¹³² על דלא אשתכחו בני מהימנותא ושלוחי מהימנותא אתחייבו בנפשייהו בעלמא דין¹³³ ובעלמא דאתי נשק לון ואזל ליה</p>	<p>בא וראה המרגלים על שלא נמצאו בני האמונה ושלוחי אמונה, התחייבו בנפשם בעולם הזה ובעולם הבא. נשקם והלך לו.</p>
<p>אזלו רבי חזקיה ור' ייסא עד דהוו אזלו פגעו באינון בני נשא שאילו ר' חזקיה ורבי ייסא עליה אמרו מה שמיה דההוא ב"נ אמרו ר' חגי הוא וחברא דבין חברייה הוא ושדרו ליה חברייה דבבל למנדע מלין מר' שמעון בן יוחאי ושאר חברייה</p>	<p>הלכו רבי חזקיה ורבי ייסא, עד שהיו הולכים פגעו באותם בני אדם. שאלו את רבי חזקיה ורבי ייסא עליו, אמרו מה שמו של אותו אדם. אמרו רבי חגי הוא, וחבר בין החברים הוא, ושלחוהו החברים מבבל לדעת דברים מרבי שמעון בן יוחאי ושאר החברים.</p>
<p>א"ר ייסא ודאי דא הוא ר' חגי דכל יומיו לא בעא לאחזאה גרמיה במה דידע ועל דא אמר לן דהא בריה זכה ליה באורייתא בגין דאמר קרא ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו ודאי שליחא מהימנא איהו (וזכאה הוא שליחא מהימנא) וזכאה איהו מאן¹³⁴ דשדר מלוי בידא דשליחא מהימנא¹³⁵</p>	<p>אמר רבי ייסא ודאי, זהו רבי חגי שכל ימיו לא רצה להראות עצמו במה שידע, ועל זה אמר לנו, שהרי בנו זכה לו בתורה, משום שאמר הפסוק "ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו", ודאי שליח נאמן הוא, (ואשריו הוא שליח נאמן) ואשריו מי ששלח דבריו בידי שליח נאמן.</p>
<p>ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני</p>	<p>בא וראה, אליעזר עבד אברהם מבני</p>

¹³¹ ר"ל שדרשו בע"א, ורצונו מ"ש (שבת ל') אנת שלמה לא דיך כו'. וז"ש אבל ודאי שלמה כו'. ר"ל שאינם דברי עצמו אלא דבריהם כנ"ל (יהל אור).

¹³² השתא מפ' מ"ש למעלה ולא עוד כו' (יהל אור).

¹³³ כמ"ש (סנהדרין קח). מרגלים כו' שנא' וימותו כו' (יהל אור).

¹³⁴ פי' אשרי. ואמר וזכאה מאן כו'. כמש"ל קנ"ז א' ונפש אדוניו ישיב כו'. מבני כנען הוה ונען כתיב כנען בידו מאזני מרמה וכתיב עליה כו'. כצ"ל. כנען בידו. הוא היפך מציר נאמן, וכמ"ש (פסחים ק"ג ע"ב) חמשה דברים כו' ואל תדברו אמת. ור"ל בזה לפי שהוציא עצמו מהם יצא מקללתן. וז"ש ונען כתיב כו' (יהל אור).

¹³⁵ ת"ח אליעזר עבד אברהם מבני כנען הוה, כד"א (הושע יב, ח) כנען בידו מאזני מרמה, וכנען כתיב עליה (בראשית ט, כה) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, ובגין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה, (שם כד, לא) בא ברוך יי', ברוך יי' ממש. ועל דא אכתיב הכי באורייתא, בגין דנפק מההוא קללה ואתברך, ולא די ליה דנפיק מינה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה, ואוליפנא דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן (רמ"ז).

<p>כד"א כנען בידו מאזני מרמה וכנען כתיב עליה ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו ובנין דהוה שליחא מהימנא מה כתיב ביה בא ברוך יי' ברוך יי' ממש¹³⁶ ועל דא אכתיב הכי באורייתא בגין דנפק מההיא קללה ואתברך ולא די ליה דנפיק מנה אלא דאתברך בשמיה דקב"ה ואוליפנא¹³⁷ דאתא מלאך ואעיל מלה דא בפומיה דלבן</p>	<p>כנען היה, כמו שנאמר "כנען בידו מאזני מרמה", ועל כנען כתוב "ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו", ומשום שהיה שליח נאמן, מה כתוב בו "בא ברוך ה'", ברוך ה' ממש, ועל זה נכתב כך בתורה, משום שיצא מאותה קללה והתברך. ולא די לו שיצא ממנה, אלא שהתברך בשם הקדוש ברוך הוא, ולמדנו שבא מלאך והכניס דבר זה בפי לבן.</p>
<p>וישלח אותם משה וגו' כלם אנשים כלהו זכאין הוו ורישי דישראל הוו¹³⁸ אבל אינון דברו לגרמיהו¹³⁹ עיטא בישא אמאי נטלי עיטא דא אלא אמרו אי ייעלון¹⁴⁰ ישראל לארעא נתעבר אנן מלמהוי רישין וימני משה¹⁴¹ רישין אחרנין דהא אנן זכינן¹⁴² במדברא למהוי רישין אבל בארעא לא נזכי¹⁴³ ועל דנטל¹⁴⁴ עיטא בישא לגרמיהו מיתו אינון וכל אינון דנטלן מלייהו</p>	<p>"וישלח אותם משה וגו' כולם אנשים", כולם צדיקים היו, וראשי ישראל היו, אבל הם לקחו לעצמם עצה רעה. מדוע נטלו עצה זו, אלא אמרו אם יכנסו ישראל לארץ, יעבירו אותנו מלהיות ראשים, וימנה משה ראשים אחרים, שהרי אנו זכינו במדבר להיות ראשים, אבל בארץ לא נזכה. ועל שלקחו עצה רעה לעצמם מתו הם וכל אותם שלקחו דבריהם.</p>
<p>קנח/ב</p>	

¹³⁶ ר"ל שנתברך מהשם. ואע"ג שהם אמרו זה, ומנ"ל דהכי איתא שהם כוונו האמת, לכן אמר וע"ד אכתיב כו' בגין כו'. ר"ל לכן נכתב להורות דנפק מההוא כו'. ואמר ולא די ליה כו'. שלשני דברים זכה, והן ג' דזכה לאתברך בשמי' הנ"ל, ראה כמה זכה (יהל אור).
¹³⁷ עתה מפ' שגם דבריהם היה ע"י השם כמו בבלעם (יהל אור).

¹³⁸ יכוין לשתי מעלות רמות שהיה בהם, האחת שהיו מושרשים בניצוצות ההארות היוצאות מיסוד אבא, וז"ש כולהו זכאין, והפסוק קראם אנשים לרמוז שהם מבחי' זכרים, והשניה מ"ש שנתעברו בהם "ב שבטים, וז"ש ורישי דישראל, וכמו שדקדק הרב זלה"ה שלכן לא נאמר בם כמ"ש בנשיאים שהוזכרו במדבר (א, טז) ראשי אלפי ישראל, אלא ראשי בני ישראל שהם השבטים, ולזה אמר ורישי דישראל (רמ"ז). כמ"ש אנשים ראשי כו' (יהל אור).

¹³⁹ דוק אומרו לגרמיהו, שרומז מ"ש הרב שכאשר נתייעצו להרע מיד פרחו מהם ניצוצי השבטים, שנאמר (יג, כו) וילכו ויבואו, שהלכו להם ניצוצי נשמות השבטים, וזהו וילכו, והם נשארו לבדם, והיינו לגרמיהו, בעצתם הנבערה שהיתה אומרים, אי ייעלון ישראל לארעא וכו' והענין מובן במ"ש באוצרות חיים, שדור דעה היו מבחינת דור המדבר אבל רחל היא ארץ ישראל היתה אז אב"א זולת בשבתות, ומזווג זה של השבתות יצאו הנכנסים לארץ, ועיין מ"ש באוצרות חיים. ואמנם נדקדק דברי האוצרות חיים וז"ל, לא היה אפשר לרחל להתקן אז ע"י אלו המרגלים בלבד, ע"כ. דוק מינה שאם היו נכנסים כולם יוצאי מצרים ובאי הארץ היתה רחל נתקנת אפילו שדור המדבר היה קיים, אבל מפני החטא נתבטלה אותה ההארה של דור המדבר. והנה המרגלים חשבו שבין כך ובין כך הם ירדו ממעלתם, שאפילו תתוקן רחל הלא היא עקרת הבית, ובאי הארץ שהם מבחינתה יהיו המעולים וכל שכן אם תבטל דור המדבר, ולכן נטלו עצה רעה לעצמם והוציאו שם רע על תיקון רחל, כגון שהיא נבנית מגבורות אי' שהם קשים ולכן אוקידת עלמא בשלהובא, ואוכלת יושביה היא, ושהקליפות העזות נאחזות בה, ושלכן אין להם להסתכן בתיקונה ומוטב להם לחיות במדבר (רמ"ז). ר"ל למה עשו זה אלא שעשו זה בשביל עצמם שיראו כו', וכמו בירבעם, וז"ש לגרמיהו בשביל שחשו לכבוד עצמם נתקלקלו, וכמ"ש (סנהדרין קא ע"ב) בירבעם גסות הרוח כו' (יהל אור).

¹⁴⁰ כ' הרח"ו כי הם מעלמא דדכורא וכו"ל קנ"ז א'. וז"ש אנשים. וכוונת הקב"ה שיתקנו הארץ בדרגא זו וכמש"ש (יהל אור).

¹⁴¹ וימני משה" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ויתמנון".

¹⁴² פ' משום דארץ ישראל היא סוד רחל, ודור המדבר היו מלאה אשת יעקב כנזכר באוצרות חיים (רמ"ז).

¹⁴³ כי הם מעלמא דדכורא והארץ בסוד הנקבה (רח"ו).

¹⁴⁴ לכבוד עצמם כו"ל. ור"ל שלכן לא יראה האדם כבוד עצמו לעולם (יהל אור).

<p>אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו' אמר רבי יצחק משה אסתכל¹⁴⁵ וידע דלא יצלהן בארחהו כדין עליה דיהושע כדין כלב הוה בדוחקא אמר מה אעביד הא יהושע אזיל בסייעתא עלאה דמשה דשרר ביה נהירו דסיהרא¹⁴⁶ והוא אנהיר עליה בצלותיה בגין דאיהו שמשא</p>	<p>"אלה שמות האנשים אשר שלח משה וגו'", אמר רבי יצחק, משה הסתכל וידע שלא יצליחו בדרכיהם, ואז התפלל על יהושע, ואז כלב היה בדוחק ואמר, מה אעשה, הרי יהושע הולך בסיוע עליון של משה, ששלח בו אור הלבנה, והוא האיר עליו בתפלתו, משום שהוא שמש.</p>
<p>מה עבד כלב¹⁴⁷ אשתמיט מנייהו ואתי לגבי קברייא דאבהן¹⁴⁸ וצלי תמן צלותיה א"ר יהודה ארה¹⁴⁹ אחרא נטיל ועקים שבילין ומטא על קברי דאבהן ואסתכן בגרמיה דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק אבל מאן¹⁵⁰ דאיהו בדוחקא לא אסתכל מדי כך כלב בגין דהוה בדוחקא לא אסתכל מדי ואתא לצלאה על קברי אברהן לאשתובא מעיטא דא</p>	<p>מה עשה כלב, נשמת מהם ובא לקברי האבות והתפלל שם תפלתו. אמר רבי יהודה, דרך אחר לקח, ועיקם שבילים והגיע על קברי האבות, והסתכן בעצמו, שהרי כתוב "ושם אחימן וששי ותלמי ילידי הענק", אבל מי שהוא בדחק, לא מסתכל על דבר, כך כלב משום שהיה בדוחק, לא הסתכל על דבר, ובא להתפלל על קברי האבות להינצל מעצה זו.</p>
<p>ויקרא משה להושע בן נון יהושע רבי יצחק¹⁵¹ אמר וכי הושע קראה קרא והא כתיב ויאמר משה אל יהושע ויהושע בן נון נער ויחלוש יהושע אלא א"ל משה יה וישיעך מנייהו¹⁵²</p>	<p>"ויקרא משה להושע בן נון יהושע", רבי יצחק אמר, וכי הושע קראו הפסוק, והרי כתוב "ויאמר משה אל יהושע" "הושע בן נון נער" "ויחלוש יהושע", אלא אמר לו משה, יה וישיעך מהם.</p>
<p>רבי אבא אמר כיון ששלחו להיכנס לשם, הצטרך להיות שלם, ובמה, בשכינה, שעד אותה שעה נקרא נער כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו</p>	<p>רבי אבא אמר כיון ששלחו להיכנס לשם, הצטרך להיות שלם, ובמה, בשכינה, שעד אותה שעה נקרא נער כמו שבארנו, ובאותה שעה קשרו</p>

¹⁴⁵ ברה"ק (יהל אור).

¹⁴⁶ ר"ל דנהירו דילה הוא משמשא. וז"ש והוא אנהיר כו'. והענין כי ג' יק"ו הוא בשמשא כידוע ובזה מאיר, ונהיר בזה ג"כ לסיהרא, וז"ש (סוטה לד ע"ב) "יה וישיעך, וצלותיה עצמו וא"ו. והנה מוחין דסיהרא חו"ב, ודעתה קלה עד דאנהיר לה בעלה שהוא בזיווגא מ"ד, הדעת, וידע. וז"ש דשרר כו' והוא כו' (יהל אור).

¹⁴⁷ ג"כ לאתנהרא מאבהן ג' (יהל אור).

¹⁴⁸ כי כלב היתה בו נשמת אליעזר עבד אברהם ולכן הלך לחברון לומר לאאע"ה כשם שמשא התפלל על יהושע תלמידו גם אתה תתפלל עלי שאני תלמידך (רח"ו).

¹⁴⁹ ר"ל ז"ש ויבא עד כו' (יהל אור).

¹⁵⁰ שבצרתו אינו יודע שום דבר, כך איהו לא ידע מנהון. וז"ש מדי ול"ק למדי. ולכן לא התפלל ג"כ להנצל מהענקים שלא ידע מהם (יהל אור).

¹⁵¹ סיים מאמרו כאן, לא שקרא לו שם, אלא התפלל עליו ויקרא לה' בתפלה. ומ"ש להושע, ודאי שגם הושע היה נקרא כמ"ש למטה אפרים כו' הוא והושע כו' אבל גם יהושע היה נקרא מקדם כנ"ל (יהל אור).

¹⁵² ל' להושע בשביל הושע שקרא בתפלה "יה וישיעך (רח"ו), ושיעור הכתוב קרא משה לתשועה לכן נר"ן וא"ל "יה וישיעך, ולפ"ז לעולם יהושע היה שמו מתחלה, והאי ויקרא משה היינו לשון תפלה (מ"מ).

¹⁵³ ר"ל שם ממש (יהל אור).

¹⁵⁴ ר"ל לזכות לארץ, וכמ"ש למעלה שאלו היו צריכין לאמשכא לשכינה תמן חולקיה לארץ (יהל אור).

¹⁵⁵ ד' דיהושע י' דשרי, שכינתא, כמ"ש בפ"ג דספד"צ (יהל אור).

¹⁵⁶ מט"ט (רח"ו).

<p>כמה דאוקימנא ובההיא שעתא קשיר ליה משה בהדה¹⁵⁷ ואע"ג דאשכחן יהושע בקדמיתא קרא קרייה הכי על ההוא דזמין למקרייה אמר משה ודאי לא אצטריך דא¹⁵⁸ למיעל תמן אלא בשכינתא והכי אתחזי</p>	<p>משה אליה, ואף על גב שמצאנו יהושע בתחלה, הפסוק קראו כך, על אותו עתיד להקרא אמר משה, ודאי זה לא צריך להיכנס לשם אלא בשכינה, וכך ראוי.</p>
<p>היש בה עין אם אין וגו' רבי חייא אמר וכי¹⁵⁹ לא הוה ידע משה¹⁶⁰ דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא והא הוא שבת לה לישראל בכמה זמנין והוא אסתפק בדא והא קב"ה קאמר ליה למשה בקדמיתא דהיא ארץ זבת חלב ודבש אמר</p>	<p>"היש בה עין אם אין וגו'", רבי חייא אמר, וכי לא היה יודע משה שיש בה כמה עצים משונים זה מזה, והרי הוא שבח אותה לישראל כמה פעמים, והוא הסתפק בזה, והרי הקדוש ברוך הוא אמר למשה בתחלה שהיא ארץ זבת חלב ודבש.</p>
<p>רבי יוסי הא אתערו חברייה דכתיב איש היה בארץ עוץ איוב שמו אמר רבי שמעון רמז להם רמיזא דחכמתא¹⁶¹ על מה דשאלו בקדמיתא דכתיב היש יי' בקרבנו אם אין אמר תמן תחמון אי היא אתחזיא להאי או להאי</p>	<p>אמר רבי יוסי, בזה התעוררו החברים, שכתוב "איש היה בארץ עוץ איוב שמו". אמר רבי שמעון רמז להם רמז חכמה על מה ששאלו בתחלה, שכתוב "היש ה' בקרבנו אם אין", אמר שם תראו אם היא ראויה לזה או לזה.</p>
<p>אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא יש בה עין אילנא דהיי ולא¹⁶² מאתר עלאה יתיר ואי תחמון¹⁶³ דאיבא</p>	<p>אמר להם אם תראו שפרי הארץ כשאר ארצות העולם, יש בה עין, עין החיים, ולא ממקום יותר עליון. ואם תראו שפרי הארץ יתר ומשונה מכל</p>

¹⁵⁷ פירש והיינו י' דיהושע שהוסיף לו משה שהמ' נקרא י' זעירא כנודע והכתוב שקראו יהושע תחילה ע"ש סופו כדמפרש (מ"מ).

¹⁵⁸ שאפרים הוא חולקא דילה, כמש"ל קי"ט ב' ונסע כו', והוא כל דגל דרחל והוא במערב, שכינה במערב, וכמש"ש. ואינון ב' כלב ויהושע הן סוד אני והו, ראש ו"ק דידיה ודידה, והכל בשכינה, כפולים ששה וששה. ואלין נמלטו, והן הכוללים הכל. ודילה הוא אפרים ועמש"ש. וז"ש והכי אתחזי. יו"ד זה היא חכמת שלמה, שנער משמש לה (יהל אור).

¹⁵⁹ וסיום המאמר של ר' חייא הוא למעלה קנ"ז א', אלא שיחזר כאן לסיים דברי ר"י ור' שמעון (יהל אור).

¹⁶⁰ קושיא זו כבר הקשה אותה ר"ח בריש הפרשה שאמה מה אמר לון היש בה עין וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע וכו' ותרצה שם אלא עכשיו חזר להקשות אותה לחברים לידע מה יתרצו הם. ור' יוסי תירץ לו עין הוא עוץ ור"ש תירץ עין הוא זעיר. אם אין הוא אריך שנקרא אי"ן הפך מ"ש ר"ח לעיל במלת אי"ן (מ"מ).

¹⁶¹ בני ישראל התאוו תאוה לדעת מה הפרש יש בין ז"א כשהוא מתנהג ברחמים גמורים לאריך אפין ומה בין רחמים אלו לרחמים אלו והיו רוצים לצרף זה בלבבם ובשכלם שישתנה שכלם להבין בגדולות ובנפלאות על ידי א"א וע"י ז"א ובה ידעו כי אין בקרבם זמ"ש לצרפא בלבהון וכיוצא בזה אמרו בפ' שלח בדר' קנ"ח ע"ב וכו' ואפשר שבמעיהון ממש היו רוצים השיניי שיהיה להם עונג נפלא באכילתם דומה לעדן עליון ואז ידעו כי אין שהוא א"א בקרבם. ומשה אמר להם שבפרי הארץ יראו השינוי ויכירו כדאיתא התם (שער מאמרי רשב"י כו ע"ד). הנסים נגלים דיציאת מצרים אשר עי"ז הנה נתפרסם אלהותו ית"ש וכו' לא היו בגילוי אור דמ"ה וב"ן שהם זו"ן אלא רק בגילוי אור דא"א וכמ"ש בספד"צ ספ"ד על הנס דקריעת ים סוף וכן כל הניסים כולם שנעשה אז עמהם וגם ביאתן לארץ היה הכל ג"כ רק בהנהגת א"א וכמ"ש בזוה"ק פ' בשלח (סד ע"ב) בפסוק היש ה' בקרבנו אם אין וכן בפ' שלח (קנח ע"ב) וכו' ואור הא"א הנה הוא האור דהע"ב וס"ג ומשם הוא כל הניסים נגלים (כללים ח"ב קלה ע"ג).

¹⁶² כמו היש ה' בקרבנו שכאן הוא ההשגה והוא היפוך מדברי ר' חייא הנ"ל קנ"ז א' (יהל אור).
¹⁶³ דשם הוא למעלה מהנהגת העולם ע"פ הטבע בז' תחתונות (יהל אור).

<p>דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד¹⁶⁴ ואתמשך ההוא שנוייה עלאה מכל אתרי דעלמא ובדא תנדעון היש¹⁶⁵ בה ע"ץ אם איין</p>	<p>מקום בעולם, תדעו שהרי מהעתיק הקדוש שופע ונמשך אותו שנוי עליון מכל מקומות העולם, ובזה תדעו היש בה עץ אם אין.</p>
<p>ודא בעיתון בקדמיתא (דבמעיון בעיתון)¹⁶⁶ למנדע¹⁶⁷ דא דכתיב היש יי בקרבנו בקרבנו דייקא או אם איין¹⁶⁸ וע"ד והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ למנדע שנוייה דיליה</p>	<p>וזה צריכים אתם בתחלה (שבמעיקם רציתם) לדעת זה, שכתוב "היש ה' בקרבנו", בקרבנו דווקא, או אם אין, ועל זה "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ" לדעת שנוי שלו.</p>
<p>והימים ימי¹⁶⁹ בכורי ענבים והימים מאי קא מיירי דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה אלא והימים אינון דאשתמודעון¹⁷⁰ כלוהו הוו מתחברין בההוא זמנא בההוא אילנא דהטא ביה אדם הראשון כמה דתנינן ענבים היו ועל דא והימים אינון דאשתמודעון ימי בכורי ענבים דייקא¹⁷¹</p>	<p>"והימים ימי בכורי ענבים", והימים מה בא לומר, שהרי ואז בכורי ענבים מספיק לו, אלא והימים, אותם הנודעים כולם היו מתחברים באותו זמן, באותו עץ שחטא בו אדם הראשון, כמו ששנינו ענבים היו, ועל זה "והימים", אותם הידועים, "ימי בכורי ענבים" דווקא.</p>
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויבאו מבעי ליה אלא אמר רבי יוסי כלב הוא דאתא לצלאה על קברי אבהתא אמר כלב יהושע הא ברכיה משה בסיועא עלאה קדישא¹⁷² ויכיל לאשתזבא מניהו ואנא מה אעביד</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון", היה צריך להיות ויבאו, אלא אמר רבי יוסי, כלב הוא שבא להתפלל על קברי האבות. אמר כלב, יהושע הרי ברכו משה בסיוע עליון קדוש, ויכול להנצל מהם, ואני מה אעשה.</p>
<p>אימלך למבעי בעותא על קברי אבהתא בגין דישתזיב מרוהון (ס"א מעיטא בישא) דשאר מאללין רבי יצחק אמר מאן דהוה רשים¹⁷³ מכלהו דא עאל בגווייה דביה תליא כלא</p>	<p>נמלך לבקש בקשה על קברי האבות כדי שינצל מסודותיהם (מעצה רעה) של שאר מרגלים. רבי יצחק אמר, מי שהיה רשום מכולם זה נכנס בו, שבו תלוי הכל.</p>

¹⁶⁴ והיה כ"ז שלא באתערותא דלתתא כלל, כי לא היו אז ישראל כדאי לזה, וכמ"ש (יחזקאל טז ז) ואת עירום ועריה, הללו עובדי עבר"ז והללו כו' וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קע ע"ב), אלא שהיה כ"ז רק מסוד ברית אבות, וכמ"ש (שמות ו ה) ואזכור את בריתי (דע"ה ח"ב קלד ע"ד).

¹⁶⁵ ר"ל בזה דמ"ש היש כו', לא קאי על הראי' אלא על הידיעה דבדא כו' (יהל אור).

¹⁶⁶ דע"ה ח"ב קלד ע"ד גורס את המוסגר.

¹⁶⁷ פירוש שרצו יש' לידע אם המן הוא מאריך או מזעיר ע"י מה שבמעיו אם נבלע באיברים הוא מאריך ואם לאו הוא מזעיר. ולכך אע"פי שהוא רוחני לא נבלע באיברים. והאמת שהוא מאריך כמ"ש הזוהר בפ' בשלח שהטל היה יורד ממ"ס דאריך לזעיר ומשם למ' עד שבא לעוה"ז (מ"מ).

¹⁶⁸ ע"י אריכות בדע"ה ח"ב דרוש ה ענף ד' סימן ג'.

¹⁶⁹ דימים הן ו"ק, כי ששת כו', והוו מתחברין ימים ימי. ולכן אשתלחו ו' דכלב, ו' דיהושע, כנ"ל

¹⁷⁰ ובכורים הן עטרא דחסד, בכור לכהן, וזהו בכורי ענבים, והיה עת התקון דנטלא מדכורא. ואמר ענבים, דא"י הוא גופא כמ"ש בד"ח ריש ש"ה (סא ע"א) ת"ת דילה מתחבר בת"ת דיליה, דכלילין ו"ו (יהל אור).

¹⁷¹ פירש ו"ק דזעיר (מ"מ).

¹⁷² פ' שהמ' נקרא ענבים והימים האלו היו מתקנים אותה ומבכרים אותה כמ"ש הרב באוצ"ח שאותה שעה נתקנה רחל ע"י דור השני שהם מעלמא דנוקבא שנכנסו לארץ. ולפ"ז כוונת הכתוב לפי שמשא נסתפק אם יש שם אריך לכך אמר שאין שם רק זעיר מאיר במ' (מ"מ).

¹⁷³ בסיועא נהירו דמשה. כנ"ל (יהל אור).

¹⁷⁴ ר"ל דכתיב ויבא, ול"ק מאן, אלא המיוחד מכולן, ראש לכולן, וכולל כולן וז"ש דביה כו' (יהל אור).

<p>ות"ח מאן¹⁷⁴ הוא משאר אחרי דיכול לאעלא תמן דהא כתיב ושם אחימן ששי ותלמי ומדחילו דלהון מאן יכיל לאעלאה</p>	<p>ובא וראה, מי הוא משאר אחרים שיכול להיכנס לשם, שהרי כתוב ושם אחימן ששי ותלמי, ומפחדם מי יכול להיכנס</p>
<p>קנ"ט/א</p>	
<p>במערתא אלא שכינתא עאלת תמן בכלב לבשרא לאבהן דהא מטא זמנא לאעלא בנייהו לארעא דאומי לון קב"ה ודא הוא ויבא עד חברון¹⁷⁵</p>	<p>במערה, אלא השכינה נכנסה שם עם כלב, לבשר לאבות שהרי הגיע זמן להכניס בניהם לארץ, שנשבע להם הקדוש ברוך הוא, וזהו "ויבא עד חברון".</p>
<p>תאנא אחימן¹⁷⁶ ששי ותלמי ממאן נפקו זרעא הוו מאינון נפילין דאפיל לון קב"ה בארעא ואולידו מבנת ארעא ומנייהו נפקו גיברי עלמא כמה דכתיב המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם אשר מעולם דשמי (ג"א מדאתברי)¹⁷⁷ עלמא¹⁷⁸ משתכחי אנשי השם¹⁷⁹ אחימן¹⁸⁰ ששי ותלמי</p>	<p>למדנו, אחימן ששי ותלמי, ממי יצאו. זרע היו מאותם נפילים שהפילים הקדוש ברוך הוא בארץ, והולידו מבנות הארץ, ומהם יצאו גבורי עולם, כמו שכתוב "המה הגיבורים אשר מעולם אנשי השם" אשר מעולם ששמשו (משנברא) העולם, נמצאו אנשי השם אחימן ששי ותלמי.</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' רבי יהודה פתח כה¹⁸¹ אמר האל יי' בורא השמים ונוטיהם וגו' כמה אית¹⁸² להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא דקב"ה כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא דכל מאן¹⁸³ דאשתדל באורייתא כאילו מקרב כל קורבנין דעלמא לקמי קב"ה ולא עוד¹⁸⁴ אלא דקב"ה מכפר ליה על כל חובוי ומתקנין ליה¹⁸⁵ כמה כורסיין לעלמא דאתי (חסר)</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי יהודה פתח "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם וגו'", כמה יש להם לבני אדם להתבונן בעבודת הקדוש ברוך הוא, כמה יש להם להתבונן בדברי תורה, שכל מי שעוסק בתורה כאלו מקריב כל קרבנות העולם לפני הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא מכפר לו על כל חטאיו, ומתקנים לו כמה כסאות לעולם הבא.</p>

¹⁷⁴ ר"ל דמסתמא הוא כלב דביה שכינתא, הפעם אודה, רגלא רביעא' דכרסייא. וז"ש אלא שכינתא (יהל אור).

¹⁷⁵ ר"ל חברון דאתחברא באבהתא, כמ"ש קרית הארבע, רגלא רביעאה, דשם ג' אבהן, ועתה אתחברת בהדייהו (יהל אור).

¹⁷⁶ להרות על מה שאמר בתחלה דהא כתיב ושם כו' ומדחילו כו' (יהל אור).
¹⁷⁷ נמחק ציהל אור.

¹⁷⁸ ר"ל דמעיקרא הוו שמשין לעולם דלעילא, משרתי עליון (יהל אור).

¹⁷⁹ ר"ל דאנשי השם קאי עלייהו, על מ"ש גבורים אשר מעולם, שנולדו מאותן אשר מעולם, וקא' זה כנ"ל, ונקראו אנשי השם, שהיו מפורסמין בשמותם אחימן כו', כי כל הנודע בשמו הוא הפלג' גדולה בעניינו, ידעתין בשם, וכן קראי מועד אנשי שם (יהל אור).

¹⁸⁰ כ' הרמ"ז ז"ס נפל אש"ת (תהלים נח ט), ר"ת דילהון. ונ"ל ז"ש (שם) בל חזו שמש, בהרי חשך. ועל אלו ארבע היו ד' הנ"ל, אבהן וכלב (יהל אור).

¹⁸¹ ענין הפתיחה משום דמסיים ר' יהודה הוה אזיל בארחא כו', ומפ"ו ג' דרגין דאדם, נר"ן, שניתן נשמה ורוח לגופא, דאיהו שתופא לנפשא, והוא בפסוק הזה נותן נשמה כו' לעם כו' הוא הגוף. וטעם כל המאמר כאן כמ"ש למטה (יהל אור).

¹⁸² ב' דרגין תורה ומצות, נגד ב' דרגין דקרא (יהל אור).

¹⁸³ כמ"ש (סוף מנחות) מאי דכתיב זאת התורה לעולה כו' (יהל אור).

¹⁸⁴ כמ"ש (ברכות ה.) כל העוסק כו' שנאמר בחסד ואמת כו' (יהל אור).

¹⁸⁵ ר"ל כמ"ש למטה בתלת עלמין כו' בריש ירחי כו' (יהל אור).

<p>ר' יהודה הוה אויל¹⁸⁶ בארחה בהדי ר' אבא שאל ליה אמר מלה חד בעינא לשאלא כיון דידע קב"ה דזמין ב"נ למחטי קמיה ולמגזר עליה מיתה אמאי ברא ליה דהא אורייתא הוה תרי אלפינ שנין עד לא איברי עלמא וכתיב בה באורייתא אדם כי ימות באהל איש¹⁸⁷ כי ימות וימת ויחי פלוני וימת מאי קבעי קב"ה לב"נ בהאי עלמא דאפי' אי אשתדל באורייתא יממא וליליא ימות ואי לא אשתדל באורייתא ימות כלא בחד ארחה בר פרישותא¹⁸⁸ דההוא עלמא כד"א כטוב כחוטא</p>	<p>רבי יהודה היה הולך בדרך יחד עם רבי אבא, שאל אותו ואמר, דבר אחד אני רוצה לשאול, כיון שידע הקדוש ברוך הוא שעתיד האדם לחטוא לפניו ולגזור עליו מיתה, מדוע בראו, שהרי התורה היתה אלפיים שנים עד שלא נברא העולם, וכתוב בה בתורה "אדם כי ימות באהל" איש כי ימות, וימת ויחי פלוני וימת, מה רצה הקדוש ברוך הוא לאדם בעולם הזה, שאפילו אם יעסוק בתורה יומם ולילה ימות, ואם לא יעסוק בתורה ימות, הכל בדרך אחד, פרט לפרישות אותו עולם כמו שנאמר כטוב כחוטא.</p>
<p>א"ל אורחוי דמארך¹⁸⁹ וגזרי דמארך¹⁹⁰ מה לך למטרה בהו מה דאית לך רשו למנדע ולאסתכלא שאיל ודלית לך רשו למנדע כתיב אל תתן את פיך לחטיא את בשרך דאורחוי דקב"ה וסתרינ גניזין עלאין דהוא סתים וגניז לית לן לשאלא</p>	<p>אמר לו, דרכי רבונך וגזרות רבונך מה לך לטרוח בהם, מה שיש לך רשות לדעת ולהסתכל שאל, ומה שאין לך רשות לדעת, כתוב "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך", שדרכי הקדוש ברוך הוא וסתרינו גנוזים עליונים, שהוא נסתר וגנוז, אין לנו לשאול.</p>
<p>א"ל אי הכי¹⁹¹ הא אורייתא כלא סתים וגניז דהא היא שמא קדישא עלאה הוי ומאן דמתעסק באורייתא כאלו אתעסק בשמיה קדישא ואי הכי לית לן לשאלא ולאסתכלא</p>	<p>אמר לו אם כן, הרי התורה כולה נסתרת וגנוזה, שהרי היא שם קדוש עליון, ומי שמתעסק בתורה כאלו התעסק בשמו הקדוש, ואם כך אין לנו לשאול ולהתבונן.</p>
<p>א"ל אורייתא¹⁹² כלא סתים וגלייא ושמיה קדישא סתים וגלייא¹⁹³ וכתיב הנסתרות</p>	<p>אמר לו כל התורה נסתרת וגלויה, ושמו הקדוש נסתר וגלוי, וכתוב</p>

¹⁸⁶ אמר זה כאן שקשה ג"כ בפ' אחר שידע השי"ת. ולכן על פ' זה ויבאו שכאן התחיל עצתם (יהל אור).

¹⁸⁷ ר"ל בין אדם בין איש, וכמש"ו כטוב כחוטא, וכמ"ש (תהלים מט) שמעו זאת כו', גם בני אדם כו', אח לא כו', וגם כתיב וימת כו' בצדיקים ורשעים, דכבר אתגזר ע"כ זה (יהל אור).

¹⁸⁸ ר"ל העה"ב ול"ל לירד בעה"ז לסבול צער המיתה. והשיב לו לקמן שלולי חטא אדה"ר היה המיתה דקרא התפשטות לבד, וההתפשטות הזו צריך לו, שהוא בצלם כו' כמש"ש (יהל אור).

¹⁸⁹ הוא הדעת (יהל אור).

¹⁹⁰ הוא חו"ב, וע' בפ' משפטים קכ"ג א'. אלא שאורחוי הוא דעת המתפשט בארחין ושבילין, וע"ל בא"ר קל"ו א'. ואלין הן נסתרות (יהל אור).

¹⁹¹ ר"ל שלא יעסקו בנסתר כלל (יהל אור).

¹⁹² ר"ל הנסתרות לה' אלקינו הן חו"ב, ג"ר, שהן לה' אלקינו, ואין לנו כלל לחקור, והנסתר שלנו הוא וה' בהיכל קדשו, שהוא סוד גופא ונפשא, כמ"ש בריש תיקון כ"ב נגלה ונסתר (יהל אור).

¹⁹³ המ"ה שהוא ז"א, הנה הוא ג"כ נעלם, לעלם כתיב, כי כל התפשטותו הנה הוא רק מבפנים מגבול האזניים דא"ק עד גבול שבולת הזקן דא"ק מבפנים, והוא אור יותר גדול, כי עיקר האור הנה הוא נשאר מבפנים והוא המ"ה שהוא יותר עיקרי מהב"ן, וכל גילוי הנה הוא רק ע"י הב"ן, אבל הוא עצמו הוא מתעלם. סתים וגליא, ר"ל ע"י הב"ן וכמ"ש בספד"צ רפ"ד (כט ע"ב) ובזוה"ק פ' נשא (קמו ע"ב ושם [ח"ג] עג ע"א קנט ע"א רפט ע"א) (כללים ח"ב יט ע"ב), הוא בעצמו סתים ומתגלה ע"י אדנ"י, וה' בהיכל קדשו (חבוקוק ב כ) כנודע (תיקו"ז לג ע"ב). ולכן הנה הוה השם מ"ה הגם שהוא מלגו וכמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) מלגו איהו יר"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אצילות, ר"ל שהוא פנימיות כל האצילות וכל האצילות מתנהג עליו, והרי הוא רק בפנימיותו, ועל"ז הנה נקרא הוא שם המפורש כנודע (תיקו"ז ח ע"א), והוא משום כי הרי הוא מתגלה ע"י אדנ"י וכמ"ש הגר"א באד"א (דפוה"ח פ' תשא בסוד מסוה משה שמות לד לג). משא"כ השם ס"ג הוא נקרא בשם שמא סתים כמ"ש בתיקונים (ריש תיקון י"ג כח ע"ב ע"ש בהגר"א (כח ע"ג), וכנודע

<p>לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו הנגלות לנו דאית רישו לשאלא ולעיינא ולאסתכלא בהו ולמנדע בהו אבל הנסתרות ליי' אלהינו דיליה אינון וליה אתחזיין דמאן יכיל למנדע¹⁹⁴ ולא תדבקא דעתו סתימא וכ"ש למשאל</p>	<p>"הנסתרת לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו", הנגלות לנו שיש רשות לשאול ולעייין ולהתבונן בהם ולדעת בהם, אבל הנסתרת לה' אלהינו, שלו הם, ולו נראים, שמי יכול לדעת ולהתדבק בדעתו הנסתרת, וכל שכן לשאול.</p>
<p>ת"ה לית רש¹⁹⁵ לבני עלמא למימר מלין סתימין ולפרשא לון בר בוצינא קדישא ר"ש דהא קב"ה אסתכם על ידוי ובגין דדרא דילה רשימא הוא לעילא ותתא¹⁹⁶ וע"ד מלין אתמרו באתגלייא על ידוי¹⁹⁷ ולא יחא דרא כדרא דאיהו שארי בגויה עד דייתי מלכא משיחא</p>	<p>בא וראה, אין רשות לבני העולם לומר דברים נסתרים ולפרשם, פרט לנו הקדוש רבי שמעון, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו, ומשום שדורו רשום למעלה ולמטה, ועל זה דברים נאמרים בגלוי על ידו, ולא יהיה דור כדור שהוא שרוי בתוכו עד שיבא מלך המשיח.</p>
<p>אבל ת"ה¹⁹⁸ כתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו (ובכלל הוא כעין דוגמא דלעילא ת"ה) רזא דמלה תלת עלמין אית ליה לקב"ה¹⁹⁹ דאיהו גניז בגווייהו עלמא קדמאה²⁰⁰ ההוא עלאה טמירא דכלא דלא אסתכל ביה ולא אתידע ביה בר איהו דאיהו גניז בגווייה</p>	<p>אבל בא וראה, כתוב "ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו" (ובכלל הוא כעין דוגמא שלמעלה, בא וראה) סוד הדבר, שלשה עולמות יש לקדוש ברוך הוא שהוא נסתר בתוכם, עולם ראשון, אותו עליון נסתר הכל, שלא מסתכל בו ולא נודע בו פרט לו שהוא גנוז בתוכו.</p>
<p>עלמא תניינא²⁰¹ דאיהו קשיר²⁰² בההוא דלעילא ודא הוא דקב"ה אשתמודע מניה כמה דכתיב פתחו לי שערי צדק זה השער ליי' ודא הוא עלמא תניינא</p>	<p>עולם שני שהוא קשור באותו שלמעלה, וזהו שהקדוש ברוך הוא נודע ממנו, כמו שכתוב "פתחו לי שערי צדק זה השער לה'" וזהו עולם</p>

ג"כ שהז"ן הם הנגלים והג"ר הם נסתרות (תיקו"ז יט ע"א) (כללים ח"ב לא ע"ג), הוא סתים מצד המשכתו והתפשטותו מבחי' א"ס והוא גלייא מצד התפשטותו בהגילוי דשם אלהים (כללים ח"ב קכו ע"ד)

¹⁹⁴ כמ"ש מחשבה דב"נ סתימא כו' (יהל אור).

¹⁹⁵ ר"ל אפי' הנסתר שלנו (יהל אור).

¹⁹⁶ בשמים ובארץ שהן נגד ב' הנ"ל. וז"ש וע"ד כו' (יהל אור).

¹⁹⁷ כל דברי הרשב"י הם באתגלייא ולא בחידות, וכמו שנאמר במרע"ה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף עט ע"א ופ' שלח קנט ע"א ובאד"ר קלב ע"ב ובכ"מ) (ביאורים ח"א ג ע"ג).

¹⁹⁸ ר"ל להוציאן חלק א"א וכנ"ל, ולכן צריך להברא בזה העולם בצלם כו' (יהל אור).

¹⁹⁹ הנה הם ד' עולמות אב"ע אלא שעולם עשיה הוא נקרא הבל וריק וקליפה נגד אב"י שהם טוב (רח"ו). הן אב"י, ג"פ קדוש, ונגד הרביעי מלא כל כו', ששם כבודו, אות הרביעי, דהיא אחידא באדם, וע"י אשתמודע. והאדם כל נר"נ שלו שוכנים בעולם הרביעי, והוא חלוק לג' נגדן וכמש"ו (יהל אור).

²⁰⁰ אצילות (רח"ו). עולם האצילות אינו מושג רק לו לעצמו ית"ש וא"כ הרי אינו נופל החקירה שם כלל לחקור בזה מה שהם ואיך שהם. וכן אמר האריז"ל מפורש בשער הקדמות (דף ה ע"א, ע"ח שער עגולים ויושר סוף ענף ד) ע"ש שאמר מפורש שהם אורות דקים בתכלית הרוחניות בלי שום תפיסה בהם כלל, וכמו שאמר הכתוב (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה כו' (ביאורים ח"א ג ע"ב). נקרא כל האצילות בשם רשות היחיד, כי הוא רשותו ומקומו דיחידו של עולם ב"ה. והתייחד הוא ית"ש עם כל האצילות כולו עד שנעשית חד ממש עמו, והוה כל האצילות כולו אלהות גמור על ידו, ר"ל ע"י יחודו בהם (דע"ה ח"א עז ע"ג).

²⁰¹ בריאה (רח"ו).

²⁰² כידוע בסוד ההיכלות ויחוד שמע ובשכמ"ו (יהל אור).

<p>עלמא תליתאה²⁰³ ההוא עלמא תתאה מנייהו דאשתכח ביה²⁰⁴ פרודא ודא הוא עלמא דמלאכי עלאי שריין בגווייה וקודשא בריך הוא אשתכח ביה ולא אשתכח אשתכח ביה השתא כד בעאן לאסתכלא ולמנדע ליה אסתלק מנייהו ולא אתחזי עד דכלהו שאלי איה מקום כבודו ברוך כבוד יי ממקומו והאי הוא עלמא דלא אשתכח ביה תדירא</p>	<p>שני. עולם שלישי אותו עולם תחתון מהם, שנמצא בו פרוד, וזהו עולם שמלאכים עליונים שורים בתוכו, והקדוש ברוך הוא נמצא בו ולא נמצא, נמצא בו כעת כשרוצים להסתכל ולדעת אותו, מסתלק מהם ולא נראה עד שכולם שואלים איה מקום כבודו, ברוך כבוד ה' ממקומו, וזהו עולם שלא נמצא בו תמיד.</p>
<p>כנוונא דא²⁰⁵ בצלם אלהים עשה את האדם כדין אית</p>	<p>כדוגמא זה "בצלם אלהים עשה את האדם" אז יש</p>
<p>קנט/ב</p>	
<p>ליה תלת עלמין</p>	<p>לו שלשה עולמות.</p>
<p>עלמא קדמאה האי עלמא דאקרי עלמא דפירודא וב"נ אשתכח ביה²⁰⁶ ולא אשתכח כד בעאן לאסתכלא ביה אסתלק מנייהו ולא אתחזי</p>	<p>עולם ראשון, העולם הזה שנקרא עולם הפרוד, והאדם נמצא בו, ולא נמצא כשרוצים להסתכל בו, מסתלק מהם ולא נראה.</p>
<p>עלמא תניינא עלמא דאיהו קשיר בההוא עלמא עלאה ודא הוא ג"ע די בארעא דדא הוא קשיר בעלמא אחרא עלאה ומהאי אתידע ואשתמודע עלמא אחרא</p>	<p>עולם שני, עולם שהוא קשור באותו עולם עליון, וזהו גן עדן שבארץ, שזהו קשור בעולם עליון אחר, ומזה נודע ומתידע עולם אחר.</p>
<p>עלמא תליתאה עלמא עלאה טמירא גניז וסתים דלית מאן דידע ליה כמה דכתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו וכלא כנוונא עלאה (קדמאה דאמינא ובקשוט) דכתיב בצלם אלהים עשה את האדם²⁰⁷</p>	<p>עולם שלישי עולם עליון טמיר גנוז ונסתר, שאין מי שידע אותו, כמו שכתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו", והכל כדוגמא עליונה (ראשון שאמרתי ובאמת) שכתוב "בצלם אלהים עשה את האדם".</p>
<p>(ת"ה ודאי) על דא כתיב בנים אתם ליי אלהיכם²⁰⁸ וגו' כמה דאוקמוה ואלין אינון</p>	<p>(בא וראה ודאי) על זה כתוב "בנים אתם לה' אלהיכם וגו'", כמו שפרשוה,</p>

²⁰³ יצירה (רח"ו).

²⁰⁴ ומשם יפרד כו'. ומ"מ יש יחוד באנפי אדם. וז"ש דאשתכח ביה (יהל אור).

²⁰⁵ והן על נר"ן, בשמים ואויר וארץ כמ"ש במ"א, והכל בזה העולם. וכידוע שאות הרביעי כלולה מג' אותיות הראשונות, ופן רביעי דילה כליל כל הג', והוא הגוף, אופן א' בארץ. וכן העולם רביעי הזה הוא גופני (יהל אור).

²⁰⁶ דל"ל קיומא כמ"ש בפ' בראשית (יט ע"א ע"ב) בסוד השינה. ואח"כ במית' אמר כד בעאן כו'. וכן למעלה בעלמא תליתאה אמר אלו ב' דרגין אשתכח ביה כו' אשתכח ביה השתא כו', דההשתכחות עצמו אינו בעצם, כמו האדם בעוה"ז, ואח"כ אשתכח כו' (יהל אור).

²⁰⁷ וב"פ כתיב בצלם, וכאן פעם ג' עשה (יהל אור).

²⁰⁸ אורו ית"ש ממש השוכן בתוך הפנימיות דעולמות ב"ע בבחי' נשמה לנשמה (וכמ"ש ברע"מ פ' בהר קט ע"ב), ומזה האור מתפשט ונמשך כל התורה כולה אשר בה נברא ונוצר ונעשה כל העולמות ב"ע, וכן מתקיימים ומתנהגים רק על ידה. והוא הנשמה לנשמה דאורייתא שאמרו בזוה"ק בהעלותך (דף קנב ע"א) וכן מזה האור הוא שורש נשמת כלל ישראל, וכמ"ש באד"ר (דף קמא ע"ב) ויפח באפיו נשמת חיים כו' בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתימא עלאה עד סופא דכל סתימין נשמתא דכל חיי דעילא ותתא תליין מההיא נשמתא ומתקיימי בה כו' ע"ש. ולכן נאמר (דברים יד א) בנים אתם לה' אלקיכם, וכמ"ש בפ' ויחי (דף רמ"ה ע"א) ופ' שלח (דף קנט ע"ב) (הקדו"ש יב ע"ד).

<p>בצלם אלהים ואלין ירתין ירותא עלאה כגוונא דיליה וע"ד אזהר באורייתא לא תתגודדו ולא תשימו קרחה דהא לא אתעביד²⁰⁹ והא שכיח בעלמין טבין עלאין ויקירן להוון חרן כד אסתלק (צדיקא) מהאי עלמא</p>	<p>ואלו הם בצלם אלהים, ואלו יורשים ירושה עליונה כדוגמא שלו, ועל זה מזהרים בתורה "לא תתגודדו ולא תשימו קרחה", שהרי לא נאבד, והרי מצוי בעולמות טובים עליונים, ומכובדים להיות שמחים כשמסתלק (צדיק) מהעולם הזה.</p>
<p>ות"ה אלמלי לא הב אדם לא יטעם טעמא דמותא בהאי עלמא בזמנא דעייל לעלמין אחרנין אבל בגין דחב טעם טעמא דמותא עד לא ייעול לאינן עלמין ואתפשט רוחא מהאי גופא ואשאר ליה בהאי עלמא ורוחא אסתחיא בנהר דינור לקבלא עונשא</p>	<p>ובא וראה, אלמלא לא חטא אדם לא יטעם טעם המות בעולם הזה בזמן שיכנס לעולמות אחרים. אבל משום שחטא, טועם טעם המות עד שלא יכנס לאותם עולמות, ומתפשטת הרוח מגוף זה, ומשאירו בעולם הזה, והרוח מתרחצת בנהר דינור לקבל עונשה.</p>
<p>ולבתר עיילא לג"ע דבארעא ואזדמנא ליה מאנא אחרא דנהורא כהאי פרעופא דגופא דהאי עלמא ממש ואתלבש ואתתקן ביה ותמן הוא מדורא דיליה תדיר ואתקשר²¹⁰ בריש ירחי ושבתו בנשמתא וסליק ואתעטר לעילא לעילא²¹¹ הה"ד והיה מדי חדש בחדשו וגו' מדי חדש בחדשו אמאי²¹² אלא רזא²¹³ דמלה בגין חדתותי דסיהרא דאתעטרא (עטרוי) לאנהרא מן שמשא בההוא זמנא וכן מדי שבת בשבתו מדי שבת דא²¹⁴ סיהרא בשבתו²¹⁵ דא שמשא דנהורא אתיא לה מן תמן ועל דא כלא חד מלה²¹⁶</p>	<p>ואחר כך נכנסת לגן עדן שבארץ, ומזדמן לה כלי אור אחר כפרצוף זה של הגוף של העולם הזה ממש, ומתלבשת ונתקנת בו, ושם הוא מדורה תמיד, ונקשרת בראשי חדשים ושבתות בנשמה, ועולה ומתעטרת למעלה למעלה, זהו שכתוב "והיה מדי חדש בחדשו וגו'". למה "מדי חדש בחדשו", אלא סוד הדבר, בגלל התחדשות הלבנה שמתעטרת (עטרות) להאיר מהשמש, באותו זמן וכן מדי שבת בשבתו, מדי שבת זו הלבנה, בשבתו זה השמש שהאור בא לה, משם ועל זה הכל דבר אחד.</p>
<p>ודא הוא ברירא דמלה בר לחייביא²¹⁷ דכתיב בהו מיתה לכל העולמות, מכלהו עלמין ואשתציין מכלא כד לא עיילי בתשובה אמר רבי יהודה בריך רחמנא</p>	<p>וזה ברור הדבר, פרט לרשעים שכתוב בהם מיתה לכל העולמות, כרת מכל העולמות, ומשמדים מהכל, כשלא נכנסים בתשובה. אמר רבי יהודה ברוך הרחמן ששאלתי</p>

²⁰⁹ צ"ל דהא לא אתאביד (לש"ו).

²¹⁰ דוגמת עלמא תניינא הנ"ל, דאמר שם דקב"ה אשתמודע מניה, ואמר שם דאיהו קשיר כו' (יהל אור).

²¹¹ דנשמה כולל ג"ר. ושם העטרין. וזהו בערבות שכולל ג"ר בנשמתא, דרגא ראשונה. ולעילא כו', הוא ב' דרגין שעליה כנ"ל (יהל אור).

²¹² ר"ל מהו שאמר בחדשו (יהל אור).

²¹³ ר"ל שמקבל מחדשו משמשא, דמתמן היא מתחלשא (יהל אור).

²¹⁴ שכ' שכמה מעלי שבתא ושבתא כמ"ש בפ' בראשית (ה ע"ב) (יהל אור).

²¹⁵ ר"ל בשבת ו', וכן בחדשו. והחילוק בין חדש לשבת, דבחדש ל"ל חידושא רק לסיהרא, דלכן אין חדש לשמש, ולכן ניתן לנשים (ערש"י מגילה כב:) ושבת היא לשניהם, יום ולילה, ועיקרו ליום, שלכן נאמר הכל יום, ואין לילה שם, שנכללת ביום. ובשניהם סליקו לרוחא לעילא, אלא דשבת גם לנשמתא. והדרוש הזה סובב על קוטב מ"ש בסבא פ' משפטים ולקמן ובמ"ה פ' לך דרוחא נוקבא ונשמתא דכורא, שמשא וסיהרא. והן בב' ג"ע שבארץ ושמים (יהל אור).

²¹⁶ ר"ל מדי חדש ומדי שבת (יהל אור).

²¹⁷ ר"ל מיתה הנ"ל הוא הסתלקות כנ"ל. ולחייביא כו'. והוא כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ז קיג ע"ב) אדם כי ימות אדם בליעל כו' ע"ש (יהל אור).

<p>דשאלנא ורוחנא מלין אלין וקאימנא עליהו</p>	<p>והרווחתי דברים הללו ועמדתי עליהם.</p>
<p>אמר ר' שמעון מפרשתא דא אוליפנא רוא דחכמתא ואשתמעו מנה רזין עלאין ויקירין ת"ה²¹⁸ קב"ה משבח באורייתא ואמר אזילו באורחי אשתדלו בפולחני והא אנא מעייל לכו לעלמין²¹⁹ טבין לעלמין עלאין בני נשא דלא ידעי לא מהימני²²⁰ ולא מסתכלי</p>	<p>אמר רבי שמעון, מפרשה זו למדנו סוד חכמה, ונשמעים ממנה סודות עליונים ונכבדים. בא וראה, הקדוש ברוך הוא משבח בתורה ואומר "לכו בדרכי", השתדלו בעבודתי, והריני מכניסכם לעולמות טובים, לעולמות עליונים, בני אדם שלא יודעים לא מאמינים ולא מסתכלים.</p>
<p>קב"ה אמר אזילו אלילו ההוא²²¹ עלמא טבא ההוא עלמא עלאה דכסופא אינון אמרי איך ניכול לאלא ליה ולמנדע כל האי מה כתיב²²² עלו זה בנגב אשתדלו באורייתא ותחמון דהא היא קימא²²³ קמיכו ומנה תנדעון²²⁴ ליה וראיתם את הארץ מה היא וגו' תחמון מנה ההוא עלמא דהא ירותא²²⁵ דאחסנא דאנא עייל לכו בה</p>	<p>אומר הקדוש ברוך הוא, לכו תרגלו אותו עולם טוב, אותו עולם עליון של כסופים. הם אומרים איך נוכל לרגל אותו ולדעת כל זה. מה כתוב "עלו זה בנגב", השתדלו בתורה וטראו, שהרי היא עומדת לפניכם, וממונה תדעו אותו, "וראיתם את הארץ מה היא וגו'", טראו ממנה אותו עולם, שהרי ירושה של חלק שאני מכניסכם בה.</p>
<p>ואת העם היושב עליה אינון צדיקיא דבגנתא דעדן דקיימן שורין²²⁶ שורין ביקרא עלאה בדרגין עלאין החזק הוא חרפה בה תחמו אי זכו לכל האי כד אתקפו על יצריהון ותברו ליה אי לא או כד²²⁷ אתקפו באורייתא למלעי בה יממא וליליא או אי ארפו ידיהו מנה וזכו לכל האי המעט²²⁸ הוא אם רב אי סגיאין אינון דאשתדלו בפולחני ואתקיפו באורייתא בגין דזכו לכל האי אי לא</p>	<p>"ואת העם היושב עליה", אותם צדיקים שבגן עדן, שעומדים שורות שורות בכבוד עליון בדרגות עליונות. "החזק הוא הרפה בה", טראו אם זכו לכל זה, כשהתגברו על יצרם ושברוהו, אם לא או, כשהתחזקו בתורה לעסוק בה יומם ולילה, או אם הרפו ידיהם ממנה, וזכו לכל זה. "המעט הוא אם רב", אם רבים אלו, שהשתדלו בעבודתי והתחזקו בתורה, משום שזכו לכל זה אם לא.</p>
<p>ומה הארץ השמנה הוא אם רזה מדאורייתא תנדעון מה הארץ מה ההוא עלמא אי אסני טיבו עלאה ליתבהא או אי</p>	<p>"ומה הארץ השמנה היא אם רזה", מהתורה תדעו מה הארץ, מה אותו עולם, אם מרבה טובה עליונה ליושביה, או אם ממעיט ממנו כלום,</p>

²¹⁸ וזהו שלח לך כו', שילכו בתורה לחפור (יהל אור).

²¹⁹ הן ב' עולמות עלאין הנ"ל דרותא ונשמתא, וכן אמר למטה (יהל אור).

²²⁰ ידעי לא מהימני" נמחק זילכה אור, ובמקומו איתא מהימני ולא ידע

²²¹ וזוכין להם בתורה ובמצות. וז"ש אזילו באורחי כו' (יהל אור).

²²² דתורה מימינו כו'. וכמ"ש בפ' יתרו (יהל אור).

²²³ ר"ל ז"ש עלו זה. וכמ"ש לא בשמים כו' כי קרוב כו' (יהל אור).

²²⁴ ר"ל כמ"ש בנגב, משם ועליתם את ההר, שהוא עוה"ב, כמ"ש צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה בגיהנם, וכ"ה בפשטו, וכמ"ש לקמן (קסג ע"א) הכל בטורא, וכן א"י ובהמ"ק. וגיהנם בשאול, ארץ תחתית (יהל אור).

²²⁵ כי היא הארץ אשר נשבע לאבותינו לתת לנו, ארץ החיים (יהל אור).

²²⁶ אמר ג', נגד ג' תיבות העם היושב עלי', והן ג'. שעומדים בין השורות, וזהו שורין שורין. דבגו יושבים בבתים כ"א במדורו, וזהו 'היושב'. ובג'ע דלעילא, 'עליה'. והוא כמ"ש גם צפור ואלין דקיימן מצאה בית ודרור כו'. וע"ל פרשת בלק קצו ע"ב (יהל אור).

²²⁷ דריש ב' דברים בתורה ומצות, נגד ב' עלמין הנ"ל, שג' דברים צריכין חזוק נגד ג' עלמין הנ"ל (יהל אור).

²²⁸ שמא תאמרו שקשה ליכנס לה אם לא אחד בדור וכיוצא (יהל אור).

<p>אזעיר מנה כלום היש בה עץ אם אין האית בה אילנא דהיי²²⁹ לעלם ולעלמי עלמין או אי צרורא דהיי²³⁰ אשתכח בנווה אם לא</p>	<p>"היש בה עץ אם אין", היש בה עץ החיים לעולם ולעולמי עולמים, או שצרור החיים נמצא בתוכה אם לא.</p>
<p>קס/א10737</p>	
<p>ויעלו בנגב ויבא עד חברון ויעלו בנגב בני נשא סלקין²³¹ בנווה בנגב בלבא עצלא כמאן דאשתדל במגנא בנגיבו דחשיב דלית בה אנר המי דהא²³² עותרא דהאי עלמא אכיד בנינה חשיב דכלא הוא בנגב כד"א חרבו המים ומתרגמינן נגיבו</p>	<p>"ויעלו בנגב ויבא עד חברון" ויעלו בנגב, בני אדם נכנסים לתוכה בנגב בלב עצל, כמי שעוסק בחנם ביבש שחושב שאין בה שכר, רואה שעושר העולם הזה אבד בגללה, חושב שהוא הכל בנגב כמו שנאמר "חרבו המים" ומתרגמים נגיבו.</p>
<p>לבתר ויבא²³³ עד חברון עד דאתי²³⁴ לאתחברא בה קארי ושאני בה ושם אחימן ששי ותלמי תמן המי פליגין²³⁵ סגיאין טמא וטהור אסור ומותר (נ"א כשר ופסול) עונשין ואגריין</p>	<p>אחר כך "ויבא עד חברון" עד שבא להתחבר בה, קורא ושונה בה. "ושם אחימן ששי ותלמי", שם רואה פלוגים רבים, טמא וטהור אסור ומותר [כשר ופסול] עונשים ושכרים.</p>
<p>אלין²³⁶ אינון ארחי דאורייתא דקדוקי אורייתא ילידי הענק²³⁷ דאתילידו²³⁸ מסטרא דגבורה וחברון שבע שנים נבנתה אלין אינון שבעין אנפין דאורייתא שבעין פנים אית לה לכל סטרא עשרה²³⁹ וחברון</p>	<p>אלה אותם דרכי התורה, דקדוקי התורה. "ילידי הענק", שנולדו מצד הגבורה. "וחברון שבע שנים נבנתה" אלה אותם שבעים פנים של התורה, שבעים פנים יש לה, לכל צד עשר,</p>

²²⁹ ז"א (רח"ו).

²³⁰ יסוד (רח"ו). דריש מעץ ב' דברים, ז"נ, דהיא צרירא דחיי, כמש"ל קנ"ז ב', וע"ל צ' ב' ב' צור
תעודה דא תורה שבע"פ בגין דתמן אתצר צרורא דחיי, ושם צ"ב א' דלת גנתא צרורא דחייא.
ועמ"ש בליקוטים שם בארוכה. והנה עץ קאי על שניהם, כמ"ש בפ' בראשית י"ח ב' עץ פרי עושה
כו' כמה דעץ פרי כו' דנוק' עץ פרי. ודריש עץ, עץ וצרור החיים. וגם דחיים, חיי מלכא הוא מ"ם
ויי"ן דירית ז"נ, כמ"ש בפ' שמיני ל"ט א' ועוד דין מסט' כו' וסטרא כו', והן נגד תורה ומצות כנ"ל.
ושניהם חיים, חמרא וחיי (שבת סז ע"ב), מים חיים, אל חי, ואלקים חיים, ב' מוחין, חיי כו'. שנגד
אל כו' יש אל אחר כו', ולכן מנסכין אלו הב' לע"ז, וב' אלו הן ב' דעשו וישמעאל, כמ"ש בז"ח רות
(עה ע"א), והוא מ"ש לאחר לא אתן ותהלתי כו' לשון רבים, אלקים אחרים, ע' אומין כמ"ש בריש
[ז"ח] רות, והוא הכל בע"ה טו"ר בח"ק, אבל בעה"ח גמלתהו טוב כו' ימי חייה, ושם שניהם חיים.
וז"ש אילנא כו' וציריא כו', בקש שלום כו' (יהל אור).

²³¹ אע"ג דלמעלה (קנט ע"ב) אמר ג"כ עלו כו', הוא כמ"ש (פסחים נ ע"ב) לעולם יעסוק כו'. ודרש
כאן דעל התורה שנקרא נגב, כתיב ויבא עד חברון כמש"ו (יהל אור).

²³² בב' אנפין בעה"ב וגם עוה"ז, וזהו שמסיים חשיב דכלא הוא כו'. ועתה מפרש הלשון נגב, כד"א
חרבו כו' (יהל אור).

²³³ כמ"ש (ויקרא רבה פ"ב ס"א) אלף נכנסין כו' אחד כו'. וז"ש ויבא. וז"ש קארי ושנה כו'. שהוא
אחד מעשרה הנ"ל, וכלב לבד א' מהן (יהל אור).

²³⁴ עד חברון דרש (יהל אור).

²³⁵ ר"ל דברים חלוקים כמש"ו, כי אלו היו חציים ממלאכים וחציים מב"א, וזהו טמא וטהור כו'.
וחשיב ג' חלוקים נגדן (יהל אור).

²³⁶ ילידי הענק (יהל אור).

²³⁷ ילידי הענק" נמחק ציהל אור

²³⁸ ר"ל ילידי. והוא כמ"ש בר"מ גבורים מסטרא דתורה שבע"פ, דתמן עוקר הרים. והוא לדקדק
בדקדוקי התורה, ובי"ג מדות שהתורה כו', שהן ארחי אורייתא. ודריש ילידי לשון רבים, על אלו
ב', וענק גבורה, כמ"ש המה הגבורים, ועמש"ל קנ"ט ע"א (יהל אור).

²³⁹ והן ששים גבורים סביב, והיא היכל הקדש באמצע, עשר דידה, ו' סחיר לה, והן גבורים כנ"ל
(יהל אור).

דא אורייתא מאן דאשתדל בה ²⁴⁰ אקרי חבר	וחברון זו התורה, מי שעוסק בה, נקרא חבר.
לפני צוען מצרים ²⁴¹ תנינן ²⁴² אורייתא אית לקבל אורייתא והיינו תורה שבכתב ותורה שבע"פ והאי (מל') חברון מתורה שבכתב נפקת ²⁴³ כד"א אמור לחכמה אחותי את	" לפני צוען מצרים", שנינו יש תורה מול תורה, והיינו תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וזה (מלכות) חברון מתורה שבכתב יוצאת, כמו שנאמר "אמור לחכמה אחותי את".
והאי נבנתה שבע שנין ²⁴⁴ דבג"כ אקרי בת שבע ²⁴⁵ לפני צען מצרים כד"א ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים	"וזה נבנתה שבע שנים" שבגלל זה נקראת בת שבע. "לפני צען מצרים" כמו שנאמר "ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים".
ויבאו עד ²⁴⁶ נחל אשכול אלין אינון מלי אנדה דרשה דתליין ²⁴⁷ מסטרא דמהימנותא ²⁴⁸ ויכרתו משם זמורה וגו' אולפין מתמן ²⁴⁹ ראשי פרקין ²⁵⁰ ראשי מלין	"ויבאו עד נחל אשכול", אלה אותם דברי אגדה, דרשה שתלויים מצד האמונה. "ויכרתו משם זמורה וגו'", לומדים משם ראשי פרקים, ראשי דברים.
אינון לבני ²⁵¹ מהימנותא חדאן במלין ²⁵² ומתברכין ²⁵³ מלין בגוייהו ומסתכלין שרשא חד ²⁵⁴ ועקרא חד ולא אשתכח בהו פרודא	אותם שבני האמונה שמחים בדברים, ומתברכים דברים בתוכם, ומסתכלים שורש אחד ועיקר אחד,

²⁴⁰ כנ"ל, דמתחבר בה (יהל אור).

²⁴¹ לפני צוען מצרים נמחק ציהל אור, ובמקומו איצת נבנתה קצע שנים

²⁴² ור"ל כאן על תורה שבע"פ דמתחברת בתורה שבכתב, וכמ"ש "כד"א אמור כו' (יהל אור).

²⁴³ מלכות יצאה מז"א (רח"ו).

²⁴⁴ נגד ז' תתאין דדכורא (רח"ו).

²⁴⁵ דשבע שנים בנו אותה, דג"ר א', ועבז"ח ריש ש"ה (סב ע"א). וזהו מתורה שבכתב נפקת, ותורה שבכתב נקראת שבע שנים, אמא, ושם היא לפני מצרים, דלא סליקן לתמן, ושם ותרב כו'. ותורה שבכתב הוא חכמה, ועבפ' ויקהל ר' ע"א, ומשם נקראת חכמה, אחותי בת אבי כו', ומשם ותרב כו', כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ד קיא ע"א), אלא דחו"ב לא מתפרשין, וזהו תורה שבכתב כמ"ש (פרשת ויקהל) (יהל אור).

²⁴⁶ דמשם הלכו לאגדה כמ"ש. וכמ"ש יין זו אגדה, וע' בספרי פ' האזינו ודם ענב תשתה כו'. ואמר "נחל" כמ"ש והנהר הרביעי הוא פרת, וכל עלמא מסולמוי דפרת (בכורות נה ע"א) (יהל אור). כמו ענבים באשכול, אשכול הכופר דודי לי, ובלימוד זה כל המהימנותא (יהל אור).

²⁴⁸ ר"ל ת"ת, ששם סוד רזין והגדה, ונק' מהימנותא, כידוע בסוד ארץ חטה כו', שגפן ת"ת, תאינה ורימון נ"ה. וז"ש כד"א אל יתן למוט רגלך ומן הרמונים ומן התאנים כלא כו'. ושם שליטת הס"א. ושם ענפין פרודות, משא"כ בת"ת. ואינהו שוויין ת"ת בפרודא, (חו"ג) שבו מחוברים, שעל שמם נקרא מהימנותא כידוע, וכל המחלוקת מצד החו"ג, שהן סותרין, וז"ס שמאי והלל, וב"ש וב"ה, אבל (ת"ת) עושה שלום, ואלו ואלו דברי כו', והכל א' כמ"ש (חגיגה דף ג:) אל אחד אמרן כו', והכל הולך אל מקום אחד (יהל אור).

²⁴⁹ ר"ל דלכן כתיב אחד. ונגד זמורה ואשכול, אמר אגדה ודרשה, דאחוזים זה בזה כמותם. וכן אמר "ר"פ ראשי מלין" (יהל אור). וז"ש למטה הה"ד וישאוהו כו', משום דל"ק קרא זה למעלה (יהל אור).

²⁵⁰ אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו (חגיגה יא ע"ב), תני רבי חייא אבל מוסרין לו ראשי פרקים אמר רבי זירא אין מוסרין ראשי פרקים אלא לאב בית דין ולכל מי שלבו דואג בקרבן (שם יג ע"א). ועי' שעה"ק ו ע"א: לא נעמיק מאד בחקירתה, אבל נכתוב בה ראשי פרקים, כמציץ מן החרקים, בלי הסתכלות אל הדברים העמוקים. והמשכיל על דבר זה, ימצא טוב טעם ודעת, אם ישית אליו לבו.

²⁵¹ שיהושע וכלב כרתוה (יהל אור).

²⁵² כמ"ש אשכול, יין שמשמח כו' (יהל אור).

²⁵³ שלכן נאמר נחל כנ"ל, פרת (יהל אור).

²⁵⁴ ר"ל ז"ש אחד, ונגד זמורה ואשכול אמר שרשא (יהל אור).

<p>אינון דלא²⁵⁵ משתכחי בני מהימנותא ולא אולפי אורייתא לשמה שוין ליה למהימנותא בפרודא הה"ד וישאוהו במוט בשנים בפרודא מהו במוט כד"א אל²⁵⁶ יתן למוט רגלך</p>	<p>ולא נמצא בהם פירוד, אותם שלא נמצאים בני אמונה, ולא לומדים תורה לשמה, שמים את האמונה בפירוד, זהו שכתוב "וישאוהו במוט בשנים", בפרוד, מהו במוט, כמו שנאמר "אל יתן למוט רגלך".</p>
<p>ומן הרמונים²⁵⁷ ומן התאנים כלא שוין²⁵⁸ להני מילי לסטרא אחרא לסטרא דמינאי לסטרא דפורדא הה"ד וישובו מתור הארץ וישובו תיביבין²⁵⁹ לסטרא בישא ותיביבין מארחא דקשוט אמרי מאי אכפת לך²⁶⁰</p>	<p>"ומן הרמונים ומן התאנים", הכל שוים לדברים, אלה לצד אחר, לצד המינים, לצד הפרוד. זהו שכתוב "וישובו מתור הארץ" וישובו, שבים לצד הרע, ושבים מדרך האמת, אומרים מה אכפת לנו.</p>
<p>עד יומא²⁶¹ לא המינא טב לעלמא אעמלנא בה ביתא ריקם יתיבנא בקלנא דעמא ולהווא עלמא מאן יזכי ומאן ייעול לגוויה טב לן דלא אסרחנא כולי האי ויספרו לו ויאמרו וגו' הא אעמלנא²⁶² ולאיינא בגין למנדע חולקא דהווא עלמא וגם זבת חלב ודבש היא טב הוא ההוא עלמא עלאה כמה דידענא באורייתא אבל מאן יכיל למזכי ביה</p>	<p>"עד היום", לא ראינו טוב לעולם, עמלנו בה, הבית ריק ישבנו בקלון בעם, ולאותו עולם מי יזכה ומי יכנס לתוכו, טוב לנו שלא טרחנו כל זה, "ויספרו לו ויאמרו וגו'", הרי עמלנו ועיפנו בשביל לדעת, חלק אותו עולם, וגם "זבת חלב ודבש", היא טוב, הוא אותו עולם עליון, כמו שידענו בתורה, אבל מי יכול לזכות בו.</p>
<p>אפס כי עז העם תקיף²⁶³ הוא דלא יחשיב כל עלמא כלל בגין דיהא ליה עותרא סניא לאשתדלא ביה מאן הוא דיזכי בה ודאי</p>	<p>"אפס כי עז העם", תקיף הוא שלא יחשיב כל העולם כלל, משום שיהיה לו עושר רב לעסוק בו, מי הוא שיזכה בה ודאי.</p>
<p>אפס כי עז העם היושב בארץ מאן דבעי למזכי בה בעי למהוי תקיף בעותרא כד"א ועשיר יענה עזות</p>	<p>"אפס כי עז העם היושב בארץ", מי שרוצה לזכות בה צריך להיות חזק בעושר, כמו שנאמר "ועשיר יענה עזות".</p>
<p>והערים גדולות בצורות בתין מליין²⁶⁴ כל טובא דלא יחסרון מכלא ועם כל דא וגם</p>	<p>"והערים גדולות בצורות בתים מלאים כל טוב", שלא יחסרו מהכל,</p>

²⁵⁵ אח"כ שנתנו למרגלים לישא. וז"ש וישאוהו במוט כו'. כשנשאו אז במוט בשנים (יהל אור). שדומה לו שהמאמרים סותרים זא"ז (יהל אור).

²⁵⁶ שמתמוטט ממהימנותא כנ"ל (יהל אור).

²⁵⁷ אבל יהושע וכלב רק במקום יחודא באשכול כנ"ל (יהל אור).

²⁵⁸ ג' דברים נגד אלו ג' הפירות כסדר מלמטה למעלה. והענין, כי מקומם ידוע, ושם אחיזת ס"א כמ"ש בתיקון נ"ו (קג ע"ב) בארוכה, ודימינא קשה יותר, כמ"ש בתז"ח (י ע"ב) קל וחומר ועמש"ש. וכן מינים קשה יותר כמ"ש (ר"ה דף יז ע"א) אבל המינים כו'. ולסטרא דפירודא במקום היחוד כנ"ל, ועמ"ש בליקוטים בארוכה. וז"ש למעלה למוט רגלך דשם כנ"ל (יהל אור).

²⁵⁹ דרש וישובו, לא על ההילוך, אלא תיביבין כו', דכאן לא שייך ההילוך אלא לילך בה, והשיבה כו' (יהל אור).

²⁶⁰ ר"ל מטובה כיון כו', ור"ל ז"ש וגם זבת כו'. אבל אין אוכל אותה (יהל אור).

²⁶¹ ומפרש והולך פרטן ג' דברים, אעמלנא כו', ביתא כו', יתיבנא כו'. והן ג' דלמטה, אפס כי כו', והערים כו', וגם ילידי כו'. ואמר ולהווא עלמא מאן כו'. כמ"ש למטה עמלק יושב כו' בגין דלא יכיל כו' (יהל אור).

²⁶² ר"ל ז"ש באנו (יהל אור).

²⁶³ ר"ל עז בעותרא. ור"ל מהו עז סתם, לכך אמר שמחמת גודל עשירותו לא יחשיב כו', וזהו עז כו'. ואח"כ חזר ופ"י מטעם אחר ודאי אפס כו' כד"א כו'. ואמר מאן הוא דיזכי. ר"ל ז"ש אפס (יהל אור).

<p>ילידי הענק ראינו שם בעי גופא תקיף גיבר כארי²⁶⁵ (דישתכח תמן תדירא²⁶⁶) בגין דהיא מתשת חיליה דב"נ לאשתדלא בההוא איסור²⁶⁷ והתר טמא וטהור כשר ופסול מאן יכול לזכאה בה</p>	<p>ועם כל זה "וגם ילדי הענק ראינו שם", צריך גוף חזק, גיבור כארי (שימצא שם תמיד) משום שהיא מתשת כחו של אדם, לעסוק באותו איסור והתיר, טמא וטהור, כשר ופסול, מי יכול לזכות בה.</p>
<p>ועוד עמלק יושב בארץ הנגב אי יימא בר נש דאפילו בכל דאי זכי עמלק יושב בארץ הנגב הא יצרא²⁶⁸ בישא קטיגורא מקטרגא²⁶⁹ דבר נש דישתכח תדיר בגופא והחתי²⁷⁰ והאמורי וגו' כמה מקטרגי משתכחי תמן (בגין) דלא יכיל בר נש למיעל בההוא עלמא כלל מאן יזכי ליה ומאן ייעול בגויה במלין אלין</p>	<p>ועוד "עמלק יושב בארץ הנגב", אם יאמר אדם שאפילו שיזכה לכל זה, "עמלק יושב בארץ הנגב", הרי יצר הרע הקטגור מקטרג על האדם, שנמצא תמיד בגוף "והחתי והאמרי וגו'", כמה מקטרגים נמצאים שם, (כדי) שלא יכול האדם להיכנס לאותו עולם כלל. מי יזכה בו, ומי יכנס לתוכו בדברים הללו.</p>
<p>ויניאו²⁷¹ את לב בני ישראל בגין דאפיקו שום ביש עלה כד"א ויוציאו את דבת הארץ אינון בני מהימנותא מאי קא אמרי אם חפץ בנו י"י ונתנה לנו כיון דישתדל בר נש ברעותא דלבא לגבי קב"ה לא בעי מנן אלא לבא ויסתמרון²⁷² ההוא רשימא קדישא דכתיב ועמך²⁷³ כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ</p>	<p>"ויניאו את לב בני ישראל", משום שהוציאו שם רע עליה, כמו שנאמר "ויוציאו דבת הארץ". אותם בני האמונה מה אומרים "אם חפץ בנו ה' [וגו'] ונתנה לנו", כיון שיעסק אדם ברצון הלב לפני הקדוש ברוך הוא, לא צריך ממנו אלא הלב, וישמרו אותו רושם קדוש, שכתוב "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ".</p>
<p>קס/ב</p>	
<p>אבל אך ביי²⁷⁴ אל תמרודו בעי דלא ימרדון באורייתא דאורייתא לא בעי²⁷⁵</p>	<p>אבל "אך בה' אל תמרדו" צריך שלא תמרדו בתורה, שהתורה לא צריכה</p>

²⁶⁴ כמ"ש { איוב כב, כג-כד } ושית על עפר בצר ובצור כו' שדי בצריך וכסף כו'. ואמר דלא יחסרון מכלא. ר"ל כמו המבצר, שאין יכול לחסור משם, ומכניזן שם הכל. והוא עם עז העם, ב' דברים, כסף וטוב הבית, שפעם לא ימצא לקנות. וגדולות מלין כל טוב, כי גדול הוא בעושר. ובצורות דלא יחסור כו' (יהל אור).

²⁶⁵ ר"ל לכן שנינו { אבות פ"ה מ"כ } הוי עז כו' וגבור כארי (יהל אור).

²⁶⁶ ר"ל ז"ש ראינו שם. ר"ל דיירים שם בקביעות (יהל אור).

²⁶⁷ שהן ג' ילידי הענק כנ"ל (יהל אור).

²⁶⁸ כמ"ש (סוכה נב). ובת"ח יותר מכולם, וזהו בארץ הנגב (יהל אור).

²⁶⁹ לכן כנהו בעמלק שהוא שונא היותר גדול לישראל. וכתב ביה אשר קרן כו', כמ"ש דכד סגיא יצרא כו' (יהל אור).

²⁷⁰ שהן ג' ממונים תחת דומה, כמ"ש בז"ח רות, והן בהר, בגבול עוה"ב, שומרים הדרך. והכנעני הוא הרביעי, עון, דקריב למפתי, יושב ומקטרג לפני ג"ע שלמעלה, והוא ירדן, יורד מדן כידוע, והן מצולות ים, לפני הים (יהל אור).

²⁷¹ הוא פסוק בפ' מטות {לב, ט}, והוא כולל כל הפסוקים שאמרו בני ישראל כאן, לכן נקט זה הפסוק בקיצור (יהל אור).

²⁷² דריש בב' אנפין, שחפץ ה' בלבנו, שנעבוד בלב שלם ובנפש חפצה וכמ"ש ואתה שלמה בני כו' ובנפש חפצה כי כל לבבות דורש. ועתה מה כו'. ועוד הברית כמ"ש ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים כו', והן ב' יהושע וכלב, ב' הבריתות שהן עיקר הכל, והן הצליחו. ולכן הכל תליא בב' השבטים אלו, ב' משיחין, ב' מלכים. וכן יהושע ושלמה, יוסף ברית, יהודה מלכות, פה. ולכן בזה יק"ו, ובזה ה', ש"ע ש"ע. וז"ש למעלה דכלב בא עד חכרון, קארי ושנה כו', במדתו. ואמר בלבא ורעותא, שהוא כרית יחיד מכוון כו' (יהל אור).

²⁷³ לראי' שירושת הארץ. ולבא הרבה בתורה כי אם שמור כו' והוריש כו', לאהבה את ה' כו' לשבת על האדמה, וכיוצא הרבה (יהל אור).

²⁷⁴ דאורייתא הוא שמיה (יהל אור).

<p>עותרא ולא מאני דכספא ודהבא ואתם אל תיראו את עם הארץ דהא גופא²⁷⁶ תבירא אי ישתדל באורייתא ישכח אסוותא בכלא הה"ד רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך וכתוב ולכל בשרו מרפא וכל²⁷⁷ אינון מקטרגי²⁷⁸ אינון מכרוזאן ואמרי²⁷⁹ פנו אתר לפלנייא עבדא דמלכא</p>	<p>עושר ולא כלי כסף וזהב, "ואתם אל תיראו את עם הארץ", שהרי גוף שבור, אם יעסוק בתורה ימצא רפואה בכל, זהו שכתוב "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך", וכתוב "ולכל בשרו מרפא", וכל אותם מקטרגים הם מכריזים ואומרים, פנו מקום לפלוני עבד המלך.</p>
<p>בגין כך אל תיראו כי לחמנו הם אינון בגרמייהו מזמנן מזוני בכל יומא לאינון דמשתדלי באורייתא כד"א ואת העורבים צויתי לכלכך וכתוב והעורבים²⁸⁰ מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם מאן צלם דא תוקפא²⁸¹ דדינא קשיא</p>	<p>בגלל זה "אל תיראו כי לחמנו הם", הם בעצמם מזמינים מזונות בכל יום לכל אותם שעוסקים בתורה, כמו שנאמר "ואת העורבים צויתי לכלכלך", וכתוב "והעורבים מביאים לו לחם ובשר סר צלם מעליהם", מהו צלם, זה תוקף הדין הקשה.</p>
<p>מאי טעמא אעדי משום דיי²⁸² אתנו אל תיראום כלא אעדיאו בגין אורייתא זכאה חולקהון דאינון דמשתדלי באורייתא לשמה דהא מתקשרי בקב"ה ממש ואקרונ אחים ורעים²⁸³ הה"ד למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך</p>	<p>למה סר, משום שה' אתנו, אל תיראום, הכל זו בגלל התורה, אשרי חלק אותם שעוסקים בתורה לשמה, שהרי מתקשרים בקדוש ברוך הוא ממש, ונקראים אחים ורעים, זהו שכתוב "למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך".</p>
<p>ויבאו עד נחל אשכול וגו' רבי אבא אמר כרתו ההוא אשכול אתו לסלא²⁸⁴ ליה לא יכילו אתו לנמלא²⁸⁵ ליה לא יכילו אתו כלב ויהושע נטלו ליה וסליקו ליה ואזרקו על ידיהו הה"ד וישאוהו במוט בשנים בשנים באינון שנים יחידין²⁸⁶</p>	<p>"ויבאו עד נחל אשכול וגו'", רבי אבא אמר, כרתו אותו אשכול, באו להרימו לא יכלו, באו לקחתו לא יכלו, באו כלב ויהושע ולקחוהו והעלוהו, נזקף על ידם, זהו שכתוב "וישאוהו במוט בשנים", בשנים באותם שנים יחידים.</p>

²⁷⁵ ר"ל ז"ש אך, דא"צ אלא התורה לבד, אך בה' (יהל אור).

²⁷⁶ ואתם אל תיראו את עם הארץ דהא גופא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "וגופא".

²⁷⁷ ואתם אל תיראו את עם הארץ דהא כל (יהל אור).

²⁷⁸ ור"ל מ"ש אך בה' אל תמרדו, הוא תשובה על מה שאמרו אפס כי עז העם והערים גדולות בצורות וגם ילידי הענק ראינו שם. ועל מ"ש עמלק יושב כו' והחתי כו', אמר ואתם אל כו' (יהל אור).

²⁷⁹ בעה"ז, כד אזיל, שיניחו לו כידוע. והוא נגד עמלק. ואמר כי לחמנו כו'. כמו שמפרש והולך. ונגד החתי כו', אמר סר צלם, כמו שמפרש והולך מאן צלם דא כו'. והוא סוד צלמות דכורא, דהוא המקטרג למעלה. ונגד נוק' המפתה כאן אמר למעלה כי לחמנו כו' כנ"ל (יהל אור).

²⁸⁰ עורבים כמשמעו דהיינו עוף טמא (רח"ו).

²⁸¹ פי' ק"ך צירופי אל"הים גי' צ"ל משם יניקת החיצונים ולכן סר צלם מעליהם (מ"מ).

²⁸² ר"ל אורייתא כנ"ל. וכמ"ש {משלי כה, כא. סוכה נב.} אם רעב כו' וה' ישלימנו לך. וז"ש כלא אעדיאו כו'. וז"ש זכאה חולקהון כו' בקב"ה ממש. ר"ל דאמר וה' אתנו כו' כנ"ל. ואמר ואקרונ אחים ורעים. ר"ל דזהו שמו אחים זו"נ, ורעים או"א, כמ"ש בר"פ ויקרא {ד.}. והן העוסקים בתורה כנ"ל. וזהו אדברה נא שלום בך, כמ"ש (סוף ברכות וש"מ) ת"ח מרבים שלום בעולם שנאמר כו', למען אחי כו'. ואחים הם בתורה שבכתב ובע"פ, ורעים בסודות שבהן, הנסתרות כו', במה שניתן רשות, שהוא התפשטותו בז"ת, שהן דרגא דשם הו"ה (יהל אור).

²⁸³ פי' שיש בהם חיה ונשמה מאר"א ולכן נקראים אחים לזו"ן (מ"מ).

²⁸⁴ על כתפיהון (מ"מ ויהל אור).

²⁸⁵ אפי' ליטלו מן הארץ לבד (מ"מ), להסיע ממקומו (יהל אור).

²⁸⁶ שנתפרשו ממרגלים, ולכן אמר סתם בשנים הידועין (יהל אור).

<p>זמורה מאי²⁸⁷ קא בעאן אלא אשכול הוה תלייא ביה ובעוד דהוה מתחבר באתריה אקרי זמורה לבתר קרייה מוט דכתיב וישאווהו במוט ההוא דאשתמודע²⁸⁸ ההוא דכרתו</p>	<p>זמורה מה רצו, אלא אשכול היה תלוי בה, ובעוד שהיה מחובר במקומו נקרא זמורה, אחר כך קראו מוט, שכתוב "וישאווהו במוט" אותו הנודע, אותו שכרתו.</p>
<p>מכאן ידעו יהושע וכלב דאינון אתחויין למיעל לארעא ולמהוי לון בה חלק ואחסנא עד דהוו אתיין אמלכו²⁸⁹ עליהו כלהו קאים כלב²⁹⁰ באיבא אמר איבא איבא אי בנינך אנן מתקמלין מה²⁹¹ אנן בחולקך מיד קליל²⁹² גרמיה ויהבו לון</p>	<p>מכאן ידעו יהושע וכלב שהם ראויים להיכנס לארץ ולהיות להם בה חלק ונחלה, עד שבאו נמלכו עליהם כולם, עמד כלב בפרי, אמר פרי פרי אם בגללך אנו נהרגים מה אנו בחלקך, מיד עשה עצמו קל ונתן להם.</p>
<p>ר' אלעזר אמר לא יהבו לאחרי דהא כתיב וישאווהו במוט וכתוב בשנים ובכלהו לא הו²⁹³ שנים כוונתיהו ומכאן אוליף²⁹⁴ יהושע לבתר דכתיב וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים והני שנים הא אוקמוה קדמאי וכד מטו לגבייהו דישראל יהבו לון ואינון אשתארו ועברו גרמייהו שיריים²⁹⁵</p>	<p>רבי אלעזר אמר לא נתנו לאחרים, שהרי כתוב "וישאווהו במוט", וכתוב "בשנים", ובכלם לא היו שנים כמותם, ומכאן למד יהושע אחר כך, שכתוב "וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים מרגלים", ושנים אלה הרי פרשה הקדמונים, וכשהגיעו אל ישראל נתנו להם, והם נשארו, ועשו עצמם כשיריים.</p>
<p>ר' יצחק אמר כד הוו מטאן לגבייהו דאינון ענקים הוו שוויין ההוא חוטרא דמשה קמייהו ואשתזיבו ומנלן דההוא חוטרא יהיב לון הה"ד ויאמר אליהם עלו זה בנגב כתיב הכא עלו זה וכתוב התם ואת המטה הזה וגו' ובניניה אשתזיבו דאי תימא הני ענקיאי שבקי לון אלא אתו לנסבא לון והוו שוויין לקמייהו ההוא חוטרא ומשתזבי (ס"א ומשתמטי) מקמייהו רבי יהודא אמר מסורת שמא²⁹⁶ קדישא מסר לון משה ובניניה אשתזיבו מנייהו</p>	<p>רבי יצחק אמר, כשהיו מגיעים לאותם ענקים, היו שמים אותו מטה של משה לפנייהם ונצלו, ומנין לנו שאותו מטה נתן להם, זהו שכתוב "ויאמר אלהם עלו זה בנגב", כתוב כאן עלו זה, וכתוב שם "ואת המטה הזה וגו'" ובגללו נצלו, שאם תאמר שהענקים הללו עזבו אותם, אלא באו לקחתם, והיו שמים מולם אותו מטה ונצולים (ובורחים) מלפניהם. רבי יהודה אמר, מסורת שם הקדוש מסר להם משה, ובגללו נצלו מהם.</p>
<p>רבי חייא אמר שלשה שמות נקראו, נפילים ענקים רפאים, וכולם האריכו</p>	<p>רבי חייא אמר שלשה שמות נקראו, נפילים ענקים רפאים, וכולם האריכו</p>

²⁸⁷ למה כרתו כיון דלא נשאו אותו, לכן מפ' שהוא המוט כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁸⁸ ר"ל שלכן נאמר במוט בפתח (יהל אור).

²⁸⁹ שנמלכו להורגו, לכן אמר איכא כו' (יהל אור).

²⁹⁰ שהוא היה מאחריו ופניו לפרי (יהל אור).

²⁹¹ האיך נהיה בחולקך (יהל אור).

²⁹² דבפסוק אח"ז משמע שהמרגלים הביאו דכתיב וזה פריה. ור' אלעזר פליג ואמר דלא יהבו לון עד שהגיעו לישראל (יהל אור).

²⁹³ ר"ל שהן בלא"ה קודם החטא היו המובחרין כמש"ל דיהודה ואפרים, וכן ב' משיחין, וב' מלכין, בית דוד ואפרים, וכמש"ל. וחידש בזה דעדיין לא חטאו לומר שנים יחידן (יהל אור).

²⁹⁴ ג"כ המובחרין, כלב ופנחס. וז"ש והני שנים כו' (יהל אור).

²⁹⁵ ר"ל מחמת ענוה, לא מחמת יראה. וכל הדרך הולכינהו לקיים המצוה, מצות משה (יהל אור).

²⁹⁶ ר"ל שם "ב. וזהו מסור", שאין מגלין כו' (קידושין עא.), וזהו זה. ויליף בג"ש, דכתיב זה שמי לעלם, וכ"כ בחיי {יג, יז} (יהל אור).

²⁹⁷ דכתיב בני ענק מן הנפילים, וכתוב {דברים ב, יא} רפאים אף הם כו' (יהל אור).

31 | Page

<p>נפילין אקרון בקדמיתא לבתר כד אתחברון בבנת בני נשא ואולידו מנייהו²⁹⁸ אקרון ענקים לבתר דהוו אזלי²⁹⁹ ושטאן בהאי עלמא ומתרפיין מההוא דלעילא³⁰⁰ אקרון רפאים</p>	<p>ימים. נפילים נקראו בתחלה, אחר כך כשהתחברו בבנות בני האדם והולידו מהם נקראו ענקים, אחר כך שהיו הולכים ומשוטטים בעולם הזה ומתרפים מאותו שלמעלה נקראו רפאים.</p>
<p>אמר ר' יהודה והא³⁰¹ כתיב הרפאים יחוללו רפאים יחשבו אף הם כענקים א"ל הכי הוא בגין דענקים אתו מהאי סטרא ומהאי סטרא ואתי'אשו יתיר בארעא כגוונא דא רפאים ומנייהו נפקי והוו אורכי יומי וכד מתחלשי³⁰² אתחלש פלגות גופא ופלגות קאים</p>	<p>אמר רבי יהודה, והרי כתוב "הרפאים יחוללו", רפאים יחשבו אף הם כענקים, אמר לו כך הוא, משום שענקים באו מצד זה ומצד זה והתחזקו יותר בארץ, כדוגמא זה רפאים, ומהם יצאו והיו מאריכים ימים, וכשנחלשים נחלש חצי גוף וחצי עומד.</p>
<p>כיון דפלגות גופא הוה מית הוו נסבי עשבא מעשבי ברא ושדיין לפומייהו ומיתו ובגין דאינון³⁰³ בעאן לקטלא גרמייהו אקרון רפאים אמר ר' יצחק שדיין גרמייהו בימא רבא וטבען ומתין הה"ד הרפאים יחוללו³⁰⁴ מתחת מים ושוכניהם³⁰⁵</p>	<p>כיון שחצי הגוף היה מת, היו לוקחים עשב מעשבי השדה וזורקים לפיהם ומתים. ומשום שהם רצו להרוג עצמם, נקראו רפאים. אמר רבי יצחק, זורקים עצמם לים הגדול וטובעים ומתים, זהו שכתוב "הרפאים יחוללו מתחת מים ושוכניהם".</p>
<p>ר' שמעון אמר אלמלא הוו עיילין ישראל לארעא בסימנא (נ"א באומנא)</p>	<p>רבי שמעון אמר אלמלא היו נכנסים ישראל לארץ בסימן (באומנות)</p>
<p>קסא/10555</p>	
<p>דלישנא בישא לא הוה קאים עלמא רנעא חד מאן אומנא דלישנא בישא נחש ורזא³⁰⁶ דמלה מדאתא נחש על חוה אמיל בה</p>	<p>לשון הרע לא היה העולם עומד רגע אחד, מי אומן של לשון הרע, הנחש. וסוד הדבר, משבא הנחש על חוה</p>

²⁹⁸ הבנים שלהם נקראים ענקים (מ"מ).

²⁹⁹ קס"ד דר' יהודה מ"ש ר' חייא לבתר וכו', ומתרפיין וכו' איקרון רפאים היינו על הדור השני נמי קאמר שנקראו ענקי ונקראו רפאים. לכך הקשה והא כתיב רפאים יחשבו אף הם נענקים דמשמע שהם שני מינים. ול"ג הרפאים יחוללו ואמ"ל ר"א הכי הוא דהיינו שני מינים הם בגין דענקים אתו מהאי סטרא וכו' דהיינו הדור השני שנבראו מבנות האדם ומן המלאכים. ומ"ש כגוונא דא רפאים היינו הדור הג' וז' ומנייהו נפקי שהרפאים יצאו מהענקים ולעולם הם ג' מינים. נפילים הם המלאכים שנפלו מן השמים. ענקים הם בניהם שילדו עם בנות האדם. רפאים הם דור ג' שיצאו מהענקים: ולכן אמר קרא רפאים יחשבו וכו' שלא תעלה על דעתך כיון שהם דור ג' נחלש כחם. אלא אף הם כענקים שהם דור ב'. והאמת של ר' חייא דאמר תחלה בתר דהוו אזלי וכו' היינו דור ג' שיצאו מענקים כמה שפיר' ר' חייא דבריו ולבסוף (מ"מ).

³⁰⁰ מחלק שלמעלה, ונשתכחו משם (יהל אור).

³⁰¹ שסובר דג' שמהן להו, ומין אחד הם. ולכן תירץ לו דענקים הם בני הנפילים. וז"ש למעלה וכלהו אורכו יומי, כמ"ש בפ' שלח בני ענק. וז"ש דענקים אתו כו'. ר"ל ממלאכים ומב"א, ועדיין היו אחוזים בחלק שלמעלה, וגם בניהם ובני בניהם עד דורות האחרונים מנהון, שנתייאשו יתיר, אלו הן רפאים. וז"ש ואתי'אשו יתיר בארעא כדן רפאים ומנייהו כו'. כצ"ל (יהל אור).

³⁰² משום דחלק העליון ממלאכים שאין המות שם (יהל אור).

³⁰³ רפאים לשון הריגה (יהל אור).

³⁰⁴ דריש לשון חלל (יהל אור).

³⁰⁵ אלו האיים (יהל אור).

³⁰⁶ ה"נ דקבילו זוהמא, וכמ"ש ופגריכם אתם יפלו כו', דיזדככו מההוא זוהמא, וכמ"ש קס"ב ע"א אני אמרתי אלקים כו' כיון דאמשכתון כו' מאי פגריכם כו' ומ"ד במדבר הזה יתמו אינון פגרים כו'. וכמו באדה"ר דאוליד קין מההוא זוהמא, ולא אתתקן העולם עד דאתמחון במבול, כמ"ש בפ' בראשית, ובז"ח רות וש"מ. וכן אלמלי עאלו בהאי זוהמא דקבילו, הרי באו בההוא זוהמא לא', דהיא סוד חוה, נוקבא (יהל אור).

זוהמא	הטיל בה זוהמא.
<p>אמר ר' שמעון ועל כלא מחל³⁰⁷ קב"ה בר מן לישנא בישא בנין דכתיב אשר³⁰⁸ אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו</p>	<p>אמר רבי שמעון, ועל הכל מוחל הקדוש ברוך הוא פרט ללשון הרע, משום שכתוב "אשר אמרו ללשונו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו".</p>
<p>ת"ח כמה עבד ההוא לישנא בישא גזר על אבהתנא דלא ייעול לארעא ומיתו³⁰⁹ אינון דאמרו ואתגזר בכיה לדרי דרין (כ"ש הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא) כביכול כיון דאפיקו³¹⁰ על ארעא קדישא כאילו אפיקו עליה בנין כך קני³¹¹ קב"ה על דא (כלומר קני לשמיה) וקאימו ישראל כלהו³¹² לאשתצאה מעלמא אלמלא בעותיה דמשה</p>	<p>בא וראה, כמה עשה אותו לשון הרע, גזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, ומתו אלה שאמרו, ונגזרה בכיה לדורי דורות. (כל שכן כאן שהוציא לשון הרע על הכל) כביכול כיון שהוציאו על הארץ הקדושה, כאילו הוציאו עליו, בגלל זה קנא הקדוש ברוך הוא על זה, (כלומר קנא לשמו) ועמדו ישראל כולם להשמד מהעולם אלמלא תפלת משה.</p>
<p>ויספרו לו ויאמרו וגו' אמר רבי חייא מ"ש הכא ויספרו ולא כתיב³¹³ ויגידו או ויאמרו אלא כל חד אוליף מלה בלחודוי ויגידו בכל אתר³¹⁴ רמו קא רמיז בחכמתא והא אתמר ויאמר אמירה בעלמא³¹⁵ ויאמרו הרהורא דלבא³¹⁶ ויאמרו תפקידתא³¹⁷ והא אוקימנא בכמה אתר ויספרו פרישותא דמלה בכל אתר</p>	<p>"ויספרו לו ויאמרו וגו'", אמר רבי חייא מה שונה כאן ויספרו ולא כתוב ויגידו או ויאמרו, אלא כל אחד מלמד דבר לבדו. ויגידו בכל מקום רמז הוא רומז בחכמה, והרי נתבאר. ויאמר אמירה בעלמא. ויאמרו הרהור הלב. ויאמרו [מלשון] פקדון והרי בארנו בכמה מקומות. ויספרו פירוש הדבר בכל מקום.</p>
<p>באנו אל הארץ הלכנו מבעי ליה אלא באנו³¹⁸ עאלנא לתמן לההיא ארעא דהוית משבחה בכל יומא והוית אמרת דלית דכוותה וגם זבת חלב ודבש היא רבי יצחק אמר מאן³¹⁹ דבעי למימר כדיבא אמר</p>	<p>"באנו אל הארץ" היה צריך להיות הלכנו, אלא באנו נכנסנו לשם, לאותה ארץ שהיית משבחה בכל יום, והיית אומר שאין כמותה, "וגם זבת חלב ודבש היא", רבי יצחק אמר, מי</p>

³⁰⁷ כמ"ש (ערכין טו:) סיפר אין לו תקנה שכך כרתו דוד ברוה"ק שנאמר כו' (יהל אור).

³⁰⁸ ר"ל כמ"ש (שם) כל המספר לה"ר כאלו כופר כו' (יהל אור).

³⁰⁹ גזר בכל ג' כמ"ש (ערכין טו:) לישנא תליתאה כו'. ובכיה על הארץ, כמ"ש איכה ישבה בדד, בכה כו'. ולכאורה גזר על אבהתנא כו', הוא ג"כ בארץ, לכן קא' וקאימו ישראל כו', ומ"מ מתו במדבר, ומרע"ה בתפלתו האריך שלא כו' (יהל אור).

³¹⁰ שארעא קדישא אחיד בשמיה (יהל אור).

³¹¹ כמו וקנא לאשתו, וכמ"ש קנאתי לציון קנאה גדולה כו' (יהל אור).

³¹² מי אדון לנו. כ"ש הכא דאפיקו לישנא בישא על כלא כביכול כיון דאפיקו כו' קני קב"ה על דא. ת"ח כמה עבד ההוא כו' לדרי דרין. וקאימו ישראל כלהו כו'. כ"ל. ומ"ש כלומר קני לשמיה. הוא פי' איזה תלמיד מבחוח (יהל אור).

³¹³ ר"ל דליכתוב ויאמרו לחודא (יהל אור).

³¹⁴ דהוא מלתא דהגדה וכבר פי' בזוהר {ויחי רלד:} דהוא ג' ד', ויוד באמצע הוא מלתא דחכמתא, והמן כזרע גד. והנה המגיד הוא הגימל, והשומע הוא ד', גמול דלים (שבת קד.), אלף בינה גמול דלים עם תלמידים, והוא ללמוד וללמד, והיוד הוא החכמתא כידוע (יהל אור).

³¹⁵ ר"ל בלא סיפור לפרש היטב הדבר (יהל אור).

³¹⁶ כמ"ש ויאמר עשו בלבו, ויאמר המן בלבו וכיוצא (יהל אור).

³¹⁷ כמ"ש ואמרת אליהם וכיוצא הרבה (יהל אור).

³¹⁸ ר"ל דרך גיזום, היינו שם, וראינו אותה מה דאתה משבח (יהל אור).

³¹⁹ לא הניח לסיים דברי ר' חייא שאמר שכולהו בלישנא בישא הו', כמ"ש ר' חייא אמר אמרו את כו' (יהל אור).

<p>מלה³²⁰ דקשוט בקדמיתא בנין דיהמנו ליה כדבוי</p>	<p>שרוצה לומר כזב אומר דבר אמת בהתחלה כדי שיאמינו לו כזביו.</p>
<p>רבי חייא אמר (אלא) הכי אמרו עאלנא לההיא ארעא דהוית משבחה לה כל יומא ואמרת דלית דכותה (וגם זבת חלב ודבש היא) וארימת שבחא על כלא</p>	<p>רבי חייא אמר (אלא) כך אמרו, נכנסנו לאותה ארץ שהיית משבחה כל יום, ואמרת שאין כמוה (וגם זבת חלב ודבש היא), והרמת שבחה על הכל.</p>
<p>ולאו הכי דהא זה פריה אתכלא חד מאינון זעירין קטפו אמרו אי לדא אחסין קב"ה לישראל וסבלו כל אינון עקתינ וליאותין הא בארעא דמצרים אית אתכלין ואיבין דארעא יתיר על חד תרין</p>	<p>ולא כך, שהרי זה פריה, אשכול אחד מאותם קטנים קטפו, אמרו אם לזה הוריש הקדוש ברוך הוא את ישראל וסבלו כל אותן צרות ועיפות, הרי בארץ מצרים יש אשכולות ופירות הארץ יותר על אחד שנים.</p>
<p>אפס כי עז העם אורחיה דעלמא דאינון גברין מגיחי קרבא יתבין לבר לאסתמרא ארחין והכא³²¹ אפילו אינון בני מתא תקיפין גבורין והערים בצורות דאפילו כל³²² מלכין דעלמא יתכנשו עליהו לא יעבדון בהו פנימותא</p>	<p>"אפס כי עז העם", דרך העולם שאותם גבורים לוחמי הקרב יושבים בחוץ לשמור הדרכים, וכאן אפילו אותם בני העיר תקיפים גבורים, והערים בצורות, שאפילו כל מלכי העולם יתכנסו עליהם, לא יעשו בהם פגם.</p>
<p>א"ר יוסי כל מה³²³ דאמרי בלישנא בישא אמרו וקשיא מכלהו דכתיב עמלק יושב בארץ הנגב לבר נש דנשכיה חויה כד בעאן לאנזמא ליה אמרי הא חויה הכא</p>	<p>אמר רבי יוסי, כל מה שאמרו בלשון הרע אמרו, והקשה מהכל שכתוב "עמלק יושב בארץ הנגב", (משל) לבן אדם שנשכו נחש, כשרוצים להפחיד אותו, אומרים הנה נחש כאן.</p>
<p>ר' אבא אמר³²⁴ ודאי דא קשיא מכל מה דאמרי כלומר ההוא דאגה קרבא בכלא הא הכא זמין ובאן אתר בארץ הנגב דהא הוא אתר לאעלאה ביה מיד ותשא כל העדה ויתנו את קולם קביעו בכיה לדורות לעלמין בההוא ליליא</p>	<p>רבי אבא אמר, ודאי זה קשה מכל מה שאמרו, כלומר אותו שלוחם קרב בכל, הרי כאן זמין, ובאיזה מקום, בארץ הנגב, שהרי הוא המקום להיכנס בו, מיד "ותשא כל העדה ויתנו את קולם", קבעו בכיה לדורות לעולמים באותו לילה.</p>
<p>א"ר יוסי עיטא נסיבו על כלא לאפקא שום ביש מאי על כלא³²⁵ על ארעא ועל קב"ה א"ר יצחק על ארעא תינה על קב"ה מנין א"ל משמע דכתיב אפס כי עז העם מאן יכיל בהו כי עז העם דייקא³²⁶ וכתיב עמלק יושב בארץ הנגב כדין גרמו כל האי כמה</p>	<p>אמר רבי יוסי, עצה לקחו על הכל להוציא שם רע, מה זה על הכל, על הארץ ועל הקדוש ברוך הוא, אמר רבי יצחק על הארץ בסדר, על הקדוש ברוך הוא מנין? אמר לו ממשמע שכתוב "אפס כי עז העם" מי יכול</p>

³²⁰ כמו שאמר, זה אמת כו'. והענין כי אילולי הקשוט אין להם חיוני כלל. וע' בפ' בראשית (ב:); בסוד ש' של שקר. והשי"ן הוא בראשם לכן צריך לומר בקדמיתא. וע"ל קי"ט ע"ב דאע"ג דאיהי בגלותא איהי מדבר לון (יהל אור).
³²¹ ר"ל דלכן אמרו היושב בארץ (יהל אור).
³²² ר"ל לבר גבורת היושבים בה, כמ"ש העם קשה כו' (יהל אור).
³²³ מסכים לדברי ר' חייא שכל מה שאמרו הכל כוונתם ללשון הרע (יהל אור).
³²⁴ חידש דהוא מזומן בתחילת נסיעה, ובאן אתר כו' (יהל אור).
³²⁵ דהוא כלל הכל דר"ג, והוא כלל העולם, וכלל השם (יהל אור).
³²⁶ הוא נגד השוכן בקרבה, כי יחודא דה' בארץ, וה' בהיכל קדשו. וע"ל דקב"ה אחיד בארץ. וז"ש ג"כ וכתיב עמלק יושב כו'. ועל ארעא אח"כ ויוציאו את כו', ולכן חלק הכתוב דבתם לשנים (יהל אור).

<p>דאתמר ובעא קב"ה לשיצאה לון מן עלמא הה"ד ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'</p>	<p>להם, כי עז העם דווקא, וכתוב "עמלק יושב בארץ הנגב", ואז גרמו כל זה כמו שנתבאר, ורצה הקדוש ברוך הוא להשמידם מהעולם, זהו שכתוב "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו וגו'".</p>
<p>ועתה יגדל נא כח יי' ר' אחא³²⁷ ור' יוסי אמרי זכאי אינון ישראל מעמין עכו"ם דעלמא דקב"ה אתרעי בהו³²⁸ ואתכני³²⁹ בהו ואתפאר בהו³³⁰ דהא עלמא לא אברי אלא בניניהון דישראל דישתדלון באורייתא בגין דחד בחד³³¹ אתקשרן וישראל לתתא בהאי עלמא אינון קיומא דיליה³³² וקיומא³³³ דכל שאר עמין אימתיב</p>	<p>"ועתה יגדל נא כח ה'", רבי אחא ורבי יוסי אמרו, אשריהם ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות של העולם, שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם והתכנה בהם והתפאר בהם, שהרי העולם לא נברא אלא בשביל ישראל שיעסקו בתורה, משום שאחד באחד התקשרו, וישראל למטה בעולם הזה הם קיומו וקיום של כל שאר העמים,</p>

³²⁷ עי' אור יקר ח"ד 211, וצ"ע למה הובא שם

³²⁸ נגד מלכות, דאתרעי קב"ה בל"י, והיו עיני ולבי שם כו' (יהל אור).

³²⁹ בני בכורי ישראל, ישראל סבא, ו"ק (יהל אור).

³³⁰ הוא הדעת, כולל ג"ר, בן אתפאר (יהל אור).

³³¹ ר"ל ישראל ותורה וקב"ה. והן ג"כ ג' דרגין הנ"ל, דכלילן הכל כנ"ל. כי ישראל אחידן בכ"י, וכל קיומא דכ"י בעולם אינו אלא בישראל, ועיין בתוספתא פ' תרומה קמ"ו ע"א ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו', רזא דרזא כו', ושוי תקוניה לאתיישבא בהאי עלמא כו', שלימו ותקונא דהאי רוחא רוחיהון דצדיקייא בהאי עלמא כו' ע"ש בארוכה, וירתו לה ישראל, לכן נק' כ"י. ותורה ידוע דרגה. והוא ית' שוכן בקרב הארץ, בשביל התורה, ובביטול תורה אבדה הארץ, בגין דעבדין פירודא, ועי' בהקדמת תיקונים א"ב {-א' ע"ב} דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עד"א גם צפור מצאה בית כו', ובהרבה מקומות. וקב"ה הוא בינה כמ"ש בכמה מקומות, דתמן נק' אק"ק דלית תמן הגעה לשום בריה, אקיק לבד, בל' מ"ב {מדבר בעדו}, והנהגת העולם בז"ת, בשביל ישראל ותורה. ועבז"ח פ"א ב' {כו, ד} והמשכילים יזהירו כו' נשמתא אתא מכורסייא ובגין דתמן יקוק דאיהו מנהיג כולא כו'. וכ"ה בג' עולמות ב"ע. עלמא דכורסייא ותמן אשתמודע ביה כמשי"ל קנ"ט ע"א, עלמא תניינא כו' זה השער לה', עולם היצירה של המלאכים, ותמן מקנן כו', כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה נעשה מלאך {חגיגה יד.}, והוא בתורה. עולם העשייה הוא עולם שלנו נתקיים ע"י ישראל, ושם מקנן מלכותא קדישא, כ"י. וכ"ה בג' עולמות שלנו, שמים ואויר וארץ. השמים שמים לה'. וארץ הוא הקיום בשביל ישראל. והתורה כי הוא חייך, והוא רוח פיו, באויר. וכ"ה בנר"נ. שלנשמה אין לאדם בה, והיא בשמים. ורוח ונפש באדם. נפש זוכה אליה כל ישראל, ורקנן מלאין מצות כרמון, וזוכין אליה. ורוח ע"י תורה. ועבר"פ משפטים {צד:} (יהל אור).

³³² ר"ל של העולם (יהל אור).

³³³ דכל ענפין אחידן באילן. ופתח בזה כאן כמש"ו דאינון לבא. ולכן אמר יגדל נא כח ה' ללבא כמש"ל, וכמש"ו ת"ח. והנה עיקר חילוקם היא בשלשה, כי הכל מתחלק בג' ג', שזהו סוד בריאת העולם ב' א'. והנה כל האצילות בג' שמהן. וכן ב"ע. וכן השם, כי י"ק דלא מתפרשין. וכן נר"ן, שמים וארץ ואויר. וכן האדם, ראש בטן גויה. וכן במשכן, ק"ק והיכל ופתח א"מ. וכ"א בג"ג {-בג' ג'}. וכן בדירת האדם. וכבר כ' במ"א בארוכה {להגר"א ח"א אות ב' סי' ט, וח"ב קסו:}. וכן בגוף האדם. העור דוגמת ים האוקיינוס המקיף הכל. ואיברים החיצונים ואיברים הפנימים, כמש"ו שהאברים החיצונים הן שבעין עמין, שהן ע"ב אומין, ששים גבורים סביב לה, ועשרה שהן י"ב בתוכה, יצב גבולות עמים למספר, הכנעני ובניו. וכן שם ע"ב, הוא משם י"ב שבתוכו, וששים סביב לה. וע' בפ' שמות {ד.}. וירושלים באמצע נגד האיברים הפנימים, וצדק ילין בה, בה שם אדני. והנה שם הזה ג"כ מתחלק בג' [ר"ל אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד], דהוא י"ב בד' תקופין, כ"א בג' חדשים, כמ"ש בתיקו' תכ"א {סו.}. וירושלים נגד אותיות הפשוטים [ר"ל אדני]. ושם עיקרא דכל האומין, כמ"ש שלכן שלמה נטע בה הכל כו'. ואותיות שניות ר"ל ל"ל ו'ו' בישובא דע"ב, וכן חושבנם. וידוע שראשי שמהן אנ"י וה"ו, ל"ו ל"ו, ושרשן י"ב ו' ו', ו"ק דיליה ודילה, שכ"א נכלל בוא"ו, כידוע בסוד שם מ"ב, ופ"ו. וזהו ל"ו ל"ו אותיות הנ"ל. וס' הן מבחוץ לה לכן הן אותיות ראשונות, והשניות הן ו' ו'. ואותיות אחרונות הן פ' ת' נ' ד', והוא ים התלמוד, שידוע שד' אחרונה מן ה"ב אותיות, הוא בגלות ד', ונעשית ה', והוא ים תלמוד' ה'. וכן כ"א נחלק לג'. ירושלים ג' מחנות, א' ירושלים, ד' מחנה לוי' הר הבית, נ"י דלא מתפרשין, שהן י"ק, בהמ"ק וק"ק, בהמ"ק בינה כידוע, וק"ק שם י', אבן שתי' (יהל אור).

<p>זמן דעבדי רעותא דמאריהון ת"ח כד ברא קב"ה בר נש בעלמא אתקין ליה כגוונא עלאה (יקרא) ויהב ליה חיליה ותוקפיה באמצעיתא דגופא דתמן שריא לבא דהוא תוקפא (ומוזנא) דכל גופא ומתמן אתון כל גופא (וכל אינון שייפי דגופא מתמן אתונו) והא לבא אחיד</p>	<p>אימתי, בזמן שעושים רצון רבונם. בא וראה, כשברא הקדוש ברוך הוא אדם בעולם, התקינו כדוגמא עליונה (מכובדת) ונתן לו כחו ותקפו באמצע הגוף, ששם שורה הלב שהוא חזק (ומזון) כל הגוף, ומשם נזון כל הגוף (וכל אותם איברים שבגוף משם נזונו) והרי הלב אחוז</p>
<p>קסא/ב ואתקף באתר עלאה דלעילא דאיהו מוחא דרישא דשארי לעילא (ואחיד ביה) ודא אתקשר בדא</p>	<p>ומתחזק במקום עליון שלמעלה, שהוא מח הראש ששורה למעלה, (ואחוז בו) וזה נקשר בזה.</p>
<p>ובגוונא דדא אתקין קב"ה עלמא ועבד (ליה) חד גופא ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא³³⁴ שארי באמצעיתא דכל גופא וכל אינון שייפין אתונו מההוא לבא דהוא תוקפא דכלא וכלא ביה תליין וההוא לבא אתקשר ואתאחד במוחא עלאה דשריא לעילא</p>	<p>ובדוגמא זו התקין הקדוש ברוך הוא העולם, ועשה (אותו) גוף אחד, והתקין אברי הגוף סביב הלב, והלב שורה באמצע כל הגוף, וכל אותם איברים נזונים מאותו לב שהוא חוזק הכל, והכל תלויים בו, ואותו לב נקשר ונאחז במח העליון ששורה למעלה.</p>
<p>ת"ח כד ברא קב"ה עלמא אשרא (ס"א אסדר)³³⁵ לימא³³⁶ דאוקינוס דאסחר כל</p>	<p>בא וראה כשברא הקדוש ברוך הוא העולם השרה (סדר) את ים האוקינוס</p>

³³⁴ ת"ח כד ברא כו' לבא דהוא תוקפא ומזנא לכל גופא ואתקין שייפי דגופא סחרניה דלבא ולבא כו'. כל"ל. והסחר ומתמן אתון כל גופא עד ועבד ליה חד גופא. ל"ג (יהל אור).

³³⁵ מוחא עלאה דשריא לעילא כגוונא דא כד ברא קב"ה עלמא אסדר כו'. כל"ל (יהל אור).

³³⁶ התחלת עולם מיצירה, כמש"ל קנ"ט ע"א עלמא תליתאה כו', ועולם העשיה דפוס כולם, כמש"ש. והנה הים נגד יצירה, כמש"ש בפ' צו {ל}. דשם גלגלי ימא כו'. וישובא הוא נגד ארץ החיים, ומירושלים מתחילין היכלין. ירושלים והר הבית ועזרות, דהן ג' מחנות. ואמר לשכת הגזית אסחר לאולם. ר"ל כל הלשכות של העזרה ג' תתאין. ולשכת הגזית היכל זכות. ואולם אהבה, ולכן פתוח לרוחה, פתוח לכל, ביתו של א"א פתוח כו'. והיכל שהוא בית, ידוע, היכל הרצון. וק"ק. ואמר שכינה וכפרת כו'. דשם ד' היכלות, ד' רגלין כו', ושכינה כתר סיום של מעלה. ואמר והכא הוא לבא כו'. דמכאן הושתת העולם, ובלבא שורה רוח החיים, והוא השכינה. ואמר ולבא דא אתון כו'. דרישא הוא בשמי' {-בשמים}, כמש"ש בש"ה {לירנו עה. מרגליות סא.}, וצואר הוא הסולם, והוא תקונין דבה"מ, צוארך כו'. ואמר ימא עלאה לקבל כו' אית כו'. ר"ל כמי שהתחלת עולם כאן מן ים. וכן הוא למעלה, כמש"ו ת"ח. וכן הוא למעלה למעלה, דבינה ג"כ נק' ים, נש"ב. ואמר ת"ח נהר דינור כו'. והוא התחלת העולם, כי שם צריכין לעבור. ואמר משבעה דליקין. שנהר דינור מתפשט לז' נהרות, כמש"ל בפ' בהעלותך {קנד}: ולכן אינון שבעין כו'. ואמר ואינון כו'. הן שבעין שכ' בפ' וירא {קח}. ובז"ח ש"ה {לירנו פד. מרגליות סח}: ועליהם ארגמן, וכמש"ו ואינון סחרן לארבע כו'. והן ע' נפש דישראל, ע' משפחות, וד' דגלים של ישראל, יצב גבולות עמים למספר כו'. וכל אלו סובבין הכסא. ואח"כ קרתא קדישא כו' כנ"ל. וז"ש ב' מיני עזרות, נגד נו"ה, איהו כו'. ובכלל הר הבית מחנה לוויה הוא. ואמר ולית ישיבה כו'. דתמן אתקשר דוד נעים זמירות, נעימות כו', חסדי דוד. ואמר וההוא ב"ד כו'. דשם אתדבקותא בדכורא, כמש"ש בהיכלות {רנא}: ואלקי לצור מחסי. ואמר בקיצור עד דמטא כו'. ואמר ודא הוא כח כו'. כמש"ש בתכ"ב {ע"ש דף עו.} ה' אלקים חילי תוקפא. ואמר יגדל נא כו' לתתא. ר"ל לעילא לעילא בבינה, ולתתא במלכות והיכלות עד עלמין כלהו, דלמעלה אמר עד דמטא לאתר כו' ודא אתון מן מוחא דלעילא. ר"ל מז"א באצילות. ואח"כ אמר כגוונא דא לעילא לעילא. ר"ל בבינה שמקבל מחכמה, והוא נק' מלכא עלאה כידוע. ואמר כאשר דברת כמה דאוקמוה. ר"ל כמש"ש במס' עירובין {דף כב.} אך אפים אף כו'. ואמר לאמר למילף כו' ולעלמי עלמין למימר לדא בשעתא דעקתא ומאי הוא ה' כו' כצ"ל. ור"ל כמש"ש {ר"ה יז:} ברית כרותה ל"ג מדות שאינן חוזרין כו', וברית כרותה הוא להיות לעולם כן. וז"ש ומאי הוא כו'. וז"ש דאמאי אסתלקו כו'. דמשה אמר לאמר כיוון ל"ג מדות, ול"ק אלא אלו. ואמר והא אוקימנא מלין. ר"ל כנ"ל ברית כו'. ואמר וכן שאר אחרי כו'. דלא אמר אלא אותן מדות שהן לכפר עון

<p>ישובא דעלמא וישובא דכל שבועין אומין כלא אסחר לירושלם וירושלם באמצעיתא דכל ישובא שריא והיא אסחרא להר הבית והר הבית אסחר לעזרות דישראל ואינון עזרות סחרן ללשכת הגזית דתמן סנהדרי גדולה יתבין ותנינן לית ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלחודייהו</p>	<p>סביב ישוב כל העולם, וישוב כל שבעים האומות כולם סביב לירושלים, וירושלים שורה באמצע כל הישוב, והיא מסובבת להר הבית, והר הבית סביב עזרות ישראל, ואותן עזרות סובבות ללשכת הגזית, ששם יושבים סנהדרין גדולה, ושנינו שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד לבדם.</p>
<p>ולשכת הגזית אסחר למזבח והמזבח אסחר לבית האולם והאולם להיכל והיכל לבית קדש הקדשים דתמן שכינה שריא וכפרת וכרובים וארון³³⁷</p>	<p>ולשכת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית קדש הקדשים ששם שורה השכינה וכפרות וכרובים וארון.</p>
<p>והכא הוא לבא דכל ארעא³³⁸ ועלמא ומהכא אתזנו כל אינון אתרי דישובא דאינון שייפי דנופא ולבא דא אתזון³³⁹ ממוהא דרישא ואתאחיד דא בדא הה"ד מכוון לשבתך פעלת יי' כגוונא דא לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקירא סתימאה ימא עלאה לקביל דא דאית ימא לעילא מן ימא וימא מן ימא</p>	<p>וכאן הוא הלב של כל הארץ והעולם, ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב שהם אברי הגוף, ולב זה נזון ממח הראש, ונאחז זה בזה, זהו שכתוב "מכון לשבתך פעלת ה'" כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד המלך העליון, בסוד נכבד נסתר. הים העליון כנגד זה, שיש ים למעלה מן הים, וים מן ים.</p>
<p>ת"ח נהר דינור אסחר לכמה משריין מקבליה שבעין ספרין גליפין משבעה דליקין ואינון סחרן לאינון שמש³⁴⁰ דלגו מנייהו ואינון סחרין³⁴¹ לארבע רתיכין ואינון סחרן לההיא קרתא³⁴² קדישא דרביעא עלייהו³⁴³</p>	<p>בא וראה נהר דינור סובב לכמה מחנות, כנגדו שבעים צדדים חקוקים משבע דלקות, והם סובבים לאותם שמשים שלתוכם, ואלה סובבים לארבע מרכבות, ואלו סובבים לאותה עיר קדושה שרובצת עליהם.</p>

ומאריך אף, ולכן ל"ק אל רחום וחנון שהן קודם החטא, וכן נצר חסד לאלפים, דל"ק אלא ארך אפים שהוא לצדיקים ולרשעים. וכן נשא עון ופשע, וכן ונקה, כמ"ש (יומא דף פו. וש"מ) מנקה לשבים כו'. ורב חסד, דחסד אינו משגיח כלל על מעשה, כמ"ש (פסחים דף קיח.) הני כ"ו כל"ח כנגד כו'. ולכן נתן לחם לכל בשר כל"ח. ול"ק וחטאה, לפי שחטאו במזיד. וכן ל"ק ב"פ ה' כמ"ש (ר"ה שם) א' קודם שיחטא כו'. ונשארו ששה שהן תשעה כמ"ש בא"ז {רצו}. וכן בכי תשא הן עשרה שהן י"ג, כי אל רחום, לפי פשוטו מדה א', וכן ארך אפים, וכן נצר חסד לאלפים. ונעשין י"ג, והכל דרך בג' שבאין מלמעלה. וזהו י"ג יודין וט' ווין דב"כ, שהן ווין ו' ט', יודין י' י"ג, (כוונתו על ג' יודין וג' ווין דהויות). והן נקודות וטעמים, והוא משחא דבהון, והן עצמן אותיות, כמ"ש בפרשה נשא {קמז.}, ועם ו' תיקונים דה"א, שהוא חמשה ואלף, הן כ"ח, עובדא דבראשית. ועם ד' דאל"ף הן ל"ב נתיבות, כי נגד ו"ד דנוק' הוא ע"ס, כמ"ש בס"י {פ"א מ"ט}, א' רוח אלקים חיים, ב' רוח כו', והן ד' דילה, ואח"כ חמישי חתם כו' {שם מ"ג}, ו"ק. ואמר **כדברין ממש והא כו'.** ר"ל כמ"ש (ברכות לב.) כדברין עתידין האומות כו', אשרי כו' {תלמיד שרבו מודה לו} (יהל אור).

³³⁷ עי' ע"ח שער ציור העולמות עשיה פרק א' שער הארת מוחין ז"ן פרק ה' שמקום המקדש נקרא אמצע הישוב וזהו יסוד דנוק', דהיינו מקום קבלת שפעת הת"ת.

³³⁸ והר הבית אסחר לעזרות ותנינן לית ישיבה כו' דוד בלחודייהו. ואינון עזרות סחרן כו' גדולה יתבין. ולשכת הגזית אסחר לאולם ואולם להיכל כו' והכא הוא לבא דכל עלמא ככ"ל (יהל אור).

³³⁹ ירושלמים של מעלה המכוון כנגדה (רח"ו).
³⁴⁰ ע' שרים מהז' היכלות (רח"ו).
³⁴¹ ד' חיות (רח"ו).
³⁴² מלכות דאצילות (רח"ו).
³⁴³ בהיכל ק"ק הים עליהם מלמעלה (רח"ו).

<p>ותאנא תמן עזרות לגו מעזרות ולית ישיבה בעזרה דתמן אלא למלכיהון דבית דוד בלחודייהו ותמן משתכחי ויתבי וסנהדרי גדולה משתכחי תמן בלשכת הגזית וההוא בי דינא עליהו דמשמש לאתר דמשמש ודינא אתיהיב מתמן לקדישין עליונין עד דמטא לאתר דאקרי³⁴⁴ קדש הקדשים דביה כלא ותמן הוא לבא³⁴⁵ שרייא ודא אתון מן מוחא דלעילא ואתאחיד דא בדא</p>	<p>ולמדנו שם עזרות לפני מעזרות, ואין ישיבה בעזרה של שם אלא למלכי בית דוד לבדם, ושם נמצאים ויושבים, וסנהדרין גדולה נמצאים שם בלשכת הגזית, ואותו בית דין עליהם, שמשמש למקום שמשמש, והדין ניתן משם לקדושים עליונים, עד שמגיע למקום שנקרא קדש הקדשים שבו הכל, ושם הלב שורה, וזה נזון ממח העליון ונאחז זה בזה.</p>
<p>כנוונא דא³⁴⁶ לעילא לעילא ואיהו ברזא דמלכא עלאה ברזא יקירא סתימאה עד דאשתכח דכלא אתון ממוחא עלאה סתימאה דכלא וכד יסתכלון מלי כלא אתקשר דא בדא ודא בדא</p>	<p>כדוגמא זה למעלה למעלה, והוא בסוד מלך העליון בסוד נכבד סתום, עד שנמצא שהכל נזון ממח עליון סתום של הכל, וכשיסתכלו על הדברים הכל נקשר זה בזה וזה בזה.</p>
<p>ת"ח כד אנהיר עתיקא סתימא³⁴⁷ במוחא³⁴⁸ ומוחא³⁴⁹ אנהיר ללבא³⁵⁰ בדרך נעם³⁵¹ והא אוקימנא ודא הוא³⁵² כח יי' ההוא חילא דאתי מעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין יגדל נא דיתרבי ויסגי לעילא לעילא ויתנגיד ויתמשך לתתא כאשר דברת כמה דאוקמוה לאמר למילף מהכא כל דרין בתראין לעלם ולעלמי עלמין לאמר למימר לדא בשעתא דעקתא למימר דא בשעתא דרווחא ומאי הוא יי' אך אפים וגו' והא אוקימנא מלי</p>	<p>בא וראה כשמאיר העתיק הסתום במח, והמח מאיר ללב בדרך נועם ה', והרי בארנו, וזהו "כח ה'", אותו כח שבא מהעתיק הקדוש סתום כל הסתומים, "יגדל נא" שיתרבה ויגדל למעלה למעלה וישפע וימשך למטה, "כאשר דברת", כמו שפרשוה, "לאמר", ללמד מכאן לכל הדורות האחרונים לעולם ולעולמי עולמים, "לאמר" לומר לזההואת זה בשעת צרה, לומר זה בשעת הרווחה, ומה הוא "ה' אך אפים וגו'" והרי בארנו הדברים.</p>
<p>אמר ר' יצחק אמת אמאי סליק מכאן אמר רבי חייא אינון גרמו ליה דאסתליק מכאן דהא בשקרו דברו גרמיהו בההוא מדה דב"נ מודד בה מודדין ליה וכן שאר אחרי אסתלקו דלא יכיל משה למימרינהו בגין דאינון גרמו סלחתי כדברך כדברך ממש והא אתערו חברייא והא אתמר</p>	<p>אמר רבי יצחק, אמת למה עולה והסתלק מכאן. אמר רבי חייא הם גרמו שעלה והסתלק מכאן, שהרי בשקר דברו עצמם, באותה מדה שאדם מודד בה מודדים לו. וכן שאר האחרים הסתלקו שלא יכל משה לאמרם, משום שהם גרמו, "סלחתי כדברך" כדברך ממש, והרי התעוררו החברים, והרי נתבאר.</p>
<p>אמר המגיה כך מצאתי בהעתקות אשר</p>	

³⁴⁴ היכל הז' דבריאה (רח"ו).

³⁴⁵ מלכות (רח"ו).

³⁴⁶ באצילות (רח"ו).

³⁴⁷ אריך (רח"ו).

³⁴⁸ חכמה (רח"ו).

³⁴⁹ אבא האיר לז"א (רח"ו).

³⁵⁰ ע"י הבינה (רח"ו).

³⁵¹ פעלת ה' כנוונא דא לעילא ברזא יקירא סתימאה ימא עלאה לקבל דא ואית לעילא ימא מן ימא כו' לכמה משריין ואינון שבעין סטריין כו' ומוחא אנהיר ללבא כדון אקרי נעם ה' כו'. כל"ל (יהל אור).

³⁵² בינה נק' כח ה' לפי שיונקת מאריך הנק' ה' א"נ כח ה' שפע הבא מאריך לכל הספירות (רח"ו).

<p>לפני ומתוך הלשון נראה שחסר התחלת המאמר וגם במקומות אחרים ממנו חסר ועם כל זה לא רציתי להשמיטו מן הספר להגדיל תורה ולהאדיר</p>	
<p>דא עם דא מה דלא הווי יכלין למללא מקדמת דנא נפקו מההיא פתחא ויתבו בגנתא תחות אילנין אמרו דא לדא כיון דאנן הכא וחמינן כל דא אי נמות הכא ודאי ניעול לעלמא דאתי</p>	<p>[כאשר דברו] זה עם זה מה שלא יכלו לדבר מקדם זה, יצאו מאותו פתח וישבו בגנה תחת אילנות. אמרו זה לזה, כיון שאנו כאן וראינו כל זה, אם נמות כאן ודאי נכנס לעולם הבא.</p>
<p>יתבו שינתא נפלת עלייהו ודמכו אדהכי הא ההוא ממנא אתא</p>	<p>ישבו, שנה נפלה עליהם ונרדמו, בין כך בא אותו ממונה</p>
<p>קסב/א</p>	
<p>ואתער לון אמר לון קומו פוקו לגו פרדס דאברא נפקו חמו לאלין מארי מקרא דהוו אמרי בההוא קרא במדבר הזה יתמו הא באתר אחרא לא ושם ימותו הא באתר אחרא לא ודא בגופין אבל בנשמתין לא³⁵⁴³⁵³ כנוונא דבני גנתא</p>	<p>והעירם, אמר להם קומו צאו לתוך פרדס שבחוץ, יצאו ראו אותם בעלי מקרא שהיו אומרים באותו פסוק "במדבר הזה יתמו", הרי במקום אחר לא, ושם ימותו, הרי במקום אחר לא, וזה בגופים אבל בנשמות לא כדוגמת בני הגן.</p>
<p>אמר לון ההוא ממנא פוקו נפקו בהדיה אמר לון שמעתון מדי לגו ההוא דרגא אמרו שמענא דהא חד קלא הוה אמר מאן דפסק יתפסק מאן דקצר יתקצר מאן דקצר יתארך אמר לון ידעתון מאי האי אמרו לא</p>	<p>אמר להם אותו ממונה צאו, יצאו עמו, אמר להם שמעתם דבר לתוך אותה דרגה. אמרו שמענו, שהרי קול אחד היה אומר, מי שפסק יפסק, ומי שקצר יתקצר, מי שקצר יתארך. אמר להם ידעתם מה זה, אמרו לא.</p>
<p>אמר לון חמיתון ההוא נשרא³⁵⁵ רברבא³⁵⁶ וההוא ינוקא דקא מלקט עשביין³⁵⁷ ר' אילעאי דנציבין הוה ובריה³⁵⁸ ומטא הכא והמא הוא וינוקא בריה מערתא דא כיון דעאלו לגו חשוך³⁵⁹ לא יכילו למסבל ומיתו</p>	<p>אמר להם ראיתם אותו נשר גדול ואותו תינוק שמלקט עשבים, זה היה רבי אילאי מנציבין הוא ובנו, והגיע לכאן וראה הוא ובנו התינוק מערה זו, כיון שנכנסו לתוך החושך, לא יכלו לסבול ומתו.</p>
<p>וההוא ינוקא בריה קיימא בכל יומא קמיה דבצלאל בשעתא דנחית ממתיתבתא עלאה ואמר קמיה תלת מלין עד לא יפתח בצלאל</p>	<p>ואותו תינוק בנו עומד כל יום לפני בצלאל בשעה שירד מהשיבה העליונה, ואומר לפניו, שלשה דברים</p>

³⁵³ יתמו הא באתר אחרא לא ושם ימותו לא בגופין אבל בנשמתין לא כו' (יהל אור).
³⁵⁴ ר"ל לא כמ"ש {ר"ע בסנהדרין קח}. מזה הפסוק דא"ל חלק לעה"ב דנאמר ושם כו', לכן קאמר דכאן נאמר יתמו כו' לגמרי, אבל שם ימותו, דאין בנשמתא מיתה (יהל אור).
³⁵⁵ ר' אילאי שרש נשמתו היה מפני נשר ולכך היה בצורת נשר (רח"ו).
³⁵⁶ לפי שהוא בדרום, לכך הכל בצפרים ויונה, ושלמות הוא נשר בעל הכנפים, דמארי דמתיבתא שגדפין דלהון שלימין כמ"ש בת"ב {אולי צ"ל בת"כ}, וכמ"ש בתז"ח {ו, ב} צפור יונה נשר. וז"ש רברבא לאפוקי הקטנים דלית גדפין כו' (יהל אור).
³⁵⁷ הן דברים לקוטות, כמ"ש למטה מאן כו', וכן לקמן יוסף איהו כו', מאן כו'. והכל מג' דרגין, שהוא ש' ע"ב, וכ"א מג' כמ"ש כאן מאן כו' מאן כו', תו אמר כו'. וזהו ש' ע"ב, ע' ש"ב, ש' מע"ב (יהל אור).
³⁵⁸ דנציבין הוה ובריה כו'. ככ"ל (יהל אור).
³⁵⁹ שהוא מצדק, א"ד {-אדוני}, יש כ"ש מקום לאחוזו בהן, וזהו מקומות מסה ותבערה ומרה, ושם נסהו כו' כידוע (יהל אור).

<p>ברזין סתימין דחכמתא דכל מלוי רזין סתימין אינון דעין לא ראתה אלהים זולתך</p>	<p>עד שלא יפתח בצלאל בסודות סתומים של החכמה, שכל דבריו סודות סתומים הם, שעין לא ראתה אלהים זולתך.</p>
<p>האי (מאן) דאמר מאן דפסק יתפסק מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין בטלין יתפסקון חיוהי מהאי עלמא ודיניה קיימא בההוא עלמא</p>	<p>(מי) זה שאמר, מי שפסק יפסק, מי שפוסק דברי תורה על דברים בטלים, יפסקו חייו מהעולם הזה ודינו עומד באותו עולם.</p>
<p>מאן דקצר יתקצר מאן דקצר אמן ולא מאריך ביה גו נייחא³⁶⁰ יתקצר מחיין³⁶¹ דהאי עלמא מאן דקצר יתארך מאן דאמר אהד אצטריך לחטפא אלף ולקצרא קריאה דילה ולא יעכב בהאי את כלל ומאן דעביד דא יתארכון חייו</p>	<p>מי שקצר יתקצר, מי שקצר אמן ולא מאריך בו תוך מנוחה, יתקצר מחיי העולם הזה, מי שקצר יתארך, מי שאומר אחד צריך לחטף אל"ף ולקצר קריאתה ולא יעכב באות הזאת כלל, מי שעשה כן יתארכו חייו.</p>
<p>אמרו ליה תו אמר³⁶² תרין אינון וחדא אשתתף בהו ואינון תלתא וכד הוו תלתא אינון חד אמר לון אלין תרין שמחין³⁶³ דשמע ישראל דאינון יי יי אלהינו³⁶⁴ אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא אמת³⁶⁵ וכדומתחברן כחדא אינון חד ביחודא חדא</p>	<p>אמרו לו, עוד אמר שנים הם ואחד השתתף בהם, והם שלשה. וכשהיו שלשה הם אחד. אמר להם אלה שני שמות של שמע ישראל, שהם ה' ה', אלהינו השתתף בהם, והוא חותם הטבעת אמת, וכשמתחברים כאחד הם אחד, ביחוד אחד.</p>
<p>תו אמר תרין אינון וחד אתהדר כד³⁶⁶ שליט טאם על גדפי רוחא³⁶⁷ ושאט במאתן אלף ואתשמר אמר לון אלין תרין כרובים</p>	<p>עוד אמר, שנים הם ואחד חזר, כששולט טס על כנפי הרוח ושט במאתים אלף ונסתר, אמר להם אלו שני כרובים שהיה רוכב בהם הקדוש</p>

³⁶⁰ אצל נוח הנז'ן. וג' דברים נגד ג' דרגין, בג"ר צריך לקצר, ובמלכות להאריך, כמ"ש (ברכות דף י"א במתני') מקום שאמרו כו'. ומאן דפסיק כו', בז"א, ששם החיבור, ושם התורה (יהל אור).
³⁶¹ מניח חיון (יהל אור).

³⁶² הוא סוד קו המדה, והוא כמו הראשון, וז"ס דוד, מזוקק שבעתיים, והוא במקום אמת דג' תיבות האחרונות, כמ"ש בז"ח רות {מרגליות עז:} (יהל אור). דנצח נשאר, דא"ל הפסק מצד המלאכים, וגם נצח ישראל לא ישקר, עולם חסד יבנה, משא"כ עבודה דבטילה בעו"ה (יהל אור).
³⁶³ הם זר"נ (רח"ו).

³⁶⁴ אימא (רח"ו).

³⁶⁵ אהי"ה פעמים אהי"ה גימ' אמ"ת (רח"ו).

³⁶⁶ חד (יהל אור)

³⁶⁷ הוא הדעת, משה ברוחא, דביה עף למעלה, והרוכב הוא יסוד. וז"ש חד שליט. ויוסף הוא השליט. והוא וירכב על כרוב ויעף, דביה נגזו כנ"ל, וביה הדעת דסליק עמיה במאתן עלמין, דסליק לאו"א ואשלים לשבעין, ועאל בב' העזקין דאינון מאתן אלף עלמין דכסיף בהן קב"ה, והוא סוד הזיווג. ובין עיזקא ועיזקא הוא ת"ק אלף עלמין, דפתחי תרעין לכל סטר, והוא ת"ק פרסי מטלנוי, ועם מאתן אשלים כו', כנ"ל. ולכן נקרא רית, ר' עם י"ח. ואמר חד לגבי בנימין. יסוד דנוק'. והוא תורה. ולא נשאר אלא חד סמכא דא"ל הפסק. ואמר דאגניז יוסף כו'. הוא גניזת הארון ולוחות, וכן חורבן בה"מ, דשם יראה כל זכורך, זכורך דייקא, פני האדון, אדון הברית, אדון כל כו'. ומכירת יוסף גרם כ"ז, כמ"ש בז"ח {פ' וישב} והוא נמכר ד"פ, לכן נמכרנו ד"פ בד' גליות, מבבל למדי מיד ליד, ולכן בחורבן נתבע דמו, גם דמו הנה נדרש, בשביל שחשבו. ולפי לעבד נמכר, לכן לעבדים כו'. ולכן ויבן עליהם, ויפול על צווארי בנימין אחיו כו', על פרישתו ממנו זמן רב. וירכב כו'. וכן מ"ב מרגליטין כו', ודאתמסרו למלכותא כו'. וז"ש (ע"ז דף ג:) שקב"ה רוכב כו' בח"י כו'. והוא בח"י נהרי, בשדרה כו' (יהל אור).

<p>דהוה רכיב בהו קב"ה ומן יומא דאנניו יוסף מאהוי אנניו איהו³⁶⁸ (ס"א חד) ואשתאר חד לגבי בנימין הה"ד וירכב על כרוב ויעף³⁶⁹ וידא על כנפי רוח ואנניו³⁷⁰ במאתן אלף עלמין ואתממר ההוא דרכיב עליה דאינון מאתן אלף גניזין אינון דיליה בריך הוא פוקו מהכא זכאין אתון</p>	<p>ברוך הוא, ומיום שנגנז יוסף מאחיו, נגנז הוא (אחד) ונשאר אחד אצל בנימין, זהו שכתוב "וירכב על כרוב ויעף וידא על כנפי רוח" ונגנז במאתים אלף עולמות, ונסתר אותו שרוכב עליו, שהם מאתים אלף גנזים, הם שלו ברוך הוא. צאו מכאן, אשריכם.</p>
<p>נפקו ירב לון ההוא ממנא וורדא (ס"א אחרת) חדא³⁷¹ ונפקו³⁷² כד נפקו אסתים פום מערתא ולא אתחזי כלל חמו ההוא נשרא דהוה נחית מההוא אילנא ועאל גו מערתא אחרת ארחו אינון בההוא וורדא ועאלו תמן אשכחו ההוא נשרא אפום מערתא</p>	<p>יצאו, נתן להם אותו ממונה שושנה (אחרת) אחת ויצאו, כשיצאו נסתם פי המערה ולא נראה כלל. ראו אותו נשר שהיה יורד מאותו עץ ונכנס למערה אחרת, הריחו הם באותה שושנה ונכנסו לשם, מצאו אותו נשר על פי המערה.</p>
<p>אמר לון עולו זכאי קשוט חברין דהא לא חמינא דהוה דחברותא מן יומא דאנא הכא אלא בכו עאלו מאטו לפרדס אחרת וההוא נשרא בהדיהו</p>	<p>אמר להם הכנסו צדיקי אמת, חברים, שהרי לא ראיתי שמחת החברותא מיום שאני כאן אלא בכם. נכנסו הגיעו לפרדס אחר, ואותו נשר עמהם.</p>
<p>כד מטו לגבי אינון מאריהון דמשנה אתהדר ההוא נשרא בדיוקנא דאדם בלבוש יקר מנהרא כוותיהו ויטיב עמהון כחדא אמר לאינון דיתבי הבו יקר למארי מתניתא דאתו הכא דהא מאריהון אחמי לון פליאן רברבן הכא</p>	<p>כשהגיעו לאותם בעלי משנה, חזר אותו נשר בדמות אדם בלבוש נכבד מאיר כמותם, וישב אתם כאחד. אמר לאותם שיושבים, תנו כבוד לבעלי המשנה שבאו לכאן, שהרי רבונם הראה להם נפלאות גדולות כאן.</p>
<p>אמר חד מנייהו אית בכו סימנא אמרו הין אפיקו תרין ורדין וארחו בהו אמרו תיבו מארי מתיבתא תיבו זכאי קשוט אחידו בהו ויתבו בההיא שעתא אולפו תמן תלתין הלכות דלא הוו ידעי מקדמת דנא ורוזין אחרנין דאורייתא</p>	<p>אמר אחד מהם, יש בכם סימן. אמרו הן. הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שבו בעלי השיבה, שבו צדיקי אמת, אחזו בהם. וישבו, באותה שעה למדו שם שלשים הלכות שלא ידעו מקדם, וסודות תורה אחרים.</p>
<p>אהדרו לגבי אינון מארי מקרא אשכחו דהו אמרי אני אמרתי אלהים אתם ובני אתם</p>	<p>חזרו לפני אותם בעלי מקרא, ומצאו שהיו אומרים, "אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם". "אני אמרתי"</p>

³⁶⁸ נמחק זיהל אור, ובמקומו גורס את המוסגר.

³⁶⁹ בלילה הוא מתייחד באצילות, שהוא בה"ח צירופים הראשונים, והם ה"ח אלפים עולמות אשר שט בהם על כרוב קל, שהוא סוד המלכות, כי הז'ו"ן הם סוד הכרובים, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנ"ה ע"ב), והמלכות היא כרוב קל, ובסוד דעתן של נשים קלה (שבת לג ע"ב) כמ"ש בזוה"ק (שלח ק"ע ע"א) וע"ש (קס"ב ע"א), ובדברי הגר"א שם (הקדו"ש מו ע"ג).
³⁷⁰ וְשֵׁטָא (יהל אור).

³⁷¹ נמחק זיהל אור, ובמקומו גורס סאת המוסגר.

³⁷² כמ"ש בפנים. שנתן להם מתחלה אחת, והוא בהשמטות, וכאן שראה שלימותם ירב כו'. והוא כמ"ש בתיקונים תכ"ה חדי ר"ש חדוה כו', וכן כאן בתחלה ראה צדקתם שעלו בחשך, ראוי לשערי צדק, ואח"כ שראה שהן זוכין לשמוע קלא דההיא עלמא ברזין דתמן, ראה שזוכין לצדק עלאה, ב' השושנים, ולכן ארחו ביה, דביה אתתקפו למשמע תמן כו'. ולקמן דיהבו לון תפוח נשלמו, דהוא ברוחא דמשה, כמ"ש בסוף תיקונים, ולכן לא אתנשו מנהון כלום, תמלא הארץ דעה כו' (יהל אור).

<p>עליון כלכם אני אמרתי בשעתא דאקדימתון³⁷³ עשיה לשמיעה דהא אלהים אתם וגו' כיון דאמשכתון בתר יצר הרע אכן כאדם תמותון וגו' מה מיתתו של אדם אחית ליה לעפרא בנין דיתמחי ההוא יצר הרע די בגויה וההוא יצר הרע איהו דמית³⁷⁴ ואתעכל³⁷⁵ בגויה</p>	<p>בשעה שהקדמתם עשיה לשמיעה, שהרי "אלהים אתם וגו'", כיון שנמשכתם אחר יצר הרע, "אכן כאדם תמותון וגו'", מה מיתתו של אדם מורידתו לעפר כדי שימחה אותו יצר הרע שבתוכו, ואותו יצר הרע הוא שמת ונתעכל בתוכו.</p>
<p>קסב/ב</p>	
<p>אמר ההוא סבא דעלייהו אוף הכא כתיב ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה מאי פגריכם דא יצר הרע כליל דכר ונוקבא³⁷⁶ חסרונין דאית בכו דיצר הרע נחית תדיר לחסרונא ולא סליק</p>	<p>אמר אותו זקן שעליהם, גם כאן כתוב "ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה", מה זה פגריכם, זה יצר הרע, הכולל זכר ונקבה, החסרונות שיש בכם, שיצר הרע יורד תמיד לחסרון ולא עולה.</p>
<p>בקדש מעלין ולא מורידין במסאבו מורידין תדיר ולא מעלין וע"ד אקרונ פגריכם חסרונין דלכון כד"א אשר פגרו מעבור את הנחל וגו' סופא דקרא אוכח דכתיב יפלו ולא תפלו וע"ד במדבר הזה יתמו אינון פגרים ושם ימותו בנין דרעותא דקב"ה³⁷⁷ לשיצאה להני פגרים מעלמא לעלם</p>	<p>בקודש מעלים ולא מורידים, בטומאה מורידים תמיד ולא מעלים, ועל זה נקראו פגריכם חסרונותיכם, כמו שנאמר "אשר פגרו מעבר את הנחל וגו'", סוף הפסוק מוכיח, שכתוב יפלו ולא תפלו, ועל כך במדבר הזה יתמו אותם פגרים ושם ימותו, משום שרצון הקדוש ברוך הוא להשמיד אותם פגרים מהעולם לעולם.</p>

³⁷³ בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים רבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל וקשרו לו שני כתרים כו', והנה הם עטרין דחו"ג, מרזא דמתקלא שהוא הדעת עלאה שנמשך בהזין בליל א' של פסח, ע"י שעלו אז באר"א עלאין, ומהם ירתו עטרין דחו"ג שהם אורא ובוצינא, ונולדו ונתגלו אלו האורות לחוץ להמשיכים בישראל, והוא עדיים וזיונם אשר זכו לזה במתן תורה, ובהן היו חיינ לעולם, בסוד חיי המלך, שהם המוחין אהיה הויה אהיה גימ' חיים וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א ג ע"א ד"ה וזיוניהו ע"ש בהגהה ג ע"א ד"ה וכמ"ש שבעה), וכן הוא בזוה"ק פקודי (רכז ע"א) כי עדיים הוה רזין דשמא קדישא דאעטר לון קב"ה ובהן היו חיינ לעולם, כמ"ש בפ' תשא (קצד ע"א) ופ' שלח (קסב ע"א ע"ב) (דע"ה ח"ב קכה ע"א).

³⁷⁴ מהו מיתחו כו' וההוא יכה"ר הוא דמית כו'. ככ"ל כמ"ש צפנסי (יהל לור).

³⁷⁵ כ"כ הרב ז"ל בטעם הקבורה (רח"ו). כאשר יוגמר כל הבירורים כולם גם בתחתית עולם העשיה, הנה אז יקומו כל שוכני עפר אשר גם בעוה"ז ויעלו כולם, כי כל ענין המיתה והקבורה דהאדם הרי הוא ג"כ רק בסבת הזוהמא אשר מוכרח להתבלה ולהתעכל בעפרא (דע"ה ח"ב יג ע"ד), בדבר שתערובתו קשה אשר אי אפשר לתקנו בענין אחר, ור"ל בכל הדברים כולם אשר תערובות הרע בטוב שבהם הוא חזק מאד עד שאי אפשר להפרידם זה מזה אלא רק ע"י שיתבטלו מתחילה ממציאותם לגמרי, וזהו כל ענין אכילה בכל הדומם צומח ח', וכן ענין המיתה הנוהג בבני אדם ע' זוה"ק (שלח קסב סע"א) (דע"ה ח"ב לו ע"א), הרע גופה לא יתוקן כלל, וכנ"ל שהזוהמא הוא היפוך הנקיות והרע הוא היפוך הטוב והתיקון, וכן הוא בזוה"ק (פ' שלח קסב סע"א) שהרע עצמו הוא יכלה ויתעכל לגמרי (דע"ה ח"ב מא ע"ד), האדם שמתתקן בעיקר תיקונו רק אחר המיתה והקבורה, שע"ז נתעכל זוהמתו, וכמ"ש בפ' שלח (קסב סע"א), ואז מגיע לתיקונו אשר ע"י התורה ומעשים טובים שעשה בעוה"ז, או ע"י הדינין והעונשים דגיהנם (דע"ה ח"ב סט ע"ד).

³⁷⁶ ס"מ ונוקביה (רח"ו). במתן תורה נעשה כל גופם מצוחצחין, כצחצחא דמלאכין עלאין וכמ"ש בסוף פ' יתרו (צד ע"א), וכן אמרו בפדר"א (ס"פ מא) כי נעשו כמלאכי השרת ע"ש. והנה נפרד מהם אז הזוהמא והרע לגמרי, והיה בהם הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע, וע' בפ' שלח (קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו במדבר, שהוא על הרע שלהם אשר נפרד מהם, והיה עומד כל היצה"ר שלהם רק מבחוץ, וזהו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם (דע"ה ח"ב קיב ע"א), ועי' כללים ח"א קו ע"ב.

³⁷⁷ מציאות הרע הוא באמת אין לו מציאות אמיתי כלל, והוא יתבטל בביטול גמור, כי העצם הרע בעצמו לא יתהפך לטוב חלילה וחלילה, אלא שיתבטל בביטול גמור (דע"ה ח"ב יט ע"א).

<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקי אמת, הכנסו וראו שהרי רשות נמסרה לכם להיכנס עד אותו מקום שפרוכת פרוסה, אשרי חלקכם.</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקי אמת, הכנסו וראו שהרי רשות נמסרה לכם להיכנס עד אותו מקום שפרוכת פרוסה, אשרי חלקכם.</p>
<p>קמו ועאלו גו דוכתא חדא והוה תמן מאריהון³⁷⁸ דאגדה ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא אמרו מאן אלין אמר להון אלין מאריהון דאגדה המאן בכל יומא נהירו דאורייתא כדקא יאות קיימו ושמעו כמה מלין חדתינ באורייתא לא אתיהיב לון רשו למיעל לגוייהו</p>	<p>קמו ונכנסו לתוך מקום אחד, והיו שם בעלי אגדה ופניהם מאירים כאור השמש, אמרו מי אלה, אמר להם אלה בעלי אגדה, ורואים בכל יום אור התורה כראוי, עמדו ושמעו כמה דברים חדשים בתורה, ולא נתנה להם רשות להיכנס לתוכם.</p>
<p>א"ל ר' אילאי עולו לדוכתא אחרא ותחמו עאלו לנו גנתא אחרא וחמו אוף הכי כראן קברין ומיד מתין ומתהדרין חיין בגופין מנהרן קדישין אמרי ליה מאי האי</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, הכנסו למקום אחר ותראו, נכנסו לתוך גינה אחרת וראו גם כאן כורים קברים, ומיד מתים וחוזרים חיים בגופות מאירים קדושים. אמרו לו, מה זה.</p>
<p>א"ל דא עבדי בכל יומא ומיד דשכבי מתעכלא ההוא זוהם בישא דקבילו בקדמיתא וקיימין מיד בגופין חדתינ מנהרין באינן גופין קדישין דקיימי על טורא דסיני³⁷⁹ כנונא דאתון המאן קיימו כלהו על טורא דסיני בגופין בלא לכלוכא כלל</p>	<p>אמר להם, זה עושים בכל יום, ומיד ששוכבים מתעכלת אותה זוהמא רעה שקבלו בתחלה, ועומדים מיד בגופים חדשים. מאירים באותם גופים קדושים שעמדו על הר סיני כדוגמא שאתם רואים עמדו כולם על הר סיני בגופים ללא לכלוך כלל.</p>
<p>כיון דאמשיכו עליהו יצה"ר אתהדרו בגופין אחרנין³⁸⁰ דגופין³⁸¹ קדמאין גופין נוכראין הה"ד ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב</p>	<p>כיון שהמשיכו עליהם יצר הרע, חזרו בגופים אחרים של גופים ראשונים, גופים נכריים, זהו שכתוב "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב".</p>
<p>קלא אתער זילו אתכנשו הא אהליאב קאים על קיומיה³⁸² וכל אינן קתדראין</p>	<p>קול התעורר, לכו התכנסו הרי אהליאב עומד על עמדו, וכל אותן</p>

³⁷⁸ בעלי הקבלה (רח"ו).

³⁷⁹ ע"י עמוד א' הערה בשם ספר הדע"ה ח"ב כקה ע"א. בדור המדבר וע"י משרבע"ה, והיה עומד אז שיתוקן כל העולם כולו אלו שזכו להלוחות הראשונות, והיה מתתקן העולם מאז כמו שיהיה לאחר התחייה, וכמו שכתוב (תהלים פב ו) אני אמרתי אלהים אתם, וכמ"ש בעבר"ז (דף ה ע"א) וכן בזוה"ק ח"י שרה (קלא סע"ב) ויחי (רכח ע"א), [וע"י פ' יתרו (צד ע"א) ומשפטים (קיד רע"א) ופ' שלח (קסב ע"ב)] (ביאורים ח"ב מג ע"ג).

³⁸⁰ בשעה שהקדימו נעשה לנשמע, אז נתעטרו בהם וכמ"ש בגמרא שבת (דף פח ע"א), ואח"כ במתן תורה, נמשך בהם ממש ונתייחד בהם ונתייסד בהם אותן האורות לירושת עולם, כי הגם דכתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדיים, הנה הוא רק מהגוף והחומר, כי ע"י מעשה העגל, הוחזר גופם לעור משכא דחויא ע' פ' שלח (קסב ע"ב, קסט ע"ב), אבל בהנשמה והפנימיות, הרי עומדים אותן הכתרים בישראל לעולם, והם תמיד ממלכת כהנים וגוי קדוש, האמרנוהו והאמירנו כי על דבר זה נכרת ברית, ולעולם זאת על ישראל (דע"ה ח"ב קכז ע"ג), והגם כי במתן תורה פסקה זוהמתן והיו כולם אז ג"כ בסוד עץ החיים וכמ"ש בזוה"ק (ס"פ יתרו צד ע"א), אך עכ"ז הנה אח"כ ע"י חטא העגל חזר הרע להתערב בהם וכמ"ש בפ' תשא (דף קצד ע"א ע"ב), ע"ש³⁸⁰ ופ' שלח (דף קסב רע"ב) בסוד הכתוב (במדבר יד לב) ופגריכם אתם יפלו כו' ע"ש, והרי חזרו ונעשו בסוד עץ הדעת (דע"ה ח"ב קלא ע"ד). וע"י דע"ה ח"ב פג ע"א, ע"ד.

³⁸¹ בגופין (יהל לור).

³⁸² הוא אהליאב בן אחיסמך שותף של בצלאל בעשיית המשכן גם הוא הי' דורש סודות כמו בצלאל חבירו (זהר הרקיע).

<p>קמיה לשעתא פרחו כלהו ולא חמו מדי אשתארו בלחודייהו תחות אילני דגנתא</p>	<p>כסאות לפניו, לשעה פרחו כולם ולא ראו דבר, נשארו לבד תחת אילנות הגינה.</p>
<p>חמו פתחא אחרא עאלו תמן חמו היכלא חדא עאלו ויתיבו תמן תרין עולימין הוו תמן זקפו עיינין וחמו חד משכנא מדקמא בכל זיני ציורין וגוונין דעלמא ועליה פריס פריסא דנהורא מנצצא דלא יכלין עיינין לאסתכלא (וכפוס תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא חמו כלום³⁸³</p>	<p>ראו פתח אחר, נכנסו לשם, ראו היכל אחד, נכנסו וישבו שם. שני בחורים היו שם, הרימו עיניים וראו משכן אחד מרוקם בכל מיני ציורים וגוונים של העולם, ועליו פרוסה פריסת אור נוצצת שלא יכולות העיניים להסתכל (וכפי שני דברים ראו תוך אותו המשכן עד מקום פריסת הפרוכת שלא ראו) משם והלאה לא ראו כלום.</p>
<p>ארכינו אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר בצלא³⁸⁴ רביעאה³⁸⁵ איהו לנהורין עלאין יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה³⁸⁶ סליקו דלעילא חביבא דכלא עליה כתיב ונסכו רביעית ההין בקדש וגו' מאן דיסתכל וחמי יסמון עיניה מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח אילנא דתמני³⁸⁷ סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים אי לא כפיף הויא בישא³⁸⁸ אכיל ליה</p>	<p>הרכינו אזניים ושמעו קול אחד שהיה אומר, בצלאל רביעי הוא לאורות עליונים, יוסף רביעי הוא תוך אורות אדם הראשון, עליה של מעלה חביבת הכל עליה כתוב "ונסכו רביעית ההין בקדש וגו'", מי שיסתכל ויראה יסמאו עיניו, מי שלא יסתכל יראה ויפתחו [עיניו], עץ של שמנה עשרה כשמתכופף יזקוף ויעמוד, אם לא מתכופף נחש רע יאכל אותו.</p>
<p>מאן דעאל³⁸⁹ תרין כרובין לגו רעותיה אתעביד מאן דמעיינ³⁹⁰ רחיק מרעותיה³⁹¹ קרבנא דרביא שלים לאתקבלא פסק ההוא קלא</p>	<p>מי שמכניס שני כרובים לפניו, רצונו יעשה, מי שמעיין רחוק מרצונו, קרבן התינוק שלם להתקבל, פסק אותו הקול.</p>
<p>אמרו אינון תרין עולימין סימנא אית בנוייכו אמרו הין אפיקו אינון תרין ורדין ארחו בהו אמרו תיבו עד דתשמעון תרין שתשמעו שני דברים בסודות עתיקים</p>	<p>אמרו אותם שני בחורים, סימן יש בכם, אמרו כן, הן הוציאו שני שושנים והריחו בהם, אמרו שובו עד שתשמעו שני דברים בסודות עתיקים</p>

³⁸³ (וכפוס תרין מלין חמו גו ההוא משכנא עד אתר פרוכתא פריסא דלא חמו) מתמן ולהלאה לא חמו כלום" נמחק ביהל אור).

³⁸⁴ כי שיעור' בגופא ד' בריתות ונמצא שהוא רביעית מן השיעור א"נ כד חשבינן גוף וברית חד נמצא יסוד רביעי לחג"ת ועוד כשהוא עולה בסוד הדעת נמצא שהוא רביעי לנהורין כח"ב ושני עיקר (רח"ו).

³⁸⁵ לחב"ד כמש"ל ואמלא כו'. וע"ל קס"ד ע"א ואמר שם כד תנדעון כו'. ידוע בשם המפורש מג' ג'. ואמר יוסף איהו רביעאה. שהוא רביעי לחג"ת, מאמר תדשא הארץ. ועי' בתיקונים ל"ד ע"א דהוא יום הרביעי, שראשי נמלא טל. ואמר גו נהורא כו' סליקו לעילא. דסליק לחכמה, משכיל לאיתן כו'. ואמר חביבו דכלא. ידוע. והוא בג' מקומות כלול, במקומו חביבו דכלא, ורביעאה כו', וסליקו. ואמר עליה כתיב ונסכו כו'. שהנסכין אזלי לשייתין (סוכה מט.), דרגיה. ורביעית ההין בשמא מפ', ג' ההי", רביעית השם, והוא רובע ישראל בשיעורי דמשחתא (יהל אור).

³⁸⁶ וזה יובן בהקדמה אחת שנקדים לך והיא כי כאשר איזו ספירה תחתונה תקבל הארה מלמעלה היא לבדה הנה תתעלה במעלה יותר מן הספירות הקודמות אליה ולפי שביוסף יש בו סוד זה לכן נקרא סליקו לעילא חביבא דכלא כו' (שער מאמרי רשב"י).

³⁸⁷ בשדרה י"ח חוליות (רח"ו).

³⁸⁸ שדרתו נעשית נחש (רח"ו).

³⁸⁹ יסוד דכורא ונוקבא פי' אחר היינו שמכניס מט"ט וסנד"ל למ"נ (רח"ו).

³⁹⁰ שמעיין בתפלתו (רח"ו).

³⁹¹ דם מילה (רח"ו).

<p>מלין ברזין עתיקין מגו מארי מתיבתא ויהון תדיר ברזא בגוייכו אמרו הן</p>	<p>מתוך ראשי הישיבה, ויהיו תמיד בסוד בתוכם, אמרו הן.</p>
<p>אמר רבי שמעון כל הני מלין וכל מה דחמו כתבו וכד מטו הכא הוה כתיב אשמרה דרכי מחטוא בלשוני ואנא שאילנא לאבי אבא כמה הוו אינון תרין מלין ואמר לי חייד ברי אינון תרין מלין באנו עלמין וחרבו עלמין מאן דאשתמש בהו</p>	<p>אמר רבי שמעון, כל הדברים הללו וכל מה שראו כתבו, וכשהגיעו לכאן היה כתוב "אשמרה דרכי מחטוא בלשוני", ואני שאלתי לאבי, אבא כמה היו אותם שני דברים, ואמר לי חייד בני, אותם שני דברים בנו עולמות והחריבו עולמות מי שהשתמש בהם.</p>
<p>כיון דשמעו אלין תרין מלין אמרו אינון ינוקי פוקו פוקו לית לכו רשותא יתיר למשמע אפיק חד מנייהו תפוח אחד ויהב לון ואמר ארחו בדא ארחו ביה ונפקו ומכל דחמו לא אנשו כלום נפקו</p>	<p>כיון ששמעו שני דברים אלו, אמרו אותם תינוקות, צאו צאו אין לכם רשות יותר לשמוע, הוציא אחד מהם תפוח אחד ונתן להם. ואמר הריחו בזה. הריחו בו, ויצאו. ומכל מה שראו לא שכחו כלום, יצאו.</p>
<p>הא ממנא אחרא אתא אמר לון חברייא ר' אילאי שדרני לכו תורכו ליה הכא אפום מערתא והוא ייתי ויודע לכו מלין עלאין דלא ידעתון דאיהו תבע מגו</p>	<p>הרי ממונה אחר בא ואמר להם, חברים רבי אילאי שלחני אליכם, חכו לי כאן על פי המערה, והוא יבא ויודיע לכם דברים עליונים שלא ידעתם, שהוא תבע מתוך</p>
<p>קסג/א</p>	
<p>מתיבתא דיהא ליה רשו לגלאה לכו מלין נפקו בהדיה ואורכו אפום מערתא והוו מהדרן מלי דא לדא מכל מה דחמו ואולפו תמן</p>	<p>הישיבה שיהיה לו רשות לגלות לכם דברים. יצאו אתו וחכו על פי המערה, והיו מחזירים דברים זה לזה מכל מה שראו ולמדו שם.</p>
<p>אדהכא הא ר' אילאי אתא³⁹² נהיר כשמשא א"ל אורייתא חדתא שמעתא אמר לון ודאי ורשו יהבו לי למימר לכו מלי</p>	<p>בין כך הרי רבי אילאי בא מאיר כשמש, אמר לו תורה חדשה שמעת, אמר להם בודאי, ונתנו לי רשות לומר לכם דברים.</p>
<p>אתחברא כהדא אפום מערתא ויתבו אמר לון זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי והא לית לכו דחילו ואמתנו אמרו ודאי הא אתנשי מנן ארחא דבני נשא ותוהא איהו על כל מה דחמינן בהאי טורא</p>	<p>התחברו כאחד על פי המערה וישבו, אמר להם צדיקים אתם שרבוונכם הראה לכם כדוגמת העולם הבא, והרי אין לכם פחד ואימה. אמרו ודאי, הרי נשכח מאתנו דרך בני אדם, ותמיהה היא על כל מה שראינו בהר הזה.</p>
<p>אמר לון חמיתון אלין טוריא³⁹³ בלהו ראשי מתיבתי לעמא דא דבמדברא וזכו השתא מה דלא זכו כד הוו בחיין ואלין רישי מתיבתי בלהו בריש ירחי ושבתו ומעדייא מתכנשי לגבי טורא דאהרן כהנא ומתערי לגביה ועאלין גו מתיבתא דיליה ומתחדשן תמן בדכיו דמלא קדישא דנחית</p>	<p>אמר להם ראיתם הרים אלה, כולם ראשי ישיבות לעם הזה שבמדבר, וזכו כעת מה שלא זכו כשהיו בחיים, ואלה ראשי ישיבות כולם בראשי חדשים ושבתות ומועדים מתכנסים להר אהרן הכהן ומתעוררים אליו, ונכנסים לתוך ישיבתו ומתחדשים שם בטוהר הטל הקדוש שיורד על ראשו, ושמן</p>

³⁹² כי גוף הצדיקים נהיר בעולם הבא (רח"ו).

³⁹³ שג"ע בהר מרום הרים, וכל שיותר במדרגה יותר בהר. וגיהנם בשאול, וכל שיותר כו', וכמ"ש צדקתך כהררי כו' משפטך כו'. ואמר די במדברא. כמו שהיו בזה העולם, דכל עניינם שם בטופסא דכאן (יהל אור).

<p>על רישיה ומשה רבו דנגיד עליה ועמיה מתחדשן כלהו בחדושין דרחימין דמלכא קדישא עד דאקרי הכא מתיבתא דרחימותא</p>	<p>משחה ששופע עליו, ועמו מתחדשים כולם בחדושים אהובים של המלך הקדוש, עד שנקרא כאן ישיבת האהבה.</p>
<p>ואיהו נטיל בכל מתיבתא בטמירו דקיק מתעפפן כנשרין גו מתיבתא דנהורא ואיהי מתיבתא דמשה וכלהו קיימי לבר ולא עאלין לגו בר אהרן בלחודוי וכפום שעתא אקרון בשמא</p>	<p>והוא לוקח בכל ישיבה בסתר דקיק, מתעופפים כנשרים לתוך ישיבת האור, והיא ישיבת משה, וכולם עומדים בחוץ ולא נכנסים פנימה, פרט לאהרן לבדו, ולפי שעה נקראים בשם.</p>
<p>ולית מאן דחמי ליה למשה דהא ההוא מסוה דאנפוי פרים קמיה ושבע ענני יקר סחרניה אהרן קאים גו פרגודא דלתתא מן משה ופרגודא פסיק ולא פסיק בגוייהו וכל רישי מתיבתי לבר מפרוכתא דפרגודא דא וכל שאר לבד מאינון עננין וכפום חדושי דנהירו דאורייתא דאתנהרא הכי מנהרן אינון עננין</p>	<p>ואין מי שיראה את משה, שהרי אותו מסוה של פניו פרוש לפניו, ושבעה ענני כבוד סביבו. אהרן עומד תוך הפרגוד שלמטה ממשה, ופרגוד פוסק ולא פוסק בתוכם, וכל ראשי הישיבות מחוץ לפרוכת הפרגוד הזה, וכל השאר מחוץ לאותם עננים, וכפי חדושי אור התורה שמאירה כך מאירים אותם עננים.</p>
<p>ואתקלישו בדקיקו דנהורא עד דאתחזי ההוא מסוה ומגו ההוא מסוה חמאן נהורא דנהיר יתיר מכל נהירין דעלמא ואינון אנפי משה אנפוי לא אתחזון כלל ולית מאן רחמי לון בר ההוא נהירו דנפיק מגו ההוא מסוה בתר כל אינון עננין</p>	<p>ונהיים קלושים בדקיקות האור, עד שנראה אותו מסוה, ומתוך אותו מסוה רואים אור שמאיר יותר מכל אורות העולם, והם פני משה, פניו לא נראים כלל, ואין מי שיראה אותם פרט לאותו אור שיוצא מתוך אותו מסוה אחר כל אותם העננים.</p>
<p>משה אמר מלה סתם לאהרן ואהרן פריש לרברבי מתיבתי במה פריש בכל אינון מבועין אסתימו מניה כד מטא זמניה דיהושע והשתא איהו מהדר לון בכמה פליאן³⁹⁴ ומקורין ומבועין ונחלין דנבעין מכל מלה ומלה</p>	<p>משה אמר דבר סתום לאהרן, ואהרן מפרש לגדולי הישיבות. במה מפרש, בכל אותם מבועים שנסתמו ממנו כשהגיע זמנו של יהושע, וכעת הוא מחזיר להם בכמה פלאות ומקורות ומבועים ונחלים שנובעים מכל דבר ודבר.</p>
<p>כל נשין זכין דהאי דרא³⁹⁵ אתאן למרים אוף הכא בהני זמנין וכדין סלקין כלהו כתמרות עשן גו מדברא דא וההוא יומא אקרי יומא דהלולא נשין בלילי שבתות ובלילי יומין טבין כלהו אתאן לגבי מרים וידעין אשתדלותא בידיעו דמארי עלמא זכאה דרא דא מכל דרין דעלמא נפקי ממתבתא דמשה ופרחי לגבי³⁹⁶ מתיבתא דרקיעא ואינון דאתחזון פרחי לגבי³⁹⁷</p>	<p>כל נשים צדקניות של הדור הזה באות למרים, גם כאן בזמנים הללו, ואז עולות כולן כתמורות עשן לתוך המדבר הזה. ואותו יום נקרא יום ההלולא נשים בלילי שבתות ובלילי ימים טובים, כולן באות למרים ויודעות השתדלות בידיעה של רבונו של עולם, אשרי דור זה מכל דורות העולם, יוצאים משיבת משה ופורחים לישיבת הרקיע, ואלה</p>

³⁹⁴ ד' דרגין מקוצו של יוד למלאות לה' אחרונה, דמשה סליק לשם במחשבה כו', ובחיינו לא זכה אלא למבועין, לבינה, כי לא יראני כו' (יהל אור).

³⁹⁵ עי' הערה בעמוד הקודם בשם ספר הדע"ה.

³⁹⁶ דמט"ט (רח"ו).

³⁹⁷ דקב"ה (רח"ו).

<p>מתיבתא עלאה על ההוא דרא כתיב אשרי העם שככה לו אשרי העם שיי' אלהיו</p>	<p>שנראים פורחים לישיבה העליונה על אותו דור כתוב "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו".</p>
<p>פתח ר' אילאי ואמר תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים באברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה ויעקב איש תם אמאי אקרי איש תם בנין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה במה אתפרע (ס"א) פריעה הוה ביה דאתפרע³⁹⁸ ואתדכי מההוא פסולת בנין דההוא אתר דאתקיף לפסולת דלגו אתר דפריעה שארי³⁹⁹ איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסאי דיליה וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסאי רשימא דברית אית ביה וע"ד האי שור אקרי תם ויעקב אחיד ביה בגוויה ובהאי שור עביד פריעה ואעבר זוהמא דפסולת כלא</p>	<p>פתח רבי אילאי ואמר "תמים תהיה עם ה' אלהיך", מה בין תם לתמים, באברהם כתוב "התהלך לפני והיה תמים", יעקב שהשתלם יותר כתוב בו "ויעקב איש תם", למה נקרא איש תם, משום שלא נשאר בו פסולת כלל, שהרי פריעה היתה בו. במה נפרע [פריעה היתה בו שנפרע] ונטהר מאותה פסולת, משום שאותו מקום שמחזיק פסולת שלתוך מקום הפריעה שורה, הוא שור דמות השמאל של כסא שלו, ואותו שור נקרא שור תם, שהרי מרכבת הכסא רושם של ברית יש בו, ועל זה, שור זה נקרא תם, ויעקב אחוז בו בתוכו, ובשור זה עושים פריעה ומעבירים זוהמת הפסולת כולה.</p>
<p>במתניתא דבצלאל כתיב ויזכור אלהים את רחל בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי בנין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד (ס"א) אתייליד) יוסף ובמה כד נטל שור בהדיה דלא יתקיף לסטרא אהרא ובג"כ אתקרי יוסף בכור שור⁴⁰⁰ בכור דההוא שור</p>	<p>במשנת בצלאל כתוב "ויזכור אלהים את רחל", בשרה כתוב פקידה, וברחל כתוב זכירה, למה, משום שזכור נרשם ביעקב, שהוא ברית שלם. כשנעשה (כשנולד) יוסף, ובמה, כשנטל שור עמו שלא יתחזק לצד האחר, ומשום זה נקרא יוסף בכור שור, בכור של</p>

³⁹⁸ לפסולת לגו (יהל אור).

³⁹⁹ סוד הגבורות שביסוד קלי' נוגה (רח"ו). ר"ל מקום הפריעה שהוא בקדושה, הוא מתקיף לערלת הפריעה. כי שור הוא דכורא, אבל חמור דנוק', אין בכסא. והענין דר"נ דקדושה מרחיקין דר"נ דס"א, כי במקום הקדושה הן נופלים. ולכן בכסא אין שם שליטה דנוק'. אבל דכורא, עד בא יעקב ומתחבר בכסא כמ"ו. והענין בשור, כי עשו דכורא לשמאלא, וישמעאל כו'. והוא בחטא אדה"ר וחיה, כמ"ש בד"ח פ' יתרו {לירנו מב. מרגליות לג:}. והוא בעצב בעצבון. וז"ש **ויעקב אחיד כו' ובהאי שור כו'.** ר"ל דפרע מהאי שור דקדושה את המועד. ואמר **רשומא דברית אית ביה כנ"ל,** דמילה שהוא בנוק', ביה. והוא עטרת הברית, נוק'. ואברהם אצטרף פסולת של נוק', ויצא ישמעאל, ונולד יצחק, אז נתתקן נוק', והוא הראשון שנימול לשמונה, קדש ידד מבטן, ואח"כ נצטרף יצחק, ונפק מיניה עשו, דכורא, ונולד יעקב, אז נתתקן פריעה. ולכן נולד מהול, כמ"ש {תנחומא נח פ"ה} איש תם שנולד מהול במילה ופריעה. ואעפ"כ נצטרף יעקב בלבן, ב"פ שבע שנים, נגד אברהם ויצחק דכלול מהם. והם ד' דכורסייא, ד' בתים דתפילין, נגד ד' דס"א, דאמצעי כלול שנים כידוע, ב' דשור וב' כו', אלא דביעקב אין פסולת, רק שתקן כו', ולכן לא אשתלים עד שנולד יוסף, כי יוסף ויהודה הן זו"נ, ב' משיחין, דיהודה עני ורוכב על החמור, ויוסף בכור שור, ביהודה ותעמד מלדת דאתתקן כורסייא כו' {זוהר ויצא קנה.}, וביוסף, ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף כו', בשביל שנולד שטנו של עשו כו', והוא כנ"ל. וז"ש **בשרה כתיב פקידה.** והוא כנ"ל, דאתייליד בסטרא דנוק', משא"כ ביעקב. וכד אתייליד יוסף, דאז נשלם יעקב. וז"ש **בגין דזכור כו'.** והוא ברית קיימא. ואמר **ובמה כד נטל כו'.** דאתחבר בכורסייא, ואז נפרדו הקליפות, יתפרדו כל כו' (יהל אור).

⁴⁰⁰ ר"ל דכל השוורים משתלשלים מזה השור דקדושה, והוא דקדושה בכור כללם. וז"ש **וכמה גרדיני נימוסין כו'.** ר"ל דכלם סטרא דשור, ולכן אמרו (סוטה מח. ב"ק כא.) לדידי חזי לי ומנגח כו'. ואמר **ובההוא מתיבתא כו' בעלה דההוא תם כו'.** ר"ל דנוקבא כורסייא, כולה נק' תם, ויעקב איש תם כו'. ואמר **א' רזא דוא"ו.** כמ"ש בס"א פ' בראשית (ו ע"א) דדא כלל ודא פרט. והן סוד שם ע"ב

	אותו שור
קסג/ב	
דנטל יעקב (דברים לג יז) בכור שורו ודאי	שלקח יעקב בכור שורו ודאי.
וההוא שור שור תם ויעקב איש תם רבון ושלם ⁴⁰¹ מאריה דביתא דההוא שור תם שארי בגוויה בנין דאית שור מועד בסטר ערלה פריעה וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שא"ה ההוא דאפיל ביתין דעלמא דלא דיירין בהו בני נשא וכלהו נפקי מההוא שור מועד ודא בחבורא דחמור בישא ובג"כ לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו בנין דלא לאתערא להו	ואותו שור, שור תם, ויעקב איש תם, רבון ושולט, בעל הבית, שאותו שור תם שרוי בתוכו, משום שיש שור מועד בצד ערלה ופריעה, וכמה ממונים על החוקים יוצאים ממנו עד דרגה אחרונה שנקראת שא"ה, אותו שמפיל בתי העולם, שלא דרים בהם אנשים, וכולם יוצאים מאותו שור מועד, וזה בחבור עם חמור רע, ומשום זה "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" כדי לא לעורר אותם.
ובההוא מתיבתא דבצלאל וכן בתרין מתיבתי ויעקב איש תם בעלה דההוא תם ומאן איהו א' רזא דו ⁴⁰² וכד הו כלל דכר ונוקבא כחדא כדין נטיל כל אתוון אלין את"ם ⁴⁰³ ואיהו אמ"ת (מיכה ז &) תתן אמת ליעקב ⁴⁰⁴ כלל דכר ונוקבא כחדא שלימו דכלא ⁴⁰⁵	ובאותה ישיבת בצלאל, וכן בשתי ישיבות ויעקב איש תם, בעלה של אותו תם, ומיהו א', סוד של ו"ו. וכשהיו כלל זכר ונקבה כאחד, אז נוטל כל אותיות אלה "את"ם" והוא אמ"ת "תתן אמת ליעקב", כלל זכר ונקבה כאחד, שלמות הכל.
אברהם לא אתפקד על פריעה ⁴⁰⁶ וכד עאל עאל להאי תם ולגו דרגין דיליה ⁴⁰⁷ דאקרון כחדא ים והיינו תמים לבתר אסתלק	אברהם לא הצטווה על פריעה, וכשנכנס, נכנס לתם זה ולתוך דרגותיו שנקראו כאחד ים, והיינו תמים. אחר כך התעלה אברהם ונכנס

ומ"ב. ואמר אברהם לא אתפקד כו'. משא"כ ביעקב, דכד אתחברת בדכורא אשתלילת מכל לבושי, פשטתי את כתנתי כו'. ולכן הוא תם לבד. ואמר דאקרון כחדא ים. הוא יצירה, גלגלי ימא, דהן דרגין כמ"ש בר"מ פ' בא {מג.} ותקין לכרסייא כתות לשמשא ליה כו', אבל דעשי' אמר שם ולאלין עביד שמשין ס"מ כו' כעננים כו', וזהו תמים, דכל סיוס י"ם הוא לשון רבים, דהן דרגין הנ"ל. ואמר ב"נ אצטריך כו'. כמש"ו בלבן ותכלת דציצית, דתכלת סלקא מגו ימא. וז"ש דסיהרא קדישא שפירא איהו בחורא. ר"ל וזהו לבן דציצית. וז"ש ובההוא ימא כו'. ואמר למטה לבתר בתפלין כו'. והוא א' דאמת, והוא רזא דאלקים שאמר בז"ח ש"ה {ליורנו פא. מרגליות סו.} אלקים א' דכר כו' מילה בפריעה כו'. ואמר גו שבועין שנה כו'. ר"ל בז' היכלין דיצירה. נונא, יסוד, דנטיל משבעין שנין, כמ"ש בסוף תז"ח {נב.}, ולכן עולה חלזון לע' שנין, עד דמקבל מכולן, והן נגד ימי האדם דלסוף הוא בגוון זה, כמ"ש בפ' בראשית, דלכן ל"ל לאדם קיומא ע"ש נ"א ע"ב, ודוקא לגוף דעשיה חלקא דמצולות ים, אבל לנר"נ דלגו, שש וארגמן לבושה כמש"ו, ור"ל שש וארגמן, ששה דרגין וד' רגלין ארגמן, ז' היכלין. ואמר מ"ט בגין דתחות ים כו'. כנ"ל לבתר עבד לאלין שמשין, והוא כתנות עור, אף עשיתיו {יהל אור}.

⁴⁰¹ כתב הרב שלא לוקחת ד' אלפין מד' אהיה במילואם שהם גי' מד'ת ובהסיר ד' אל"פין פשוטים ישאר ת"ם ולכן נק' לאה ת"ם, ויעקב בעלה הוא תם (מ"מ).

⁴⁰² זה יובן במ"ש בסתרי אותיות מכ"י בזוהר חדש כי סוד הו' גופא נכללת מדרועין דרך כלל והא' גופא בב' דרועין לזה רמז ליעקב בעלה דמלכות הנקראת תם ועם א' דידיה נקרא אמת סוד הכ"ב אתוון דא"ב (נ"א: דד"א) סוד חותם אמת (זהר הרקיע).

⁴⁰³ פי' אלף הוא זעיר ת"ם היא לאה. ולכן אמר כולל דכר ונוק' כחדא שלימו דכולא (מ"מ).

⁴⁰⁴ כל המציאות העיקרי והאמיתי הוא רק באצילות, ושם הוא חותמו של הקב"ה אמת, וכמ"ש בזוה"ק (שלח קס"ג ע"ב, ושם ח"ג ש"ב ע"א, וכן בפ' יתרו פ"ט ע"ב) (דע"ה ח"א נז ע"ד).

⁴⁰⁵ השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

⁴⁰⁶ עי' רמ"ז ח"א צח ריש ע"ב.

⁴⁰⁷ פי' תם היא לאה וחיילותיה סם ים ולכן אברהם שלא זכה כיעקב נקרא תמים שעדיין הוא אחוז בחיילותיה הנקרא ים. אבל יעקב נקרא איש תם לפי שעלה למעלה (מ"מ).

<p>אברהם ועאל לנו ואתקשר עם ימינא עלאה</p>	<p>פנימה ונקשר עם ימין העליון.</p>
<p>תמים תהיה עם י"י אלהיך ודאי כמה דאיהו תמים⁴⁰⁸ כללא חדא אופ אנת תהא עמיה תמים עמיה ודאי כמה אתעביד בר נש תמים דיהא ת"ם ים תם כמה דאתמר י"ם כל אינון דרגין קדישין דיליה אקרין י"ם ולא אתפרשן מניה לעלמין</p>	<p>"תמים תהיה עם ה' אלהיך", ודאי כמו שהוא תמים כלל אחד, גם אתה תהיה עמו תמים עמו ודאי. במה נעשה אדם תמים, שיהיה ת"ם ים, תם כמו שנתבאר, י"ם כל אותן דרגות קדושות שלו נקראים י"ם, ולא נפרדים ממנו לעולמים.</p>
<p>אופ אנת כנוונא דא לאעדאה מנך דרגין נוכראין ולא תקשרא בתמים למיהוי בך דרגין קדישין רוא דים ודרגא קדישא ת"ם לקבלא א' רוא דיעקב ב"נ אצטריך למהוי בכל יומא ת"ם י"ם כנוונא דא ממש</p>	<p>גם אתה כדוגמא זה, להעביר ממך דרגות נכריות, ולהתקשר בתמים, להיות בך דרגות קדושות, סוד של הים, ודרגה קדושה, ת"ם כנגד א', סוד של יעקב, אדם צריך להיות בכל יום ת"ם י"ם כדוגמא זה ממש.</p>
<p>השתא פריש מאן דפריש במתיבתא דסיהרא קדישא⁴⁰⁹ שפירא איהו בחוורין⁴¹⁰ וכל גוונין מנצעין בה ומרקמן ואיהו כהווא שפירו וחווירו דשמשא⁴¹¹ ממש ובהווא ימא דילה⁴¹² גו שבעין שניין⁴¹³ נפקא גונא חדא⁴¹⁴ ואפיק מניה גוון תכלת⁴¹⁵ ואיהו נטלא גוון דא ותקינת ליה ואתחפייא לבר בהאי גוון⁴¹⁶</p>	<p>כעת פרש מה שפרש בישיבה, שהלבנה הקדושה יפה היא בלבן, וכל הגוונים נוצצים בה ומרקמים, והיא כאותו יופי ולבן השמש ממש, ובאותו הים שלה בתוך שבעים שנה, יוצא דג אחד ומוציא ממנה צבע תכלת, והיא לוקחת צבע זה ומתקינה אותו ומתחפה בחוץ בצבע הזה.</p>
<p>לאו דהאי גוון לבושא דילה דהא שש וארגמן לבושה אבל חופאה דלבר האי גוון הוא כנוונא דא הוה משכנא דכוליה בשפירו מרקמא לנו ולבתר ופרשו בגד כליל תכלת</p>	<p>לא שגוון זה הוא לבושה, שהרי "שש וארגמן לבושה" אבל צפוי חיצוני הוא הגוון הזה, כדוגמא זה היה המשכן, שכולו ביופי מרוקם לפנים, ואחר כך ופרשו בגד כליל תכלת.</p>
<p>מ"ט בגין דתחות ים דא אית מצולות י"ם⁴¹⁷ כלל דבר ונוקבא⁴¹⁸ ואית לון עינא בישא לאסתכלא וכד מסתכלין זמין</p>	<p>למה, משום שתחת ים זה יש מצולות י"ם, כלל של זכר ונקבה, ויש להם עין הרע להסתכל, וכשמסתכלים</p>

⁴⁰⁸ פי' כמו שהמ' שהיא לאה נקרא תמים שהיא ת"ם י"ם. אף אתה תהיה כן וכדבסמוך (מ"מ).

⁴⁰⁹ נוקבא דאצילות (רח"ו).

⁴¹⁰ בחסדים (רח"ו). נעשה תיקון כל הבירורים רק ע"י המלכות היורדת בבריאה, והוא שם אדני שבברכת אתה גבור, ועליה נאמר (דברים ד כד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא, אל קנא הנ"ל ס' ג', וכמ"ש בפ' בראשית (נא ע"א) (דע"ה ח"ב סט ע"ב).

⁴¹¹ אין בה חסרון (רח"ו).

⁴¹² בריאה (רח"ו).

⁴¹³ ז"ת דבריאה (רח"ו).

⁴¹⁴ יסוד דבריאה (רח"ו). עיי' הקדו"ש צב ע"ד.

⁴¹⁵ מלכות דבריאה (רח"ו).

⁴¹⁶ פי' אין תכלת שהיא מ' דבריאה לבוש אל מלכות דאצילות לבד דהא שש וארגמן לבושה פי' הארת הו"ק ות"ת זעיר הנקר' ארגמן (מ"מ).

⁴¹⁷ פי' שכתב הרב כי ז'ין דנוגה דב"ע נק' מצולות ים צל מות. ועיין בפ' אחרי מות דף ס"ב ובפי אמור דף ס"ב ודף ק"א ע"ב מ"ש שם באורך (מ"מ).

⁴¹⁸ מצולות ים הם הזרין דקליפה כמ"ש בזוה"ק (פ' שלח קסג ע"ב), וכן כל חיילין דס"מ נקראים כולם מצולות ים, כמ"ש בפ' בלק (קצז ע"א), והנה הם כולם מתערין ומתגברין ע"י הריח דדינים קשים היוצא מהליותן (דע"ה ח"ב נ ע"א), מהפסולת {פט ע"א} דיסוד המים הם מצולות ים, שהם זרין דקליפה דיסוד המים כמ"ש בזוה"ק (שלח קסג ע"ב, וע' פ' בלק קצז ע"א). וכן הם ג"כ הקליפין הנקרא צלמות, שהם דרין צל מות כמ"ש בפ' ויצא (קס ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"א).

<p>לעינייהו גוון תכלא ולא יכלא עינייהו לשלמא ואיהי אתתקנת לגו בכל גוונין מרקמן כדקא יאות מתחמין⁴¹⁹ לד' סטריין דעלמא⁴²⁰</p>	<p>מזדמן לעיניהם צבע תכלת, ולא יכולה עיניהם לשלוט, והיא מתתקנת לפנים בכל צבעים מרוקמים כראוי, מתתחמים לארבעת צדדי העולם.</p>
<p>כגוונא דא ב"נ דלביש ציצית אתעביד בכל יומא תמים ת"ם בד' כנפים מתקנן כדקא יאות י"ם בהווא תכלת דגוונא דשבעין דרגין דימא סטרא בישא כד אסתכל בהאי בר נש לא יכיל לאבאשא ליה בעינא בישא וכדין איהו תם י"ם עם יי' אלהיו ממש בתקונא חדא איהי לעילא ואיהו לתתא</p>	<p>כדוגמא זה אדם שלובש ציצית, נעשה בכל יום תמים, ת"ם בארבע כנפים מתוקנות כראוי, י"ם, באותו תכלת של הדג של שבעים דרגות הים, צד הרע כשמסתכל באדם זה, לא יכול להזיקו בעין הרע, ואז הוא תם י"ם, עם ה' אלהיו ממש בתקון אחד, הוא למעלה והוא למטה.</p>
<p>לבתר אסתלקת איהי גו דרגין עלאין⁴²¹ אוף הכי בר נש אסתלק איהו לבתר בתפלין גו דרגין עלאין וע"ד תמים תהיה עם יי' אלהיך עמיה ודאי ודאי בשעתא חדא ברגעא חדא איהי אתקנת לעילא וב"נ אתקן לתתא</p>	<p>אחר כך מסתלקת היא לתוך דרגות עליונות, גם כך האדם עולה הוא אחר כך בתפלין לתוך דרגות עליונות, ועל זה "תמים תהיה עם ה' אלהיך", עמו ודאי, ודאי בשעה אחת ברגע אחד היא מתקנת למעלה ואדם מתקן למטה.</p>
<p>א"ר אילאי כל אלין דהכא כגוונא דא מתקנן למהוי כל חד תמים עם יי' ועל רזא דא במדבר הזה יתמו⁴²² אי תימרון דכד אתמר לביש אתמר⁴²³ הכי הוא ודאי דהוה לון למהוי כל חד תמים עם יי' בארעא קדישא אתר דיין שארי תמן למהוי אפיין באפיין כחדא עמיה</p>	<p>אמר רבי אילאי כל אלו של כאן, כדוגמא זה מתוקנים להיות כל אחד תמים עם ה', ועל סוד זה "במדבר הזה יתמו", אם תאמרו שכשנאמר לרע נאמר כך זה בודאי, שהיה להם להיות כל אחד תמים עם ה' בארץ הקדושה, מקום שה' שרוי שם, להיות פנים בפנים כאחד עמו.</p>
<p>והשתא כל חד הוי תמים במדברא דא לבר אתר רחיק מתמן דלא יסתכל אנפיין באנפיין בהדיה למהוי עם יי' כדקא יאות ושם ימותו כמה דחמיתון דעבדין בכל יומא</p>	<p>וכעת כל אחד היה תמים במדבר זה לחוץ, מקום רחוק, משם שלא יסתכל פנים בפנים אתו להיות עם ה' כראוי, ושם ימותו כמו שראיתם שעושים בכל יום.</p>
<p>זכאה חולקבון חברייא קדישין דזכיתון</p>	<p>אשרי חלקכם חברים קדושים שזכיתם לכל זה, שתי מערות אלה</p>

⁴¹⁹ מתחמין (יהל אור).

⁴²⁰ הן ד' שבכסא. והן ד' כנפות, ד"פ ח"י, י"ג חולין וה' קשרים, שהן י"ג עלין דשושנה דלגו, וה' עלין דלבר. והכל בשם אלקים שנתמלא ברחמים, והן י"ג מדות הרחמים, ואח"כ ה"ג, לא ינקה פקד כו' על כו', ומ"מ הכל ברחמים. והן ה' דשמע, ואחד, רזא דיחודא, בחסד ובברית, דשם מתגלה חסד בפום אמה, שמר הברית והחסד. והוא חמשה ואלף, אלף הוא א', ה"א דשמא מפרש. וכן הוא וא"ו הא, ואלף דה"א הוא בחי' אחרונה, דל"ל מגרמה כלום, ושם מקבלת הכל, ונעשין שם אחד כידוע. ולכן נקרא חוה, ח"ה י"ג, ו' ה' וא' כנ"ל. והתחלקותם לח' וה', בסוד ב' מזלות, והוא סוד אחד. והן ד' חיות, והוא שם ע"ב בהן כידוע, ואדם ע"ג, ברזא דמ"ב, וכמ"ש בתכ"ב {עב}. והוא רזא דתפילין, מ"ב הזכרות, אק"ק אשר אק"ק. והוא אדם, א' דאמת. ואמר יתמו. שיהיו י"ם ות"ם, וזהו יתמו דגש במם, להורות על ב' ממין. והוא ג"כ תם ב"ו פנים דחיות (יהל אור).

⁴²¹ פי' שהמ' עולה לקבל מוחין מזעיר. גם האדם כששובש תפלין של ראש הם מוחין דזעיר (מ"מ).
⁴²² פי' שיעשו תמימים (מ"מ).

⁴²³ שהפ' מקללם ואתה דורשו לטובה. ותירץ הכי הוא ודאי שמן הראוי יהיו תמימים בארץ ישראל: ועכשיו שנעשו תמימים במדבר זוהי הקללה הני תרי מערתי אחרנין דילכו (מ"מ).

<p>לכל האי הני תרי מערתי אחרנין דילכו⁴²⁴ דלא תשכחו כל דא תמן דאינון גו מתיבתא דמשה יתבי מרחיק⁴²⁶ וע"ד כתיב במשה ענו מאד מכל</p>	<p>אחרות שלכם, שלא תמצאו כל זה שם שהם תוך ישיבת משה, יושבים מרחוק, ועל זה כתוב במשה "עניו מאד מכל"</p>
<p>קסד/א</p>	
<p>האדם ונביאה עלאה קביל לון למתיבתא דיליה מיומא דשארן למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין והא לא הוו מסתכלין בהאי עלמא כלום⁴²⁷</p>	<p>האדם", ונביא עליון קבלם לשיבתו. מיום שהתיר לראות כל זה, עד אותה שעה שבעה ימים, והרי לא היו מסתכלים בעולם הזה כלום.</p>
<p>אמר לון רבי אילאי זכאין קדישין אימא לכו מלין דשמעתון ומלה⁴²⁸ קדמא כד תנדעון⁴²⁹ מדידו דמשחתא בשמא גליפא מפרש תנדעון (ואע"ג)⁴³⁰ דבצלאל רביעאה איהו דנהורין עלאין דכתיב ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת מאן דלא אסתכל⁴³¹ המי ואתפתח</p>	<p>אמר להם רבי אילאי, צדיקים קדושים אמר לכם דברים ששמעתם, ודבר ראשון כשתדעו מדידת המשחה בשם חקוק מפורש תדעו, (ואף על גב) שבצלאל הוא רביעי של אורות עליונים, שכתוב "ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת", מי שלא הסתכל רואה ונפקח.</p>
<p>מאן דלא אסתכל באינון תלת מלין טמירין מה לעילא מה לתא וכו' זמין איהו לאתפתח באורייתא ולפקח עינין בה</p>	<p>מי שלא הסתכל באותם שלשה דברים טמירים מה למעלה מה למטה וכו', עתיד הוא להפקח בתורה, ולפקח בה עיניו.</p>
<p>אילנא דתמני סרי שדרתו דב"ג כד כפיף קמי מאריה יזקוף ויתקיים לתחיית מתייא אי לא כפיף במודים אתעביד חויא ולית ליה תקומה להווא זמנא</p>	<p>עץ של שמונה עשר שְׁדָרְת, כשאדם מתכופף לפני רבונו, יזקף ויעמוד לתחיית המתים, אם לא כופף במודים נעשה נחש, ואין לו תקומה לאותו הזמן.</p>
<p>מאן דעאל בין תרין כרובים לגו מאן דעאל שיעור תרין פתחין לגו בי כנשתא אתדבק במאריה ורעותיה אתעביד מאן דמעין</p>	<p>מי שנכנס לבין שני כרובים פנימה, מי שנכנס שיעור שני פתחים לתוך בית הכנסת, נדבק ברבונו, ורצונו</p>

⁴²⁴ ור"ל די לכם שלא תכנסו בהם כי לא תמצאו החבירים שם לפי שעלו לשיבת משה (מ,מ).

⁴²⁵ לילכו דלא" נמחק ציהל אור, וזמקומו איתא "די לגו לא".

⁴²⁶ שאין יכולים לסבול הארת משה, ומרע"ה מענוה שבו מכניסן לשיבתו (מ"מ).

⁴²⁷ מיומא דשארן למחמי כל דא עד ההיא שעתא שבעה יומין והא לא הוו מסתכלין בהאי עלמא

כלום" נמחק ציהל אור.

⁴²⁸ מלה (יהל אור).

⁴²⁹ פי' מורינן צוק"ל שר"ל מלה קדמא שמעי חד קלא הנז"ל דהיינו בצלאל רביעאה וכו' כאשר תדעו המדידה דת"ת זעיר שהוא שם המפורש אזי תדעו אומה המעלה. והיינו כמ"ש הרח"ו לעיל שבת"ת זעיר יש בו ד' בריתות והיסוד שהוא יוסף ובצלאל. הוא רביעי מן השיעור. ומ"ש ואע"ג דבצלאל דביעאה וכו' היא תמיהה עומדת. ור"ל שאע"פי שהפירוש העיקרי שמ"ש הקול בצלאל רביעאה וכו' הוא לפי שהיסוד עולה לדעת והוא רביעי לכ"חב. גם הסי' שאמרתי לכם אמת הוא. וז"ש ואע"ג דבצלאל וכו' דכתיב בחכמה ובתבונה ובדעת אלעזר ברי בכאן חסר סוף המעשה הראשון וכו' (מ"מ).

⁴³⁰ לא (יהל אור).

⁴³¹ וכן בהיפוכא, מאן דאסתכל כמ"ש. אבל העיקר דקאי אמ"ש למעלה {קסב:} יוסף כו', וכמ"ש (חגיגה טז.) כל המסתכל בקשת, וכן בקשת דלתתא. וכן שנינו במתני' אלו שנים יחד. ואמר ג' דברים של ג', כמו למעלה {קסב}. בצלאל, יוסף, מאן, מאן דלא, כד כפיף אי לא כו', מאן דעאל כו'. ואמר בין תרין כרובים. שהם מעון ומכון, כרובים דעלמא עלאה, ממעמקים קראתך כו' (יהל אור).

נעשה. מי שמעיין בתפלתו ומסתכל בה, רחוק מרצונו, שהוא מבקש.	בצלותיה ואסתכל בה רחיק מרעותיה דשאייל
קרבן התינוק, כשמקריב אדם בנו לבית ספר או למילה, זה קרבן שלם להתקבל מכאן ולהלאה אהובים, לכו.	קרבנא דרביא כד קרב ב"נ בריה לבי ספרא או למילה דא קרבנא שלים לאתקבלא מכאן ולהלאה רחימין זילו
אלעזר בני יפה אמרת כפי מה שלמדת, אבל חס ושלוש שאף על גב שרחל היתה עקרה באותו זמן, יעקב חכם היה, ואלמלא לא ידע יעקב שלא אשתו, לא קבר אותה במערה להתחבר עמו בחבור אחד, ויקבר אותה מחוץ לארץ.	אלעזר ברי שפיר קאמרת כפום מה דאוליפת אבל ח"ו דאע"ג דרחל הות עקרא בההוא זימנא יעקב חכים הוה ⁴³² ואלמלא לא ידע יעקב דלאה אנתתיה לא קביר לה במערתא לאתחברא בהדיה בחבורא דא ויהא קביר לה לבר מארעא ⁴³³
אבל את לאה הכניס לתוך הארץ, ורחל שם בחוץ. מת יעקב נקבר בתוכה, בחבור אחד. כמו שעשו כל שאר האבות, גם כן אדם מתה חוה בתחילה, וקברה שם, ושם ידע אדם שזה מקום ראוי לו.	אבל ללאה אעיל לה נו ארעא ⁴³⁴ ולרחל שוי לבר מית יעקב אתקבר בגווה בחבורא דא כמה דעבדו כל שאר אבהן אוף הכי אדם מתה חוה בקדמיתא אתקברת תמן ותמן ידע אדם דהאי דוכתא אתחזי ליה
מת אדם נקבר בתוכה, בחבור אחד. מתה שרה נקברה שם, וחווה ראתה ושמחה לקראתה, וקמה וקבלתה.	מית אדם אתקבר בגווה בחבורא דא מתה שרה אתקברת תמן וחווה חמאת ⁴³⁵ וחדאת לקבלה וקמת וקבלה לה
שעור חוה לגבי שרה שעור של שתי אמות ולא יותר. מת אברהם נקבר ליד שרה בחבור אחד.	שיעורא דחוה ⁴³⁶ לגבי שרה שיעורא דתריין אמיין ⁴³⁷ ולא יתיר מת אברהם אתקבר לגבי שרה בחבורא דא
מתה רבקה נקברה שם, ושרה ראתה וקמה וקבלתה. מת יצחק נקבר אתה בחבור אחד.	מתה רבקה אתקברת תמן ושרה חמאת וקמת וקבלה לה מת יצחק אתקבר בהדה בחבורא דא
מתה לאה נקברה שם, ורבקה ראתה וקמה וקבלתה. מת יעקב התחבר אתה בחבור אחד, וכולם זכר ונקבה כאחד בחבור אחד.	מתה לאה אתקברת תמן ורבקה חמאת וקמת וקבלה לה מת יעקב אתחבר בהדה בחבורא דא וכלהו דכר ונוקבא כחדא בחבורא דא

⁴³² דהבין דהן עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא, אע"ג דתחלה לא ידע. וז"ש חכים, הבין בחכמתו (יהל אור).

⁴³³ ממערתא (יהל אור).

⁴³⁴ מערתא (יהל אור).

⁴³⁵ דמתחלה אתקשרן היכלין דנוק' זע"ז, ואח"כ נוטלין הדכורים כ"א חלקו, כמ"ש בהיכלות בפ' בראשית {מד ע"ב מה}. וז"ש ושרה חמאת כו' ורבקה חמאת כו'. והענין שרחל לא נקברת שם, כי אלו הן כורסיא לחוה, משא"כ ברחל, דהיא כורסיא להם, וכן דוד אינו שם (יהל אור).

⁴³⁶ מחוה (יהל אור).

⁴³⁷ ור"ל כמש"ל בפ' תשא {קפט:} ונשא מגבעות כו' בינה, ובין בתולות אחרי' כו', וזרת הוא ב"ט, ובשיעורא דיוד הוא בטפחים, דהוא ד' אצבעות, דיו"ד שיעורא ד' נקודין כמ"ש בתי"ט {מ:} ובשיעורא דוא"ו הוא שיעורא דאמות, ו"ט כמש"ש. והנה ב' אמיין הוא הפסק ב' היכלין, גן נעול גל נעול, ב' שמות, והן היכל א' השביעי, דמסתתרת שם, והוא אלקים, כולל ב' השמות, דלכן אמרו (ברכות נ"א ובזוהר בכ"מ) מגביהו מן השלחן טפח, דכוס הוא ברזא דאלקים וחושבניה, והב' אמות הוא ברזא דדעת דגבוה מהתפיין, ורישא דגבוה בגרון מהגוף (יהל אור).

<p>סדורא דלהון היך שכני נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין⁴³⁸ אדם ברישא הוה סמיך ליה שרה לגבי הוה אברהם סמיך לשרה יצחק סמיך לאברהם רבקה סמיך ליצחק לאה סמיך לרבקה יעקב סמיך ללאה אשתכח אדם בסטרא דא יעקב בסטרא דא רישא ודא סיפא</p>	<p>סדורם איך שוכנים, נשים ליד נשים וזכרים ליד זכרים. אדם בראש, חוה סמוכה לו. שרה ליד חוה, אברהם סמוך לשרה. יצחק סמוך לאברהם, רבקה סמוכה ליצחק. לאה סמוכה לרבקה, יעקב סמוך ללאה. נמצא אדם בצד זה ויעקב בצד זה, זה ראש וזה סוף.</p>
<p>בספרא דשלמה מלכא איהו כדקא יאות והכי הוא אדם וחוה בקדמיתא ושרה ואברהם סמיך לון יצחק ורבקה לזוית אחרא בארה מישר בשורה דא יעקב ולא באמצעיתא ואינון נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין ואדם וחוה שרה ואברהם יעקב ולא רבקה ויצחק אדם בסטרא דא ויצחק בסטרא דא ויעקב באמצעיתא יצחק לגבי אבוא לאו ארח עלמא ועכ"ד יעקב אצטריך באמצעיתא</p>	<p>בספר שלמה המלך הוא כראוי, וכך זה אדם וחוה בתחלה ושרה ואברהם סמוכים להם. יצחק ורבקה לזוית אחרת בדרך ישר בשורה אחת, יעקב ולא באמצע, ואותם נשים ליד נשים, וזכרים ליד זכרים, ואדם וחוה שרה ואברהם יעקב ולא רבקה ויצחק, אדם בצד זה ויצחק בצד זה ויעקב באמצע. יצחק ליד אביו, לא דרך העולם, ועם כל זה יעקב צריך באמצע.</p>
<p>ובכל אינון זוגין כמה דאתקברו הכי יקומון והכי ישתכחון לאה תחדי בהדי משיח בריה דדוד דנפיק מנה לגו רחל תחדי בהדי משיח בריה דיוסף דנפיק מנה לבר מירושלם וכלא לדוכתייהו⁴⁴⁰⁴³⁹</p>	<p>ובכל הזוגות הללו כמו שנקברו כך יקומו, וכך ימצאו. לאה תשמח עם משיח בן דוד שיצא ממנה לפנים, רחל תשמח במשיח בן יוסף שיצא ממנה מחוץ לירושלים, והכל למקומותיהם.</p>

⁴³⁸ סוד קבורת ד' זוגות במערת המכפלה. פי' הא' הוא בצירור כזה: אדם וחוה, שרה ואברהם, יצחק ורבקה, לאה ויעקב. נמצא כי אדם הראשון הוא ראשון ויעקב הוא אחרון. והסוד שופרא דיעקב מעין שופרא דאד"הר. פי' הב' דשלמה מלכא בספרו הוא בצירור הזה: אדם וחוה, שרה ואברהם, יעקב ולאה, רבקה יצחק. נמצא כי אדם בראש ויצחק בסוף בקרן זוית אחרת כמו שציינו ויעקב באמצע. והטעם כי אין כבוד להיות יצחק קבור עם אביו כמ"ש בסדר הראשון. ועכ"ז יעקב באמצע פי' כי גם יעקב אין ראוי לקבור עם אבי אביו ואמר שעכ"ז יותר נכון לקבור בן הבן מן הבן עצמו. או אפשר רמז שגם אמרנו הטעם משום שאין כבוד ליצחק ליקבר עם אביו זהו טעם הראשון אך עכ"ז יש סוד אחר דבלאו הכי איצטריך יעקב למיהוי באמצעותא סוד הבריה התיכון כי הוא משים שלום ומכריע וזה הוא שאמר ועכ"ד יעקב באמצעיתא. אמנם לשני הפירושים לעולם נשין לגבי נשין ודכורין לגבי דכורין (זהר הרקיע).
⁴³⁹ בתוכתייהו (יהל אור).

⁴⁴⁰ ומ"ש אלן הכא ואלין הכא לא שייך כאן. וכן לקמן קס"ו ע"א לדוכתייהו אלן הכא ואלין הכא כו' כדקמייתא לא שייך שם, וצ"ל ק"ע ע"ב קודם למש"ש למטה סחורנייהו דאינון עמודין כו'. כי כל המאמר הזה הוא לקוטים, מלבד מה שחסר. וכצ"ל קס"ג ע"א אחר מש"ש אתחברו כחדא ויתבו אח"ז צ"ל קס"ד ע"א א"ל ר' אילעי זכאין קדישין אימא לכו מילין כו' עד מכאן ולהלאה רחימין. ואח"ז קס"ג ע"ב זכאה חולקכון חברייא קדישין עד קביל לון למתיבתא דיליה. ואח"כ אמר לון זכאין אתון דאחמי לכון מאריכון כגוונא דעלמא דאתי מיומא דשאריתו למחמי כ"ד עד השתא שבעה יומין והא ל"ל דחילו ואמתני והא לית אתון מסתכלן בהווא עלמא כלום אמרו ודאי הא אתנשי מינן כו'. קס"ג א"ב עד כמה דחמיתון דעבדין כל יומא. ומ"ש כאן אלעזר ברי שפיר קאמרת כו' עד לבר מירושלים וכלא בדוכתייהו. נראה שאינו ממאמר זה כלל. ומ"ש כאן דנפיק מינה לגו. ר"ל דכן משיח ב"ד בר' דלאה, יהיה בגו ירושלים. ומשיח בן יוסף בר' דרחל, לבר מירושלים. וכמו במערה. וכמו ב' המלכים, רחבעם וירבעם. ומינייהו נפקו ב' המשיחין (יהל אור).

<p>אלין הכא ואלין הכא דאינון (ס"א מגדלין) מרגלאן דאבן טבא⁴⁴¹ כלהו בין כלהו מגדלין אית חד מגדל דאבן טבא באמצעייתא ודא סליק לרום רקיעא ולא אתהזי השתא עד ההוא זמנא דיתגלי</p>	<p>אלה כאן ואלה כאן, שהם (מגדלים) מרגליות של אבן טובה כולם, בין כל המגדלים יש מגדל אחד של אבן טובה באמצע, וזה עולה לרום הרקיע ולא נראה כעת, עד אותו זמן שיתגלה.</p>
<p>רב מתיבתא חמא ליה והוה רשים ביה לעילא האי קרא מגדל עז שם יי' בו ירוץ צדיק ונשגב ופריש רב מתיבתא קרא דא מגדל עז דא כנסת ישראל⁴⁴²</p>	<p>ראש הישיבה ראה אותו והיה רשום שם פסוק זה למעלה "מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק" ונשגב ופרש ראש הישיבה פסוק זה, "מגדל עז" זו כנסת ישראל,</p>
<p>קסד/ב</p>	
<p>בו ירוץ צדיק⁴⁴³ ביה רעותיה⁴⁴⁴ דצדיק תדיר⁴⁴⁵ וע"ד ונשגב⁴⁴⁶ ההוא⁴⁴⁷ מגדל דלא ינפול לעלמין כמה דהוה</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", בו רצון הצדיק תמיד, ועל זה ונשגב אותו מגדל שלא יפול לעולמים כמו שהיה.</p>
<p>ורבי כרוספדאי⁴⁴⁸ חמיד לבא⁴⁴⁹ פריש האי קרא עד לא אסתלק ופריש שפיר מגדל עז דא תיבה וס"ת⁴⁵⁰ דאיהו עז לשואה ביה ולאפקא ליה מגו היכל⁴⁵¹ דיוקנא⁴⁵² דהיכל</p>	<p>ורבי כרוספדאי חמוד הלב פירש פסוק זה עד שלא הסתלק, ופירש יפה, "מגדל עז" זו תבה וספר תורה, שהוא עז לשים בו ולהוציאו מתוך ההיכל,</p>

⁴⁴¹ דמרגלאן דאבן טבא כו'. צ"ל אחר מ"ש קע"א ע"ב תלת עשר אלפי מגדלין דנהירין כשמשא. ואח"כ שם קע"ב ע"א שבע סדרין דמרגלאן אתתחמן בכל חד וחד. ואח"כ כאן דמרגלאן דאבן טבא כו'. וכל המאמר דעזרה שם הכל צ"ל כאן, ועמ"ש לקמן {קע.} {יהל אור}.

⁴⁴² כמ"ש כמגדל דוד כו' (יהל אור).

⁴⁴³ לשון רצון (רח"ו).

⁴⁴⁴ ר"ל לשון ריצוי (יהל אור).

⁴⁴⁵ פי' הנה המלכות הנקראת היכל וצדיק שהוא היסוד ירוץ תמיד בו כי כל חפצו הוא לגבי אותו המגדול. וזהו ענין המרוצה ובה נשגב המגדל בהיותו קשור עם היסוד בסוד קוץ הד' דאח"ד והבן זה (זהר הרקיע).

⁴⁴⁶ דכל תוקפה ביה, סיהרא משמשא (יהל אור).

⁴⁴⁷ אדנ"י עס"ב אותיות גימ' מגדל (רח"ו).

⁴⁴⁸ ור' כרוספדאי פי' יתיר הגם שכמעט הוא כפי' הנזכר אך אוקמוהו על קריאת ס"ת ואמר מגדול עוז המלכות שהוא מגדל של עוז שהוא הת"ת הנקרא ס"ת בסוד (תהילים כט יא) ה' עוז לעמו יתן. אך המגדל שהוא תיבת בית הכנסת העשויה כמגדל ורומזת למלכות ונותנים בו הס"ת שהוא ת"ת לחברו עם המל' ומוציאין הס"ת מן ההיכל שהיא הבינה היכל החכמה כי כן הס"ת נרמז בסוד אותיות שבבינה כי בינה היא דמינה נפקין ומוציאין אותו משם ומייחדין אותו במל' הרומזת למגדל. וזהו המגדל עז הוא הנקרא שם ה' שהוא המלכות ופי' למה נקרא שם ה' כי כמו שהשם הוא פי' הדבר בעצמו והשם מורה על פירושו כן המלכות היא דיוקנא דת"ת ובה נרמז מציאותו ולכן נקרא שמה הויה שהוא שם בן ד' שבת"ת בסוד אדנ"י הויה שכלולין זה בזה. ועוד כשאנו קורין שם בן ד' אנו קורין אותו בשם אדנ"י וזהו שם ה' וזה המגדל שהוא התיבה צריך להיות בו ו' דרגין בסוד ו"ק המלכות שבהם מתייחדים ו"ק הת"ת שהוא הס"ת. והנה הצדיק רץ במגדול ובס"ת פי' הענין כי כשרץ במגדול היא התיבה שהוא בעת התפלה שהוא החזן הש"ץ צריך שיהיה צדיק וכשרץ בס"ת הוא בסוד היסוד כי יסוד הוא הקורא ששי לס"ת שהוא בסוד הצדיק כי הוא היסוד שהוא ששי מן הר"ק וששי לס"ת (זהר הרקיע). והוא [רשב"י] עשה ספר הזוהר, ונתגלה אליו ניצוץ נשמתו, שהוא ניצוץ משה רבנו ע"ה, ולמד עמו החיבור של הרעיא מהימנא, שנעשה אחר כך, כנזכר בפרשת פנחס "ובחבורא קדמאה". ובאותו זמן נעשה ספרא "דרבי כרוספדאי חמיד לבא" [זוהר במדבר קסד ע"ב], והוא ניצוץ הציצית של הטלית העליון, כי תרגומו של גדילים תעשה לך הוא כרוספדאין. והוא ממש סוד ניצוץ עיני זעיר (הקדמת עמק המלך).

⁴⁴⁹ עי' בסוף תיקונים {ק"ס} (יהל אור).

⁴⁵⁰ ר"ל עז ס"ת, כמ"ש {זבחים קטז.} על פ' עז לעמו יתן כו' (יהל אור).

⁴⁵¹ ר"ל דבהיכל הוא בדרגא דבינה, לכן סתום הוא, כד סליק למעלה, ומפקין ליה לתיבה, ושם נפתח ונתגלה (יהל אור).

⁴⁵² יסוד דאימא שמשם יצא ז"א (רח"ו).

<p>פנימאה דמניה נפקא תורה והוא מגדל⁴⁵³ שם יי' איהו ודיוקנא דיליה ואצטריך בשית דרגין</p>	<p>דמות היכל הפנימי, שממנו יצאה תורה, ואותו מגדל "שם ה'" הוא ודמותו, וצריך בשש דרגות.</p>
<p>בו ירוץ צדיק במאן במגדל או בס"ת אלא קרא דריש בהאי ובהאי כד דרש במגדל אצטריך צדיק דא דליהוי חזן הכנסת זכאה דקשוט ודיוקנא דצדיק עלאה</p>	<p>"בו ירוץ צדיק", במה, במגדל או בספר תורה, אלא הפסוק נדרש בזה ובזה, כשדורשים במגדל, צריך צדיק זה שיהיה חזן הכנסת, צדיק אמת, ודמות של צדיק עליון.</p>
<p>כד דריש לס"ת מאן דסליק לס"ת למקרי אורייתא אצטריך צדיק וצדיק אקרי מאן אקרי צדיק מבלהו שתיתאה דסליק מאינון שבעה</p>	<p>כשדורשים בספר תורה, מי שעולה לספר תורה לקרא בתורה, צריך צדיק, וצדיק נקרא, מי נקרא צדיק מכלם, הששי שעולה מאותם שבעה.</p>
<p>א"ר שמעון ודאי דאיהו לא סליק כל יומיו אלא שתיתאה לאינון דסלקין בו ירוץ צדיק בס"ת ירוץ דברי צדיק דא ונשגב ממאן⁴⁵⁴ מדהילו דמלאך המות דהא אוריך יומין ונשגב דלא יתנוק לעלמין</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי שהוא לא עולה כל ימיו, אלא ששי, לאותם שעולים, בו ירוץ צדיק, בספר תורה ירוץ. דברי צדיק זה, ונשגב ממה, מפחד מלאך המות, שהרי מאריך ימים ונשגב שלא ינזק לעולם.</p>
<p>בההוא מגדל דסלקא בין אינון מגדלין קיימא נהירו חד בדיוקנא דס"ת כד אתי ההוא ציפרא נטלא ההוא מגדל מאתריה וקאים גו אמצעייתא דעזרה⁴⁵⁵ גו גדפי דכרובים⁴⁵⁶ הוה (ס"א ומה דהוה)⁴⁵⁷ רומיה לרום⁴⁵⁸ שמיא מאיך ועאל תחות אינון כרובים ושורוי בין רישי כרובים</p>	<p>באותו מגדל שעולה בין אותם מגדלים, קיים אור אחד בדמות ספר תורה, כשבאה אותה צפור לוקחת אותו מגדל ממקומו ועומדת תוך אמצע העזרה, תוך כנפי הכרובים היה. (ומה שהיה) רומו לרום השמים נשפל ונכנס תחת אותם כרובים וחומותיו בין ראשי הכרובים.</p>
<p>תלת⁴⁵⁹ מאה פתחין תמן בפתחא דאמצעייתא קיימא נהירו דא דיוקנא דס"ת ביה זמין מלך ישראל למקרי בפרשת הקהל ודא ליהוי מלכא משיחא ולא אחרא</p>	<p>שלוש מאות פתחים שם, בפתח האמצעי עומד מאור זה דמות ספר תורה, בו עתיד מלך ישראל לקרא בפרשת הקהל, וזה יהיה מלך המשיח ולא אחר.</p>
<p>ובההוא ס"ת דההוא נהירו אי חסידא קדישא זכאה איהו דמפומיה ישמעו קל נעימו דמלוי מאינון מלין סתימין דפריש</p>	<p>ובאותו ספר תורה של אותו אור, אהה חסיד קדוש, אשרי מי שמפיו ישמעו קול נעימות של דבריו, מאותם דברים נסתרים שפרש בתורה בכל</p>

⁴⁵³ כי מגדל ועז בחושבן חד, והוא שמא דילה, דקיימא על י"ב מרגליטין, י"ב אתון דשמא דידה. וכ"ה בשם המפורש ג"כ. ושניהם חושבן ע"ז. וכן חושבן שבעה ושבעה, ימי הפסח וסוכות, ז' וז' מוצקות, ושבע דלמעלה נכללין בעשר, שבעין שנין דגלות בבל, וזהו ע"ז. וב' עטרין הן, כתר ועטרה, השם י"א ו"א, וכפולין משבעה, והן מגדל עז, עמ"ש בסוף תיקו' {קנט, ג}, וכ"ה מגדל, אלא דשם הוא בכלל, ובה הוא בפרט, ג"ד, ב' המרכבות, אנפי רברבי ואנפי זוטרא. וידוע שדכורא ונוקבא הם כלל ופרט, וז"ש ודיוקנא כו'. ואמר ואצטריך בשית כו'. דוגמת ר"ק דידה, והן שית היכלין, והיא התיבה השביעית, עז כנ"ל (יהל אור).

⁴⁵⁴ ר"ל ר' כרוספדאי הנ"ל, וכמ"ש בז"ח רות {פ:} (יהל אור).

⁴⁵⁵ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

⁴⁵⁶ תחת הכרובים הנ"ל קע"א ב' ובאמצעייתא דהיא עזרה אית תרין כרובים כו' תלת עשר אלפי מגדלין כו' כנ"ל. וז"ש כאן וקאים גו אמצעו דעזרה כו' (יהל אור).

⁴⁵⁷ יהל אור גורס את המוסגר

⁴⁵⁸ וכמ"ש למעלה ודא סליק לרום רקיע, דעזרה הוא בלא גג (יהל אור).

⁴⁵⁹ גימ' מצפ"ץ (רח"ו).

<p>באורייתא בכל ריש ירחי ושבתו ומועדייא וזמנייא⁴⁶⁰ כד בעאן כל בני מתיבתא⁴⁶¹ לסלקא לעילא לנו מתיבתא דרקינא כלהו מתכנפי לגבי מלכא משיחא ואיהו פריש מלין ומנו מתיקו דמלוי בתיאובתא סלקין כלהו עשר מלין גניזין לך מאינון מלין דאיהו פריש ליומא דשאלתן⁴⁶² דילך</p>	<p>ראש חדש ושבתות ומועדים וחגים, כשרוצים כל בני הישיבה לעלות למעלה לתוך ישיבת הרקיע, כולם מתכנסים אל מלך המשיח, והוא מפרש דברים, ומתוך מתיקות דבריו בתשוקה, עולים כל עשרת הדברים גנוזים לך מאותם דברים שפרש ליום של השאלות שלך.</p>
<p>כד קיימא ההוא מגדל באמצעו דעזרה ופתחא דא פתח פתחין⁴⁶³ ואינון כרובין פומייהו ופרשי גדפייהו ונהיר נהירו עלאה על ההוא פתחא וההוא⁴⁶⁴ ס"ת פתחא ואינון כרובים פתחי ואמר⁴⁶⁵ מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' סגירו פתחין וס"ת אתגליל</p>	<p>כשעומד אותו מגדל באמצע העזרה, ופתח זה פותח פתחים, ואותם כרובים פיהם, ופורשים כנפיהם, ומאיר אור עליון על אותו פתח, ואותו ספר תורה נפתח, ואותם כרובים פותחים ואומרים "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו'", נסגרים הפתחים וספר התורה נגלל.</p>
<p>מאן חמא נהירו דנהרא דההוא ס"ת כוליה נהורא דנהיר⁴⁶⁶ אתוון דיליה שלהובי דאשא מד' גווי דאינון דעלמא עלאה⁴⁶⁷ כלהו בלטי ומנצצי לית מאן דיכיל למיקם בהו בר משיח</p>	<p>מי ראה אור המאיר של אותו ספר תורה, כולו אור מאיר, אותיות שלו שלהבות אש מארבעה צבעים, שהם מעולם עליון, כולם בולטים ונוצצים, אין מי שיכול לעמוד בהם, פרט למשיח.</p>
<p>סגיר פתחא דא כרובים משתככי וההוא מגדל פרה וקיימא באתריה בין שאר מגדלין בההוא פתחא דאמצעיתא אית עטרה דפז⁴⁶⁸ עלאה ויקירא גניזא דלא אתחזי השתא גליפא ומחקקא בכל זיני אבני יקר וזמינא למהוי על רישא דמלכא משיחא</p>	<p>נסגר פתח זה, וכרובים שוככים, ואותו מגדל פורח ועומד במקומו בין שאר המגדלים. באותו פתח אמצעי יש עטרת פז עליונה ונכבדה גנוזה, שלא נראית כעת גלופה וחקוקה בכל מיני אבנים מכובדות, ועתידה להיות על ראש מלך המשיח.</p>
<p>כד סליק בההוא מגדל ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא מסטרא דא נטלי ליה בידייהו</p>	<p>כשעולה באותו מגדל ושני נשרים זה מצד זה וזה מצד זה לוקחים אותו בידיהם.</p>
<p>כד סליק מלכא משיחא מתתקנין נשרין ונטלי עטרא דא בשעתא דישרי למקרי יתפתח פתחא אחרא ומתמן תפוק ההיא</p>	<p>כשעולה מלך המשיח נתקנים הנשרים ולוקחים עטרה זו, בשעה שיתחיל לקרא יפתח פתח אחר, ומשם תצא אותה יונה ששלח נח</p>

⁴⁶⁰ ר"ה ויוה"כ (יהל אור).

⁴⁶¹ מתיבתין (יהל אור).

⁴⁶² דהלולא (ילה אור).

⁴⁶³ מט"ט וסנד"ל (רח"ו).

⁴⁶⁴ ואיהו (יהל אור).

⁴⁶⁵ יסוד דאבא (רח"ו).

⁴⁶⁶ מטעם זה צריך להביט בס"ת בעת הגבהתו כנז' בפע"ח (רח"ו). עד שהיו פותחין הס"ת ומראין אותו לקהל כנודע ואז היה מסתכל באותיות הס"ת ממש והיה אומר שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כ"כ שיוכל לקרוא האותיות היטב ע"ז נמשך אור גדול אל האדם (שעה"כ מח ע"ד).

⁴⁶⁷ כמ"ש מי מדד כו', כמ"ש בסוף ת"ח דאינון ד' גווינון, שהן ה' פיתוחי חותם (יהל אור).

⁴⁶⁸ והוא ב' שמות אני ה', ולכן ב' נשרין מקבלין אני, ויונה נגד ה'. ויונה הוא השם פשוט ומלא. וז"ש ותרין נשרין דא מסטרא דא ודא כו'. כי אני הוא מב' סטרין, ויונה באמצע (יהל אור).

<p>יונה דשרר נח בימי טופנא דכתיב וישלח את היונה, היונה הונחה הונחה ההיא דאשתמודעא ולא מלילו בה קדמאי ולא ידעו מה היא אלא מהכא נפקת⁴⁶⁹ ועבדת שליחותא</p>	<p>בימי המבול, שכתוב "וישלח את היונה", היונה אותה הונדעת, ולא דברו בה הקדמונים, ולא ידעו מהי, אלא מכאן יצאה ועשתה שליחותה.</p>
<p>ובשעתא דכתיב ולא יספה שוב אליו עוד לא ידע בר נש לאן אזלת והיא תבת לאתרה ואתגניזת בפתחא דא ואיהי תטול עטרה בפומהא ותשוי על רישיה דמלכא משיחא מטי ולא מטי וכדין כתיב תשית לראשו עטרת פז</p>	<p>ובשעה שכתוב "ולא יספה שוב אליו עוד", לא ידע אדם לאן הלכה, והיא שבה למקומה ונגנזה בפתח זה, והיא תקח עטרה בפיה ותשים על ראש מלך המשיח, הגיע ולא הגיע, ואז כתוב "תשית לראשו עטרת פז".</p>
<p>וכיון דיקרי מלכא משיחא בס"ת יקומון תרין נשרין דא מכאן ודא מכאן ויונה מאיך ומלכא משיחא נחית ועטרה על רישיה עד דרגא בתראה ותריין נשרין פרחין לעילא על רישיה ויונה תבאת</p>	<p>וכיון שיקרא מלך המשיח בספר תורה, יקומו שני נשרים זה מכאן וזה מכאן, ויונה מתכופפת, ומלך המשיח יורד ועטרה על ראשו עד מדרגה אחרונה, ושני נשרים פורחים למעלה על ראשו, ויונה שבה</p>
<p>קסח/א</p>	
<p>ועטרה בפומה ויקבלון לה אלין תרין נשרין⁴⁷⁰</p>	<p>ועטרה בפיה, ויקבלו אותה שני נשרים אלו.</p>
<p>דוד מלכא זית רענן אקרי קמיה קב"ה דכתיב ואני כזית רענן בבית וגו' עלה זית דא מלכא משיחא⁴⁷¹ בריה דדוד ודא איהו דרמיז יונה דא ביומו דנח דכתיב והנה עלה זית טרף בפיה ההוא עלה זית טרף וחטף⁴⁷² ליקרא דיליה במה בפיה דקיימא על רישיה ומקבלא יקר מהאי יונה והאי דכתיב טרף ולא טרפה (אלא) כדכורא דא דעביד חילא ונצח במתיבתא דרקיעא</p>	<p>דוד המלך נקרא זית רענן לפני הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ואני כזית רענן בבית וגו'", "עלה זית זה מלך המשיח בן דוד, וזהו שרמזה יונה זו בימי נח, שכתוב "והנה עלה זית טרף בפיה", אותו עלה זית טרף ונחטף לכבודו, במה, בפיה, שעומדת על ראשו ומקבל כבוד מיונה זו, ומה שכתוב טרף ולא טרפה, (אלא) כזכר הזה שעושה חיל ומנצח בישיבת הרקיע.</p>
<p>יונה דכר הוא⁴⁷³ מגו דאקרי יונה כתיב כנוקבא וכתיב כדכורא בזמנא דמקבלא יקר (חסר) דא⁴⁷⁴ מגדל דא כד תב לאתריה נהיר כנהירו דעינא דשמשא דכתיב כסאו כשמש נגדי ואף דכרסייא אחרא ליה ליה</p>	<p>יונה זכר הוא, מתוך שנקרא יונה, כתוב כנקבה, וכתוב כזכר, בזמן שמקבל כבוד זה. מגדל זה כששב למקומו מאיר כאור עין השמש, שכתוב "כסאו כשמש נגדי", ואף שכסא אחר יהיה לו בנסים ואותות</p>

⁴⁶⁹ ר"ל דזכתה לנהורא דיונה דא. וכמ"ש {שער המצוות פ' עקב} חמורו של רפב", ובהמות של אדה"ר, וכן של נח כידוע. וזכתה לנהורא דא, ששמשה באמת לאותו צדיק, ונכתב מעשיה בתורה. ואמר ההוא דאשתמודע. ר"ל שנכתב בה"א הידיעה (יהל אור).

⁴⁷⁰ פירש להחזיר העטרה למקומה (מ"מ).
⁴⁷¹ פירש דוד נקרא זית. עלה שלו הוא משיח בנו (מ"מ).

⁴⁷² פירש בשביל כבוד עלה זית שהוא משיח לכך יונה טרף וחטף העטרה הנז' להשימה על ראשו (מ"מ).

⁴⁷³ ר"ל דהיא בעצמה זכר, אלא דמין יונים נקראו לשון נקבה, לכן נכתב ז'נ', טרף בפיה (יהל אור).

⁴⁷⁴ פירש שלפי מתיבתא דרקיעא יונה דכר הוה. אבל מפני שמלת יונה הוא לשון נקבה לכך כתיב ולא יספה ולא מצאה לשון נקבה. וכתוב בדכורא טרף ל' זכר בזמנא דמקבלא יקר שהוא העטרה להשימה על ראש משיח (מ"מ).

בנסין ואתין רברבין	גדולים.
<p>בריש מגדל דא אית עופין דנור (ס"א דרורא) דקא מצפצפאן כד סליק צפרא צפצופא דנעימו דלית נעימו ונגונא כההוא נעימו לעילא מכלהו זינין אחרנין ושפנינין אחרנין דקא פרחין באוירא סלקי ונחתי נחתי וסלקי לא משתכבין לעלמין אתון רברבין⁴⁷⁵ ואתון זעירן פרחין בינייהו</p>	<p>בראש מגדל זה יש עופות, אש (דרור) שמצפצפים כשעולה הבוקר, צפצוף של נעימות שאין נועם וניגון כאותה נעימות. למעלה מכלם מינים אחרים ויונים אחרים שפורחים באויר, עולים ויורדים, יורדים ועולים, לא שוככים לעולמים, אותיות גדולות ואותיות קטנות פורחות ביניהם.</p>
<p>אי חסידא קדישא בשעתא דאתון פרחין חמי ב"ג מאתון רברבן כתיב באוירא לפום שעתא בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (והארץ היתה תהו ובהו וגו' מהכא אהדרי אתון⁴⁷⁶ רברבן כמלקדמין)⁴⁷⁷</p>	<p>אהה חסיד קדוש, בשעה שהאותיות פורחות רואה האדם באותיות גדולות כתוב באויר לפי שעה, "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ" ("והארץ היתה תהו ובהו וגו", מכאן חוזרות האותיות הגדולות כבתחלה).</p>
<p>בטשי אתון זעירן בהו ופרחין ואתחזי מנייהו כתיב ויאמר אלהים יהי אור וגו' וירא אלהים את האור וגו' לבתר מהדרי אתון זעירן ובטשי באתון רברבן ומתחזי מנייהו דכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע וגו' וכן כל עובדא דבראשית פליאן רברבן וחדו לעינין עובדאן דאתון אלן זכאה עמא דכל דא מחכאן⁴⁷⁸</p>	<p>מכות אותיות קטנות בהם ופורחות, ונראה מהן כתוב "ויאמר אלהים יהי אור וגו'" "וירא אלהים את האור וגו'", אחר כך חוזרות אותיות קטנות ומכות באותיות גדולות ונראה מהן שכתוב "ויאמר אלהים יהי רקיע וגו'", וכן כל מעשה בראשית פלאות גדולות ושמחה לעינים, מעשים של אותיות אלו, אשרי העם שמצפים לכל זה.</p>
<p>אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית שוי ליה אבתרוי ואיהי לקמא ואי תימא מאן נטיר⁴⁷⁹ לאחורא הא נטירו רב ועלאה מכלא דנטיר ליה ומאן איהו צדיק עלאה ברחימו סגי עאל בין צדיק וצדק ואשתכח נטיר מכל סטרין</p>	<p>אהה חסיד קדוש, מי ששומר ברית שם אותו אחריו, והוא להתחלה. ואם תאמר, מי שומר לאחור הרי שמירה גדולה ועליונה מהכל ששומרו, ומי הוא צדיק עליון באהבה רבה נכנס בין צדיק וצדק, ונמצא שמור מכל הצדדים.</p>
<p>זכאה מאן דנטיר ברית דא וע"ד ישראל אתחזון כל דבורין דנטירין את קיימא דא</p>	<p>אשרי מי ששומר ברית זו, ועל כן ישראל נראים כל הזכרים ששומרים</p>

⁴⁷⁵ היינו אותיות שם המפורש שנבראו בו שמים וארץ המצטרפים בס' בראשית (רח"ו).

⁴⁷⁶ וכאן ע"י בטישה, שזהו ויאמר (יהל אור).

⁴⁷⁷ יהל אור גורס את המוסגר.

⁴⁷⁸ כאן צ"ל ומ"ש קע"ב ב' אלפא ביתין כלהון משלבן כו' עד ממתו"ם נקפ"י אאלר"ן. ואח"כ קס"ו א' ואמר רב מתיבתא דהא דייק כו' עד דפרס אשתמע הכא. ואח"כ בפ' בלק ר"ג ב' אשורנו ולא קרוב כתיב ומגבעות אשורנו ציורא ודיוקנא כו' עד כלא אפיק מי. ואח"כ קע"ב ב' אלף וחמש מאות מאה וחמשה כו' עד בעזרה דא. ואח"כ כאן למטה לא ידיע חשיבו דעובדא טרפין דלהון מנצצן בכמה גוונין עובד כו' עד קס"ו א' ויסע למעבד בהו נוקמין. ואח"כ מ"ש כאן. אי חסידא קדישא מאן דנטיר ברית כו' עד שלהובין מלהטן דלא יכלין לאסתכלא בהו. ואח"כ קס"ו א' בההוא מעיינא מגדלא כל זיני. ושם קס"ו א' וילך מאחריהם ויסע. צ"ל ועוד ויסע למעבד כו'. ושם וע"ד חדי משיח כו'. חדי משיח ל"ג ואין שם מקומו, אלא קס"ה ב' אחרי שאמר מאן דזכי למנדע דא ינדע וע"ד חדי רב מתיבתא דקא אתבשר משיח בדא כו' עד דפרס אשתמע מהכא רקיע חד אית כו'. אבל מ"מ קודם אלפא ביתין משלבן חסר ג"כ הרבה, וכן קודם המאמר של בלק, אבל מסודרין הם כנ"ל (יהל אור).

⁴⁷⁹ דאז השגחה עליו מעלמא דכורא, כי השגחותו תמיד בה, כמ"ש עיני ה' אלקיך בה, ארץ אשר כו', ועל ידו משגיח בה (יהל אור).

<p>קמי מלכא קדישא מאן איהו דיכיל לנזקא לברא דאיהו באמצע ואבוה מכאן ואמיה מכאן ואיהו ביניהו ודא כד איהו אחרי יי'</p>	<p>אות ברית זו לפני המלך הקדוש, מיהו שיכול להזיק לבן שהוא באמצע, ואביו מכאן ואמו מכאן והוא ביניהם, וזה כשהוא אחרי ה'.</p>
<p>ת"ח ההוא רקיע⁴⁸⁰ כד סתרא בגלגולא מנגנא בנגונא ומקל נהימו דמיין דנבעין⁴⁸¹ לא ידיע ההוא נגונא כל אינון אננין⁴⁸² די בארבע סטרין מליין מנביעו דמיין דנבעין מאן דאיהו לגו בתרין סטרין קיימא⁴⁸³ תמן חד בחדוה דלית חדוה כההיא חדוה בעלמא לקיימא (תהלים ק ב) עבדו את יי' בשמחה⁴⁸⁴ וחד ביראה⁴⁸⁵ דלית דחילו כההוא דחילו בעלמא לקיימא (תהלים ב יא) עבדו את יי' ביראה</p>	<p>בא וראה, אותו רקיע כשסובב בגלגול מנגן בנגון ומקול נהימת המים הנובעים, לא ידוע אותו ניגון. כל אותם האגנים שבארבעה צדדים מתמלאים מנביעת המים שנובעים, מי שהוא בפנים בשני צדדים, עומד שם אחד בשמחה שאין שמחה כאותה שמחה בעולם, לקיים "עבדו את ה' בשמחה", ואחד ביראה, שאין יראה כאותה יראה בעולם, לקיים "עבדו את ה' ביראה".</p>
<p>חד מעיינא דמייא דנביע מסטר מזרח⁴⁸⁶ דא הוא דאמר יחזקאל⁴⁸⁷ נביאה מהאי מעיינא לא יכלין לסיימא שבחא כל בני עלמא באתר דאתיליד תמן לסטר מזרח לית עומקא ורומא דיליה אלא זרתא⁴⁸⁸ ולא יתיר</p>	<p>מעין מים אחד שנובע מצד מזרח, זהו שאמר יחזקאל הנביא ממעין זה לא יכולים לסיים שבח כל בני העולם, במקום שנולד שם לצד מזרח אין עומק ורום שלו אלא זרת ולא יותר.</p>
<p>כד נבעין מיא וסלקין סלקין כל זיני מרגלאן⁴⁸⁹ דעלמא ולא נפלין לבר השתא אתהוון בגוון חד לפום שעתא נפלין אלין והא סלקין אחרנין בגוון אחרא בכל זיני גוויין דעלמא נפלי אינון מרגלאן ולא נפלי לבר</p>	<p>כשנובעים המים ועולים, עולים כל מיני מרגליות שבעולם, ולא נופלים בחוץ. כעת נראים בצבע אחד, לפי שעה נופלים אלה, והנה עולים אחרים בצבע אחר, בכל מיני צבעים שבעולם, נופלות אותן מרגליות ולא נופלות בחוץ.</p>
<p>סחרנין דההוא נביעו חיזור ושושן⁴⁹⁰ סחרין ולא יכלין כל בני עלמא למיקם על אינון גוויין כלהו שלהובין מלהטאן ולא יכלין לאסתכלא בהו לא ידיע חשיבו דעובדא טרפיין דלהון מנצצן בכמה גוויין</p>	<p>סביב אותה נביעה סובבים כפתור ופרח, ולא יכולים כל בני העולם לעמוד על אותם צבעים, כולם שלהבות לוהטות ולא יכולים להסתכל בהם, לא ידוע חשיבות המעשה העלים שלהם נוצצים בכמה צבעים.</p>

⁴⁸⁰ יסוד (רח"ו).

⁴⁸¹ חסדים היורדים (רח"ו).

⁴⁸² הם יסודות דנוק' דבד' סטרין פי' נגד ד' אותיות אדני' (רח"ו).

⁴⁸³ בדחילו מגלגולא דרקיע, דהוא מחימום הגבורות, ומשם נבעין מיין בשבכים ואגנות, ושם מים רבים לא יוכלו לכבות כו', ולכן סחרא תדיר, כי שם דרגא דעוה"ב דלא מתפרשין, כי אין שם אלא צדיקים, וחדוה מאינון מים, שמאלו כו' וימינו כו' (יהל אור).

⁴⁸⁴ מצד החסדים דדכורא (רח"ו).

⁴⁸⁵ מצד הדם אשר באגנות גבו' דנוק' (רח"ו).

⁴⁸⁶ דעת (רח"ו)

⁴⁸⁷ ר"ל המעין הראשון שכל שם והנה מים יוצאים מתחת מפתן הבית קדימה. והוא הדעת בת"ת, ולכן זרת ארכו מדת החשן (יהל אור).

⁴⁸⁸ כי כן הדעת גבוה מן הזרועות שיעור זרת לבד (רח"ו).

⁴⁸⁹ היינו מ"ן בחי' גבורות מרגליות נקובות (רח"ו). הן מ"ן ולכן הן בכל זיני גוויין כו' וז"ש כלהו שלהובין מלהטאן כו' (יהל אור).

⁴⁹⁰ כפתור גבורה ושושן פרח חסדים (רח"ו).

<p>עובד ציור אומנו דמארי עלמא חפיין על תלת מאה ושבעין וחמשה⁴⁹¹ כרובין דתחותיהו בטר שבכין אחרנין לגו⁴⁹² ואינון שבכין סחור דעזרה לגו</p>	<p>מעשה ציור [הוא] אומנות של רבונו של עולם, מכסים על שלש מאות ושבעים וחמשה כרובים, שתחתיהם אחר חדרים אחרים, לפנים ואותם חדרים סביב העזרה לפנים.</p>
<p>ולעילא מנהון אינון קסה/ב</p>	<p>ולמעלה מהם אותן</p>
<p>גופנין פרישאן⁴⁹³ תחות גופנין אינון כרובין כלהו גדפיין פרישן משלבן אלין באלין הכא אמר רב מתיבתא דכל מאן דאסתכל באינון גופנין⁴⁹⁴ מנהרין אנפוי כנהירו דשמשא</p>	<p>גפנים פרושות, תחת הגפנים אותם כרובים כולם בכנפים פרושות, משולבות אלו באלו, כאן אמר ראש הישיבה, שכל מי שעוסק באותן גפנים מאירים פניו כאור השמש.</p>
<p>אינון שבכין דאתחמן סחור סחור דעזרה כלהו מרקמן בחוטיין דנהרין בגוויין סגיאין מלהטן בד' מיני זהורין⁴⁹⁵ דאשא שלהובין סלקין וגוויין מנצצן ולזמנין שלהובין משתככי ונהורין וגוויין סלקין ובטשי אלין באלין</p>	<p>אותם חדרים שנראים סביב סביב לעזרה, כולם מרוקמים בחוטים שמאירים בצבעים גדולים, לוחטים בארבעה מיני זהרים של אש, שלהבות עולות וגוונים נוצצים, ולפעמים השלהבות שוככות ואורות וגוונים עולים ומכים אלה באלה.</p>
<p>שית אלף⁴⁹⁶ אננין⁴⁹⁷ לגבי אינון שבכין⁴⁹⁸ ד' גוויין לד' סטריין דעזרה⁴⁹⁹ אלין אינון רברבין⁵⁰⁰ ונביעו דמיין חייין⁵⁰¹ בכל סטרי</p>	<p>ששת אלפים אגנים לגבי אותם חדרים, ארבעה צבעים לארבעה צדדים של העזרה, אלה הם גדולים</p>

⁴⁹¹ מספר הזה הוא עש"ה חסד, המש"ל ופחד כו', והוא בנהירו דחסד, כמ"ש בא"ר {קמב.} אורכא כו'. והנה חסד נק' כהן, ע"ש ע"ב נהורין דבי', חושבן חסד, וג' נהורין דעלי', כמ"ש בז"ח פ' חקת מ"א ב' {מרגליות נא.} וחושבניה דהאי כהן שבעין וחמש שבעין ותרין לקבל ע"ב סטריין רשימין בסט' דחסד ותלתא דאשתארו לקבל תלתא דרגין עלאין דאתלבש בהון כו'. וידוע שה"ח הן, והן שע"ה. וכד חשבת לג"ר כא', הן שס"ה. וכן תת"ר פ' בפרט. וכ"ה ורב חסד בחושבן יום, וכן חושבן מילה, דאתגליא טוב שם, אמרו צדיק כי טוב, והוא שמא דגושפנקא. וכ"ה אלה בחושבן אור. וכ"ה צלם בחושבן אל, עם ה"ח הכוללן, והוא נתיב ל"ב הנעלם הכוללן, וזהו חסד אל כל היום שנא' על הצלם, אם הוא שלם אז הוא שלם כל היום, כל ימות השנה, ה"פ חסד ע"ב כנ"ל. והוא א' שע"ג הסנהדרין. וכן ישראל ע"ג ע"ב אומות. וכן בכולם. וזהו חסד אל. והכל עם א' הכולל חסד, סימן כל ימות השנה אל הוא צלם, והוא סימן לחסד. והגופנין הנ"ל {בדף קעב:} אלף כו' אק"ק פעמים כהן {יהל לעיל}

⁴⁹² ר"ל שאמר למעלה ק"ע א' דבכל סטרא דעזרה שס"ה עמודים דנהורא. ואמר שם ב' סחרנייהו דאינון עמודים אית שבכין עובד כו'. וע"ש קע"א א' ב' מנביעו דאינון שבכין. ואמר כאן שיש שבכין אחרים סביב כותל העזרה, ועל שבכים (רלו) {אלו} עומדין הגפנים, והכרובים עומדים בתוכם אל חלל העזרה, ועלין של הגפנים חופפים על הכרובים (יהל אור).

⁴⁹³ פי' מלבד חזור ושושן מחפיין על שע"ה כרובי' עוד יש שם גפנים פרושים על השבכים ועל הכרובים (מ"מ).

⁴⁹⁴ גופנין הנ"ל. והגופנין הן רזא סוד ת"ת, כידוע בז' מינין, וכרובים נו"ה, ושכין יסוד, מינייהו נבעין מיא לאגנות מלכות, בית קיבול. וז"ש דכל מאן דאסתכל באלין גופנין כו'. ועוד מעיינא וענפא ורקיע על גבן כמש"ו (יהל אור).

⁴⁹⁵ נגד ד' אותיות הוי"ה (מ"מ), ד' גוויין הידועין בד' אתון (יהל אור).

⁴⁹⁶ נגד ששים רבוא ישראל שיוצאין ממנה (יהל אור).

⁴⁹⁷ ר"ק (רח"ו).

⁴⁹⁸ פירש שהשבכים מריקים מים באגנין (מ"מ).

⁴⁹⁹ פירש שאותם אגנים יש בהם ד' גוונים והם לד' רוחות העזרה. חוור בדרום. סומק בצפון ירוק במזרח אוכם במערב (מ"מ). כ' רח"ו ד' אותיות אדנ"י, וע' בפ' ויקהל {ר"ב א' ב'} (יהל אור). שהשבכין הן לד' סטריין דעזרה ג"כ, ומינייהו מקבלין האגנין (יהל אור).

⁵⁰⁰ פי' שית אלף אגנין אלו הם גדולים מלבד הקטנים שיש שם (מ"מ).

⁵⁰¹ פירש החסדים היורדים (מ"מ).

<p>ואינן נפלי באינן אננין ובלעי באתריהו ואלין מיין לא ידעי לאן אזלין</p>	<p>ונביעת המים החיים בכל הצדדים, והם נופלים באותם אגנים ונבלעים במקומם, ומים אלה לא יודעים לאן הולכים.</p>
<p>באמצעו דעזרה⁵⁰³ יקומו כלהו ישראל ויתחזון קמי מלכא קדישא⁵⁰⁴ בסטר דרום בעזרה דא⁵⁰⁵ אתייליד חד מעיינא דמיא ואתרמי⁵⁰⁶ (ס"א ואתרמי) (ס"א ואתרבי) דקא ישטפון⁵⁰⁷ מיא כל עלמא מאן דייעול בהו⁵⁰⁸ יהון עד ברכים</p>	<p>באמצע העזרה יקומו כל ישראל ויראו לפני המלך הקדוש, בצד דרום בעזרה זו נולד מעיין מים אחד והתרבה (ונדמה) שישטפו המים את כל העולם, מי שיכנס בהם יהיו עד הברכיים.</p>
<p>ייעול בהו גיבר רב ייעול בהו עד ברכים אי תינוק בר יומא עד ברכים מאן דשתי מנייהו יתחכם ויתפקח בחכמתא</p>	<p>יכנס בהם גבור גדול יכנס בהם עד הברכיים, אם תינוק בן יום עד הברכיים, מי ששותה מהם יתחכם ויתפקח בחכמה.</p>
<p>מעיינא דא⁵⁰⁹ נפיק מגו מרגלא חדא⁵¹⁰ דזעירא בכותלא דדרום אינון⁵¹¹ מיין בלעי גו אתרא⁵¹² (ס"א גו אתר דא) ומתמן יפקון לבר מקדשא⁵¹³ עד דיעלו לנחל שטים⁵¹⁴ ישטפון ההוא זמה דאולדין מיא דשטים וע"ד מיין אלין בעזרה בגין אינון דאתחזון תמן דכורין הוו שתאן מן מיא לא היישי בנוקבי⁵¹⁵ במיתיהון לאתחזאה קמי מלכא קדישא</p>	<p>מעיין זה יוצא מתוך מרגלית קטנה אחת בכותל דרום, אותם המים נבלעים תוך המקום (תוך המקום הזה), ומשם יצאו החוצה מהמקדש, שעד שיעלו לנחל שטים ישטפו אותה זמה שילדו המים שבשטים, ועל כך מים אלה בעזרה, בגלל אלו שנראו שם זכרים היו שותים מהמים לא הרהרו בנקבות, בבואם להתראות לפני המלך הקדוש.</p>

⁵⁰² סטריין דעזרה אינון שזכין נכעין נכיעו דמיין חיון כו'. כ"ל (יהל אור).
⁵⁰³ תחות שני הכרובים הגדולים דשם כמש"ל קע"א ב' (יהל אור).
⁵⁰⁴ ויתחזון קמי מלכא קדישא. כאן כ"ל מ"ש למטה כל אינון נטורי קיימא קדישא כו' אי חסידא
קדישא מאן דנטיר כרית כו' עד ודא איהו בר איהו אחרי ה'. ואח"כ מ"ש כאן בסטר דרום בעזרה
כו' (יהל אור).
⁵⁰⁵ מי החסד מצד הארת חסד דאימא (רח"ו). ולפ"ז בסטר דרום היינו חסד דזעיר. והמעין שבו
הוא מצד הארת חסד אימא. ולקמן ביאר הזוהר ששורש העיקרי הוא מאבא (מ"מ).
⁵⁰⁶ ואתלמי, והמוסגר נמחק ביהל אור
⁵⁰⁷ והוא המעין שביחזקאל {מז, ב} מש"ש מפכים כו' מי ברכים כו', ונקט ברכים חדא נקט, וה"ה
למתנים, דכולן שוין. והן ב' היכלות דכלילן כמש"ש (יהל אור).
⁵⁰⁸ דהוא מעין החכמה כמש"ו, ולכן הוא בדרום, הרוצה להחכים ידרים {ב"ב כה:}, חכמה נחית
בימינא {תקו"ז ד.}. ואינו מתגלה כ"א בברכים, כמש"ש בפ' פקודי רמ"ז ב' מאתר דא ינקי כל אינון
מאריהון דחכמתא. וכן שם למעלה האי חיותא יופיאל שמיה ואיהו קיימא בכל אינון רזין דחכמתא
וכל אינון מפתחאן דחכמתא קיימין ביה כו' (יהל אור).
⁵⁰⁹ היינו וורידים ההולכים מזרוע לרחם (רח"ו). הוא י', נקוד' דאור כו' (יהל אור).
⁵¹⁰ דא י' דאבא דרום (רח"ו).
⁵¹¹ כותלאל דדרום אינון מיס עיילין גו עזרה ומתמן כו'. כ"ל (יהל אור).
⁵¹² הבינה (רח"ו). נמצא שמעיין זה שרשו הוא מאבא שהוא יו"ד. ומשם לאימא לחסד שלה ומשם
לחסד דזעיר. ומשם ליסוד דזעיר (מ"מ).
⁵¹³ פ' אחר הגיעם עד המ' הנקרא מקדשא יוצאים לבר הנחל השטים (מ"מ).
⁵¹⁴ כמש"ש בירוש' {סנהדרין פ' חלק ה"ב נב.} ובז"ח רות {מרגליות עח.} ע"ש (יהל אור).
⁵¹⁵ ר"ל אין מהרהרין על נקבות. וז"ש דאתחזון תמן דכורין כו' וכנ"ל, שהן ישטפון כו', וכן הן
מחכימין כו'. וז"ש ותו דהא אתפקחין כו' (יהל אור).

<p>תו דהא יתפקחון למנדע מלין סתימין דמלכא עלאה גו מקדשא דא כל הרהורין⁵¹⁶ ישתכחון בר הרהורא דחדוה דמלכא קדישא</p>	<p>ועוד שהרי יתפקחו לדעת דברים נסתרים של המלך העליון. תוך המקדש הזה כל הרהורים נשכחו, פרט להרהור של שמחת המלך הקדוש.</p>
<p>ענפא⁵¹⁷ חד נפיק גו⁵¹⁸ אמצעו דההוא מעיניא אמר רב מתיבתא כד קריבנא לההוא ענפא גו מעיניא אסתלק ענפא לעילא לעילא כל מה דקריבנא הכי אסתלק יסודא ושרשא דההוא ענפא לאו איהו אלא במיא</p>	<p>ענף אחד יוצא בתוך אמצע אותו מעיין, אמר ראש הישיבה, כשהתקרבת לאותו ענף שבתוך המעיין, עלה ענף למעלה למעלה, כל מה שהתקרבת כן עלה, יסוד ושרש אותו ענף אינו רק במים.</p>
<p>ההוא ענפא חפי עלמין כל גוונין דעלמא באינון טרפין דיליה איבא דיליה לא ידיע מהו ולא יכלין למנדע ואמר דקא שאיל למשיח על ההוא איבא ואמר איבא דא גניז לאיש משענתו⁵¹⁹ בידו מרוב ימים מאן דוכי למנדע דא לינדע</p>	<p>אותו ענף מכסה עולמות, כל גווני העולם באותם הענפים שלו, פרו לא ידוע מהו, ולא יכולים לדעת. ואמר ששאל את המשיח על אותו פרי, ואמר פרי זה גנוז לאיש משענתו בידו מרוב ימים, מי שזוכה לדעת זה שידע.</p>
<p>רקיע חד⁵²⁰ אית על ההוא ענפא פריש לעילא מההוא רקיע אזיל טלא ע"ג מעיניא דא ולא יתיר⁵²¹ כד אסתכל ב"ג לההוא רקיע מרחיק דמי תכלא⁵²² קריב יתיר⁵²³ דמי סומקא קריב יתיר דמי ירוק קרוב יתיר דמי חוור דלית חוור בעלמא כגיניה</p>	<p>רקיע אחד יש על אותו ענף פרוש למעלה, מאותו רקיע הולך טל על גבי אותו מעיין ולא יותר. כשמסתכל אדם על אותו רקיע מרחוק, דומה לתכלת, יותר קרוב דומה לאדום, קרוב יותר דומה לירוק, קרוב יותר דומה ללבן, שאין בעולם לבן כמותו.</p>
<p>טלא דקא אזיל מניה אשתאיב בההוא ענפא ועביד איבא דא ואתרבי ההוא רקיעא איהו אזיל בגלגולא יתיר ממה דעיינין יכלין לאסתכלא⁵²⁴ כל אינון נטורי קיימא קדישא (ס"א בעון) דבעון לאתחזאה קמי מלכא דהא לא אתחזון אלא בגין לאתחזאה דאינון בני גזירו קדישא וע"ד יראה כל זכור⁵²⁵ אינון בני קיימא קדישא</p>	<p>טל שהולך ממנו נשאב באותו ענף ועושה פרי זה, ומתגדל אותו רקיע, הוא הולך בגלגול יותר ממה שעיינים יכולות להסתכל. כל אותם שומרי ברית הקודש (רוצים) שרוצים להראות לפני המלך, שהרי לא נראו אלא בשביל להראות שהם בני מילה קדושה, ועל זה "יראה כל זכורך", אותם בני ברית קודש.</p>

⁵¹⁶ ר"ל העומד בבה"מ בראית רגלים, כמ"ש את פני האדון ה' (יהל אור).

⁵¹⁷ הוא מסט' דגבורה, ולכן כל גוונין דעלמא כו'. והמעיינא מסט' דחסד (יהל אור).

⁵¹⁸ יסוד דז"א (רח"ו).

⁵¹⁹ לאותן שיזכו למקום רב ימים, והם עתידין להחיות המתים, ומעלתן ידוע בג"ע. וז"ש וע"ד חדי (יהל אור).

⁵²⁰ דעת יסוד דאימא (רח"ו). בחי' הדעת. ומשם ולמעלה נעלם (יהל אור).

⁵²¹ פירש שהטל אינו יורד אלא ע"ג המעיין דווקא ולא במקום אחר, והיינו אחר ירידת המעיין עד יסוד זעיר. משפיע לו יסוד דאימא הנקרא רקיע (מ"מ).

⁵²² הם ד' אותיות הוי"ה (רח"ו), ולפ"ז תכלא היא ה' אחרונה סומקא ה' ראשונה. ירוק ו' חוור י' (מ"מ).

⁵²³ הן ד' גוונין דיריעות המשכן, תכלת, וארגמן דהוא גוון המורכב, במקום ירוק, ותולעת, ושש. כי הרקיע הוא היריעות. והן ד' גוונין דשמא. והן מלמטה למעלה, נוק' ואח"כ דכורי' (יהל אור).

⁵²⁴ כאן צ"ל מ"ש קס"ו א' לזימנין חשוכא כו' עד לאסתכלא לעילא. ואח"כ שם אי חסידא קדישא עד אר"ש. ואח"כ קס"ה ע"א ת"ח ההוא רקיע כו'. ומקל נהימו כו' כל אינון אגנין כו'. אותן שאמר למעלה קס"ה ע"ב שית אלף אגנין כו' (יהל אור).

⁵²⁵ לשון זכרון (רח"ו).

<p>דייק רב מתיבתא⁵²⁶ זכורך ולא זכרך דהא זכר כתיב ולא זכור מאי זכורך אלא כל אינון דנטרין קיימא קדישא ולא חבאן ביה אינון הוו בני מלכא דבכל יומא משתכח בהו ודכיר לון תדיר וע"ד זכורך ההוא דאית ביה קיימא קדישא דדכיר לון מלכא בכל יומא דלית שבחא קמי מלכא עלאה (אלא) כמאן דנטיר קיימא דא</p>	<p>דייק ראש הישיבה זכורך ולא זכרך, שהרי זכר כתוב ולא זכור. מה זה זכורך, אלא כל אותם ששמרו ברית קודש ולא חטאו בו, הם היו בני המלך, שבכל יום משתבח בהם וזכר אותם תמיד, ועל כן "זכורך" ההוא שיש בו ברית קדוש, שזוכר אותם המלך בכל יום, שאין שבח לפני המלך העליון (אלא) כמי ששומר ברית זו.</p>
<p>וע"ד בעי דיתחזון תלת זמנין בשתא קמיה תלת זמנין אמאי אלא בגין אבהן קדמאי דקבילו להאי ברית קדמאה לכל פקודין דאורייתא ובג"כ תלת זמנין אינון בשתא אברהם קביל ברית יצחק קביל ברית יעקב הוה שלים מכלהו וע"ד כתיב ביה ויעקב איש תם שלים מכלא</p>	<p>ועל כן צריך להראות שלש פעמים בשנה לפניו. למה שלש פעמים, אלא בגלל אבות הראשונים שקבלו ברית זו ראשונה לכל מצוות התורה, ולכן שלש פעמים הם בשנה, אברהם קבל ברית, יצחק קבל ברית, יעקב היה שלם מכלם, ועל כן כתוב בו "ויעקב איש תם" שלם מהכל.</p>
<p>אברהם תמים אקרי ולא הוה כ"כ שלים אבל תם שלים מכלא מה כתיב בנח איש צדיק תמים היה בדורותיו דהוה רשים ברשימו קדישא בינייהו ואמר רב מתיבתא בכל אתר דכתיב תמים דרשים ברשימו קדישא באת קיימא דברית ובגין</p>	<p>אברהם נקרא תמים, ולא היה כל כך שלם, אבל תם שלם מהכל. מה כתוב בנח "איש צדיק תמים היה בדורותיו" היה רשום ברושם קדוש ביניהם. ואמר ראש הישיבה, בכל מקום שכתוב תמים, שרשום ברושם קדוש, באות קיום הברית, ומשום</p>
<p>קסו/א</p>	
<p>דנטר בריתא קרי תמים בדורותיו מה דלא הוו כלהו הכי דאינון מחבלין ארחייהו</p>	<p>ששומר הברית, נקרא תמים בדורותיו, מה שלא היו כולם כך, שהם מחבלים דרכיהם.</p>
<p>וע"ד כתיב את האלהים התהלך נח וכי מאן יכיל למיהך עמיה אבל כל מאן דנטיר בריח קדישא אזדווגת ביה שכנינתא ושריאת עליה ובג"כ תמים תהיה עם יי' אלהיך תמים תהיה ולבתר עם יי' אלהיך בזווגא חדא דכיון דנטיר ברית דא עם יי' להוי ולא אתפרש מגיה</p>	<p>ועל זה כתוב "את האלהים התהלך נח", וכי מי יכול ללכת עמו, אלא כל מי ששומר ברית קודש, מזדווגת בו שכינה ושורה עליו, ולכן "תמים תהיה עם ה' אלהיך", תמים תהיה, ואחר כך עם ה' אלהיך, בזווג אחד, שכיון ששומר ברית זו, עם ה', ולא נפרד ממנו.</p>
<p>באברהם כתיב התהלך לפני והיה תמים גזירו דאת קיימא התהלך לפני מהכא דלא יהך נברא בתר אתתא אלא קמהא ארח כשר איהו</p>	<p>באברהם כתוב "התהלך לפני והיה תמים", מילת אותו ברית "התהלך לפני". מכאן שלא ילך גבר אחר אשה, אלא לפניה, דרך כשר הוא.</p>
<p>והא כתיב הנה אנכי שולח מלאך לפניך ושלחתי לפניך מלאך לאברהם דלא הוה גזיר דחה ליה לקמה וע"ד לא כתיב היה תמים והתהלך לפני אלא התהלך לפני דלא יאות אנת עד שתהא תמים וכן בכלהו</p>	<p>והרי כתוב "הנה אנכי שולח מלאך לפניך" "ושלחתי לפניך מלאך", לאברהם שלא היה מהול, דחה אותו לפניו, ועל כן לא כתוב "היה תמים והתהלך לפני", אלא "התהלך לפני", שלא ראוי אתה עד שתהיה תמים, וכן</p>

⁵²⁶ זכורך מ' על הזכרות להראותו, ואף שנא' במקום אחר {דברים כ, יג} ג"כ כל זכורה לפי כו', הכל ג"כ בשביל זה, דלא עאלו בברית ושמרוהו (יהל אור).

<p>כיון דב"נ תמים ונטיר ליה מיד היא לקמיה ואיהו אבתרה כשר איהו לדא⁵²⁷ לגרעונא מה כתיב כי שב מאחרי⁵²⁸</p>	<p>בכלם. כיון שאדם תמים ושומר אותו, מיד היא לפניו, והוא אחריה כשר הוא לזה, לחסרון מה כתוב "כי שב מאחרי".</p>
<p>נח נזיר הוה ותמים פריעה לא הוה ביה ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב את האלהים ולא אחר האלהים לקמא לא הוה בגין דהוה נזיר לאחורא לא הוה בגין דלא אתפרע איך הוה את האלהים סמיך ליה ולא יכיל לאסתכלא ביה דלאו כשר כ"כ</p>	<p>נח מהול היה ותמים, פריעה לא היתה בו, ומשום שלא היתה בו פריעה, מה כתוב "את האלהים" ולא "אחר האלהים", לפנים לא היה, משום שהיה מהול, לאחור לא היה משום שלא נפרע, איך היה את האלהים, סמוך לו, ולא יכול להסתכל בו, שלא כל כך כשר.</p>
<p>בישראל כתיב ויי' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו' כיון דאמרו ישראל המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים כביכול אתחלש דעתא כתיב ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מהנה ישראל וילך מאחריהם ויסע למעבד בהו נוקמין (חסר)</p>	<p>בישראל כתוב "וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולילה בעמוד אש וגו'", כיון שאמרו ישראל "המבלי אין קברים במצרים וגו' כי טוב לנו עבוד את מצרים", כביכול נחלש דעתו, כתוב "ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מהנה ישראל וילך מאחריהם", ויסע, לעשות בהם נקמות.</p>
<p>וע"ד חדי משיח וחדו רב מתיבתא דקא אתבשר בדא ואמר רב מתיבתא דהא דייק למשיח ואמר מנא הוה לדניאל דקאמר (דניאל ה כח) פרים פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס מאינון אתוון דפרסין⁵²⁹ אשתמע ליה והכא מאי הוא⁵³⁰ א"ל הכי הוא⁵³² ודאי פרים פריסת מלכותך חייבא ע"י דמשיח אחרא⁵³³ ולבתר ישלוט⁵³⁴ מלך</p>	<p>ועל זה שמח המשיח, ושמח ראש הישיבה, שהתבשר בזה ואמר ראש הישיבה, שהרי דייק למשיח, ואמר מנין היה לדניאל שאמר "פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס" [שבר מלכותך לשנים ונתנה למדי ופרס] מאותן אותיות של ופרסין נשמע לו, וכאן מהו, אמר לו כך זה ודאי, פרס פריסת מלכותך הרשעה על ידי משיח</p>

⁵²⁷ שאיסור ההליכה אחרי אשה משום הרהור, ואפי' אחרי אשתו, שלא יהרהר באחרת. ואף בצדיק גמור, משום שאנו בע"ה, ושם החילוף. וכ"ה בשכינה, בסיהרא דע"ה אסור, אבל מי שזכה לעה"ח ודאי מותר, דשם גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה, ושם אין פחד, והשגחת השכינה על הכל, וזהו שהיא מאחוריו, אבל לזכות להדבק בה כהוגן, זיווגא דשכינתא, הוא כנ"ל (יהל אור).

⁵²⁸ כי תחלה היה אחורי השכינה. וכשחטא שב מאחוריה לצד פניה. ונלע"ד מזש"ה וימלא אחרי לפי שהאחרים שחטאו אמר להם משה כי על כן שבתם מאחרי ה' כי היו אחריה ושבו משם לצד פניה: אבל כלב ימלא אחרי נשאר אחרי הגם שהיה מדבר א' בפה וא' בלב. וביהושע ודאי ולא איצטריך למיכתביה (מ"מ).

⁵²⁹ היאך (נוסף ציהל אור).

⁵³⁰ פירש שהיו מדברים על ענין משיח שיפול ביד מלך פרס לכן אמר והכא מה הוא ר"ל היכא רמיזא (מ"מ).

⁵³¹ והכא מאי הוא (נמחק ציהל אור).

⁵³² ר"ל דפרסין מורה פריס מלכותך, ומורה פרס, כמ"ש רש"י {סנהדרין כב.}, אבל הוא מורה להיפך, דפריסת מלכותו של פרס. והשיב לו, אין ה"נ דשבירת מלכותו נרמז כאן, אבל ע"כ ימלוך מקודם, ולכן מוכח שמקודם יקבל מלכות. ואמר שמרמז הכל על הגאולה כמש"ו. וכן בימי דניאל, שנשברה ע"י מלכות יון. אבל ד' תיבות אלו מנא מנא כו', הוא רומז על ד' מלכות, ופרסין על מלכותא חייבא, והיא תשבר ע"י ב' משיחין כמש"ו. וז"ש ופרסין לשון רבים. וכאן נא' ופרסין לשון שביירה, כמ"ש עד די התגזרת אבן כו' (יהל אור).

⁵³³ משיח בן יוסף (רח"ו).

⁵³⁴ פירש אחר שמשיח בן יוסף יאבד מלכות חייבא, אח"כ ישלוט מלך פרס ויהרוג משיח בן יוסף ויבוא משיח בן דוד שיקבל המלכות (מ"מ).

<p>פרס ויטול מלכוון סניאין והוא ישלט על ארעא קדישא תריסר ירחי והוא ישלוט ויקטול סניאין וההוא משיחא ולבתר יפול ויקבלון מלכותא קדישי עליונין וע"ד ופרסין מלכא דפרס אשתמע הכא⁵³⁵</p>	<p>אחר, ואחר כך ישלוט מלך פרס ויטול מלכות רבות וישלוט על ארץ הקדש שנים עשר חדשים, וישלוט ויהרוג רבים ואותו משיח, ואחר כך יפול ויקבלו את המלכות קדושים עליונים, ועל זה ופרסין מלך פרס נשמע כאן.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה בההוא מעיינא בההוא מעיינא מגדלא כל זיני אילנין דנציב קב"ה בג"ע וכלהו קיימי לאסוותא טרפין ואיבין וענפין ולחדו לבא תדיר ולית בינייהו כפנא ודאגה ואנחה לעלמין זכאה עמא דכל דא מחכאן וכל דא גניז לון</p>	<p>אזה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה באותו מעיין, באותו מעיין מגדלים כל מיני אילנות שהציב הקדוש ברוך הוא בגן עדן, וכולם קיימים לרפואה, עלים ופירות וענפים ולשמחת הלב תמיד, ואין ביניהם רעב ודאגה ואנחה לעולמים, אשרי העם שלכל זה מצפים, וכל זה גנוז להם.</p>
<p>אר"ש בקרקע דהאי מקדשא אית מאלין פליאן א"ל אי רבי אי ר' זכאה חולקך⁵³⁶ דכל האי בההוא ע"ג ההוא מעיינא רקימא אבל לית מאן דיכיל לאסתכלא ביה לזמנין נהירו דיליה נהורא לזמנין חשוכא לזמנין גוון ארגוונא מנצצן דלא יכלין עיינין לאסתכלא לעילא</p>	<p>אמר רבי שמעון בקרקע המקדש הזה יש מאותן הפלאות, אמר לו אזה רבי אי רבי, אשרי חלקך שכל זה באותו Q על גבי Q אותו מעין נרקם, אבל אין מי שיכול להסתכל בו. לפעמים אורו אור, לפעמים חושך, לפעמים צבע ארגמן נוצצים שהעינים לא יכולות להסתכל למעלה.</p>
<p>(ס"א ההיא) היא דשאלת חסידא קדישא מההוא קרקע דמקדשא⁵³⁷ רב מתיבתא לא פריש מניה דהא גניז איהו גו ירדנא⁵³⁸ והא אמינא לך מה דאמינא אבל נשאל מלה דא ותנדע מה דתנדע</p>	<p>(ההיא) היא ששאלת חסיד קדוש מאותו קרקע המקדש, ראש הישיבה לא נפרד ממנו, שהרי גנוז הוא בתוך הירדן, והרי אמרתי לך מה שאמרתי, אבל נשאל דבר זה ותדע מה שתדע.</p>
<p>ירדן דא עאל⁵³⁹ ואתמשך זמנא דהא בשתא גו ההוא נהר דנפיק מעדן⁵⁴⁰ לאו מאינן ארבע נהרין⁵⁴¹ דאתמשכן מניה אלא ביה ממש⁵⁴² כיון דמטי⁵⁴³ לגביה איהו⁵⁴⁴ אתמשך ואתפשט ועאל גו ירדנא וכיון⁵⁴⁵ דמטי גו קרקע דמקדשא⁵⁴⁶ אשתכך תמן</p>	<p>ירדן זה נכנס ונמשך זמן אחד בשנה, לתוך אותו נהר שיוצא מעדן, ולא מאותם ארבעה נהרות שנמשכים ממנו, אלא בו ממש. כיון שהגיע אליו, הוא נמשך ומתפשט ונכנס לתוך הירדן. וכיון שמגיע לתוך קרקע</p>

⁵³⁵ עי' גרסת הגר"א

⁵³⁶ ההוא דשאלת חסידא קדישא מההוא קרקע (נוסף ציהל אור).

⁵³⁷ פי' מקדש היא מלכות. וקרקע הוא יסוד דיליה (מ"מ).

⁵³⁸ פי' יסוד דזעיר נקרא ירדן כדבסמוך (מ"מ).

⁵³⁹ יסוד דכורא נקרא כן ויסוד נוק' להפך נרדי ואפשר כי הוא לויתן גופיה יגיח ירדן אל פיה או יהיה ירדן דעת בסוד ס"ר לראות כנז' בכוונת הקטרת (רח"ו), ובסמוך חזר הרח"ו לפירוש קמא שירדן הוא יסוד דזעיר (מ"מ).

⁵⁴⁰ יסוד דאימא (רח"ו).

⁵⁴¹ כחב"ד (רח"ו).

⁵⁴² משרשו (רח"ו), והכוונה שהיסוד הנז' אינו יונק מהארת כחב"ד שנמשכו ע"י יסוד הבינה למטה אלא ביה ממש דהיינו שעולה בסוד הדעת ויונק משורש יסוד דאימא (מ"מ).

⁵⁴³ ר"ל כאשר הגיע הירדן להנהר אתמשך הנהר בירדן ועיילי עד קרקע דמקדשא (יהל אור).

⁵⁴⁴ עד הדעת (רח"ו).

⁵⁴⁵ יסוד תחתון (רח"ו).

⁵⁴⁶ יסוד דנוק' (רח"ו).

המקדש, נמצא שם שלשה ימים, ולא מתפשט ולא נמשך למקום אחר.	תלת יומין ⁵⁴⁷ ולא אתפשט ולא אתמשך לאתר אחרא
ואמר ראש הישיבה, שכשחוזר אותו נהר למקומו, משאיר שם כל מיני ציורים שעושה הקדוש ברוך הוא בגן עדן, שאותם ציורים גנוזים תחת מקומם.	ואמר רב מתיבתא דכד אהדר ההוא נהר לאתריה שביק תמן כל זיני ציורין ⁵⁴⁸ דקא עביד קב"ה בג"ע דאינון ציורין גניזין דתחת דוכתייהו ⁵⁴⁹ (חסר)
אלה כאן ואלה כאן, ועולים ויורדים כמקדם. באותו צד דרום יש שלש מאות וחמשים עמודים מכל מיני מרגליות, ואלה אותם שמאירים תמיד ונוטפים בשמים נסתרים שלא התגלו מעולם, ארבעה אגנים בכל	אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתי כדקדמיתא ⁵⁵⁰ בההוא סטר דרום ⁵⁵¹ אית תלת מאה וחמשיין ⁵⁵² עמודין מכל זיני מרגלאן ⁵⁵³ ואלין אינון דנהרין תדיר ונטפין בוסמין שמירין דלא אתגלו לעלמין ארבע אנניין ⁵⁵⁴ בכל
עמוד ועמוד נעוצים.	קסו/ב עמודא ועמודא נעיצין ⁵⁵⁵
וכשאותם בשמים נוטפים מאותם עמודים, נופלים בהם ומתמלאים כל האגנות, ולא יוצאים הבשמים לחוץ. לעתיד לבא מאותם בשמים עתידים להקטיר בכל יום קטורת לפני המלך הקדוש, שלא יהיו מכתישת בני האדם. אותם בשמים לא ידוע עקרם וממה היו, אלא מאותם עמודים שנופלים שם.	וכד אינון בוסמין נטפין ⁵⁵⁶ מאינון עמודין נפלי בהו ואתמליין כלהו אגנות ולא נפקין בוסמין לבר מאינון בוסמין זמינין לזמנא דאתי לאקטרא בכל יומא קטורתא קמי מלכא קדישא דלא יהו מכתישו דבני נשא אינון בוסמין לא ידיע עקרא דלהון ⁵⁵⁷ וממה הו אלא מאינון עמודין נפלין תמן
שני נשרים בכל עמוד ועמוד נוצצים ולוהטים בכל הצבעים. שבע מאות	תריין נשרין ⁵⁵⁸ בכל עמודא ועמודא מתנצצין ⁵⁵⁹ מתלהטין בכל גוונין שבע

⁵⁴⁷ יסוד ג' ימי הקליטה (רח"ו).

⁵⁴⁸ הם כל המציאות הרוחניים הדקים שבחכמה (או ריקר).

⁵⁴⁹ כאן חסר (רח"ו).

⁵⁵⁰ מ"דוכתייהו" עד כאן צ"ל לקמן קע ע"ב (יהל אור).

⁵⁵¹ חסד (רח"ו). לפי שהזכירו כבר דמעיינא נפיק מתמן (יהל אור).

⁵⁵² הם סוד היסוד עמוד ודאי, ונצח והוד שני עמודים, והיותם שלש מאות וחמשים היינו בסוד ה"א שהיא שלשה ווין כל וא"ו עמוד הם מאה עמודים, הם שלש מאות עמודים, והוא סוד ה"א דהיינו חמש שהם בסוד כללות המשים עמודים, והם בסוד הדרום ימין בחסד, והם סוד שחקים טוחנים הבשמים לקטורת שהוא סוד קשר המלכות עם כל שאר הספירות בסוד מי זאת עולה מן המדבר מקוטרת מר ולבונה וכו', ואבקת רוכל פירשו בזוהר שהוא היסוד עם המלכות כדפירשנו בספ"ר בשער ערכי הבנויים, ואותם העמודים הם כלולים מכל הספי' (אור יקר). הן ברזא דשמשא דנהרא בתוקפא דדרום, ולכן המנורה בדרום, ולכן אינון נהרין תדיר, וכן מנרתין תלויין כאן, כמ"ש למטה. והוא ברזא ואור החמה יהיה כו', שהוא ז"פ ז', שהוא נש"ב, כאור שבעת הימים, ז"פ נ', ומ"ש בת"י {תרגום יונתן ישע"ל, ל, כו} שמ"ג פעמים, בלא הכלילות (יהל אור).

⁵⁵³ כדי שאותם הבשמים יהיה בהם בחינת כל הספירות כדי שיוקשרו כלם בקטורת, נפאן מלשון נפה שאותם הבשמים המעוררים קשר האהבה יוצאים משם מתוקנים (אור יקר).

⁵⁵⁴ בסוד האדנים ד' אותיות אדנ"י המשלימתם (רח"ו). הן אתה דחסד (יהל אור).

⁵⁵⁵ כמעד איש ולויתו (רח"ו).

⁵⁵⁶ מ"נ בסוד וידי נטפו מר שני ידים דבגו יסוד דנוק' (רח"ו). ואעפ"י שהעמודים הם בחי' דכורא

⁵⁵⁷ עכ"ז נטפין ביסמין שהם המ"נ שהמ"נ שרשם מהדכורא (מ"מ).

⁵⁵⁸ לרוב עילויים מלמעלה מהספירות הנעלמות (אור יקר).

⁵⁵⁹ סוד הבינה נשר הגדול בעל הכנפים על העמודים ודאי והם שנים אל מציאות הימין והשמאל (אור יקר).

<p>מאה⁵⁶⁰ נשרין⁵⁶¹ אינון פרהין אלין הכא ואלין הכא בגלגולא דעמודין כד אסתחרן לא יכלין עיינין לאסתכלא⁵⁶² דוכתא דבהו⁵⁶³</p>	<p>נשרים הם פורחים, אלה כאן ואלה כאן בגלגול העמודים, כשמסתובבים לא יכולות העיניים להסתכל במקום שלהם.</p>
<p>תלת אתוון⁵⁶⁴ בלשין ופרהין מפומא דא לפומא דא בגלגולא דעמודין ונשרין כל אינון אתוון מרקמן באשא חוורא⁵⁶⁵ ודהבא ירוקא⁵⁶⁶ תרין אלפין ומאה⁵⁶⁷ מנרתין⁵⁶⁸ תליין בין אינון עמודין ותריין אלפין ומאה שרגין בכל מנרתא ומנרתא דלקין ביממא ובליליא מתדעכי⁵⁶⁹ על צערא דישראל כד אתי צפרא דלקין כלהו מגרמייהו</p>	<p>שלוש אותיות בולטות ופורחות מפה זה לפה זה, בגלגול העמודים והנשרים, כל אותן אותיות מרוקמות באש לבנה, וזהב ירוק אלפיים ומאה מנורות תלויות בין אותם עמודים, ואלפיים ומאה נרות בכל מנורה ומנורה דולקים ביום, ובלילה דועכים על צער ישראל, כשמגיע הבוקר דולקים כולם מעצמם.</p>
<p>אדהו יתבי אמרי הא רמש ליליא א"ל לר"ש אי חסידא קדישא נהירו דעלמא טול פנקסא דאחמתא דא וטול שרגא וכתוב מלין אלין דהא מטא זמנא דילן לפקדא כל חד וחד לגו קבריה⁵⁷⁰ עד פלגו ליליא דקב"ה עאל גו גנתא⁵⁷¹ לאשתעשעא בהדי</p>	<p>עד שהיו יושבים אמרו, הרי נחשך הלילה, אמר לו לרבי שמעון, אהה חסיד קדוש אור העולם, קח פנקס של אוצר המלך זה, וקח נר, וכתב דברים אלו, שהרי הגיע זמננו לפקוד כל אחד ואחד לתוך קברו, עד חצות הלילה</p>

⁵⁵⁹ לרוב בחינות הבינה כגוני הספירות (או ריקר).

⁵⁶⁰ ודאי שכן בינה נקראת שבע שנים ובכללות היא שבע מאה (או ריקר).

⁵⁶¹ כי העמודים הם ש"ן והנשרים שנים לכל א' הם ת"ש (רח"ו).

⁵⁶² גלגול הבינה ובחינותיה על בחינות הספירות בלתי מושג לרוב מהירות ההשפעה וגלגול הבחינות, "תלת אתוון" הוא סוד יה"ו שהם חסד. דין ורחמים הבא "מפימא לפימא" מנשר ימין לנשר שמאל, והיינו סוד גלגול העמודים שהם מתגלגלים מדין לרחמים ומרחמים לחסד, וכן מתגלגלין מבחינה לבחינה, ולא דוקא אותיות יה"ו דאמר אלא הוא הדין גלגול אלפא כיתות בצירוף האותיות שלשה כמבואר בזוהר שיר השירים ובפרשת ויצא (אור יקר).

⁵⁶³ זכו (מנטוזה).

⁵⁶⁴ יה"ו (רח"ו).

⁵⁶⁵ מחסד (אור יקר).

⁵⁶⁶ בינה, ושורש האותיות בספירות בבינה ובחסד כדפירשנו בספ"ר בשער האותיות (אור יקר).

⁵⁶⁷ הם סוד יה"ו, שני אלפים י"ה ומאה ו' "מנרת" ודאי ספירות, ולהיות "השרגא" המלכות ובה בחינת שלשה אותיות שהם יה"ו לכך הם "תרי אלפי ומאה שרגי ככל מנרתא ומנרתא" דהיינו מצד המלכות יה"ו ביד ויה? בה? ויה"ו בר, דלקין כימטא מצד אור התפארת שאין גלות וחשך משיג שם, אמנם בליליא שהיא מלכות שהיא בגלות מתדעכי שמשם החשך שהוא הגלות ובת העדר האור, וכד אתי צפרא שמתעורר החסד שבה אור הבוקר כנודע (אור יקר), והן בכל עמוד ג' מצד זה וג' מצד זה, והוא סוד המנורה. וכ"ה חשבון אתוון דנשרין (יהל אור).

⁵⁶⁸ הנה העמודים הנז' הם סוד וו"ן כי כל עמוד בסוד ו' כמש' ווי העמודים והנה ששה פ' ש"ן דהיינו כל עמוד בבחי' ו' הם תרין אלפין ומאה (רח"ו).

⁵⁶⁹ צערא דכ"י, לילה. ועבז"ח רות {לירנו קז. מרגליות פח.} ואיכה {לירנו קיב. מרגליות צב.} וכן הסיהרא. משא"כ שמשא ויממא, דמצד עצמן הן שלמים ומאירין, ואינון חסרים (יהל אור).

⁵⁷⁰ ענין זה דבר מתמיה, מה היו אלו המדברים עם ר' שמעון, היו נפשות או רוחות, אם היו הנפשות אם כן איך אמר "עד פלגו ליליא" וכו' "וכדין כל חד וחד פרח לתמן" כי הנפש אינה נכנסת בגן עדן אלא בראשי חדשים ושבתות, ואם היו הרוחות אם כן איך אמר "לפקדא כל חד וחד לגו קבריה" שאין רוח פוקד הקבר אלא הנפש, לכך נראה שודאי היו הנפשות, ובחצות לילה שמתחדש הרוח בשעשוע קב"ה בגן עדן יש כח לקצת נפשות לעלות להתעדן בגן עדן בשעשוע ההוא, ומה שנמצא בזוהר דדווקא בראש חדש ושבתות היינו להקשר נפש ברוח ורוח בנשמה בסוד והשביע בצחצחות נפשך, אמנם סתם יש מקום לקצת נפשות להתענג שם (אור יקר). כי הם פוקדים קבריהם כל הלילה ועושים זווג נפש ברוח (רח"ו).

⁵⁷¹ בכאן נראה שהקב"ה הוא יעקב וגנתא הוא לאה והצדיקים עולים בה בסוד מ"נ (מ"מ).

<p>צדיקייא וכדין כל חד וחד פרה לתמן⁵⁷² ולמחר נהוי גבך הואיל ויהבו לן רשו לאשלמא דורונא דקא משדרי לך פרחי בכח ר"ש וגעא</p>	<p>שהקדוש ברוך הוא נכנס לתוך הגן להשתעשע יחד עם הצדיקים, ואז כל אחד ואחד פורח לשם, ולמחר נהיה אצלך, הואיל ונתנו לנו רשות להשלים דורון שמשלחים לך, פרחו ובכה רבי שמעון וגעה.</p>
<p>פתח ואמר אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד אורייתא אורייתא נהירו דכל עלמין כמה ימין⁵⁷³ ונחלין⁵⁷⁴ ומקוריין⁵⁷⁵ ומבוועין⁵⁷⁶ מתפשטי מנך לכל סטרין מנך כלא עלך קיימי עלאין ותתאין נהירו עלאה (בדא)⁵⁷⁷ מנך נפקא</p>	<p>פתח ואמר "אילת אהבים ויעלת חן דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד", תורה תורה אור כל העולמות, כמה ימים ונחלים ומקורות ומבוועים מתפשטים ממך, לכל הצדדים ממך, הכל עליך עומדים עליונים ותחתונים, אור העליון (בזה) ממך יוצא.</p>
<p>אורייתא אורייתא מה אימא לגבך אילת אהבים אנת ויעלת חן (גבי) עילא ותתא רחימין דילך מאן יזכי⁵⁷⁸ לינקא מנך כדקא יאות אורייתא אורייתא שעשועים דמארך מאן יכיל לגלאה ולמימר סטרין וגניזין דילך</p>	<p>תורה תורה מה אמר עליך "אילת אהבים" את "ויעלת חן" (אצל) מעלה ומטה אהובים שלך, מי יזכה לינק ממך כראוי. תורה תורה שעשועים של רבונך, מי יכול לגלות ולומר סטרים וגניזות שלך.</p>
<p>בכה ואעיל רישיה בין ברכוי ונשק לעפרא אדהכי חמא כמה דיוקנין דחברייתא סחרניה א"ל לא תדחל בריה דיוחאי לא תדחל בוצינא קדישא כתוב וחדוי גו חדוה דמארך כתב כל אינון מלין דשמע בההוא ליליא ולעא לון ולהג לון ולא אנשי מלא</p>	<p>בכה והכניס ראשו בין ברכיו ונשק את העפר. בין כך ראה כמה דמויות של חברים סביבו, אמר לו אל תירא בר יוחאי, אל תפחד נר קדוש, תכתב, ותשמח תוך שמחת רבונך, כתב כל הדברים הללו ששמע באותו לילה ולמד בהם ועסק בהם ולא שכח דבר.</p>
<p>וההוא שרגא נהיר קמיה כל ההוא ליליא עד דאתא צפרא כד אתא צפרא זקף עיניו וחמא חד נהירו דהוה נהיר ברקיעא מאיך עיניו לתתא אהדר כמלקדמין וחמא נהירו בכל רקיע דנהיר וסליק בההוא נהירו דיוקנא דביתא בכמה ציורין חדא ר"ש⁵⁷⁹ ולפום רגעא אנניו ההוא נהורא</p>	<p>ואותו נר האיר לפניו כל אותו הלילה, עד שהגיע הבוקר, כשהגיע הבוקר הרים עיניו וראה אור אחד, שהיה מאיר ברקיע, הוריד עיניו למטה, חזר כמקדם, וראה אור בכל הרקיע שמאיר, ועולה באותו אור דמות הבית, בכמה ציורים. שמח רבי שמעון, ולפי רגע נגנז כל אותו האור.</p>
<p>אדהכי הא אינון תרין שליהן אתיין אשכחוהו רישיה בין ברכוי אמרו ליה שלמא עליה דמר שלמא למאן דעלאין ותתאין בעאן לאקדמא ליה שלם קום קום ר"ש וחדא בהו אמרו ליה ולא חמית נייחא</p>	<p>בין כך הרי אותם שני שליחים באים, מצאוהו ראשו בין ברכיו, אמרו לו שלום עליך, מר שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו, שלום. קום. קום רבי שמעון ושמח בהם, אמרו לו, ולא ראית נחת רוח שעשה</p>

⁵⁷² לעורך מ"ן ש"מ שעל זוג יעקב ולא מדבר (רח"ו).

⁵⁷³ מלכות (רח"ו).

⁵⁷⁴ ר"ק (רח"ו).

⁵⁷⁵ בינה (רח"ו).

⁵⁷⁶ חכמה (רח"ו).

⁵⁷⁷ נמחק בנ"מ.

⁵⁷⁸ פירש אפילו הצדיקים שהם אהובים שלך מי הוא שיזכה לסודות התורה כראוי (מ"מ).

⁵⁷⁹ מפני שהם הגדילו את הענין הרבה ולכאורה נראה פשוט (אור יקר).

<p>דרוהא דעבד לך מארך חמית נהירו דביתא ברקיעא אמר לון חמינא</p>	<p>לך רבונך, ראית אור הבית ברקיע, אמר להם ראיתי.</p>
<p>אמרו ליה ביה שעתא אפיק תהומא בי מקדשא⁵⁸⁰ ואעבריה קב"ה בימא רבא ומנהירו דיליה הוה נהיר ברקיעא</p>	<p>אמרו לו באותה שעה, הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא בים הגדול, ומאורו היה מואר ברקיע.</p>
<p>אמרו ליה רב מתיבתא בעא בשלמך והא ידע דאנן שליחן לגבך וכמה מלין חרתין עתיקין אתחדש באורייתא בהאי ליליא אמר לון כמטו מנייכו אמרו חד מלה מנייהו אמרו לא אתייהיב לן רשו למאי דאתינן לגבך אבל מלה חרתא הוה לגבך⁵⁸¹ השתא</p>	<p>אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, והרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בלילה הזה. אמר להם בבקשה מכס, אמרו דבר אחד מהם אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שבאנו אליך, אבל דבר חדש היה אליך כעת.</p>
<p>פתח רב מתיבתא ואמר ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וגו' דא בנין דאתנהרא ביה נהירו כגוונא דא מאן דלא זכי באתר דא יהך וינטל גרמיה לאתר אהרא ויזכי ביה אעא דדליק ונהורא לא סליק ונהיר ביה ינענעון ליה ויסלק ביה נהורא ואנהיר והוינן זמינן למשמע אבל בנין למיתי גבך</p>	<p>פתח ראש הישיבה ואמר "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו'", זה בשביל להאיר בו אור, כדוגמא זה, מי שלא זוכה במקום זה ילך ויקח עצמו למקום אחר, ויזכה בו עץ שדולק, והאור לא עולה ומאיר בו ינענעו אותו, ויעלה בו האור ויאיר, והיינו עתידים לשמוע אבל בשביל לבא אליך</p>
<p>קסז/א/7027</p>	
<p>לא בעינן לאתעכבא חדי ר' שמעון</p>	<p>לא רצינו להתעכב שמח רבי שמעון.</p>
<p>אמרו ליה אי חסידא⁵⁸² קדישא כל מלין די בגוון⁵⁸³ באורייתא מלין זעירין אינון בכל מלה ומלה⁵⁸⁴ ואינון מלין זעירין כמה אינון⁵⁸⁵ מלין רברבין ועלאין עד דלית לון שיעורא דהא לית בגוון ספקא אלא ברירו דאורייתא על בורייה⁵⁸⁶ והשתא רב</p>	<p>אמרו לו אהה חסיד קדוש כל הדברים שבינינו בתורה דברים קטנים הם בכל דבר ודבר, ואותם דברים קטנים, כמה הם דברים גדולים ועליונים, עד שאין להם שעור, שהרי אין בנו ספק אלא בירור התורה על בוריה, וכעת ראש הישיבה פרש</p>

⁵⁸⁰ נראה שהוא גנוז בתהום כמי שנותן דבר באוצר כדכתיב באוצרות תהומות, ולפי שעה עשה הקב"ה זה שהוציאו כדי שיראהו ר' שמעון וישמח, והצדיקים כשרואים אותו הקב"ה מראה אותו להם ומוציאו אליהם, שדוחק הוא שנאמר שיכנסו הצדיקים למטה בתהומות (אור יקר).
⁵⁸¹ (לגבן ויהל אור).

⁵⁸² כי עם היות שהם דברים קצרים הם דרושים נעלמים, והשתא פריש רב מתיבתא למה הנשמה אינה מצלחת במקום אחד והיא מצלחת במקום אחר, כי מה יחס המקומות לנשמה, ודבר זה הוא פירוש אל מלות קצרות שאמר מתחלה וכך הם עניינם, בגן עדן מביאין מישיבה של מעלה מלות קצרות כמו משנה, ואחר כך מאריכין בביאורם כמו תלמוד וכן הוא משאם ומתנם, ומי שחדד שכלו בהשכלת העניינים בעולם הזה ישכיל יותר בעולם ההוא ויהיה ראש ישיבה לכמה שלא הצליחו כמותו (אור יקר).

⁵⁸³ די בגוון: נמחק ביהל אור, וכמקומו איצת לאינון

⁵⁸⁴ פי' בכל פסוק ופי' של התורה יש בו סודות מועטים אבל אע"פי שהם מועטים כל סוד יש בו הקדמות ודרושים מופלאים לאין קץ (מ"מ).

⁵⁸⁵ בגוון (נוסף ביהל אור).

⁵⁸⁶ כאן צ"ל מ"ש קס"ח א' ב' זכאה איהו מאן דאזער כו' עד רב בעילוויא בההוא עלמא. ואח"כ רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר. מ"ש קע"א ב'. ואח"כ כאן והשתא רב מתיבתא פריש מלין סתימין כו' (יהל אור).

<p>מתיבתא פריש מלין סתימין על דא בנין דעקרא דנשמתא אמאי לא נהיר באתר דא וזכי לאתנהרא באתר אחרא ועד כען לא זכינן בהו בנין למיתי גבך</p>	<p>דברים סתומים על זה, בגלל מה שעיקר הנשמה, למה לא מאיר במקום זה, וזוכה להיות מואר במקום אחר, ועד עתה לא זכינו בזה, כדי לבא אליך.</p>
<p>ומלה אחרא זכינן למשמע מניה רוחא דאזלא⁵⁸⁷ בערטורא בההוא עלמא בלא בנין אנתתיה יתעביד ליה מאנא לאתבנאה איהו מאי טעמא⁵⁸⁸ אנתתיה איהי שרגא⁵⁸⁹ דאתדליקת מניה ותררווייהו שרא חדא הו נהורא דא נפק מנהורא דא אתדעך⁵⁹⁰ דא אתדליק מגו נהוריה ממש בגין דחדא נהורא הו</p>	<p>ודבר אחר זכינו לשמוע ממנו, רוח שהולכת ערומה באותו עולם, בלי בנים, אשתו תעשה כלי לבנותו, למה, אשתו היא נר שנדלקת ממנו, ושניהם נר אחד היו. אור זה יוצא מאור זה, דעך זה נדלק מתוך אורו ממש, משום שהיו אור אחד.</p>
<p>השתא רבי נהדר למלין קדמאין וכד נהדר לאתרין נטול רשו מרב מתיבתא באינן מלין דנקבל מניה ונימא קמך זכאה חולקך דאת זכי לנהורין סתימין מכל סטרין מעילא ומתתא מהאי עלמא ומעלמא אחרא</p>	<p>כעת רבי נחזור לדברים הראשונים, וכשנחזור למקומנו נטל רשות מראש הישיבה באותם דברים שנקבל ממנו ונאמר לפניך, אשרי חלקך שאתה זוכה לאורות נסתרים מכל הצדדים, מלמעלה ומלמטה, מהעולם הזה ומעולם אחר.</p>
<p>אמר ר' שמעון מלה חדא בעינא למנדע אי תיכול לאודעא לי נשין בההוא עלמא⁵⁹¹ אי זכאן לסלקא לעילא או היך אינן תמן⁵⁹²</p>	<p>אמר רבי שמעון דבר אחד רציתי לדעת אם תוכל להודיע לי, נשים באותו עולם אם זכאיות לעלות למעלה או איך הן שם.</p>
<p>אמר לי' אי רבי אי רבי בדא אית לן רוא יתירא⁵⁹³ (ס"א יקירא⁵⁹⁴) בגין דלא לגלאה סטרין דתמן אבל דא יהך ויטול רשו ונימא לך אדהכי פרה חד ואתכסי מנייהו ואזל ליה ולפום שעתא תב לגבייהו אמר לון זמינא הוינא למיעאל והווי בלהו בעטורא חדא דדייני דינא</p>	<p>אמר לו אהה רבי אי רבי, בזה יש לנו סוד יתר (נכבד) כדי לא לגלות סודות של שם, אבל זה ילך ויטול רשות ונאמר לך, בין כך פרח אחד והתכסה מהם והלך לו, ולפי שעה שב אליהם. אמר להם עתיד הייתי להיכנס, והיו כולם בעטור אחד, שדנו דין.</p>
<p>דחד בר נש דקאים על פתחא דגן עדן ואינן כרובין אחידו ביה ולא שבקו ליה למיעאל תמן והוה בצערא בינייהו וצווח</p>	<p>אדם אחד שעמד על פתח הגן עדן, ואותם כרובים אחזו בו, ולא נתנו אותו להיכנס שם, והיה בצער ביניהם, וצעק צעקות על גבי הפתח, ושמעו</p>

⁵⁸⁷ היינו האיש שמת בלא בנים ואחיו מייבם אשתו והוא חוזר שם על ידו בגלגול (אור יקר).

⁵⁸⁸ פי' למה לא נבנה אלא באשתו (מ"מ).

⁵⁸⁹ כי הזכר והנקבה הם בסוד תפארת ומלכות כנודע, ונשמת הנקבה היא נר דולקת מתוך אור הזכר, ובהיות שכבה אור הזכר נדלק מאור הנקבה שהוא אורו ממש, ולפיכך כשכבה אורו שאין לו בנים נדלקת באשתו שנבנה שם וחוזר בגלגול בה ממש כנודע (אור יקר).

⁵⁹⁰ סוד רוחא דשבק בגווה שיצא מהדכורא לכך כשנדעך זה שהוא רוח של בעלה אידליק מגו נהוריה ממש דהיינו מאשתו שיש בה רוחא דיליה (רח"ו).

⁵⁹¹ נסתפק אם הנשים יש להם עליה לשמוע בישיבה של מעלה כמו שיש לזכרים, כי מצד אחד נראה שיש להן עליה שהרי יש להן רוח ונשמה בגן עדן של מעלה, ומצד אחר נראה שאינם עולות כי למה יעלו הרי אין להם עסק בתורה כזכרים (או ריקר).

⁵⁹² סדר מחיצותיהן כדמפרש לקמיה (אור יקר).

⁵⁹³ נמחק ציהל אור, וגורס את המוסגר.

⁵⁹⁴ והוא מש"ל ב' אי ר' אי ר' אלמלא כו' (יהל אור).

<p>צווחין על גבי פתחא ושמעו כולהו צדיקיא דתמן והשתא הוו מתכנפי כל בני מתיבתי למיעאל לגבי מלכא משיחא לעיינא בדיניה⁵⁹⁵</p>	<p>כל הצדיקים ששם, וכעת היו מתכנסים כל בני הישיבה להיכנס אל מלך המשיח לעיין בדינו.</p>
<p>ואתינא לאודעא לכו ודא חבראי אצטריך למהך תמן דכרוזא הוה אעבר בכל אינון בני מתיבתי דליהוון כנישין השתא קמי משיח נטל פתקא חדא ויהב לר' שמעון</p>	<p>ובאתי להודיע לכם, וזה חברי, הצטרך ללכת לשם, שכרוז העובר בכל אותם בני הישיבות שיהיו מתכנסים כעת לפני המשיח, לקח פתקה אחת ונתנה לרבי שמעון.</p>
<p>אמר טול דא ועיין במה דתמן עד דנתי גבך פרחו תרוייהו ור' שמעון נטל פתקא וחמא מה דמא ברזין דתמן כל ההוא יומא בליליא חמא שרגא ונפיל ביה שינתא ודמך עד צפרא כד נהר יממא קם ופרח ההוא פתקא מניה והא אינון תרוייהו אתיין</p>	<p>אמר קח את זה ועיין במה ששם, עד שנבא אליך, ופרחו שניהם. ורבי שמעון לקח הפתקה וראה מה שראה בסודות ששם, כל אותו יום בלילה ראה נר ונפלה עליו שנה ונרדם עד הבוקר, כשהאיר היום קם ופרחה אותה פתקה ממנו, והנה שניהם באים.</p>
<p>אמר ליה קום רבי זכאה חולקך קום בניגך חמינן וזכינן⁵⁹⁶ לכמה סתרינן עלאין כמה חדוה אחזיו⁵⁹⁷ לן כד יהבו רשו לגלאה לך כל מה דאת בעי</p>	<p>אמר לו עמוד רבי, אשרי חלקך, עמוד, בגללך ראינו וזכינו לכמה סתרים עליונים, כמה שמחה הראו לנו, כשנתנו רשות לגלות לך כל מה שאתה רוצה.</p>
<p>ריש מתיבתא עלאה⁵⁹⁸ נפק לגבן ואמר שאילו בשלמיה דבר יוחאי אתריה דבר יוחאי הא פנו ליה מכמה יומין לית מאן דיקרב לגביה זכאה איהו</p>	<p>ראש הישיבה העליונה יצא אלינו, ואמר שאלו בשלום בר יוחאי, מקומו של בר יוחאי הרי פנוי לו מכמה ימים, אין מי שיקרב אליו, אשריו.</p>
<p>רבי רבי כד פרחנא מגבך (בגינך⁵⁹⁹) עאלנא וחמינא כל בני מתיבתי דהא מתכנפי לנו היכלא חדא דמשיח תמן ודיינו דינא דההוא בר נש דקאים על פתחא שמיה לית לן רשו לגלאה</p>	<p>רבי רבי כשפרחנו ממך (בשבילך) נכנסנו וראינו כל בני הישיבות, שהרי מתכנסים לתוך היכל אחד ששם המשיח, ודנו דין של אותו אדם שעמד על הפתח, ששמו אין לנו רשות לגלות.</p>
<p>אצטער ר' שמעון⁶⁰⁰ על דא אמר ליה לא תצטער רבי על דא אנת תדע בדא ליליא בחלמך אבל דינא דיינו עליה דגזר משיח דלהוי ההוא בר נש לבר בההוא צערא ארבעין יומין לסוף ארבעין יומין יצערון ליה בדינא בצערא דגיהנם שעתא ופלגא</p>	<p>הצטער רבי שמעון על זה, אמר לו אל תצטער רבי על זה, אתה תדע בלילה הזה בחלומך, אבל דין דנו עליו, שגזר משיח שיהיה אותו אדם בחוץ באותו צער ארבעים יום, ולסוף ארבעים יום יצערו אותו בדין בצער הגיהנם שעה וחצי.</p>

⁵⁹⁵ נראה שהצדיקים דנים הצדיקים, אמנם יהיה ענין זה במי שהוא צדיק ובא ליכנס בגן עדן, כי מי שהוא שהוא רשע אינו צריך לזה (אור יקר).

⁵⁹⁶ הוא מש"ל ב' ועל דא אחזיו לי מה דלא כו' (יהל אור).

⁵⁹⁷ אחרו (יהל אור).

⁵⁹⁸ מט"ט (רח"ו). ואע"פי שבדף קס"ג פי' הרח"ו שם מתיבתא עילאה היא קב"ה ומתיבתא דרקינא היא של מט"ט. איפשר שגס מתיבתא דקב"ה ראש החכמים שבה הוא מט"ט (מ"מ).

⁵⁹⁹ נמחק זיהל אור.

⁶⁰⁰ לדעת אי זה מן החברים הוא להרעילו בתפלה והיינו דקאמר "אנת תנדע" וכו' [אבל דינא דיינו עליה] וכבר נגזר הדבר (אור יקר).

<p>וכל דא בנין דיומא חדא חד מן חברייא הוה פריש מלין דאורייתא כד מטא לחד מלה ידע האי בני דיתכשל ביה ואמר לחברייא שתוקו לא תימרון מדי ובנין דשתיקו חברייא אתכשל בההוא מלה ואכסיף וההוא כסופא דגרים האי בר נש דיינין ליה בהאי דינא</p>	<p>וכל זה משום שיום אחד, אחד מן החברים היה מפרש דברי תורה, וכשהגיע לדבר אחד ידע האדם הזה שיכשל בו, ואמר לחברים שתקו אל תאמרו דבר, ומשום ששתקו החברים נכשל באותו דבר והתבייש, ועל אותה בוושה שגרם אדם זה דנו אותו בדיון הזה</p>
<p>קסז/ב8100</p>	
<p>קשיא בנין דלא בעי קב"ה לשבקא חובא דאורייתא⁶⁰¹ אפילו כמלא נימא</p>	<p>הקשה, משום שלא רוצה הקדוש ברוך הוא להשאיר עוון התורה אפילו כמלא נימהוא.</p>
<p>דיינו דיניה ונפקו כל בני מתיבתא ואנא שאילנא רשו דהא בריה דיוחאי שאיל שאלתא דא ועל דא אחזיו לי מה דלא ידענא מקדמת דנא</p>	<p>דנו דינו ויצאו כל בני הישיבה, ואני שאלתי רשות, שהרי בר יוחאי שאל שאלה זו, ועל זה הראו לי מה שלא ידעתי מלפני כן.</p>
<p>אי רבי שית היכלין אחזיו בכמה ענונין ועדונין באתר דפרוכתא⁶⁰² פרישא בנגתא דהא מההוא פרוכתא ולהלאה לא עאלין דכורין כלל</p>	<p>אהה רבי, ששה היכלות הראו לי בכמה ענונים ועדונים, במקום שפרוכת פרושה בגנה, שהרי מאותה הפרוכת ולהלאה לא נכנסים זכרים כלל.</p>
<p>בהיכלא חדא אית בתיה בת פרעה⁶⁰³ וכמה רבוא ואלפי נשין זכייין בהדה וכל חדא והדא מנייהו דוכתין דנהורין ועדונין בלא דחקא כלל</p>	<p>בהיכל אחד יש בתיה בת פרעה, וכמה רבוא ואלפי נשים זוכות אתה, ולכל אחת ואחת מהן יש מקומות של אורות ועדונים ללא דחק כלל.</p>
<p>אית לה תלת זמנין בכל יומא כרוזי אכריזו הא דיוקנא דמשה נביא המהימנא אתי ובתיה נפקת לאתר דפרגודא חדא דאית לה וחמאת דיוקנא דמשה וסגידת לגביה ואמרה זכאה חולקי דרביתי נהירו דא⁶⁰⁴ ודא איהו ענונין דילה יתיר מכלהו</p>	<p>יש לה שלש פעמים בכל יום הכרוזות מכריזים, הרי דמות משה נביא הנאמן באה, ובתיה יוצאת למקום פרגוד אחד שיש לה, ורואה דמות משה ומשתחוה אליו, ואומרת אשרי חלקי שגדלתי אור זה, וזה ענונים שלה יותר מכלם.</p>
<p>אהדרת לגבי נשין ואשתדלן בפקודי אורייתא כלהו באינון דיוקנין דהוו בהאי</p>	<p>חוזרת לנשים ועוסקת במצוות התורה, כולן באותן דמויות שהיו בעולם הזה בלבוש אור, (כלבוש)</p>

⁶⁰¹ לוותר עון מי שמבזה ת"ח העוסק בתורה (מ"מ).

⁶⁰² כמו בין היכלין דאצילות לבריאה, ששם דנוקבין. והנה הם שבע היכלות לז' נביאות, ודשרה כוללת ד'. וכן הן ז' היכלין דדכורין, כמ"ש {ויקרא רבה ל, ב} שבע כתות כו', לשבע שמחות כו'. והיכלות אלו הן כסדר חג"ת כו'. ושל יוכבד הוא הגבוה, כחוט השני, היכלא דמשה ועמש"ש. ולכן היכלא דבתיה נק' שאננות דלא כו', דלית תמן רתחא, כמ"ש בריש ז"ח {ליורנו ג. מרגליות א.}, וגיהנם לא נברא עד יום שני. ודאמהות בוטחות, דשם בטח בה לב כו', דאין שם פחד כלל, דלא מגיע שם כו' (יהל אור).

⁶⁰³ הנה לעולם היכל ראשון שבגן עדן הוא לגרים וזח אפילו לזכרים, לכך היכל ראשון בו בתיה שהיא גיורת, וגם שאר נשים שמהם גיורות והיא ראש להן כמו שהוא אונקלוס הגר ראש לגרים בהיכל ראשון לזכרים (אור יקר). סימן ד' היכלין אלו בסו"ד בתיה סרח יוכבד דבורה (מ"מ).

⁶⁰⁴ ז"ל הרב בליקוטים בצדקה תכונני ר"ת וס"ת בת"יה ה"ס בתיה בת פרעה שע"י הצדקה שעשתה עם משה נתכוננה ונכנסה בקדושה. ופי' בת"יה נקראת כך לפי שגדלה את משה שהוא קפ"ד קס"א שהם ב' שמות י"ה מב"ת י"ה והיא נעשית בת ע"י שני שמות י"ה אלו עכ"ל. (מ"מ).

<p>עלמא בלבושא דנהורא (ס"א כלבושא) בלבושא דדכורין בר דלא נהרי הכי⁶⁰⁵ פקודין דאורייתא דלא זכו לקיימא לון בהאי עלמא משתדלי בהו ובטעמייהו⁶⁰⁶ בההוא עלמא וכל הני נשין דיתבין בהדי ביה בת פרעה אקרון נשים שאננות דלא אצטערו בצערא דגיהנם כלל</p>	<p>בלבוש הזכרים, פרט שלא מאירים כך מצוות התורה, שלא זכו לקיימן בעולם הזה, עוסקות בהן ובטעמיהן באותו עולם. וכל הנשים הללו שיושבות יחד עם בת פרעה נקראות נשים שאננות, שלא הצטערו כלל בצער הגיהנם.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית סרה⁶⁰⁷ בת אשר וכמה נשין רבוא ואלפין בהדה תלת זמנין ביומא כריזין קמה הא דיוקנא דיוסף צדיקא אתא ואיהי חדאת ונפקת לגבי פרגודא חדא דאית לה וחמאת נהירו דדיוקנא דיוסף וחדאת וסנידת לגביה ואמרת זכאה האי יומא דאתערית בשורה דילך לגבי סבאי</p>	<p>בהיכל אחר יש סרח בת אשר, וכמה נשים רבוא ואלפים יחד אתה, שלש פעמים ביום מכריזים לפניך, הרי דמות יוסף הצדיק באה, והיא שמחה ויוצאת לגבי פרגוד אחד שיש לה, ורואה אור דמות יוסף ושמחה ומשתחוה אליו, ואמרת אשרי היום שעוררתי בשורתך לסבי.</p>
<p>לבתר אהדרת לגבי שאר נשין ומשתדלן בתושבחן דמארי עלמא ולאודאה שמיה וכמה דוכתין וחידו אית לכל חדא וחדא ולבתר אהדרן לאשתדלא בפקודי אורייתא ובטעמייהו</p>	<p>אחר כך חוזרת לשאר הנשים ועוסקות בתשבחות רבונו של עולם ולהודות לשמו, וכמה מקומות ושמחה יש לכל אחת ואחת, ואחר כך חוזרות לעסוק במצוות התורה ובטעמיהן.</p>
<p>בהיכלא אחרא אית יוכבד אמיה דמשה נביאה מהימנא וכמה אלפין ורבבן בהדה בהיכלא דא לא מכרוי כלל אלא ג' זמנין בכל יומא ויומא אודת ומשבחת למארי עלמא איהי וכל אינון נשין די בהדה ושירתא דימא מזמרין בכל יומא ואיהי בלחודהא אמרת מהכא ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו' וכל אינון צדיקייא די בגן עדן צייתין לקל נעימו דילה וכמה מלאכין קדישין אודאן ומשבחת עמה לשמא קדישא</p>	<p>בהיכל אחר יש יוכבד אם משה נביא הנאמן, וכמה אלפים ורבבות עמה בהיכל זה, לא מכריזים כלל אלא שלש פעמים בכל יום ויום מודה ומשבחת לרבונו של עולם, היא וכל הנשים האלו שאֵתה, ושירת הים מזמירות בכל יום, והיא לבדה אומרת מכאן "ותקח מרים הנביאה וגו' את התוף בידה וגו'", וכל אותם צדיקים שבגן עדן מקשיבים לנעימות קולה, וכמה מלאכים קדושים מודים ומשבחים עמה לשם הקדוש.</p>

⁶⁰⁵ מטעם שהזכרים במדרגת התפארת והנקבות במדרגת המלכות דהיינו חמה ולבנה, ולכך הזכרים מאירים במדרגת אור החמה (והזכרים) [הגהה] והנקבות מאירים במדרגת אור הלבנה (אור יקר). לפי פטורים מן המצות לכך אינו מאיר לבושם כשל האנשים (מ"מ).

⁶⁰⁶ ידוע שמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות והטעם שזמן הם שש קצוות שהוא התפארת והם במדרגת הזכר ולכן נשים פטורות מפני שהם בנקבה, אמנם בגן עדן שהזכר נקשר עם הנקבה יש להם כח לעסוק בדינים ובטעמים שהרי התפארת במלכות, ונשים חייבות במצות עשה שהזמן גרמא בהיותם שם (אור יקר).

⁶⁰⁷ נלע"ד שהיכלות אלו הם זה לפניו מזה כדמוכח מדף קע"א ע"ב שאמר וז"ל נשין בההוא זמנא נפקי כולהו ומתכנשי לגו היכלא דבתיה וכו' ומתמן נפקין ועאלין כולהו והיא עמהון לגו היכלא דסרח וכו' ומתמן נפקין והיא עמהון לגו היכלא דיוכבד וכו' ש"מ שהם זה לפניו מזה. ואל יקשה לך מדבורה שהיא לפניו מיוכבד. לפי שהיתה נביאה ושפטה את ישראל: והנה לעיל אמר אי רבי שית היכלין וכו' ולא מנה אלא ד'. כי שני היכלות חסרו מכלל מה שחסר מפרשה זו וזוגא דההוא עלמא נ"ב ז"ש ודבק באשתו בההוא עלמא. והוי לבשר אחד בעוה"ז (מ"מ).

<p>בהיכלא אחרא אית דבורה⁶⁰⁸ אוף הכי וכל שאר נשין בהדה אודן ומזמרן בההיא שירתא דאיהי אמרת בהאי עלמא אי רבי אי רבי מאן חמי חדה דצדיקייא ודנשין זכיינ דעבדין לגבי קב"ה</p>	<p>בהיכל אחר יש דבורה גם כן, וכל שאר הנשים אתה מודות ומזמירות באותה שירה שהיא אמרה בעולם הזה. אהה רבי אי רבי, מי ראה שמחת הצדיקים ושל נשים זכאיות שעושות לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>לגו לגו דאינון היכלין אית ארבע היכלין ממירין דאמהן קדישין דלא אתמסרן לאתגלאה ולית מאן דחמי לון בכוליה יומא אינון בלחודיהון כמא דאמינא לך וגוברין אוף הכי</p>	<p>לפני ולפנים של אותם היכלות יש ארבעה היכלות טמירים של האמהות הקדושות שלא נמסר להגלות, ואין מי שרואה אותן בכל היום [אלא] הן לבדן, כמו שאמרתי לך, והגברים גם כן.</p>
<p>ובכל ליליא אתכלילין כלהו כחדא בגין דשעתא דזוונא איהו בפלגות ליליא בין בהאי עלמא בין בההוא עלמא זוונא דההוא עלמא⁶⁰⁹ אתדבקותא⁶¹⁰ דנשמתא בנשמתא נהורא בנהורא</p>	<p>ובכל לילה נכללים כולם כאחד, משום ששעת הזווג היא בחצות הלילה, בין בעולם הזה ובין בעולם הבא, זווג אותו עולם התדבקות נשמה בנשמה, אור באור.</p>
<p>זוונא דהאי עלמא גופא בגופא וכלא כמה דאתחזי זינא בתר זיניה זוונא בתר זוונא גופא בתר גופא זוונא דההוא עלמא נהורא בתר נהורא</p>	<p>זווג העולם הזה גוף בגוף, והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זווג אחר זווג, גוף אחר גוף. זווג אותו עולם, אור אחר אור.</p>
<p>היכלין דארבע אמהן אקרון היכלין דבנות בוטחות⁶¹¹ (ישעיה לב &) ולא זכינא בהו למחמי זכאה חולקהון דצדיקייא גוברין ונוקבי דאזלי בארה מישר בהאי עלמא וזכאן לכלהו ענוגין דההוא עלמא אי רבי אי רבי אלמלא בר יוחאי אנת לא אתמסר לגלאה</p>	<p>היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של בנות בטחות, ולא זכינו בהם לראות, אשרי חלק הצדיקים גברים ונקבות שהולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזוכים לכל הענוגים של אותו עולם. אהה רבי אי רבי, אלמלא בר יוחאי אתה לא נמסר לגלות.</p>
<p>זוונא דההוא עלמא אתעביד איבא</p>	<p>זווג אותו עולם נעשה פרי</p>
<p>קסח/א12410</p>	

⁶⁰⁸ חסר כאן ב' היכלין, והוא בהשמטות דכאן. והוא א' של חנה, וא' של אסתר, ובהיכלא דבתייה שם אביגיל ושאר נשים, ובהיכלא דסרח שם חולדה ושאר, ובהיכלא דיוכבד שם מרים. ואלו ז' נביאות הן עשר, כמו בז' היכלות שהן עשר. והן ד' רגלין לכסא וששה דרגין, שהאמהות הן רגלין כמו האבות, אלא שרחל במקום דוד בנוקבין. וכן היכלות דדכורין הן ז' כתות שובע שמחות, והן שבע בשבע כמ"ש בהיכלות פ' בראשית {מה.} ופ' פקודי {רנו:}, והן מזדווגים יחד כמ"ש. וז"ש והולך בכל ליליא אתכלילין כו'. והפרכת הוא כמו הפרגוד בין אצילות להיכלות דבריאה, ומ"מ הן באחדות באצילות, וכמ"ש למעלה קנ"ט א' עלמא כו'. והנה דבורה וחנה בהיכלי הנביאות, ואסתר במקומה, והשאר נסתרים, כי חג"ת הן נסתרים, ושם באותן הקדמוניות (יהל אור).

⁶⁰⁹ ז"ש ודבק באשתו בההוא עלמא והיו לבשר אחד בעולם הזה (רח"ו).

⁶¹⁰ מיום שומעי הדבר הזה הפלא בעיני הפלא ופלא מכמה טעמי, האחד כי אברהם ושרה היו שני צדיקים ועשו במעט שנים שישבו בחרן כך נפשות לגרים, ומיום שעלו ישראל ממצרים ששים רבוא מתו הדור ההוא נמצאו שם ששים רבוא זכרים וששים רבוא נקבות, אם כן היו ראויים שיהיו הגרים לאין תכלית, כי ששים רבוא נשמות יולידו בכל זווג וזווג, וכן בדור הבא אחריהם וכן בדור השלישי, וכמה צדיקים שבכל דור ודור וכולם מזדווגין זכר בנקבה, ואין ספק שיתרבו התולדות לנשמות יותר מתולדות הגופים (אור יקר).

⁶¹¹ ונפקא מינה דבחורבן קוננו עם השכינה נשים שאננות ובנות בוטחות (רח"ו).

יתיר ⁶¹² מאיבא דאתעביד בהאי עלמא בוזוגא דלהון ⁶¹³ בוזוגא דההוא עלמא	יותר מפרי שנעשה בעולם הזה בזווג שלהם, בזווג אותו עולם בתשוקה
--	---

⁶¹² וכן ראוי כי הזווג התחתון צריך להמתין תשעה חדשים לעיבור ול"ד חדש ליניקה וקרובים לנפלים וכמה מקרים אחרים ועם כל זה מתרבים בני אדם דור הולך ודור בא, והנשמות אין בהם המקרים האלו, ותם כמה דורומי של נשמות מזדווגות ודאי שהנשמות לאין תכלית והגרים מועטים חד בדרא או תרי בדרא, ואף אם יהיו מאה או אלף, אם כן שאר הנשמות מה יעשה מהם, אם יעמדו שם ולא יבואו לעולם א"כ נמצא לבטלה היה מציאותם. ולריק, כי לפרש שיהיו גרים הרבה אינו דהא קיימא לן אין מקבלים גרים לימות המשיח, ואולם צריך לעורר עוד מבוכה אחת כי הנשמות הם ששה בחינות כפי מה שפירשתי בספ"ר בשער הנשמה, וכפי מה שפירש' בההוא עובדא דסבא כדמוכח בתיקונים, והם גשמה רוח ונפש ושלשתם באצילות נשמה מבינה רוח מתפארת נפש ממלכות, וכך הם שלשתם למטה נשמה מבריאה • רוח מיצירה נפש מעשיה, והנה בלי ספק נשמה ורוח ונפש דאצילות הם מזווגא דקב"ה ושכינתיה שהם ספירן דאצילות, אמנם נפש רוח ונשמה דבריאה ויצירה ועשיה ממה הם והיאך הם ואימתי הם כי דבר זה ראוי לדקדק בו, ולהבין ענין זה ראוי שנציע הצעה אחת והיא, כי השלוחים האלו שהיו מדברים עם רבי שמעון היו נפשות, וכל מה שהיו אומרים היה מענין הנפשות וזווגם ותיקונם, כי ענין הנשמות נסתרה לנפש כדמוכח בכמה דוכתי בזהר שאין נפש נהנית מענין הנשמה והרוח זולתי בשבתות ובראשי חדשים, וכמו שדקדקתי לעיל בלשונו שנפשות היו ומוכרח ודאי, ודבר זה אמת שאין בו ספק שאלו היו נפשות וספירים הנה הוא מסוד הנפשות או הרוחות על הרוב כי ענין גן עדן של מעלה לא ספרו כלל, עוד נציע הצעה שנית כי ענין הזווג הזה ודאי כמו שנהנה הרוח והנפש כדמוכח הכא כן נהנה הנשמת בגן עדן של מעלה או לפחות נהיה מוכרחים לומר שיתקשרו שלשתם יחד לזה, כי לפרשו בנשמה לבד אינו אמת שהרי הם מדברים בענין הנפש שאלו נפשות היו, ולומר שיעלו למקום הנשמות אינו אמת שהרי אינם עולות אלא בשבתות • ור"ח, ובלי ספק הענין לנפש ולרוח גם כן יומה גם שהוא בגן עדן של מטה שאין שם מקום לנשמות, והכי דייק ד' אליעזר הגדול בלישניה שהביא הזווג הזה כשספר ענייני גן עדן של מטה ואחר כך ספר ענייני גן עדן של מעלה מורה שהזווג למטה בגן עדן התחתון, עוד נציע הצעה שלישיית והיא כי לא נחשוב שיהיה ענין הייחוד הזה אל הנפשות או הנשמות כפשוטו ויתן נשמת הזכר אור בנשמת הנקבה ואותו האור תהיה נשמתא דגירין כי דבר זה בלתי משוער לעין השכל, האמנם נודע כי התפשטות אור הספירה בכל העולמות [בעולם האצילות] בעולם הבריאה ובעולם היצירה ובעולם העשיה, והנה המרכבה לשכינה ולקב"ה בכל העולמות הם הצדיקים כנודע, והנה בהיות חצות לילה קב"ה בא לגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, וענין שעשוע זה הוא שהקב"ה שהוא תפארת יתפסט אורו בזכרים והיינו שיקרא שבא לגן עדן, וכי דבר בגבל הוא יקרא בא לגן עדן, האמנם אותם הגצוצות העליונות המתפשטות מהספירות יתפסטו ויאירו בדברים הדקים הרוחניים שהם נשמות הצדיקים אשר שם, וגם חופות הצדיקים מאירים באור נוגה, וגם כל שאר הדברים הפרטיים אשר שם יוסיפו אור וזה יקרא גילוי השכינה אליהם, והנה אור התפארת יתגלה בזכרים • ואור השכינה בנקבות, וענין זה בחצות לילה ואז להיות בחינת התפארת בזכרים ובחינת הנקבה מלכות בנקבות, הנה הייחוד לקב"ה ושכינתיה בבחינת אצילות הוא בבוקר בשים שלום שאז המלכות נקטא נשמתין כדפירשנו בזהר בפרשת תרומה וזה בסוד בחינת אצילות, ומאותו הזווג נעשה נשמות דאצילות ורוחין ונפשינן, אמנם בחצות לילה מתגלה אורו בגן עדן העליון ובגן עדן תחתון ואז מתייחדים קב"ה ושכינתיה בסוד הבריאה והיצירה והעשיה, וכמו [שנקטא] [שעשוע] [שעשוע] נשמתין דאצילות כן היא נקטא נשמתין דבריאה ויצירה ועשיה שהם בחינות להתלבש אותם הנשמות דאצילות ממש כדמוכח בתיקונים וכדפירשנו בספ"ר בשער נשמה, וכדפירשנו בההוא עובדא דסבא, והנה היחוד הזה והשעשוע הזה שהקב"ה מתייחד בשכינתיה בבחינה זו היא על ידי גשמות ורוחות ונפשות הצדיקים בבריאה דהיינו גן עדן עליון ויצירה דהיינו גן עדן תחתון ועשיה דהיינו מדור הנפש, ולא שיתנו הנשמות הזכרים דבר מעצמם לנשמות הנקבות, אלא מצד אור נוסף המתגלה בהם דהיינו התפארת (ש)הם מושכים מאותו האור הזכר, כי בחינות התפארת הם למעלה בבחינת הנשמות דהיינו דור הולך ודור בא, ולית דור, פחות משישם רבוא כדפי' בתיקונים דהיינו ששים רבוא בחינות, וכלל ששים רבוא בחינות הם מתגלות בששים רבוא נשמות וששים רבוא רוחות וששים רבוא נפשות הזכרים, וכתוב והארץ לעולם עומדת דהיינו בחינות המלכות שהם נגדיות נקביות לששים רבוא בחינות הזכרים, והיא מתגלת בששים רבוא נשמות וששים רבוא רוחות וששים רבוא נפשות נקבות, והנה שפע הזכר נשפע בזה למלכות והיינו פרי הנעשה למטה בצדיקים, וסוד זה רמז ר' אליעזר הגדול בצואתו וזה לשונו בחצות הלילה כשבא הקב"ה ליכנס עם הצדיקים שומעים קול סבוב הרקיע, והעמוד מנגן וקרקע הגן מתנשא, והצדיקים עולים מחופותיהם לקראת בוראם וכל הגן מתמלא מכבודו, באותה שעת מזדווגים הרוחות הזכרים ונקבות כפי מה שהיו קודם שנבראו, ומאותו נועם תאותם לחזות בנועם ה' כולם עושים פרי, והפרי שלהם שנמשך משם הרוחות לגרים כענין שהיו אברהם ושרת שתיו מוציאים רוחות

<p>בתיאובתא דלהון כחדא כד מתרבקן נשמתין דא עם דא עבדי איבין ונפקי נהורין מנייהו ואתעבדי שרגין ואינן נשמתין לגיורין דמתגיירין וכל הני עיילין להיכלא חדא</p>	<p>שלהם כאחד, כשהנשמוות נדבקות זו בזו, עושות פירות ויוצאים אורות מהם, ונעשים נרות, והם הנשמות לגרים המתגיירים, וכל אלה עולים להיכל אחד.</p>
<p>וכד מתגיירא גיורא חדא פרחא מההוא היכלא נשמתא ועאלת תחות גדפהא דשכינתא ונשקת לה בגין דאיהו איבא דצדיקייא ומשדרת לה לגו ההוא גיורא ושראת ביה</p>	<p>וכשמתגייר גר אחד פורחת מאותו היכל נשמה ונכנסת תחת כנפי השכינה ונושקת אותה, משום שהיא פרי הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו גר ושורה בו.</p>
<p>ומההוא זמנא אקרי גר צדק והיינו רוא דכתיב פרי צדיק עין חיים מה אילנא דחיי אפיק נשמתין אוף הכי צדיק איבא דיליה עביד נשמתין⁶¹⁴</p>	<p>ומאותו זמן נקרא גר צדק, וזהו סוד הכתוב "פרי צדיק עין חיים", מה עין החיים מוציא נשמות, גם צדיק פרו עושה נשמות.</p>
<p>רב מתיבתא אמר כתיב ותהי שרי עקרה אין לה ולד ממאי דאמר ותהי שרי עקרה לית אנא יודע דלית לה ולד מאי אין לה ולד אלא הכי אמר רב מתיבתא ולד לא הות מולדא אבל נשמתין הות מולדא⁶¹⁵</p>	<p>ראש הישיבה אמר, כתוב "ותהי שרי עקרה אין לה ולד", ממה שאמר "ותהי שרי עקרה, איני יודע שאין לה ולד, מה זה "אין לה ולד", אלא כך אמר ראש הישיבה, ולד לא היתה מולידה, אבל נשמות היתה מולידה.</p>
<p>באתדבקותא דתיאובתא דאינן תרין זכאין הוו מולידי נשמתין לגיורי כל ההוא זמנא דהוו בחרן כמה דעבדין צדיקייא בגן עדן כמה דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן⁶¹⁶ נפש עשו ודאי</p>	<p>בהתדבקות התשוקה של אותם שני צדיקים היו מולידים נשמות לגרים, כל אותו זמן שהיו בחרן, כמו שעשו צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב "ואת הנפש אשר עשו בחרן", נפש עשו בודאי.</p>
<p>חדי ר"ש א"ל ההוא נברא אי רבי מה אימא לך בכל ריש ירחי ושבת ומועדיי</p>	<p>שמח רבי שמעון אמר לו, אותו האיש אהה רבי מה אמור לך, בכל</p>

לגרים עכ"ל, והנה רמז בפירוש כי ענין זה הוא בגילוי התפארת, ובזוהר פרשת לך לך כי סוד ייחוד קב"ה ושכינתיה הוא שעשוע שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים בגן עדן, וכמה פעמים נצטערת בזה כי הייחוד לא היה אלא ביום בברכת שים שלום, אלא ודאי מה שאמרתיו הוא' העיקר כי בחצות לילה הזוג למטה. בסוד בריאה יצירה ועשיית, ומזוג למעלת הוא ביום כנודע, וימצא בזה דברים רבים ישמח לב המעיין בראותו אותם בזוהר בהקדמה זו, והנה עתה בזה לא יפלא אומרו כי הם נשמות הגרים שכן הוא, כי אותם הנפשות הנעשות שם במדור הנפשות הם. נפשות לגרים שהגרים אינם זוכים אלא לנפש ולא לרוח ולא לנשמה, וזהו סוד ואת הנפש אשר עשו בחרן כי להיות אברהם ושרה בעולם זה עולם העשית לא היו עושים אלא נפשות דהיינו לגרים, אמנם הצדיקים בסוד הנשמות עושים נשמה ובסוד הרוחות עושים רוח ובסוד הנפשות עושים נפש, ועתה מה שסיפר במעשה זו ובצוואת ר' אליעזר הוא הפרי הנמשך מהנפשות, שהוא נפש, ונפש זה הוא חלק הגרים, ולא שכלם ינתנו בגרים אלא אם יתגייר גר אחד יגתן לו נפש אחד. ואם לא יתגייר אז שאר הנפשות עם הרוחות והנשמות ינתנו לעם בני ישראל הכשרים, וכמו שהארכת בדורש זה בההוא עובדא דסבא והמעיינן שם במת שפירשתי בנשמתא דגיורין כל חקודם כחם זכה ישמח לכו ריגל. בהודו אף דעתו ישכון לבטח מכל קושיותיו (אור יקר).

⁶¹³ פי' הפירות שעושים הצדיקים מזווג עוה"ב יותר מפירות שנעשו ע"י זווגם בעוה"ז לפי שפירות של ג"ע הם נשמות ופירות של עוה"ז הם גופות (מ"מ).

⁶¹⁴ אע"פ שמזהר בראשית משמע שנעשים מעת רעה ששולטת התיקלא ועושק' נשמתהון כבר תירץ הרב ז"ל בספר נוף ע"ח ענף א' חלק ב' ע"ש (רח"ו).

⁶¹⁵ שזכו בחייהן למעשה הצדיקים. וז"ש (ב"ב ט"ז י"ז) שלשה הטעמן כו'. ועשו גם שניהם, שהיו מגיירין אח"כ בפועל, והכניסו הנשמתין בהן (יהל אור).

⁶¹⁶ פי' שהיו מגיירים הגרים ומביאים להם נשמות מזווגם (מ"מ).

<p>וזמנייא אינון דכורין סלקין לאתחזאה קמי מלכא קדישא</p>	<p>ראש חדש ושבתות ומועדים וזמנים, אותם זכרים עולים להראות לפני המלך הקדוש.</p>
<p>דכורין ולא נוקבין⁶¹⁷ כד"א יראה כל זכורך וכד אהדרן מהדרן בכמה מלי חרתין ואהדרן מלין קמי רב מתיבתא יומא דא אהדרן מלין חרתין קמי רב מתיבתא על רזין עתיקין צדיק וטוב לו צדיק ורע לו דכלהו סלקין גו מתקלא דאילנא⁶¹⁸ עד לא ייתון לעלמא וכפום טקלא דמתקלא⁶¹⁹ הכי אית לון⁶²⁰ בהאי עלמא</p>	<p>זכרים ולא נקבות, כמו שנאמר "יראה כל זכורך", וכשחוזרים חוזרים בכמה דברים חדשים, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה. יום זה החזירו דברים חדשים לפני ראש הישיבה על סודות עתיקים, צדיק וטוב לו צדיק ורע לו, שכולם עולים תוך משקל האילן, עד שלא יבאו לעולם. וכפי משקולת המשקל, כך יש להם בעולם הזה.</p>
<p>רב מתיבתא נחית וגלי ממה דשמע לעילא מלה הדא גלי ולא יתיר אעא דלא סליק נהוריה יבטשון ביה⁶²¹ ואנהיר גופא דלא סלקא ביה נהורא דנשמתא⁶²² יבטשון ביה ויסלק נהירו דנשמתא ויתאחדון דא בדא⁶²³ לאנהרא⁶²⁴ (תרי נוסחי)</p>	<p>ראש הישיבה ירד וגילה ממה ששמע למעלה. דבר אחד גילה ולא יותר. עץ שלא עולה אורו, יכו בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור הנשמה, יכו בו ויעלה אור הנשמה ויאחזו זה בזה להאיר.</p>
<p>בגין דאית גופא⁶²⁵ דנהירו דנשמתא לא האיר ביה עד דיבטשון ביה כדין נהירו דנשמתא ואתאחדת בגופא וגופא אתאחד בה גופא כדין סליק נהירו מגו נשמתא מהדר מרומם ושבה מצלי צלותיה ובעותיה מברך למאריה</p>	<p>משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד שיכו בו, אז מאיר אור הנשמה, ונאחז בגוף, והגוף נאחז בו. הגוף אז עולה אור מתוך הנשמה, מהודר מרומם ומשובח, מתפלל תפלתו ובקשתו, מברך לרבנו.</p>
<p>הא כדין כלא נהיר בגין דאית גופא דלא יכילת נשמתא לאנהרא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר ואתאחד דא בדא אית אעא דלא אתאחד בנהורא ולא סליק נהורא ביה עד דיבטשון ביה וכדין נהיר</p>	<p>הרי אז הכל מאיר, משום שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו, עד שיכו בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש עץ שלא נאחז באור ולא עולה בו אור עד שיכו בו ואז מאיר.</p>

⁶¹⁷ ואעפ"י שלקמן אמר כד סלקין לעילא כל אינון דכורין ונוקבין נתרך דהכא במועדי ושבת איירי ולכך דכורין ולא נוקבין. ולקמן איירי כמ"ש בדף קע"א ע"א שהנשים עולות במועדים ג"כ להיכלא דבתיה וכן בכל ההיכלות האחרים. וכן כתב ג"כ לעיל בדף קס"ג ע"א שהנשים במועדים וכו' סלקי כתימרות עשן לגבי מרים. נמצא שלגבי לאתחזאה קמי מלכא דכורין ולא נקבין. אבל לעלות להיכלין דנשין סלקין גם הם במועדי' א"נ מ"ש לקמן סלקין דכורין ונוקבין איירי בשמטה שאמר שם בדף קע"א ע"א ת"ח בכל שמטה ושמטה איתכנשו גוברין ונשין וסלקין וכו'. (מ"מ).

⁶¹⁸ הענין כי אילן הוא התפארת ומתקלא רוצה, לומר משקל התפארת דהיינו היות התפארת שופט בין חסד וגבורה שהוא הבית דין הגדול (אור יקר).

⁶¹⁹ אם נשפט עליהם עושר או עוני או חולאים או טובות (אור יקר).

⁶²⁰ דהיינו היות הכרעת המשקל לחסד או לגבורה (אור יקר).

⁶²¹ יסורין הרבה כדי שייטיב דרכיו ותאיר נשמתו, וזה טעם עם היותו צדיק ורע לו כיון שאינו צדיק כשיעור נשמתו (אור יקר).

⁶²² שאינו מיישיר דרכיו כראוי עם היותו צדיק אין מעשיו כפי שיעור קדושת נשמתו כדי שתאיר בו נשמתו שיעור אורה (אור יקר).

⁶²³ שאז מטהר מחשבותיו ואוחז בנשמתו ומטיב דרכיו ומעשיו ומאיר נשמתו בו (אור יקר).

⁶²⁴ בא וראה כמה מעלת היסורין אשרי המקבלם בפנים יפות (רח"ו).

⁶²⁵ יש צדיק שאינו מכונן מעשיו אלא על ידי יסורין (אור יקר).

<p>ספרא אהרא⁶²⁶ בעי למעבד הכי ובטש בחייביא וכל מה דבטש כדין ונר רשעים ידעך מחרף ומגדף לכל ספריין ולא יכיל לאנהרא כלל וכדין כתיב כי מה האדם שיבא אחרי המלך⁶²⁷ ובעי לאתדמי ליה ולא יכיל ועל דא יי' צדיק יבחן ובטש ביה וכדין נהיר ואתקף בנהירו</p>	<p>צד האחר רוצה לעשות כך, ומכה ברשעים, וכל מה שמכה, אז ונר רשעים ידעך, מחרף ומגדף לכל הצדדים, ולא יכול להאיר כלל, ואז כתוב "כי מה האדם שיבוא אחרי המלך ורוצה להדמות לו ולא יכול", ועל זה "ה' צדיק יבחן", ומכה בו, ואז מאיר ומתחזק באור.</p>
<p>יבחן כד"א אבן בחן⁶²⁸ גחין ר' שמעון ונשיק לעפרא אמר מלה מלה אבתרך רדיפנא מיומא דהוינא והשתא אשתמודעא לי מלה מגו שרשא ועקרא דכלא</p>	<p>יבחן כמו שנאמר "אבן בחן". גחן רבי שמעון ונשיק לעפר, אמר דיבור דיבור אחרך רדפתי מיום שהייתי, וכעת נודע לי הדבר מתוך שרש ועקר הכל.</p>
<p>א"ל אי רבי אי רבי כד סלקין לעילא כל אינון רוחין דכורין ונוקבין בההוא זמנא שמעיין (ס"א כמה) מלין חדתיין ועתיקין נחתין ועאלין לגו מתיבתא ואהדרן מלי קמי רב מתיבתא ואיהו אוליף לון מלה על קיומיה</p>	<p>אמר לו, אהה רבי אי רבי, כשעולים למעלה כל אותם רוחות זכרים ונקבות, באותו זמן שומעים (כמה) דברים חדשים ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוך הישיבה, ומחזירים דברים לפני ראש הישיבה, והוא מלמד דבר על קיומועמדו.</p>
<p>כד סלקין מתפשטין מלבושיהון וסלקין כד נחתין מתלבשין בלבושיהון דההוא גופא אי רבי אי רבי כמה חדתיין מלין מגו רב מתיבתא⁶²⁹ זכאה איהו מאן דאזער גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב ועלאה בההוא עלמא והכי פתח רב מתיבתא מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר דכתיב ויהיו</p>	<p>כשעולים, מתפשטים מלבושיהם ועולים, כשיורדים מתלבשים בלבושיהם של אותו גוף. אהה רבי אי רבי, כמה דברים חדשים מתוך ראש הישיבה, אשריו מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול ועליון בעולם ההוא. וכך פתח ראש הישיבה, מי שהוא קטן הוא גדול, ומי שהוא גדול הוא קטן, שכתוב "ויהיו</p>
<p>קסח/ב7410</p>	
<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים מאה דאיהו חשבון רב כתיב ביה שנה זעירו דשנין חד אזעיר ליה שבע דאיהו חשבון זעיר אסגי ליה ורבי ליה דכתיב שבע שנים</p>	<p>חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים", מאה שהוא חשבון גדול כתוב בו שנה, הקטן שבשנים, אחד הקטינו, שבע שהוא חשבון קטן הגדילו ורבה אותו, שכתוב שבע שנים.</p>
<p>ת"ח דלא רבי קב"ה אלא לדאזעיר לא אזעיר אלא לדרבי זכאה איהו מאן דאזעיר גרמיה בהאי עלמא כמה איהו רב בעלויא בההוא עלמא</p>	<p>בא וראה, שלא הגדיל הקדוש ברוך הוא אלא למקטין, לא הקטין אלא למי שהתגדל. אשרי מי שמקטין עצמו בעולם הזה, כמה הוא גדול בעילוי באותו העולם.</p>

⁶²⁶ זה טעם רשע ורע לו, והרשע גופו בקליפות ונשמתו גם כן משם, כי מהאדם היינו אדם בליעל איש און שהם הקליפות (אור יקר).

⁶²⁷ היינו המלך ה' צבאות (אור יקר).

⁶²⁸ המבין יסורין של אהבה יבין זה כי הצדיק הוא מוך שהתקינה לנדתה (רח"ו).

⁶²⁹ כאן צ"ל מ"ש קע"א ב' מאן יכיל למימר מאינון מלין דקא מתחדשן כו' עד ולבתר יומא חד וחסר ואח"כ כאן ע"ב אדהכי שמעו שירתא כו' (יהל אור).

<p>אדהכי שמעו שירתא דימא⁶³⁰ בקל נעימו דלא שמעו מיומא דאתבריאו קל נעימו דשירתא כההוא נעימו דהו אמרי וכד סיימו יי' ימלוך לעולם ועד חמו ד' דיוקנין⁶³¹ ברקיע וחד מנייהו⁶³² רב ועלאה⁶³³ מכלהו⁶³⁴ וההוא רב ועלאה מנייהו אתער קלא ואמר⁶³⁵ כה אמר יי' זכרתי לך חסד⁶³⁶ נעוריק אהבת כלולותיך וגו', שט ברקיע ונגנז, עמד אחר אחריו ואמר, "והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'", וגי' סיים ושט ברקיעא ואגניז</p>	<p>בין כך שמעו שירת הים בקול נעים שלא שמעו מיום שנבראו, קול נעים של שירה, כאותה נעימה שהיו אומרים, וכשסיימו "ה' ימלך לעולם ועד", ראו ארבע דמויות ברקיע, ואחד מהם גדול ועליון מכלם, ואותו גדול ועליון מהם עורר קול ואמר "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריק אהבת כלולותיך וגו'", שט ברקיע ונגנז, עמד אחר אחריו ואמר, "והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז.</p>
<p>פתח אידך⁶³⁹ ואמר ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת ושט ברקיעא ואגניז פתח אידך ואמר כה אמר יי' בוראך⁶⁴¹ יעקב⁶⁴² וגו' כה אמר יי' הנותן בים דרך⁶⁴³ ובמים עזים נתיבה וגו' תכבדני חית השדה תנים⁶⁴⁴ ובנות יענה וגו' סיים ושט ברקיעא ואגניז כדן דחילו סגיא ואמתני נפל עלייהו</p>	<p>פתח האחר ואמר "ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת", ושט ברקיע ונגנז. פתח האחר ואמר "כה אמר ה' בוראך יעקב וגו'" "כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וגו'", "תכבדני חית השדה תנים ובנות יענה וגו'", סיים ושט ברקיע ונגנז, אז פחד גדול ואימה נפל עליהם.</p>
<p>כד הוה נהיר יממא קלא אתער כמלקדמין ואמר עמא תקיפא כאריה גברין כנמרין הבו יקר למאריכון דכתיב על כן יכבדוך עם עז וגו' שמעו קל חילין ומשריין דהו אמרי לך יי' הגדולה והגבורה והתפארת</p>	<p>כשהאיר היום, קול התעורר כמקדם ואמר, עם תקיף כאריה גבורים כנמרם, תנו כבוד לרבונכם, שכתוב "על כן יכבדוך עם עז וגו'", שמעו קול חילות ומחנות, שהיו אומרים "לך ה'</p>

⁶³⁰ ענין זה אינו מדברי הנפשות אלא הוא ממעשה אחר שנים שהיו מהלכין במדבר וראו ענין זה משיני דור המדבר (אור יקר).

⁶³¹ הם מציאות ארבע חיות שהם אריה שור נשר אדם, ונדוע היות פני אדם על כלם (אור יקר), ד' אותיות הו"ה (רח"ו).

⁶³² שאלו ד' דיוקנין נגד ד' ברגלי המרכבה חגת"ם כסדר, וחסד עליון על כולם, ובחסד עליון כו', וגדול מכולם, וגדל חסד, ונק' גדולה. ומאמרם שאמרו כאן, כ"א בדרגיה. כאן חסד נעוריק, אהבת כו'. והשני מסט' דחשך, והולכתי כו' בנתיבות כו'. וג' ד' מדבר וים, וניתן תורה במדבר (יהל אור).

⁶³⁴ ולהיות פני אדם בתפארת ובו חשק המלכות לכך הוא אומר על כנסת ישראל הדרה בעם בני ישראל (אור יקר). אריך (רח"ו). ור"ל שאריך מתלבש באבא שהוא יו"ד בסוד קוץ היו"ד הנעלם ביו"ד והדיוקן הראשון הוא אבא שהרי כ' הרח"ו שד' דיוקנין הם ד' אותיות הו"ה שהם או"א זוז"ן (מ"מ).

⁶³⁵ פי' שהדיוקן הראשון שהוא רומז לאבא ואריך בתוכו אמר פסוק זה וכן כולם (מ"מ).
⁶³⁶ כי במדברא קבילת שכינתא תכשיטהא כדפי' (אור יקר).

⁶³⁷ היינו פני אריה ועל צד החסד כתיב וה' הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך (אור יקר).

⁶³⁸ ולהיות מצד ימין האור לכך כתיב אשים מחשך לפנייהם לאור ומעקשים למישור במדת החסד (אור יקר).

⁶³⁹ פני שור וממנו השמחה בסוד שיר הלויים (אור יקר).
⁶⁴⁰ שהם ציה מצד הגבורה החזקה ועתה ישושום מצד הגבורה בשמחתה (אור יקר).

⁶⁴¹ היינו פני נשר שהיא מלכות בהיותה בת"ת (אור יקר).
⁶⁴² "בוראך יעקב ויוצרך ישראל" והוא סוד הגאולה גואל ישראל תפארת, גאולה מלכות יעקב (אור יקר).

⁶⁴³ דכתיב הלא היא המחרבת ים (אור יקר).
⁶⁴⁴ כי היא נקראת שדה ותחתיה כל הקדושים חית השדה, והחצונים תנים (אור יקר).

<p>והנצה וההוד וגו' עד ומרומם על כל ברכה ותהלה</p>	<p>הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו', עד "ומרומם על כל ברכה ותהלה".</p>
<p>תווחו ואזלו אדהכי נהר יממא אהדרו רישא והמו כל מדברא חפי בענני יקר מנהרן מנצצן בגוונין סגיאין אמרו דא לדא ודאי קב"ה בעי לאשתבחה בתושבחה דדרא דמדברא⁶⁴⁵ דלא הוה בעלמא דרא עלאה כדרא דא ולא יהא עד דייתי מלכא משיחא ודאי</p>	<p>תמהו והלכו, בין כך האיר היום, החזירו ראש וראו כל המדבר מכוסה בענני כבוד, מאירים נוצצים בצבעים רבים. אמרו זה, לזה ודאי הקדוש ברוך הוא רוצה להשתבח בתישבחות של דור המדבר, שלא היה בעולם דור עליון כדור זה, ולא יהיה עד שיבא מלך המשיח ודאי.</p>
<p>כל מה דאחמי לן קב"ה לא הוה אלא בנין לאודעא לן חביבו דמאריהון עלייהו לאודעא דאית לון חולקא טבא ואינון בני עלמא דאתי ולזמנא דאתי כד יוקים קב"ה מתייא זמינין אלין לאחייא בקדמיתא כד"א יחיו מתיך ואלין אינון דרא דמדברא⁶⁴⁶</p>	<p>כל מה שהראה לנו הקדוש ברוך הוא, לא היה אלא בשביל להודיענו חביבות רבונם עליהם, להודיע שיש להם חלק טוב והם בני עולם הבא, ולעתיד לבא כשיקים הקדוש ברוך הוא את המתים, עתידים אלו לעמוד לתחיה בראשונה, כמו שנאמר "יחיו מתיך" ואלה הם דור המדבר.</p>
<p>א"ל אי מלה חדתא⁶⁴⁸ ידעת דאנא ערטירא בה א"ל אימא אמר קלא דהדרא בעינא למנדע ב"נ יהיב קלא בחקלא או באתר אהרא והדרא קלא אהרא ולא ידיע</p>	<p>אמר לו האם דבר חדש ידעת שאני ערטירא⁶⁴⁷ ממנו, אמר לו אמור. אמר קול החוזר רציתי לדעת, אדם נותן קול בשדה או במקום אחר, וחוזר קול אחר ולא ידוע.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא על מלה דא כמה קלין אתערו וכמה דקדוקין הוו קמי רב מתיבתא וכד נחת רב מתיבתא אמר הכי אוקמוה מלה במתיבתא דרקיעא ורזא יקירא איהי</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש, על דבר זה כמה קולות התעוררו, וכמה דקדוקים היו לפני ראש הישיבה, וכשירד ראש הישיבה אמר כך פרשוה דבר בישיבת הרקיע וסוד נכבד הוא.</p>
<p>תא חזי תלת קלין אינון דלא אתאבידו לעלמיין⁶⁴⁹ בר קלין דאורייתא⁶⁵⁰ וצלוחא דאלין סלקין לעילא ובקעין רקיעין אבל קלין אחרנין אינון דלא סלקין לא אתאבידו⁶⁵¹</p>	<p>בא וראה שלשה קולות הם שלא נאבדים לעולמים, פרט לקול התורה והתפלה, שאלה עולים למעלה ובוקעים רקיעים, אבל קולות אחרים הם שלא עולים ולא נאבדים.</p>
<p>ואינון תלת קול חיה בשעתא דאיהי על</p>	<p>והם השלשה קול החיה בשעה שהיא</p>

645

646 ענין זה שייך לעיל גבי החבירים שראו אותם מראות וכו' (מ"מ).

647

648 פי' ר"ש אמר לחכם גדול שבהם. כי שנים היו והיה מדבר לגדול שבהם (מ"מ).

649 פירוש אע"פ דשאר קלין אתאבידו. אלין לא אתאבידו. (מ"מ).

650 כלומר תלת קלין הם (אור יקר).

651 בזולת קלין דאורייתא שגם הם אינם אבודים אלא שהם עולים וכו' וגם אינם אבודים, ומה שאנו מחשבים שלשה אלת הכוונה שאינם אבודים וגם אינם עולים למעלה והם שלשה כדמפרש ואזיל, וטעם אל שלשה קולות אלו לפי שהם קולות של צעקה כי החיה תזעק בחבליה, ואין הדבר על עון ידוע לה אלא על עון חוה, וכן המיתה לאדם שמתמרר במרירות פרידת הנפש מהגוף, והנה קול צעקתו עולה ואינו על עון פרטי לו אלא כולל על חטא אדם, וכן הנחש כאשר האדם ממיתו הוא אחד מעשר קללותיו כדכתיב הוא ישופד ראש, והנה שלשה קולות אלו הם קולות של צעקת חמס ואינם עולים כדרך עליית שאר הצעקות אלא הם עומדות גנוזות שם כדמפרש ואזיל (אור יקר).

<p>קלביטא הוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול דבר נש בשעתא דנפיק נשמתיה מגופיה הוא קלא משטטא ואזלא באוירא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא קול נחש בשעתא דפשיט משכיה הוא קלא משטטא באוירא ואזלא מסייפי עלמא עד סייפי עלמא</p>	<p>על המשבר, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול האדם בשעה שיוצאת נשמתו מגופו, אותו קול משוטט והולך באויר מסוף העולם ועד סוף העולם, קול הנחש בשעה שפושט עורו, אותו קול משוטט באויר והולך מסוף העולם ועד סוף העולם.</p>
<p>אי חסידא קדישא כמה מלה דא רבא ויקירא אלין קלין⁶⁵² מה אתעביד מינייהו ולאן אתר עאלין ושארן אלין קלין דצערא אינון⁶⁵³ ואזלין ומשטטי באוירא⁶⁵⁴ ואזלי מסייפי עלמא עד סייפי דעלמא⁶⁵⁵ ועאלין גו נקיין ומחילין דעפרא ואתטמרן תמן וכד</p>	<p>אזה חסיד קדוש, כמה דבר זה גדול ונכבד, אלה הקולות מה נעשה מהם, ולאיזה מקום נכנסים ושורים. אלה הם קולות צער, והולכים ומשוטטים באויר והולכים מסוף העולם ועד סוף העולם, ונכנסים לתוך בקעים ומחלות עפר ונסתרים שם,</p>
<p>קסמ/א</p>	
<p>יהיב ב"נ קלא אינון מתערין לגבי ההוא קלא</p>	<p>וכשנותן אדם קול הם מתעוררים לאותו קול.</p>
<p>קלא דנחש לא אתער לגבי קלא דב"נ היאך יתער במחאה כד מחי ב"נ מחאה אתער⁶⁵⁶ קלא דנחש דאתטמר לגביה ההוא קלא ולאז קלא אחרא⁶⁵⁷ קלא אתער בתר קלא זינא בתר זיניה ועל דא ביומא דר"ה קול שופר אתער קול שופר אחרא זינא בתר זיניה</p>	<p>קול נחש לא מתעורר לקול אדם. איך יתעורר, במכה. כשמכה אדם מכה, מתעורר קול הנחש שנסתר אליו אותו קול, ולא קול אחר. קול מתעורר אחר קול, מין אחר מינו. ועל כך, ביום ראש השנה קול שופר מעורר קול שופר אחר, מין אחר מינו.</p>
<p>אזלא ארחיה דנחש לביש איהו לקטלא ולמחאה בההוא קלא ממש לא אתער קלא דהאי נחש⁶⁵⁸ אלא בתר זיניה⁶⁵⁹ ודא איהו כד ב"נ מחי בחוטרא בארעא וקרי ליה לזיניה כדין אתער ההוא קלא דנחש</p>	<p>הולך דרך הנחש הוא לרע להרוג ולהכות, באותו קול ממש לא מתעורר קול נחש זה אלא אחר מינו, וזהו כשאדם מכה במקל בארץ וקורא לו למינו, אז מתעורר אותו קול הנחש להשיב למינו, וסוד זה הוא נסתר.</p>

⁶⁵² רז"ש { יומא כ: } הולך מסוף, לא שנשמע (יהל אור).
⁶⁵³ ומן הראוי שיעלו למעלה כדרך שאר הצעקות (אור יקר).
⁶⁵⁴ שהם רוצים לעלות ומבקשים פתח אל כניסתם פנימה לרקיע (אור יקר).
⁶⁵⁵ ואחיד שרואים שאין להם כניסה אותו המציאות הנעשה מהם "ועאלין גו נקיין וכו'" (אור יקר).
⁶⁵⁶ הבן רז זה כי ע"י הכאת המטה בסלע נדבק קול הנחש באותה הברה (רח"ו).
⁶⁵⁷ פ' קול הנחש הוא שמתעורר בהכאה. ולא הקול של חיה ומת (מ"מ).
⁶⁵⁸ פ' בקול האדם כשצועק אינו מתעורר קול הנחש (מ"מ).
⁶⁵⁹ דהיינו בהכאה אוב מארץ יובן במ"ש האר"י ז"ל בלקוטים וז"ל. והנה במות הצדיק נר"ן דאצילות עולים לאצילות. ונשמה דבריאה עולה לג"ע העליון ורוח דיצירה עולה לג"ע הארץ ונפש דעשיה אשתארת בקברא. וכשנתעכל הבשר עולה הנפש גם היא למעלה. ונשארית ההוא הבל דגרמי שוכנת על אינון גרמי דאישתארון בקברא כנז' בפ' שלח וסוד הענין כי הנפש שהיא ממוחין דגדלות דעשייה היא עולה למעלה אחר עיכול הבשר. והבל דגרמי שהוא ממוחין דקטנות דאלה"ים זה נקרא הבלא דגרמי ונשאר תמיד בקבר עד תחיית המתים כי להיותו סוד דינים יש בו תמיד אחיזת הקליפות ואינו יכול להפרד מהגוף לעלות למעלה וז"ס הנז' בפ' שלח לך על הבל דגרמי אמר ודא הוא אוב מאוץ וכו'. וע"ש כי הוא הבל דגרמי סוד הקטנות ויש כח לקליפה להתאחז בה. ובעלת אוב אינה יכולה להעלות רק אותה הבחינה של הבלא דגרמי עכ"ל. ובזה מובן לשון זה (מ"מ). ע' בדברי הרב בטנת"א (פרק ה) ושער רפ"ח (פ"א) ובמוחין דקטנות (פרק ב) (דע"ה ח"ב כו ע"א).

<p>לא תבא לזיניה ורוא דא איהו טמירו</p>	
<p>אר"ש ודאי מלה דא מלה סתימא היא ותוהנא⁶⁶¹ איך שלמה מלכא לא ידע מלה דא א"ל שלמה מלכא מנדע ידע ולא כ"כ אבל מה דלא ידע ההוא קלא מה תועלתא אית בה והיך יתבא</p>	<p>אמר רבי שמעון ודאי דבר זה הוא דבר נסתר ותמהנו איך שלמה המלך לא ידע דבר זה. אמר לו שלמה המלך, ידוע ידע, ולא כל כך, אבל מה שלא ידע אותו קול, מה תועלת יש בו, ואיך מתיישב⁶⁶⁰.</p>
<p>ורב מתיבתא הכי אמר דקדוקא דא לא ידע שלמה מלכא דהא ההוא קלא איהי כלילא⁶⁶⁴ רוחא ונפשא והבל⁶⁶⁵ גרמי מעצבונא דבשרא ומשטטא באוירא וכל חד מתפרש דא מן</p>	<p>וראש הישיבה כך אמר, דקדוק זה לא ידע שלמה המלך, שהרי אותו קול כולל רוח ונפש והבל דגרמי ודעצמות⁶⁶² מעצבון⁶⁶³ בשר, ומשוטט באויר, וכל אחד נפרד זה מזה.</p>
<p>וכד מטא לההוא אתר דעאל ביה יתבא כמיתא וכל אינון הרשין וקוסמין ידעין אתרין אלין בהרשיהו וגחנין לארעא ושמעין קלא דא דמתחברן אינון רוחא ונפשא והבל דגרמי ואודעין מלה ודא איהו אוב מארץ⁶⁶⁶ ועל דא רדיף שלמה למנדע מה דאתעביד מההוא קלא ולא ידע⁶⁶⁷</p>	<p>וכשמגיע לאותו מקום שנכנס בו, יושב כמת, וכל אותם מכשפים וקוסמים יודעים מקומות אלו בכשפיהם, ומשתחיים לארץ, ושומעים קול זה שמתחברים אותם רוח ונפש והבל עצמות ודגרמי, ומודיעים דבר. וזהו אוב מארץ. ועל</p>

660

661 שאמר שלשה המה כו'. ולכאורה נראה שתמה שפיר, כי נחש וקסם הן דבורא כו'. ואלו ג' קלין הן שנתקללו, האדם במיתה, ואשה בלידה, הרבה כו', ונחש להפשיט, כמ"ש בפר"א {פ"ד}, ואינהו חטאו במעשה, והוא בדיבור. אבל הוא תי' למעלה, משום דארחיה לביש כו'. ונראה שקלא דב"נ כו' אתער בקלא דכורא, ואף דנוק', משום דהוא בקללת אדם, ובשבילו נגזר על כל בריה. ודלידה בקלא דנוק' (יהל אור).

662

663

664 כי כיון שהוא מעצבון פרידת האדם בחלקיו דהיינו חבור הנפש עם הבשר והעצמות, ימצא בפרידה זו דהיינו עצבות זה חלק נפש. וחלק גוף, כי שניהם נעצבים ומצטערים ואותו הצער הוא הקול הנדרש הנה, אם כן בהגלם אותו הקול לידועים בכשוף יגלם בו גוף אדם ממש דהיינו צער ארבע יסודות והנפש, ואין ספק שצער זה ומציאות זה הוא תחת ממשלת החצובים מפני שהוא חלקם מכל עמלם בפרידת החלקים במיתה כדדריש לקמן בפסוק והכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו, ואלו המשתמשים באוב יודעים שמות השרים הממונים על הדבר הזה ומשביעים אותם ומקטרים להם קטורת ידוע ועושים להם עבודות ידועות, ואחר כך הם באים ומגשימין אותם החלקים הידועים שתחת ממשלתם, וזה היה ענין שמואל שגם לו היה ענין המיתה ומרירותו וצערו ממונה מופקד, וכן של מרע"ה, והבעלת אוב העלה לשמואל שבאותה המחיצה הידועה והוא העלה עמו מרע"ה שבאותו המציאות שאמרנו כדדרשו רז"ל בפסוק אלהים ראיתי עולים מן הארץ, ומה שחשב שמואל שהיה זמן התחית מפני שבעת התחיה עתיד הקב"ה לכלול בגוף ובנפש גם חלק זה שהוא חלק ייחודם יחד, ולא יתרחק ממני כי הוא ממש רוח חיוני שהוא דבקות הנפש והגוף כדפירשנו בספ"ר בשער הנשמה, ובענין זה שוים כטובים כרעים, ואין ספק שיש מחיצות ידועות כל אחד ואחד כפי עניינו, ומטעם זה ידע שמואל מחיצתו של מרע"ה ששאל עליו והגיעהו שם, והארכתי בזה להודיע ענין האוב מתוך דברים אלו כדי שלא יעלה על דעת המעינים שהיה לו הנפש וכל שכן רוח או נשמה שהם מופקדים במנוחתם תחת יד קונם חס ושלום, וגם לא היה הגוף שהוא בקבר, אלא חלק זה כדפירשנו וכדפריש איהו באומרנו "ודא איהו אוב" וכו' (או ריקר).

665 דאינון ב' נפשות בנות לוט. הבכירה הוא המתאוה, והוא דבשרא, ויצא הראשון אדמוני כו'. והצעירה המשתתפת בגוף הוא דגרמא, שהן עיקר הגוף וקיומו, והיא אינה חזקה ביצ"ה כמו הראשונה, ול"ק מאב. ומ"מ שניהם, כיון שהן דגופא, משתתפין ביצ"ה, והן כליון וערפה. אבל מנשמתא לא כלילא, דאין כחה בגוף כלל (יהל אור).

666 עי' לעיל בשם הליקוטים והוא הובא בהגהות רח"ו כאן.

	<p>זה רדף שלמה לדעת, מה נעשה מאותו קול, ולא ידע.</p>
<p>זכאה חולקך רבי דאתבריר לך מלה דקשוט כד ב"נ אתער קלא מיד (מתחברין) אתער ההוא קלא ולית ליה רשו לארכא יתיר אלא כעין⁶⁶⁸ ההוא קלא דאתער ב"נ ולא יתיר</p>	<p>אשרי חלקך רבי, שהתברר לך דבר אמת. כשאדם מעורר קול, מיד (מתחברים) מתעורר אותו קול, ואין לו רשות להאריך יותר, אלא כעין אותו קול שעורר האדם ולא יותר.</p>
<p>ואי אריך ב"נ קליה איהו לא אריך כל כך בהדיה אלא לסופא דקלא בגין דלא יכיל לארכא מאי טעמא בגין דכד נפק בקדמיתא אתאריך מסייפי עלמא עד סייפי עלמא והשתא דעאל תמן לא יכיל לארכא קלא דהא לית ליה⁶⁶⁹ אתר לאתפשטא תמן כדבקדמיתא</p>	<p>ואם האריך האיש קולו, הוא לא מאריך כל כך אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך. למה, משום שכשיוצא בהתחלה, מתארך מסוף העולם ועד סוף העולם, וכעת שנכנס לשם לא יכול להאריך קול, שהרי אין לו מקום להתפשט שם כבתחלה.</p>
<p>חדי ר"ש ואמר אלמלי לא זכינא למשמע אלא מלה דא די לי למהוי חדי דזכינא למשמע מלין דקשוט דההוא עלמא א"ל אי חסידא קדישא אלמלי ידעת חדוה דמלין בההוא עלמא קמי רב מתיבתא תהא חדי יתיר</p>	<p>שמח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמוע אלא דבר זה די לי להיות שמח, שזכיתי לשמוע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו אהה חסיד קדוש אלמלא ידעת שמחת דברי אותו עולם לפני ראש הישיבה, תשמח יותר.</p>
<p>א"ל מאי חדושא הוה השתא כד אתית לגבי אמר רב מתיבתא פתח ואמר ויוסף ישית ידו על עיניך חדוה הוא</p>	<p>אמר לו מה חדוש היה כעת כשבאת אלי. אמר ראש הישיבה, פתח ואמר "ויוסף ישית ידו על עיניך", שמחה היא.</p>
<p>אמאי סתימו דעינין למיתא בגין דעינין גוונין דהאי עלמא⁶⁷⁰ אינון וחיזו ודיוקנא דהאי עלמא בהו איהו אסתים מניה האי עלמא חיזו דהאי עלמא⁶⁷¹ אסתים עיניו כל חיזו דהאי עלמא הא אתחשך מניה וחשכין מניה חיזו דעיניו לית ליה חיזו בהאי עלמא מתמן ולהלאה</p>	<p>מדוע סתימת העינים למת, משום שהעיניים הן צבעים של העולם הזה, ומראה ודמות העולם הזה בהן, הוא נסתם ממנו עולם הזה מראה העולם הזה, נסתמו עיניו, כל מראה העולם הזה נחשך ממנו, ונחשכו ממנו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם והלאה.</p>
<p>אר"ש יאות תקונא דקדמאי וחכמתא דלהון יתיר ממלאכין קדישין א"ל יוסף אמא⁶⁷² ישית ידו מכל בניו</p>	<p>אמר רבי שמעון נאה תקון הקדמונים וחכמתם יתרה ממלאכים קדושים. אמר לו למה "יוסף ישית ידו" מכל בניו.</p>
<p>ואי תימא על בשורה דיליה מבעי ליה</p>	<p>ואם תאמר על בשורה שלו, צריך</p>

⁶⁶⁷ מזה יתבאר לך כי לא העלית אותה האשה הבעלת אוב את שמואל לא בבחינת נשמה ולא בבחינת רוח ולא בבחינת נפש ח"ו אלא אותה הבחינה הנקראת אצלנו הבל דגרמי בלבד והוא נפש דקטנות דעולם העשייה (שער מאמרי רשב"י).

⁶⁶⁸ ר"ל שאינה מגבהת קולה יותר מהמעיר אותה, שהיא מתלבשת בו (יהל אור).

⁶⁶⁹ באותן הנקיקין (יהל אור).

⁶⁷⁰ פי' כמ"ש בפ' ויחי שהעינים של האדם הלבון שבהם רומז לים אוקינוס שמקיף את כל העולם וכו' ע"ש (מ"מ).

⁶⁷¹ כפל הענין במלות שונות. ור"ל כיון שנסתם ממנו עוה"ז לכך אסתמו עיניו בשעת מיתה (מ"מ).

⁶⁷² פי' ר"ש מקשה לרוחות הנז' (מ"מ).

<p>ויוסף חי תראה א"ל⁶⁷³ ישית ידו בגין דרחימו דיליה הוה ובג"כ דא אסתים מיניה נהירו דהאי עלמא ודא נטיל ליה</p>	<p>לומר ויוסף חי תראה. אמר לו ישית ידו, משום שאהבתו היה, ולכן זה נסתם ממנו אור העולם הזה, וזה לקח אותו.</p>
<p>מאן דאסתים עיניו רחימא דיליה אחזי הכי חיזו דילך דהאי עלמא אתאביד הא אנא חיזו דילך באתרך מכאן ולהלאה יתקנון לך חיזו אחרא דההוא עלמא</p>	<p>מי שסותם עיניו אהובו מראה כך, מראה שלך של העולם הזה אבד, הריני מראה שלך במקומך, מכאן והלאה יתקנו לך מראה אחר של אותו עולם.</p>
<p>אר"ש מה אתהני האי למיתא ומה תועלתא אית ליה בהאי מאן דיבעי⁶⁷⁴ למשאל (יומא) מה דאצטריך⁶⁷⁵ לאפקחא עיניו בגין לאחזאה דעדיין אודמן איהו לאתבא לחיזו⁶⁷⁶ דהאי עלמא כדבקדמין</p>	<p>אמר רבי שמעון מה הנאה זו למת, ומה תועלת יש לו בזה. מי שירצה לשאול (יום) מה שהצטרך לפקח עיניו, בשביל להראות שעדיין הוא מזדמן להשיב למראה העולם הזה כמקודם.</p>
<p>א"ל אי חסידא קדישא ודאי אי לא אסתים מניה כל חיזו דהאי עלמא ולא אתאביד כלא מניה לא להוי ליה חיזו וחולקא דההוא עלמא</p>	<p>אמר לו אהה חסיד קדוש ודאי, אם לא נסתם ממנו כל מראה העולם הזה, ולא נאבד ממנו הכל, לא יהיה לו מראה וחלק של העולם ההוא.</p>
<p>עלמא דא בהפוכא איהו מההוא עלמא דאנן ביה דבזמנא דתחיית מתייא אפילו כחוטא דשערא לא הוה מעובדא דהאי עלמא דכלא אתאביד בקדמיתא (טלא יבטיל ליה⁶⁷⁷ וישוי ליה) בההוא</p>	<p>עולם זה הוא בהפוך מאותו עולם, שאנו בו שבזמן תחיית המתים, אפילו כחוט השערה לא יהיה ממעשה העולם הזה, שהכל נאבד בהתחלה. (הטל יבטל אותו וישים אותו) באותו</p>
<p>קסט/ב</p>	
<p>טלא⁶⁷⁸ (בקדמיתא) ויתעבר מניה כל זוהמא ולבתר יתעביד כחמירא דא⁶⁷⁹ ומניה יתעביד גופא בריה חדתא כך הכא⁶⁸⁰</p>	<p>הטל (בהתחלה), ויעבר ממנו כל זוהמא, ואחר כך יעשה כעיסה זה, וממנו יעשה הגוף בריה חדשה כך כאן.</p>
<p>א"ל רבי שמעון ודאי ידענא דאתון מלובשין תמן בלבוש יקר⁶⁸¹ דגופא דכיא</p>	<p>אמר לו רבי שמעון ודאי ידעתי שאתם מלובשים שם בלבוש נכבד של</p>

⁶⁷³ אכל (יהל אור)?לכדוק

⁶⁷⁴ מאן דיבעי" נמחק יהל אור, ובמקומו איתא והא

⁶⁷⁵ (יומא) מה דאצטריך" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא דהא אצטריך.

⁶⁷⁶ תחית המתים (רח"ו).

⁶⁷⁷ פי' שהטל מבטל כל העצמות עד שנעשו עפר (מ"מ).

⁶⁷⁸ שע"י הטל זהו תיקונו כדי שיעשה אח"כ גוף חדש וז"ש וישוי ליה וכו' כקדמיתא שר"ל קודם התחיה (מ"מ). בעוה"ז הרוח היא נבזקת (ר"ל מאיר ומזהיר מלשון כמראה הבזק) באחד מאיבריו, אבל לעתיד לבוא היא נבזקת בכל הגוף, כי יהיו כל הגופות בסוד כתנות אור בא' כמו אדה"ר קודם החטא (כמ"ש ב[זהר] פ' בראשית לו ע"ב, פקודי רכט ע"ב, קדושים פג סע"א, וע' פ' שלח קסט סע"א ורע"ב, ופ' יתרו צד ע"א) (דע"ה ח"א פא ע"ב).

⁶⁷⁹ פי' אחר שנעשה עפר ע"י הטל אח"כ לעשותו בעיסה הזאת וממנה נעשה הגוף החדש (מ"מ).

⁶⁸⁰ פי' מביא ראייה מתחיית המתים שאין הגוף החדש נעשה עד דיתעבר מניה כל זוהמא וכל הגשמות של גרף הראשון הכי נמי אי אפשר להיות לו חלק לעוה"ב עד שסותמי' עיניו לרמוז שנאבד ממנו ענין עוה"ז כדי שיהיה לו חלק לעוה"ב ולכך אמר לעיל "דבזמנא דתחיה מתייא" שממנה מביא ראייה לדבריו (מ"מ).

⁶⁸¹ ישנם ב' בחי' כלי לכל אור [הגהה ע' כעין זה במבו"ש דף נו ע"א מדפוה"ח ירושלים ע"ה ת"ו דשנת תרס"ד] ופרצוף, אחד לצורך עצמו, ואחד לצורך זולתו. ואותו אשר לצורך עצמו הוא כי על

<p>קדישא⁶⁸² אי הוה בגוונא דא בהאי עלמא ב"נ דאתחוי בההוא גופא כגוונא דאתון קיימין בההוא עלמא</p>	<p>גוף זך קדוש, האם היה כדוגמא זה בעולם הזה, אדם שנראה באותו גוף כדוגמא שאתם עומדים באותו עולם.</p>
<p>א"ל מלה דא שאילו קמי רב מתיבתא תרין עולימין דאתלבשו ביננא בתר דסבלו צערא על חובא דלא אתחוי לגלאה ושאלו דא קמי רב מתיבתא ואיהו אמר דהא הוה בהאי עלמא הכי</p>	<p>אמר לו דבר זה שאלו לפני ראש הישיבה, שני נערים שהתלבשו בינינו, אחר שסבלו צער על חטא שלא ניתן לגלות, ושאלו זה לפני ראש הישיבה, והוא אמר שזה היה כך בעולם הזה.</p>
<p>מנלן דכתיב ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות⁶⁸³ אתלבשת בההוא דיוקנא דההוא עלמא מלכות דא רוחא דקודשא דהא מלכות שמיא נשיב רוחא⁶⁸⁴ מההוא רוחא דאורא דההוא עלמא ואתלבשת ביה אסתר</p>	<p>מנין לנו, שכתוב "ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות", התלבשה באותה דמות של העולם ההוא, מלכות זו רוח הקודש, שהרי מלכות השמים נושבת רוח מאותה רוח האויר של אותו עולם, ובה התלבשה אסתר.</p>
<p>וכד עאלת קמי מלכא אחשורוש וחמא ההוא לבושא נהורא דיוקנא אדמי למלאך אלהים פרהה מניה נשמתא לפום שעתא</p>	<p>וכשנכנסה לפני המלך אחשורוש, וראה אותו לבוש של אור דמותה, נדמתה למלאך אלהים, פרהה ממנו נשמתו לפי שעה.</p>
<p>מרדכי אוף הכי דכתיב ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות לבוש מלכות ודאי דיוקנא דההוא עלמא וע"ד כתיב כי נפל פחד מרדכי עליהם פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש</p>	<p>מרדכי גם כן, שכתוב "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות", לבוש מלכות ודאי, דמות של אותו עולם, ועל זה כתוב "כי נפל פחד מרדכי עליהם", פחד מרדכי ולא פחד אחשורוש.</p>
<p>אמר רבי שמעון כמה מתוקים דברים אלו, אשרי חלקי, והרי ידעתי</p>	<p>אמר רבי שמעון, כמה מתוקים דברים אלו, אשרי חלקי, והרי ידעתי</p>

ידה הוא מקבל אור העליון, וע"ד לבוש הנשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן המוזכר בזוהר בהרבה מקומות [פ' נח סו ע"א ויחי רכד ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכט ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א], כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול העליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו העליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו העליון המגיע אליו. והנה נמשך ונעשה הלבוש הזה מבח' הגבורות העליון המתנוצץ ומזהיר על התחתון, ומתנוצץ וחוזר ומתנוצץ עד שנארג ונעשה לבוש שלם אליו, ועל ידו משיג ונהנה את נועם זיו העליון המאיר עליו תמיד, ומשיג את הנועם והזיו רק ע"י לבוש הזה (ביאורים ח"ב מט ע"א).

⁶⁸² עי' ח"א סו ע"א, רכד ע"א וע"ב, רכו ע"ב וח"ב קנ ע"א ר"י ע"ב, רכט ע"ב (לש"ו).

⁶⁸³ כבר ידעת מ"ש חז"ל בתורתו של ר' מאיר מצאו כתוב כתנות אור. וסוד הענין הוא, כי אדה"ר קודם שחטא היה לו זיהרא עילאה, שהיה מלובש מלבוש רוחני שהוא אור, בסוד הזיהרא עילאה שהיתה לו, כמו שידעת מדרוש שורשי הנשמות, וכיון שחטא, אותה הזיהרא נסתלקה ממנו, וכו', והפנימיות שבהם שהוא האור לקחו חנוך ואליהו ז"ל וכו', והחיצוניות שהוא העור, לקחו נמרוד והדומים לו, כמ"ש חז"ל על עשו שהרג לנמרוד ולקח הבגדים ממנו, והיה צד בהם החיות והעופות. וכשלבשם יעקוב אע"ה. ונכנס בהם אצל אביו, חזרה אותה זיהרא בהם. ומלבוש חוה, הזיהרא ג"כ שהיתה בו מהפנימיות שבו, לקחום הנשים הצדקניות, כמו רבקה שנאמר בה (שם כ"ד מ"ה) ותקח הצעיף ותתכס, וכן תמר, שנא' (שם ל"ח נ"ד) ותכס בצעיף ותתעלף, וכן אסתר שנא' (אסתר ה א) ותלבש אסתר מלכות, כל זה רומז לאותה זיהרא, שהוא הפנימיות של המלבוש של חוה (ספר הליקוטים בראשית ג כא). ועי' לקמן קפג ע"ב (בהגרא ספד"צ כט ע"ג).

⁶⁸⁴ פי' שכתב הרב שמ' שהיא נקרא אדנ"י ד' אותיות הם בד' אורין דג"ע ומאותם ארבע אותיות שבד' רוחות הגן הוא חלוקא דרבנן כמ"ש הזוהר בס' שמות בפ' מד' רוחות בואי הרוח ור"ש דהאי מלכות שמים שהיא מ' נשיב רוחא מההוא רוחא דאורא דהוא עלמא דהיינו לוקחת הארה מד' אותיות אדנ"י שבד' אוריים דג"ע. והוא לבוש הצדיקים וז"ש ואיתלבשת ביה אסתר (מ"מ).

<p>זכאה חולקי והא ידענא דצדיקייא (ס"א בהאי) בההוא⁶⁸⁵ עלמא מתלבשן בלבושא דאקרי לבוש מלכות והכי הוא ודאי</p>	<p>שצדיקים (בזה) באותו עולם מתלבשים בלבוש שנקרא לבוש מלכות, וכך הוא ודאי.</p>
<p>א"ל אוירא דג"ע נשיבו דרוח קודשא אינון ומתלבשן ביה צדיקייא כגוונא דהוון בהאי עלמא ולבתר רוח קודשא שראת על רישא דכל חד וחד ואתעטר ואתעבידא ליה עטרא</p>	<p>אמר לו אויר גן עדן נשיבת רוח הקודש הם, ובו מתלבשים הצדיקים כדוגמא שהיו בעולם הזה, ואחר כך רוח הקודש שורה על ראש כל אחד ואחד, ומתעטר ונעשית לו עטרה.</p>
<p>וכך הוה למרדכי דכתיב בלבוש מלכות דיוקנא דההוא עלמא ולבתר ועטרת זהב גדולה דא עטרת דשריאת על רישיהון דצדיקייא בההוא עלמא כד קבילו ישראל אורייתא כגוונא דא הוה להון עד דחבו דכתיב בהו ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", התפשטו מאותו לבוש.⁶⁸⁶</p>	<p>וכך היה למרדכי, שכתוב "בלבוש מלכות", דמות אותו העולם, אחר כך "ועטרת זהב גדולה" זו עטרת ששורה על ראשי הצדיקים באותו עולם, כשקבלו ישראל תורה כדוגמא זה היה להם, עד שחטאו שכתוב בהם "ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב", התפשטו מאותו לבוש.</p>
<p>וכן כתיב ביהושע כהנא רבא הסירו הבגדים הצואים מעליו וכתיב וילבישוהו בגדים אליו לבושין דההוא עלמא מהכא מלין קדמאין⁶⁸⁸ ומהכא דכל זמנא⁶⁸⁹ דגופא דהאי עלמא קיימא בקברא בקיומא לא אתלבש רוחא בלבושא דההוא עלמא דכתיב ויסירו הבגדים הצואים מעליו בקדמיתא ולבתר וילבישוהו בגדים</p>	<p>וכן כתוב ביהושע כהן גדול "הסירו הבגדים הצואים מעליו" וכתוב "וילבישוהו בגדים" אלו לבושי העולם ההוא, מכאן דברים ראשונים⁶⁸⁷, ומכאן שכל זמן שגוף העולם הזה קיים בקבר בקיומו, לא מתלבש רוח בלבוש אותו עולם, שכתוב "ויסירו הבגדים הצואים מעליו" בהתחלה, ואחר כך "וילבישוהו בגדים".</p>
<p>ומלאך יי' עומד מהו עומד אלא דא היא עטרא דאקרי מלאך יי'⁶⁹⁰ דקיימא על רישיהון דצדיקיי' ודא איהו עומד על רישא לעילא⁶⁹¹ לבתר דאתלבשן בהאי לבושא דיקר</p>	<p>"ומלאך ה' עומד", מה זה "עומד", אלא זוהי עטרה שנקראת מלאך ה', שעומדת על ראשי הצדיקים, וזהו "עומד", עומד על הראש למעלה, לאחר שמתלבשים בלבוש כבוד זה.</p>
<p>תריז גופין כחדא לא יכלין למיקם כל זמנא דהאי קיים רוחא לא מקבלא אחרא אתעבר דא הא אחרא זמינא מיד ודאי דא נפיק ודא עאל כגוונא דיצר טוב ויצר רע</p>	<p>שני גופים כאחד לא יכולים לעמוד, כל זמן שזה קיים, הרוח לא מקבלת אחר. הועבר זה, הרי אחר מזומן מיד ודאי, זה יוצא וזה נכנס, כדוגמת יצר</p>

⁶⁸⁵ בהאי גרסי' (רח"ו). ור"ל שאר"ש עתה ידעתי שיש צדיקי' בעוה"ז שנתלבשו בחלוקא דרבנן. אבל אי גרסי' בההוא עלמא מאי קאמר ר"ש שזה פשוט (מ"מ).

⁶⁸⁶ במתן תורה, נמשך בהם ממש ונתייחד בהם ונתייסד בהם אותן האורות לירושת עולם, כי הגם דכתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדיים, הנה הוא רק מהגוף והחומר, כי ע"י מעשה העגל, הוחזר גופם לעור משכא דחויא ע' פ' שלח (קסב ע"ב, קסט ע"ב⁶⁸⁶), אבל בהנשמה והפנימיות, הרי עומדים אותן הכתרים בישראל לעולם, והם תמיד ממלכת כהנים וגוי קדוש (דע"ה ח"ב קכז ע"ג).

⁶⁸⁷

⁶⁸⁸ פי' שהצדיקים יש להם לבוש בעוה"ב ואע"ם שזה פשוט מפסוק זה למדנו זה (מ"מ).
⁶⁸⁹ ושיעור הכתוב הסירו הבגדים הצואים שהוא הגוף של עוה"ז שיתעכל הבשר ואח"כ הלבשוהו לבוש של עוה"ב (מ"מ).

⁶⁹⁰ מלכות (רח"ו). וז"ס שארז"ל עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק שתהיה המ' עטרה על ראש הצדיקים כמ"ש הכא (מ"מ).

⁶⁹¹ פי' אין העטרה שהיא מ' עומדת על ראשו רק אחרי שיתלבש בחלוקא דרבנן. א"ל אע"ג דחבריאי ידעי במלין דההוא עלמא גרסי' והוא דברי הרוחות ג"כ (מ"מ).

<p>בהאי עלמא לא בעי קב"ה דתרווייהו יקומין כחדא</p>	<p>הטוב ויצר הרע בעולם הזה, לא רוצה הקדוש ברוך הוא ששניהם יעמדו כאחד.</p>
<p>אמר ליה תוהנא על מה דכתיב והשמן עומד על ימינו לשטנו וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה</p>	<p>אמר לו תהינו {לשון תמיה} על מה שכתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", וכי יהושע בן יהוצדק כך שאר בני העולם על אחת כמה וכמה.</p>
<p>א"ל חסידא קדישא כמה טמירין סתימין מלין אלין (א"ל) אע"ג דחברייתא ידעין במלין דההוא עלמא לא יכלין למנדע ברוזין אלין</p>	<p>אמר לו חסיד קדוש' כמה טמירים נסתרים הדברים הללו, (אמר לו) אף על גב שהחברים יודעים בדברי אותו עולם, לא יכולים לדעת בסודות הללו.</p>
<p>א"ל כיון דבר נש בההוא עלמא מה תועלתא אית לההוא שמן לאסמאה ליה ולא די ליה דאפיק נשמתייה מניה וקטיל ליה אמר ליה אי חסידא קדישא זכאה חולקך</p>	<p>אמר לו, כיון שאדם באותו עולם מה תועלת יש לאותו שטן להשטינו, ולא די לו שהוציא נשמתו ממנו והרג אותו, אמר לו אהה חסיד קדוש אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תיאובתא דשמן לא הוה אלא בגין דלא יתלבש ההוא זכאה בלבושא דכיאה קדישא דכיון דהזי ההוא שמן דלבושא דיליה אתדחיא ולא אתחשיב על דא אסטי ליה</p>	<p>בא וראה תאות השטן לא היתה אלא כדי שלא יתלבש אותו צדיק בלבוש טהור קדוש, שכיון שרואה אותו שטן שלבושו נדחה ולא נחשב, על כך מסטה אותו.</p>
<p>מאי טעמא בגין דאי אתלבש בההוא לבוש יקר מיד לבושא דזוהמא ועבידתא דההוא⁶⁹² שמן יתבטל ויעבר מהעולם, ולא נוח לו לשטן.</p>	<p>למה, משום שאם יתלבש באותו לבוש נכבד, מיד לבוש הזוהמא ומעשה אותו שטן יתבטל ויעבר מהעולם, ולא נוח לו לשטן.</p>
<p>ותו דבכל זמנא דלא אתלבש פקדא רוחא לההוא גופא דזוהמא דיליה וניחא ליה לשמן וכיון דאתלבש</p>	<p>ועוד שבכל זמן שלא התלבש, פוקדת הרוח לאותו הגוף שהזוהמא שלו, ונוח לו לשטן, וכיון שהתלבש</p>
<p>קע/א10500</p>	
<p>בההוא לבוש יקר הא אתבטל גווני דיצרא בישא וגופא דיליה וליה ליה דוכרנא בהדיה לעלמין⁶⁹³</p>	<p>באותו לבוש נכבד, הרי התבטלו גווני יצר הרע והגוף שלו, ואין לו זכרון עמו לעולמים.</p>
<p>ואי תימא דאנן פקדין לבי קברי בריש כל ליליא לאו על גופא אלא דנפשא (דאזלא עטריראה) דהאי כל זמנא דבשרא קיימא רוחא פקדא עלה⁶⁹⁴ דנפשא ונפשא פקדא לגופא</p>	<p>ואם תאמר שאנו פוקדים בתי הקברות בראש כל לילה, לא על הגוף אלא על הנפש (שהולכת ערומה) שהרי כל זמן שהבשר קיים, הרוח פוקדת על הנפש, והנפש פוקדת על</p>

⁶⁹² שא"א לנשמה להתלבש בלבושא אלא אחר עיכול הגוף הראשון ולא ניחא ליה לשטן שיראה עבידתא דיליה אתבטל (מ"מ).

⁶⁹³ כאן צ"ל מש"ל קע"ב ב' יתיר חובק כו' עד עמלו בראשו. ואח"כ כאן ואיתמא דאנן פקדין כו' (יהל אור).

⁶⁹⁴ עי' זהר הרקיע פח ע"ב (לש"ו). ז"ל: ענין פקודת הקברות הנז' נזכירהו בפ' שלח כי רוחות שבגן עדן הארץ כד רמש לילה אזלין ופקדין לנפשייהו בבי קברי עד חצות לילה ואז שבים אל הג"ע להשתעשע עם הש"י ונודע כי פקודא דא אינו ללא צורך כאיש ההולך לבית חבירו לראותו. אמנם הענין כי לפי שהנפש אשתארת לעולם על קברא עם הגוף בחד לבושא ובהכרח היה צריכה גם כן להשתעשע כמו הרוח ולכן אותן הרוחין הדכורים דנקטו שפע ביממא כמ"ש לעיל הנה הם הולכים

<p>אבל השתא פקדונא דילין איהו לנפשא דאיהי משתכבא ואשתארת בשכוכי גו גרמי⁶⁹⁵ ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא דרוחא לנפשא ולא על בשרא</p>	<p>הגוף. אבל עכשיו פקדוננו הוא לנפש, שהיא שוככת ונשארת שוככת תוך העצמות, ומשום זה בראש כל לילה פקדון הרוח לנפש ולא על הבשר.</p>
<p>אי חסידא קדישא תא ואגלי לך מלה סתימא בניינא דגופא דבר נש הכי הוא רוחא מעם רוחא דקודשא⁶⁹⁷ נשמתא מגו אילנא דחיי</p>	<p>אי⁶⁹⁶ חסיד קדוש בא ואגלה לך דבר נסתר, בנין גוף האדם כך הוא, הרוח מעם רוח הקודש, הנשמה מתוך עץ החיים.</p>
<p>כיון דרוחא קדישא יהב חילא מיד רתיכין דיליה יהבין חיליהו חילא דלהון גרמי ושייפין כלהו מסטרא דלהון ותקונייהו דא על דא סט"א⁶⁹⁸ יהבת בשרא ומסטרא דיליה אתיא בשרא ולא מלה אחרא רתיכין דיליה יהבין כל אינון גידין וערקין לאמשכא דמא לבשרא</p>	<p>כיון שרוח הקודש נתנה כח, מיד מרכבותיו נותנים כחם, כחם הוא עצמות ואיברים כולם מצדם, ותקונם זה על זה, הסטרא אחרא נותנת בשר, ומצדה בא הבשר ולא דבר אחר, מרכבותיה נותנים כל אותם גידים ועורקים להמשיך דם לבשר.</p>
<p>בתר דאלין יהבי חיליהו שמיא יהבי חיליהו ומאן אינון עור דאתמשך על כלא כגוונא דלהון לבתר מתחברן שמיא וארעא כחדא ויהבי ד' יסודי אלין אשא ומיא ואוירא ועפרא לאנגא על אלין ולחפיא על כלא</p>	<p>אחרי שאלה נותנים חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם עור שנמשך על הכל כדוגמתם. אחר כך מתחברים שמים וארץ כאחד, ונותנים ארבעה יסודות, אלו אש ומים ואויר ועפר להגן על אלה, ולכסות על הכל.</p>
<p>לבתר כל חד נטיל חולקיה דיהב ואתבטל רוחא דקודשא ורתיכין דיליה חולקיהו קיימא רוחא דקודשא רוחא דיליה קיימא ונשמתא סלקא רתיכין דרוחא דקודשא גרמין דלהון קיימין וע"ד חשיבו דגופא גרמין הוּו ובג"כ כתיב ועצמותיך יחליץ ובשרא לא כתיב ביה הכי</p>	<p>אחר כך כל אחד נוטל חלקו שנתן והתבטל רוח הקודש ומרכבותיה, חלקם קיים, רוח הקודש רוחו קיים, והנשמה עולה מרכבות רוח הקודש עצמותיהם קיימים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות, ומשום זה כתוב "ועצמותיך יחליץ" ובשר לא כתוב בו כך.</p>

כד רמש לילה לתת חלק שפע ההוא אל הנפש, ע"כ. בתחילת כל לילה הנה פוקד תמיד הרוח לההוא הבל דגרמי ע"ש, והוא משום כי בתחילת הלילה הוא התגברות הסטרא אחרא, לכן פוקד הרוח אותה ומשפיע בה הארה וכח שלא תשלוט בה הסט"א ח"ו, ותשאר קיים לעת התחיה (ביאורים ח"א סח ע"ב).

⁶⁹⁵ כל חיות האדם של עתה בערך מדרגת החיות שקודם החטא, ונחשב כל החיות של עתה רק בבחי' הבל דגרמי ואנו כמתים ממש בערך החיות שקודם החטא (הקדו"ש פה ע"ג), עי' טנת"א ה' והגהות רח"ו לעיל קסט (דע"ה ח"ב כו ע"א), הליתן נחש עקלתון שמקיף את כל העולם הנה הוא נעלם עתה לגמרי, וכל שפעו עתה הוא רק בסוד הבל דגרמי (דע"ה ח"ב מה ע"ג), הבל דגרמי שנשאר תמיד בקבר עד עת התחיה, וכמ"ש הרב בשער רפ"ח (פרק א) ובמוחין דקטנות (פרק ב), והוא בזוה"ק (פ' שלח דף קע ע"א) (ביאורים ח"א ס ע"ג).

⁶⁹⁷ כמ"ש הסבא בדף סט ע"ב בפרשת משפטים שהרוח ממל' והנשמה מזעיר וכתב האריז"ל כי זה איירי קודם חטא אדה"ר שהיתה מל' במקום ז"א וז"א במקום בינה ולכך הרוח ממלכות והנשמה מז"א (רח"ו).

⁶⁹⁸ כאן צ"ל מש"ל קע"א ע"ב איהו משיך משיכו מסט' דיליה. ואח"כ כאן ויהיב בשרא כו' (יהל אור).

<p>וכל זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין⁶⁹⁹. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ועל זה כתוב "יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו", מאותו מראה שטן שעומד להשטין, שלא יכול, כיון שיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם. חולקא</p>	<p>וכל זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו, אותו שטן עומד להשטין⁶⁹⁹. אבד הבשר, אין לו רשות להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ועל זה כתוב "יכל בשרו מרואי ושפו עצמותיו לא ראו", מאותו מראה שטן שעומד להשטין, שלא יכול, כיון שיכל בשרו ושפו עצמותיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו חלק בהם. חולקא</p>
<p>כיון דשף כל חד וחד מדוכתיה לא תבע עלייהו ולא קאים לאסטנא בגנייהו לבתר דבשרא מתעכלא הא לא יתבע דינא ולא קאים לאסטנא דהא לית ליה על מה דיסתמיך ולא אדכר לב"נ בשום מלה דעלמא</p>	<p>כיון שזז כל אחד ואחד ממקומו, לא תובע עליהם ולא עומד להשטין בגללו. לאחר שמתעכל הבשר, הרי לא יתבע דין, ולא עומד להשטין, שהרי אין לו על מה שיסמוך, ולא מזכיר לאדם בשום דבר של העולם.</p>
<p>א"ר שמעון השתא ידענא מלין על תקונייהו ודאי יאות הוא ליה לאסטנא</p>	<p>אמר רבי שמעון כעת ידעתי דברים על תקונם ודאי נאה הוא לו לקטרג.</p>
<p>א"ל ר' (שמעון) חגור זינך ותקיין גרמך אי תבעי למנדע מלין דשארית או אי תשאל בהני מלין אימא לי</p>	<p>אמר לו רבי (שמעון), חגור כלי זינך והתקן עצמך, אם תרצה לדעת דברים שהתחלת או אם תשאל בדברים האלה אמור לי.</p>
<p>א"ל ודאי הא ידענא דביתאי שכיבת⁷⁰⁰ דלא ידענא מנה כלום וחבריאי ידעיין⁷⁰¹ נשיין⁷⁰² מ"ט דעתייהו קלה⁷⁰³</p>	<p>אמר לו ודאי, הרי ידעתי שאשתי מתה, שלא ידעתי ממנה כלום, והחברים יודעים נשים למה דעתן</p>

699

⁷⁰⁰ נמחק ציהל אור.

⁷⁰¹ וחזרייא ידעין – נמחק ציהל אור

⁷⁰² הנה מיעוט רבים שנים והם ב' נוק' שיש לז"א שהם בחי' לאה ורחל וז"ש נשין בלשון רבים (זהר הרקיע).

⁷⁰³ הסוד הוא כי הנה נודע כי כל אחת מאלו הב' נשים אינה לוקחת רק עטרא דגבורה שבדעת ולא כל הדעת רק הה"ג שהם ה' הויות העולים ק"ל ועם ה' כללות הרי קל"ה. וזהו בלאה הלוקחת מן הדעת ורחל נודע שהיא לוקחת ג"כ עטרא דגבורה לבד מדעת ז"א והם ה' גבורות ג"כ כמו שלוקחת לאה והם ג"כ כמנין קל"ה וזהו נשים דעתן קל"ה. ומ"ש דעתייהו קל"ה. ולא אמר קל"ה הטעם כי הנה רחל אינה לוקחת רק הה"ג דהיינו עטרא דגבורה אשר בדעת הז"א והם ה' הויות והם כוללים הרי קל"ה וכל א' היא בחי' בפ"ע לכן אמר קל"ה ר"ל נשין מ"ט דעתייהו קל"ה ר"ל של כל אחד ואחד הוא מספיק לה' והה"ג עולים ק"ל ולא היא מבחי' ה' עלאה הרי קל"ה ורחל היא מבחי' ה' תתאה הרי ג"כ קל"ה ולזה אמר קל"ה ולא קל"ה. פי' אחר כי הנה נודע כי ב' נשים המה הנכללין בפרצוף ז"א לאה מן החזה ולמעלה אחורי ז"א ורחל מן החזה ולמטה והיא ג"כ מאחוריו. והנה לאה היא מלכות דאימא אשר בה שם ס"ג ורחל יש בה הויה בבחי' אחוריים כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה שהם גימ' ע"ב ס"ג וע"ב גימ' קל"ה וז"ש נשין בלשון רבים שהם לאה ורחל דעתייהו קל"ה. ומ"ש קל"ה ולא קלות הענין הוא כי בב' נשים אלו יש אותן ב' בחי' שהם ס"ג וע"ב אשר שניהם בהצטרפות אחד עולה גימט' קל"ה לכן אמר בלשון יחיד קל"ה. והנה רחל היא למטה מהחזה דז"א הנקרא מ"ה והיא באחור שלו העולה ק"ל והיא בחי' ה' אחרונה שבשם ותחבר הכל יהיה קל"ה. ומ"כ בלשון אחר קצת וז"ל והנה מהראוי היה לומר דעתייהו קלות אך דע שורש הדבר כי מן הז"א יוצאת מאחוריו ב' נשים לאה ורחל והנה כל א' נקראת ה' זו ה' רבתי וזו ה' זעירתה. והנה הדעת יש בו הה"ח והה"ג והה"ח מתפשטין בגופא דז"א והה"ג בגופא דנוקבא. והנה הה"ג הם ה' הויות כל הויה גימ' כ"ו וה"פ כ"ו עולה ק"ל ועם הה' הנק' נוק' הרי קל"ה הרי דעתייהו קל"ה כי בין ב' הדעות שלהן אין להם רק קל"ה. גם דע כי לאה יוצאת מאחורי הז"א ותופסת ממנו בחי' ס"ג כי כבר בארנו איך מלכות דתבונה שבמוח ז"א היא המוציאה את לאה וא"כ כשם שהבינה בה שם ס"ג כך

<p>א"ל דעתא אתיא בשית דרגין⁷⁰⁴ וכל חד נטיל⁷⁰⁵ חולקיה מה דאשתאר קל איהו⁷⁰⁶ אבל יקרא דא אי לאו דאשת כסילות אשתתף בה⁷⁰⁷</p>	<p>קלה. אמר לו הדעת באה בשש דרגות, וכל אחת לוקחת חלקה, מה שנשאר הוא קל, אבל נכבדה זו, אם לא שאשת כסילות משתתפת בה.</p>
<p>במלה דא לא תשא⁷⁰⁸ דהא ידענא דלאו על דביתך שאלת אלא על מה דכתיב הנה יי' רוכב⁷⁰⁹ על עב קל וההוא עב קל אקרי דעת מההיא⁷¹⁰ בלה יראת יי' ואיהי קיימא באמצעייתא כגוונא דדעת עלאה אבל (ס"א וע"ד) אקרי קל והא ידענא שאלתא דילך מאי היא</p>	<p>בדבר זה אל תשאל, שהרי ידעתי שלא על אשתך שאלת, אלא על מה שכתוב "הנה ה' רוכב על עב קל", ואותו עב קל נקרא דעת, מאותה פלה, יראת ה', והיא עומדת באמצע כדוגמת דעת עליונה, אבל (ועל זה) נקראת קל, והרי ידעתי שאלתך מהי.</p>
<p>אבל שארי וחגור זינך וקטיר קטרך דהא עידנא הוא לגלאה כמה דשארית עוברא דעל אנפי רוחב ביתא אולם דעזרה⁷¹² לגו</p>	<p>אבל התרוהתחל⁷¹¹ וחגר כלי זינך, וקשר קטרך, שהרי זמן הוא לגלות כמו שהתחלת את המעשה, שעל פני</p>

לאה יש בה שם ס"ג אך המל' רחל לוקחת ממנו שם הויה בריבוע העולה ע"ב כזה י' י"ה יה"ו יה"ה והנה אם תצרף ע"ב וס"ג יעלה ק"ל והנוקבא נקראת ה' הרי קל"ה. וצ"ע שהרי ע"ב וס"ג עצמם עולה קל"ה (זהר הרקיע).

⁷⁰⁴ הענין הוא במה שנודע כי הדעת דז"א מלוכב תוך היסוד דאימא עלאה והדעת הזה מתפשט עד שית דרגין שהם שש קצוות הזכר שהם החמש חסדים המתפשטים בו מחסד ועד הוד שבו ואח"כ מתקבץ כללותם ביסוד שבו ואלו הם שית דרגין שבהם מתפשט הדעת של ז"א שהם החסדים ומה שנשאר אל דעת הנקבה הוא דבר קל ומועט והוא מ"ש לעיל שהם חמש הגבורות שמספרם ק"ל ועוד כי אפילו מזה הדעת שנשאר אל הנוקבא צריך להשאיר ממנו בחינה להיותה אור מקיף על רישא דנוקבא ונמצא כי מה שנכנס בפנימיותו להיותו בסוד דעת שבה הוא דבר קל ומועט (שער מאמרי רשב"י).

⁷⁰⁵ הנה דעת מכריע בין חו"ב ובין חו"ג שמלכות יוצאה מכנגד נה"י ונשארו חב"ד חג"ת והדעת מכריע ביניהם ר"ק ומה שנשאר ממנו מן הדעת לקחתו המלכות שהיא מכנגד נה"י וז"ש דעת אתי בשית דרגין ומה דאתר קל איהו (רח"ו).

⁷⁰⁶ שם בן ארבע במילוי יודין עולה ע"ב ושם בן ארבע במילוי ג' יודין ואל"ף עולה ס"ג הרי קל"ה והבן. ודעת האשה התחתונה עולה ס"ג וזהו ואתה מחיה את כולם והבן מחיה הוא ס"ג וכו' נשין מ"ט דעתייהו קלה כו' וז"ל כבר נתבאר זה לעיל במקומו ונחזור עוד לבארו הנה ידעת כי דעת דז"א יש בו חמשה חסדים וחמשה גבורות והם עשרה הויות בגמטריא ר"ס. ואמנם דעת הנקבה אין לה רק חמש הויות של גבורות בלבד והם בגמטריא ק"ל ועם כללות החמשה עצמם הרי קלה. וזהו סוד נשים דעתן קלה אמנם אומרו נשים בלשון רבים הוא כי שתי נשים יש לז"א והם לאה ורחל וכל אחת משתייהן אין לה מוח הדעת אלא מן אותם החמשה גבורות לבד הנקרא עיטרא דגבורה ועיטרא זו משמשת בדעת של שתיהן נמצא כי כל שתי הנשים אין להם רק דעת אחד לבד לשתיהן והדעת ההוא הוא קלה כנז' ולזה לא אמר נשים דעותיהן קלות (שער מאמרי רשב"י – מכת"י הרב). עי' בספר יהל אור להגר"א ז"ל (בפ' שלח קסב ע"א) כי כרוב ק"ל הוא סוד המלכות, כי הכרובים הם סוד זר"ן כמ"ש בתז"ח (דף ג רע"ב) וכרוב קל הוא המלכות, בסוד (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קלה (דע"ה ח"ב עו ע"א), ועי' עוד לקמן רנה ע"ב (הקדו"ש מו ע"ג).

⁷⁰⁷ דא אי לאו לאשת כסילות אשתתף בה – נמחק ציהל אור.

⁷⁰⁸ ור"ל דלא ידע מאשתו, ר"ל כמ"ש דלאו על דביתך כו', ור"ל ששאל על דעתה מ"ט כו', שבעוה"ז הדבר נעלם להם, אבל אתון מסתמא ידעין. ואל"ל במלה, כי שם עיניך רואות כו', פא"פ ידבר, דאין פחד, וכן את יקרא כמ"ש בס"פ א"מ {עט.} פא"פ כו', וכ"ש בג"ע. ומ"ש אתי בשית דרגין. בר"ק. והוא שם הגושפנקא. ואמר מההוא כלה יראת ה'. ר"ל דנא' יראת ה' ראשית דעת, והוא דעת דילה. ואמר עב קל. דהיא נק' עב, אחרים דשמא (יהל אור).

⁷⁰⁹ שהן עבי שחקים, עבים רכובו (יהל אור).

⁷¹⁰ שדעת דנוק' בימי החול החיצון הוא ע"ב קל דהיינו הו"ה באחרונים גימ' ע"ב והו"ה דמ"ה באחרונים גימ' ק"ל והפנימי שם ב"ן ובשבת החיצון ב"ן והפנימי ס"ג (רח"ו).

⁷¹¹

⁷¹² דעל אנפי רוחב ביתא אולם דעזרה" נמחק ציהל אור, ובמקומו איתא דביתא עזרה

<p>בהאי עזרה⁷¹³ אית תריסר פתחין לפום חושבן שבטיא דישראל</p>	<p>רוחב הבית אולם העזרה לפנים, בעזרה זו יש שנים עשר פתחים לפי חשבון שבטי ישראל.</p>
<p>בפתחא חדא כתיב ראובן ובפתחא אחרא כתיב שמעון, וכן כל שבטי ישראל רשימין על אינון פתחין בזמנא דיסלקון לאתהזאה קמי מאריה דעלמא מאן דעייל בפתחא דרשים ביה ראובן אי משבטא דראובן איהו מקבלין ליה פתחין ואי לא פלטיין ליה לבר וכן בכלהו דלא יקבלון פתחין אלא למאן דאיהו מההוא שבטא דרשים בהון ובדא יתחקקון וישתמודען כל חד וחד</p>	<p>בפתח אחד כתוב ראובן, בפתח אחר כתוב שמעון, וכן כל שבטי ישראל רשומים על אותם פתחים. בזמן שיעלו להראות לפני רבונו של עולם, מי שיכנס בפתח שרשום בו ראובן, אם משבט ראובן הוא הפתחים מקבלים אותו, ואם לא פולטים אותו החוצה, וכן בכלם, שלא יקבלו הפתחים אלא למי שהוא מאותו שבט, שרשום בהם, ובה יתחקקו ויכירו כל אחד ואחד.</p>
<p>תלת מאה⁷¹⁴ ושתי⁷¹⁵ וחמש⁷¹⁶ עמודין דנהורא מלהטא אית בכל סטרא מאינון ארבע⁷¹⁷ סטרין כל אלין עמודין⁷¹⁸ אקרין עמודים חיים בנין דלא קיימא נהורא דלהון</p>	<p>שלוש מאות וששים וחמשה עמודי אור לוחט יש בכל צד מאותם ארבעה צדדים, כל העמודים הללו נקראים עמודים חיים, משום שלא עומד אורם</p>
<p>קע/ב</p>	
<p>שכיך באתר חד וכלהו אלין סלקין⁷¹⁹ ואלין נחתין⁷²⁰ יהבי דוכתא⁷²¹ דא לדא⁷²² אלין דסלקין במשיין דא בדא⁷²³ ומננני נגונא ואלין דנחתין אוף הכי</p>	<p>שוכך במקום אחד, וכולם אלו עולים ואלו יורדים, נותנים מקום זה לזה, אלו שעולים מכים זה בזה, ומנגנים נגון, ואלה שיורדים גם כן.</p>
<p>אלין דסלקי דנגני נגונא מאי נגונא מננני שיר יתמא⁷²⁴ (תהלים צח &) מזמור שירו ליי⁷²⁵ שיר חדש⁷²⁶ כי נפלאות עשה וגו'</p>	<p>אלה שעולים שמנגנים נגון, איזה נגון מנגנים, שיר יתום "מזמור שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה וגו'".</p>
<p>שיר חדש וכי אית שיר עתיק אלא שיר דעד כען מלאכין קדישיין לא שבחו ליה⁷²⁷</p>	<p>"שיר חדש", וכי יש שיר עתיק, אלא שיר שעד כעת מלאכים קדושים לא</p>

⁷¹³ וכל המאמר הזה של העזרה, כבר כ' {ביהל אור לעיל קסג:} שצ"ל למעלה קס"ד א' קודם דמרגלאן כו' (יהל אור).

⁷¹⁴ ג"ר (רח"ו).

⁷¹⁵ ו"ק (רח"ו).

⁷¹⁶ מלכות (רח"ו). כל ענין עמודים הכל ביסוד. וע' בפ' פקודי בהיכלות {רמו:}. וביסודה הוא שס"ה כידוע (יהל אור).

⁷¹⁷ מאינון ארבע" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא מארבע.

⁷¹⁸ כנ"ל דהן ביסוד דשם תמיד חי ולא שכיך, ואף בעוה"ז, כסף חי וכיוצא. ואף בדבר מקרה, נהורא דשמשא בגו מיא, וכ"ש באדם, והחיות רצוא ושוב (יהל אור).

⁷¹⁹ במ"ן (רח"ו).

⁷²⁰ במ"ד (רח"ו).

⁷²¹ כמעט איש ולויותו (רח"ו). במקום שזה סליק זה נחית (יהל אור).

⁷²²

⁷²³ לכלול אורם אלו באלו כי הארת הבחינות בכללותם (אור יקר).

⁷²⁴ שלא נודע מי המשורר אלא מזמור שיר וכו', ועדין לא שוררו אותו כדמסיק מפגי שהוא על (יסוד תשועת המלכות מהגלות העתיד, ולפיכך מתייחס לעמודים שהם המחדשים המלכות שהיא העזרה כדי שתהיה נקראת שיר חדש (אור יקר).

⁷²⁵ כי הם הנקבות של העולם ואע"פ כן אומרים שיר זכר וחדש אין פי' כמשמעו אלא אמט"ט קאי (רח"ו).

⁷²⁶

<p>בגין דאיהו חדש מאי טעמא איהו חדש בגין דההוא דמחדש עולימוי⁷²⁸ משבח ליה ואמר ליה והכי אמר רב מתיבתא דא אקרי חדש ואיהו חדש⁷²⁹ בגין דדביק בשמשא⁷³⁰ ולא אתפרש מניה לאפקא סטרא אחרא דלית ביה חדושא דכתיב ביה ואין כל חדש זקן הוא ואתבלי ולא אתחדש (ס"א ולא עביד תולדין דאלמלא עביד תולדין הוה מטשטש עלמא)</p>	<p>שבחו לו, משום שהוא חדש. למה הוא חדש, בגלל שאותו אחד שמחדש נערו משבחו ואומר לו, וכך אמר ראש הישיבה, זה נקרא חדש, והוא חדש משום שדבק בשמש ולא נפרד ממנו, להוציא אלא פוקי סטרא אחרא שאין בה חדוש, שכתוב בה "ואין כל חדש", זקן הוא ובלה ולא התחדש (ולא עושה תולדות ואלמלא עשה תולדות היה מטשטש העולם).</p>
<p>תו פתח רב מתיבתא שרה אתחדשת בעדונא דרגא דילה גרים דכתיב אחרי בלותי היתה לי עדנה מאי עדנה משיכו דעדן עלאה⁷³¹ ובגין דאתמשך עלה מסטר דנוקבא כתיב עדנה בה"א ובג"כ כתיב היתה ולא היה</p>	<p>עוד פתח ראש הישיבה, שרה התחדשה בעדון דרגתה גרמה, שכתוב "אחרי בלותי היתה לי עדנה", מה זה עדנה, משיכת עדן העליון, ומשום שנמשך עליה מצד נקבה, כתוב עדנה בה"א, ומשום זה כתוב היתה ולא היה.</p>
<p>ואדני זקן וכי אע"ג דאיהו זקן⁷³² לא אתחזי לאולדא אלא לאו מלתא זעירתא אמרה לגביה (דאברהם אלא) דבגין⁷³³ (לאזער גרמה דאתדבקה) ההוא (מלך) זקן (ד"א דאתדבקה)⁷³⁴ (וכסיל) לא⁷³⁵ אתחדש⁷³⁶ ולא עביד תולדין דאלמלא הוה עביד</p>	<p>"ואדני זקן" וכי אף על גב שהוא זקן לא ראוי להוליד, אלא לא דבר קטן אמרה עליו (שאברהם אלא) שבגלל (להקטין עצמה שנדבקה) אותו (מלך) זקן (שנדבקה) (וכסיל) לא מתחדש ולא עושה תולדות, שאלמלא היה עושה תולדות, היה מטשטש את</p>

⁷²⁷ פירש שהמלאכים אינם אומרים אותו רק מט"ט ולכך הקשה הזוהר מ"ט איהו חדש שר"ל עדין לא נתרצה הקושיא כיון שמט"ט אומרו אמאי קרי ליה חדש. ותירץ חדש אינו כפשוטו אלא אמט"ט קאי הנקרא חדש וז"ש הרח"ו ובהג"ה הקודמת (מ"מ).

⁷²⁸ סיהרא קדישא בכל חדש, ולכן נק' חדש, דמתחדש, וחדושא דילה משמשא, הויה. וי"ב צרופים בי"ב חדש, לכן אין דומין החדשים זה לזה, עד תשלום השנה. וזהו שנה, שחוזר ושונה. והנה הם בחושבן חדש, ועם ב' דמשלימין לנש"ב, נק' שדי, כי ביה ה' צור כו'. וז"ש למטה {בעמ' זה} ניגונא דההוא חדש כו' לההוא חדש. והוא מ"ש שהיא סיהרא. וכן נער דמשמש לה, ואתחדש עמה, נק' ג"כ חדש. ואמר **לאפקא ס"א כו'**. שא"ל דעת, שמשא, והוא תחת השמש. ועליו נאמר ראיתי את כו' תחת השמש והנה כו', וז"ש ואין כל כו'. ואמר **ואתבלי כו'**. דבשרא דילה, ולא אתחדש לעלמין, וכן עצבונא דבשרא. אבל רוח, הנער מחדש, אנוש כחציר ימיו, כמ"ש בפ' פנחס {רי"ז א' ב'}. ואמר למעלה קס"ב ע"ב במסאבו מורידים כו', דהולך וחסר, דהגוף של האדם הולך וחסר תמיד, משא"כ ברוח של האדם כ"ז שמזקין מיתוסף והולך, כמ"ש {איוב יב, יב} בישישים חכמה וארך כו' {ימים תבונה}, וז"ש {משנה סוף קנים} זקני ת"ח כו' (יהל אור).

⁷²⁹ גימ' שד"י עם הכולל ושד"י גימ' מטטרון (רח"ו).

⁷³⁰ פירש שהשכינה מתלבשת במט"ט והם תמיד דבוקים בזעיר דרגא דיליה גרים פירש כי שרה אמנו היה ברחל והיא מתחדשת תדיר (מ"מ).

⁷³¹ פירש אבא שאבא יסד ברתא (מ"מ).

⁷³² דאף בזה"ז זקנים מולידים, וכמה בנים הוליד אח"כ מקטורה בלא הבטחה (יהל אור).

⁷³³ בגין (יהל אור).

⁷³⁴ נמחך צילה אור, וגור כאלת כל פאר המוסגרים

⁷³⁵ ללא (יהל אור).

⁷³⁶ ושיעור הכתוב ואדני"י כמו הזקן שהוא ס"א דלא איתחדש (מ"מ), שר"ל הוא כמו אותו זקן דלא עביד תולדין דאלמלא וכו' מטשטש עלמא. נמצא שאמרה דבר גדול על אברהם (מ"מ). ור"ל לא על אברהם אמרה אלא על עצמה, דתלתה על שלא הולידה בשביל דרוחא דילה אשתתף מלקדמין בההוא זקן וכסיל דא"ל דעת לאתחדש, ורוח נק' אדני לגופא. וז"ש **וע"ד אהדר כו'**. ר"ל דלכן נאמר ואני זקנתי. ואמר **ואיתמא כו'**. ר"ל אע"פ שהוליד אח"כ. ואמר **באינון יומין כו'**. ר"ל דדעת, שהן ו' יומין עלאין (יהל אור).

תולדין הוה מטשטשא עלמא	העולם.
<p>(ס"א אלא אמרה לגבי דאברהם בגין דהוא זקן לא אתחדש ולא יעשה תולדות), ועל דא אהדר מלין קודשא בריך הוא למה זה צחקה שרה וגו'.</p>	<p>(אלא אמרה על אברהם, בגלל שהוא זקן לא יתחדש ולא יעשה תולדות), ועל זה הקדוש ברוך הוא החזיר דברים "למה זה צחקה שרה וגו'".</p>
<p>ואי תימא והא כתיב ואברהם זקן בא בימים אלא בא בימים באינון יומין⁷³⁸ עלאין דמחדשי עולמין כנשרא ע"ד נגונא דא נגונא דההוא חדש איהו הושיעה לו למאן לההוא חדש הושיעה ימינא דמלכא עלאה ודרועא דיליה</p>	<p>ואם תאמר, והרי כתוב "ואברהם זקן בא בימים", אלא בא בימים באותם ימים עליונים שמחדשים נערים⁷³⁷ כנשר, ועל זה נגון, זה נגון של אותו חדש הוא, הושיעה לו, למי לאותו חדש הושיעה ימין המלך העליון וזרועו.</p>
<p>אינון דנחתי אוף הכי מנגני ואמרי שירה אחרא יתמא ומאן איהו מזמור לתודה דאיהו יתמא אוף הכי נהורא דלהון⁷³⁹ חד אתחזי וכד מתגלגלי אתחזן חמש גווינין⁷⁴⁰ דנהורין בכל עמודא ועמודא⁷⁴¹ עמודין אלין כלהו חללין מלגאו וכד סלקי ונחתי נפקי מנייהו שלהובין דנורא כגוויני חיזור ושושן לעילא מכל עמודא ועמודא אית תלת תפוחין⁷⁴² דבטשי בהו תלת גווינין סומק ירוק וחורר בכל גוון וגוון מלהמן אתוון בלטי משלהובא ירוקא דאשא ולא משתככי לעלמין ולית מאן דיקום עליהו</p>	<p>אותם שיורדים גם כן מנגנים, ואומרים שירה יתומה אחרת, ומהי מזמור לתודה, שהוא יתום גם כן. אורם אחד נראה, וכשמתגלגל נראים חמשה צבעים של אורות בכל עמוד ועמוד העמודים הללו, כולם חלולים מבפנים, וכשעולים ויורדים יוצאים מהם שלהבות, אש כצורות, כפתור ופרח, מעל כל עמוד ועמוד יש שלשה תפוחים, שמכים בהם שלשה צבעים, אדום ירוק ולבן, בכל צבע וצבע לזהות אותיות בולטות, משלהבת ירוקה של אש, ולא שוככים לעולמים ואין מי שיקום עליהם.</p>
<p>ארבע גלגלין⁷⁴⁴ מתחמן עובד ציור בכל עמודא ועמודא באינון גלגלין אית פליאן רברבן כד מסתחרן מפקין מנייהו זגין דדהבא⁷⁴⁵ ואבני יקר ומיד מתכנשי בגווייהו⁷⁴⁶ ולא נפלי לארעא</p>	<p>ארבעה גלגלים תוחמים⁷⁴³, מעשה ציור בכל עמוד ועמוד, באותם גלגלים יש פליאות גדולות, כשמסתובבים מוציאים מהם זגים של זהב, ואבנים יקרות, ומיד מתכנסים בתוכם ולא נופלים לארץ.</p>
<p>כד נפקין אינון זגין דדהבא ואינון אבני יקר נו אסתחרותא דגלגלין אשתמע קלא דאמרי זאת נחלת⁷⁴⁷ עבדי יי' וצדקתם מאתי נאם יי'</p>	<p>כשיוצאים אותם זגי זהב, ואותם אבנים יקרות תוך סבוב הגלגלים, נשמע קול שאומרים "זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאם ה'".</p>

737

738 פי' ר"ק (מ"מ).

739 של העמודים (רח"ו).

740 כי כל חסד כלול מה' (רח"ו). ה"ח וה"ג (יהל אור).

741

742 יה"ו (רח"ו).

743

744 ד' אותיות אדני' תחת הת"ת לקבל משם (רח"ו).

745 הם המ"ן ושם ב"ן נקרא מ"ן (רח"ו).

746 כי המ"ן אינם יוצאים ח"ו אלא נקלטות ברחם הנוק' (רח"ו).

747 שהן מ"ד ומ"נ מעשה האדם (יהל אור).

<p>תריין אריין⁷⁴⁸ בכל גלגלא וגלגלא אריא חדא מסטרא חדא ואריא חדא מסטרא חדא וכלהו מאשא ירוקא ובגלגולא דקא מסתחרן גלגלין מתחבקן אלין באלין ואולי כלהו בגלגולא מתדבקן דא בדא כד סלקין עמודין מנהמן אריין אלין באלין ותפוחין פרחין באורא וסלקין לעילא ובטשי אלין באלין⁷⁴⁹ באורא⁷⁵⁰ ותבו לאתרייהו⁷⁵¹ ומתמן נפלי ואריין פשטי ידיהו לנטלא לון וסלקין אלין מגרמייהו אי חסידא קדישא מאן חמא חכמתא דאומנו דצייר קב"ה בעמודין אלין</p>	<p>שני אריות בכל גלגל וגלגל, אריה אחד מצד אחד, ואריה אחד מצד אחד, וכולם מאש ירוקה, ובגלגול שמסתובבים הגלגלים, מתחבקים אלה באלה, והולכים כולם בגלגול מתדבקים זה בזה, כשעולים העמודים, נוהמים האריות אלה באלה, והתפוחים פורחים באויר ועולים למעלה ומכים אלה באלה באויר, ושבים למקומותיהם, ומשם נופלים, והאריות פושטים ידיהם לקבלם, ועולים אלה מעצמם, אהה חסיד קדוש, מי ראה חכמת האומנות שצייר הקדוש ברוך הוא בעמודים הללו.</p>
<p>בפלגו יומא⁷⁵² נפקי תריין נשרין בכל גלגלא וגלגלא ולא ידיע אתר⁷⁵³ דנפקי מתמן ושריין על רישיהון דאלין אריין וכדין משתככי עמודין וגלגלין וקיימי בקיומייהו ותפוחין נפלי על פומייהו דנשרי ומקבלי לון ומיד פרחין מפומא לפומא ואוליין ומשטטי בינייהו ותבו לאתרייהו ולא ידיע מאן היא לבתר שעתא ופלגא נשרין ארימין קלא ומנגנין נגונא תאיבא ואתמרן ולא ידיע בהי אתר</p>	<p>בחצות היום יוצאים שני נשרים בכל גלגל וגלגל, ולא ידוע מקום שמשם יוצאים, ושורים על ראש האריות הללו, ואז שוככים העמודים והגלגלים ועומדים בקיומם, והתפוחים נופלים על פיהם של הנשרים ומקבלת אותם, ומיד פורחים מפה לפה והולכים ומשוטטים ביניהם ושבים למקומותיהם, ולא ידוע מי היא. לאחר שעה וחצי מרימים הנשרים קול ומנגנים נגון מיתוק ונסתרים ולא ידוע באיזה מקום.</p>
<p>סחרנייהו דאינון עמודין אית שבכין עובר ציור אשא סומקא ונהורא חוורא וחומין דדהבא סחור סחור סחרין לכל סטר ומעיינא⁷⁵⁴ דמיא</p>	<p>סביב אותם העמודים יש חדרים, מעשה ציור אש אדומה, ואור לבן וחוטי זהב סביב סביב סובבים לכל צד, ומעיין מים</p>
<p>קעא/א</p>	
<p>כד"א (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון</p>	<p>כמו שנאמר "והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון".</p>

⁷⁴⁸ תפלת הבקר פני אריה אל הימין (רח"ו).

⁷⁴⁹ פי' מזדווגים (רח"ו).

⁷⁵⁰ ע"י יסודותיהם (רח"ו).

⁷⁵¹ פי' ומקומם הוא למעלה מכל עמוד כמ"ש הזוהר לעיל. ולכך אמר ומתמן נפלי שרוצים ליפול לארץ. האריות פושטים ידיהם לקבלם ומיד עולי' מאליה' וחוזרי' למקומם (מ"מ).

⁷⁵² סוד נשר דקאי באמצע (רח"ו).

⁷⁵³ כאן צ"ל מ"ש קס"ו א' לדוכתייהו אלין הכא ואלין הכא וסלקי ונחתי עמודים כמלקדמין אלין סלקין מדוכתייהו ואלין יתבין. קע"ב ע"א עד שכיכו לעלמין (יהל אור).

⁷⁵⁴ ונבעין (יהל אור).

⁷⁵⁵ יסוד דנוק' (רח"ו). לא הועיל לאדה"ר תשובתו להחזירו למדרגתו שקודם החטא הגם שעשה תשובה גדולה, והוא מהטעם הנז', כי עיקר תיקוני התשובה לא תתגלו אלא לעת"ל, שהוא בעת שליטת הבינה, שהיא דרגא דתשובה, והיא המקוה טהרה לישראל, אהיה קנ"א, גימ' מקוה, מ"י מטהר אתכם, והיא המים חיים אשר עליה נאמר (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים ע' זוהר (ח"ג קעא ע"א וח"א רסא ע"ב). וכן היא אשר נאמר עליה (יואל ד יח) ומעין

<p>הכא פריש רב מתיבתא קרא דא לנו וקליה אשתמע לבר⁷⁵⁷ (ס"א ואדהוה) מדהוה פריש קרא דא (אי קדישא אי קדישא)⁷⁵⁸ קל ינוקא אתער מלבר ההוא ינוקא דהוה פריש תלמודיה וגמיר קמי חד עמודא דעלמא בריה דרבי יהודה דרבית אנת⁷⁶⁰ והווי אחדי ביה לדינא⁷⁶¹ וקליה אתער מלבר בהאי קרא ואמר מיא דאינון מלרע⁷⁶² היך סלקין לעילא מניה לאתר עלאה יתיר⁷⁶³ מניה בכמה דרגין ומה אצטריך לון לאינון⁷⁶⁴ מיין לעילא ומה אתר דכל (תפוחי) מבועין ונחלין נפקין מניה ולית פסיקו למבועי ונחלי אתשקיא מאתר נגיב מאן חמא הפירא דבירא⁷⁶⁵ יהיב מיין למבועא דנביע</p>	<p>כאן פירש ראש הישיבה פסוק זה לפנים וקולו נשמע החוצה (ועד שהיה) משהיה מפרש פסוק זה (איזה⁷⁵⁶ קדוש, איזה קדוש) קול תינוק התעורר מבחוץ, אותו תינוק שהיה מפרש תלמודו ולמד לפני עמוד אחד של העולם, בנו של רבי יהודה שגדלת ואחזו בו לדין, וקולו התעורר מבחוץ בפסוק זה ואמר, מים שהם מלמטה איך יעלו למעלה ממנו, למקום עליון יותר ממנו בכמה מעלות, ומה צריך לאותם מים למעלה, ומה מקום שכל (תפוחי) המבועים והנחלים יוצאים ממנו ואין הפסק למבועים, והנחלים השקה ממקום יבש, מי ראה חפירת הבאר שנותן מים למבוע שנובע.</p>
<p>וכי ירושלם יהיב מיין אל הים הקדמוני אתר דכל מימין דעלמא נפקי מתמן ונבעין מניה אי חסידא קדישא לקלא דא אשתכבו וצייתו כל קלין דבני מתיבתא דתמן ובג"כ לא יכילו מארי דדינא למקרב גביה</p>	<p>וכי ירושלים תתן מים אל הים הקדמוני, מקום שכל מימי העולם יוצאים משם ונובעים משם, אהה חסיד קדוש, לקול זה שככו ושמעו כל קולות בני הישיבה של שם, ומשום זה לא יכלו בעלי הדין לקרב אליו.</p>

מבית ה' יצא והשקה את נחל השיטים, ע' זוהר (ס"פ ואתחנן רע ע"ב) ובתיקונים (תיקון יד ל ע"ב) (דע"ה ח"ב ק ע"ג).

⁷⁵⁶

⁷⁵⁷ לגו ולבר - פירש סוד ופשט (מ"מ).

⁷⁵⁸ כך גורס האור יקר

⁷⁵⁹ פי' שר' יהודה אביו של זה היה תלמידו של ר"ש. ולקמן אמר אבוה שבק דהיינו שמת והניחו. וקשה שהרי באידרא זוטא ובפ' ויחי אמר שר' יהודה חיה היה אחר מיתת רשב"י. וצ"ל שזה ר' יהודה אחר היה ג"כ תלמידו של ר"ש. אבל דוחק לפרש בריה דר' יהודה קאי על וגמיר קמי חד עמוד עמודא דעלמא (מ"מ).

⁷⁶⁰ צריה לרבי יהודה לרביית אנת" נמחק ציהל אור, וצמקומו איתח' כ' יהודה צריה לר' ינא

⁷⁶¹ על עון המתבאר לקמיה, ואם תאמר לפי הנראה שהיה קטן אם כן לאו בר עונשין, ואין לומר שהיה בן י"ג ונדון ועם כל זה קארי ליה 'רביא שהרי נדון אפילו בעולם הנשמות כדמסיק לקמיה, ואם כן למה נדון בבית דין של מעלת הא קיימא לן שאין עונשין אלא מבן עשרים, ולומר שהיה בן עשרים אי אפשר דהא קארי ליה "ינוקא ורביא" ומטעם זה נראה שלא היה אפי' בן י"ג, ויש לומר כי היה קטן ואפילו לשנת י"ג לא הגיע, אמנם מאי שאמרו שנענש על עון ידוע הכוונה שנסתלק מן העולם כדי שלא יחטא יותר, ומה שאנו אומרים שאין עונשין 'בבית דין עד יותר מ"ג היינו להענישו אחר סילוקו בגיהנם אמנם לסלקו מן העולם קודם שלא יחמיץ יותר אדרבה זו סבת סלוק כל הקטנים, ומה שהיו אווזים בו מארי דדינא היינו לעכב מנוחתו, שאין זה עונש אלא מדה כנגד [מדת] שהיתה אותה נשמה ראויה להאיר בתורה יותר והוא נתרשל כדמסיק, והיו בעלי הדין אווזים בה לעכב מנוחתה לא להענישה בגיהנם, וענין זה מוכרח שאם לא תאמר כן אם כן שוה הוא קטן שנסתלק בתורה עם אותו שקלקל כל ימיו, אלא ודאי [בשכר] [בשבר] נשמתם נענשים ולא בגיהנם ועל דין גיהנם אמרינן שאין דנים אלא מעשרים וכו' (אור יקר).

⁷⁶² והוא הפך המציאות שיעלה מן המלכות לבניה, ואם תאמר שתדד הבינה למטה ליטלם קשה (אור יקר). מ"ן (רח"ו).

⁷⁶³ בינה (רח"ו).

⁷⁶⁴ ושלא לצורך לא תרד למטה, ואם תאמר כי שמא לעתים תחסר למעלת אדרבה הוא להפך כי הבינה "אתר דכל טבועין" וכו' ואי אפשר שימצא השפע למטה אם לא ינתן מלמעלה, כי כל מבועין כל מציאות מקורי השפע "נפקי מיניה" (מ"מ).

⁷⁶⁵ באר חפרוה (רח"ו).

<p>בכה ר' שמעון א"ל לא תבכי בוצינא קדישא זכאה חולקך דאפילו ינוקי מנך אמרי רוין סתימין דאורייתא תא ואימא לך מה דעבדו בני מתיבתי על קליה דההוא ינוקא כד עאל קליה דההוא ינוקא כגירא לגו וכלהו צייתי ליה בההוא שעתא אזדעזע רב מתיבתא וכל אינון דהוו קמיה ואמר מאן אינון דלא שבקין לההוא ברא דאלהא חייא למיעל קמו ואחידו ביה תלת עמודין דקיימי קמי רב מתיבתא ועאל וכל בני מתיבתי אתכנישו לגביה</p>	<p>בכה רבי שמעון אמר לו, אל תבכה נר הקדוש, אשרי חלקך שאפילו תינוקות ממך אומרים סודות נסתרים של התורה. בא ואמור לך מה שעשו בני הישיבה על קול אותו תינוק, כשנכנס קול אותו תינוק כחץ פנימה, וכולם הקשיבו לו, באותה שעה הזדעזע ראש הישיבה וכל אלו שהיו לפניו, ואמר מי אלו שלא השאירו את אותו בן אלהים חיים להיכנס, קמו ואחזו בו שלשה עמודים שעומדים לפני ראש הישיבה ונכנס, וכל בני הישיבה נכנסו אליו.</p>
<p>אמר רב מתיבתא אימא קראיך ברא קדישא אמר עד כען דחילנא דהא אנא ממתיבתא אחרינא הוינא והכי אמרו לי כד מארי דדינא הוו אחדין בי א"ל לא תדחל ברא קדישא הכא תהא ביננא שבעה יומין ותתסחי בכל יומא מטלא קדישא ולבתר יסלקון לך לגו ההוא מתיבתא בשאר ינוקי דהכא</p>	<p>אמר ראש הישיבה פסק פסוקך בן קדוש. אמר, עד כעת פחדתי שהריני משייבה אחרת, וכך אמרו לי, כשבעלי הדין אחזו בה אמר לו, אל תפחד בן קדוש, כאן תהיה בינינו שבעה ימים ותתרחץ בכל יום מטל הקדוש, ואחר כך יעלו אותך לתוך אותה ישיבה כשאר התינוקות מכאן.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא⁷⁶⁶ ואמר והיה ביום ההוא ההוא לאידיע מאן הוא אלא בכל אתר ביום ההוא יומא בתראה הוא אמאי אקרי יום ההוא אלא דא הוא יומא דאחיד סופא בשירותא⁷⁶⁷ שירותא אקרי הוא כד"א ועבד הלוי הוא פולחנא דלוי לדרגא⁷⁶⁸ דאקרי הוא טמיר וגניו ואקרי ההוא (ה' הוא) לאחזאה סופא דכל דרגין דאיהו שירותא⁷⁶⁹ וכלא חד ובגין דאיהו סופא⁷⁷⁰ אתוסף ביה ה'</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "והיה ביום ההוא" ההוא לא ידוע מיהו, אלא בכל מקום "ביום ההוא", יום אחרון הוא. למה נקרא "יום ההוא", אלא זהו יום שאוחז סוף בראש, ראשית נקרא "הוא", כמו שנאמר "ועבד הלוי הוא", עבודת הלוי לדרגה שנקראת הוא טמיר וגנוז, ונקרא ההוא (ה' הוא) להראות סוף כל המדרגות, שהיא ראשית, והכל אחד. ומשום שהוא סוף, התווסף בו ה'.</p>
<p>(ס"א הלוי הוא הוא טמיר וגניו ודא אקרי יום ההוא לאחזאה סופא דכל דרגין דאחיד בשירותא וכלא חד)</p>	<p>(הלוי הוא הוא טמיר וגנוז, וזה נקרא יום ההוא, להראות סוף של כל הדרגות שאחזו תחלה והכל אחד).</p>
<p>זמינא ירושלם לאפקא מיין⁷⁷¹ ולנבעא נביעין⁷⁷² הכא אית לומר סופא דכל דרגין</p>	<p>עתידה ירושלים להוציא מים ולנבוע מבווע, כאן יש לומר סוף לכל הדרגות אינה ירושלים, אלא ודאי ירושלים</p>

⁷⁶⁶ לא חידש אלא מרוב חלבא, ואגב פריש לקרא, דק' ביום ההוא וירושלים וים האחרון נראה שהכל חד דרגא (יהל אור).

⁷⁶⁷ פי' מ' בבינה (מ"מ).

⁷⁶⁸ כי מסטרא דאמא נפקת ומצפון בינה זהב מלכות יאתה (רח"ו). ונל"ע דשהג"ה זו מקומה הוא על מ"ש דאחיד סופא בשירותא (מ"מ).

⁷⁶⁹ תחלת הבנין (רח"ו).

⁷⁷⁰ פירש בשביל שמלת ביום ההוא רומז על המ' דאיהי סופא לכן איתוסף ביה ה' דלא כתיב ביום הוא אלא ההוא לרמוז שה' שהיא המ' נתחברה עם הוא שהיא הבינה (מ"מ).

⁷⁷¹ פירש ה' חסדים (מ"מ).

⁷⁷² הם ה' גבורות (מ"מ).

<p>לאו איהו ירושלם אלא ודאי ירושלם ויומא ההוא כלא חד⁷⁷³</p>	<p>ויום ההוא הכל אחד.</p>
<p>מה בין האי להאי אלא ירושלם כל דרגין קדישין דילה כד אמתחרן אקרין ירושלם⁷⁷⁴ והכי אתחמאן ואית דרגין דסחרן ואקרין עזרות⁷⁷⁵ אלין פנימאין ואלין לבר ואית דרגין דאקרין כד אסתחרן לשכות (ס"א כד אסתחרן אלין פנימאין ואלין לבר אקרין ירושלם ואית דרגין דסחרן ואקרין עזרות ואית דרגין דאקרין לשכות)</p>	<p>מה בין זה לזה, אלא ירושלים, כל הדרגות הקדושות שלה, כשסובבים נקראים ירושלים, וכך נראים. ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות כשסובבות לשכות (כשמסתובבות אלו הפנימיות ואלו לבחוץ נקראו ירושלים, ויש דרגות שסובבות ונקראות עזרות, ויש דרגות שנקראות לשכות).</p>
<p>ואית דרגין דאקרין כד אסתחרן היכל ודביר לגו מכל אינון דרגין אית חד נקודה כבודה בת מלך פנימה נקודה דא אקרי יום ההוא⁷⁷⁶ וסימניך ההוא יקרא ארץ</p>	<p>ויש דרגות שנקראות, כשסובבות היכל ודביר. לפנים מכל אלו הדרגות יש נקודה אחת, כבודה בת מלך פנימה, נקודה זו נקראת "יום ההוא" וסימנך "ההוא יקרא ארץ".</p>
<p>וכד יקום יומא דא מגו שבכין דעזרה⁷⁷⁷ יקום נביעו דמיא וההוא נביעו מן הים הקדמוני⁷⁷⁸ להוי כגוונא דאמא דברה בין דרועהא ומסגיא חלבא דיניק אתמלי פומיה ואתרבי ביה אריק חלבא לפומא דאמיה כך חצים אל הים הקדמוני</p>	<p>וכשיעמוד יום זה מתוך חדרי העזרה, תקום נביעת מים, ואותה נביעה תהיה מהים הקדמוני שיהיה כדוגמת אמא שבנה בין זרועותיה, ומרב חלב שיונק מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק חלב לפי אמו, כך חצים אל הים הקדמוני.</p>
<p>נטליה רב מתיבתא ונשקיה אמר חיין (ס"א חיין דעלמא דמלה דא הכי) אוקמוה במתיבתא דרקיעא והכי הוא ודאי ים האחרון דרגין בתראין דילה⁷⁷⁹ אי חסידא קדישא כמה חדוה על חדוה אתוסף בההוא ינוקא גו בני מתיבתי כ"ז טעמי דאורייתא אמר ההוא ינוקא ושבעין כתרין⁷⁸⁰ אעטרוה לאבוה בההוא יומא זכאה חולקיה מאן דזכי למילף לבריה</p>	<p>לקחו ראש הישיבה ונשקו, אמר חיין (חיי עולם שדבר זה כך), כך פרשוהו בישיבת הרקיע, וכך זה ודאי. ים האחרון מעלות אחרונות שלה, אהה חסיד קדוש, כמה שמחה על שמחה נתוספה באותו תינוק תוך בני הישיבה, עשרים ושבע טעמי התורה אמר אותו תינוק, ושבעים כתרים עטרו לאביו באותו יום, אשרי חלקו מי שזוכה ללמד את בנו.</p>
<p>אמר רבי שמעון לא זכה אבוה למילף ליה אמר אבוה שבק ורזא סתימא</p>	<p>אמר רבי שמעון לא זכה אביו ללמדו, אמר אביו השאיר. וסוד נסתר</p>

⁷⁷³ ע"ד שאמרנו בקיבוץ גליות ותחיית המתים, שהגם שעיקרן הם לעתיד, עכ"ז הנה הם נעשו
בהוה תמיד ג"כ עכ"פ, כן הוא עד"ז ג"כ בבנין ירושלים, כי הוא נעשה ג"כ בהוה תמיד, ולכך תיקנו
לומר בונה ירושלים ג"כ בהוה, כי ירושלים הנה הוא המלכות רחל בבחי' החיצונית שבה, וכמ"ש
בפ' שלח (דף קעא ע"א), והוא ההיכלות דהמלכות נוק' דאצילות ע' שער מיעוט הירח (סוף פרק ב
ופרק ג) (דע"ה ח"ב סט ע"ד).
⁷⁷⁴ בחי' חיצונית (רח"ו).
⁷⁷⁵ בחי' פרצוף נגד החזה (רח"ו).
⁷⁷⁶ יסוד דנוק' ששם הה"ג מבינה (רח"ו).
⁷⁷⁷ הם ביעין דדכורא ששם מתבשל הזרע (רח"ו).
שבכין הנ"ל. והמים יוצאין מנקודה נעלמה דילה עד יסודה, שבכין הנ"ל (יהל אור).
⁷⁷⁸ ממוחא עילאה (רח"ו). לקמן משמע שים הקדמוני היא בינה (מ"מ). עי' ח"א רסא ע"ב (לש"ו).
⁷⁷⁹ פי' חיילותיה שהם ב"ע וכמ"ש הזהר לעיל בים דתמים (מ"מ).
⁷⁸⁰ פירש נגד ז"ק דזעיר א"נ נגד המוחין ולבושיהם שהם ע' (מ"מ).

קעא/ב	
<p>הוה בהאי ינוקא על מה דאסלק מעלמא ועל דבעו למידן דיניה (ס"א באתגלייא) ואשתזיב מניה דא הוה באתגלייא דהוה מכסיף⁷⁸¹ לרביה קמי כלא⁷⁸² בשאלתיך וקושיין דיליה ולא חייש למהך לאהרא לאתקנא תלמודוי וחליש דעתא דרביה וע"ד בעו למידן ליה בדינא תקיפא⁷⁸³ ובג"כ אף על גב דאשתזיב ממאריהון דדינא לא אשתזיב הכא</p>	<p>היה בתינוק זה על מה שהסתלק מהעולם ועל שרצו לדון דינו (בגלוי) וניצל ממנו, זה היה בגלוי, שהיה מבייש לרבו לפני הכל בשאלות וקושיות שלו, ולא חשש ללכת לאחר להתקין תלמודו והחליש דעת רבו, ולכן רצו לדון אותו בדין קשה. ולכן אף על גב שניצל מבעלי הדין, לא ניצל כאן.</p>
<p>שבעה יומין הוי דלא אשתלים דיוקניה⁷⁸⁴ (ס"א דיניה) וכד הוה אסתהו⁷⁸⁵ בכאבא יתירא קמי כלא כל אינון שבעה יומין עד דאשתלים דיוקניה ועל דאסתלק מעלמא⁷⁸⁶ לא תבעי למנדע אי רבי אי רבי זכאה חולקך</p>	<p>שבעה ימים היו שלא השתלם דיוקנו (דינו), וכשהיה מתרחץ בכאב יתר לפני הכל, כל אותם שבעה ימים עד שהשתלם דיוקנו, ועל שהסתלק מהעולם לא תרצה לדעת, אהה רבי אי רבי אשרי חלקך.</p>
<p>ת"ח תחות עגולא⁷⁸⁷ דאינון שבכינ⁷⁸⁸ דתמן באינון מיין דההוא נביעו⁷⁸⁹ דמעיינא אתרשים נביעו חד⁷⁹⁰ ואתפשט⁷⁹¹ ונפיק לבר⁷⁹² ועאל גו ימא רבא⁷⁹³ (דתמן) ורשים ביה ארחא⁷⁹⁴ בלבא דימא ומיניה שתי לוייתן⁷⁹⁵ ורוי וחד⁷⁹⁶ ואתרבי ברבוייא⁷⁹⁷</p>	<p>בא וראה תחת העגול של אותם חדרים ששם באותם מים של אותו מבויע, המעיין נרשם מבויע אחד ומתפשט ויוצא החוצה, ונכנס לתוך הים הגדול, (ששם) ורושם בו דרך בלב הים, וממנו שותה לויתן ורוה ושמח ומתרבה ברבוי.</p>

⁷⁸¹ שלש עונות הלבנת פני רבו ברבים, ועוד דלא חייש כדי להוסיף בתורתו, ועוד כעס רבו עליו דחליש דעתא דרביה (אור יקר).

⁷⁸² כי ודאי לא היה דיוקנו כשאר הצדיקים וזה ודאי לו בושה גדולה כאדם העומד ערום בין הלבושים (אור יקר).

⁷⁸³ לפי מה שפירש' לעיל שאין גיהנם אלא אחר עשרים, שנה או י"ג לפחות ירצה דינא תקיפא עיכוב הכנסו בגן עדן ודוחק הוא, ואפשר שיש דרך לייסר הצדיקים בזולת הגיהנם דהיינו פולסי דנורא כענין דמחיוה לאליהו ולגבריאל (אור יקר).

⁷⁸⁴ שלא היה לבוש לנפש מאויר גן עדן כפי שיעור הצריך מפני העון ההוא, ואין ספק שאין דיוקן לנפש אלא בהתלבשה מאויר גן עדן (אור יקר).

⁷⁸⁵ הענין כי בהגלם דיוקן שבו לבוש נפשו היה מצטער צער גדול כמשל הבשר המתולד מעט מעט בצער (אור יקר).

⁷⁸⁶ פי' וזה אי אפשר לאומרו: אבל "ועל דבעי למידן דיניה" וכו' הטעם דהוה מכסיף לרביה (מ"מ).

⁷⁸⁷ אין עניינו מתבאר מפני שאין לו קשר (אור יקר), תחת עטרת היסוד דזעיר דאצילות (רח"ו).

⁷⁸⁸ פירש הם תרין ביעין כמש"ל. ור"ל המ' היא תחת עטרת היסוד תעיר והיסוד הנז' יונק מתרין ביעין (מ"מ).

⁷⁸⁹ שהיא המ' (מ"מ).

⁷⁹⁰ הוא מקור מחכמה לבינה (אור יקר), פירש שיוצא מהמלכות (מ"מ).

⁷⁹¹ בעצם החכמה (אור יקר).

⁷⁹² מחכמה (אור יקר).

⁷⁹³ בינה (אור יקר), היכל ק"ק דבריאה (רח"ו).

⁷⁹⁴ מציאות הדעת שדרך בו מקור השפע לתפארת ולפיכך מיניה שתי לויתן שהוא התפארת ורוי מבחינתו במקומו שמשכתר מיין המשומר (אור יקר).

⁷⁹⁵ יסוד זעיר דבריאה (רח"ו).

⁷⁹⁶ מצד הבינה שהיא מקור השמחה (אור יקר).

⁷⁹⁷ מצד החכמה, והטעם לזה כי המקור הזה מים מחכמה ונהפך לייין בבינה והוא משכר לתפארת שכרות של שמחה (אור יקר).

<p>וכד נפיק נביעו אחרא⁷⁹⁸ ההוא נביעו אתפשט ואזיל בטמירו תחות תהומא⁷⁹⁹ לגו ימא בתראה⁸⁰⁰ וכל אינון מים זדונים⁸⁰¹ ומיין תקיפין מאיך לון⁸⁰² וכפיף לון דלא יפקון לחבלא בני עלמא וסימן הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה</p>	<p>וכשיוצא מבוע אחר, אותו מבוע מתפשט והולך בסתר תחת התהום לתוך הים האחרון, וכל אותם מים זידונים ומים תקיפים מנמך אותם ומכופף אותם שלא יצאו לחבל בני העולם. וסימן "הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה".</p>
<p>ובאמצעיתא דההיא עזרה אית תרין כרובים⁸⁰³ עובדא דאומנא דמלכא קדישא ולא יכלין לקיימא בהו עלאין ותתאין ותחותייהו זמינין כל ישראל לקיימא דלא יפקון מתחות גדיייהו לבר</p>	<p>ובאמצע אותה עזרה יש שני כרובים, מעשה אומנות של המלך הקדוש, ולא יכולים לעמוד בהם עליונים ותחתונים, ותחתיהם עתידים כל ישראל לעמוד שלא יצאו מתחת כנפיהם החוצה.</p>
<p>זכאין ליהוון כל דעאלין תחות גדיייהו⁸⁰⁴ תליסר אלפי⁸⁰⁵ מגדלין⁸⁰⁶ דשמשא⁸⁰⁷ דנהיר מנצוצא דמרגלא⁸⁰⁸ בצעצועא (ס"א בניצוצא) כדקא יאות רב מתיבתא בג"כ זכה לההוא יקר מאן יכיל למימר מאינון מלין דקא מתחדשן בכל יומא מקמי רב מתיבתא אי רבי בכל זמנא דרוחין דכורין סלקין לעילא נשין בההוא זמנא נפקי כלהו ומתכנשי לגו היכלא דבתייה תמן וחדאן תמן בכמה מלין עתיקין ומתמן נפקין ועאלין כלהו והיא עמהון לגו היכלא דסרח וחדאן בכמה מלין חדתיין ועתיקין ומתמן</p>	<p>זכאים יהיו כל הנכנס תחת כנפיהם. שלשה עשר אלף מגדלים של שמש שמאיר מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) כראוי. ראש הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד. מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל יום מלפני ראש הישיבה, אהה רבי, בכל זמן שרוחות זכרים עולות למעלה, נשים באותו זמן יוצאות כולן ומתכנסות לתוך ההיכל ששם בתיה ושמחות שם בכמה דברים עתיקים, ומשם יוצאות ונכנסות כולן, והיא עמהן לתוך היכל סרח, ושמחות בכמה דברים חדשים ועתיקים, ומשם</p>

⁷⁹⁸ כדי להשקות נקבתו של 'לוינתן והיינו שיורד עד בחינה אחרונה של מלכות (אור יקר).

⁷⁹⁹ שהם שבע תהומות (אור יקר).

⁸⁰⁰ היא מלכות (אור יקר), מ' דבריא (רח"ו).

⁸⁰¹ החצונים שהם במצולות ים כדפירשנו לעיל ראש השער (אור יקר).

⁸⁰² מכניע החצונים ומבטל זדונותם והיינו דכתיב ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים דהיינו לטהרת הזנות, והיינו טהרה הקליפות כדכתיב בלע המות, מלאך המות לא כתיב אלא המות רע ידיהו ונמתקים ונטהרים, והיינו ושעשע יונק על חור פתן סוף פתן איתיה סוף צפעוני איתיה אלא שאינם מזיקים, ושעשע יונק היינו שהמלאך מטטר'ן הנקרא תינוק יונק משדי אמו, שעשע בסוד שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים לעתיד לבא בגן עדן, על חור פתן היינו נוקב"א דתהומ"א בא שמשם יעלת שבחו של הקב"ה (אור יקר).

⁸⁰³ תפארת ומלכות שהם על נצח והוד תפארת לימין בנצח מלכות לשמאל בהוד, ותחת כנפיהם שהם סוד ארבעה פנים לאחד ארבע כנפים לאחד, יהו"ה ארבעה פנים אדנ"י ארבע כנפים, ותחות כנפי השכינה (אור יקר), הם נ"ה דמלכות אשר תחתיהם ישראל לסוד כנפי השכינה (רח"ו), ובזה יתורץ מה שהקשה מורינו ז"ל היאך אנו אומרים בהשכבה תחת כנפי השכינה והרי אמר בהקדמת בראשית שהגרים הם תחות גדיין דשכינתא ולא ישראל ולפי מ"ש כאן הר"ח מתורץ. שמה שאנו אומרים תחת כנפי השכינה הם נ"ה דמלכות אשר תחתיהם הם ישראל וז"ש ותתותיהון זמינין כל ישראל לקיימא (מ"מ).

⁸⁰⁴ זכאין להוון כל דעאלין תחות גדיייהו. כאן צ"ל מש"ל קע"ב א' לגו בעזרה דא אית תלת כו' עובד ציור אי חסידיא קדישא כמה כו' שארי למחדי ואשתכך תמן מגו תהומי נפיק חד מרגלא ונפיק מינייהו כחיזו דמעיינ ואתחפיין כו'. ומ"ש { בדף קעב. } יומא חד כו'. הוא לאלף שנין (יהל אור).

⁸⁰⁵ וא"ו (רח"ו).

⁸⁰⁶ ב"ב אלפי מגדלין - אין לו ראש וסוף אמנם דרך כלל הוא רומז אל י"ב היות שבתפארת (אור יקר).

⁸⁰⁷ יסוד דכורא (רח"ו).

⁸⁰⁸ נלע"ד שיסוד מאיר מאבא הנקרא מרגלא כמ"ש בדף קס"ה ע"ב (מ"מ).

<p>נפקין והיא עמהון ועאלין לגו היכלא דיוכבד וכן בכל אינון היכלין</p>	<p>יציאות והיא עמהון ונכנסות לתוך היכל יוכבד וכן בכל אותם היכלות.</p>
<p>השתא ר' אימא לך רוא חדא ת"ה בכל שמטה ושמטה כרוזא נפיק אתכנישו גוברין ונשיין וכל אינון בני מהימנותא וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשיין וסליקין וכל אינון ינוקי מחלב עאלין לגו מתיבתא (ס"א) אתכנישו בני מהימנותא גוברין ונשיין וכל אינון ינוקי מחלב וסליקו כדין כלהו מתפשטין דכורין ונשיים וסליקין וכלהו עאלין לגו מתיבתא) דרקיעא וחדאן חדוה ועלויא דלהון ותמן חדו על חדו וההוא נער דמפתחן דמאריה בידיה קם ואמר לון כמה מלין חדתין ועתיקין וכלהו חמאן חדוה דלית חדוה כהיא חדוה</p>	<p>כעת רבי אמור לך סוד אחד, בא וראה בכל שמטיה ושמטיה הכרוז יוצא, התכנסו גברים ונשים וכל אותם בני האמונה ועלו, אז כולם מתפשטים, זכרים ונשים ועולים, וכל אותם תינוקות מחלב נכנסים לתוך ישיבת (התכנסו בני האמונה גברים ונשים וכל אותם ינוקי חלב, ועלו אז כולם מתפשטים גברים ונשים ועולים וכולם נכנסים לתוך ישיבת) הרקיע, ושמחים בשמחה ועלוי שלהם, ושם שמחה על שמחה, ואותו נער שמפתחות רבונו בידו עומד ואומר להם כמה דברים חדשים ועתיקים, וכולם רואים שמחה שאין שמחה כאותה שמחה.</p>
<p>לבתר עאלין כלהו לגו כמה פרוכתין וכמה היכלין גניזין תמן דאינון נהריין בנעם יי' בנו היכלא דאהבה דקב"ה ודא הוא דכתיב לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו לבתר פרחין ינוקין לעילא⁸⁰⁹ ואינון פרחין לתתא ומהדרין לדוכתייהו ומתלבשן כדבקרדמיתא זכאה עמא דכל טובא דההוא עלמא מחכאן</p>	<p>אחר כך נכנסים כולם לתוך כמה פרוכות וכמה היכלות גנוזים שם, שהם מאירים בנועם ה', בתוך היכל אהבת הקדוש ברוך הוא, וזהו שכתוב "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". אחר כך פורחים התינוקות למעלה, והם פורחים למטה וחוזרים למקומותיהם ומתלבשים כבתחלה, אשרי העם שמצרים לכל טוב אותו עולם.</p>
<p>אר"ש כמה מתיקין מלין דשמענא זכאה חולקא דידי דזכינא לכל האי למשמע זכאה יומא דנפיקנא הכא אמרי ליה רבי תלת יומין אית לן רשו למיתי גבך ולבתר חד יומא (ס"א) ניזיל ולא אית לן רשו למיתי ובההוא יומא יתוסף) ⁸¹⁰ד חדוה דילך d</p>	<p>אמר רבי שמעון כמה מתוקים הדברים ששמענו, אשרי חלקי שזכיתי לשמוע את כל זה, אשרי היום שיצאתי לכאן. אמרו לו רבי, שלשה ימים יש לנו רשות לבא אליך, ואחר כך יום אחד (נלך ואין לנו רשות לבא ובאותו יום נוספת) שמחה שלך.</p>
<p>איהו משיך משיכו מסטרא דיליה ואתממר ואתחפא תחות אתר דאקרי תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר⁸¹¹ כנונא דגבר אהרא עלאה⁸¹² עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב</p>	<p>הוא מושך משיכות מצדו ונסתר {מילה נסתרה היא לשון פועל ולא תואר} ומתכסה תחת מקום שנקרא "תא הרצים" עד חצות הלילה, מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת, עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כדוגמת גבר אחר עליון ממנו,</p>

⁸⁰⁹ לישובה של הקב"ה כמ"ש בפ' בלק בדף קצ"ז ע"ב ומ"ש ואינון פרחין לתתא פי' שכל א' חוזר לישבתו ומתלבשים בלבושיהם שהפשיטו (מ"מ).

⁸¹⁰ צ"ע פירוש הסימן, אבל באור יקר, כמעט כל מקום שיש אותו כתוב שם "חסר".
⁸¹¹ גבריאל (רח"ו).

⁸¹² פי' גבורה (מ"מ). המלאך גבריאל וחלק הרמז שבתורה, הם כולם ענין אחד, שכולם הם מצד הגבורות אשר שם שוכן הס"מ הצורך, וכמו שאמרנו בגבריאל בזוה"ק שלח (קעא סע"ב וקעב רע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"ב).

<p>שית קלין וכלהו בסכלתנו</p>	<p>כיון שמכה בו גבר זה קורא ונותן ששה קולות וכולם בהשכל.</p>
<p>בשעתא דאיהו קרי כל תרנגולין דהאי עלמא קראן ונפיק מניה שלהובא אחרא ומטי לון תחות גדפייהו וקראן איהו מה קרי בשעתא קדמאה קרי ואמר קול יי' בכח קול יי' בהדר ובשעתא תניינא קרי ואמר קול יי' לעיר יקרא⁸¹³ וגו' בשעתא תליתאה קרי ואמר קול יי' הוצב להבות אש</p>	<p>בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים ויוצאת ממנו שלהבת אחרת, ומגיעה תחת כנפיהם, וקוראים. מה הוא קורא, בשעה ראשונה קורא ואומר "קול ה' בכח קול ה' בהדר", ובשעה שניה קורא ואומר "קול ה' לעיר יקרא", בשעה שלישית קורא ואומר "קול ה' חוצב להבות אש".</p>
<p>קעב/א</p>	
<p>בשעתא רביעאה קרי ואמר קול יי' יחיל מדבר⁸¹⁴ וגו' בשעתא המישאה⁸¹⁵ קרי ואמר קול יי' על המים וגו' בשעתא שתיתאה קרי ואמר קול יי' יחולל אילות וגו' לבתר קרי ואמר קול אומר קרא⁸¹⁶ ואמר מה אקרא וגו' ודא איהו תרנגולא דקרי ולא שכיך ולבתר קרי כמלקדמין</p>	<p>בשעה רביעית קורא ואומר "קול ה' יחיל מדבר וגו'", בשעה חמישית קורא ואומר "קול ה' על המים וגו'". בשעה ששית קורא ואומר "קול ה' יחולל אילות וגו'". ואחר כך קורא ואומר "קול אומר קרא ואמר מה אקרא וגו'", וזהו התרנגול שקורא ולא שוכך, ואחר כך קורא כמו מקדם.</p>
<p>ומאי קרי כל עובדין דבני עלמא⁸¹⁷ בגין דאיהו מאריה דאחמתא (ס"א דחכמתא) וקסת הסופר בהרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא ובליליא בתר דקרי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא</p>	<p>ומה קורא, כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החכמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם כותב בכל יום, ובלילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו קורא כל מה שכתב ביום.</p>
<p>ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה⁸¹⁸ דאינון תרין דרגין חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי</p>	<p>ואלמלא רגליו, אצבעות שלו, שהם שתי דרגות, אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחור שהוא קטן, שמעכבים אותו, ישרף העולם בשלהבותיו.</p>
<p>ומה עבדי כיון דסליק צפרא וחוטא דנהירו נפיק מסטר דרום כדין מתחברין כלהו ואתעבדין תרין רגלין תרין מלפין כעגלא</p>	<p>ומה עושים, כיון שעולה הבוקר וחוט אור יוצא מצד דרום, אז מתחברים כולם ונעשים שתי רגלים, שני טלפי</p>

⁸¹³ לעיר יקרא" ט"ס ו"ל קוצר ארזים (יהל אור).

⁸¹⁴ הענין כי בשעה ראשונה מלכות לצד הגבורה והתפארת לכך הם שתי קולות קול ה' בכח קול ה' בהדר כדפירשנו, שוב שעה שניה מלכות דבקה בהם והיינו שעה שנית קול ה' לעיר, שוב היא דבקה בהוד שהוא לשמאל דין לא קשה כגבורה לכך הוא אומר קול ה' חוצב להבות אש שהיא בהוד כנודע וכדפירשו בזוהר ובתיקונים, בשעה רביעית נדבקה ביסוד והיינו "קול ה' יחיל מדבר" והיינו שהקב"ה מתחולל על שאין מדבר דברות קדש בעולם תחתון (אור יקר).

⁸¹⁵ בשעה חמישית נדבקה לימין בחסד ונצח לכך קא קארי "קול ה' על המים" שהוא החסד וכן כל שאר קולות דהיינו קול ה' שובר ארזים בנצח כנודע, בשעה ששית שהיא באור בוקר קודם שעה מתעורר התפארת בעצמה עם כל הקולות ומתייחד עמה (אור יקר), שהוא הדעת אחר היסוד, והוא כלל ופרט וכלל (יהל אור).

⁸¹⁶ היינו הקב"ה לעורר התחתונים לעזרת השכינה (אור יקר).

⁸¹⁷ כי אחר שקרא ולא שבו עד ה' ולא דרשוהו מלמד עליהם חובה (אור יקר).

⁸¹⁸ הם חמשה הרב תפארת הקטן מלכות, והם מתייחדים אז (בתפארת) בבוקר [דנים] (זנים) את העולם בחסד היתה הגבורה נדלקת בדיניה והיה העולם נשרף, ולהיות שתי אצבעות תפארת אמצעי רב ודאי מאחור זעיר מלכות כנודע מתייחדים בחסד אברהם (תפארת) בבוקר (אור יקר).

לְקַיֵּמָא דְכְּתִיב וְכַף רִגְלֵיהֶם כְּכַף רִגְלֵ עֵגֶל רִגְלֵ עֵגֶל", וְהָרִי יִדְעַת סוּד זֶה.	לְקַיֵּמָא דְכְּתִיב וְכַף רִגְלֵיהֶם כְּכַף רִגְלֵ עֵגֶל וְהָרִי יִדְעַת ⁸¹⁹ רִזָּא דָא
שְׂאֵלַת עֵנַף הַגּוֹרֵן ⁸²⁰ Q ⁸²¹ . לְתוֹךְ עֲזָרָה זֹו יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה הַיְכָלוֹת כְּחֶשְׁבוֹן יְמוֹת הַשָּׁנָה, וּבְכָל פֶּתַח וּפְתַח כְּתוּב "יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ", לֹא יָדוּעַ מֵהוּ בְּהִיכְלוֹת הָאֵלֹהִים, אֲלֵא כּוֹלֵם נִרְאִים מַעֲשֵׂה צִיּוֹר, שְׁבַעַה סְדְרֵי מְרַגְלִיּוֹת נִרְאִים אֱלוּ בְּאֱלוּ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד.	שְׂאֵלַת עֵנַף הַגּוֹרֵן ⁸²² Q לָגוּ בְּעֲזָרָה דָא אֵיתַ תְּלַת מֵאָה וּשְׁתַּיִן וְחֲמִשָּׁה הַיְכָלִין ⁸²³ כְּחוֹשְׁבֵן יוֹמֵי שְׁתָּא וּבְכָל פֶּתַח וּפְתַחֵא כְּתִיב יְהִי שְׁלוֹם ⁸²⁴ בְּחִילְךָ שְׁלוּה ⁸²⁵ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ לֹא יָדִיעַ ⁸²⁶ מֵאֵי הוּא בְּהִנֵּי הַיְכָלִין אֲלֵא כִלְהוּ אֲתַחְמֵן עוֹבַד צִיּוֹר שְׁבַע סְדְרִין ⁸²⁷ דְּמִרְגְּלָאֵן אֲתַחְמֵן אֲלִין בְּאֲלִין בְּכָל חַד וְחַד
אֵי ⁸²⁸ חֲסִיד קְדוּשׁ, כְּמָה מִשְׁבַּח רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הַיְכָל אֶחָד שֶׁהוּא בְּרֹאשׁ צַד מְזַרְחַת הַעֲזָרָה הַזֹּו, מִשּׁוֹם שְׂאַרְבַּעַה הֵם בְּאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם, אֲבָל הַיְכָל שֶׁל צַד מְזַרְחַת מְרַבָּה אֲוֵרוֹתָיו יוֹתֵר מִכָּלֵם.	אֵי חֲסִידָא קְדִישָׁא כְּמָה מִשְׁבַּח רַב מְתִיבְתָא הַיְכָלָא חֲדָא דְאִיהוּ בְּרִישׁ סְטֵר מְזַרְחָת ⁸²⁹ דְּעֲזָרָה דָא בְּגִין דְּאַרְבַּע אֵינּוּן ⁸³⁰ בְּד' סְטֵרִין דְּעֵלְמָא אֲבָל הַיְכָלָא דְּסְטֵר מְזַרְחַת אֲסַגִּי נְהוּרִין דִּילִיָּה יִתִּיר מִכִּלְהוּ
יוֹם אֶחָד בֵּינֵם הַגְּדוֹל יֵצֵא לְוִיתָן, וְכָל הַיָּם הַזֹּדְעוּזַע, וְכָל הַדְּגִים הִלְכוּ לִכְאֵן וּלְכֹאֵן. כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלְוִיתָן לְפֶתַח שֶׁל פֶּתַח הַתְּהוֹם, מִתְחִיל לְשִׁמַּח וּשְׂכַךְ שֶׁם Q ⁸³¹ הַתְּהוֹם, Q ⁸³² אֲלֵא אוֹתוֹ Q כְּמִרְאָה הַמַּעֲיִין וּמִתְכַּסִּים הָאֲוֵרוֹת, וְלֹא נִרְאוּ כָל אוֹתָם אֲוֵרוֹת, פֶּרֶט לְאוֹר הַהַיְכָל שְׁבַצַּד הַמְזַרְחַת הַזֶּה.	יוֹמָא חַד בֵּימָא רַבָּא ⁸³³ לְוִיתָן ⁸³⁴ נְפִיק וְכָל יִמָּא אֲזוּדְעוּזַע וְכָל נוֹנֵי אֲזִלִין לְכֹאֵן וּלְכֹאֵן כַּד מְטִי לְוִיתָן בְּפֶתַח דְּפֶתַחֵא דְּתְהוּמָא שְׂאַרֵי לְמַחְדֵּי ⁸³⁵ וְאַשְׁתַּכַּךְ תַּמָּן Q תְּהוּמֵי ⁸³⁶ Q אֲלֵא הוּא Q כְּחִיּוֹ דְּמַעֲיִין וְאַתְחַפִּיין נְהוּרִין ⁸³⁷ וְלֹא אֲתַחְזוּן כָּל אֵינּוּן נְהוּרִין בְּרִי נְהוּרָא דְּהַיְכָלָא דְּבִסְטֵר מְזַרְחַת דָא
אוֹתָהּ מְרַגְלִית שְׁמוּצִיא הַלְוִיתָן מִתּוֹךְ אוֹתוֹ תְּהוּם שְׁנִקְרָא סְגִדוּן, מִמָּה	הוּוּא מְרַגְלָא דְּקָא אֲפִיק לְוִיתָן מִנּוּ הוּוּא תְּהוּמָא דְּאַקְרִי סְגִדוּן מִמָּה אֲתַעֲבִיד אֲלֵא

⁸¹⁹ יָדוּעַ בְּמַעֲשֵׂה מְרַבָּה {ז"ח יִתְרוֹ מְרַגְלִיּוֹת לֹט. לְיֹורְנוּ מֵה:} {יְהֵל אֹר}.

⁸²⁰

⁸²¹

⁸²² חֲסִיד (אֹר יִקְר)

⁸²³ לְשַׁכְר שְׁמִירַת שִׁס"ה לֹא תַעֲשֵׂה מִצַּד הַגְּבוּרָה כְּדִפְרִישְׁנוּ בְּתִיקוּנֵים שְׁמֵי עִם י"ה שִׁס"ה (אֹר יִקְר).

⁸²⁴ יִסוּד (אֹר יִקְר).

⁸²⁵ מִצַּד הַמְּלֻכוֹת הַהוֹרוֹת שֵׁשׁ לְשׁוּמְרִים אוֹתָם שְׁלוּה מְגִינָם (אֹר יִקְר).

⁸²⁶ מִפְּנֵי שֶׁהֵם שֶׁם מִהֲבִינָה הַנְּעֻלְמַת שְׁבָה כָּל יְמֵי הַשָּׁנָה כְּנוּדַע (אֹר יִקְר).

⁸²⁷ הֵם נִגְדַ שְׁבַע סְפִירוֹת וְזֶה עַל פְּנֵי צַד הַמְּתַגְלָה מֵהֶם כְּעִנִּין הַבִּינָה שֶׁהִיא נְעֻלְמַת וְאֵין מְתַגְלָה מִמֶּנָּה רַק שְׁבַע סְפִירוֹת, וְהֵם מִתְחַמּוֹת זֹו בְּזוֹ כְּנוּדַע (אֹר יִקְר).

⁸²⁸

⁸²⁹ מִצַּד הַתְּפֹאֲרַת (אֹר יִקְר). הוּא מְקַצְוֵעַ דְּרוּמִית מְזַרְחִית וְזֶה מִבְּחַר הַבְּחִינּוֹת בְּסוּד מוּלִיךְ לִימִין מִשֶׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרָתוֹ (אֹר יִקְר).

⁸³⁰ לְפִי שֶׁהֵם נְחֻלְקִים לְמְזַרְחַת לְמַעֲרָב לְצַפּוֹן לְדְרוּם, וְהֵם חֲסֵד דְּרוּם, מְזַרְחַת תְּפֹאֲרַת, צַפּוֹן גְּבוּרָה, מְעֻרָב מְלֻכוֹת (אֹר יִקְר).

⁸³¹

⁸³²

⁸³³ בִּינָה (אֹר יִקְר), פִּירוּשׁ הוּא יוֹם ט"ב כַּמ"ש בְּסִמּוּךְ וּלְכַךְ בּוֹכָה הַקְּדוּשׁ ב"ה וְכָל יִמָּא אֲזוּדְעוּזַע (מ"מ).

⁸³⁴ תְּפֹאֲרַת (אֹר יִקְר).

⁸³⁵ מִצַּד הַבִּינָה שְׁבָה הַשְּׂמִיחָה וְדָאֵי (אֹר יִקְר).

⁸³⁶ שְׁבַעַה תְּהוּמֵי - שְׁבַע סְפִירוֹת נְעֻלְמוֹת שְׁבַבִּינָה (אֹר יִקְר).

⁸³⁷ שְׂאִין מִי שִׁכְנַס בְּבִינָה מִהַסְפִירוֹת אִם לֹא בְּהִיּוֹתָם נְעֻלְמוֹת נְכֻלְלוֹת בְּסוּד הַדְּעַת דְּהֵינּוּ לְוִיתָן הֵינּוּ מְזַרְחַת (אֹר יִקְר).

<p>יומא דא דקא אפיק לויתן דאודעזע ימא יומא דאתהרב בי מקדשא ט' באב איהו והוא מרגלא⁸³⁸ דכד דכיר קב"ה לבנוי ואושיד תרין דמעין⁸³⁹ לגו ימא רבא חד נפיל לגו תהומא דא דאקרי סגדו"ן וחד נפיל לגו תהומא אחרא דאקרי גילב"א⁸⁴⁰</p>	<p>נעשתה. אלא יום זה שמוציא הליתן שהזדעזע הים, יום שנחרב בית המקדש הוא ט' באב, ואותה מרגלית, שכשזוכר הקדוש ברוך הוא את בניו וזורק שתי דמעות לתוך הים הגדול, אחת נופלת לתוך תהום זה שנקרא סגדו"ן, ואחת נופלת לתוך תהום אחר שנקרא גילב"א.</p>
<p>בגין דחמש תחומי אחרנין אינון בימא רבא אבל לא השיבין כהני אחרנין וכיון דנפלי אינון דמעין קפאן גו תהומי חד וחד אטבע גו תהומא דאקרי גילב"א</p>	<p>משום שחמשה תהומות אחרים הם בים הגדול, אבל לא חשובים כאלו האחרים, וכיון שנופלות אלו הדמעות נקפאו תוך תהום אחד, ואחד נטבע תוך תהום שנקרא גילב"א.</p>
<p>Q דתתא גו שמרים⁸⁴³ דחמרא דורדיין בישין נפיק חד ערעורא מקטרגא מוזיקא קדמאה ואיהו ברוחא דיוקנא⁸⁴⁴ דאדם Q כד קריב לגו קודשא⁸⁴⁵ כיון דמתעבר מתמן ובעי לנחתא לתתא לאתלבשא בלבושא לנזקא עלמא נחית הוא ורתיכוו ולבושא קדמאה⁸⁴⁶ דקא נקיט תבנית שור דיוקנא דשור וקדמאה לנזיקין מאינון ארבע שור</p>	<p>Q⁸⁴¹ שלמטה תוך שמרי היין, שמרים רעים, יוצא ערעור אחד מקטרג מזיק קדמון, והוא ברוח דמות אדם, Q⁸⁴² כשמתקרב לתוך הקדושה, כיון שעבר משם ורוצה לרדת למטה להתלבש בלבוש להזיק את העולם, יורד הוא ומרכבותיו ולבוש קדמון שלקח תבנית שור, דמות שור, וראשון לנזיקין, מאותם ארבעה, הוא שור,</p>

⁸³⁸ היינו סוד השפע שהוא מתעורר לשכינה והם שתי דמעות ממי הרחמים שהם נמשכים לבנין המקדש ולנקמת עמו ישראל כדכתיב עד דמטור' אתגזרת וכו' (אור יקר).
⁸³⁹ היינו סוד ד'ו הנכנסות לבינה וחכמה שהא סוד י"ם מ"י ומשם מתעוררות הרחמים והם מתחלקות לתהום ימין חסד תפאירת, ולתהום שמאל גבורה מלכות, ולשון "קב"ה מוריד" היינו שהבינה מעלה אותם להאירים ולכבות דינם במימי החכמה, ושתי דמעות במקום אחר שהם גבורה והוד והכל ענין אחד כי על ידי הגבורה היא התפארת דין, ועל ידי ההוד המלכות דין, ובהיותם לשמאל הם ממש תפארת בגבורה מלכות בהוד, והם יורדים לחסד גבורה שהם שני תהומות, ולשון "מוריד" כמו היורד לפני התיבה או לשון יורדי מרכבה וכיוצא דהיינו לשון עליה ושם נמתקים בדינם, ולויתן שהוא סוד התפארת מוציאים אל מקומם מהופכים לרחמים לירחם על ישראל ולנקמת שונאיהם בזוכרו מעשיהם בחורבן המקדש כענין ידן בגוים מלא גויות (אור יקר).
⁸⁴⁰ ס'גדו"ן גילב"א - הם חסד גבורה שרשים נעלמים בבינה לויתן תפארת נכנס אל התהומות האלו בסוד תרין עטרין דירית מתמן כנודע (אור יקר), גו תהומא דאקרי גילבא. כאן צ"ל מש"ל ב' אינון דמעין רתיחין כו' עד ואתון תחמון. ואח"כ כאן {בדף קעב.} לתתא גו שמרים כו' ברוחא דיוקנא דאדם. ואח"כ מש"ל ב' אזיל ובעי ארגשא עלמא ומיא סליקין מגו שאר תהומי ובעאן לחפיא עלמא. ואח"כ כאן כד קריב עד ולא יאות ליה למהוי תמן. ואח"כ ואזיל ושאיט עלמא עד פלגו ליליא מבתר פלגו כו' קע"א ע"ב, עד והא ידעת רזא דנא. ואח"כ שם כד אסתכל ב"נ בהאי היכלא כו' עד איבין בעזרה דא. ואח"כ קס"ה ע"א טרפין דלהון כו'. כמש"ש. וכאן הוא סיום המאמר (יהל אור).

841

842

⁸⁴³ לשון זה הובא גם כן בפרשת כי תשא בדף קצ"א ע"א ושם פירשנוהו (מ"מ).
⁸⁴⁴ הענין כי הקליפות אינם בכללא דאדם וכן פירשו כאדרא וזהו אתם קרויים אדם ואין אומות העולם וכו' ולפיכך בהקרב הקליפה אל הקדושה הם פיוקנא דאדם שעדין אינם טמאות, וזהו סוד שער של תפילין שהוא שורש הקליפות במקום הטהרה כמו שהארכתי במקום אחר, ולכך בהיותם דבקות בשורשם הם בדיוקנא דאדם (אוריקר).
⁸⁴⁵ אמנם בהיותם השרשים הנזכרים מתפשטים למטה אז יאבדו צורת אדם והם דיוקנא דשור דהיינו ופני שור מהשמאל, ולפיכך כיון שהם מהשמאל יקחו דיוקנא דשור שמצדם, ומפני שעוד יתלבש בלבוש וצורה אחרת כגון נחש וכלב וכיוצא כדפירשנו בספ"ר בשער היכלי התמורות (אור יקר).
⁸⁴⁶ זו קרובה אל הקדושה (או ריקר).

<p>ואתם ארבעה אבות להזיק העולם, וכולם שלשה אבות נזיקין, פרט לשור כולם שלו.</p>	<p>ואתם ארבעה אבות להזיק העולם, וכולם שלשה אבות נזיקין, פרט לשור כולם שלו.</p>
<p>וע"ד כתיב וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב מהו אוכל עשב הא דרשינן ביה אבל עקרא דמלה מתמצית הלחם⁸⁴⁷ ולא שבעת זיני דגן לית ליה בהו חולקא ולא יאות ליה למהוי תמן מדוכתייהו ואלין יתבין בדוכתייהו עד לא נפקי אלן זמינין אלן נהירו ונציצו דלהון לא יכלין עיינין למסבל אזלין בסחרנין לית להון שכיבו לעלמין</p>	<p>ועל זה כתוב "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב", מהו "אוכל עשב" הרי דרשנו בו, אבל עיקר הדבר מתמצית הלחם ולא משבעת מיני דגן, אין לו בהם חלק, ולא ראוי לו להיות שם. ממקומותיהם, ואלה יושבים במקומותיהם, עד שלא יוצאים, אלו מזומנים אלו, אור והתנוצצות שלהם, אין העינים יכולות לסבול, הולכים מסביב אין הם שוככים לעולמים.</p>
<p>כד אסתכל ב"ג בהאי היכלא מיד באסתכלותא קדמאה אתחזי זעיר ולא זעיר אסתכל יתיר אתחזי רב תו אסתכל אתחזי יתיר רב כל מה דאסתכל הכי אתחזי באתפשטותא רב ועלאה עד דדמי</p>	<p>כשמסתכל בן אדם בהיכל זה, מיד בהסתכלות ראשונה נראה קטן ולא קטן, מסתכל יותר נראה גדול עוד מסתכל נראה יותר גדול, כל מה שמסתכל כך נראה בהתפשטות גדול ועליון, עד שנדמה</p>
<p>קעב/ב7198</p>	
<p>באסתכלותא כמלא נימא⁸⁴⁸ דלית ליה שיעורא</p>	<p>בהסתכלות כמלא נימא שאין לה שיעור.</p>
<p>עובדין סניאיין לגו דלא ידיע אומנו דלהון מניה נהרא עזרה וכל מה דאית בה בר כרובים דנהורא דלהון סלקא עד רום רקיעא בגוונין סניאיין ונהורין מנצצין אלף וחמש מאה וחמשה ושבעין גופנין עבדין איבין בעזרה דא</p>	<p>מעשים גדולים לפנים שלא ידועה אומנתם, משם מאירה עזרה, וכל מה שיש בה פרט לכרובים, שאורם עולה עד רום הרקיע בצבעים רבים, ואורות נוצצים, אלף וחמש מאות וחמשה ושבעים גפנים עושים פירות בעזרה ז.</p>
<p>Q יתיר חובק את ידיו במרירו ואנינו דיליה ולבתר אוכל את בשרו בעל כרחיה דלית ליה רשו לשלמאה על מלה אחרא מה אתהני ליה בכל מה דאסמי ועביד ועמל דלבתר לית ליה רשו אלא על דיליה Q</p>	<p>Q יותר "חובק את ידיו" במרירות ואנינות שלו, ואחר כך "אוכל את בשרו" בעל כרחו, שאין לו רשות לשלוט על דבר אחר, מה עוזר לו בכל מה שמסטה ועושה ועמל, שלאחר כך אין לו רשות אלא על שלו.</p>
<p>לבתר מרקיד וחדי ככסיל בלא דעתא כלל ואזיל בלא תועלתא ואכיל לבשרא ובשאר לית ליה רשו מרירו דעילא ותתא⁸⁴⁹ כד ישראל בעאקו ואכלי לון שנאיהון ולא יהבי חילא בעובדין טבין דלהון לאפקא מניה</p>	<p>אחר כך רוקד ושמח ככסיל בלי דעת כלל, והולך ללא תועלת ואוכל הבשר, ובשאר אין לו רשות, מרירות שלמעלה ושלמטה. כשישראל בצרה ואוכלים אותם שונאיהם, ולא נותנים כח במעשיהם הטובים שלהם להוציא ממנו.</p>
<p>ואפילו מבשריה דאיהו מהאי סטר אבאיש</p>	<p>ואפילו מבשרו, שהוא מצד זה, מרע לפני המלך הקדוש שהוא רחום וחנון,</p>

⁸⁴⁷ עשב ומוץ ותבן ולא דגן (אור יקר).

⁸⁴⁸ פירש אפילו בהסתכלות מועט יראה אותו שאין לו שיעור (מ"מ).

⁸⁴⁹ פ' אימתי יש מרירו לעילא ותתא כשישראל בצרה ואינם עושים מצות כדי להנצל מאויביהם (מ"מ).

<p>קמי מלכא קדישא דאיהו רחום והנון אבל על דיליה רוחא⁸⁵⁰ קדישא ונשמתא קדישא לית עלאין ותתאין יכלין לשלטא עלוי כלל וע"ד כל תסקופין וכל מה דאסטי ההוא רע דחשיב למשלט על רוחא קדישא ולבתר לא יכיל וישוב ואוכל את בשרו מה תועלתא הוה ליה ועוד דאינון חפאן בלהו כערטיראה תקיף ולית שכיכו לעלאין ותתאין</p>	<p>אבל על שלו, רוח הקודש ונשמה קדושה אין עליונים ותחתונים יכולים לשלוט עליו כלל, ועל כך כל העלילות דברים, וכל מה שמסטה אותו רע, שחושב לשלוט על רוח הקודש ואחר כך לא יכול, וישוב ואוכל את בשרו, מה תועלת היה לו. ועוד שהם מכסים כולם כמו ערפל חזק, ואין שוככים עליונים ותחתונים.</p>
<p>תא ואימא לך מלה אי תימא דהדו הוא למלאך המות כד קטיל בני נשא לאו אלא בגין דהמי⁸⁵¹ דרעותא דמאריה בכך אחוי גרמיה בחדו למעבד רעותיה דקב"ה דכתיב רוח סערה עושה דברו</p>	<p>בא ואמור לך דבר, אם תאמר ששמחה היא למלאך המות כשהורג בני אדם, לא. אבל משום שרואה שרצון רבונו בכך מראה עצמו בשמחה לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, שכתוב "רוח סערה עושה דברו".</p>
<p>א"ל ר"ש והא איהו אזיל ומרקד בהדוה קמי נשין א"ל אי חסידא קדישא ודאי הכי הוא לאחזאה קמי מלכא דניחא ליה ברעותיה דמלכא אבל נייחא דיליה בהספדא⁸⁵² דנשין איהו רקיד ואודניה להספדא</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, והרי הוא הולך ומרקד בשמחה לפני נשים, אמר לו אהה חסיד קדוש, ודאי כך זה, להראות לפני המלך שנוח לו ברצון המלך, אבל הנחת שלו בהספד הנשים, הוא רוקד ואזניו להספד.</p>
<p>א"ל אי הכי אמאי אזיל ואסטי על ב"נ לעילא ואדכר לחובוי א"ל בגין דאיהו זקן וכסיל וחשיב למשלט על רוחא וכל תאובתיה בגיני כך איהו לסוף לא שליט אלא על דיליה בשרא דיליה וע"ד כתיב ישוב עמלו בראשו</p>	<p>אמר לו, אם כך מדוע הולך ומסטה על האדם למעלה ומזכיר חטאיו. אמר לו משום שהוא זקן וכסיל, וחושב לשלוט על הרוח, וכל תאוותו היא בגלל זה, בסוף לא שולט אלא על שלו, בשרו, ועל זה כתוב "ישוב עמלו בראשו".</p>
<p>א אזיל ובעי לארגשא עלמא⁸⁵³ ומיא סליקין מגו שאר תהומין ובעאן לחפיא עלמא אינון דמעין רתיחין יתיר מכל אשא דעלמא ומגו תוקף דרתיחו דלהון אקפו מיא גו ימא דנקפא</p>	<p>ה הולך ורוצה לרגש את העולם, ומים עולים מתוך שאר תהומות ורוצים לכסות העולם אותן דמעות רותחות, יותר מכל אש שבעולם, ומתוך תוקף הרתיחה שלהן קופאים המים תוך הים הקפוא.</p>
<p>ואלמלא דרמו קב"ה חד נשיבו מסטרא דאברהם מעמודא דיליה ואחוי על עלמא לא יכיל למיקם אפילו רנעא חדא</p>	<p>ואלמלא שרמז הקדוש ברוך הוא נשיבה אחת מצד אברהם, מעמוד שלו, ונראה על העולם, לא יכול לעמוד אפילו רגע אחד.</p>
<p>אינון דמעין כד נפלין גו ימא אשתמע קלא בין ימא עד מערתא דכפלתא מקל נהימו דלהון דקא אשתמע תמן כד עאלין גו ימא מתערן אבהן קדמאי וקמו וחשבו דקב"ה</p>	<p>אותן דמעות, כשנופלות לתוך הים, נשמע קול בין הים עד מערת המכפלה, מקול נהמתם שנשמע שם, כשנכנסים לתוך הים מתעוררים אבות הראשונים, וקמו וחשבו שהקדוש</p>

⁸⁵⁰ פי' הרוח והנשמה של הקב"ה (מ"מ).

⁸⁵¹ שהרי אדרבה איבוד הוא לו כדפירשבו לעיל (אור יקר).

⁸⁵² מכאב לב ואיננות אשר לו על הזק הגוף שהוא חלקו כדפירשנו (אור יקר).

⁸⁵³ זה שייך עם מ"ש בעמוד א' מדף זה ואושיד תריץ דמעין וכו' (מ"מ).

<p>בעי לאהפכא עלמא עד דקלא נפיק ואמר לון לא תדחלו רחימין קדישין בגניכון דכיר קודשא בריך הוא לבניכון ואיהו בעי דמפרק לון ואתון תחמון</p>	<p>ברוך הוא רוצה להפך את העולם, עד שקול יוצא ואומר להם, אל תפחדו אהובים קדושים, בגללכם זוכר הקדוש ברוך הוא את בניכם, והוא רוצה לגאול אותם, ואתם תראו.</p>
<p>α אלפא ביתין כלהו משלבן ומתצרפאן אלין באלין ואתחברן בערופא דשמא קדישא⁸⁵⁴ כיון דאתחווין אתוון בערופא דא אלין גניזין ונפקין אחרנין וכן כלהו אלין גניזין ואלין נפקין כלהו לנו בחלולא דאינון כפתורים</p>	<p>כל האלפא ביתות משולבות ומצטרפות אלה באלה ומתחברות בצרוף השם הקדוש. כיון שנראו האותיות בצרוף זה, אלה נגנזים ויוצאים אחרים וכן כולם. אלה נגנזים ואלה יוצאים, כולם לפנים בחלל אותם כפתורים.</p>
<p>תו פרחי תלת זמנין⁸⁵⁵ ביומא באוירא ונפקי לבר וקיימא שמא בארבע אתוון⁸⁵⁶ תליין באוירא שעתא ופלגא לבתר גניז דא מיד נפיק מגו אוירא מחלולא דיליה שמא דתריסר אתוון⁸⁵⁷ פרה ותליא באוירא שעתא חדא ולא יתיר</p>	<p>שוב פורחים שלש פעמים ביום באויר ויוצאים החוצה, ועומד השם בארבע אותיות תלויים באויר שעה וחצי, לאחר שנגנז זה, מיד יוצא מתוך חלל האויר שם של שתיים עשרה אותיות, פורח ותלוי באויר שעה אחת ולא יותר.</p>
<p>לבתר גניז דא ונפקא מיד צרופא דאתוון אחרנין שמא דכ⁸⁵⁸ (ס"א דכ"ב) אתוון ותליין באוירא⁸⁵⁹ שעתא אחרא ואגניז ומיד נפקי אתוון מחלולא אחרא שמא דתמניא ועשרין אתוון⁸⁶⁰ מתעשרין כלהו בכתרייהו וקיימי שעתא ופלגא ואגניז דא ומיד נפקי תליא באוירא שמא דעשרין וחמש אתוון⁸⁶¹ בצרופייהו וקיימא שעתא ותלת רגעי נפקי אתוון בארבעין ותריין אתוון⁸⁶² לעלמא קיימא</p>	<p>אחר כך זה נגנז ויוצא מיד צרוף אותיות אחרות שם של כ' (של כ"ב) אותיות, ותלויין באויר שעה אחרת ונגנז, ומיד יוצאות אותיות מחלל אחר שם של עשרים ושמונה אותיות, מתעטרים כולם בכתריהם ועומדים שעה וחצי ונגנז זה, ומיד יוצאים תלויים באויר שם של עשרים וחמש אותיות בצרופיהן, ועומד שעה ושלשה רגעים יוצאות אותיות של ארבעים ושתיים אותיות ועומדות</p>

⁸⁵⁴ פירוש העניין בספר יצירה בחלק שיעור קומה, והענין כי כל אות ואות יצטרף בשם בן ארבע באותיותיו ובנקודותיו כזה יא יא יא יא הא הא הא הא יא יא יא יא וכל אות וכל שאר האותיות ושאר הנקודות ויצטרפו כל האלפא ביתות כ"ב פעמים, וכל אות ואות היא מצטרפת עם השם כדפירשנו, והוא שם גדול ולו כח גדול ביאר גדול אותו ספר מראות הצובאות וספר אור השכל כמו שהעתיקתי בספ"ר שער פרטי השמות ושם ביארתי בארוכה (אור יקר).

⁸⁵⁵ פי' האותיות פורחים ג' זמנין ביומא. אבל השמות הנז' בסמוך אינם נראים אלא זמנא חדא ביומא כדמפרש (מ"מ).

⁸⁵⁶ יה"ה (אור יקר).

⁸⁵⁷ יה"ה יה"ה יה"ה בנקודת מלך מלך ימלוך כנודע וכדפי' בתיקונים, וכן שם יה"ה אה"ה אדנ"י ויצטרפו לארבעה תיבות כזה יא"הא הה"ד וי"נ הה"י (אור יקר), הם אהיה הו"ה אדנ"י הם שם בן י"ב וכן כתב הרב בספר שבר יוסף (מ"מ), הוא שם המפורש (יהל אור).

⁸⁵⁸ הם מילוי שם יר"ד ה"א וא"ו ה"י אל"ף ה"א יר"ד ה"א, או יר"ד ה"י וי"ו ה"י יר"ד ה"א וא"ו ה"א (אור יקר), צ"ל שמא דכ"ב אתוון והוא ידוע (יהל אור).

⁸⁵⁹ והיינו שם היוצא מברכת כהנים (מ"מ).

⁸⁶⁰ יוד ואו דלת, אלף ואו אלף ואו, הא אלף, וכן הוא שם מ"ב הוא יה"ה, יוד הא וא"ו ה"א, יוד ואו דלת הא אלף ואו אלף ואו הא אלף, ושם ע"ב הוא המצטרף מפסוק ויסע ויבא ויט, ויסע ביושר ויבא בהיפוך ויט ביושר והארכתיו בספ"ר בשער פרטי השמות (אור יקר), הוא מילוי המילוי של הו"ה (מ"מ), הוא מגדל עז כו' { זוהר בראשית לז: } (יהל אור).

⁸⁶¹ פירוש מילוי המילוי דאה"ה דהה"ן (מ"מ).

⁸⁶² שם אבגית"ץ קר"ע שט"ן נגדיכש בטרצת"ג הקבטנ"ע יגלפז"ק שקוצ"ת, או יוד הי ויו הי יוד הא ווא הא, אלף דלת נון יוד (אור יקר).

לעולם.	השמות אלא כולם אותיות לא
שמהן אלא אתוון כולו לא	קעג/א
משתככי לעלמין בלטי ומנצצי לבר וסלקי ונחתי לית מאן דיכיל לקיימא בהו בר משיח בטורח סגי דא נניז	לאחר שעומד שעתיים ועשרים ושנים רגעים, והשם החקוק של ע"ב אותיות יוצא ועומד ותלוי באויר שעה וחצי, כל השמות האלה לא יוצאים ולא נראים אלא פעם אחת ביום, אבל אותן א"ב נראות פורחות באויר ומצרפות אלה באלה שלש פעמים ביום.
לבתר דקיימא תריז שעתין ועשרין ותריז רגעין והאי שמא גליפא דע"ב אתוון קא נפיק וקיימא ותליא באויר אשעתא ופלגא כל הני שמהן לא נפקי ולא אתחוון אלא זמנא חדא ביומא אבל אינון אלפא ביתין אתחוון פרחין באוירא ⁸⁶³ ומצרפין אלין באלין תלת זמנין ביומא	כשפורחות אותיות האל"ף ב"ת, אלה פורחות מכאן ואלה מכאן ומצטרפות כולן, כשיורד שם, ראש הישיבה מתחיל, משיח רואה בצרוף א"ב אותיות כמו שראה דניאל, שהם ממתוס ננקפי אאלרן.
כד פרחן אתוון דאלפא ביתין אלין פרחין מכאן ואלין מכאן ומתצרפן כלהו כד נחית תמן רב מתיבתא שארי משיח חמא בצרופא דאלפא ביתא אתוון כמה דחמא דניאל ⁸⁶⁴ דאינון ממתוס ננקפי אאלרן	כל ערב שבת כשמקדשים ישראל את היום למטה, כרוז מכריז לארבעה צדדי העולם, התכנסו מחנות קדושות, נתקינו כסאות (קדושים).
כל מעלי שבתא כד מקדשין ישראל יומא לתתא כרוזא כריז לארבע סטרי עלמא אתכנשו משריין קדישין אתקנו כרסיין (קדישין)	מי ראה שמחה בשלש מאות ותשעים רקיעים, כמה ממונים, כמה שליטים מתכנסים למקומותיהם. כיון שישראל למטה מקדשים (הקדוש ברוך הוא), אז מתעורר עץ החיים
מאן חמי חדוה בתלת מאה ותשעין ⁸⁶⁵ רקיעין כמה ממנן כמה שלטונין מתכנשו לתתא כיון דישראל לתתא מקדשין (וקב"ה ⁸⁶⁶) כדין ⁸⁶⁷ אתער אילנא דהייא ⁸⁶⁸ ואקיש באינון מרפין ⁸⁶⁹ דיליה רוח נשיבו	

⁸⁶³ מפני שאויר גן עדן ובית המקדש הוא סוד דקות ורוחניות ולכן באו"ר שהוא סוד י' אור חכמה ובינה כנודע מתגלים עניינים אלו, והיינו סוד אויר ארץ ישראל מחכים (אור יקר).

⁸⁶⁴ שאלו האותיות הם כחות באצילות שמהם נמשך נקמה והדין על בלשצר על שנגע בכלי הקדש, והם ט"ו אותיות מפני שהם מהחכמה והבינה אותיות י"ה, והם שבעה ספירות, אמן אמן הם מנא מנא שהם אמן בעולם הזה אמן בעולם הבא דהיינו בינה ומלכות, וביניהם התפארת שהוא תקל דהיינו שקל הקדש, נשארו חסד גבורה נצח הוד יסוד והיינו ופרסין שהם חמשה פרוסות וכולם הסכימו הדין עליו, והם שלשה נגד שלשה אבות שהם ממתו"ס מצד הגבורה שהיא המסמסת בדיניה, ננקפ"י מצד הגבורה שהיא הנוקפת בדיניה, אאלרן שהוא אלה ור"ן אלה וכריתה אל החצונים, וכן אל הקדושה דהיינו באבוד רשעים רנה, והם שלשה אבות שמהם הסכמת הדין עליו, והם פס ידא די כתבא י"ד פרקים והיד בעצמו י"ה הם ט"ו אותיות אלו שמהם הדין (אור יקר).

⁸⁶⁵ כמנין שמים. או שכינה כמ"ש בפ' ויקהל (מ"מ).

⁸⁶⁶ מלכות (אור יקר).

⁸⁶⁷ נמחק כלור יקר, וצמוקמו גורם את המוסגר.

⁸⁶⁸ תפארת (אור יקר).

⁸⁶⁹ מלאכי שלום היונקים שפעו והפרי הם נשמות כדמסיק (אור יקר). פי' הבינה אקיש באינון טרפין דיליה שהם הקצות של זעיר (מ"מ).

<p>חד מנו עלמא דאתי⁸⁷⁰ ואינון ענפיין דאילנא מתנענען⁸⁷¹ וסלקין ריחיין⁸⁷² דעלמא דאתי</p>	<p>ומקיש באותם העלים שלו, רוח נשיבה אחת מתוך עולם הבא, ואותם ענפי האילן מתנענעים ועולים ריחות של העולם הבא.</p>
<p>ההוא אילנא דחיי⁸⁷³ אתער ואפיק נשמתין⁸⁷⁴ קדישין ופריש על עלמא ועם כל דא נשמתין נפקין⁸⁷⁵ ונשמתין עאלין⁸⁷⁶ אלין מתערי אלין אלין נפקין ואלין עאלין ואילנא דחיי בחדוה</p>	<p>אותו עץ החיים מתעורר ומוציא נשמות קדושות ופורש על העולם, ועם כל זה נשמות יוצאות ונשמות נכנסות, אלה מעוררים אלה, אלה יוצאים ואלה נכנסים, ועץ החיים בשמחה.</p>
<p>וכדין ישראל כלהו מתעטרין בעטרין דאינון נשמתין קדישין כלהו בחדוה בנייחא וכלה שבת אית לון ההוא חדוה וההוא נייחא וכל צדיקייא די בגנתא כלהו סלקין ומתעננין בענונא עלאה דעלמא דאתי כיון דנפיק שבתא כלהו נשמתין פרחין וסלקין ועולות.</p>	<p>ואז ישראל כולם מתעטרים בעטרות של אותן נשמות קדושות, כולם בשמחה במנוחה, וכל השבת יש להם אותה שמחה ואותה מנוחה, וכל הצדיקים שבגן כולם עולים ומתענגים בעונג עליון של העולם הבא, כיון שיוצאת השבת כל הנשמות פורחות ועולות.</p>
<p>ת"ח כד עייל שבתא נשמתין נחתין לשרייא על עמא קדישא ונשמתין דצדיקייא סלקין לעילא כד נפיק שבתא נשמתין סלקין אינון דשארן עלייהו דישראל ונשמתין נחתין אינון נשמתין דצדיקייא</p>	<p>בא וראה כשנכנסת שבת, נשמות יורדות לשרות על העם הקדוש, ונשמות הצדיקים עולות למעלה. כשיוצאת השבת, הנשמות עולות, אותן ששרו על ישראל, ונשמות יורדות אותן נשמות הצדיקים.</p>
<p>כיון דסלקין כלהו נשמתין דשארן עלייהו דישראל סלקין וקיימין בדיוקנא קמי מלכא קדישא וקב"ה שאיל לכלהו מאי חדושא הוה לכו⁸⁷⁷ בההוא עלמא באורייתא זכאה איהו מאן דחדושא דאורייתא אמרת קמיה כמה חדוה עביד קב"ה כניש לפמליא דיליה ואמר שמעו חדושא דאורייתא דאמרת נשמתא דא דפלו' וכלהו מוקמי ההיא מלה</p>	<p>כיון שעולות כל הנשמות ששרו על ישראל, עולות ועומדות בדמות לפני המלך הקדוש, והקדוש ברוך הוא שואל את כולם איזה חדוש היה לכם באותו עולם בתורה, אשרי מי שאומר לפניו חדוש על התורה, כמה שמחה עושה הקדוש ברוך הוא מכניס לפמליה שלו, ואומר שמעו חדוש תורה שאומרת נשמת פלוני זה, וכולם</p>

⁸⁷⁰ בינה (אור יקר).

⁸⁷¹ בשיר ושבח להתעוררות התפארת בקדושה אל הזווג (אור יקר).

⁸⁷² הוא ההתעוררות העולה, וממנה למעלה והוא מעין עולם הבא בינה לעורר משם הנשמות (או ריקר).

⁸⁷³ תפארת (אור יקר).

⁸⁷⁴ היינו תוספת נשמה לישראל וכבר ביארתי עניינה בסבא (או ריקר).

⁸⁷⁵ פי' נשמות יקרות שבאים לעוה"ז (מ"מ).

⁸⁷⁶ הם החדשות להיותם מזומנות לבא, או הצדיקים שהם עולים ממטה למעלה כדלקמן (אור יקר), פי' מג'ע של מעלה וכמ"ש בפ' תרומה בדף קל"ו ע"א וז"ש בסמוך וכן לצדיקייא דבגנתא כולהו סלקין וכולי (מ"מ).

⁸⁷⁷ הענין שאין נשמה שלא יהיה לה חלק בתורה, וסודות התורה מציאות המשכתם למטה הוא בכח נשמה דאצילות מסטרא דבנים כנודע, וכאשר ביום שבת תמשך אותה גשמה למטה, תיקונה ויופיה הוא בגילוי סודות התורה (הוא) בחידוש ועל ידי זה היא משתלמת, וזה טעם רדתה בשבת להשלים סוד האצילות בחידושי התורה, ונשמת עבד ואמה נשלמת בחול ונשמת ברתא דמלכא נשלמת ביום שבת וזה בחידושי התורה, וחשבון הנשמה הוא בעת מותה וסילוקה מעולם התחתון לפני המלך אביה, ובכל ערב שבת תחית המתים ובכל מוצאי שבת היא מיתה ומסתלקת והאדם מת מחלק אותה הנשמה, ולכך היא נותנת דין וחשבון לפני הקב"ה, ושואל לה הקב"ה על שלמותה מאי חדושא וכו', דהיינו שלמותה (אור יקר).

<p>בתרי מתיבתי אינון לתתא וקב"ה לעילא חתים לההיא מלה</p>	<p>מעמידים אותו דבר בשתי ישיבות, הם למטה והקדוש ברוך הוא למעלה, חותם לאותו דבר.</p>
<p>ת"ח כד מלה אתחדש באורייתא ונשמתא דנחתא בשבתא אתעסקת באינון מלין חדתינ וסלקי לעילא כל פמליא⁸⁷⁸ דלעילא צייתין לההוא מלה וחיות הקדש⁸⁷⁹ מתרבין בגדפין ומתלבשן בגדפין וכד שאיל לון קב"ה ולא תבין ושתקין כדין חיות הקדש מה כתיב בעמדם תרפינה כנפיהם כמה דאת אמר כי עמדו לא ענו עוד וכפתחו עמדו כל העם</p>	<p>בא וראה כשדבר מתחדש בתורה, ונשמה שיורדת בשבת, מתעסקת באותם דברים חדשים, ועולה למעלה כל הפמליא של מעלה מקשיבה לאותו דבר, וחיות הקודש מתרבים בכנפים ומתלבשים בכנפים, וכששואל אותם הקדוש ברוך הוא ולא משיבין ושותקין, אז חיות הקדש מה כתוב "בעמדם תרפינה כנפיהן", כמו שנאמר "כי עמדו לא ענו עוד", "וכפתחו עמדו כל העם".</p>
<p>ואי תימא שתיקה אמאי קרו ליה עמידה אלא בדבורא אית ז' שייפין דמתנענען בהדיה לבא ריאה קנה לשון שניים שפון בשר ובשתיקה קיימו בקיומיהו בלא נענועא וע"ד קרי לשתיקה עמידה</p>	<p>ואם תאמר למה לשתיקה קראו עמידה, אלא בדבור יש שבעה איברים שמתנענעים יחד אתו, לב ריאה קנה לשון שיניים שפתיים בשר, ובשתיקה עומדים בעמדם ללא נענוע, ועל זה קוראים לשתיקה עמידה.</p>
<p>דהא רב המנונא סבא⁸⁸⁰ (נ"א רב מתיבתא) אמר ישלח עזרך מקדש וגו' מקדש דא קדוש ידיים⁸⁸¹ ומציון יסעדך דא המוציא דאיהו סעיד לבא דבר נש יזכור כל מנחותיך כל לאסנאה⁸⁸² מלה אחרא דא נטילת ידיים בתרייתא ועולתך ידשנה סלה דא ברכת המזון בזמון</p>	<p>שהרי רב המנונא סבא (ראש הישיבה) אמר "ישלח עזרך מקדש וגו'", מקדש זה קידוש ידיים, "ומציון יסעדך", זה המוציא, שהוא סועד לב האדם, "יזכור כל מנחותיך", "כל" לרבות דבר אחר, זו נטילת ידיים אחרונה, "ועולתך ידשנה סלה", זו ברכת המזון בזימון.</p>

⁸⁷⁸ בס' ח"י בדף קכ"א כתוב שעיקר עונג נשמה יתירה הוא בחידושי תורה כמ"ש בזוהר וקב"ה שאיל לכולהו וכולי וזהו באמת אומרים כל המענג את השבת וכו'. וביום השבת נאדר בקדש סוד האצילות שבו נאחזים מארי קבלה כמ"ש בתיקונים ומארי קבלה באצילות וכתב הרב ז"ל בחול אומרים "הריעו לה" "כל הארץ ר"ת הל"כה ובשבת אומר "השתחוו לה" "בהדרת" קדש ר"ת קבל"ה כי הקבלה תשתבח בשבת כי קדש היא בסוד אצילות דלית תמן קליפין כלל וילמוד מאמרי הזוהר וקריאתו זו היא הילולו אף כי גירסא בעלמא וכ"ש אם מבין מה שלומד. ולא יחוש לפתוח בשבת הספרים שכתובים בראשי הדפים תיבות כמ"ש הר"ש הלוי בס"י כ"ו (מ"מ).

⁸⁷⁹ הם מצד התפארת בעלות ארבע כנפים דהיינו סוד חסד גבורה תפארת מלכות, אמנם השרפים שהם סוד הנשמה כדפי' בתיקונים הם בעלי שש כנפים נודע שהם שש קצוות והמלכות נכללת בנקודה אמצעית וזה מורה על מעלה גדולה, והחיות בחורבן שנתמעט הייחוד אמעוט כנפי החיות כדפירשו רז"ל, ובהיות הנשמה שהיא משובחת מן התורה להיות אצילותה מבינה, והתורה אצילותה מהתפארת וכדפירשו בתיקונים, אורייתא היא טפלה לגבי נשמתיה דברנש, ומטעם זה התורה לבוש לנשמה משפעת ומושכת חידושי התורה, השפיעה מהשרפים אל החיות ונשלמו כנפיהם ככנפי השרפים, דהיינו בינה מושכת לתפארת ונשמה לתורה (אור יקר).

⁸⁸⁰ לשון זה מבולבל ועיקר הכוונה דדריש קרא "דישלח עזרך מקדש", והיינו סוד נטילת ידיים שהאדם מקדש עצמו בנטילת ידיים בהעברת הקליפות ישמעאל מיד ימין ועשו מיד שמאל, והיינו על ידי הקדש העליון מים קדושים מחסד דתמן חכמה דתמן קדש, והיינו "ישלח עזרך מקדש ומציון יסעדך" הוא המוציא לחם וכו' דנפיק מציון ודאי "והוא סעיד לבא לברנש" והיינו יסעדך (אור יקר).

⁸⁸¹ פירש נטילת ידיים של אכילה (מ"מ).

⁸⁸² אין ספק שהמנחות הם ברכות שאדם מברך בתוך סעודתו שהם כמו דורון להקב"ה, ובאה מלת כל לרבות נקיות ידיים במים אחרונים שאלו ואלו העברת הקליפות ודאי, כי האדם עומד בתוך יצר אכילתו ומתעכב מלאכול ומברך מכניע היצר ודאי, ובשבת שיש קידוש באה מלת מקדש לרמוז גם כן על קלוש דבהדי נטילת ידיים שייך (אור יקר).

ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא ובשבת מקדש דא קדושא רבא ועל מלה דא אתעטרו צדיקייא ⁸⁸³ בגן עדן משבת לשבת אחרא	אם אתה עושה כן, "יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא", ובשבת "מקדש" זה קדוש הגדול, ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן עדן משבת לשבת אחרת.
תו פתח ואמר על הר	עוד פתח ואמר "על הר
קעג/ב	
גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו' על הר גבוה ⁸⁸⁴ האי ודאי הר העברים ⁸⁸⁵ אתר דמשה אתקבר והא אוקמוה דשכינתא תסלק לתמן ⁸⁸⁶ ותבשר עלמא אבל כלא איהו	גבוה עלי לך מבשרת ציון וגו', "על הר גבוה", זה ודאי הר העברים, מקום שמשה נקבר בו, והרי פרשוה ששכינה תעלה לשם ותבשר לעולם, אבל הכל הוא.
מבשרת ציון ⁸⁸⁷ דא איהי חפצי בה אתתא דנתן ⁸⁸⁸ בר דוד אימא איהי דמשיחא ⁸⁸⁹	"מבשרת ציון", זוהי חפצי בה, אשת נתן בן דוד, אם המשיח מנחם ב"ר

⁸⁸³ פירש בשביל חדושי תורה שלומדים בשבת בכך מתעטרים הצדיקים וכו' ועל זה הביא פתיחה של רב המנונא. סבא ישלח עזרך מקודש וכו' וכמ"ש לקמן בסוף ע"ב (מ"מ).
⁸⁸⁴ הוא היסוד (אור יקר).

⁸⁸⁵ שדרך בו מעבר כל שפע הספרות, ושם הוא העלם וקבורת משה שהוא סוד התפארת בסוד הדעת ושם עליית המלכות, בגשמי ממש הר העברים קדוש יותר מקדושת ארץ ישראל שהרי אין שם שר שולט עליו אלא מרע"ה שמעלתו מן היובל העליון, ולא היה יכול ליקבר בארץ מפני שהוא מיובלא • ולא משמטה כדפירשנו בזוהר פרשת בראשית, ונקבר בהר העברים שהוא מזרחה של ארץ ישראל ודאי מקום שממנו זורח אור למלכות, ושם הוא שליטת מרע"ה לא שום שר כדפי' בזוהר פרשת שלח ולזה בני ראובן ובני גד שהם לדרום נתעלו ורצו ליקח חלקם בארץ ההיא ואמרו עטרות ודיבון וכו' ומתרגמינן וקבורתא דמשה, ועוד אמרו הארץ אשר הכה ה' מפני שארץ ישראל הכה יהושע פני לבנה, וארץ המזרח הכה מרע"ה פני חמה, ומלחמות מרע"ה היו ממדתו העליונה נאמר למכת מלכים גדולים וכו' ויהרוג מלכים אדירים וכו' לסיחון ופ' ולעוג וכו' ונתן ארצם לנחלת וכו', ואלו על ידי מרע"ת כיבוש וחלוקם, אמנם נחלה לישראל עבדו שאר ארץ ישראל על ידי יהושע, והיא בה' אחרונת בחמשה פסוקים אחרונים שבמזמור שתלוים באות ה' שבמלכות (אור יקר).

⁸⁸⁶ ששם סוד ארץ ישראל, ואחר שארץ ישראל מקום שכינתא מסור בידי גויים תסתלק לפתח שער הכניסה לכבישת הארץ, והנה בערך בשורת העולם השכינה משם היא מבשרת גאולה לעולם, אמנם מפגי שהמציאות יעשה בגשמיים יצטרך נשמת אחת מהנשמות תהיה מבשרת והיינו חפצי כה וזהו שאמר (אור יקר).

⁸⁸⁷ פירוש שגם אמו של משיח הוא בכלל מבשרת ציון שהיא השכינה, שגם היא תבשר עם המלכות (מ"מ).

⁸⁸⁸ ענין זה אינו מובן כי הן אמת נתן בן דוד הוי אמנם המלכות הוא לשלמה ולא לנתן, 'וחפצי בה אתתא דחזקיהו הוי, ומנחם בן עמיאל הוי ולא בן נתן, ודוחק גדול הוא שנאמר כי המשיח מדוד ולא משלמה ולפיכך הוי מנתן אחיו של שלמה ואמו היתה נקראת חפצי בה, ומזרע נתן וחפצי בה הוי עמיאל, ובנו מנחם הוא המשיח ונולד בחורבן בית המקדש פעם שנית כדאיתא בירושלמי ובמדרש איכה רבתי (אור יקר).

⁸⁸⁹ כי סוד המשיח הוא סוד וא"ו כדפיר' בתיקונים, וגם הוא"ו ה' עליונה ודאי דהיינו אתתא דחזקיהו ודאי חז"ק י"ה והכל במלכות לכך הם סוד המלכים, והנה אחר ששלמה היה ראוי להיות משיח ונדחה מפני המציאות שקלקל בשלשה דברים בזהב בנשים בסוסים דהיינו שלשה בחינות, הזהב בינה, הנשים גבורה תתאה, בסוסים גבורות המתפשטות, ובשלשתם צוה שלא ירבה שלא יטה אחר החצובים ששם משך הגבורות והדינים והוא הרבה וטעה, אם כן אחיו הקרוב אליו שהוא נתן שני לשלמה יתקן זה, ולכך אנו אומרים משיח בן דוד שאין אנו יכולים לייחסו לשלמה אלא לדוד, ונתן נסתם ונעלם שאין הבשורה אלא מחפצי בה, ונתן הוא סוד וה' נתן חכמה שהיא נעלמה ולא הולידוהו באותו העת מפני שאינו ומנו אלא באו בסוד עמ"י א"ל, דהיינו החכמה שעמה אל עליון דהיינו הכתר, והוליד בחפצי בה בינה מנחם תפארת, והכל בסוד נשמה פועלת בתחתונים, והיא הנותנת קול מבשר דהיינו תפארת, לכך הבשורה הראשונה ח' אלחים בחזק יבא דהיינו סוד שתי גבורות עליונה ותחתונה שתי ההין בחזק גבורה יבא, 'וזרועו' חסד משלה לו, שכרו אתו וכו' הם שני מיני שכר האחד נקרא שכרו שהוא שכר הנשמה בגן עדן העליון, השנית פעולתו שהוא שכר הרוח והנפש. בגן עדן של מטת ובמדור הנפשות ובעולם התחתון, ולזה אמר שכרו אתו ממש

<p>מנחם ב"ר עמיאל⁸⁹⁰ ואיהי תיפוק ותבשר בכלל מבשרת ציון. ואיהי בכללא דמבשרת ציון⁸⁹¹</p>	<p>עמיאל^ל, והיא תצא ותבשר, והיא בכלל מבשרת ציון.</p>
<p>קלא ישמע בעולם, ושני מלכין יתעוררו בעולם ללחום קרב, ויצא שם הקדוש על העולם, מה תבשר ותאמר, "הנה ה' אלהים בחזק יבא וזרעו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו", הנה שכרו אתו ופעלתו הוא מכריז בכל פמליה של מעלה, ויאמר להם התכנסו ודונו דין, מי שמסר נשמתו על קדושת שמי מהו שכרו, ואלו יאמרו כך וכך, מי שסבל כמה חרופים וגדופים בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, מי שנענש בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, זהו שכתוב "הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו".</p>	<p>קול ישמע בעולם, ושני מלכין יתעוררו בעולם ללחום קרב, ויצא שם הקדוש על העולם, מה תבשר ותאמר, "הנה ה' אלהים בחזק יבא וזרעו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו", הנה שכרו אתו ופעלתו הוא מכריז בכל פמליה של מעלה, ויאמר להם התכנסו ודונו דין, מי שמסר נשמתו על קדושת שמי מהו שכרו, ואלו יאמרו כך וכך, מי שסבל כמה חרופים וגדופים בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, מי שנענש בכל יום עלי מה שכרו, הם יאמרו כך, זהו שכתוב "הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו".</p>
<p>מהו ופעולתו אלא כמה דכתיב מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים כך דא הוא פעולתו נגד בני אדם מהו אלא נגד עבוי"ם אשר צפנת ליראיך מהו אשר צפנת⁸⁹² וכי מאן יגזול ויטול מן ידוי מה דהוא בעי למיהב⁸⁹³ דכתיב צפנת</p>	<p>מהו "ופעולתו", אלא כמו שכתוב "מה רב טובך וגו' פעלת לחוסים כך" זהו פעולתו, "נגד בני אדם" מה זה, אלא נגד עובדי כוכבים ומזלות, "אשר צפנת ליראיך" מה זה "אשר צפנת", וכי מי יגזול ויטול מידו מה שהוא רוצה לתת שכתוב "צפנת".</p>
<p>אלא פוק וחמי עובדין דרחמנו דעבד קב"ה במה דאיהו מחי ביה יהיב אסוותא במה מחי בשמאלא בימינא קריב ובשמאלא מחי במה דמחי ביה יהיב אסוותא לעולם כתיב (ירמיה א &) מצפון תפתח הרעה ובצפון מחי דמתמן נפקי כל דינין וכל גזירי קשיין וביה שרי כל אנר טב וכל טיבו דזמין קב"ה למיהב לישראל</p>	<p>אלא צא וראה מעשי הרחמנות שעושה הקדוש ברוך הוא, במה שהוא מכה, בו נותן רפואה, במה מכה בשמאל, בימין מקרב ובשמאל מכה, במה שמכה בו נותן רפואה לעולם, כתוב "מצפון תפתח הרעה", ובצפון מכה, שמשם יוצאים כל הדינים, וכל הגזרות הקשות, ובו שורה כל שכר טוב וכל טוב שעתיד הקדוש ברוך הוא</p>

שהוא בגן עדן העליון אתו תחת כסא הכבוד, אבל פעולתו שהוא שכר הנפש והרוח לפניו דהיינו בתחתונים למטה, דהיינו משתי ההין ה' עילאה גן עדן עילאה ה' תתאה גן עדן (אור יקר).

⁸⁹⁰ אעפ"י שאביו הוא נתן בן דוד נקרא בן עמיאל^ל, לפי שעמו אל (מ"מ).

⁸⁹¹ והנה ענין חפצי בה הוא סוד אומרו לא יאמר לך עוד עזובה וכו' כי לך יקרא חפצי בה ולא רצון בעולה, הגה הבינה היא מבשרת והחכמת אומרת עליה חפצי בה דהיינו החפץ העליון (אור יקר).

⁸⁹² ע"י תיקוני דאדה"ר או ע"י קדושת שבת בראשית, שאז היו מתבררים ומתקנים גם הם, והיה מתגלה אז כל טוב הצפון וכל שכר העוה"ב אשר עיקרו הוא בעטרה דגבורות כאשר מתייחד בהעטרה דחסדים ונמתק על ידו וכמ"ש בזה"ק (פ' שלח קעג ע"ב), וכן הגר"א בתיקונים (דף מז ע"א ד"ה על אליו) דכל העינוגים וכל טוב העתיד הוא בצפון כשהוא מתבסס ומתמתק ביחוד החסדים (דע"ה ח"ב לו ע"ג), כאשר שמתבססים ונמתקים בחסדים אז מתהפכים הגבורות ונעשים לרשפי אש שלהבת ית, שלהובין דרחימו, אשר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיה"ש ח ו ז), ואז אדרבה הוא כי הגבורות עצמן שורפים ומכלים את כל החיצונים ומאירים ומתגלים לכל טוב הצפון, שהוא ג"כ רק ע"י הגבורות, וכמ"ש בזה"ק (פ' שלח קעג ע"ב) (דע"ה ח"ב מב ע"א), החסדים אינם מוצאים עונג אלא בהגבורות, ולכן הם חוזרים אחריהם, וסובב אל צפון (קהלת א ו), כי על ידיהם משפיעים טובים ומתגלה מה שהם, וכן כל טוב העתיד ושכר העוה"ב הוא הכל בהגבורות, וכמ"ש בזה"ק (פ' שלח קעג ע"ב) כי בהם מתגלים החסדים כנז' (דע"ה ח"ב עא ע"ד).

⁸⁹³ ר"ל למה הוא צריך לגנוז ולהטמין (הקד"ש כד ע"ב).

<p>לזמנא דאתי קרי קב"ה לצפון ויימא ליה בך יהבית כל טיבו וכל אנר טוב לבני דסבלו כמה בישין בהאי עלמא על קדושת שמי הב אנרין טבין דיהבית בך הה"ד אומר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'</p>	<p>לתת לישראל. לעתיד לבא יקרא הקדוש ברוך הוא לצפון ויאמר לו, בך נתתי כל טוב, וכל שכר טוב לבני שסבלו כמה רעות בעולם הזה על קדושת שמי, תן שכרים טובים שנתתי בך. זהו שכתוב "אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי וגו'".</p>
<p>וכי ארחא הכי הוא דדרום לממנע ברכאן והא כל ברכאן מסטרא דדרום וכל טבין דעלמא מדרום נפקי ואיהו אמר לתימן אל תכלאי אלא בההיא שעתא יתער קב"ה לאברהם ויימא ליה קום דהא מטא זמנא דאנא פריק לבנג' למיהב לון אנר טב על כל מה דסבלו בגלותא ומגו דאברהם הוה בזבינו דלהון דכתיב אם לא כי צורם מכרם דא אברהם הוה ליה כמאן דלא טב בעיני ואחמי גרמיה כמאן דבעי דילקון על חוביהון יתיר ויימא גבו מחוביהון גבו מחטאיהון</p>	<p>וכי דרך הדרום כך הוא למנע ברכות, והרי כל הברכות מצד דרום וכל טובות העולם מדרום יוצאות, והוא אומר לתימן אל תכלאי, אלא באותה שעה יעורר הקדוש ברוך הוא את אברהם ויאמר לו, קום שהרי הגיע זמן שאני גואל את בניך לתת להם שכר טוב על כל מה שסבלו בגלות, ומתוך שאברהם היה במכירתם, שכתוב "אם לא כי צורם מכרם", זה אברהם, היה לו כמי שלא טוב בעיניו, ומראה עצמו כמי שרוצה שילקו על חטאיהם יותר, ויאמר גבו מעוונותיהם גבו מחטאיהם.</p>
<p>א"ל קב"ה לאברהם ידענא כלא איהו מה דאמרת לאנפין אנא אוף הכי לאנפין אל תכלאי אנא בעי לפייסא לך על בנג' לא תמנע טיבו מנהון לא תמנע אנר טב מנהון כמה וכמה סבלו על חוביהון ובגיני כך אומר לצפון תני והיינו אשר צפנת ודא הוא מלה (ס"א דתהא) דההיא מבשרת</p>	<p>אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם, ידעתי כל מה שאמרת לפני, אני גם כן לפני, אל תכלאי, אני רוצה לפייסך על בניך, אל תמנע מהם טובות, אל תמנע מהם שכר טוב, כמה וכמה סבלו על חטאיהם, ולכן אמר "לצפון תני", והיינו אשר צפנת, וזהו הדבר (שתהא) של אותה מבשרת.</p>
<p>ותו תבשר זמנא תנינא בשעתא דשכינתא תסלק על ההוא שורא עלאה ותהך ותבשר לאבהן מיד תהך לירושלם ותחמי לה בהרבנא תיעול לציון ותמן תקרקר קירא כמלקדמין על אתר בי מותבה ועל יקרא דילה בההוא אתר ותמן אומיאת דלא תיטול מתמן ולא תפוק עד דקב"ה יפרוק לבנהא ודא חפצי בה תבשר כמלקדמין ואמרת צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו' מאי גדול בקרבך דא קב"ה דאיהו אתי לגבה לאקמא לה מעפרא ויימא לה התנערי מעפר קומי שבי ירושלם ירושלם איהי וירושלם שמה ודאי</p>	<p>ועוד תבשר פעם שניה, בשעה שהשכינה תעלה על אותו הר עליון ותלך ותבשר לאבות, מיד תלך לירושלים ותראה אותה בחרבנה, תכנס לציון ושם תקרקר קיר כמקדם על מקום בית מושבה, ועל כבודה באותו מקום, ושם נשבעת שלא תקח משם ולא תצא, עד שהקדוש ברוך הוא יגאל את בניה וחפצי בה, זו תבשר כמקדם ואמרת "צהלי ורני יושבת ציון כי גדול בקרבך וגו'", מה זה "גדול בקרבך", זה הקדוש ברוך הוא שבא אליה להקימה מן העפר, ויאמר לה "התנערי מעפר קומי שבי ירושלים" ירושלים היא, וירושלים שמה בודאי.</p>

<p>ובדא אוף הכי⁸⁹⁴ כמה חדו על חדו הוי לצדיקייא בגן עדן ובג"כ זכאה איהו מאן דנשמתיה בשבת אסחידת קמי מלכא על חדושא דאורייתא דקב"ה וכל פמליא דיליה וכל אינון נשמתין דצדיקייא דהוו בגן עדן כלהו מתעטרן בההוא מלה</p>	<p>ובזה גם כך, כמה שמחה על שמחה תהיה לצדיקים בגן עדן, ומשום זה אשריו מי שנשמתו בשבת מעידה לפני המלך על חדוש התורה, שהקדוש ברוך הוא וכל פמליתו, וכל אותן נשמות הצדיקים שהיו בגן עדן כולם מתעטרים באותו דבר.</p>
<p>תו שמענא בוצינא</p>	<p>עוד שמעתי נר</p>
<p>קעד/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>קדישא דכמה יקר על יקר ועטרה על עטרה מעטרן לאבוה דההוא ב"נ תמן בשעתא דאמר קב"ה אתכנשי למשמע חדושא ומלין חדתין דאורייתא משמיה דפלוגי בר פלוני כמה אינון דנשקין על רישיה כמה צדיקייא מעטרין ליה כד נחתין זכאה חולקהון דכל אינון דמשתדלין באורייתא יומא דשבתא משאר יומין ע"כ</p>	<p>הקדוש שכמה כבוד על כבוד ועטרה על עטרה מעטרים לאבי אותו אדם שם, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא התכנסו לשמוע חידוש ודברים חדשים בתורה בשם פלוני בן פלוני, כמה הם שמנשקים את ראשו, כמה צדיקים מעטרים אותו, כשיררדים, אשרי חלקם של כל אלו שעוסקים בתורה ביום השבת משאר ימים.</p>
<p>ויאמר יי' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו' ר' חזקיה פתח⁸⁹⁶ ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו' כמה זכאין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקרהון⁸⁹⁷ על כל בני עלמא ויהב לון אורייתא קדישא ויהב לון נביאי מהימני דמדברי להו באורייתא בארע קשוט</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו'", רבי חזקיה פתח "ויראני את יהושע הכהן הגדול וגו'" כמה צדיקים מאושרים⁸⁹⁵ הם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם על כל בני העולם, ונתן להם תורה קדושה, ונתן להם נביאי אמת שמנהיגים אותם בתורה בדרך אמת.</p>
<p>תא חזי כל נביאי ונביאי דאוקים קב"ה לישראל כלהו אתגלי קב"ה עליהו בדרגין עלאין קדישין⁸⁹⁸ וחמו זיו יקרא⁸⁹⁹ קדישא</p>	<p>בא וראה כל נביאים ונביאים שהעמיד הקדוש ברוך הוא לישראל, על כולם התגלה הקדוש ברוך הוא</p>

⁸⁹⁴ פי' כמו שהצדיקים שמחים במשיח. כך שמחים בשבת במי שאומר חדושים (מ"מ).

⁸⁹⁵

⁸⁹⁶ טעם פתיחה זו משום מאי דמסיק שמי שאינו לובש ציצית מלבישים אותו בעוה"ב בגדים צואים ולכן הביא ענין יהושע ואגב הביא ענין הנביאים ומעלת מרע"ה (מ"מ).
⁸⁹⁷ שלא הניחם לרצונם בשרירות לבם כשאר גויי הארצות (אור יקר).

⁸⁹⁸ פי' שהנבואה הוא מנ"ה דזעיר מאתר עילאה היא מ' דאיצלות שהנבואה של שאר הנביאים באה מנ"ה דזעיר ומתעצמת במ' ושל מרע"ה היא מפרקז עילאיז של נ"ה דזעיר מהפנים שלהם שלא זכה לה שום נביא ועוברת מעבר בעלמא תוך המלכות, ולכן אמר בסמוך ושאר נביאי חמאן מאתר רחיקא וכר שכיון שמתעצם האור במלכות. נתרחק משרשו (מ"מ).

⁸⁹⁹ הענין כי כל נביא ונביא מתנבא מלמעלה בסוד נשמתו, כפי מקום אצילות נשמתו כן הוא משך נבואתו מאותה המדרגה ממש, ועם כל זה יש מי שיש לו נשמת דבריאה מכסא הכבוד לבד, ויש מי שיש לו נשמה דאצילות ממלכות לבד, ויש מי שיש לו נשמה דאצילות מתפארת שהוא שם יהו"ה, אמנם מרע"ה נשמתו למעלה ממדרגת סוד הדעת בסוד כללות עשר דרגין דחכמה דהיינו סוד השם במלואו כזה יר"ד ה"א וא"ו ה"א ומשם היתה נבואתו, ועם כל זה שהיו משיגים נבואה מהמדרגות העליונות כדפי' עכ"ז היתה נבואתם מתלבשת לבוש בתוך לבוש עד הגיע הנבואה להיכל לבנת הספיר ושם היו משיגים נבואתם, !ולא היה התעוררות נשמתם עולה אלא שם ומשם היו שואבים שפעם ממקורם העליון, אמנם מרע"ה לא היה כך אלא היתה נשמתו עולה עד היכל הרצון שהוא היכל התפארת הנקרא אספקלריא המאירה, ובזולת זה לא היתה נבואתו מתלבשת כלל אלא נבואתו דקה מן הדקה בסוד נשמת האצילות המתלבשת בתוך נשמת הבריאה הבאה

<p>דמלכא מאתר עלאה אבל לא קריב כמשה דהוה קריב למלכא יתיר מכלא דהא זכאה חולקיה יתיר מכל בני עלמא דעליה כתיב פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ושאר נביאי הוו חמאן מאתר רחיקא כמה דאת אמר מרחוק יי' נראה לי</p>	<p>בדרגות עליונות קדושות, וראו זיו כבוד קדוש של המלך ממקום עליון, אבל לא קרוב כמשה, שהיה קרוב למלך יותר מהכל, שהרי אשרי חלקו יותר מכל בני העולם, שעליו כתוב "פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות", ושאר נביאים היו רואים ממקום רחוק, כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי".</p>
<p>א"ר חזקיה הכי אוליפנא כתיב וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי וילך איש דא קב"ה⁹⁰⁰ כד"א יי' איש מלחמה מבית לוי דא קב"ה אתר דחכמה עלאה וההוא זוהר (ס"א נהר) מתחברן כחדא דלא מתפרשן לעלמין מבית לוי⁹⁰¹ דאשרי לויתן (ס"א כל חידו) בלחודוי בעלמא הה"ד לויתן זה יצרת לשחק בו⁹⁰²</p>	<p>אמר רבי חזקיה, כך למדנו, כתוב "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי", "וילך איש" זה הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "ה' איש מלחמה", "מבית לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שחכמה עליונה, ואותו זהר (נהר) מתחברים, כאחד שלא נפרדים לעולמים מבית לוי, שהשרה לויתן (כל שמחה) בלבדו בעולם, זהו שכתוב "לויתן זה יצרת לשחק בו".</p>
<p>ויקח את בת לוי דא קב"ה אתר דנהירו דסיהרא נהיר ותהר האשה ותלד בן האשה ודאי כד"א לזאת יקרא אשה בקדמיתא בת לוי הכי הוא ודאי וכי בת לוי בקדמיתא והשתא אשה אלא הכי אוליפנא אתתא עד לא אזדווגת אתקריאת בת פלוני בתר דאזדווגת אתקרי' אשה והכא בת ואשה כלא כחד דרנא היא</p>	<p>"ויקח את בת לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלבנה מאיר. "ותהר האשה ותלד בן", האשה ודאי, כמו שנאמר "לזאת יקרא אשה", בהתחלה בת לוי, כך הוא בודאי, וכי בת לוי בהתחלה, וכעת אשה, אלא כך למדנו, אשה עד שלא מזדווגת נקראת בת פלוני, אחר שהזדווגה נקראת אשה, וכאן בת ואשה הכל בדרגה אחת היא.</p>
<p>ותצפנהו ג' ירחים אלין תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא ומאי נינהו תמוזי וא"ב וטב"ת מאי קא משמע לן דעד דלא נחת משה לעלמא שכיח הוה הוא לעילא ועל דא אזדווגת ביה שכינתא מן יומא דאתיליד</p>	<p>"ותצפנהו שלשה ירחים", אלו שלשת החדשים שהדין הקשה שרוי בעולם. ומהם, תמוז ואב וטבת. מה בא להשמיענו, שעד שלא ירד משה לעולם, מצוי היה הוא למעלה, ועל זה הזדווגה בו שכינה מיום שנולד.</p>
<p>מכאן אמר רבי שמעון רוחיהון דצדיקיא שכיחין אינון לעילא עד לא יחתון לעלמא</p>	<p>מכאן אמר רבי שמעון, רוחות הצדיקים מצויות הן למעלה עד שלא ירדו לעולם. ולא "יכלה עוד הצפינו</p>

מתלבשת בתוך היצירה כדפי' בשער אבי"ע, בענין שיתעלה נבואת מרע"ה על נבואת שאר הנביאים שלוש מעלות, האחת ממקורה העליון שזו בסוד המדרגות עד התפארת ונבואת מרע"ה עד הדעת, השנית בלבושים שנבואת מרע"ה בלתי מתלבשת ונבואת שאר הנביאים מתלבשת, השלישית שנבואת מרע"ה בהיכל הרצון ונבואת שאר הנביאים בהיכל לבנת הספיר, ודברים אלו מוכרחים מן הכתובים ומן המאמרים בזוהר ובתיקונים (אור יקר).

⁹⁰⁰ ל' זה הובא בס' שמות בדף י"ב ע"א ושם פרשנוהו ע"ש (מ"מ).
⁹⁰¹ כי לוי הוא לשון חיבור (בראשית כט לד) הפעם ילוה אישי אלי, והוא הדעת המחבר או"א שעל ידו הם (זהר ויקרא ד ע"א) תרין ריעין דלא מתפרשין כנודע (דע"ה ח"ב מד ע"ב).

⁹⁰² מה שאמר מבית לוי, הכוונה הוא ללמדנו שנשמת משה רבינו ע"ה הוא מהמקום שנתייחד שעל ידו יהיה כל שמחת העולם, והוא הדעת, שהוא החידו דעלמא, שהיא בינה עלמא דאתי (זהר משפטים קטו ע"ב), וזהו שנאמר (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו. והרי לנו כי הלויתן הוא סוד הדעת המחבר את או"א, ומשם היה נשמת משה רבינו ע"ה (דע"ה ח"ב מד ע"ב).

<p>ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו וגו' מאי ותקח לו תיבת גמא דחפת ליה בסימנהא למהוי נסיר מאינן נוני ימא דשאמין בימא רבא כמה דכתיב שם רמש ואין מספר והיא חפת ליה למהוי נסיר מנייהו בחפו (ס"א דסמטרא דיובלא יקרא) דבני ימא בלא יקרא בתרי גוונין בחיזור ואוכס ואנח ליה למשה למישט בינייהו</p>	<p>ותקח לו וגו' מה זה "ותקח לו תיבת גומא", שכסתה אותו בסימניה להיות שמור מאותם דגי הים ששטים בים הגדול, כמו שכתוב "שם רמש ואין מספר", והיא כסתה אותו להיות שמור מהם בכסוי (של צד היובל המכובד), שבני הים בלא כבוד בשני צבעים לבן ושחור, והניחה את משה לשוט ביניהם</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה וגו' פקודא דא להפריש חלה לכהן⁹⁰³ חל"ה הכי חושבניה מ"ג⁹⁰⁴ ביצים וחומש ביצה חד מחמש ואית חומש חד מן חמשין דאיהו ן' ודא סימן מג"ן דאיהו מיכאל גבריא"ל נוריא"ל חלה שכינתא דבאתר דאלין מלאכין תמן אבהן תמן ובאתרא דאבהן תמן שכינתא תמן ובה ויחל בה צלינא הה"ד (שמות לב יא) ויחל משה את פני יי' אלהיו אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך ובה חלה זכות אבות ובה תמה זכות אבות לרשעים דהוו מקבלים אנרייהו בהאי עלמא</p>	<p>"ראשית עריסותכם חלה תרימו וגו'", מצוה לו להפריש חלה לכהן חל"ה, כך חשבונה מ"ג ביצים וחומש ביצה, אחד מחמש, ויש חומש אחד מחמשים שהוא ן', וזה סימן מג"ן, שהוא מיכאל גבריא"ל נוריא"ל, חלה שכינה, שבמקום שמלאכים אלה שם, האבות שם, ובמקום שהאבות שם, שכינה שם, ובה "ויחל", בה אנו מתפללים, זהו שכתוב "ויחל משה את פני ה' אלהיו" "אדני יהו"ה אתה החלות להראות את עבדך", ובה חלה זכות אבות, ובה תמה זכות אבות לרשעים, שהיו מקבלים שכרם בעולם הזה.</p>
<p>דמסמטרא דימינא דתמן י' דאיהו חכמה שרותא דשמא דיהו"ה דאיהו אחזי זכותא על בנהא מימינא דתמן רמ"ח פקודין דעשה מסמטרא דאת ה' בתראה דאיהו לשמאלא</p>	<p>שמצד ימין ששם י' שהיא חכמה, ראשית שם ה', שהיא מראה זכות על בניה מימין, ששם רמ"ח מצוות עשה, מצד אות ה' אחרונה שהיא שמאל של</p>

⁹⁰³ להפריש חלה לכהן בהכרח מהיות חלת לכהן יוכרח היות הענין דבר מה נדבק בחסד שהוא הכהן, אם כן צריך לדעת ענין חלה היותה במלכות, ושם חלה יעיד עליה שהיא עשירית האיפה ודאי, והיא נקראת עומר דהיינו והעומר עשירית האיפה, וענין חלה היא מצוה בפרטות לנשי ישראל יעיד היותה כענין הדלקת הנר שהיא המלכות ששלשה מצות אלו הם פרטיות לנשים, נדה לטהר המלכות מקליפותיה שהם דם נדותה בסוד הדין שהיא משפעת להם וצריכה לטהר מהם ולכך אשה מטמאה באדם ודאי, והדלקת הנר היינו סוד קשר מאורי האש בפתילה, ועניינה עריכת נר שהיא מלכות לבן ישי' דהיינו התפארת, וחלה גם כן היא במלכות. וסימנם נ'ח'ה' שבשלשתם נחה המלכות מדיניה, וחלה היא אמצעית בין נדה להדלקת הנר, וכך ראוי שתחלה תטהר ואחר כך תתחלף בשינוי מקום, עד עתה באדמימות השמאל שהיתה הוה"י י' חלה בשמאל, להעבירה לימין ליתנה לכהן דהיינו י' שבשמאל הוה"י להעבירה לימין יהו"ה, ומה שהיתה משפעת לחצונים למטה היא נעשת ראש ומקור לשפע העליון, ומת שהיתה ראש לשועלים נעשת אשת חיל עטרת בעלה, ואחר כך שהיא בימין היא נעשת מנורה בדרום דהיינו הדלקת הנר, בענין שלהפריש חלה לכהן מכלל הענין הזה יורה על העברת השכינה משמאל לימין, והיינו "להפריש חלה" שהיא שכינה משמאל לימין וסוד זה מתגלה ומתבאר בגימטריא המלה בעצמה (אור יקר).

⁹⁰⁴ נודע מ"ג דהיינו מיכאל גבריא"ל כדמסיק לקמיה, ונודע שהמלכות בחינתה בימין ובשמאל, ומצד שמאל שהיא הגבורה נקראת ה' ובצד ימין נקראת י' דהיינו סוד השמאל ה"י מן אלהים י' בתוך ה"א כזה ה', והיינו י' שבתוך ה"א חומש ביצה ודאי, חומש ביצה הנטלת מהשמאל י' ונתנת לימין לכהן, דהיינו י' שהיא למטה מחא הוה"י והיינו סוד מ"ג נטלת מגבריא"ל ונתנת למיכאל כדפירשנו דהיינו "חד מחמש" י' מה' כדפירשנו לעיל בשער שני סימן ב' והיינו סוד עשרון דהיינו המלכות הנתנת בין ימין לשמאל משמאל לימין בסוד מ"ג וחומש ביצה. כדפירשנו, ולכך עיסה פחות משיעור זה פטורה מן החלה, ונודע שאין מצוה זו בפחות בימין ושמאל דהיינו מ"ג והיא השכינה דהיינו חומש ביצה (אור יקר).

<p>דגבורה דתמן לא תעשה דאינון שם"ה דתמן נדונין רשעים גמורים תמה לון זכות אבות ואתהפך לון שם יהו"ה הוה"י ואוליפנא מהמן הרשע וכל זה אינו שוה לי</p>	<p>גבורה, ששם לא תעשה, שהם שס"ה, ששם נדונים רשעים גמורים, תמה להם זכות אבות, ומתהפך להם שם יהו"ה הוה"י, ולמדנו מהמן הרשע "וכל זה אינו שוה לי".</p>
<p>קעד/ב8150</p>	
<p>לאשתמודע ביניהון בנין דזמין⁹⁰⁵ הוא לסלקא ביניהו זמנא אחרא לקבלא אורייתא</p>	<p>להיות נודע ביניהם משום שעתיד הוא לעלות ביניהם בפעם אחרת לקבל תורה.</p>
<p>ותרד בת פרעה דא היא דאתיא מסטרא שמאלא דדינא קשיא כמה דאתמר לרחוץ על היאור על היאור דייקא ולא על היס⁹⁰⁶</p>	<p>"ותרד בת פרעה" זוהי שבאה מצד שמאל של דין הקשה, כמו שנאמר "לרחוץ על היאור", על היאור דווקא, ולא על היס.</p>
<p>ואיתימא הא כתיב ומטך אשר הכית בו את היאור ומשה לא הכה אלא בים⁹⁰⁷ וקרייה קרא יאור אלא יאור הוה דמחא אהרן על ידא דמשה ושווייה קרא דאיהו עבד</p>	<p>ואם תאמר, הרי כתוב "ומטך אשר הכית בו את היאור" ומשה לא הכה אלא בים, וקראו הכתוב יאור. אלא יאור היה שהכה אהרן על ידי משה, ושמו { } הכתוב שהוא עשה.</p>
<p>כהאי גוונא וימלא שבעת ימים אחרי הכות יי את היאור ואהרן הכה אלא (ס"א על דא) עד דאתא סטרא דקב"ה קרייה קרא הכות יי לבתר קרייה בשמא דמשה</p>	<p>כדוגמא זה "וימלא שבעת ימים אחרי הכות ה' את היאור", ואהרן הכה אלא (שעל זה) עד שבא צד הקדוש ברוך הוא קראו הכתוב הכות ה', אחר כך קראו בשם של משה.</p>
<p>ונערותיה הולכות אינון שאר משריין דאתיין מסטרא דא ותפתח ותראהו את הילד ותראהו ותרא מבעי ליה מאי ותראהו</p>	<p>"ונערותיה הולכות", אותן שאר מחנות שבאות מצד זה. "ותפתח ותראהו את הילד", "ותראהו" היה צריך לכתוב "ותרא" מה זה "ותראהו".</p>
<p>והא אמר רבי שמעון לית לך מילה באורייתא או את חד באורייתא דלא אית ביה רזין יקירין ועלאין אלא הכי אוליפנא רשימא דמלכא ומטרוניתא אשתכח ביה ואינון רשימא דוא"ו ה"א מיד ותחמול עליו וגו' עד כאן לעילא מכאן ולהלאה לתתא בר האי קרא דכתיב ותתצב אחותו מרחוק⁹⁰⁸</p>	<p>והרי אמר רבי שמעון, אין לך מילה בתורה או אות אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים, אלא כך למדנו, רושם המלך והמלכה נמצא בו, והם רושם של וא"ו ה"א, מיד "ותחמול עליו וגו'" עד כאן למעלה, מכאן והלאה למטה, פרט לפסוק זה</p>

⁹⁰⁵ ויהיה לו לבוש ביניהם להתלבש ויהיה מכיר בכל אותם הכחות והם יכירוהו שלא יקטרגו עליו בעלותו שם (אור יקר).

⁹⁰⁶ עי' לעיל ח"ב יב ע"א (לש"ו).

⁹⁰⁷ עי' זוהר ח"ב (יב ע"א) אמר שם ומשה לא מחא אלא ימא, וכן הוא בזוהר ח"ג (קעד ע"ב), אך הכוונה שם ושם הוא רק שהיה ההכאה בשר של ים, וכמ"ש בח"ב (דף רעב ריש ע"ב) וע"ז אמר (שמות יד טז) הרם את מטך נגד שר של ים (דע"ה ח"ב קכט ע"ב). צ"ע כי הרי בים לא היה הכאה כלל, אמנם הכוונה הוא על רהב שר של ים וכמ"ש בח"ב דף רעב ע"ב וכן הוא בתו"ח דף י סע"ד בקדמיתא מחית ליד על ימא כו' עיי"ש (לש"ו).

⁹⁰⁸ שורש הראשון הנעלם דהבי"ע הנה הוא ג"כ רק מאדם קדמא והצדיקים הגדולים כהאבות ומשרבע"ה היה גילוי בנשמתם גם מהארת האור דא"ק ולכך נקרא להם השכינתא קדישא בשם אחותי והוא כמ"ש בש"ש ה' פסוק ב' פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי ואמרו במדרש שם תמתי תאומתי כביכול לא אני גדולה ממנה ולא היא גדולה ממני והגם שאמרנו כי האצילות הם מהפנימיות דהתנה"מ והבי"ע הם רק מהחיצוניות דהתנה"מ אמנם לאחר התיקון דמעשה

<p>אחותו דמאן אחותו דהאי איהו דקרא לכנסת ישראל אחותי כד"א פתחי לי אחותי</p>	<p>שכתוב "ותתצב אחותו מרחוק", אחות של מי, אחות של אותו שקרא לכנסת ישראל "אחותי", כמו שנאמר "פתחי לי אחותי".</p>
<p>מרחוק כד"א מרחוק יי' נראה לי מאי משמע⁹⁰⁹ משמע דאינון זכאין עד דלא נחתו לעלמא אשתמודען אינון לעילא לגבי כלא וכ"ש משה ומשמע דנשמתהון דצדיקייא אתמשך מאתר עלאה⁹¹⁰ כמה דאוקימנא</p>	<p>"מרחוק" כמו שנאמר "מרחוק ה' נראה לי". מה משמע, משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם מוכרים וניכרים הם למעלה לגבי הכל, וכל שכן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון כמו שבארנו.</p>
<p>ורוא דמלה אוליפנא דמשמע דאב ואם אית לנשמתא כמה דאית אב ואם לגופא בארעא ומשמע דבכל סטריין⁹¹¹ בין לעילא בין לתתא מדכר ונוקבא⁹¹² כלא אתיא ואשתכח והא אוקמוה רוא דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה הארץ דא כנסת ישראל⁹¹³ נפש היה נפשא דאדם קדמאה⁹¹⁴ עלאה כמה דאתמר</p>	<p>וסוד הדבר למדנו שמשמע שאב ואם יש לנשמה כמו שיש אב ואם לגוף בארץ, ומשמע שבכל הצדדים בין למעלה בין למטה הכל בא ונמצא מזכר ונקבה, והרי בארו הסוד שכתוב "תוצא הארץ נפש חיה", "הארץ" זו כנסת ישראל, "נפש חיה", נפש אדם הראשון העליון כמו שנתבאר.</p>
<p>אתא רבי אבא ונשקיה אמר ודאי שפיר קא אמרת והכא הוא כלא זכאה חולקיה דמשה נביאה מהימנא על כל שאר נביאי עלמא בגין כך לא אשתדל ביה כד אסתלק מעלמא בר קב"ה דאעליה לפרגודיה ועל דא סליק משה בנבואה עלאה ובדרגין יקירין מכל נביאי עלמא ושאר נביאי חמאן בתר כותלין סגיאין</p>	<p>בא רבי אבא ונשקו, אמר ודאי נאה אמרת, וכאן הוא הכל. אשרי חלקו של משה נביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם, בגלל זה כשהסתלק מהעולם לא עסק בו אלא הקדוש ברוך הוא שהעלהו לפרגודו, ועל כך עלה משה בנבואה עליונה ובדרגות נכבדות מכל נביאי העולם, ושאר הנביאים ראו אחר כתלים גדולים.</p>
<p>ויראני את יהושע הכהן הגדול מאי קא חמא דהוה קאים קמי מלאכא ומתלבש בלבושין מלוכלכין עד דכרוזא נפיק ואמר הסירו הבגדים הצואים מעליו</p>	<p>"ויראני את יהושע הכהן הגדול", מה ראה, שהיה עומד לפני מלאך ומתלבש בלבושים מלוכלכים, עד שיצא הכרוז ואמר "הסירו הבגדים הצואים מעליו".</p>
<p>אמר רבי יצחק כתיב הכא ועומד לפני לפני המלאך", מה זה "לפני המלאך",</p>	<p>אמר רבי יצחק כתוב כאן "ועומד לפני המלאך", מה זה "לפני המלאך",</p>

בראשית ע"י השם מ"ה הנה חזרו ונתייחדו החיצוניות עם הפנימיות בהאור דמ"ה ונעשו לאחד וכמו שהיו בעת ההתפשטות הא' דלאצילות (כללים ח"ב צה ע"ג).
⁹⁰⁹ מאי קמ"לן פסוק זה, ומשיב הרבה חידושים השמיענו כדמפרש (מ"מ).
⁹¹⁰ פי' מזו"ן, ולפי שלא פי' הענין היטב לכך הוסיף "ורוא דמלה אוקמוה" וכו' (מ"מ). עולים למ"ן בהיסוד דהנוק' ומעוררים יחוד עליון בהזו"ן, ומקבלים עי"ז תוספות אור וברכה ונשלמים ונעשים לנשמות מתוקנים, ונולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק' כי משם הוא כל הנשמות (כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א קעד ע"ב) (כללים ח"א קו ע"ג).
⁹¹¹ פי' בא להוסיף שכל הפרצופים כולם הם מזכר ונקבה כמ"ש הרב ז"ל. שאו"א הם מדכורא ונוקבא דאריך שהם צד ימינו ושמאלו. וזו"ן מאו"א וכן עזה"ד (מ"מ).
⁹¹² ע' זוה"ק ח"א כב ע"א כט ע"ב ובח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א יט ע"א קעד ע"ב וע' עוד ח"א יג סע"א וח"ב נה ע"א (כללים ח"א קח ע"ג), עי' זוה"ק שמות י"ב א' ויקרא ז' א' י"ט א' שלח קע"ד ב' וע' עוד בהקדמת זוהר בראשית י"ג סע"א (כללים ח"ב קלו ע"ד).
⁹¹³ עי' זהר ח"ב מג ע"ב (דע"ה ח,ב קטז ע"א).
⁹¹⁴ ח"ב יב ע"א, ולעיל ז ע"א, יט ע"א וח"א יג סע"א (לש"ו).
⁹¹⁴ פי' נפש שקבלה המ' מאבא הנקרא סתם. ואל תאמר לפני המלאך פירוש מ' (מ"מ).

<p>המלאך מאי לפני המלאך דהוה דאין דינו⁹¹⁵ ההוא דכתיב ביה ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא</p>	<p>שהיה דן דינו אותו שכתוב בו "ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא".</p>
<p>מאי קא משמה לן דכל בר נש דלא זכי⁹¹⁶ בהאי עלמא לאתעטפא⁹¹⁷ בעטופא דמצוה ולא תלבשא בלבושא דמצוה כדעייל בההוא עלמא קאים בלבושא מנופא דלא אצטריך וקאים בדינא עליה</p>	<p>מה בא להשמיענו, שכל אדם שלא זוכה בעולם הזה להתעטף בעטוף מצוה ולהתלבש בלבוש מצוה, כשנכנס בעולם ההוא עומד בלבוש טנופת שלא צריך, ועומד בדין עליו.</p>
<p>ת"ח כמה לבושי⁹¹⁸ מזדמנין בההוא עלמא וההוא בר נש דלא זכי בהאי עלמא בלבושין דמצוה כד עייל לההוא עלמא מלבשין ליה בחד לבושא דאשתמודע לגבי מאריהו⁹¹⁹ דגיהנם וההוא לבושא ווי למאן דאתלבש ביה דהא כמה</p>	<p>בא וראה כמה לבושים מזדמנים באותו עולם, ואותו האיש שלא זוכה בעולם הזה בלבושי מצוה, כשנכנס לעולם ההוא מלבישים אותו בלבוש נודע אחד לפני בעלי הגיהנם, ואותו לבוש אוי למי שמתלבש בו, שהרי כמה</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>ציצית</p>	<p>ציצית.</p>
<p>פקודא דא איהו לאדכרא כל פקודי אורייתא בנינה כד"א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד</p>	<p>מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם", זהו סימן המלך להזכיר ולעשות.</p>
<p>כתיב ועשית ציץ זהב והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רזא דכל אינון פנים עלאין דאינון פנים</p>	<p>כתוב "ועשית ציץ זהב", והרי בארנו סוד הציץ להתעטר בו כהן גדול, וזהו ציץ להסתכל בו בעיניים שהוא סימן של עולם העליון שהתעטר בו כהן גדול. ומשום זה, הסתכלותו מכפרת על עזות פנים, שלא עומדת לפניו אלא פני אמת, סוד של כל אלו הפנים העליונים שהם פני</p>
<p>קעה/א</p>	<p>קעה/א</p>
<p>זהר</p>	<p>זהר</p>

⁹¹⁵ אפשר שכנגד השכינה המתלבש' במטטרון המנהיג העולם בדין קאמר שהיא נקר' מלאך והיא דנה בתוך בית דין שהם סוד הסנהדרין את האדם, ואפשר. שכנגד ראש בחינת הגבורה דיצירה דהיינו זכותא"ל. ראש הדיינים שבהיכל זכות קאמר דתמן בית דין לכל הנהגת העולם, ושם גם כן הם דיינין נשמתין (אור יקר).

⁹¹⁶ ואם תאמר וכי יהושע לא זכה בעיטוף המצות אתמהה, ויש לומר שבגדי יהושע לא היה על זה אלא על מה שפירשו רז"ל בעון בניו שהושיבו נשים נוכריות, ולזה כאשר השליכו נבוכדנאצר בכבשן האש עם אותם הרשעים וכו', אלא נפקא לן לענין עיטופא דמצוה כן, ומשום דמצות ציצית גורם שיפרוש האדם מנשים נוכריות כדאיתא במדרש, ויהושע בניו פגמו בזה נמצא מצות ציצית אשר לו פגום כיון שלא הועיל להפריש בניו מעבירה זו, ומשום דלאו ראיא איהי שפיר קאמר (אור יקר).

⁹¹⁷ כתב בספר אור ישראל לאתעטפה בסוד טלית גדול ולא תלבשה בסוד טלית קטן (מ"מ).

⁹¹⁸ ואם כן ממציאיות בגדים צואים נפקא לן גם כן לענין הציצית (אור יקר).

⁹¹⁹ מהקליפות ממש והיינו ממציאיות חטאותיו ועונותיו ופשעיו והם צואים, ומה גם אם הוא ממדרגת העבירות המחייבות אותו ליכנס אל תוך הקליפה הנקראת צואת רותחת כדפי' בזהיר פרשת פקודי והיינו בגדים צואים, ובהיותם רואים אותו ממינם רודפים אחריו ומכניסים אותו אל מחיצתם ושם דנים אותו (אור יקר).

<p>גרדיני נמוסין זמינין לאחדא ביה ועיילי ליה לניהנם ושלמה מלכא צווח ואמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים</p>	<p>שומרי החוקים עתידים לאחוז בו, ומכניסים אותו לגיהנם, ושלמה המלך צווח ואומר "בכל עת יהיו בגדיך לבנים".</p>
<p>תאנא ברזא דספרא דצניעותא ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע סהדי בהו תלין⁹²⁰ כענבים באתכלא צירין בהו ז' רהיטין⁹²¹ סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו⁹²²</p>	<p>למדנו בסוד ספרא דצניעותא, "ארבעה מלכים יוצאים למול ארבעה", עדים תלויים בהם כענבים באשכול צרורים בהם, "שבעה רצים מעידים" עדות ולא עומדים במקומם.</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>דקשוט פנים דאמת דכלילין באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא רוא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא ציין⁹²³ דכר ציצית נוקבא⁹²⁴ ודא לכל ב"נ ציין לכהנא</p>	<p>אמת, פנים של אמת שכלולים באמת של יעקב. ציצית היא נקבה, סוד עולם התחתון, הסתכלות להזכיר. ציץ זכר, ציצית נקבה, וזה לכל אדם,</p>

⁹²⁰ פי' שד' ציציות שהם ד' יה"ו וד' אה"י. תלויים בהם כמה סודות כענבין באתכלא כמ"ש כך האיי מצוה חדא ותליין בה המה ענפין וזגין וזמורין (מ"מ).

⁹²¹ הם ז' כריכות (רח"ו). הם ד' מוחין ונ"ה הם ז' עינים עכ"ל שם. ובכאן כתב ז' רהיטין ז' כריכות עכ"ל והכל אחד. וסוד הענין יובן במ"ש הרב בטה"כ דרוש הציצית שציצית בזמן ב"ה קיים היא מחכמה דאימא שהיא בינה דאבא והס ד' יה"ו ולפי שיה"ו דב"ן אין בו רק ז' אותיות במילואו לכך היו עושים חוט של תכלת. וד' יה"ו הנזכרים נגד ד' ציציות. וציצית שבזמן הזה היא מבינה דאימא שהיא ד' א"הי במלוי ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וכל א' יש בו ח' אותיות ולכך בזמן הזה אין תכלת. ובזה תבין דברי הרח"ו וכוונת הזוהר שאמר ד' מלכין נפקי וכו' ר"ל אע"פי שבזמן הזה הם ד' אה"י עכ"ז מאירים להם ד' יה"ו כמ"ש הרב שם. וז"ש ד' מלכין בהם ד' יה"ו נפקין וכו'. ר"ל מאירים לאה"י (מ"מ). הם ז' כריכות שמפרש הזוהר שהם ז' חוליות כל חולייא היא ג' גי' כ"א נגד שם אה"ה סהדין סהדותא פי' הם נגד המוחין שהם ד' שמות ע"ס מ"ב ולבושם הוא ג' אה"ה כנודע הם ז' שמות וכנגדם הם ז' עינים המעידים על האדם (מ"מ).

⁹²² היינו שמשוטטים בעולם (מ"מ).

⁹²³ עי' זהר שמות טו ע"א וע"ב ומאיר הזהר שם בשם הזהר הרקיע והגהות הלש"ו ומ"מ. כהן גדול הוא סוד ז"א המלוּבש בחושן ואפוד שהם לאה ורחל, ונקרא ז"א כה"ג בעת שמתפשטים בו המוחין דאבא, שהוא המוחין דגדלות שני, אשר על ידם הוא היחוד העיקרי דפ"פ דהז"ן וכנ"ל, ונקרא אז ז"א כה"ג, והוא ע"י המוחין דמצד אבא, כי עיקר כה"ג הוא אבא, שהוא הנכנס לפני ולפנים לפני א"ס ית"ש, ובו משתמש א"ס ית"ש בכל גילוייו אשר באצילות כולו. וכמ"ש הרב בשער השמות (בסופו) כי אי אפשר להתלבש אור הא"ס בשום אחד מ' ספי' אם לא ע"י שיתלבש תחילה אור החכמה בהם, וזה סוד כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), וכן כתב עוד בשער סדר אבי"ע (פרק ב) ובכ"מ, ולכן נקרא החכמה שהוא אבא בשם כה"ג, והוא המלוּבש בחושן ואפוד, שהם ז"ן, וכמ"ש בפר' פקודי (רלא ע"א) ע"ש בהגהות המרח"ו (דע"ה ח"ב קג ע"ד),

⁹²⁴ ודע כי ב' מיני ציציות הם, התכלת והלבן. ר"ל כי בזמן שבית המקדש קיים, היה חוט תכלת עם הלבן, ובזמן הזה לא יש כי אם לבן. והענין הוא כי כבר נתבאר ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א, אם מצד אבא אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כהן גדול, שהוא ממוחין דאבא, ולכן נקרא ציץ דכורא כנז', בפ' שלח לך (דף קעד ע"ב בר"מ) וע"ש. אבל הציצית הוא ממוחין דאימא, ולכן נקרא ציצית בלשון נקבה (שעה"כ ציצית ד).

מוחין דאבא - עי' אד"ר קלב ע"ב: ומה דיקנא אתגלייא, דיקנא דכהנא רבא עלאה - דיקנא דאבא עלאה (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב ד"ה בתלסיר). אבא נכלל במזל העליון הרי הוא בחינת הדכר, ואילו אימא נכללת במזל התחתון הרי הוא בחינת הנקבה. מזל עליון כולל את כל ח' התיקונים הראשונים, כנגד ח' בגדי הכה"ג (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע) שכן התיקונים מכונים בגדים. ובאמת בתחילה לא התלבשו על דיקנא דע"ק אלא ט' ת"ד. והנה אם כי משה רבינו ע"ה הזכיר בתורה את י"ג המדות, הם אינם אלא חיצוניות י"ג ת"ד דא"א שנעשו פנימיות לדיקנא דז"א. ולכן נקראים הם על שם ז"א, ככל חיצוניות של בחינה עליונה שנעשית פנימיות לבחינה תחתונה יותר ואעפ"כ נקראת על שם התחתון. והנה ז"א מכונה כהנא רבא ונוק' מכונה כהן הדיוט (והוא משתמש בד' בגדים בלבד, שכן אין לנוק' אלא אותם ד' ת"ד הפנויים משערות) (דהיינו תיקונים ג' ה' ז' י"ב). והת"ד דא"א שמתלבשים בדיקנא דז"א מכונים כהנא רבא עילאה (ב"ע קו ע"א). עיקר הדיקנא דהכה"ג הוא באבא, שכן הוא הראשון לקבלת אור א"ס, ועל ידו משתמש אור א"ס בכל

<p>ותנינן אסור לאסתכלא בשכינתא בג"כ אית תכלא בנין דתכלת איהו כרסייא לבית דוד ותקונא דיליה ודא איהו דחלא מן קדם יי' לדחלא מההוא אתר ועל דא וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ודא כרסייא⁹²⁵ דדיינין בה דיני נפשות כמה דאוקמוה דכל גווינין טבין לחלמא בר תכלא דאיהו כרסייא דסליק בדינא דנפשות</p>	<p>ציץ לכהן. ושנינו אסור להסתכל בשכינה, בגלל זה יש תכלת, משום שתכלת היא כסא לבית דוד ותקונו, וזהו "פחד מלפני ה'" לפחד מאותו מקום, ועל זה "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה'", וזה הכסא שדנים בו דיני נפשות כמו שפרשוה, וכל הצבעים טובים לחלום פרט לתכלת, שהוא כסא שעולה בדין הנפשות.</p>
<p>כתיב ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ונתנו על הכנף לא כתיב אלא ונתנו על ציצית דדא איהו דחפי על⁹²⁶ שאר חוטיין</p>	<p>כתוב "ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת", לא כתוב "ונתנו על הכנף" אלא "ונתנו על ציצית", שזהו שמכסה על שאר החוטים.</p>
<p>וראיתם אותו וזכרתם וכתוב זכור את אשר עשה לך עמלק מ"ט דא אלא לברא דפריין גדריה ונשכיה כלבא כל זמנא דאבוי בעי לאוכחא לבריה הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא</p>	<p>"וראיתם אותו וזכרתם", וכתוב "זכור את אשר עשה לך עמלק", למה זה, אלא [משל] לבן שפרץ גדר ונשכו כלב, כל זמן שאביו רוצה להוכיח את בנו, היה אומר זכור כשנשך אותך הכלב.</p>
<p>אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם דדא איהו אתר דסלקין נשמתין למידן כגוונא דא והיה כל הנשוך וראה אותו וחי אמאי אלא כד סליק לעיניו וחימי דיוקנא דההוא דנשיך ליה הוה דחיל וצלי קדם יי' והוה ידע דאיהו עונשא דחייביא</p>	<p>גם כאן "וראיתם אותו וזכרתם", שזהו מקום שעולות הנשמות לדון. כדוגמא זה "והיה כל הנשוך וראה אותו וחי", למה, אלא כשמעלה את עיניו ורואה דמות אותו שנשכו, היה פוחד ומתפלל לפני ה', והיה יודע שהוא עונש הרשעים.</p>
<p>כל זמנא דברא חמי רצועה דאבוי דחיל מאבוי אשתזיב מרצועה אשתזיב מכלא מאן גרים ליה לאשתזבא ההוא דחמי בעינוי ההוא רצועה ההוא רצועה גרים ליה לאשתזבא וע"ד וראה אותו וחי</p>	<p>כל זמן שהבן רואה רצועת אביו פוחד מאביו, ניצל מהרצועה ניצל מהכל. מי גרם לו להנצל, זה שראה בעינוי אותה רצועה, אותה רצועה גרמה לו להנצל, ולכן "וראה אותו וחי".</p>
<p>חמי רצועה דאלהי ליה ואיהו עביד ליה לאשתזבא אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ודאי ואי לאו הא רצועה דהאי יגרום לכוון למהוי תבין לפולחנא דילי תדיר וכדין ועשיתם</p>	<p>ראה רצועה שמלקה אותו, והיא עשתה לו להנצל. גם כך "וראיתם אותו וזכרתם", "ועשיתם" ודאי. ואם לא, הרי הרצועה שזו תגרום לכם לשוב לעבודתי תמיד, ואז "ועשיתם".</p>
<p>ולא תתורו אחרי לבבכם ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין ודאי לא תתורו ולא תעבדו בישין ועל דא סלקא גוון תכלא דא תכלת דמיא לכסא הכבוד מה כסא הכבוד</p>	<p>"ולא תתורו אחרי לבבכם", ימנע מכם דרכים רעים אחרים, ודאי "לא תתורו", ולא תעשו רעות, ועל זה עולה גוון תכלת, זו תכלת דומה לכסא הכבוד, מה כסא הכבוד עושה את</p>

גילוייו. וזאת על ידי שהוא מקבל מהמזל העליון הרי הוא התיקון הח' דדיקנא, וכלול מכל ז' התיקונים העליונים (לש"ו דע"ה ח"ב קד ע"א). אבא מכונה כה"ג מכיוון שהוא נכנס לפני ולפנים לקבל מאור א"ס (לש"ו כללים ח"ב עא ע"ד). והנה בחינה זו שייכת גם בא"ק, שאבא דא"ק עולה באור האוון (לש"ו כללים ח"ב יז ע"ב).

⁹²⁵ בריאה (יהל אור).??מקום

⁹²⁶ שהו ז' חוטיין, ז"ס דכלילין בבת שבע, מל' (יהל אור).

<p>עביד לבר נש למהך לארהא דמישר לדכאה ליה אוף האי תכלת עביד לב"נ למהך בארה מישר ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר למיהך במשיר</p>	<p>האדם ללכת בדרך ישר לטהרו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר ודאי, שהכל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.</p>
<p>כתיב מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו' מכנף הארץ דא כנף דציצית דאיהו כנף הארץ זמירות שמענו אליו שאר חוטיין דנפקין ותליין מאתר עלאה גו אינון⁹²⁷ שבילין עלאין דנפקין מהכמה עלאה</p>	<p>כתוב "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק", ואמר "רזי לי וגו'". "מכנף הארץ", זה כנף הציצית, שהוא כנף הארץ, "זמירות שמענו", אלו שאר החוטים שיוצאים ותלויים ממקום עליון, תוך אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה.</p>
<p>צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים⁹²⁸ דאינון חוטיין אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתרין סטריין⁹²⁹ וכד אסתכלנא אמינא רזי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין</p>	<p>"צבי לצדיק", זה צדיק חי העולמים, שאותם חוטים אלו יפיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים, וכשהסתכלתי אמרתי, רזי לי רזי לי, שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים.</p>
<p>וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשנחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד טז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמיהו</p>	<p>וכשהסתכלתי בתכלת וראיתי רצועה להלקות, מקום יראה לפחד, אמרתי אוי לי שבני אדם לא יודעים להשגיח ולהסתכל על מה נענשים, לשקר בזה בוגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בוגדים שבגדו משקרים בעצמם.</p>
<p>ובגד בוגדים בגדו, לבושם בלי ציצית נקרא בגד בוגדים, לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום, אוי להם אוי לנפשם, שעולים באותו כסא תכלת לדון, ועליהם כתוב "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני", אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי הדינים.</p>	<p>ובגד בוגדים בגדו, לבושם בלי ציצית נקרא בגד בוגדים, לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום, אוי להם אוי לנפשם, שעולים באותו כסא תכלת לדון, ועליהם כתוב "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני", אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי הדינים.</p>
<p>ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשיהון דסלקי בהווא כרסייא דתכלא למידן ועליהו כתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני הווא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין</p>	<p>אוי להם שאין להם חלק בעולם הבא, אשריהם הצדיקים שלבושיהם ותקוניהם נודעים למעלה, להיטיב להם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>פקודא דא מצות ציצית כליל תכלית ולבן דינא ורחמי בנורא אשא חוורא לא אכיל תכלא אכיל ושצי (דה"ב ז &) ותאכל העולה</p>	<p>מצוה זו מצות ציצית, כולל תכלת ולבן, דין ורחמים. באש, אש לבן ולא אוכל, תכלת אוכל, ומכלה. ותאכל העולה לבן מימין ותכלת משמאל</p>

⁹²⁷ ל"ב נתיבות דנפקין מחכמה, וכלהו מתפשטין בגוף כידוע, כנגדו ל"ב חוטיין (יהל אור).

⁹²⁸ קשרין וחולין ח"י (יהל אור).

⁹²⁹ זה יובן במ"ש הפוסקים שהחוטים יהיו כפולים לרמוז שהם כלולים חד בחברי' דין ברחמים ורחמים בדין (זהר הרקיע). דינא ורחמי, לכן כ"א כפול לשנים. ד' חוטיין נגד ד' אותיות השם, כולם בחכמה עשית (יהל אור).

⁹³⁰ שמות מג א והיה לאות וכו' (הערת הזהר).

<p>חורר מימינא תכלת משמאלא עמודא דאמצעייתא יחוד בין תרווייהו ירוק</p>	<p>עמוד האמצעי יחוד, בין שניהם ירוק.</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתני' מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן ובג"ד תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא ע"כ⁹³¹</p>	<p>ולכן בארו בעלי המשנה מאימתי קוראים את השמע בשחרית, משיכיר בין תכלת ללבן, ולכן תקנו פרשת ציצית לקרא אותה ביחוד.</p>
<p>קעה/ב</p>	
<p>אמר רבי יהודה כמה סהדי⁹³² עביד קב"ה לאסהדא בהו בבני נשא וכלהו בעיטא ובסהדותא קיימין לקבליה קם בצפרא אושיט רגלוי למהך⁹³³ סהדייא קיימין לקבליה מכריזין ואמריין רגלי חסידיו ישמור⁹³⁴ וגו' שמור רגלך כאשר תלך⁹³⁵ פלם מעגל רגלך⁹³⁶</p>	<p>אמר רבי יהודה כמה עדים עשה הקדוש ברוך הוא להעיד בהם בני אדם, וכולם בעצה ובעדות עומדים מולו. קם בבוקר מושיט רגליו ללכת, עדים עומדים מולו מכריזים ואומרים "רגלי חסידיו ישמור וגו'", "שמור רגלך כאשר תלך", "פלם מעגל רגלך".</p>
<p>אפתח עיניו⁹³⁷ לאסתכלא בעלמא סהדייא אמרי עיניך לנכח יביטו⁹³⁸ קם למללא⁹³⁹ סהדייא אמרי נצור לשונך מרע⁹⁴⁰ וגו' אושיט ידוי⁹⁴¹ במלי עלמא סהדייא אמרי (תהלים לד טו) סור מרע⁹⁴² ועשה טוב⁹⁴³</p>	<p>פותח עיניו להסתכל בעולם, העדים אומרים "עיניך לנוכח יביטו", קם לדבר, העדים אומרים "נצור לשונך מרע וגו'", מושיט ידיו בדברי העולם, העדים אומרים "סור מרע ועשה טוב".</p>

⁹³¹ חסר כאן ועי' בסוף הספר סימן ד' וסימן ה' (הערת הזהר).

⁹³² מייתי לה לפרש דברי ספרא דצניעותא כדמסיק (אור יקר).

⁹³³ היינו נגד השכינה שהיא לרגליו ומעידים לו ראשונה שאל יחשוב שיכשל בעבודה אלא יתעסק בה (אור יקר).

⁹³⁴ ירצה אפילו יעשה לפניו מן השורה לא יבואהו בזה כשלון אלא רגלי חסידיו ישמור ההיא שמירה, ואם יחשוב שבכח העבירה יהנה אינו אלא "ורשעים כחשך ידמו" ממש הקב"ה מחשיך להם הדרך מצד החשך השמאלי הפך הימין, והיינו מצד הגבורה המחשבת הדין על ידי גבורה, חשך תתאה על ידי החשך החצון (אור יקר).

⁹³⁵ כאשר תלך אל בית האלהים - והטעם כי סוד בית האלהים מדת המלכות, והרגלים המטונפים ממש מורה שליטת החצונים. ואחיותם בסוד רגלים, וממש מאחז אותם במקום שאינו צריך, בענין שבאזהרה ראשונה מעידים לו לקשרם בימין רגליו חסידיו, ובשניה מעידים לו כדי לשומרם מהחצונים מצד הגבורה, ולזה קראה "בית האלהים" ממש מצד הגבורה שהחיצונים אוחזים שם כדפי' (אור יקר).

⁹³⁶ בשלישית מעידים לו מצד האמצע "פלם מעגל רגלך" מצד קו האמצעי שהוא בין שני הבחינות והיינו שאין ראוי לאדם שיהיו מצעדיו כלם לצד אחד אלא בפלס ומאזנים לאחוז מזה וגם מזה אל ינח ידיו בענייני עסק המצות (אור יקר).

⁹³⁷ והיינו העדאה מצד י' ראשונה של שם שבה היא הראיה (אור יקר).

⁹³⁸ שלא יגרום עקימות עינים להביט במה שהם חוצה אלא "לנוכח" דהיינו שתהיה החכמה נקשרת בבניה ואם יראה בחצונים יפריד חס ושלום (אור יקר).

⁹³⁹ היינו העדאה מצד ה' ראשונה (אור יקר).

⁹⁴⁰ שהיא סוד לשון וא"ו ומשך וא"ו שבתוך הפ"ה שהיא ה' עליונה "מרע" שלא ימשך משם אל החצונים שהם הרעים ונמצא מפריד בין ה' לו' "ושפתך" הם נצח והוד שהם שערי צדק העליון דהיינו בינה "מדבר מרמה" ונמצא מפריד בין ה' עליונה לה' תחתונה (אור יקר).

⁹⁴¹ שהם מצד ו' דהיינו הגוף המשתמש בימין ובשמאל (אור יקר).

⁹⁴² שלא ימשך כח משם אל החצונים ועשה טוב לייחד קב"ה ושכינתיה גאולת לתפילת כדפי' והטוב בעיניך עשיתי (אור יקר).

⁹⁴³ "בקש שלום" מצד מדתו [מצד הרע הה'] והרי ארבע אזהרות לארבע אותיות של שם (אור יקר).

<p>אי ציית להו יאות⁹⁴⁴ ואי לא כתיב והשטן עומד על ימינו⁹⁴⁵ לשטנו כלהו סהדין עליה בחובוי לעילא אי בעי ב"נ לאשתדלא בפולחנא דקב"ה כלהו סהדין סניגורין קמיה וקיימין לאסהדא עליה טבאן בשעתא דאצטריך ליה</p>	<p>אם הוא מקשיב להם, יפה. ואם לא, כתוב "והשטן עומד על ימינו לשטנו", כולם מעידים עליו בחטאיו למעלה. אם רוצה האיש לעסוק בעבודת הקדוש ברוך הוא, כולם מעידים סנגוריא לפניו, ועומדים להעיד עליו טובות בשעה שצריך לו.</p>
<p>קם בצפרא מברך כמה ברכאן אנו תפילין ברישיה בין עינוי בעי לוקפא רישיה חמי שמא קדישא עלאה⁹⁴⁶ אחיד ורשים על רישיה ורצועין תליין מהאי גיסא ומהאי גיסא על לביה הא אסתכל ביקרא דמאריה אושיט ידוי חמי ידא אחרא מתקשרא בקשורא דשמא קדישא⁹⁴⁷ אהדר ידיה ואסתכל ביקריה דמאריה</p>	<p>קם בבוקר, מברך כמה ברכות, מניח תפילין בראשו בין עינוי, רוצה להרים ראשו, רואה שם הקדוש העליון אחוז ורשום על ראשו, ורצועות תלויות לו מצד זה ומצד זה על לבו, הרי מסתכל בכבוד רבונו, מושיט ידיו רואה יד אחרת מתקשרת בקשר השם הקדוש, מחזיר ידו ומסתכל בכבוד רבונו.</p>
<p>אתעטף בעטופא דמצוה בארבע זויין דכסותיה ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע⁹⁴⁸ ארבע סהדי קשוט דמלכא⁹⁴⁹ תליין⁹⁵⁰ מארבע זויין ותליין בהו כענבים באתכלא מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה כמה ענבים מהאי סטר ומהאי סטר כך האי מצוה חדא ותליין ביה כמה ענבים וזנין וזמורין צרירין בהו שבעה רהיטין אלין אינון⁹⁵¹</p>	<p>מתעטף בעטוף של מצוה בארבע זויות כסותו, ארבעה מלכים יוצאים לכנגד ארבעה. ארבעה עדי אמת של המלך תלויים מארבע זויות, ותלויים בהם כענבים באשכול. מה אשכול שהוא אחד ותלויים בו כמה ענבים מצד זה ומצד זה, כך זה מצוה אחת ותלויים בה כמה ענבים זגים וזמורות צרורים בהם.</p>
<p>שבעה צרירין דתכלתא דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד או לאסנאה עד תליסר⁹⁵² מאן דיוסיף לא יוסיף עלייהו על תליסר מאן דימעט לא ימעט משבעה</p>	<p>שבעה רצים, אלו הם שבעה צרורות של תכלת שצריך לכרוך בה בכל אחד ואחד, או להגדיל עד שלשה עשר, מי שיוסיף לא יוסיף עליהם על שלשה עשר, מי שימעט לא ימעט משבעה.</p>

⁹⁴⁴ מצד העדים הם כחות קדושים ממש מההיכלות כגון המעידים על הרגליים מהיכל לבנת הספיר ועצם השמים ונוגה, והמעידים על העינים ועל הפה הם מהיכל קדש הקדשים, והמעידים על הידים הם מהיכל זכות אהבה ורצון, ויש נגדיים מצד החוץ, לכך הוא עומד לפני המלאך אם שמע למלאך הרי טוב (אור יקר).

⁹⁴⁵ גובר השמאל על הקדוש הימין לשטנו בכח מעשיו הרעים ואז מלאך טוב עונה אמן בעל כרחו ומעיד וזהו שאמר "כולחו סהדין עליה בחובוי" (אור יקר).

⁹⁴⁶ פי' ד' אותיות אדנ"י שהם תפילין של ראש (מ"מ).

⁹⁴⁷ פי' ד' אותיות אדנ"י שבמ' (מ"מ).

⁹⁴⁸ נראה לי שהם סוד ד' שמות אה"י כנגד ד' שמות יה"ו שכולם במילויהם כמנין ציצית. והנה הם תלויים בטלית שהיא המקיף כענבים באשכול כי המקיף חיות הפנימי' וד' שמות אלו הם בסוד פנימיות ובוקע לחוץ (זהר הרקיע). ל' זה הובא בס' דצנועותא פ"ה ופי' הרח"ו שם ד' מלכין הם ד' יה"ו (מ"מ).

⁹⁴⁹ פירוש ד' ציציות הם עדי' על האדם (מ"מ).

⁹⁵⁰ פירשנוהו למעלה [עמוד א'] (מ"מ).

⁹⁵¹ הם ז' שמות מרגלאין הרמוזים בתפלת שבת שעולה כן והם סוד הציצית היוצאין ממותרי מוחין בסוד קוצי דשערי דעליהון אתמר מלך אסור ברהטים דאינון רהיטי מוחא א"כ ד' מוחין ולבוש שלהם נה"י הם ז' רהיטין (זהר הרקיע). הקדר"ש צב ע, ד סוף שליש עליון

⁹⁵² כתב מורינו ז"ל שיובן במ"ש הרב ז"ל כי כנ"ף הוא אה"ה דהה"ן ופשוט ומלא ומלא דמלא דאה"ה דה"הן הוא ט"ל לכן לא ימעט מז' חוליות וכל חולייא ג' הם כ"א נגד אהיה פשוט. ולא יוסיף על תליסר וכל א' ג' הם ט"ל נגד פשוט ומלא ומלא דמלא דאה"ה עכ"ל (מ"מ).

<p>ותאנא האי תכלת הוא רזא דדוד⁹⁵³ מלכא ודא חוטא דאברהם דזכה ביה לבנוי בתרוי מאי תכלת תכלית דכלא (ודאי) רבי יהודה אומר כסא הכבוד אקרי</p>	<p>ולמדנו תכלת זוהי סוד דוד המלך, וזה חוט אברהם שזכה בו לבניו אחריו. מה זה תכלת, תכלית הכל (ודאי). רבי יהודה אומר כסא הכבוד נקרא.</p>
<p>רבי יצחק אמר שבעה כריכין דאיהי שכינתא⁹⁵⁴ שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משיתא אחרנין על ידא דצדיק ואי תלת עשר תלת עשר אינון כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילין והאי היא פתחא דכלהו</p>	<p>רבי יצחק אמר שבע כריכות, שהיא שכינה, שביעית הכל בודאי, שהרי היא מתברכת מששה אחרים על ידי הצדיק, ואם שלשה עשר שלשה עשר הם כמו שבארוה, בשלש עשרה מדות וזהו פתח הכל.</p>
<p>והיא חוטא חד ורשימא בגוונאה וגוונא דילה נפיק מהד נונא⁹⁵⁵ דאזיל בים כנרת⁹⁵⁶ וכנרת על שמה אתקרי⁹⁵⁷ ועל דא כנור הוה תלוי לעילא מערסא דדוד דהא (דדוד) ודאי איהו כנור דדוד מנגן מאליו למלכא קדישא עלאה ובג"כ גוונוי עייל עד רקיעא⁹⁵⁸ ומרקיעא עד כורסייא</p>	<p>והיא חוט אחד ורשומה בצבעיה, וצבעה יוצא מדג אחד שהולך בים כנרת, וכנרת נקראת על שמה, ועל זה כנור היה תלוי מעל מטת דוד, שהרי (של דוד) ודאי הוא כנור דוד מנגן מאליו למלך הקדוש העליון, ולכן גוונוי עולים עד הרקיע, ומהרקיע עד הכסא.</p>
<p>והכא כתיב מצוה⁹⁵⁹ כד"א מצות המלך היא מדוע אתה עובר את מצות המלך כי מצות המלך ותאנא יסודא ושרשא במלכא מתעטרין כחדא והאי הוא כתרא ופתחא לכל שאר כתרין דכתיב פתחו לי שערי צדק וכתיב זה השער לי"י וע"ד כתיב וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי לאכללא בהאי כל שאר כתרין וע"ד אינון סהדי סהדותא ולא קיימי בדוכתייהו⁹⁶⁰ בגין דאיהי מצות</p>	<p>וכאן כתוב מצוה כמו שנאמר מצות המלך היא, "מדוע אתה עובר את מצות המלך", "כי מצות המלך". ולמדנו יסוד ושרש במלך מתעטרים כאחד, וזוהי כתר ופתח לכל שאר הכתרים, שכתוב "פתחו לי שערי צדק", וכתוב "זה השער לה", ועל זה כתוב "וראיתם אותו וזכרתם את מצוות ה'", להכליל בזה כל שאר הכתרים, ולכן הם מעידים עדות ולא עומדים במקומם משום שהיא מצות.</p>
<p>ותנינן תשמישי מצוה נזרקין ואי תימא הא לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה⁹⁶¹ אינון אמאי נזרקין אלא תשמישי קדושה בגין דרשימין בכתיבה דשמא קדישא⁹⁶²</p>	<p>ושנינו תשמישי מצוה נזרקין, ואם תאמר הרי לולב וערבה וכו' תשמישי קדושה הם, למה נזרקים, אלא תשמישי קדושה משום שרשומים בכתיבת השם הקדוש.</p>
<p>א"ר יצחק אינון חוטין לאחזאה היך תליין</p>	<p>אמר רבי יצחק, אותם חוטים</p>

⁹⁵³ פירוש תכלת היא מ' שרומזת לדוד והיא חוט דאברהם (מ"מ).
⁹⁵⁴ פי' ר' יצחק בא לפ' סוד ז' חוליות היא מ' שמקבלת מו"ק דזעיר הרי ז'. וסוד י"ג שמקבלת מ"ג מדות דרחמי (מ"מ).
⁹⁵⁵ יסוד (מ"מ).
⁹⁵⁶ מלכות (מ"מ).
⁹⁵⁷ פי' כנרת שבעוה"ז על שם המ' נקרא (מ"מ).
⁹⁵⁸ פי' שתכלת דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד כמרז"ל (מ"מ).
⁹⁵⁹ פי' את כל מצות ה' (מ"מ).
⁹⁶⁰ פי' שהם ז' עינים המשוטטים ומעידים על האדם (מ"מ).
⁹⁶¹ פי' קס"ד שגם לולב וערבה נקרא תשמישי קדושה ותירץ דאינו כן שאין נקרא תשמישי קדושה אלא מי שיש בו כתיבה (מ"מ).
⁹⁶² הרח"ו זלה"ה פירש דתשמישי קדושה הרשומין בכתב נגזזין, ושאינון רשומין בכתב כגון לולב וערבה נזרקין (רמ"ז).

<p>מכאן ומכאן לד' סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא⁹⁶³ ברוא דלב⁹⁶⁴ דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה⁹⁶⁵ וכלא הוא בלב דנפק⁹⁶⁶ מחכמה עלאה</p>	<p>להראות איך תלויים מכאן ומכאן לארבעה צדדי העולם ממקום זה, והיא שולטת על הכל בסוד הלב שהיא לב כל העולם הזה, ולב העליונים ותלויה בלב העליון, והכל הוא בלב שיוצא מחכמה עליונה.</p>
<p>א"ר יצחק שעורא דהאי (ס"א ואורכא) דהאי אתמר באתון גליפן דר' אלעזר א"ר יהודה אמר קב"ה מאן דבעי למהך בתר דחלתי יהך בתר לבא דא⁹⁶⁷ ובתר עיינין דקיימין עלה⁹⁶⁸ מאן אינון עיינין כד"א עיני יי אל צדיקים אבל אתם לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם</p>	<p>אמר רבי יצחק שיעור של זה (ואורך) של זה נתבאר באותיות חקוקות של רבי אלעזר. אמר רבי יהודה אמר הקדוש ברוך הוא, מי שרוצה ללכת אחר יראתי ילך אחר הלב הזה ואחרי העינים שעומדים עליה. מי הם עיניים אלה, כמו שנאמר "עיני ה' אל צדיקים", אבל אתם "לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".</p>
<p>מ"ט</p>	<p>למה,</p>
<p>קעו/א</p>	
<p>בגין דאתם זונים אחריהם אמר רבי חייא מאי טעמא הכא יציאת מצרים דכתיב אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים אלא בגין דכד נפקו ממצרים בהאי חולקא עאל ובהאי קטיל קב"ה קטולא דמצרים וע"ד באתריה אתדכר ובאתריה אזדהר להו בדא מאי באתריה בגין דהאי מצוה היא אתר דילה</p>	<p>משום שאתם "זונים אחריהם". אמר רבי חייא למה כאן יציאת מצרים, שכתוב "אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" אלא משום שכשיצאו ממצרים נכנסו בחלק זה, ובזה הרג הקדוש ברוך הוא הרג במצרים, ולכן במקומו נזכר ובמקומו הזהירם בזה, מה זה במקומו, משום שמצוה זו היא מקומה.</p>
<p>תאני ר' ייסא כתיב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות כימי כיום מבעי ליה דהא בחד זמנא נפקו ולא אתעכבו אלא כאינון יומין עלאין דאתברכא בהו כנסת ישראל כך זמין קב"ה לאפקא להו ישראל מן גלותא וכדין כתיב (& ישעי' יב) ואמרתם ביום ההוא הודו ליי' קראו וגו' זמרו יי' כי נאות עשה מודעת זאת בכל הארץ</p>	<p>שנה רבי ייסא, כתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". "כימי", היה צריך לכתוב "כיום", שהרי בזמן אחד יצאו ולא התעכבו, אלא כמו אותם ימים עליונים שהתברכה בהם כנסת ישראל, כך עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל מהגלות, ואז כתוב "ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו וגו'", "זמרו ה' כי גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ".</p>
<p>מאי מודעת זאת בגין דהשתא אשתמודעא זאת בעטופא דמצוה בההוא זמנא אשתמודעא זאת בכמה נמוסין דילה דיעביד קב"ה אתין ונסין בעלמא כדין כתיב ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד</p>	<p>מה זה "מודעת זאת", משום שעכשיו נודעה זאת בעטוף מצוה, באותו זמן תודע זאת בכמה מנהגים שלה, שיעשה הקדוש ברוך הוא אותות ונסים בעולם, אז כתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם</p>	

⁹⁶³ פי' מלכות (מ"מ).

⁹⁶⁴ פי' שהמ' נקרא לב שיוצאה מכנגד הלב דזעיר ולכך היא לבא דעלמא (מ"מ).

⁹⁶⁵ פי' זעיר (מ"מ).

⁹⁶⁶ שהם סוד ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו).

⁹⁶⁷ פי' מ' (מ"מ)

⁹⁶⁸ פי' ד' מוחין ונה"י שהם ז' עיינים כמש"ל (מ"מ).

אמן ואמן	
פרשת ויקח קרה	
ויקח קרה בן יצהר בן קהת בן לוי וגו' רבי אבא פתח הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים ⁹⁶⁹ כמה עלאין פתגמי אורייתא ⁹⁷⁰ כמה יקירין אינון ⁹⁷¹ תאיבין אינון לעילא ⁹⁷² תאיבין אינון לכלא ⁹⁷³ בגין דאינון שמא קדישא ⁹⁷⁴ וכל מאן דאשתדל באורייתא אשתדל בשמא קדישא ואשתזיב מכלא ⁹⁷⁵ אשתזיב בעלמא דיין ⁹⁷⁶ אשתזיב בעלמא דאתי ⁹⁷⁷	"ויקח קרה בן יצהר בן קהת בן לוי וגו'", רבי אבא פתח "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים", כמה עליונים הם דברי התורה, כמה מכובדים הם, נחמדים הם למעלה, נחמדים הם לכולם, בגלל שהם שם קדוש, וכל מי שעוסק בתורה עוסק בשם הקדוש וניצל מהכל, ניצל בעולם הזה וניצל בעולם הבא.
ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא אחיד באילנא דחיי כיון דאחיד ביה בכלא אחיד דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה וגו' ⁹⁷⁸ רבי יצחק ⁹⁷⁹ אמר כל מאן דישתדל באורייתא ⁹⁸⁰ חירו אית ליה מכלא ⁹⁸¹ חירו	בא וראה, כל מי שעוסק בתורה אחוז בעץ החיים, כיון שאחוז בו, בכל אחוז, שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה וגו'". רבי יצחק אמר כל מי שעוסק בתורה יש לו חירות מהכל,

⁹⁶⁹ אפשר שנחמדים מזהב הוא מצד הבינה, ופז רב י' מצד החכמה, ומצד המלכות ומתוקים מדבש ה' ומצד התפארת ונפת צופים כי הנביאים נו"ה נק' צופים (מגילה ב ע"ב) ודאי ונפת שעליהם ת"ת (אור יקר).

⁹⁷⁰ חכמה (אור יקר), בסוד תורה דאצילות הנק' תורה דלעילא (רח"ו), ועי' הערה בסוף הספר. ⁹⁷¹ בינה (אור יקר), היינו שהם יותר מפז רב (אור יקר). בסוד תורה דבריאה ששם י"ש עולמות בכרסייא י"ש גי' יקר (רח"ו) [עי' ע"ח שער ז"א סוף פרק א']. עי' ח"ב רי ע"א.

⁹⁷² ת"ת (אור יקר). דייק לשון הפסוק שאמר הנחמדים היינו תאיבין (אור יקר). בסוד דיצירה ונחמד העץ להשכיל (רח"ו). ועי' ח"א צא ע"א שיש משמעות שזה גורם תאבון לעוד, וזה הן למעלה והן למטה.

⁹⁷³ מלכות (אור יקר). ממה שאמר מדבש שהוא מאכל היינו חמדת פחותי הערך אמר תאיבון לכולא, שאפילו אותם שהם סכלים מתאווים לה כ"ש החכמים (אור יקר). בסוד תורה דעשיה שכולם יודעים ומכירים בה (רח"ו).

⁹⁷⁴ עם היות שיהיה בהלכה אחת או דין כאילו עוסק בעצם השם (אור יקר). מאחר שהזכיר דבר שהוא רמז לתורת הנסתר כמש"כ דבש וחלב תחת לשונך לכן הזכיר שהכל שם קדוש (אור יקר). עי' רמב"ן בהקדמתו לבראשית שכל התורה שמותיות של הקב"ה וכאן משמע שזה שם א' ולא רבים, ועי' יונת אלם פרק א', ז"ל, כאן כל התורה כלה שם א' בסוד אצילות נעלם אין עסק בה לזולתו ית', ע"כ. משמע שבחינה זו האחרונה שכל התורה היא שם אחד היא בסוד עולם האצילות דווקא, שכן שם הכל נכלל בגילוי א'. ואולי אפשר לומר שמש"כ הרמב"ן שכל התורה היא גילוי של כלל השמות שכן זהו מה שנתגלה לנו. אמנם עי' זהר משפטים כמד שכל התורה היא שם הכולל את כל השמות, וצ"ע.

⁹⁷⁵ מאחר שסוד הוי"ה בת"ת וידוע שהת"ת אחוז למעלה בבינה ולמטה במלכות והוא בעל ו"ק מנגד לנגד החצונים לכך אמר אשתזיב מהכל נגד כל, איזה בחינה שיש אל החצונים (אור יקר).

⁹⁷⁶ מצד אחיזתו במלכות (אור יקר).

⁹⁷⁷ מצד אחיזתו בבינה (אור יקר).

⁹⁷⁸ עי' זהר ח"א כז ע"ב שזה לשון של חיבור לנוק', וממילא לקיום התורה במעשה.

⁹⁷⁹ ר' יצחק סובר שהוא אחיד בבינה ממש בעצם ולכן הוא ניצלו מכל הקלי' כענין הבינה המצלת מכל החצונים, כי החיצונים הם ב' בחינות א' כל המקרים שהם מו' מדרגות והשני היא מיתה שהיא אם כל הדינים ולכן המקרים והיא תלויה במלכות, ורפואת ב' עניינים אלו תלויים בבינה (אור יקר). בא להוסיף עוד מעלה לתורה כי ר' אבא הביא מכאן אבא שיסודו הוא פנימיות ז"א, והוא סוד צ' דצל"ם ור"י מוסיף גם מכאן ל"מ דצלם. א"נ מסתם אור מקיף ולכן אמר חירו אית ליה שידוע שאין כח לקליפה באור מקיף כי פניהם דווקא אל הפנימי והעוסק בתורה חירות שורה עליו והוא אור מקיף (רמ"ז).

⁹⁸⁰ אפילו בקריאה לבד יש בו כח לעשות נסים אפילו בלא ידיעה (רמ"ז).

⁹⁸¹ מ"ק כנ"ל (אור יקר).

<p>ממיתה⁹⁸² כמה דאמרן בגין דחירו עליה שריא⁹⁸³ ואהיד ביה⁹⁸⁴ אילו ישראל מתעטרין באורייתא⁹⁸⁵ (ס"א מנמרין אורייתא)⁹⁸⁶ ישתזבו מכלא⁹⁸⁷ ולא ישתכחו בגלותא⁹⁸⁸ ודא הוא דכתיב חרות על הלחות אל תקרי חרות אלא חירות⁹⁸⁹</p>	<p>חירות ממיתה כמו שאמרנו, משום שחירות שורה עליו ואחווה בו. אלו ישראל מתעטרין בתורה ינצלו מהכל ולא ימצאו בגלות, וזהו שכתוב (אלו ישראל משמרים את התורה ינצלו מהכל ולא ימצאו בגלות, כתוב) חרות על הלחות, אל תקרי חרות אלא חירות.</p>
<p>וחירות דא (אוקמוה)⁹⁹⁰ באורייתא אשתכח⁹⁹¹ אורייתא איהי⁹⁹² הילא דימינא⁹⁹³ כד"א מימינו אש דת למו⁹⁹⁴ ושמאלא אתכליל בימינא⁹⁹⁵ מאן דעביד ימינא אשמאלא ושמאלא ימינא⁹⁹⁶ הא איהו כאילו חריב עלמא</p>	<p>וחירות זו (בארוה) נמצאת בתורה, התורה היא כח הימין כמו שנאמר "מימינו אש דת למו", והשמאל נכלל בימין, מי שעושה ימין שמאל ושמאל ימין, הרי הוא כאלו מחריב את העולם.</p>
<p>ת"ח אהרן ימינא ליזאי שמאלא קרח בעי למעבר חלופא דימינא לשמאלא בג"כ אתענש ולא עוד אלא דאשתכח ביה לישנא בישא ואתענש בכלא</p>	<p>בא וראה, אהרן ימין, לויים שמאל, קרח רצה לעשות חלוף הימין לשמאל, ומשום זה נענש. ולא עוד אלא שנמצא בו לשון הרע ונענש בכל.</p>

⁹⁸² ממלכות כנ"ל (אור יקר).

⁹⁸³ מצד המלכות (אור יקר).

⁹⁸⁴ מצד הו"ק (אור יקר). כי הז"א נקרא בן חורין בן דאימא הנקרא חירות עילאה (רח"ו).

⁹⁸⁵ דוק מלת מתעטרין שרומזת סוד אור מקיף (רמ"ז). עי' עוד לעיל לו ע"א.

⁹⁸⁶ כלכך לזמת המוסגך נמחה, וזלפ"מ וזלזור יקר הוא עיקר הגרסא.

⁹⁸⁷ מצד הו"ק (אור יקר).

⁹⁸⁸ מצד המלכות (אור יקר).

⁹⁸⁹ דהול"ל חרות בלוחות שהרי האותיות היו חקיקות מעבר אל עבר כמשרז"ל מ"ס שבלוחות בנס היו עומדים ותירץ שהכוונה שהושפע והחקק על הלוחות אותו הכח והסגולה שקבלו האותיות מחמת היותן מעשה ה' וכו' ואולי שגם זה סוד ב' כתרים שנכתרו באותה השעה (רמ"ז). עי' שמות רבה (פמ"א סי' ז): והלוחות מעשה אלהים המה חרות על הלוחות מהו חרות ר' יהודה ור' ירמיה ורבנן ר' יהודה אומר אל תקרי חרות אלא חירות מן גליות ר' נחמיה אומר חירות ממלאך המות ורבתינו אומרים חירות מן היסורין.

⁹⁹⁰ לפ"מ גורס לזת המוסגך

⁹⁹¹ יכוין למש"כ באר"י ז"ל שער ז"ן שמתחלה בזמן תיקון אר"א היה אבא כולו מבחי' מ"ה ואימא כולה משם ב"ן, דהיינו חר"ג דמ"ה באבא וחור"ג דב"ן באימא, ואח"כ החליפו של זה בזה, והיה אבא כולו חסדים דמ"ה וב"ן ואימא כולה גבורות דמ"ה וב"ן, ובזה יש התייחסות גדול לחיבור אר"א, וז"ש באורייתא ששרשה באבא אשתכח חילא דימינא, ומש"כ "אשתכח" כלומר אע"פ שאין כן תחלת הוייתו כי בראשיתו היו בו גבורות דמ"ה ואח"כ נמצא כולו חסדים דמ"ה וב"ן דהיינו חילא דימינא (רמ"ז).

⁹⁹² לורייתא לזיהי נמחה זלפ"מ.

⁹⁹³ כח החסד (אור יקר).

⁹⁹⁴ היינו חסדים דאמא שנעשו גבורות באבא ושמאלא שהיא אימא המלבשת שמאל הכולל שבאצילות היא גבורה דא"א (רמ"ז).

⁹⁹⁵ שעל ידי התפארת הגבורה נכללת בחסד (אור יקר). אבא המלבש חסד דא"א שנכללת ומזדווגת עמו, ומש"כ אשתכח כלורמ אע"פ שאין כן תחלת הוייתו כי בראשיתו היו בו גבורות דמ"ה ואח"כ נמצא כולו חסדים דמ"ה וב"ן דהיינו חילא דימינא והבן (רמ"ז).

⁹⁹⁶ במעשיו הרעים (אור יקר), אוסר המותר ומתיר האסור (אור יקר). שעושה הז"א הנקרא ימין שמאל בסוד רשעים מהפכים מדת הרחמים למדת הדין ושמאלא שהיא הנוק' הנק' שמאלא מהפכת לימין ואומר שהיא המנהגת כמאמר דור הפלגה הרי זה מקצץ בנטיעות ודומה לחטא צלפחד בפי' שלח בדף קנז (רח"ו). ר' יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא פי' ר"י פליג את"ק וס"ל שקרח לא החליף הימין בשמאל ושמאל בימין כמ"ש אלא שהשמאל שנכלל תמיד לא רצה קרח באותו כללות ולקח עצמו לצד א' (מ"מ).

רבי יהודה אמר השמאל נכלל תמיד בימין, קרח רצה להחליף תקון שלמעלה ולמטה, בגלל זה נאבד מלמעלה ולמטה.	רבי יהודה אמר שמאלא אתכליל תדיר בימינא קרח בעא לאחלפא ⁹⁹⁷ תקונא דלעילא ותתא ⁹⁹⁸ בג"כ אתאביד מעילא ותתא ⁹⁹⁹
"ויקח קרח", מה זה ויקח, לקח עצה רעה לעצמו, כל מי שרודף אחר מה שאינו שלו, זה בורח ממנו, ולא עוד, אלא מה שיש לו נאבד ממנו, קרח רדף אחר מה שאינו שלו, את שלו אבד ואחר לא הרויח.	ויקח קרח מאי ויקח נסיב עיטא ¹⁰⁰⁰ בישא לגרמיה ¹⁰⁰¹ כל דרדף בתר דלאו דיליה איהו עריק מקמיה ולא עוד אלא מה ¹⁰⁰² דאית ביה אתאביד מניה קרח רדיף בתר דלאו דיליה דידיה אביד ואחרא לא רווח
קרח הלך במחלוקת, מה זה מחלוקת, חלוקה, חלוקה ופירוד שלמעלה ולמטה, ומי שרוצה לחלק תקון העולם נאבד מכל העולמות. מחלוקת היא מחלוקת של השלום, ומי שחולק על השלום חולק על השם	קרח אזיל במחלוקת מאי מחלוקת פלונתא פלונתא דלעילא ותתא ומאן דבעי לאפלא תקונא דעלמא יתאביד מכלהו עלמין מחלוקת פלונתא דשלום ומאן דפליג על שלום ¹⁰⁰³ פליג על שמא
קעו/ב19700	
הקדוש, משום ששם הקדוש נקרא שלום.	קדישא בנין דשמא קדישא שלום אקרי
בא וראה אין העולם עומד אלא על שלום. כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא יכל להתקיים עד שבא והשרה עליו שלום, ומהו שבת, שהיא שלום העליונים והתחתונים, ואז עמד והתקיים העולם, ומי שחולק עליו יאבד מהעולם.	ת"ה לית עלמא ¹⁰⁰⁴ קאים אלא על שלום ¹⁰⁰⁵ כד ברא קב"ה עלמא לא יכיל לאתקיימא עד דאתא ושרא עלייהו שלום ומאי הוא שבת ¹⁰⁰⁶ דאיהו שלמא דעלאי ותתא ¹⁰⁰⁷ וכדין אתקיים עלמא ומאן דפליג עליה יתאביד מעלמא
צלפחד חלק על שבת, שהיה מקושש עצים, מי אותם עצים, אותם עצים	צלפחד פליג על שבת דהוה מקושש עצים ומאן אינון עצים אינון אילנין אחרנין ¹⁰⁰⁸

⁹⁹⁷ ר' יהודה חולק על ר' יצחק, שר' יהודה סובר שאם היה מחליף לבד לא היה חייב כלל שהרי מצינו החילוף במקומו כשר אמנם היה ממש שלא רצה שתהיה גבורה נכללת בימין על ידי השלום שהוא התפארת אלא רצה להפרידה להחזיק במחלוקת דהיינו ימין לעצמו ושמאל לעצמו, ואין ביניהם שלום שהוא הת"ת (אור יקר). שלמעלה השמאל נכלל בימין וקרח לא רצה בזה (מ"מ).

⁹⁹⁸ הן בספירות הן במלאכים והן ביסודות (אור יקר).
⁹⁹⁹ מכל העולמות שאין לו מעמד אלא בגיהנם יסוד האש לבדו בעל המחלוקת שהוא החיצוני שלא נכלל בשלום בשום א' מג' עולמות הנזכרים (אור יקר).
¹⁰⁰⁰ לךך אמת, וזכפ"מ מנא.

¹⁰⁰¹ לא מוזכר מה לקח, שהוא לקח דבר העומד בעצמו, ועוד שלא לקח כלום אלא נשאר קרח ממה שהיה בידו (אור יקר).
¹⁰⁰² לךך אמת, וזכפ"מ כמה.

¹⁰⁰³ ת"ת (אור יקר). פי' שאינו רוצה בשלום אלא במחלוקת פליג על שמא קדישא שהוא היסוד הנק' שלום (מ"מ).
¹⁰⁰⁴ מלכות (רח"ו).
¹⁰⁰⁵ יסוד (רח"ו).
¹⁰⁰⁶ שהיסוד נקרא שבת (מ"מ).

¹⁰⁰⁷ הוא המלך השמיני הדר הנק' יסוד פרי עץ הדר שהוא סוד יום השבת כנז' על הפסוק את שבתותי תשמורו (רח"ו).

¹⁰⁰⁸ עץ הדעת טוב זה מט"ט, ורע זה סמא"ל ועל ידי שתיהם העולם מתנהג בימי החול, וצלפחד היה מעורר אותם ביום השבת (אור יקר). שבעים שרים (מ"מ).

<p>כדאמרן ואינן מלין¹⁰⁰⁹ (ס"א אילנין) דחול וחול בקדש לא שרייא (מכאן ולהלאה מלי¹⁰¹⁰ דחול בשבת אסיר ודאי)¹⁰¹¹ דפליג על שלמא דעלמא</p>	<p>אחרים כמו שאמרנו, ואלו דברי (אילנות) חול, וחול בקודש לא שורה. (מכאן והלאה דברי חול בשבת אסור ודאי) שחלק על שלום של העולם.</p>
<p>רבי יוסי¹⁰¹² אמר כתיב שלום רב לאוהבי תורתך וגו' אורייתא הוא שלום דכתיב וכל נתיבותיה שלום¹⁰¹³ וקרה אתא לאפנמא שלום דלעילא ותתא בג"כ אתעניש¹⁰¹⁴ הוא מעילא¹⁰¹⁵ ותתאה¹⁰¹⁶</p>	<p>רבי יוסי אמר כתוב "שלום רב לאהבי תורתך וגו'", התורה היא שלום, שכתוב "וכל נתיבותיה שלום", וקרה בא לפגום שלום שלמעלה ומטה, ומשום זה נענש מלמעלה ומטה.</p>
<p>ויקומו לפני משה וגו' האי קרא אוקמוה חבריאי ר' שמעון אמר קריאי מועד קראי כתיב חסר יו"ד אמאי קראי אלא הכי הוא מלכותא דארעא¹⁰¹⁷ כעין מלכותא דרקיעא¹⁰¹⁸ ורוא דא כל אינן כתרין עלאין¹⁰¹⁹ דשמא קדישא אתאחיד בהו¹⁰²⁰ בלהו זמינן מאתר דאקרי קדש¹⁰²¹ הה"ד מקראי קדש ואימתי בשעתא דמועד זמין בעלמא¹⁰²² כנונא דאינן כתרין עלאין דזמינן¹⁰²³ מקדש עלאה ה"נ קדש תתא¹⁰²⁴ זמין לחילוי לאעטרא¹⁰²⁵ ולאעלאה¹⁰²⁶ להו</p>	<p>"ויקומו לפני משה וגו'", פסוק זה פרשוהו החברים, רבי שמעון אמר "קראי מועד" קראי כתוב חסר יו"ד, למה קראי, אלא כך הוא מלכות הארץ כעין מלכות הרקיע, וסוד זה כל אותם כתרים עליונים שהשם הקדוש נאחז בהם, כולם מזומנים ממקום שנקרא קדש, זהו שכתוב "מקראי קדש", ואימתי, בשעה שמועד זמין בעולם, כדוגמא שאותם כתרים עליונים שמזומנים מקדש העליון, כך גם קדש תחתון זמין לחילוי לעטרם ולהעלותם.</p>
<p>קדש עלאה ידיעא קדש תתאה חכמת שלמה ה"נ אייה זמינת לכל הילהא¹⁰²⁷</p>	<p>קדש עליון ידוע, קדש תחתון חכמת שלמה, כך גם היא מזומנת לכל חיליה,</p>

¹⁰⁰⁹ נמקה צדפ,מ, וגורס את המוסגר

¹⁰¹⁰ ולהלכה מלי נמחק צמ"מ.

¹⁰¹¹ לפ"מ גור סאת המוסגר.

¹⁰¹² ר' יוסי חולק על כולם, ואמר שאין אנו צריכים לכל זה כי כיון שחלק על התורה שהתורה צותה שאהרן כהן והוא חלק עליה הרי שחלק על השלום (אור יקר).

¹⁰¹³ אפילו החולק על נתיב א' כחולק על השלום (אור יקר).

¹⁰¹⁴ לךך אמת, וצדפ"מ אתעביד.

¹⁰¹⁵ שלא נכנס לג"ע (רח"ו).

¹⁰¹⁶ שונשרף ונבלע (רח"ו).

¹⁰¹⁷ ישראל בסדרם ודגליהם ונשיאיהם וקרואיהם (אור יקר).

¹⁰¹⁸ כעין סדר האצילות ומדריגותיו (אור יקר).

¹⁰¹⁹ בי"ע (רח"ו), ולפי זה שמא קדישא היא מלכות שמשפעת בבי"ע (מ"מ), ועי"ל ו"ק דז"א (מ"מ). עי' בהגר"א בספד"צ כז ע"ד שזה ע"ס דקדושה [דאצילות].

¹⁰²⁰ היינו האצילות שהשם בן ד' אותיות רומז בהם: 'י חכמה, ה' בינה, ו' ת"ת, ה' מלכות (אור יקר).

¹⁰²¹ חכמה (אור יקר). מלכות (רח"ו), ולפי זה מ"ש כנונא דאינן כתרין וכו' ר"ל כמו שה"ק מזומנים מאבא הנק' קדש עלאה ה"נ קדש תתאה (מ"מ).

¹⁰²² בעת שהמלכות הנק' מועד היא מתפשטת בעולם התחתון, היינו ביום טוב ושבת (אור יקר).

¹⁰²³ זמינן (לךך אמת).

¹⁰²⁴ מלכות הנקראת שמן משחת קדש חכמת שלמה (רח"ו), קדש עלאה פי' אבא, קדש תתאה פי' מלכות (מ"מ).

¹⁰²⁵ גם הם מכינים את עצמם לקבל כמו שהיא מכינה את עצמה להשפיע (אור יקר).

¹⁰²⁶ לךך אמת, וצדפ"מ נמחק.

¹⁰²⁷ בי"ע (רח"ו).

<p>ואינן חיילין כולו זמינין לאתעטרא¹⁰²⁸ בהאי קדש תתאה בזמנא דמועד שרייא בעלמא וכגוונא¹⁰²⁹ דחילהא קיימין לעילא ה"נ קיימי ממנן דעמא כדוגמא דילה¹⁰³⁰ לתתא¹⁰³¹ וע"ד אקרונ קראי מועד ובגין דאנון לתתא קראי מועד חסר¹⁰³² (כגוונא דלעילא)¹⁰³³ אבל בשלימו יתיר אינון</p>	<p>ואותם חיילות כולם עתידים להתעטר בקדש תחתון זה, בזמן שמועד שרוי בעולם, וכדוגמא שחיליה עומדים למעלה, כך גם עומדים ממוני העמים כדוגמתה למטה, ועל זה נקראו "קראי מועד", ומשום שהם למטה קראי מועד חסר (כדוגמא שלמעלה), אבל הם בשלמות יתרה.</p>
<p>אנשי שם ודאי ולא אנשי יי¹⁰³⁴ ודא¹⁰³⁵ הוא רוא בנקבו שם¹⁰³⁶ יומת ואוקימנא ועל דא אקרי הכא¹⁰³⁷ אנשי שם ודאי כיון דמסטרא דגבורה קא אתיין אנשי שם אינון¹⁰³⁸ הא שבחא דלהון יתיר¹⁰⁴⁰ אבל אינון נטלו לגרמייהו ואתאחדו במחלוקת</p>	<p>"אנשי שם", ודאי ולא אנשי השם, וזהו סוד "בנקבו שם יומת", ובארנו, ועל זה נקרא כאן "אנשי שם" ודאי, כיון שמצד הגבורה באים, "אנשי שם" הם, הרי שבחם יתר, אבל הם לקחו לעצמם ונאחזו במחלוקת.</p>
<p>בקר ויודע יי את אשר לו (במדבר טז ה) אמאי בקר¹⁰⁴¹ ואמאי קדוש¹⁰⁴² ולא טהור¹⁰⁴³ אלא אינון¹⁰⁴⁴ מסטרא דטהור קא אתיין וקדוש כהנא אמר משה בקר דכדין כתרא¹⁰⁴⁵ דכהנא¹⁰⁴⁶ אתער בעלמא אי אתון כהני הא בקר פלהו עבודה דבקר¹⁰⁴⁷</p>	<p>"בוקר ויודע ה' את אשר לו" למה "בוקר", ולמה קדוש ולא טהור, אלא הם באו מצד של טהור, וקדוש [הוא בחי' כהן. אמר משה "בוקר" שאז כתר הכהן מתעורר בעולם, אם אתם כהנים הרי בוקר, עבדו עבודת הבוקר,</p>

¹⁰²⁸ לרך אמת, וזדפ"מ לאעטרא.
¹⁰²⁹ לרך אמת, וזדפ"מ כגוונא.
¹⁰³⁰ כדוגמא דילה נמחק זדפ"מ ובמקומו איתא דלהון, וזדכך אמת כגוונא דלהון.
¹⁰³¹ במלכותא דארעא, היינו ישראל כנ"ל, יש י"ב נשיאים כנגד י"ב גבולי אלכסון שהם מהתפארת, וע' זקנים נגד ע' ענפים שב"ב גבולים (אור יקר).
¹⁰³² התחתונים יותר נגד חיילי המלכות (אור יקר). שאינם שוים לקרואי ת"ת למעלה, והחסרון מורה על המלכות שהיא לבנה חסרה (אור יקר, מ"מ).
¹⁰³³ לפ"מ גורס את המוסגר.
¹⁰³⁴ לרך אמת, וזדפ"מ אנשי השם.
¹⁰³⁵ אנשי שם הוא מלכות אדניי ולא אנשי הוי, ת"ת, שהמלכות נקראת בשם שהיא לבוש לשם הוי"ה (אור יקר), שלא השיגו הוי"ה (מ"מ).
¹⁰³⁶ היין ומלכות (אור יקר).
¹⁰³⁷ לרך אמת, וזדפ"מ נמחק.
¹⁰³⁸ משום שקשה, כיון שקראם קראי מועד למה עוד נקראו אנשי שם, אלא מפני שאלו באו לצד הגבורה עם קרח, שהיה לוי, הרי שנאחזו בגבורה עצמה, ראוי שיתעלו מן החסרון ויקרא אנשי שם שהוא גבורה תתאה שבא מגבורה עלאה (אור יקר).
¹⁰³⁹ כיון למסטרא דגבורה קא אתיין אנשי שם אינון תוספת של הדכך אמת, ולא מופיע זדפ"מ.
¹⁰⁴⁰ כיון שזכו לעלו למלכות ונקראים ומזומנים ממנה בודאי יש להם מעלה על כל ישראל (מ"מ).
¹⁰⁴¹ למה דחה הדבר ליום אחר בבוקר (אור יקר). היה לו לומר מחר כמ"ש אח"כ אתה והם ואהרן מחר (רח"ו).
¹⁰⁴² לה"פ: וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו.
¹⁰⁴³ וכי אין הקב"ה חפץ בטהורים (אור יקר). צ"ע אם החילוק בין קדוש לטהור היא בזה שטהור יש כנגדו והוא טמא, וכן כשר פסול, מותר אסור, אבל קדוש הוא למעלה מו"ק.
¹⁰⁴⁴ לויים (אור יקר).
¹⁰⁴⁵ ספירה כנ"ל הערה 1019.
¹⁰⁴⁶ חסד (אור יקר), חסד הנקרא בקר (מ"מ).
¹⁰⁴⁷ ואז יתחדשו הח"ג בדעת (רמ"ז).

<p>וכדין ויודע יי¹⁰⁴⁸ את אשר לו¹⁰⁴⁹ ואת הקדוש את אשר לו סתם דא ליווא¹⁰⁵⁰ ואת הקדוש דא כהנא כדין והקריב אליו ולית מאן דאבחיין מלה אלא בקר אי תתחזון לאשתארא בסטר דינא בקר לא סביל לכו¹⁰⁵¹ דהא לאו זמניה הוא</p>	<p>ואז "וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש", "את אשר לו" סתם זה הלויים, "ואת הקדוש" זה הכהן, אז והקריב אליו, ואין מי שיבחין בדבר אלא בוקר, אם תהיו ראויים להשאר בצד הדין, בוקר לא יסבול אתכם, שהרי לא זמנו הוא.</p>
<p>ואי תתחזון לאשתארא בחסד הא זמניה הוא ותשתארון גביה ויקבל לכו במה בקטרת דהא קטרת בעי לשושבינא לאתקטרא על ידיה בכלא¹⁰⁵² ולא תקשרא מאן שושבינא דא כהנא ובג"כ והיה האיש אשר יבחר יי' הוא הקדוש ולא הפחור תרין דרגין אינון קדוש וטהור כהן קדוש לוי טהור וע"ד הקדוש כתיב</p>	<p>ואם תהיו ראויים להשאר בחסד, הרי זמנו הוא, ותשארו אצלו ויקבל אתכם. במה [נבחין את זה], בקטורת, שהרי קטורת צריכה אהובים להתקשר על ידו בכל, ולהתקשר. מי השושבין, זה הכהן, ולכן "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש" ולא הטהור, שתי דרגות הן, קדוש וטהור, כהן קדוש, לוי טהור, ועל זה "הקדוש" כתוב.</p>
<p>ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר ת"ה משה ואהרן מסרו גרמייהו למיתה¹⁰⁵³ במה בגין דכתיב ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות רוחת כתיב חסר וא"ו ובג"כ אילנא דמותא הוא ובכל אתר נפילת אנפין לההוא אתר הוי¹⁰⁵⁴ וע"ד אל אלהי אל¹⁰⁵⁵ הה"ד ואל זועם בכל יום אלהי הרוחות דאיהו אתר צרורא דנשמתין דעלמא¹⁰⁵⁶ וכל נשמתין תמן סלקין ומתמן אתיין (נ"א תמן אתחזיין)¹⁰⁵⁷</p>	<p>"ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות לכל בשר", בא וראה, משה ואהרן מסרו עצמם למיתה. במה [ראים זאת*##], משום שכתוב "ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות", כתוב רוחת חסר וא"ו, ומשום זה עץ המות הוא, ובכל מקום נפילת אפים לאותו מקום היה, ועל זה "אל אלהי", "אל" זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום". "אלהי הרוחות" שהוא מקום צרור נשמות העולם, וכל הנשמות לשם עולות, ומשם באות (שם נראות).</p>
<p>רבי יהודה פתח (איוב לד ב) שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו¹⁰⁵⁸ לי האי קרא אליהוא</p>	<p>רבי יהודה פתח "שמעו חכמים מלי ויודעים האזינו לי" פסוק זה אליהוא</p>

¹⁰⁴⁸ ת"ת שהוא אמצעי (אור יקר). אז יתחזק אור היסוד בשלמות החסדים כי אז יתגלה שם הו"ה על ד' המילואים [עסמ"ב] ויהיו חסדים שלימים והוא גילוי של שם הו"ה (רמ"ז).
¹⁰⁴⁹ מהשמאל הגבורה שמתמן לויים ומהימין חסד שמשם הכהנים (אור יקר).
¹⁰⁵⁰ כמ"ש (במדבר ח יח) ואקח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל (אור יקר).
¹⁰⁵¹ אינו זמן להמשיך הגבורות ולכן הבוקר לא יסבול אתכם (רמ"ז).
¹⁰⁵² סגולת הקטורת לקשר העולמות ממטה למעלה וממעלה למטה דוגמת קיטור דקטורת שהיה עולה ממזבח הזהב ומגיע עד גגו של היכל וחוזר ויורד ומתפזר ומבסס את כל הבית (רמ"ז). עי' תיקו"ז סב ע"ב: עשן הקטרת (איהו כללא דאורייתא קשורא דיליה פקודין דעשה) לקשרא ולקרבא ימינא בשמאלא דעמודא דעשן איהו עמודא דאמצעיתא.
¹⁰⁵³ בסוד אליך ה' נפשי אשא (אור יקר). ועי' הערה בסוף הספר.
¹⁰⁵⁴ למסור אדם נשמתו אליה בסוד מ"נ כדי להתייחד על ידי נשמתו בת"ת ואפשר שעשו זה כדי להשקט את הדין מעל כל ישראל (אור יקר), לעורר מ"ן (רח"ו).
¹⁰⁵⁵ שם המלכות (אור יקר)
¹⁰⁵⁶ הנשמות באות מבחי' א"ל שהרי על ידיהם הם גורמים פגם בה (אור יקר).
¹⁰⁵⁷ (נחזק זלפ"מ, וזנפ"ח) (פער ז פרק יח).
¹⁰⁵⁸ לא הזכיר נבונים שזה שרשו של אליהו, וקרא לחכמה ודעת שהם מתפשטים עמו בפעולת דין הממותק (רמ"ז).

<p>אמרו¹⁰⁵⁹ ת"ח מה כתיב ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'¹⁰⁶⁰ דהא אינן הו אמרין מלין ואיוב לא הוה אתנחם עליהו מהכא אוליפנא מאן דעאל לנחמא לאבל בעי ליסדא מלין בקדמיתא</p>	<p>אמרו. בא וראה, מה כתוב "ובשלשת רעיו חרה אפו על אשר לא מצאו מענה וגו'", שהרי הם היו אומרים דברים, ואיוב לא היה מתנחם עליהם. מכאן למדנו (&), מי שנכנס לנחם את האבל צריך ליסד דברים בתחילה,</p>
<p>קעז/א</p>	
<p>דהא חברייה דאיוב הו אמרי מלי קשום אבל לנחמא ליה לאו בגין דבעי מלין דאיהו יודי עליהו (בארח קשום)¹⁰⁶¹ וכדין יקבל עליה דינא¹⁰⁶² ויודי למלכא קדישא עליה מה כתיב (איוב לב ד) ואליהו חכה¹⁰⁶⁴ את איוב בדברים וגו' דאודי לבתר לקב"ה וקביל עליה דינא דשמיא</p>	<p>שהרי חבריו של איוב היו אומרים דברי אמת, אבל לנחמו לא, משום שצריך דברים שהוא יודה עליהם (בדרך אמת), ואז יקבל עליו את הדין ויודה למלך הקדוש עליו. מה כתוב "ואליהו חכה את איוב בדברים וגו'", שהודה אחר כך לקדוש ברוך הוא וקבל עליו דין שמים.</p>
<p>ת"ח כתיב¹⁰⁶⁵ (איוב לד י) לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול¹⁰⁶⁶ לכן אנשי לבב שמעו לי שלימין בכלא לאבחנא מלין חלילה לאל מרשע הה"ד ואל זועם בכל יום¹⁰⁶⁷</p>	<p>בא וראה, כתוב "לכן אנשי לבב שמעו לי חלילה לאל מרשע ושדי מעול". "לכן אנשי לבב שמעו לי", שלימים בכל, להבחין דברים. "חלילה לאל מרשע", זהו שכתוב "ואל זועם בכל יום".</p>

¹⁰⁵⁹ וכל דברו בחכמה ובהכרח יש בו סוד (אור יקר), שאליהו הוא יצקח ולהיותו שורש הדין ולכן נתעורר להוכיח את איוב ולהורות לו צדק דין העליון, וגם הודיעושהווא ית' רחום בדין ושכל צרותיו היו לטובתו (רמ"ז).

¹⁰⁶⁰ קראם רעיו שהיו כולם בעלי דינים מצד השמאל אבל להיותו דין ממותק ושבו ניוון איוב לטובתו לכן חרה אפו בהם שלא מצאו מענה להתחיל בו בנחמם את איוב (רמ"ז).

¹⁰⁶¹ לפ"מ גור סאת המוסגר

¹⁰⁶² ללעילא (נוסף בלור יקר).

¹⁰⁶³ כלומר יצדיק דין שמים עליו (אור יקר).

¹⁰⁶⁴ מלשון צד, או אפשר לשון המתנה (אור יקר).

¹⁰⁶⁵ עי' ח"א קפ ע"א.

¹⁰⁶⁶ צריך לתת טעם לשני העניינים, האחד למה לא נזכר בפסוק זה שם הו"ה [ושם אדנ"י] כמו שנזכר שם שד"י, והשני למה לא כילינהו כחדא, חלילה לאל שדי מרשע ומעול. אכן יובן בהקדים מ"ש בסוף דרוש תלת עלמין (מבוא שערים ש"ג ח"ב פט"ז) וז"ל, אם תצרף ב' עולמות אלו שהם יותר דינין [קשים כנודע], כי בבריאה הקליפות מועטים [ואינם מתערבין, אך ביצירה ועשיה הקליפות מתערבין], ואז זה האל דיצירה ועשיה זועם באלו הקליפות כנזכר בזוהר פרשת צו ל ע"ב ובפרשת במדבר קיט ע"ב, ולכן א"ל הו"ה וא"ל אדנ"י בגי' א"ל זוע"ם, ע"כ. למדנו מכאן כי ב' שמות דאל הו"ה ואל אדנ"י שניהם נצרפים ונכללים בשם אל אחד לזעום בקליפות. וגם למדנו שהבריאה היא חלוקה מב' עולמות יצירה ועשיה במה שבהן הדינין רבים ובבריאה מועטים, ולכן לא מחתינהו בחדא מחתא, וגם דיו במה שהזכיר שם אל אחד לנגד שני עולמות, וגם לזאת הזכיר אצלם רשע, כלומר שאעפ"י שה"ס היכלי הדין, לא יתנו כח ח"ו אל הרשע רק כל מגמתם ביסורים היא לברור הטוב מהרע. ואצל שם שד"י הזכיר עול שהוא פחות מרשע, והענין כי בב' עולמות התחתונים שגוברות שם הקליפות נמצא שם לפעמים ענין נספה בלא משפט, וכעין שהיה בעשרה הרוגי מלכות דהוה שם עוות דינא כאמור בסוף מדרש הנעלם איכה קיא) על פסוק (קהלת יב, ג) והתעוותו אנשי החיל, ואם כן רשע הוא דלא נמצא שם חלילה להחזיק ידי הקליפה הרשעה אבל עול יוכל להמצא מכח תגבורת הקלי', אבל למעלה בעולם אל שד"י לא ימצא אפילו עול כי הטוב גובר שם. והנה מצאנו שאיוב היה מתרעם על אלו המדות שאמר (כג, טז) ואל הרך לבי ושדי הבהילני, וכתוב (כז, ב) חי אל הסיר משפטי וגו', ושורש כל תלונותיו על דיניו יתברך הנידונים בג' היכלי זכות שבג' העולמות, והיה אומר שגברו עליהם ג' היכלי חובה שכנגדם, ושה' היה חפץ ברעתם, ולעומת כן אמר לו אליהו (לד, י) חלילה לאל מרשע וגו', וכאמור וכו' (רמ"ז).

¹⁰⁶⁷ מלכות כנ"ל (אור יקר).

<p>וּשְׁדֵי מַעוֹל דַּא סְמִיךְ לַקְבֵּלָא דַּא¹⁰⁶⁸ (וּהַא אֹקְמוּה) אַל שְׁדֵי¹⁰⁶⁹ כִּי פּוּעַל אַדָּם יִשְׁלָם לּוֹ הַא בִּנְיָ אֹזִיל בְּהַאי עֵלְמָא¹⁰⁷⁰ וְעֵבִיד עֵבִידְתּוּי וְחֵטִי קָמִי מַאֲרִיָּה הַהוּא עֹבְדָא תְּלִיא עֲלֵיהּ לְשַׁלְמָא לִיהּ דִּינָא הַחַדְדִּי כִּי פּוּעַל אַדָּם יִשְׁלָם לּוֹ הַהוּא עֹבְדָא יִשְׁלָם לּוֹ</p>	<p>"וּשְׁדֵי מַעוֹל", זֶה סְמוּךְ כְּנֶגֶד זֶה, (וְהָרִי פִרְשׁוּה) "אַל שְׁדֵי כִּי פִעַל אַדָּם יִשְׁלָם לּוֹ", הָרִי אַדָּם הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְעוֹשֶׂה מַעֲשָׂיו וְחוּטָא לְפָנֵי רַבּוֹנּוּ, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה תְּלוּי עֲלָיו לְשַׁלָּם לּוֹ דִּין, זֶהוּ שִׁכְתוּב "כִּי פּוּעַל אַדָּם יִשְׁלָם לּוֹ" אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה יִשְׁלָם לּוֹ.</p>
<p>וְעַם כָּל דַּא אִם יִשִּׁים אֱלֹוֹ לְבוּ¹⁰⁷¹ כִּיּוֹן דְּבַר נֶשׁ שׁוּי לְבִיָּה וְרַעוּתִיהּ לְאַתְבָּא קָמִי מַאֲרִיָּה כְּדִין אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת רוּחוֹ וְנִשְׁמַתּוּ אֱלֹוֹ יַאֲסוּף¹⁰⁷² לְאַתְצַרְרָא בְּצַרוּרָא דְחַיִּי וְלֹא שְׁבִיךְ לְנַפְשִׁיהּ לְכַר לְאַתְדַּנָּא בְּדִינָא אַחְרָא¹⁰⁷³</p>	<p>וְעַם כָּל זֶה, אִם יִשִּׁים אֱלֹוֹ לְבוּ, כִּיּוֹן שֶׁהָאָדָם שֵׁם לְבוּ וְרַצוֹנּוּ לְשׁוּב לְפָנֵי רַבּוֹנּוּ, אִז "אַל אֱלֹהֵי הַרוּחוֹת רוּחוֹ וְנִשְׁמַתּוּ אֱלֹוֹ יַאֲסוּף", לְהַצַּרֵּר בְּצַרוּר הַחַיִּים, וְלֹא מִשְׁאִיר נַפְשׁוֹ בְּחוּץ לְהַדוֹן בְּדִין אַחֵר.</p>
<p>רַבִּי יוֹסִי אָמַר הַאי מְלָה רוּזָא (אַחְרָא)¹⁰⁷⁴ הוּא בְּדִינֵין¹⁰⁷⁵ טְמִירִין דְּקַב"ה¹⁰⁷⁶ (אִיּוּב לְדַ יֹא) כִּי פּוּעַל אַדָּם יִשְׁלָם לּוֹ לְאַתְדַּנָּא בְּדִינֵיהּ¹⁰⁷⁷ וּבְאִינּוֹן עֹבְדִין¹⁰⁷⁸ דְּבַר נֶשׁ עֵבִיד בְּהַאי עֵלְמָא וְסִלִּיק לִיהּ לְאַתְדַּנָּא כְּעֹבְדֵי¹⁰⁷⁹ וִיתְאַכִּיד מְעֵלְמָא מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה (שֵׁם יִג) מִי פִקֵּד עֲלָיו אַרְצָה וּמִי שֵׁם תְּבַל כְּלָה מִי פִקֵּד עֲלָיו אַרְצָה דַּא הוּא אַחוּהּ</p>	<p>רַבִּי יוֹסִי אָמַר דְּבַר זֶה סוּד (אַחֵר) הוּא בְּדִינִים הַנִּסְתָּרִים שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, "כִּי פּוּעַל אַדָּם יִשְׁלָם לּוֹ" לְהַדוֹן בְּדִינּוֹ, וּבְאוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁאֲדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמַעֲלֵהוּ לְדוֹן כְּמַעֲשָׂיו וַיֵּאבֵד מִהָעוֹלָם, מַה כְּתוּב אַחֲרָיו "מִי פִקֵּד עֲלָיו אַרְצָה וּמִי שֵׁם תְּבַל כְּלָה", "מִי פִקֵּד עֲלָיו אַרְצָה", זֶהוּ אַחֲיוֹ שְׁגוּאֵל אוֹתוֹ, "וּמִי שֵׁם תְּבַל כְּלָה" שְׁבוּנָה בֵּית וּבוּנָה בִּינֵין עוֹלָם</p>

¹⁰⁶⁸ יסוד (אור יקר).

¹⁰⁶⁹ א"ל מלכות ושד"י יסוד (רח"ו).

¹⁰⁷⁰ כלומר שעוסק בהבלי עולם הזה לאפוקי אם אוסק בדרכי העבודה ובא לפניו חטא שוגג אין

בכוחו לברוא משחית (אור יקר).

¹⁰⁷¹ פי' אליו להקב"ה לשון נסתר (רח"ו).

¹⁰⁷² נפשות אינם תדיר בצרור החיים אלא לעתים שהרי מדור הנפש בעולם הזה בקרב שאין אותו המציאו תצרור החיים, אבל רוח ונשמתו תמיד נאספים בצרור החיים (אור יקר). עי' ב"ע נט ע"ב ש"צ צרור החיים" הוא כינוי למלכות, ושם שורש נשמת דוד. עי' שער הגלגולים, הקדמה כב שמעלה זו של דוד שייכת לכל הצדיקים, וז"ל, והנה הצדיקים גמורים כדוד המלך ע"ה ודניאל, הוצרכו להתבשר מאתו יתברך, שינוחו בעולם הבא ולא יצטרכו לעונשים ולגלגולים האלה, וכמ"ש דוד המלך ע"ה לולי האמנתי לראות בטוב ה' בארץ החיים וגו'. וכתוב אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי וגו'. ונתבשר ע"י אביגיל הנבואה, באמרה והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים וגו', ע"כ. ועי' זהר ויחי רכו ע"ב ז"ל: בתר תריסר ירחי נייחין כלא גופא שביק (נ"א שכיך) בעפרא נפשא אתצרייר ואתנהיר ברוחא במאנא דאתלבש רוחא אתענג בגנתא דעדן נשמתא סלקא לצרורא דענוגא דכל ענוגין וכלא אתקשר דא בדא לזמנין ידיען [תרגום: אחר שנים עשר חדש כולם נחים, הגוף נשאר [נח] בעפר, הנפש נצרת ומאירה ברוח בכלי שמתלבשת, הרוח מתענגת בגן עדן, והנשמה עולה לצרור של ענג כל הענוגים, והכל נקשר זה בזה לזמנים ידועים.], ע"כ. עי' בבהגר"א על תיקו"ז ג ע"א וז"ל, בעוה"ז דא גן כו', שהן ג' עולמות שנת"ן שוכנים בתוכם, נפש בעוה"ז, ורוח בג"ע, ונשמה בצרורא דחיי שהיא עלמא אריכא, ונקרא אריכא דשם אריכא דאנפין שאין שם דין כלל, ע"כ. ר"ל הקב"ה יאספם אליו (רח"ו).

¹⁰⁷³ היינו בדין החיצונים אבל בדין של קדוש עליון נידונת (אור יקר).

¹⁰⁷⁴ לפ"מ גורם את המוסגר.

¹⁰⁷⁵ לרך אמת, וכדפ"מ בל"ינן.

¹⁰⁷⁶ סוד הגלגול (רח"ו), ה"ס הגלגול המיוסד על סודות עולם התהו ומלכין קדמאין ותיקונים

(רמ"ז).

¹⁰⁷⁷ ידעו הוא כמה גדולה מצות פריה וריבה (רמ"ז).

¹⁰⁷⁸ ירצה שדבר זה לא ישתלם בכח תורה ומצות, כי צדריך שיהיה ע"י מעשה הזווג (רמ"ז).

¹⁰⁷⁹ שמיעט את הדמות ולא הוליד (רח"ו).

<p>דפריק ליה ומי שם תבל כלה דבאני ביתא ובני בניין עלמא¹⁰⁸⁰ ותקונא וישובא</p>	<p>ותקון וישוב.</p>
<p>מה כתיב בתריה אם ישים אליו לבו האי בר נש דפקיד עליה למבני בניינא בעי לכוונא לבא ורעותא לגביה דההוא מיתא¹⁰⁸¹ מכאן בר נש דאתי על ההיא אתתא בגין שפירו ותיאובתא דילה הא בניין עלמא לא אתבני דהא רעותא ולבא לא אתכוון לגבי מיתא</p>	<p>מה כתוב אחריו "אם ישים אליו לבו אדם", זה שצוה עליו לבנות בנין, צריך לכוון לב ורצון אל אותו המת, מכאן אדם שבא על אותה אשה בשביל יופי ותאוה שלו, הרי בנין עולם לא נבנה, שהרי רצון ולב לא התכוון אל המת.</p>
<p>ובגין כך כתיב אם ישים אליו לבו ברעותא דלבא דיכוין לגביה כדין רוחו ונשמתו אליו יאסוף ואתמשך גביה לאתבנאה בהאי עלמא מה כתיב בתריה (שם טו) יגוע כל בשר יחד ואדם על עפר ישוב יגוע כל בשר יחד ההוא גופא יתבלי בעפרא וכל ההוא בשרא והשתא אדם על עפר ישוב הא חדתותין דבנינא כמלקדמין ויתוב על עפרא דבניינא דגופא אחרא כמה דהוה בקדמיתא ועל דא רוחא ונשמתא בידוי דקב"ה וחיים עליהו דבני נשא דלא יתאבידו מהאי עלמא ומעלמא אחרא בגין כך אל אלהי הרוחות לכל בשר¹⁰⁸²</p>	<p>ולכן כתוב "אם ישים אליו לבו ברצון הלב" שיכוון אליו, "אז רוחו ונשמתו אליו יאסוף", ונמשך אליו להבנות בעולם הזה, מה כתוב אחריו "יגוע כל בשר יחד, ואדם על עפר ישוב", "יגוע כל בשר יחד", אותו גוף יבלה בעפר וכל אותו בשר, ועכשיו "אדם על עפר ישוב", הרי התחדשות הבנין כמקדם, וישוב על עפר של בנין של גוף אחר כמו שהיה בהתחלה, ועל זה רוח ונשמה בידי הקדוש ברוך הוא, וחס על בני אדם שלא יאבדו מהעולם הזה ומעולם אחר, בגלל זה "אל אלהי הרוחת לכל בשר".</p>
<p>ויאמר משה אל אהרן קח את המחיתה וגו' רבי חייא פתח (משלי טו יד) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה כמה אית להו לבני נשא לאסתמרא מחובייהו¹⁰⁸³ ולנטרא עובדייהו¹⁰⁸⁴ דהא בכמה זמנין עלמא אתדן ובכל יומא ויומא עובדין במתקלא סלקין ומשגיחין עלייהו לעילא ואכתיבו קמיה וכד עובדייהו דבני נשא לא מתכשרן קמי מלכא סליק רוגזא ודינא אתער הה"ד חמת מלך מלאכי מות וע"ד בכל יומא ויומא בעי ב"נ לאזדהרא מחובוי</p>	<p>"ויאמר משה אל אהרן קח את המחיתה וגו'", רבי חייא פתח "חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה" כמה יש להם לבני אדם להשמר מחטאייהם ולשמור מעשייהם, שהרי בכמה זמנים העולם נדון, ובכל יום ויום המעשים עולים במשקל ומשגיחים עליהם למעלה, ונכתבים לפניו, וכשמעשי בני אדם לא כשרים לפני המלך, עולה הרוגז ומתעורר הדין, זהו שכתוב "חמת מלך מלאכי מות", ועל זה בכל יום ויום צריך אדם להזהר מחטאיו.</p>
<p>ואיש חכם יכפרנה בשעתא דמאריהון</p>	<p>"ואיש חכם יכפרנה", בשעה שבעלי הדינים עומדים על העולם והרוגז</p>

¹⁰⁸⁰ שתיקן לאחיו, ואדם נקרא עולם קטן (מ"מ).
¹⁰⁸¹ להביא רוחו ונשמתו של מת שם להתגלגל בגוף עושה לו שם אמנם הנפש אינה מתגלגלת
כלל כדפירש בסבא, ולכן רק נאמר רוח ונשמתו (אור יקר). לכוין ביבום לשם מצוה (רח"ו).
¹⁰⁸² להתפלל שלא יכלה כולם וירחם עליהם כדרכו בסוד הגלגול שחשב מחשבות לבלתי ידח
ממנו נדח (אור יקר).
¹⁰⁸³ לשוב מהם בתשובה (אור יקר).
¹⁰⁸⁴ שלא יחטא (אור יקר).

<p>דינין קיימין על עלמא ורוגזא תלי אי אשתכח בדרא זכאה דרשים לעילא¹⁰⁸⁵ קב"ה אשגח ביה ואשתכך רוגזא למלכא דאתרגז על עבדוי והוה תבע על סנטירא¹⁰⁸⁶ למעבד דינא</p>	<p>תלוי, אם יש בדור צדיק שרשום למעלה, הקדוש ברוך הוא משגיח עליו ושוכך הרוגז [משל] למלך שרוגז על עבדיו, והיה תובע את השוטר לעשות דין.</p>
<p>אדהכי עאל רחימא דמלכא וקם קמיה כיון דחמא ליה מלכא אתנהירו אנפוי שארי ההוא רחימא דמלכא לאשתעי בהדיה¹⁰⁸⁷ ומלכא חדי</p>	<p>בין כך נכנס אהובואוהבו של המלך ועמד לפניו, כיון שראה אותו המלך, האירו פניו, נשאר אותו אהוב המלך לדבר אתו, והמלך שמח.</p>
<p>לבתר כד אתא סנטירא חזא אנפוי דמלכא¹⁰⁸⁸ הדא¹⁰⁸⁹ אסתלק ואזיל ליה ולא עביד דינא וכדין ההוא רחימא בעי למלכא על עבדוי ומכפר להו ובג"כ ואיש חכם יכפרנה</p>	<p>אחר כך, כשהגיע השוטר וראה פניו של המלך שמחים, הסתלק והלך לו, ולא עשה דין. ואז אותו אהוב בקש מהמלך על עבדיו ומכפר להם, ומשום זה "ואיש חכם יכפרנה".</p>
<p>אוף הכא כד חמא משה דרוגזא הוה</p>	<p>גם כאן כשמשה ראה רוגז היה</p>
<p>קעז/ב</p>	
<p>תלי מיד ויאמר משה אל אהרן בנין דאיהו שושבינא דמטרוניתא¹⁰⁹⁰ וקטרת לא סלקא אלא בידוי¹⁰⁹¹ דאיהו אסני שלמא¹⁰⁹² בעלמא וקשיר קשרא דמהימנותא¹⁰⁹³</p>	<p>תלוי מיד "ויאמר משה אל אהרן" משום שהוא חבר המלכה, וקטורת לא עולה אלא בידו, שהוא מרבה שלום בעולם, וקושר קשר האמונה.</p>
<p>קטרת הא אוקמוה¹⁰⁹⁴ חדוותא דעילא ותתא קשורא דמהימנותא סליקו דרוגזא הה"ד שמן וקטרת ישמח לב וכדין ואיש חכם יכפרנה ינקי וידכי לההוא רוגזא ורחמין מתערין</p>	<p>קטורת הרי פרשוה, שמחה שלמעלה ושלמטה, קשר האמונה סילוק הרוגז, זהו שכתוב "שמן וקטורת ישמח לב", ואז "ואיש חכם יכפרנה", ינקה ויטהר אותו רוגז ורחמים מתעוררים.</p>
<p>רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים" משום שהם גזע ושורש</p>	<p>רבי אלעזר (נ"א רבי אבא) אמר "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים" משום שהם גזע ושורש</p>

¹⁰⁸⁵ עי' ב"ע קטז ע"ב: חוטמא דז"א הוא כסא מלכותו מלך במשפט יעמיד ארץ וביטול הדינים הוא ע"י חוטמא דע"ק שהוא בחי' יסוד דרדל"א כמ"ש ויסוד נק' אי"ש בסוד כי כאיש גבורתו.

¹⁰⁸⁶ שר הטבחים, סמא"ל (אור יקר), שוטר העיר (דרך אמת).

¹⁰⁸⁷ דברי שבח והודאה דהיינו ג' ראשונות (אור יקר)

¹⁰⁸⁸ היינו הספירות העליונות (אור יקר).

¹⁰⁸⁹ שהמשך להם השפע הצדיק והארים מהבינה שהיא נקראת שמחה (אור יקר).

¹⁰⁹⁰ עי' לעיל כ ע"א: משה שושבינא דמלכא הוה ודא תפארת מתמן סנהדרי גדולה אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות ה"א זעירא קרינן ליה. ועי' בהגר"א על תז"ח לב ע"ג: ואהרן שושבינא דמטרוניתא אמר שאל יבא בכל עת השכינה אל הקב"ה כי אם בעתים ידועים שהוא זיווגא דמטרוניתא ובה יבא אל הקדש אבל בלעדה לא וזהו כי אם בזאת.

¹⁰⁹¹ כללותו של הקטרת היא לחלק ולהעלות י"א ניצוצין שהם חיות הקלי' (ע"ח שבירה ב).

¹⁰⁹² שהכהן המשמש הוא סוד מלך הדר שמתחבר לאשתו, והוא מרבה כח היסוד ומתקיים הברית ברית כהונת עולם (רמ"ז).

¹⁰⁹³ עי' לעיל יא ע"ב: [ספירה] שתיתאה יהו"ה רחמי, שלימו דכלא, עקרא דכלא, קשרא די מהימנותא, אחיד לכל סטרין, ודא תפארת ישראל. היינו שהוא מקשר ומאחד את הספירות (אור יקר).

¹⁰⁹⁴ פי' בינה (מ"מ).

¹⁰⁹⁵ נמחק כלפ"מ

<p>משפחות הקהתי מתוך הלויים בנין דאינון גזעא ושרשא דליוא¹⁰⁹⁶ (שם יט) וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו דבעי כהנא לאתקנא להו דאע"ג דקריבין אינון לקודשא לא ייעלון אלא בתקונא דכהנא דהוא ידע סימנא דימטון לגביה ולא יתיר¹⁰⁹⁷ וכד מכסיא למאני קודשא¹⁰⁹⁸ כד כסויא אחרא שרי ואסיר לון לקרבא למחמי דהא מלה בחשאי לא אית לגבייהו אלא לכהני (וע"ד)¹⁰⁹⁹ דמלה דלהון¹¹⁰⁰ ועובדא דלהון ברזא ובחשא¹¹⁰¹ וליוא לארמא קלא¹¹⁰³</p>	<p>הלויים, "וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו", שצריך הכהן לתקנם, שאף על גב שהם קרובים לקודש לא יכנסו אלא רק בתקון הכהן שהוא יודע סימן שיגיעו אליו ולא יותר, וכשמכסים לכלי הקודש, אז שורה כסוי אחר, ואסור להם להתקרב ולראות, שהרי דבר בחשאי אין להם אלא לכהנים, (ועל זה) שדבריהם ומעשיהם בסוד ובחשאי, וללויים להרים קול.</p>
<p>בג"כ כהני בחשאי וברזא¹¹⁰⁴ וע"ד אסיר לון המרא¹¹⁰⁵ דחמרא לארמא קלא¹¹⁰⁶ ולגלאה רוין איהו בג"כ ליואי אתמסרו לארמא קלא דהא בדינא אתאחד דינא באתגלייא¹¹⁰⁷ איהו ולפרסמא מלה קמי בלא</p>	<p>בגלל זה כהנים בחשאי ובסוד, ועל זה אסור להם יין, שיין להרמת קול ולגלוי סוד הוא, בגלל זה לויים נמסרו להרמת קול, שהרי בדין נאחזים, דין בגלוי הוא, ולפרסם דבר לפני הכל.</p>
<p>אבל כהנא כל מלוי ברזא ובחשאי ולא</p>	<p>אבל כהן כל דבריו בסוד וחשאי ולא בגלוי, (סימן הכל שמאל תהא דוחה</p>

¹⁰⁹⁶ קהת הוא הבכור של לוי ולכן הוא כמו שורש לכולם (אור יקר). קהתי הם ה' גבורות דדעת דנוק', גרשון הם ה"ג דגופא דנוק' מררי הם ה"ג שביסוד דנוק' ושרש הגבורות הם בדעת ומשם היו בני קהת (רח"ו), ולכן אמר שהם גזע ושרש דלוי ששרש הגבורות הם בדעת ומשם היו בני קהת, ולכן אמר הכתוב בכתף ישאו לפי שבני קהת הם מה"ג דדעת דנוק' שהוא בין כתפין דילה (מ"מ).
¹⁰⁹⁷ הכהן יודע תחום מחיצתם, שהחסד יודע תחום כניסתה של הגבורה אל הספירות העליונות שאין לה ליכנס יותר (אור יקר).

¹⁰⁹⁸ הוא סוד אור מקיף כעין החשמ"ל המגין ומכסה האור הפנימי אור גימ' ר"ז לפי שהוא נסתר בתוך הפנימיות והגבורות הן המלבישות אותו מבחוץ ולכן אסור ללויים להסתכל בכלים הפנימיים (רמ"ז).

¹⁰⁹⁹ לפ"מ גורם את המוסגר

¹¹⁰⁰ מעשה הקרבן עיקרו בכוונת המחשבה ללא דיבור (אור יקר). הוא סוד ברכת כהנים שסודה בצלם דאבא כידוע שאע"פ שהוא סוד מקיף הוא פנימי ונעלם בתוך צלם דאימא (רמ"ז).
¹¹⁰¹ לרך אמת, ודלפ"מ נמחק.

¹¹⁰² סוד הספירות בחשאי הם הג"ר הדבקות באין סוף כנודע (אור יקר).

¹¹⁰³ בשיר (אור יקר).

¹¹⁰⁴ הלויים בקולם שהוא סוד דין בוקעים האוירים ומעלין פנימיות העולמות לעורר את האהבה והכהנים מורידים השפע של הזוג הקדוש שנעשה בצניעות וברזא סוד היסוד והאור (רמ"ז). ועי' ב"ע לח ע"ב: הקול הוא דנביע בגרון והוא סטרא דבינה שירדה בגרון דע"ק והוא יוצא מן הריא"ה סוד גבורה ר"ו וה' אונות הריאה הם ה"ג בוצד"ק ולכן כל עסקם של הלויים שהם אתיין מסט' דגבורה הוא לארמא קלא בשיר והשיר הוא בנסכים כמ"ש אין אומרים שירה אלא על היין וכבר כתבנו למעלה שסוד יין של נסכים הוא לבסמא במו"ס יין דמנטרא וכהנא הוא בחשאי במחשבה חכמה סט' דחסדים ואמרו וברזא כידוע שכל רז"א הוא ביסוד והוא החסד דגניז בפומא דאמה.

¹¹⁰⁵ ניסוך היין הוא סוד הגבורות דאימא ולכן היה בקולות ושיר כי השיר סוד הגבורה והקול מסטרא דאמא קול גדול ולכן היה שמואל הנביא לוי שנולד מן חנה גי' ס"ג שהיא אמא עלאה ותקן כ"ד משמרות לויים בשירם וא"כ הכהן שהוא חסד אסור להתערב בדבר שאינו מינו (רח"ו).

¹¹⁰⁶ להלל עליו כנודע ודרשו נכנס יין יצא סוד (אור יקר).

¹¹⁰⁷ מלכות (אור יקר).

<p>באתגלייא (סימנא דכלא שמאל תהא דוחה וימין מקרבת¹¹⁰⁸)¹¹⁰⁹ בגין דאיהו ימינא (מקרב)¹¹¹⁰ כד דינין שריין בעלמא מסטרא דשמאלא ימינא יהא מקרבא ובמה בקטורת דאיהו בחשאי¹¹¹¹ ברזא דקיק ופנימאה מכלא¹¹¹²</p>	<p>וימין מקרבת), משום שהוא ימין (מקרב). כשדינים שרויים בעולם מצד שמאל, ימין תהא מקרבת, ובמה, בקטורת, שהיא בחשאי, בסוד דקיק ופנימי מהכל.</p>
<p>ת"ח כד האי מדבחה אהרא¹¹¹³ שארי לאתערא אתערותא¹¹¹⁴ כד לא ישתכחו זכאין מדבחה פנימאה¹¹¹⁵ אתער לגביה וקאים לקבליה ודינין משתככי¹¹¹⁶ וע"ד קיימא לקבל דא וכדין דינא אסתלק</p>	<p>בא וראה כשמזבח הזה האחר מתחיל לעורר התעוררות, כשלא נמצאים צדיקים מזבח פנימי מתעורר אליו ועומד מולו, והדינים שוככים, ועל זה עומד מול זה, ואז הדין מסתלק.</p>
<p>ר' אלעזר אמר זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים בשעתא דבני קהת נטלין קדש קדשים כדין אתי כהנא והפי כלא עד לא יקרבו לנטלא ליה ולא הוו חמאין לעלין מה דאינון נטלין אלא בכסוייא מנייהו כמה דכתיב ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך ורוב כסוייא דמאני מקדשא תכלת איהו בגין דתכלת הא אוקמוה ואתמר בתר דאתכסייא כלא מקרבין בני קהת דנטלין ולא מקרבין אלא באינון בדים דנפקין לבר הה"ד וכלה אהרן ובניו לכסות את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'</p>	<p>רבי אלעזר אומר "זאת עבודת בני קהת באהל מועד קדש הקדשים" בשעה שבני קהת לוקחים קדש קדשים, אז בא כהן וחופה הכל, עד שלא יקרבו ללקחו, ולא ראו מעולם מה שהם לוקחים, אלא הכל מכוסה מהם, כמו שכתוב "ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה והורידו את פרוכת המסך", ורוב כסויי כלי המקדש הם תכלת, משום שתכלת הרי בארוה ונתבאר, אחרי שהתכסה הכל, מתקרבים בני קהת שלוקחים ולא מתקרבים אלא באותם בדים שיוצאים החוצה, זהו שכתוב "וכלה אהרן ובניו לכסת את הקדש וגו' בנסוע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת לשאת וגו'".</p>
<p>בג"כ קטרת דאיהי פנימאה וכל מה די ברזא לכהנא אתמסר וע"ד ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל ויתן את הקטרת דאיהו פנימאה רזא דכהנא כדין ויכפר על העם ויעמוד בין המתים בין החיים בין אילנא דחיי בין אילנא דמותא כדין ימינא קריב דא בדא ותעצר המגפה</p>	<p>לכן קטורת שהיא פנימית וכל מה שבסוד לכהן נמסר, ועל זה "ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל" ויתן את הקטורת שהיא פנימית סוד הכהן, אז "ויכפר על העם ויעמוד בין המתים ובין החיים", בין עץ החיים ובין עץ המות, אז הימין מקריב זה לזה, "ותעצר המגפה",</p>

¹¹⁰⁸ שמאל שהיא סטרא דלוי תהא דוחה המלכות למטה שיתעוררו דיניה , ויין מקרבת אותה שתעלה ותתעלם להתייחד עם התפארת בוד הכהן (אור יקר).

¹¹⁰⁹ לפ"מ גורם את המוסגר.

¹¹¹⁰ לזיכו ימינא (מקרב) נמחק דלפ"מ וכמקומ וליתא לימי מקרב.

¹¹¹¹ שאין שיר בעת הקטרת הקטורת (אור יקר).

¹¹¹² שונה משאר קרבנות שנעשו באוושא מלתא וברוב עם, והוא בזמבח הפנימי (אור יקר). בינה (רח"ו).

¹¹¹³ היינו מזבח החיצון שהוא בחי' המלכות (אור יקר). מלכות (רח"ו).

¹¹¹⁴ לנקום נקם (רח"ו).

¹¹¹⁵ בינה (רח"ו).

¹¹¹⁶ כך אמת, ודלפ"מ איתא משתכחי.

<p>זכאה חולקא דכהנא דכהנא אית ליה חילא לעילא ואית ליה חילא לתתא והוא גרים שלמא לעילא ותתא ובכל זמנא שמאלא פלה לימינא הה"ד וילוו עליך וישרתוך וימינא בשמאלא משתכחי במקדש</p>	<p>אשרי חלק הכהן, שלכהן יש כח למעלה ויש לו כח למטה, והוא גורם שלום למעלה ולמטה, ובכל זמן השמאל עובד לימין, זהו שכתוב "וילוו עליך וישרתוך" וימין בשמאל נמצאים במקדש.</p>
<p>רבי אלעזר הוה קאים קמיה דרבי שמעון אבוה א"ל כתיב ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי הבלך א"ל ת"ח ראה חיים עם אשה אשר אהבת (ס"א והוה אמר ר"ש כתיב ראה חיים עם אשה אשר אהבת) דא הוא רוא דבעי בר נש לאכללא חיים באתר דא¹¹¹⁷ דא בלא דא לא אזלא ובעי ב"ג לאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ודא הוא ראה חיים¹¹¹⁸ עם אשה אשר אהבת¹¹¹⁹ מ"ט בגין כי הוא חלקך בחיים דחיים לא שראן אלא על דא ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש כמה דאמר בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך</p>	<p>רבי אלעזר היה עומד לפני רבי שמעון אביו, אמר לו כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך" אמר לו בא וראה, "ראה חיים עם אשה אשר אהבת" (והיה אומר רבי שמעון, כתוב "ראה חיים עם אשה אשר אהבת") זהו סוד שצריך אדם להכליל חיים במקום זה, זה בלי זה לא הולך, וצריך אדם להכליל מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום, וזהו "ראה חיים עם אשה אשר אהבת", למה, כי הוא חלקך בחיים, שחיים לא שורים אלא על זה, "ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש", כמו שאמר "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך".</p>
<p>ות"ח כל מלי דשלמה מלכא כלהו סתימין לגו בחכמתא והני קראי אתחזון דהותרה רצועה כמה דכתיב (נ"א א"ל ר"א כתיב) בתריה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וכי שלמה</p>	<p>ובא וראה כל דברי שלמה המלך כולם נסתרים לתוך החכמה, ופסוקים אלו נראים שהותרה הרצועה, כמו שכתוב (אמר לו רבי אלעזר כתוב) "אחריו כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון וגו'", הפסוק הזה יש להתבונן בו, "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה" וכי שלמה</p>
<p>קעח/א</p>	
<p>דחכמתא עלאה ביה יתיר על כל בני עלמא אמר הכי</p>	<p>שחכמה עליונה בו יותר על כל בני העולם אמר כך.</p>
<p>אלא (נ"א א"ל) כל מלוי דשלמה מלכא על רוא דחכמתא¹¹²⁰ אתמרו ת"ח כל אשר תמצא ידך לעשות¹¹²¹ בכחך עשה דא הוא דבעי בר נש לאכללא שמאלא בימינא¹¹²²</p>	<p>אלא (אמר לו) כל דברי שלמה המלך נאמרו על סוד חכמה, בא וראה "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה", זהו שצריך אדם להכליל שמאל בימין,</p>

¹¹¹⁷ לכלול מדת היום בלילה שהוא נק' חיים והוא נק' אשה (רח"ו).

¹¹¹⁸ ז"א (רח"ו).

¹¹¹⁹ מלכות (רח"ו).

¹¹²⁰ סודות הנסתרים המכונים עתה בשם קבלה או ירצה בסוד החכמה ממש שכן כתיב הכמת אלהים בקרבו ולכן הם על דרך משל נסתר (אור יקר).

¹¹²¹ דהיינו העניינים הגשמיים ככהך עשה כדי שיהיו כולם כלולים בימין, והענין בכוונה לכוון בחד הדברים ההם כענין אברהם הלך ונסוע הנגבה אפילו בנסיעות הגשמיות (אור יקר).

¹¹²² כי מעשה העולם השפל הם מצד הגבורה לשלש סבות, האחד להיות בריאת העולם הגשמי מצד הגבורה, השני להיות האדם עושה הדברים הגשמיים מצד היצר שהוא מצד הגבורה, השלישית להיות העושר וקנין האדם בנכסים מצד הגבורה כדרשו רז"ל הרוצה להעשיר יצפין

<p>וכל מה שהוא עושה צריך לו שלא יהיו אלא כלולים בימין, "כל אשר תמצא ידך" זו השמאל, "לעשות בכחך" זה הימין, כמו שנאמר "ימין ה' נאדרי בכח", וכיון שהאדם יזהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין, ויכליל שמאל בימין, אז הקדוש ברוך הוא שורה בו בעולם הזה, ויכנס אותו אליו לאותו העולם הבא.</p>	<p>וכל מה שהוא עושה צריך לו שלא יהיו אלא כלולים בימין, "כל אשר תמצא ידך" זו השמאל, "לעשות בכחך" זה הימין, כמו שנאמר "ימין ה' נאדרי בכח", וכיון שהאדם יזהר שכל מעשיו יהיו לצד ימין, ויכליל שמאל בימין, אז הקדוש ברוך הוא שורה בו בעולם הזה, ויכנס אותו אליו לאותו העולם הבא.</p>
<p>ולא יימא בר נש בשעתא דאתינא לההוא עלמא כדין אתבע מן מלכא רחמי ואיתוב קמיה אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בתר דיסתלק בר נש מהאי עלמא אלא אי בעי בר נש דמלכא קדישא ינהיר ליה לההוא עלמא¹¹²⁵ ויתן ליה חולקא¹¹²⁶ לעלמא דאתי ישתדל בהאי עלמא לאכללא עובדוי בימינא¹¹²⁷ וכל עובדוי יהון לשמא דקב"ה¹¹²⁸ דהא לבתר כד יתכניש מהאי עלמא לאתדנא בדינא תקיפא בדינא דגיהנם לית תמן עיטא וחכמה וסכלתנו לאשתזבא מן דינא</p>	<p>ולא יאמר אדם בשעה שאבא לאותו עולם אז אתבע מהמלך רחמים ואשוב לפניו, אלא כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה אחר שיסתלק אדם מהעולם הזה, אלא אם רוצה אדם שהמלך הקדוש יאיר לו לאותו עולם ויתן לו חלק בעולם הבא, ישתדל בעולם הזה להכליל מעשיו בימין, וכל מעשיו יהיו לשם הקדוש ברוך הוא, שהרי לאחר כשיתכנס מהעולם הזה להדון בדין הקשה בדין הגיהנם, אין שם עצה וחכמה ותבונה להנצל מן הדין.</p>
<p>ד"א כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול בגיהנם אית ביה מדורין על מדורין¹¹²⁹ מדורא תתאה שאול¹¹³⁰ מדורא תתאה מניה אבדון¹¹³¹ ודא סמיך לדא מאן דנחית לשאול ידונן ליה ומתמן יצפצף¹¹³² ועולה הה"ד מוריד שאול ויעל ומאן דנחית לאבדון תו לא סליק לעלמין</p>	<p>דבר אחר, "כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול" בגיהנם יש בו מדורים על מדורים, מדור תחתון שאול, מדור תחתון ממנו אבדון, וזה סמוך לזה, מי שיורד לשאול ידונו אותו ומשם יצפצף ועולה, זה שכתוב "מוריד שאול ויעל" ומי שיורד לאבדון שוב לא עולה לעולמים.</p>

(אור יקר), בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). ועיקר הדברים בזה הוא בפ' תרומה (קנט ע"ב) (ביאורים ח"א עז ע"ד).¹¹²³ שהכח היא הבינה שהיא על החסד, ודקדק שאמר לעשות בכחך דהיינו שלא יכלול ימין בשמאל ושמאל בימין דהיינו כחך בידך אלא ידך בכחך דהיינו שיכלול השמאל בימין דהיינו ידך בכחך (אור יקר).¹¹²⁴ דהיינו השמאליים הגשמיים רוחניים ימיניים כדפירשנו (אור יקר).¹¹²⁵ קב"ה תפארת ינהיר ליה למלכות שהוא עומד שם (אור יקר).¹¹²⁶ מהבינה, כענין שקישר הצדיק הוא נוחל שלש עולמות אלו, וכנגדם יעשה האדם שלשה אחרים לנחול מהבינה (אור יקר).¹¹²⁷ ששם הבינה על החסד ולנחול מתפארת ומלכות (אור יקר).¹¹²⁸ דהיינו תפארת ומלכות כדפירשנו לעיל (אור יקר).¹¹²⁹ **שבעה מדוריו הם והשישית שאול והשביעית אבדון (אור יקר).**¹¹³⁰ יסוד דנוק' דקלי' (רח"ו).¹¹³¹ מלכות דנוק' דקלי' (רח"ו). והיינו כמו ציון וירושלים דקדושה שהם יסוד ועטרא דנוקבא דקדושה כן שאול ואבדון הם יסוד ועטרא דנוקבי דקליפה (מ"מ).¹¹³² ישוט ויעלה, ונקט לישנא דא מפני שהגיהנם מלא אש כים מלא מים, ורשעים שקועים בתחתיתו והעולים מתוכו צפים על פניו (אור יקר).

<p>מאן דאית ביה עובדא טבא או דאיהו (ס"א אי טבא איהו) מארי דחושבנא¹¹³³ הא אוקמוה דבכל ליליא ולילא עד לא ישכב ועד לא נאים בעי בר נש למעבד חושבנא מעובדוי דעבד כל ההוא יומא ויתוב מנייהו ויבעי עלייהו רחמי¹¹³⁴</p>	<p>מי שיש בו מעשה טוב או שהוא (אם טוב הוא) בעלי חשבון, הרי בארוה שבכל לילה ולילה טרם ישכב וטרם יישן, צריך אדם לעשות חשבון ממעשיו שעשה כל אותו יום, וישוב מהם ויבקש עליהם רחמים.</p>
<p>מ"ט בההיא שעתא בגין דההיא שעתא אילנא דמותא שארי בעלמא וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא ובעי בההיא שעתא למעבד חושבנא מעובדוי ויודי עלייהו בגין דאיהי שעתא דמותא¹¹³⁵ ואלין אקרונ מארי דחושבנא</p>	<p>למה באותה השעה, משום שאותה שעה עץ המות שורה בעולם, וכל בני העולם טועמים טעם המות, וצריך באותה שעה לעשות חשבון מעשיו ויודה עליהם, משום שאותה שעה של המות, ואלה נקראים בעלי חשבון.</p>
<p>וכן מאן דאשתדל בדעת ובחכמה למנדע למאריה כד יעברון¹¹³⁶ ליה לאסתכאה ולאסתכלא באינון חייבין דאתטרידו בגיהנם ובדרגא דשאל וכלהו צווחין מאינון דרגין הוא לא ישתאר תמן ולא ישתכח בינייהו¹¹³⁷ ועל דא אין מעשה וחשבון¹¹³⁸ ודעת וחכמה בשאל ולא ישתכח אלא לעילא לעילא¹¹³⁹ באתר דכמה נהורין ובוצינין וכמה כסופין שארן ביה¹¹⁴⁰ וקב"ה אתי (ביה¹¹⁴¹) (ס"א ותאיב ליה) לאשתעשעא¹¹⁴² עם שאר צדיקייא די בגן עדן זכאה חולקהון דצדיקייא בהאי עלמא ובעלמא דאתי עלייהו כתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך</p>	<p>וכן מי שעוסק בדעת ובחכמה לדעת את רבונו, כשיעבירו אותו לראות ולהסתכל באותם רשעים שנטרדו בגיהנם, ובדרגת השאל וכולם צווחים מאותן דרגות הוא, לא ישאר שם ולא ימצא ביניהם, ועל זה "אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאל" ולא ימצא אלא למעלה למעלה, במקום שכמה אורות ונרות וכמה כסופים שורים שם, והקדוש ברוך הוא בא (בו נ"א ומשתוקק לו) להשתעשע עם שאר הצדיקים שבגן עדן, אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך".</p>
<p>ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו'</p>	<p>"ועבד הלוי הוא את עבודת אהל</p>

¹¹³³ ור"ל מי שיש בו דעת וחכמה אלו הג' ניצוצים מצילים מגיהנם. וכן מוכח ממ"ש וע"ד אין מעשה וחשבון וכו' ונ"ב ר"ל אין בעל מעשה או בעל חשבון או בעל דעת בשאל אלא מי שאין בו אחד מג' אלה (מ"מ).

¹¹³⁴ מכאן היפך המוחים ביד המתחננים והמתוודים בתחילת הלילה, אמנם להזכיר "ג מדות או ליפול נגד פניהם אין כאן ראייה (אור יקר).

¹¹³⁵ וכמו שבעת מיתת האדם צריך וידי שכן כל המומתין מתוודים אם כן גם עתה שהוא עת מיתה ראוי שיתודה כי שמא ישלוט בו המיתה ולא יקום, או אפשר כי בערך היום ההוא עד הלילה הוא מת וחולף ביום זה אל יום אחר, וצריך לשוב בתשובה את אשר העוה ביום ההוא עצמו ויהיה תשובתו קלה יותר מאם יעזוב ויחמיץ העון מיום אל יום (אור יקר).

¹¹³⁶ שכולם עוברים דרך שם כדכתיב גם כי אלך בגיא וכו', והטעם לראות חלקו שהיה מזומן לו וניצול ממנו בטוב עצתו (אור יקר).

¹¹³⁷ כי יעבור בקרוב ומחיצה בינו וביניו (אור יקר).

¹¹³⁸ ר"ל אין בעל מעשה או בעל חשבון או בעל דעת בשאל אלא מי שאין בו א' מג' אלה (רח"ו).

¹¹³⁹ רפ"ח ע"ב וע"ב ומיניה ירתון צדיקייא כו' ושם ע"ב חד ארחא כו' (לש"ו).

¹¹⁴⁰ הפנימים הראשונים הנה אחר שעושים את פעולתם לכל הצורך לפרצופים ולהעולמות שלמטה, הנה הם חוזרים למקורם הנעלם ומתתקנים שם לעלמין דכסופין לעלמא דאתי, ע' אד"ז (רפח ע"א) ופ' קרח (קעח ע"א) וכן בח"א (קכד ע"ב) (כללים ח"א כח ע"ג).

¹¹⁴¹ פ' שעולה בסוד מ"נ ללאה וקב"ה שהוא יעקב משתעשע בו עם שאר הצדיקים שיש שם אי נמי קב"ה היא רחל שמשתעשעת בתורתו כשהיא בבריאה ג"ע העליון (מ"מ).

¹¹⁴² היינו סוד מין נוקבין וכן פירשו בזוהר פרשת לד לד כי שעשוע זה הוא סוד היות קב"ה ושכינתיה מתיחדים על ידו (אור יקר).

<p>רבי אבא פתח היושב על חוג הארץ וגוי ת"ה כד בעא קב"ה¹¹⁴³ למברי עלמא סליק ברעותא קמיה¹¹⁴⁴ וברא ליה באורייתא¹¹⁴⁵ (ס"א כד סליק ברעותא קמי קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה) ובה אשתכלל¹¹⁴⁶ הה"ד בהכינו שמים שם אני¹¹⁴⁷ וכתוב ואהיה אצלו אמון¹¹⁴⁸ והא אוקמוה אל תקרי אמון אלא אומון¹¹⁴⁹</p>	<p>מועד וגו", רבי אבא פתח "היושב על חוג הארץ וגו". בא וראה כשרצה הקדוש ברוך הוא לברא העולם, עלה ברצון לפניו וברא אותו בתורה, (כשעלה ברצון לפני הקדוש ברוך הוא לברא העולם הסתכל בתורה וברא אותו), ובה נתקן זהו שכתוב "בהכינו שמים שם אני", וכתוב "ואהיה אצלו אמון", והרי פרשוה, אל תקרי אמון אלא אומון.</p>
<p>כד אתי למברי אדם והא אתמר אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד בההיא שעתא דנפק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא והוה דחלין מניה כל בריין ואוקמוה</p>	<p>כשבא לברא אדם והרי נתבאר, אמרה תורה וכי לחנם נקראת ארך אפים ורב חסד, באותה שעה שיצא אדם לעולם היה זיו פרצופו מלמעלה ומלמטה, והיו פוחדים ממנו כל הבריות ופרשוה.</p>
<p>ת"ה לא אתקיים עלמא ולא אשתלים עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא ואתקדש יומא ואתתקן כרסייא קדישא למלכא¹¹⁵⁰ כדין אשתלימו עלאי ותתאי ואשתכחו חדוון בכלהו עלמין</p>	<p>בא וראה לא התקיים העולם ולא השלם עד אותה שעה שיצא אדם בשלמות הכל, והתקדש היום ונתקן כסא קדוש למלך, אז השתלמו עליונים ותחתונים ונמצאו שמחות בכל העולמות.</p>
<p>בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא הוה נפקי רוחיהון דשריין לאתברי גופא דלהון ואתקדש יומא ולא אתבריאו ואשתאר עלמא כמה דאתפנים מעבידתא ואסתחר</p>	<p>באותה שעה שרצה היום להתקדש, היו יוצאים רוחות של השדים להבראות גוף שלהם והתקדש היום, ולא נבראו ונשאר העולם כמו שנפגם ממלאכתו ומסתובב</p>
<p>קעח/ב</p>	
<p>(ס"א ואתחסר) כיון דאתקדשו (עלמין) ישראל ואשתלימו בדרגיהון ואשתכחו ליואי בסטר שמאלא כד (ס"א כדין) אשתלים ההוא פנימא¹¹⁵¹ דעלמא דמסטר שמאלא</p>	<p>(ונחסר) כיון שהתקדשו ישראל ונשלמו בדרגותיהם, ונמצאו לויים מצד השמאל כאשר (אז) נשלם אותו פגם של העולם שמצד שמאל.</p>

¹¹⁴³ ה"ס עולם התיקון שהוא ראוי לייחסו אל חפץ ה', לאפוקי עולם התוהו שעליו אמר (ב"ר פ"ג סי' ז) יתהון לא הניין לי. ועוד שמקור עולם התיקון הוא ממצח דא"ק ושם ה"ס הרצון, ועלמא זה הוא ז' המלכים דז"ן שהם היו הנתקנים (רמ"ז).

¹¹⁴⁴ פי' עולם זה העלה מ"ן לעורר הזווג העליון דע"ב וס"ג דאד"ק שנעשה ע"י הדעת שלו הנקרא רעותא. ואמר "קמיה", מפני שאור הדעת הזה לא היה לו בחינת הבל כשל עולם העקודים, ולא היה הסתכלות כשל עולם הנקודים, רק בחינת הארה בלבד שאינה פנימית אלא כעין הארה מן החיצונית, וזהו דיוק קמיה, והבן ועיין באוצרות חיים (רמ"ז).

¹¹⁴⁵ ה"ס הזווג דח"ב דא"ק בסוד (דברים ד, ו) כי היא חכמתכם ובינתכם (רמ"ז).

¹¹⁴⁶ בחו"ג מצוות עשה ומצוות ל"ת (רמ"ז).

¹¹⁴⁷ אש ומים שהוא ענין המתקלא (רמ"ז).

¹¹⁴⁸ הביא פסוק זה אבל אין ראיה שבה נעשה הפועל, לכן מוסיף עוד פסוק מלא ואהיה אצלו אמון (רמ"ז).

¹¹⁴⁹ ח"א קלד ע"א וע"ב וח"ב קסא ע"א (לש"ו).

¹¹⁵⁰ פנים בפנים (רח"ו).

¹¹⁵¹ כסא (נוסף כמ"מ, ול"ע כמה הוא מוחק).

¹¹⁵² ופי' שתחלה היו הקלי' יונקים מהגבורות לפי שלא נמתקו מדין הקשה שבהם, וע"י הלויים שהיו בדוכר' ונכפפים לכהנים אזי שמאלא איתכליל בימינא (מ"מ).

<p>וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי וכדין כלא אתכליל בימינא ועלמא לא אתפנים ובג"כ כתיב ועבד הלוי הוא הוא אשלים לסטר שמאלא הוא אשלים לפנימו דעלמא ואפי' ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קב"ה עלמא ליואה בארונא אשלים לכלא</p>	<p>ועל זה צריכים הלויים להטהר, ואז הכל נכלל בימין, והעולם לא נפגם. ולכן כתוב "ועבד הלוי הוא" הוא השלים לצד שמאל, הוא השלים לפגם העולם, ואפילו אותו צד צפון שנשאר חסר בעולם כשברא הקדוש ברוך הוא העולם, הלוי השלים בארון לכל.</p>
<p>מאי בארונא בההוא מטולא דהו נטלי במשכנא אשתלים כל ההוא פנימו על ידיה הוא לעילא לשמאלא¹¹⁵³ הוא אתכליל בימינא תו הוא דא עתיקא¹¹⁵⁴ (ס"א ת"ח ול"ג מן תו) אלמלי דינא לא אשתכח בעלמא לא הו ידעי בני נשא מהימנותא עלאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו פקודי אורייתא פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן עביד ליה הוי אומר דא ליואה</p>	<p>מה זה בארון, באותו משא שהיו נושאים במשכן נשלם כל אותו פגם על ידו. הוא למעלה לשמאל, הוא נכלל בימין. עוד הוא זה העתיק, (בא וראה) אלמלא הדין לא נמצא בעולם, לא היו יודעים אנשים אמונה עליונה, ולא יעסקו בני אדם בתורה ולא יתקיימו מצוות התורה, עבודה בשלמות שתמצא בעולם אל המלך הקדוש מי יעשה אותה, הוה אומר זה הלוי.</p>
<p>תו ועבד הלוי הוא כד"א כי יי' הוא האלהים הוא אשלים שלימותא למיהוי כלא חר הוא פשיטא לקבלא לכנסת ישראל כד"א שמאלו תחת לראשי בגין לחברא זווגא כחדא מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא</p>	<p>ועוד "ועבד הלוי הוא" כמו שנאמר "כי ה' הוא האלהים" הוא השלים שלמות להיות הכל אחד, הוא פשוט לקבל את כנסת ישראל כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי", בשביל לחבר זווג כאחד, מי עורר את האהבה, הוי אומר "הוא".</p>
<p>תו הוא כד"א (ס"א תו הוא דא עתיקא כד"א כי יי' הוא האלהים) הוא עשנו ולא אנחנו עמו בג"כ הוא לתתא¹¹⁵⁵ הוא לעילא הוא אתגלייא הוא סתים הוא אלהים</p>	<p>עוד "הוא" כמו שנאמר (עוד הוא זה עתיק כמו שנאמר "כי ה' הוא האלהים") "הוא עשנו ולא אנחנו עמו", בגלל כך "הוא" למטה "הוא" למעלה, "הוא" נגלה "הוא" נסתר, "הוא" אלהים.</p>
<p>ר' יצחק אמר זמין קב"ה¹¹⁵⁶ לאנהרא</p>	<p>רבי יצחק אמר עתיד הקדוש ברוך</p>

¹¹⁵³ פי' מ"ש שנשלם ע"י הארון שהיו נוטלים הלויים וכל ההוא פגימו היינו הגבורות שלמעלה נמתקו מדין הקשה שהיה בהם וזהו לעילא לשמאלא ומ"ש והוא איתכליל בימינא ר"ל ומיתוק זה של הגבורות הוא ע"י הימין שהם החסדים שנכללו הגבורות בחסדים ונמתקו וז"ש הוא איתכליל בימינא (מ"מ).

¹¹⁵⁴ ועבד הלוי הוא פי' מדת הגבורה שהוא לוי גורמת שיעבדו ב"א להוא סתם ההוא דטמיר וגניז כי להיות שיש דין ודיין מפחד הדין שבים בתשובה (רח"ו).

¹¹⁵⁵ הוא בגבורה והוא העיקרי בבניה עלמא סתימאה (רח"ו).

¹¹⁵⁶ אמרו בתיקונים (סוף תיקון ח דף כה ע"א) כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה הוא ס"מ ובת זוגיה, ואז יהיה אור הלבנה, שהוא המלכות דאצילות, כאור החמה, שהוא בינה (וכמ"ש בזה"ק ס"פ מצורע דף נו ע"א ובהגהות מהרח"ו שם, וע' עוד בפ' שמות דף י ע"א, ובפ' קרח דף קעח ע"ב, ובפע"ח שער ראש חדש סמוך לסופו דף קח סע"ד), ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים (ישעיה ל כו), ור"ל שהמלכות תתייחד עם ז"א ויאירו שניהם באור הבינה, והבינה תכלול באבא, ויאירו שניהם יחד באור ה"ג ת"ד, וזהו אור שבעתים, כי ה"ג ת"ד הם הדעת עלאה, והוא הדעת הכללי דהאצילות, וכל בחי' דעת הוא י"ד בחי', וכמ"ש בפע"ח (שער ספי' העומר פרק ב), וזהו אור שבעתים. וכן יתייחדו ויכללו כל אלו הפרצופים א"א ואר"א זר"ן כולם יחד, ויאירו כולם באור שבעת הימים, שהוא הז' תיקוני דגלגלתא, שהם מהז"ת דרדל"א, שהוא מאור הז"ת דמלכות דא"ק, שהוא אור שבעת הימים הראשונים כנ"ל פ"א, ויתייחדו כולם בו, כי ממנו יצאו

<p>לסיהרא כהנורא דשמשא ונהורא דשמשא יהא על חד שבע זמנין הה"ד וחיה אור הלבנה כאור החמה וגו' וכתוב לא יבא עוד שמשך וירחך לא יאסף וכתוב לא יהיה לך עוד השמש וגו'</p>	<p>הוא להאיר ללבנה כאור השמש, ואור השמש יהיה על אחד שבע פעמים, זהו שכתוב "והיה אור הלבנה כאור החמה וגו'", וכתוב "לא יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף", וכתוב "לא יהיה לך עוד השמש וגו'".</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>כל פטר רחם לכל בשר וגו' ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה פקודא דא לפדות פטר חמור לפדות לעלמא דאתי ואי קודם דאזיל לההוא עלמא לא יפדה¹¹⁵⁷ נפשיה ורוחיה ונשמתייה באורייתא עתיד לאחזרא להאי עלמא כדבכדמיתא ישוב לימי עלומיו ולקבל נפשא ורוחא ונשמתייה</p>	<p>"כל פטר רחם לכל בשר וגו' ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה", מצוה זו לפדות פטר חמור, לפדות לעולם הבא. ואם קדם שהלך לאותו עולם, לא יפדה נפשו ורוחו ונשמתייה בתורה, עתיד לחזור לעולם הזה כבתחלה, ישוב לימי עלומיו ולקבל נפש ורוח ונשמה.</p>
<p>כתיב הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש¹¹⁵⁸ עם גבר וישראל בנין דפדיון¹¹⁵⁹ דלהון הוה בלא תורה דאיהו כסף כסופא דעלמא דאתי אהדרו תלת זמנין¹¹⁶⁰ אחרנין בגלותא ובפורקנא בתרייתא דפורקנא דלהון יהא באורייתא לא יהדרון לעולם בגלותא</p>	<p>כתוב "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר", וישראל בגלל שפדיונם היה בלי תורה, שהיא כסף, תשוקת העולם הבא, חזרו שלש פעמים אחרות בגלות, ובגאולה האחרונה שגאולתם תהיה בתורה, לא יחזרו לעולם בגלות.</p>
<p>אתו רבנן ובריכו ליה ואמרו רעיא מהימנא קב"ה יפדה לך וכל ישראל יפדון על ידך ותתחדש עמהון ואינן עמך</p>	<p>באו רבותינו וברכנו אותו ואמרו, רועה הנאמן הקדוש ברוך הוא יפדה אותך וכל ישראל יפדו על ידך, ותתחדש עמהם והם עמך.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון בערכי בית וברזא דחכמתא בית דב"נ דא אתתא אי איהי אתתא דטוב ורע ובעי להמיר רעה בטובה יפדה לה מההוא רע¹¹⁶¹ ויהיב לה ערך</p>	<p>מצוה אחר זו לדון בערכי בית ובסוד החכמה, בית האיש זו אשתו, אם היא אשה של טוב ורע ורוצה להמיר רעה בטובה, יפדה אותה מאותו רע, ויתן</p>

ואיליו ישובו, ואז יתגלה כבוד מלכותו יתברך לעילא ולתתא, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב
יא) (ביאורים ח"א כט ע"א).

¹¹⁵⁷ כנ"ל באורייתא וכמ"ש (סוכה נב ע"ב קדושין ל ע"ב) אם פגע בך מנוול זה כו', שהוא הרע
דאחוז בטוב דטו"ר, והן ג' פדויים הנ"ל דנר"ן דטו"ר, וגלותא רביעאה א"צ כו', דהיא דרגא דאילנא
דחיי, וכמ"ש למטה אבל אתתא דאילנא דחיי כו' מאן דירית נשמתייה או כו'. דהן ג' הנ"ל ובגאולה
האחרונה דיתמחון רע דע"ר וישתאר אילנא דחיי כמ"ש בפ' בראשית (כה ע"ב כח ע"ב) ואז ולא
יתבששו כו' ע"ש, וכל חד יזכה לאילנא דחיי כמו קודם החטא, כל הכתוב לחיים בירושלים (יהל
אור).

¹¹⁵⁸ נגד נר"ן (יהל אור).

¹¹⁵⁹ והוא ג' פדויין דג' בכורות פטר חמור ושור ואדם. וחמור ושור הן מימינא ושמאלא, באברהם
ויצחק, משמרה ראשונה חמור כו', ושני' כו' מסט' דשור כמ"ש בפ' בא (מא ע"ב) ע"ש. ואדם נגד
יעקב, דשם אין אחיזה להם. ונגדן ג' גליות נגד ג' אבהן, אבל גלותא רביעאה נגד משה. וכ"ה בנר"ן,
נפש ורוח, נגדן רוח גבוה ונפש רחבה, שור וחמור. ונשמתייה אדם. אבל בגלותא רביעאה ישכיל
עבדי כו' מאד, בדרגא דמשה, נשמתייה לנשמתייה, ושם ולא בכסף תגאלו. דג' בכורות בכסף, ואף
בכור שור תנינן (ריש מע"ש וש"מ) הבכור נמכר חי ושחוט כו'. אבל מעשר אינו נמכר, והוא יו"ד,
העשירי יהיה קודש לא ימכר ולא יגאל, דלא יצטרכון עוד לגאולה (יהל אור).

¹¹⁶⁰ נגד שלש הנ"ל (יהל אור).

¹¹⁶¹ באורייתא (יהל אור).

<p>דילה¹¹⁶²</p> <p>אבל אתתא דאילנא דחיי אתמר בה לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז ואין לה ערך כמה דאתמר אשת חיל עטרת בעלה ואתמר אשת חיל מי ימצא וגו' ודא שכנתא מאן דגמיל חסד עמה לית ערך לאגרא דיליה ומאן דחאב לגבה לית ערך לענשא דיליה</p>	<p>לו ערך שלה.</p> <p>אבל אשה של עץ החיים, נאמר בה "לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז", ואין לה ערך, כמו שנאמר "אשת חיל עטרת בעלה", ונאמר "אשת חיל מי ימצא וגו'", וזו השכינה, מי שגומל חסד עמה אין ערך לשכרו, ומי שמרשיע אליה אין ערך לענשו.</p>
<p>כמה שפחות¹¹⁶³ אית לה דמשמשין לה וכל הדא וחדא מנייהו אית לה ערך וכל חד וחד צריך פדיון אבל מאן דירית נשמתא או רוחא או נפשא משכינתא לא צריך פדיון¹¹⁶⁴ דשכינתא עלה אתמר אני יי' הוא שמי וכבודי לאהר לא אתן דפדיון¹¹⁶⁵ דילה בקב"ה תליא דאמשכן לה (לגבי) ישראל בקשורא דתפילין באות¹¹⁶⁶ דשבת באות דיומין טבין באות דברית ותורה בכמה פקודין דפדיון דילה תליא בקב"ה הה"ד ואעש למען שמי ובנינה ואף גם זאת¹¹⁶⁷ הכי כמה¹¹⁶⁸ פקודין אינון דעבדין בני נשא על מנת לקבל פרס וכמה חובין ולכל פקודא אית ליה ערך בההוא עלמא (ס"א) אבל עונשא¹¹⁶⁹ ולכל עונשא למאן דאעבד עלייהו אין ליה ערך ושיעור</p>	<p>כמה שפחות יש לה שמשמשים אותה, ולכל אחת ואחת מהן יש לה ערך, וכל אחת ואחת צריכה פדיון. אבל מי שיורש נשמה או רוח או נפש מהשכינה, לא צריך פדיון, שעל השכינה נאמר "אני ה' הוא שמי וכבודי לאהר לא אתן", שהפדיון שלה תלוי בקדוש ברוך הוא, שמושכים אותה (אל) ישראל בקשר תפלין באות שבת באות ימים טובים באות הברית ותורה, בכמה מצוות שפדיונה תלוי בקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "ואעש למען שמי", ובגללה "ואף גם זאת", כך כמה מצוות הן שעושים בני אדם על מנת לקבל פרס, וכמה עבירות, ולכל מצוה יש ערך באותו עולם, (אבל עונש) ולכל עונש למי שעובר עליהן אין לו ערך ושיעור.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון במחרים נכסיו לכהן הה"ד כל הרם בישראל לך יהיה ורוא דא (באדם ובהמה) כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו ליי' באדם ובהמה רחם בהיפוך אתוון כחושבן</p>	<p>מצוה אחר זו לדון במחרים נכסיו לכהן, זהו שכתוב "כל חרם בישראל לך יהיה", וסוד זה (באדם ובהמה) "כל פטר רחם לכל בשר אשר יקריבו לה' באדם ובהמה" רחם בהפוך אותיות כחשבון</p>
<p>קעט/א</p>	
<p>רמ"ח אברים דב"נ עלייהו אתמר ברנז רחם תזכור בתר דכעים ב"נ ומחרים ההוא בעירא לגביה הא שריא אל אחר נחש דאתמר ביה ארור אתה מכל הבהמה ואיהו</p>	<p>מאתים ארבעים ושמונה איברים שבאדם, עליהם נאמר "ברוגז רחם תזכור", אחר שכועס אדם ומחרים אותה בהמה אליו, הרי שורה אל</p>

¹¹⁶² ר"ל הקב"ה נותן לו שכרו לפי מעשיו, משא"כ נשמתא דאילנא דחיי, שאין ערך לשכרו, כמ"ש עין לא ראתה (יהל אור).

¹¹⁶³ שהן עלמות אין מספר במט"ט (יהל אור).

¹¹⁶⁴ דשם אין רע (יהל אור).

¹¹⁶⁵ לייחדא בקוב"ה (יהל אור).

¹¹⁶⁶ כלהו בצדיק, ייחודא דקוב"ה ושכינתיה (יהל אור).

¹¹⁶⁷ ר"ל בשביל השכינה שנקראת זאת (יהל אור).

¹¹⁶⁸ ר"ל כמו שחילוק בנשמתו כו', כן לב"נ בין פקודין ע"מ לקבל פרס לשלא ע"מ לקבל פרס (יהל אור).

¹¹⁶⁹ ועונשא (יהל אור)?

¹¹⁷⁰ ר"ל כן עונש יש לה ערך (יהל אור).

<p>לשמאלא דב"נ</p>	<p>אחר, נחש, שנאמר בו "ארור אתה מכל הבהמה" והוא לשמאל האדם.</p>
<p>בגין דא מני קב"ה למיהב לכהנא דאיהו רחמי ברכה לאתכפייא רגז דאתער בההוא ב"נ מרה חרבא דמלאך המות ואתער ימינא לגביה ברחמי ואתכפייא רוגזא דשמאלא והאי איהו ברגז רחם תזכור</p>	<p>בגלל זה פקד הקדוש ברוך הוא לתת לכהן שהוא רחמים ברכה לכפות רוגז, שעורר באותו האדם מרה, חרב מלאך המות ומעורר הימין אליו ברחמים, ונכפה רוגז השמאל, וזהו "ברוגז רחם תזכור".</p>
<p>מאן דכעיס דאית ליה בכעס סם המות דעליה אוקמוה מארי מתניתין כל הכועס כאילו עובד ע"ז בגין דסמרא אחרא אתוקדת בב"נ ובההיא בעירא דיהיב לכהנא אתפרש חרם מניה וסמאל אל אחר חרם ונוקבא דיליה קללה כלולה מכל קללות שבמשנה תורה וקב"ה בריך בכל אורייתא כלא וכל ברכאן מימינא דאחיד בה כהן ובגין דא כל חרם צריך למיהב ליה לכהנא דאיהו אכיל ליה בנורא¹¹⁷¹ ושני ליה מעלמא ושכיך אשא¹¹⁷² משמאלא בימינא דאיהו מייא וביה וחמת המלך שככה</p>	<p>מי שכועס, שיש לו בכעס סם המות, שעליו בארו בעלי המשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה, משום שצד האחר בוער באדם, ובאותה בהמה שנותן לכהן, נפרד ממנו החרם, וסמאל ל אל אחר חרם, ונקבתו קללה כלולה מכל קללות שבמשנה תורה, והקדוש ברוך הוא בריך בכל התורה כלה, וכל הברכות מימין שבה אחוז הכהן, ומשום זה כל חרם צריך לתת לכהן שהוא אוכל אותה באש, ומשמיד אותה מהעולם, ושוככת האש משמאל בימין שהוא מים, ובו "וחמת המלך שככה".</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש תרומה גדולה ואוקמוה תרי ממאה מאי תרומה רבנן דמתיבתא האי תרומה דצריכין לאפרשא תרי ממאה בסתרי תורה מאי ניהו מאן דבעי למטעם¹¹⁷³ אי הוא זר יומת והיינו אל זר סמאל דקב"ה אמר ויקחו לי תרומה תרי ממאה ליחדא ליה תרין זמנין ביומא דהיינו תרי ממאה במ"ט אתוון דשמע וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית ובמ"ט אתוון דשחרית חסרין תרין ממאה אינון שכינתא¹¹⁷⁴ עלאה ותתאה בתרווייהו צריך ליחדא לקב"ה אמה¹¹⁷⁵ דתרווייהו מדה¹¹⁷⁶ דתרווייהו מאה באמה אמ"ה באתווי מא"ה איהו ואיהו בהפך אתוון הא"ם¹¹⁷⁷</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש תרומה גדולה, ופרשוה שנים ממאה. מה זה תרומה, חכמי הישיבה [אמרו] התרומה הזו שצריכים להפריש שנים ממאה, בסתרי תורה מי הם, מי שרוצה לטעום אם הוא זר יומת, והיינו אל זר, סמאל, שהקדוש ברוך הוא אמר "ויקחו לי תרומה", תרי (שנים) ממאה ליחדו פעמיים ביום, שהיינו שנים ממאה, בארבעים ותשע אותיות של "שמע" ו"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" של ערבית, ובארבעים ותשע אותיות של שחרית, חסרים שנים ממאה, הם שכינה עליונה ותחתונה, בשניהם צריך ליחד את</p>

¹¹⁷¹ דימינא אש דאורי"אל, ארי', אש דמדבחא, ששם שורף הסט"א בבעירין דקורבנא כידוע (יהל אור).

¹¹⁷² דס"א דאתוקדת כנ"ל (יהל אור).

¹¹⁷³ כי זר שאוכל תרומה במיתה. ור"ל מאן דאכיל קודם ק"ש דשחרית וערבית שהן תרומה כמש"ו. כמ"ש (ברכות ד:) שלא יאמר אוכל קימעה כו' וכל העובר על דברי חכמים כו'. וכן בשחרית לא תאכלו על הדם, שאמרו בזוהר {ויקהל רטו:} ששורה אל זר בתוכו והוא נהנה מאותה אכילה קודם ק"ש של שחרית. וזהו מדבריהם. ולכן אמר לקמן אית תרומה מדאורייתא (יהל אור).

¹¹⁷⁴ דמ"ט אתוון בקוב"ה ושער הנ' בבינה. וכן בערב מל' כבינה. והן תרומה א' מנ' (יהל אור).

¹¹⁷⁵ שהוא ו' אחיד בין שניהם (יהל אור).

¹¹⁷⁶ גימ' מ"ט (יהל אור).

¹¹⁷⁷ דתרווייהו נק' אם, אימא עילאה אימא תתאה, ה' עילאה ה' תתאה, זהו ה'אם, בה' נשלם מאה שבקוב"ה, ב"פ מ"ט בת"ת ויסוד, וכנגדן משלים מאה שכינה עילאה ותתאה (יהל אור).

	<p>הקדוש ברוך הוא, אמה של שניהם, מדה של שניהם, מאה באמה, אמ"ה באותיות מא"ה הוא, והוא בהפוך אותיות הא"ם.</p>
<p>ועוד והיה¹¹⁷⁹ באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' תרימו כגון רום ידיהו נשא¹¹⁸⁰ ואינון עשר אצבעאן דסליקו¹¹⁸¹ דלהון לעשר ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליקו מ"ה ובאתוון דאלפא ביתא מה סליק מא"ה י"ם ה"צ והאי איהו דאוקמוה רבנן מארי מתניתין (דברים י) ועתה ישראל מ"ה יי' אלהיך שואל מעמך ואמרו אל תקרי מה אלא מאה לקבל מאה ברכאן דמחייב ב"נ לברכא למאריה¹¹⁸² בכל יומא והאי איהו דצריך ב"נ למטעם בכל יומא למאריה ובג"ד ויקחו לי תרומה</p>	<p>ועוד "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", תרימו כמו רום ידיהו נשא, ואותן עשר אצבעות שעלייתם לעשר ספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולים מ"ה, ובאותיות אלפא ביתא מה עולה מא"ה, י"ם ה"צ, וזהו שפרשוה רבותינו בעלי המשנה "ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך", ואמרו אל תקרי מה אלא מאה, כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך את רבונו בכל יום, וזהו שצריך אדם להטעים¹¹⁷⁸ בכל יום לרבונו ומשום זה "ויקחו לי תרומה".</p>
<p>וכמה תרומות אינון אית תרומה מדאורייתא¹¹⁸³ תורה מ' והאי איהו תרומה תורה דאתייהיבת בארבעים יום ואי תימרון דאכילנא מנה (נ"א מנא) הא כתיב (שמות כד יח) ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה נסירת הוה עד השתא האי תרומה לקב"ה וכיון דמלכא לא אכל איך אכלין עבדי דהא לבתר דאמר (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי לבתר אכלו רעים ייכלון עבדוי</p>	<p>וכמה תרומות הן, יש תרומה מהתורה, תורה מ', וזוהי תרומה. תורה שנתנה בארבעים יום, ואם תאמרו שאכלתי ממנה [מנה] הרי כתוב "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה", שמורה היתה תרומה זו עד כעת לקדוש ברוך הוא, וכיון שהמלך לא אכל איך אכלו העבדים, שהרי לאחר שאמר "אריתי מורי עם בשמי", אחר כך "אכלו רעים יאכלו עבדיו".</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש (נ"א תרומות)¹¹⁸⁴ מעשר ללוי ואיהי שכינתא מסטר דימינא דאיהו חסד תרומה גדולה לכהן מסטרא דשמאלא דאיהו גבורה תרומת מעשר ללוי דאיהי שכינתא</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש (תרומות) מעשר ללוי, והיא שכינה מצד ימין, שהוא חסד, תרומה גדולה לכהן, מצד שמאל, שהוא גבורה. תרומת מעשר ללוי שהיא שכינה.</p>

1178

¹¹⁷⁹ ר"ל תרומה של כל הברכות שהן מאה ברכות. כמש"ו שצריך לברך על כל מה שאוכל. וכל האוכל בלא ברכה מועל, דומיא דתרומה במיתה, מזיד במעילה במיתה לרבי. וקודם שטועם הכהן הקב"ה התרומה, שהוא הברכה, אסיר לאכול ממנה כמו טכל (יהל אור).
¹¹⁸⁰ עשר אצבעאן כמש"ו (יהל אור).

¹¹⁸¹ ר"ל זקיפות האצבעות כמ"ש ברע"מ פ' נשא {רמה}. ולכן צריך להגביה הידים קודם ברכת הלחם. וזהו והיה באכלכם כו' תרימו כו'. וז"ש ידיהו נשא, רום זהו התרומה הברכות שצריך בברכת נט"י ידיהו נשא (יהל אור).
¹¹⁸² כמ"ש (ברכות לה ע"א) כל האוכל בלא ברכה כאלו גוזל להקב"ה כו' (יהל אור).

¹¹⁸³ ר"ל תרומה של תורה שניתנה בארבעים יום. וזהו אותיות תרומה, תורה מ' כמפ"ו, והוא עין יפה א' מארבעים, כמ"ש {נדרים לח}. שהתורה ניתנה למשה לבדו ומשה נהג בה עין יפה. וכן הקב"ה נהג בה עין יפה, כמ"ש {ברכות ה.} כי לקח טוב נתתי שהננות בעין יפה הוא נותן. ולכך לא אכל משה בכל מ' יום עד שלמד התורה, דאז סליק התרומה לה' כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"ב) דהתרומה הוא ללמוד אורייתא ע"ש ואי תימרון כו' (יהל אור).

¹¹⁸⁴ נמחק ביהל אור.

<p>י"ד ה"א וא"ו ה"י שלשה עשרונים לפר", מצד אותו שנאמר בו, לפני שור מהשמאל, וזו גבורה, "ועשרון לכבש", וזהו י"ד ה"א וא"ו ה"א (י"ד ה"י וא"ו ה"י) שעולה לעשר אותיות, עשרון זה ועשר למ"ה ומ"ה למאה.</p>	<p>י"ד ה"א וא"ו ה"י שלשה עשרונים לפר", מצד אותו שנאמר בו, לפני שור מהשמאל, וזו גבורה, "ועשרון לכבש", וזהו י"ד ה"א וא"ו ה"א (י"ד ה"י וא"ו ה"י) שעולה לעשר אותיות, עשרון זה ועשר למ"ה ומ"ה למאה.</p>
<p>אבל שלשה עשרונים י' י' י' (נ"א דא יו"ד ה"י וא"ו ה"י) וסלקין (ס"א ל' ל' ו' י') לל' וי' ספירין¹¹⁸⁷ בהון¹¹⁸⁸ סלקין מ"ג ביצים וכל יו"ד חומש ביצה ותוספת¹¹⁸⁹ 1190 מצד ה' והכי מעשר דאיהו פקודא להפריש ישראל מעשר מסטרא דאת י' מעשר מן המעשר¹¹⁹¹ חד מחמש מסטרא דאת ה' כל עשורין דאת י' ואיהי שכינתא חד מעשר ספירן א' מחמש איהו מסטרא דתפארת דאיהו חמשה מכתר וכד תחשוב ממלכות עד תפארת תשכה תפארת חמש מתתא לעילא ושכינתא חמשה לגביה</p>	<p>אבל שלשה עשרונים י' י' י' (זה יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ועולים (ל' ל' ו' י') לשלשים ועשר ספירות בהם עולים, ארבעים ושלש ביצים, והכל יו"ד חומש ביצה ותוספת מצד ה', וכך מעשר שהיא מצוה להפריש ישראל מעשר מצד האות י', מעשר מן המעשר, אחד מחמש, מצד אות ה', כל העשורים של אות י', והיא השכינה אחת מעשר ספירות, א' מחמש הוא מצד התפארת, שהוא חמש מכתר, וכשתחשב ממלכות עד תפארת תמצא תפארת חמש ממטה למעלה, ושכינה חמישית אליו.</p>
<p>ומסטרא אחרא איהי שני עשרונים לאיל ובלילת¹¹⁹² י' י' הכף¹¹⁹³ בשקל¹¹⁹⁴ הקדש עשרה עשרה י' ה"ה לאיל דא ו' דאיהו שקל¹¹⁹⁵ הקדש והאי איהו עשרה עשרה הכף בשקל הקדש ועוד שני עשרונים י' מן וייצר לאיל ו' מן וייצר וכלא¹¹⁹⁶ א' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא ועוד שלשה¹¹⁹⁷ עשרונים אינון י' י' י'</p>	<p>ומצד אחר היא שני עשרונים לאיל, וכוללת י' י' הכף בשקל הקודש, עשרה עשרה י' ה"ה לאיל, זה ו' שהוא שקל הקודש, וזהו עשרה עשרה הכף בשקל הקודש, ועוד שני עשרונים י' מן וייצר, לאיל ו' מן וייצר והכל א', י' למעלה י' למטה ו' באמצע, ועוד שלשה עשרונים הם י' י' י'.</p>
<p>פקודא בתר דא להפריש תודה ורבנן</p>	<p>מצוה אחר זו להפריש תודה,</p>

¹¹⁸⁵ כמש"ו שור גבורה. וצ"ל דהמתנות הן בהיפוך, לאכללא ימינא בשמאלה. ששני התרומות
תרומה גדולה ותרומת מעשר שהן שלש' למאה, הן מילוי ס"ג, ג' יודי"ן. ועשרון לכבש הוא מעשר,
עשר אתון דשם מ"ה דסליק למאה כמש"ו, והוא עשר למאה, מעשר (יהל אור).
¹¹⁸⁶ ר"ל עשר אותיות, הוא עשרון למאה (יהל אור).
¹¹⁸⁷ של עשר אותיות דס"ג (יהל אור).
¹¹⁸⁸ ר"ל עם העשר אותיות. וג' יודי"ן על י' האותיות סלקין מ"ג (יהל אור).
¹¹⁸⁹ תוספת (יהל אור).
¹¹⁹⁰ ור"ל חומש ביצה תוספת מצד ה'. ואמר תוספת, כמ"ש ויסף עליו חמישתו, כמ"ש ברע"מ פ'
ויקרא (יהל אור).
¹¹⁹¹ ר"ל דכל המתנות מצד השכינה שהיא עשירית, ומסט' דאת י' הוא מעשר מן המעשר א'
למאה. מסטרא דאת ה' א' מנ'. וכן בספירות מכל על"ס א' למאה, מסטרא דה"ס כמש"ו א' מנ' (יהל
אור).
¹¹⁹² והוא תרומה, תרי ממאה (יהל אור).
¹¹⁹³ ר"ל ב' יודי"ן הוא כ"ף (יהל אור).
¹¹⁹⁴ שהוא עשרים גרה (יהל אור).
¹¹⁹⁵ כמ"ש ברע"מ פ' תשא (קפז ע"ב) ובזה נשלם השם (יהל אור).
¹¹⁹⁶ ור"ל שהכל כל המ"ג הוא מסט' די"ד, י' אותיות וג' אותיות של היודי"ן והן עצמן (יהל אור).
¹¹⁹⁷ ר"ל כלל העשרון וב' העשרונים, והוא חלה, נמצא בג' מתנות חלה ותרומה ות"מ פר ואל
כבש (יהל אור).

<p>מארי מתני' אוקמוה דתודה עשרי' עשרונים ומתפלגין י' עשרונים לחמץ וי' למצה ומי' של מצה עושים ל' מצות ומעשרה של חמץ עושים י' חלות ודא איהו סלת חלות מצות בלולות בשמן מי' עשרונים דאינון יו"ד הי' וא"ו הי' הו' עבדין ל' מצות דאינון י' י' י' האי שמא¹¹⁹⁸ זמנין איהו לימינא וזמנין איהו לשמאלא</p>	<p>ורבותינו בעלי המשנה פרשוה שתודה עשרים עשרונים ומתחלקים עשרה עשרונים לחמץ ועשרה למצה, ומעשרה של מצה עושים שלשים מצות, ומעשרה של חמץ עושים עשר חלות, וזהו "סלת חלות מצות בלולות בשמן" מעשרה עשרונים שהם יו"ד הי' וא"ו הי', היו עושים שלשים מצות שהם י' י' י', שם זה לפעמים הוא לימין ולפעמים הוא לשמאל ולפעמים באמצע רחמים מכל צד לימינו ולשמאלו.</p>
<p>וזמנין באמצעיתא רחמי מכל סטרא לימיניה ולשמאליה וזמנין י' לימינא¹¹⁹⁹ ואין פוחתין ביה מעשרה מלכות ולזמנין יו"ד לשמאלא ואין פוחתין ביה מעשרה שופרות ולזמנין יו"ד</p>	<p>ולפעמים עשרה לימין, ואין פוחתין בו מעשר מלכות, ולפעמים יו"ד לשמאל ואין פוחתין בו מעשרה שופרות, ולפעמים יו"ד</p>
<p>קעמ"ב רע"מ</p>	
<p>באמצעיתא ואין פוחתין ביה מי' זכרונות</p>	<p>באמצע ואין פוחתין בו מעשרה זכרונות.</p>
<p>על פי¹²⁰⁰ יי' יחנו ועל פי יי' יסעו את משמרת יי' שמרו דכל י' אית לה ד' אנפין ג' חיוון אינון לקבל תלת יודין וד' אנפין לכל חיה לקבל ד' אנפין (ס"א אתון) דיהו"ה על פי יי' יחנו ויסעו</p>	<p>"על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו", שלכל י' יש ארבעה פנים, שלש חיות הן כנגד שלש יודין, וארבעה פנים לכל חיה כנגד ארבעה פנים (אותיות) של יהו"ה, "על פי ה' יחנו ויסעו".</p>
<p>שמרו דא שכינתא דנטרא לאינון דשמרי שבתות וימים טובים דבג"כ לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות ויו"ט ואפי' בשבתות (ס"א ביומי) ¹²⁰¹ דהול¹²⁰² אלא דאיהו סוגרת ומסוגרת בהון</p>	<p>"שמרו" זו השכינה, ששומרת לאותם ששומרים שבתות וימים טובים, שבגלל זה לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות וימים טובים, ואפילו בשבתות (בימי) החול, אלא שהיא סוגרת ומסוגרת בהם.</p>
<p>ובכל צלותא איהו עולה ליהו"ה עד דמטאת למרכבתה (דחיון) דאבהן עלאין דאינון גדול"ה גבור"ה תפאר"ת דאית להון תריסר אנפין לקבל תריסר שבטין וכפום דאיהי אוליפת זכות על אלין מארי צלותין ומארי זכוון בכל פקודא ופקודא דאורייתא הכי יחנו על זכוון דלהון וכן יסעו לגבייהו והכי נחתא שמירה לגבייהו</p>	<p>ובכל תפלה היא עולה ליהו"ה עד שמגיעה למרכבה (של החיות) של האבות העליונים, שהם גדולה גבורה תפארת, שיש להם שנים עשר פנים כנגד שנים עשר שבטים, וכפי שהיא מלמדת זכות על אלו בעלי התפלה ובעלי זכויות בכל מצוה ומצוה מהתורה, כך יחנו על זכויות שלהם, וכן יסעו לגבם, וכך יורדת שמירה אליהם.</p>

¹¹⁹⁸ ר"ל דלעיל אמר בגבורה, וכאן אמר במצה בחסד, וחמץ בשמאלא (יהל אור).

¹¹⁹⁹ ר"ל במל' כליל ג' אבהן, נחלק הג' יודין בה לחג'ת (יהל אור).

¹²⁰⁰ ג"פ ה' בהאי פסוק (יהל אור). יחנו ויסעו ושמרו. ג' דרגין דג' אבהן (יהל אור).

¹²⁰¹ נמחק ציהל אור).

¹²⁰² שהן הת"ח (יהל אור).

<p>אינון דעבדין זכוון על מנת לקבל פרס נחית קב"ה במרכבתיה דעבד ובר' שומרין¹²⁰³ דיליה ומאן דעביד זכוון שלא על מנת לקבל פרס נחית עליהו במרכבתא דיליה ולרשיעיא נחית עליהו בעובדיהו באינון שדין ומזיקין ומלאכי חבלה במרכבתא דלהון לאתפרעא מנהון</p>	<p>אלו שעושים זכויות על מנת לקבל פרס, יורד הקדוש ברוך הוא במרכבותיו שעשה ובארבעה שומרים שלו, ומי שעושה זכויות שלא על מנת לקבל פרס, יורד עליהם במרכבתו, ועל הרשעים יורד עליהם במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה במרכבתם להפרע מהם.</p>
<p>(ס"א זכוון שלא ע"מ לקבל פרס קב"ה נחית עליה במרכבתא דיליה ובר' היון דיליה ומאן דעביד זכוון ע"מ לקבל פרס נחית עליהו במרכבתא דעבד מטטרוין ובר' שומרין דיליה ולרשיעיא נחית עליהו בעובדיהו באינון שדין ומזיקין ומלאכי חבלה עון ומשחית אף וחיימה במרכבתא דלהון לאתפרעא מנהון) פתחו מארי מתניתין ואמרו ודאי הכי הוא זכאה חולקך רעיא מהימנא ע"כ</p>	<p>(זכויות שלא על מנת לקבל פרס הקדוש ברוך הוא יורד עליהם במרכבתו ובארבע החיות שלו, ומי שעושה זכויות על מנת לקבל פרס, יורד עליהם במרכבה של העבד מטטרוין ובארבעה השומרים שלו, ולרשעים יורד עליהם במעשיהם באותם שדים ומזיקים ומלאכי חבלה עוון ומשחית אף וחמה במרכבה שלהם להפרע מהם). פתחו בעלי המשנה ואמרו, ודאי כך זה, אשרי חלקך רועה הנאמן.</p>
<p>בילא"ו יילא"ו (תצא ער"ה ב וענשו אותו וכו')</p>	
<p>פרשת זאת חקת התורה</p>	
<p>וידבר יי אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה יי לאמר וגו' ר' יוסי פתח¹²⁰⁴ וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל ת"ח מלין דאורייתא קדישין אינון¹²⁰⁵ עלאין אינון¹²⁰⁶ מתיקין אינון¹²⁰⁷</p>	<p>"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו'", רבי יוסי פתח, "וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל", בא וראה דברי התורה הם קדושים, הם</p>

¹²⁰³ ר"ל צירופי אדני, כ"ד קישוטי כלה, כ"ד אותיות דבשכמל"ו, כ"ד שומרים דבהמ"ק (יהל אור).
¹²⁰⁴ כוונת רבי יוסי ליישב שני שינויים שיש בין פסוק דהכא לפסוק דהתם, האחד למה הזכיר חוקה כאן ולא שם, והשני למה אמר שם וזאת בו' וכאן בלא ו', לכן הקדים ת"ח מלין דאורייתא, ירצה שידוע שכל התורה נחלקה לשלשה חלקים שהזכירו המדקדקים, והם שם פועל ומלה. ואחת מגדולות תורתנו הקדושה הוא שלא לבד יש טעם וענין בשמות ובפעלים אלא גם במלות ישנו, וכל שכן ע"פ הסוד. ולכך לא אמר רבי יוסי פתגמי אורייתא כנזכר ריש פרשת קרח על פסוק הנחמדים המובא כאן גם כן, אך אמר בדקדוק מלין דאורייתא, מלין דייקא, כי כוונתו לדרוש מלת זאת שיש לה סוד וכמו שיבוא (רמ"ז).

¹²⁰⁵ דברי תורה עומדים בקדושתם כתחלת נתינתם, שלא נתחללה קדושתם מפני בואם מאיש אל איש, ואין הבל פה האדם ועסקו נותן בהן עביות כלל מפני קדושתם (אור יקר). מצד הבריאה היכל ק"ק (רח"ו). הדרך הפשוט לשלשה תוארים אלה הוא, קדישין, מצד החכמה ששם סוד הקדושה כנודע מכמה מקומות מדברי הרב כי קדוש הוא מסוד ע"ב. ועלאין, מצד בינה שנקראת עליין גי' קס"ו. ומתיקין, מצד הדעת כי בו מתחברים הח"ג ונמתקות הגבורות. ועוד ל"ל בהקדים מ"ש מהרבה דרושים שכך היא המדה העליונה, בתחילה משפיעין כח מן העליון לתחתון כדי שיהיה בו יכולת לעלות, ולעומת כך אמר קדישין אינון, כי כל אור המושפע נקרא קדוש, שר"ל מושפע וככתוב אצלי במקום אחר. ואחר היות בו הכח אז עולה ומעלה מ"ן, ולנגד זה אמר עילאין, פי' שעולים למעלה. אי נמי ועיקר ידוע שאור הראשון המושפע הוא מישסו"ת ובו יתחזקו זרין ויעלו במ"ן עד אר"א עילאין, והיינו עילאין. ואחר כך נעשה הזווג שהוא ביסוס ומיתוק הגבורות, ולנוכח זה אמר מתיקין אינון, וירצה שהוא מיתוק גמור לא כדבש ונופת שה"ס גבורות דאר"א, שגם שהם כבר מתוקות, מכל מקום אין זה מיתוק לגמרי, שלכן נאסר הדבש מעל המזבח (רמ"ז).

<p>כמה דכתיב הנחמדים מזהב¹²⁰⁸ ומפז רב¹²⁰⁹ ומתוקים¹²¹⁰ מדבש וגו' מאן דאשתדל באורייתא¹²¹¹ כאלו קאים כל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא הה"ד היום הזה נהיית לעם והא אוקמוה חברייא</p>	<p>עליונים, הם מתוקים, כמו שכתוב "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש וגו'", מי שעוסק בתורה כאלו עומד כל יום על הר סיני ומקבל התורה, זהו שכתוב "היום הזה נהיית לעם", וכך פרשוהו החברים.</p>
<p>כתיב הכא זאת חקת התורה וכתוב וזאת התורה מה בין האי להאי אלא רזא עלאה הוא והכי אוליפנא וזאת התורה לאחזאה כלא ביחודא חד¹²¹² ולאכללא כנ"י בקב"ה¹²¹³ לאשתכחא כלא חד¹²¹⁴ בגיני כך וזאת התורה אמאי תוספת וא"ו אלא הא אתמר¹²¹⁵ לאחזאה דכלא חד בלא פרודא וזאת כלל ופרט¹²¹⁶ כחדא דכר ונוקבא ובג"כ וזאת התורה ודאי אבל זאת בלא תוספת וא"ו חקת התורה ודאי ולא התורה¹²¹⁷ דינא דאורייתא¹²¹⁸ דגזרה דאורייתא</p>	<p>כתוב כאן "זאת חקת התורה" וכתוב "וזאת התורה", מה בין זה לזה, אלא סוד עליון הוא וכך למדנו, "וזאת התורה" להראות הכל ביחוד אחד, ולהכליל כנסת ישראל בקדוש ברוך הוא, להמצא הכל אחד, בגלל זה "וזאת התורה", למה תוספת וא"ו, אלא זה נאמר להראות שהכל אחד ללא פרוד, וזאת כלל ופרט כאחד, זכר ונקבה, ומשום זה וזאת התורה ודאי, אבל זאת בלא תוספת וא"ו, חקת התורה ודאי ולא התורה, דין התורה, גזרת התורה.</p>
<p>ת"ח זאת אשר ללויים ולא וזאת דהא מסטרא דדינא (קשיא)¹²¹⁹ קא אתיין ולא מסטרא דרחמי¹²²⁰ א"ר יהודה והא כתיב וזאת עשו להם וחיו ודא בליואי אתמר ואת</p>	<p>בא וראה "זאת אשר ללויים" ולא וזאת, שהרי מצד הדין (הקשה) הם באים ולא מצד הרחמים. אמר רבי יהודה, והרי כתוב "וזאת עשו להם</p>

¹²⁰⁶ הם בתחתונים ושרשם למעלה ברומו של עולם (אור יקר). מצד היצירה ששם המלאכים הנקראים עלאין (רח"ו). מצד הבינה שנק' עליון, אז עולה ומעלה מ"נ ונגד זה אמר עלאין ר"ל שעולים למעלה (רמ"ז).

¹²⁰⁷ כמו שהיו מתוקים לישראל בעת קבלתם כך באותו המתיקות הם עומדים, ועוד שהשכינה תמיד מתוקה אל התפארת (אור יקר). מצד העשיה ששם הדינין הנק' דבש מתוק א"נ הואיל והפשט שבעשיה מתוק לחיך כי הכל רוצים בפשט (רח"ו). מצד הדעת כי בו מתחברים החו"ג ונמתקו הגבורות (רמ"ז).

¹²⁰⁸ החכמה (אור יקר).

¹²⁰⁹ קו האמצעי (אור יקר).

¹²¹⁰ מהשמאל (אור יקר).

¹²¹¹ זה נמשך מן המוקדם והענין כי במעמד הר סיני נתפשט והאיר יסוד אבא בת"ת זעיר שה"ס הר סיני שסתם הרים הם בחג"ת דתמן אבהן, ופ"י הגבורה הוא יסוד אימא שממנו יוצא יסוד אבא לחוץ ה"ס התורה ואז נתבטל כח עץ הדעת טו"ר והיה הכל בסוד עץ החיים וטעם ביטול זה הוא כי נתרוקנה הקלי' מכל הרפ"ח ניצוצין אשר בקרבה ואז כל הנשמות שבעולם ששרשם באו"א וזו"ן קבלה כל א' חלקה השייך לה מאותן הניצוצות (רמ"ז).

¹²¹² ולא שתהיה בחינתם מתייחדת באמצע דהיינו ביסוד אלא למעלה מלכות בתפארת (אור יקר).

¹²¹³ פ"י זאת היא מלכות התורה הוא זעיר והכוונה לכלול מלכות בזעיר (מ"מ).

¹²¹⁴ לא היה הענין היחוד סתם על ידי היסוד בבחינה האמצעית ולא בתפארת למעלה כדאתמר וזה תירץ כלומר אם היה בבחינה האמצעית היה מורה על ב' מדות מתייחדות אמנם הם ב' מדות אבל עתה שהיא מלכות נכללת בתפארת מורה על אחדות גמורה (אור יקר).

¹²¹⁵ ר"ל בזאת התורה כללנו מלכות עם זעיר ובמלת וזאת כללנו זעיר עם המלכות והיינו ו' זאת דהיינו ו' כלול בזאת (מ"מ).

¹²¹⁶ ע"י ספד"צ כז ע"ב וגר"א שם שכלל ופרט הם דכר ונוק'.

¹²¹⁷ היינו זאת ללא ו' מורה שאין הת"ת במלכות אז אין המלכות נקשרת עם הת"ת והיא מתגוללת בדיניה והוא "חוקת התורה" וחוקת מורה על גזרת הדין (אור יקר).

¹²¹⁸ דהיינו מלכות דינא דמלכותא בית דינו של ת"ת (רח"ו).

¹²¹⁹ לפ"מ גורם את המוסגר.

¹²²⁰ היינו שבאים מאימא שלא ע"י בעלה ולא מסטרא דרחמי שהוא ז"א (רמ"ז).

<p>אמרת זאת ולא וזאת א"ל ודאי הכי הוא וקרא מוכח מאן דאחיד סמא דמותא אי לא יערב ביה סמא דחיי הא ודאי ימות וע"ד וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בנין דסמא דחיי מערב בהדיה וזאת עשו וחיו ולא ימותו ודאי וזאת אצטריך להו ולא זאת בניני כך וזאת התורה ממש ביחודא חד¹²²¹ ביחודא שלים כללא דדכר ונוקבא ו"ה¹²²² זאת ה' בלחודוי וע"ד זאת חוקת התורה</p>	<p>וחיו", וזה בלויים נאמר, ואתה אמרת זאת ולא וזאת. אמר לו ודאי כך זה, והפסוק מוכיח, מי שאוחז סם המות אם לא יערב בו סם החיים הרי ודאי ימות, ועל זה "וזאת עשו להם וחיו ולא ימתו", משום שסם החיים מערב איתו, "וזאת עשו וחיו ולא ימותו" ודאי. וזאת צריך להם ולא זאת, לכן וזאת התורה ממש ביחוד אחד, ביחוד שלם כלל של זכר ונקבה, ו"ה, זאת ה' בלבדה, ועל זה "זאת חקת התורה".</p>
<p>רבי שמעון ור' אבא ור' אלעזר ור' יצחק הוו שכיחי בבי ר' פנחס בן יאיר אמר ר' פנחס לר' שמעון במטותא מנך אנת דאוקמי עלך לעילא ומילך באתגלייא מה דלא אתיהיב רשותא לב"נ אחרא בפרשתא דא אימא מלה חדתא א"ל ומאי היא א"ל זאת חקת התורה א"ל הא שאר חבריאי יאמרו</p>	<p>רבי שמעון ורבי אבא ורבי אלעזר ורבי יצחק היו מצויים בבית רבי פנחס בן יאיר, אמר רבי פנחס לרבי שמעון, בבקשה ממך, אתה שעומדים עליך למעלה ודבריך בגלוי מה שלא נתנה רשות לאדם אחר בפרשה זו, אמור דבר חדש. אמר לו, ומהו. אמר לו "זאת חקת התורה", אמר לו הנה שאר החברים יאמרו.</p>
<p>קפ/א</p>	
<p>אמר לר' אלעזר בריה אלעזר קום בקיומך ואימא מלה חד בפרשתא דא¹²²³ וחבריאי יימרון אבתרך</p>	<p>אמר לרבי אלעזר בנו, אלעזר עמוד בעמך ואמור דבר אחד בפרשה זו, והחברים יאמרו אחרוך.</p>
<p>קם ר' אלעזר ואמר וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו' האי קרא אית לאסתכלא ביה אי אינון קדמאי עבדי הסכמה דא בדינא דאורייתא ואתו בתראי ובטלוחא אמאי בטלוחא¹²²⁴ והא מאן דבטיל מלה דאורייתא כאילו חריב עלמא שלים¹²²⁵ ואי לאו איהו בדינא דאורייתא אלא הסכמה בעלמא אמאי נעל הכא</p>	<p>קם רבי אלעזר ואמר "וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו'", בפסוק זה יש להתבונן, ואם ראשונים אלו עשו הסכמה זו בדין תורה ובאו אחרונים ובטלוה למה בטלוה, והרי מי שמבטל דבר תורה כאילו חריב עולם שלם, ואם זה אינו בדין תורה אלא הסכמה בעלמא, למה הנעל כאן.</p>

¹²²¹ היינו במלת וזאת כי ו' נכלל בזאת (מ"מ).

¹²²² היינו בשני תיבות וזאת התורה שזאת שהיא מלכות נזדווגה עם זעיר הנק' תורה ולכ"א יחודא שלים יותר מן הראשון (מ"מ).

¹²²³ עי' אד"ז רפח ע"א: אר"ש, באדרא אשתכחנא דכל חבריאי הוו אמרי ואנא עמהון, השתא אימא אנא בלחודאי וכלהו צייתין למלולי, עלאין ותתאין, זכאה חולקי יומא דין. עי' ב"ע נא ע"א, החברים נתקבצו באדרא [רבא] כדי שכל א' מהם יאמר ויחדש תיקון א' הנוגע לשורש נשמתו, ומה שנתגלה כאן הוא גילוי של רשב"י בלבד.

¹²²⁴ כיון שמעיקר לא היו עושין כן אלא על דרך הסכמה ומנהג וכבר נתבטל אותו המנהג למה נהגו הם על דרך אותו המנהג הקדום ועזבו דרכם הנהוג אז, וממ"ש בפסוק וזאת לפנים בישראל כלומר מנהג זה היה מקדום בישראל (אור יקר).

¹²²⁵ עי' לעיל עג ע"א: חקיו ומשפטיו לישראל אלין רזי אורייתא ונמוסי אורייתא וסתרי אורייתא דלא יצטרכו לגלאה אלא למאן דאיהו בדרגא עלאה יתיר כדקא חזי ומה לישראל האי לעמין עכו"ם עאכו"ו וכל מאן דלא אתגזר ויהיבין ליה אפילו את זעירא דאורייתא כאילו חריב עלמא ומשקר בשמא דקב"ה דכלא בהאי תליא ודא בדא אתקשר דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. וכנראה שמקורו מהפסוק.

<p>אלא ודאי בדין התורה היה, ובסוד עליון נעשה הדבר, ומשום שהיו הראשונים חסידים צדיקים, הדבר הזה התגלה ביניהם, ומשהתרבו רשעים בעולם, נעשה (העבירו) דבר זה בצורה אחרת כדי לכסות דברים שהם בסוד עליון.</p>	<p>אלא ודאי בדין התורה היה, ובסוד עליון נעשה הדבר, ומשום שהיו הראשונים חסידים צדיקים, הדבר הזה התגלה ביניהם, ומשהתרבו רשעים בעולם, נעשה (העבירו) דבר זה בצורה אחרת כדי לכסות דברים שהם בסוד עליון.</p>
<p>עלאה¹²²⁶ אתעבידת מלה ובגין דהו קדמאי חסידי זכאי מלה דא אתגלייא בינייהו ומדאסגיאוי חייבי בעלמא אתעבידת¹²²⁷ (ס"א אעברו) האי מלה¹²²⁸ בגוונא¹²²⁹ אהרא¹²³⁰ בגין לאתכסאה מלין¹²³¹ דאינון ברזא עלאה¹²³²</p>	<p>(והרי פרשוה) בא וראה "ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך וגו'", וכי למה הנעל כאן, אלא נתבאר שצוה לו על האשה להפרד ממנה ולהזדווג (במקום) באשה אחרת של אור קדוש עליון והיא השכינה.</p>
<p>והוא אוקמוה¹²³³ ת"ח¹²³⁴ ויאמר אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך וגו' (&¹²³⁵) וכי אמאי נעל הכא¹²³⁶ אלא אתמר דפקיד ליה על אתתא לאתפרשא מנה ולאזדווגא (ס"א באתר)¹²³⁷ באתתא אהרא דנהירו קדישא עלאה¹²³⁸ ואיהי שכינתא</p>	<p>ואותה נעל בארוה במקום אחר (והיא השכינה), העבירוה מעולם הזה, ובארוה בעולם אחר, ועל כך כל מה שנותן המת לאדם בחלום זה טוב, לקח כליו מהבית זה רע כמו סנדלו.</p>
<p>מ"ט בגין דאעבר רגליה דאינון קיומא דבר</p>	<p>מדוע, כי העביר רגליו שהם עמידת</p>

¹²²⁶ מלכות כדמפרש לקמיה (אור יקר).
¹²²⁷ אור יקר גורס את המוסגר.
¹²²⁸ לקנות בנעל (אור יקר).
¹²²⁹ לגיסא (אור יקר).
¹²³⁰ שקונים בסוד (אור יקר).
¹²³¹ סוד הנעל היה מפורסם הרבה וכנף הבגד לא כל כך (אור יקר).
¹²³² פי' נעל היא מלכות, וכשנותן הקונה נעלו למקנה רמז שבכח המלכות הנק' נעל אינו חוזר בו הקונה והמקנה (מ"מ).
¹²³³ לפ"מ גורס את המוסגר.
¹²³⁴ נמחק זלפ"מ
¹²³⁵ זה ראייה על סוד הנעל שהיא השכינה (אור יקר).
¹²³⁶ עי' רמ"ז.
¹²³⁷ נמחק זלפ"מ, והוא העיקר בלור יקר.
¹²³⁸ דרך אמת, וזלפ"מ עלה
¹²³⁹ הוא הכתוב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש כלומר מלכות, אדמה ונהירו דקדש עליו ורצה לתקן ענין גדול שהרי שאר האדם אם יתפרדו מנשותיהם הם מפרידים ואדרבה על ידי ייחודם בנשותיהם הם מייחדים ומתחברים בשכינתא, והאיך משה בהפך שבהפרדו הוא מייחד בשכינתא לזה אמר הכתוב המקום אשר אתה עומד עליו דהיינו משה מעלמא דדכורא בעלה דמטרוניתא דהיינו מקום אשר אתה עומד עליו אדמה קדשה, אבל שאר בני אדם הם למטה משכינה מאירים לה וצריכים להתייחד בנשותיהם להשפיע ולהאיר בשכינה אותו המאור, ולכן האמרו של נעליך, היינו תסיר את הזוג הגשמי ובמקומו תקח הזיווג הרוחני (אור יקר).
¹²⁴⁰ נמחק זלפ"מ, ודרך אמת והגר"א גורסים את המוסגר.
¹²⁴¹ עי' אריכות בהיכלות פקודי רנה ע"א [לב ע"ב] (יהל אור). ר"ל לחלוץ נעל דהאי עלמא ולנעול נעל דשכינתא (יהל אור)
¹²⁴² כאלו נאמר המצות יש בהם גשמי ורוחני ועל ידי הגשמי נעשה ברוחני ומשה נפטר מן הגשמי וקיים ברוחני לבד כענין הבחינה שעסק במצות אדם בגן עדן בהפשטה מן הצד החומרי מכל וכל יותר מאדם הראשון. ועוד כי מסוד המטטרון נמשך לנו סוד פשטי התורה וקיום המצות בגשמיות והיינו סוד הנעל שאנו נועלים בו, ולכן אמר של נעליך הסתלק ממנה אל בחי' עלאה דהיינו בחינת הרוחני המסולק מן הפשט (אור יקר).

<p>נש מהאי עלמא וכניש לון לעלמא אחרא אתר דמותא שארי ביה דכתיב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב¹²⁴³ (מאי היא בת נדיב¹²⁴⁴ דא בת דאברהם דכתיב נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם ולא אלהי יצחק)¹²⁴⁵ ורזא דמלה בין חברייה איהו</p>	<p>האדם מהעולם הזה, וכינס אותם לעולם אחר, מקום שהמות שורה בו, שכתוב "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב". (מהי בת נדיב, זו בת אברהם שכתוב "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם", ולא אלהי יצחק.) וסוד הדבר הוא בין החברים.</p>
<p>ודא כד מיתא נטיל לון אבל בזמנא דחייא שליף מסאניה ויהיב לבר נש אחרא בגין לקיימא קיים קא עביד בגזירא דלעילא נעל דחליצה כנוונא¹²⁴⁶ דלעילא נעל אחרא¹²⁴⁷ וכלא אתר חד¹²⁴⁸ (ס"א כלא אתיחד)¹²⁴⁹ (נ"א רזא חדא)¹²⁵⁰</p>	<p>וזה כשהמת לוקח אותם, אבל בזמן שהחי שולף נעלו ונותן לאיש אחר כדי לקיים ברית, עושה בגזרה עליונה. נעל של חליצה כדוגמא שלמעלה נעל אחרת, והכל מקום אחד (הכל מתייחד) (סוד אחד).</p>
<p>ת"ה ההוא מיתא דאסתלק מעלמא בלא בגין האי בת נדיב¹²⁵² לא כנישת ליה לההוא בר נש לגבה¹²⁵³ ואזיל לאתטרדא בעלמ' דלא אשכח אתר וקב"ה חיים עליה ופקיד לאחוהי למפרק ליה לאתבא ולאיתקנא בעפרא אחרא כמה דכתיב ואדם על עפר ישוב ואוקמוה</p>	<p>בא וראה, אותו מת שהסתלק מהעולם בלא בניס, בת נדיב זו לא כונסת אותו אליה לאותו אדם אליה, והולך להיות מטורד¹²⁵¹ בעולם שלא מוצא מקום, והקדוש ברוך הוא חס עליו ומצוה לאחיו לגאול אותו, לשוב ולהיות מתוקן בעפר אחר, כמו שכתוב "ואדם על עפר ישוב" ופרשוה.</p>
<p>ואי ההוא פרוקא לא בעי לקיימא לאחוהי בהאי עלמא בעי למקטר חד נעל ברגליה וההיא אתתא דתשרי ליה ומקבלא לההוא נעל לגבה אמאי נעל אלא בגין דההוא נעל בגין מיתא¹²⁵⁴ הוא¹²⁵⁵ (ס"א בגין דההוא נעל קיומא דמיתא הוה בהאי עלמא)¹²⁵⁶ ואתידיב ברגליה דחייא אחוהי ואתתא מקבלה לההוא נעל לגבה לאחזאה דהא ההוא מיתא בין חייא אהדר בעובדא דא</p>	<p>ואם אותו גואל לא רוצה להעמיד את אחיו בעולם הזה, צריך לקשר נעל אחת ברגלו, ואותה אשה שתשרה אתו מקבלת אליה אותה נעל. ולמה נעל, אלא משום שאותה נעל היא בגלל המת, (משום שאותה נעל היא קיום המת היה בעולם הזה), ונתנה ברגלי אחיו החי, והאשה מקבלת אליה אותה נעל להראות שהרי אותו מת חזר לבין החיים במעשה הזה.</p>
<p>והיא בהפוכא מההוא נעל דנטיל מיתא</p>	<p>והוא בהפיך מאותה נעל שלוקח המת מהחי, וכעת נעל זו לוקח החי</p>

¹²⁴³ הכוונה על סילוק כחותיו וחייליו מן החיים אל המות (אור יקר).

¹²⁴⁴ עי' תיקו"ז לד ע"א בת נדיב היא מלכות דשכינה.

¹²⁴⁵ דרך אמת, ודפ"מ גורס את המוסגר.

¹²⁴⁶ שגם הוא רומז למלכות (מ"מ).

¹²⁴⁷ דרך אמת, ודפ"מ "דלעילא נעל אחרא" נמחק.

¹²⁴⁸ "וכלא אתר חד נמחק בדרך אמת, וגורס את המוסגר.

¹²⁴⁹ נמקח זלפ, מ

¹²⁵⁰ נמקח זלפ, מ

¹²⁵¹

¹²⁵² עי' לעיל הערה 1244.

¹²⁵³ לעורר מ"נ כמו מי שקיים פרו ורבו (רח"ו).

¹²⁵⁴ מיתה (דרך אמת), למיתא (דפ"מ).

¹²⁵⁵ אע"פ שאמר לעיל נעל דחליצה רומז למלכות כואן אמר שהוא רומז לאותו שמת בלא בניס (מ"מ).

¹²⁵⁶ נמחק זלפ, מ.

<p>מחייא והשתא האי נעל נטיל חייא ממיתא ובההוא נעל ההוא מיתא לא אזיל בין חייא¹²⁵⁸¹²⁵⁷ (נ"א ובעי נעל דההוא מיתא דא אזל ביה בחייו)¹²⁶⁰¹²⁵⁹ ואתתא נטלא ליה לגבה לאחזאה דההוא אתתא עטרת בעלה נטלא ליה ומקבלא ליה לגבה</p>	<p>מן המת, ובאותה נעל אותו המת הולך בין החיים. (וצריך נעל של המת הזה הולך בו בחייו) והאשה לוקחת אותה אליה, להראות שאותה אשה עטרת בעלה, לקחה אותה ומקבלת אותה אליה.</p>
<p>ובעי לבטשא ליה לההוא נעל בארעא לאחזאה דשכיך גופיה דההוא מיתא וקב"ה לזמנא דא או לבתר זמנא חיים עליה ויקבל ליה לעלמא אחרא תו בטשותא דההוא נעל בידא¹²⁶¹ (ס"א מידא) דאתתא לארעא לאחזאה דהא יתבני ההוא מיתא בעפרא אחרא¹²⁶² דהאי עלמא והשתא יתוב לעפריה דהוה מתמן בקדמיתא (אכדין יתוב לעפריה)¹²⁶³ וכדין¹²⁶⁴ ההיא אתתא תשתרי למעבד זרעא אחרא ואוקמוה</p>	<p>וצריך להכות באותה נעל בארץ להראות שנשקט גוף אותו המת, והקדוש ברוך הוא בזמן זה או לאחר זמן יחוס עליו, ויקבל אותו לעולם אחר. עוד הכאה של אותה הנעל ביד (מהיד) של האשה לארץ להראות שיבנה אותו המת בעפר אחר בעולם הזה, וכעת ישוב לעפרו שהיה משם בהתחלה. (ואז ישוב לעפרו) ואז אותה אשה תתיר לעשות זרע אחר וכך פרשה.</p>
<p>ת"ח ע"ד מאן דבעי לקיימא קיים נטיל נעליה ויהב לחבריה לקיימא עליה קיימא (דבת נדיב)¹²⁶⁵ הה"ד וזאת לפנים בישראל על הגאולה מאי וזאת קיימא שלים בכלא לפנים בישראל כד הו צנועין קדישין לקיים כל דבר כל דבר ממש דהא דא הוא קיומא וכדין וזאת התעודה בישראל ודאי דלא תימא דהסכמה בעלמא היא ומדעתייהו עבדי לה אלא קיומא עלאה הוה למהוי עובדיהון לרזא¹²⁶⁶ (בקיומא) דלעילא</p>	<p>בא וראה, על כך מי שרוצה להעמיד ברית נוטל נעלו ונותן לחבירו להעמיד עליו ברית (של בת נדיב), זהו שכתוב "וזאת לפנים בישראל על הגאולה" מה זה "וזאת", ברית שלימה בכל לפנים בישראל, כשהיו צנועים קדושים לקיים כל דבר, כל דבר ממש, שהרי זהו העמדה ואז "וזאת התעודה בישראל" ודאי, שלא תאמר שהסכמה בעלמא היא ומדעתם עשו אותה, אלא העמדה עליונה היתה להיות מעשיהם (בקיום) בסוד של מעלה.</p>
<p>כיון דאסגיא חייבין בעלמא כסיו מלה בגוונא אחרא בכנפא¹²⁶⁷ דמלבושא והאי מלבושא היא תקונא עלאה ורזא דמלה ולא יגלה כנף אביו כתיב</p>	<p>כיון שהתרבו רשעים בעולם, כסו הדבר באופן אחר, בכנף המלבוש, והמלבוש הזה הוא תקון עליון, וסוד הדבר כתוב "ולא יגלה כנף אביו".</p>

¹²⁵⁷ שלא תהיה נשמתו נעה ונדה בין החיים כמו שהיתה קודם החליצה (מ"מ).

¹²⁵⁸ ביה לחייא (דפ"נ).

¹²⁵⁹ לא נמצא לו שורש כלל ויש נסחא אחרת יותר נכונה והיא זאת ובההוא נעל ההוא מיתא לא אזיל בין חייא וכו' כלומר דע"י חליצת הנעל ההוא גורמת האשה היא אל המת ההוא שלא יצטרך להיות נדח בעולם הזה בין החיים לבקש לו מנות יען כי אינו יכול לעלות למקומו כשאר המתים יען כי ע"י זה הנעל אתתא נטלא ליה וכו' ושכיך גופיה דההוא מיתא (שער הגלגולים) (רח"ו).

¹²⁶⁰ נמקח דלפ"מ.

¹²⁶¹ דפ"מ גורס אתה מוסגר.

¹²⁶² קרוב ליבנות בגוף אחר כדי שיתקן (מ"מ).

¹²⁶³ דפ"מ N גורס אתה מוסגר.

¹²⁶⁴ כלין (דפ"מ).

¹²⁶⁵ דפ"מ גורס אתה מוסגר.

¹²⁶⁶ דפ"מ גורס סאת המוסגר.

¹²⁶⁷ כנף בגימ' נע"ל (רח"ו).

קפ"ב	
<p>זאת חקת התורה זאת דא את קיימא דלא אתפרש דא מן דא¹²⁶⁸ (וכד אתפרע דא¹²⁶⁹ בלה)¹²⁷⁰ דאקרי זה¹²⁷¹ ומנוקבא עייל לדבר¹²⁷² וע"ד שמו"ר וזכו"ר כחדא¹²⁷³ מחבר</p>	<p>"זאת חקת התורה", "זאת", זו אות הברית שלא יפרדו זה מזה, (וכאשר נפרע זה הכל) שנקרא "זה", ומהנקבה עולה לזכר, ועל זה שמור וזכור מתחברים כאחד.</p>
<p>חקת התורה חק התורה¹²⁷⁴ מבעי ליה מה חקת אלא חקת ודאי ואוקימנא ה' די¹²⁷⁵ הות¹²⁷⁶ (נ"א חק)¹²⁷⁷ והא אתמר אבל ת' הוא ד' ונ' מחבר כחדא ונו"ן הא אתמר</p>	<p>"חקת התורה" היה צריך להיות "חק התורה", מה זה "חקת". אלא "חקת" בודאי, ובארנו ה' היתה ד' (חק), והרי נתבאר, אבל ת' הוא ד' ונ' מתחברים כאחד, ונו"ן הרי נתבאר.</p>
<p>נו"ן אמאי אקראי הכי בנו"ן אלא כד"א ולא תונו איש את עמיתו דהשתא היא באנפאה נהירין ועבדא אונאה לבני נשא לבתר מחיא כהויא ושצי וקטיל ואמרה לא פעלתי און ועל דא הכי אקרי בנו"ן דאתמר עלייהו¹²⁷⁸ ת' כלא כחדא דל"ת נו"ן ד' נו"ן¹²⁷⁹ דל"ת רי"ש (ה"א ה"א)¹²⁸⁰ רי"ש</p>	<p>נו"ן למה נקראת כך, בנו"ן, אלא כמו שנאמר "ולא תונו איש את עמיתו", שכעת היא בפנים מאירות ועושה אונאה לבני אדם, ואחר כך מכה כמו נחש ומשמידה והורגת, ואמרה "לא פעלתי און", ועל זה כך נקראת בנו"ן, שנאמר עליה ת', הכל כאחד, דל"ת</p>

¹²⁶⁸ פי' את קיימא הוא היסוד הדבוק בעטרה והיינו זאת. ח"ק וח"ק הוא היסוד כמד"א וחק בשארו שם והם אינן מתפרשין דא מן דא ר"ל היסוד מן העטרה (זהר הרקיע). כתב בס' אור ישר היא עטרת היסוד דזעיר שאינה נפרדת מן היסוד לעולם (מ"מ).

¹²⁶⁹ ר"ל כשנעשה מצות פריעה אז מתגלים ה"ח כולם כנודע מדרוש האונאה ואז מתמתקים ה"ג שהיו עומדין בעטרת היסוד ואז הנימול הזה נכנס מנוק' מגדר הנקבה מילה לבדה ונכנס למדריגת הזכר. וז"ש וע"ד זכור ושמור שהם מילה ופריעה כחדא מתחברין (זהר הרקיע). אחר שעשינו הפריעה שנתגלית העטרה כולא איקרא זה שגם העטרה נק' זה בכל היסוד הנקרא זה (מ"מ).

¹²⁷⁰ לךך אמת נמחק המוסגר. אתפרק לך מן לך נמחק כלפ"מ ובמקומו גורס אתפרע וכל אתפרע לך כלא.

¹²⁷¹ וכל אתפרק (נוסף בלךך אמת)##

¹²⁷² שגם העטרה שהיא המלכות נקרא זה כמו הזכר (מ"מ).

¹²⁷³ עי' ח"א לב ע"א: מילה ופריעה, זכור ושמור, צדיק וצדק, דכר ונוקבא, אות ברית דא יוסף, וברית דא רחל.

¹²⁷⁴ שהרי פי' דקאי על היסוד וא"כ אמאי נקט לשון נקבה, אלא חקת ודאי ר"ל שחזר מפ' הראשון כסדר כל אלא הנזכר בתלמוד אלא ה"פ חקת וודאי שהוא יסוד דנוקבא ולכן כתיב חקת לרמוז לנו בת' זו לכמה דברים מעניני המלכות כי המלכות היתה תחלה בציור ד' כנודע מסדר כתיבת השם. ובהכנס בה יסוד דזכורא אז נעשית מד' זו לה' זו המלכות שהיא עכשיו ציורה ד' הוית וזהו בזמן שהיא ברחמים אבל בזמן שיש בה גבורות לבד ולא הו' זעירא יסוד דזכורא אז אינה רק צורת ת' והם ד' ונ' מחוברים יחד כזה ת' ר"ל כי כל הה"ג כ"א כלול מ' הם עולים נ' ונקרא נו"ן שדנה את העולם (משלי ל כ) ואמרה לא פעלתי און שאינה הורגת רק הרשעים ולכן נק' נו"ן (זהר הרקיע). מלכות שהתורה היא בזעיר וחוק הוא בזעיר כמ"ש כי חוק לישראל הוא וא"כ מאי חקת כי ת' מורה על הנקבה (מ"מ).

¹²⁷⁵ ה' ד' נמקה כלפ"מ ובמקומו ואיתא חד

¹²⁷⁶ פי' שתחילה היתה דלה וענייה ואחר שנזדווג עמה היסוד שהיא ו' זעירא שבתוך הד' אז נעשית ה' אבל ת' הוא ד' ונו"ן בצורה היא ת' נ' אמאי אקרי הכי פי' בשלמא ד' נקרא המלכות כך לפי שהיא דלה אבל נו"ן אמא נק' המלכות כך (מ"מ).

עי' ספד"צ ל ע"א: ה' ד' הות בקדמיתא ומדאתעברת ביה בגווה אפיקת ו'.

¹²⁷⁷ נמחק כלפ"מ

¹²⁷⁸ לךך אמת, וצפד"מ מלייהו, "לאתמר עלייהו" נמחק צגר"א.

¹²⁷⁹ נו"ן נמחק כלפ"מ

<p>ודל"ת חר מלה הוא ובאתו"ן גליפין אנון¹²⁸¹ ת"ח חקות (ס"א אינון חו"ק ו"ת)¹²⁸² וכלא חר מלה¹²⁸³</p>	<p>נו"ן, ד' נו"ן, דל"ת רי"ש, (ה"א ה"א) רי"ש ודל"ת, דבר אחד הוא, ובאותיות חקוקות הם ת"ח, חוקת (הם חו"ק ו"ת) והכל דבר אחד.</p>
<p>דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה האי פרה לדכיותא קא אתייה לדכאה למסאבי פרה¹²⁸⁴ דקבילת מן שמאלא¹²⁸⁵ ומאן הוא לשמאלא שור¹²⁸⁶ כד"א (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל אדומה סומקא כוורדא¹²⁸⁷ דכתיב כשושנה בין החוחים אדומה גזרת דינא</p>	<p>"דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה", פרה זו באה לטהר, לטהר לטמאים, פרה שמקבלת מהשמאל, ומיהו לשמאל, שור, כמו שנאמר "ופני שור מהשמאל". אדומה, אדומה כשושנה, שכתוב "כשושנה בין החוחים", אדומה גזרת הדין.</p>
<p>תמימה מאי תמימה כמה דתנינן שור תם ושור מועד שור תם¹²⁸⁸ דינא רפייה שור מועד דינא קשיא אוף הכא תמימה דינא רפייה גבורה תתאה דא היא תמימה גבורה עלאה דא היא דינא קשיא¹²⁸⁹ והיא יד החזקה תקיפא</p>	<p>"תמימה", מה זה "תמימה", כמו ששינו שור תם ושור מועד, שור תם דין רפה, שור מועד דין קשה, גם כך תמימה דין רפה, גבורה תחתונה, זוהי תמימה. גבורה עליונה זהו דין קשה, והיא יד החזקה תקיפה.</p>
<p>אשר אין בה מום כד"א כלך יפה רעיתי ומום אין בך¹²⁹⁰ אשר לא עלה עליה עול על כתיב¹²⁹¹ כד"א ונאם הגבר הוקם על¹²⁹² מ"ט בגין דהיא שלומי אמוני ישראל¹²⁹³ ועליה לאו היא אלא עמה¹²⁹⁴ אשר לא עלה עליה על היינו דכתיב בתולת ישראל¹²⁹⁵</p>	<p>"אשר אין בה מום" כמו שנאמר "כלך יפה רעיתי ומום אין בך". "אשר לא עלה עליה עול", כתוב "על" כמו שנאמר "ונאם הגבר הוקם על", למה משום שהיא שלומי אמוני ישראל, ועליה לא היא אלא עמה. "אשר לא</p>

¹²⁸⁰ לפ"מ גורס את המוסגר. "ל"ת נו"ן ד' נו"ן ל"ת רי"ש (ה"א ה"א) נמחק בגר"א ונמוקמו
איתא נו"ן ל"ת.

¹²⁸¹ נמחק בלפ"מ, ומופיע במ"מ.

¹²⁸² נמחק בלפ"מ, ומופיע במ"מ.

¹²⁸³ היינו שיש בה ד"נ שרומזים על מלכות ומ"ש ד"ר פי' ד' היא כמו ר' בצורה ומ"ש ובאתוון
גליפן אינון חוק' ות' פי' חוק הוא זעיר ות' היא מלכות ובא לרמוז שהם מחוברים במילת חוקת
(מ"מ). ר"ל נו"ן מלא (כו', ק"ו) ובחושבנא דאתוון ר"ח יצחק ק"ו קו המדה ושניהם חושבן שד"י
(יהל אור).

¹²⁸⁴ מלכות (אור יקר).

¹²⁸⁵ רחל בקבלתה ה"ג דמנצפ"ך (רח"ו). פרה ר"ל ה' שהיא מלכות מקבלת פר (מ"מ).

¹²⁸⁶ גבורה (אור יקר).

¹²⁸⁷ שיש לובן מעורב באדמימותא, ולכן דינא רפיא (אור יקר).

¹²⁸⁸ פי' רחל ושור מועד פי' לאה כדמפרש (מ"מ).

¹²⁸⁹ לאה דינים תקיפין (רח"ו).

¹²⁹⁰ היינו שאין הקלי 'אוחזת בה (אור יקר).

¹²⁹¹ שהוא הת"ת (אור יקר).

¹²⁹² פי' שארד"ל שהיו מתים מאה אנשים בכל יום עמד דוד והתקין ק' ברכות ותעצר המגפה וז"ש
הוקם ע"ל גי' ק' והם כנגד י"ס דזעיר כל א' כלול מעשר הם מאה שמתקנים המלכות (מ"מ)
¹²⁹³ ר"ל שמשלמת לכל ספירה וספירה (מ"מ).

¹²⁹⁴ פי' דהיינו שאין הי"ס הנק' על עליה דהיינו שנסתלקו ממנה אלא עמה ושיעור הכתוב אשר
לא עלה מעלה על הנז' (מ"מ).

¹²⁹⁵ פי' כמו ד"א שמפרש עול היא הקלי' (מ"מ). סוד בתולה הנה הוא מלכות, נוק' דז"א, שהיא
בתולת ישראל כמ"ש בזוה"ק (פ' חוקת קפ ע"ב), והנה היא בתולה בעת שהיא בלא זוג, ובפרט
אחר החורבן והגלות שאז תרעין דילה סתימין, והיא בתולה ממש ואיש לא ידעה (בראשית כד טז)
מפחד החיצונים, שלא יתאחזו בהזווג הזה (דע"ה ח"ב קד ע"א).

<p>בתולה ואיש לא ידעה¹²⁹⁶</p>	<p>עלה עליה עול" היינו שכתוב "בתולת ישראל", "בתולה ואיש לא ידעה".</p>
<p>ונתתם אותה אל אלעזר מצוותה בסגן ואוקמוה מ"ט ליה ולא לאהרן אלא אהרן שושבינא דמטרוניתא¹²⁹⁷ ועוד דאהרן לא אתי מסטרא דטהור אלא מסטרא דקדוש¹²⁹⁸ ובגין דדא אתייה לטהרה לא אתייהיב ליה</p>	<p>"ונתתם אותה אל אלעזר", מצוותה בסגן, ופרשוה למה לו ולא לאהרן, אלא אהרן שושבין המלכה, ועוד שאהרן לא בא מצד של טהור אלא מצד של קדוש, ומשום שזה בא לטהרה לא ניתן לו.</p>
<p>כל מלה דהאי פרה היא בשבע ז' כבוסים וכו' והא אתמר מ"ט בגין דהיא שבע שני שמטה ובת שבע אתקרי וע"ד כל עובדוי בשבע</p>	<p>כל דבר בפרה זו היא בשבע, שבעה כבוסים וכו', והרי נתבאר, למה, משום שהיא שבע שני שמטה, ובת שבע נקראת, ועל כך כל מעשיה בשבע.</p>
<p>ת"ח כל מאי דאתעביד מהאי פרה בגין לדכאה ולא לקדשא ואע"ג דאתייהיב לסגן הוא לא שחיט ולא שריף בגין דלא ישתכח דינא בסטרוי וכ"ש אהרן דאיהו בדרגא שלים יתר דלא בעי לאשתכחא תמן ולאזדמנא תמן</p>	<p>בא וראה, כל מה שנעשה מפרה זו בשביל לטהר ולא לקדש, ואף על גב שנתנה לסגן, הוא לא שוחט ולא שורף, בשביל שלא ימצא דין בצדו, וכל שכן אהרן שהוא בדרגה יותר מושלמת, ולא צריך להמצא שם ולהזדמן לשם.</p>
<p>האי פרה כיון דאתעביד אפר¹²⁹⁹ בעי¹³⁰⁰ למשדי ביה עץ ארז ואזוב ושני תולעת והא אלין אתמרו ואסף איש טהור ולא קדוש והניח מחוץ למחנה במקום טהור דהא טהור לא אקרי אלא מן סטרא דמסאב בקדמיתא</p>	<p>פרה זו כיון שנעשתה אפר, צריך לזרוק בה עץ ארז ואזוב ושני תולעת, והרי אלה נאמרו "ואסף איש טהור" ולא קדוש, "והניח מחוץ למחנה במקום טהור", שהרי טהור לא נקרא אלא מצד שמטמא בהתחלה.</p>
<p>רוא דכלא האי דכתיב למי נדה חטאת היא בגין דכל דינין תתאיין¹³⁰¹ וכל אינן דאתו מסטרא דמסאבא כד איהו ינקא מסטרא אחרא ויתיבת בדינא כד"א מלאה דם הודשנה מחלב כדין כלהו מתערי ומסתלקי ושראן בעלמא כיון דעבדי האי עובדא דלתתא וכל האי דינא באתר דא דהאי פרה ורמאן עלה עץ</p>	<p>סוד הכל, זה שכתוב "למי נדה חטאת היא", משום שכל דינים התחתונים, וכל אלו שבאים מצד הטומאה, כשיונקים מצד אחר ויושבים בדין, כמו שנאמר "מלאה דם הדשנה מחלב" אז כולם מתעוררים ומסתלקים ושורים בעולם, כיון שעושים מעשה זה שלמטה, וכל הדין הזה במקום זה של פרה זו, וזורקים עליה עץ</p>
<p>רע"מ</p>	<p>"פרה אדומה תמימה אשר אין בה</p>

¹²⁹⁶ פ' במעשה זה אין בו רמז יחוד אלא הכל תגבורות הדינים על הפרה סוד שריפתה ועשייתה חוץ למחנה ובבחי' זו לא עלה עליה על שהוא הת"ת הכולל כל ה' עליונה וה' תחתונה בסוד רקיע בתוך המים ולזה לא ניתנה לאהרן שהוא שושבינית היחוד (זהר הרקיע).

¹²⁹⁷ תפקידו לייחדה ובפרה אין צריך יחוד כדלקמן (אור יקר).

¹²⁹⁸ עי' לעיל קעו ע"ב שקדוש שייך לכהן, ולוי לטהור.

¹²⁹⁹ ז"ל הרב בליקוטים [אולי ליקוטי תורה כי תשא] דע כי ה"ג מתאספים בחוטם ואז הם מתבסמים וכל החמשה חוזרים בסוד אחד ואזה פרה פר ה' שהם החמשה גבורות הנה עתה היו אפשר ר"ל אחד פ, שכולם נכללו באחד (מ"מ).

¹³⁰⁰ דע כי הגבוה מתאספים בחוט' ואז הם מתבסמים וכל החמשה חוזרים בסוד א' וזהו פרה פר ה' שהם ה"ג הנה עתה היו אפר ר"ל א' פר שכולם נכללו באחד (רח"ו).

¹³⁰¹ עיין מ,ש באדרת נשא בענין כורסייה דשביבין ותבין כי אין הדברים כפשטן (רח"ו).

<p>אסור לחרוש בשבת חרישה דשור דאתמר על גבי חרשו חורשים ושכינתא תתאה איהי פרה אדומה מסטרא דגבורה תמימה מסטרא דחסד דאיהו דרגא דאברהם דאתמר ביה התהלך לפני והיה תמים</p>	<p>מום וגו', אסור לחרוש בשבת חרישה של שור, שנאמר "על גבי חרשו חורשים", ושכינה תחתונה היא פרה אדומה מצד הגבורה, תמימה מצד החסד, שהוא דרגת אברהם שנאמר בו "התהלך לפני והיה תמים".</p>
<p>אשר אין בה מום מסטרא דעמודא דאמצעיתא אשר לא עלה עליה עול מסטרא דשכינתא עלאה דאיהי חירו באתר דאיהי שלטא והזר הקרב לית רשו לסטרא אחרא לשלטאה לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות דאינון מסטרא דגיהנם</p>	<p>"אשר אין בה מום" מצד העמוד האמצעי, "אשר לא עלה עליה עול", מצד שכינה עליונה, שהיא חירות במקום שהיא שולטת, "והזר הקרב", אין לו רשות לצד האחר לשלוט, לא שטן ולא משחית ולא מלאך המות, שהם מצד הגיהנם.</p>
<p>קפא/א</p>	
<p>זהר</p>	
<p>ארז וגו' כדין אתחלש חילא דלהון ובכל אתר דשראן אתברו ואתחלשו וערקין מניה דהאי חילא דלהון אתחזי כגוונא דא לגבייהו כדין לא שראן כבר נש ואתדכי נטהר.</p>	<p>ארז וגו', אז נחלש כחם. ובכל מקום ששורים נשברים ונחלשים ובורחים משם, שהרי כחם נראה כדוגמא זה לגביהם, ואז לא שורים באדם והוא נטהר.</p>
<p>וע"ד אתקרי מי נדה מיא לדכאה כד עלמא שארי בדינא וסטרא מסאבא אתפשט בעלמא הכא אתכלילין כל זינין מסאבי וכל זיני דכיו</p>	<p>ועל זה נקראים "מי נדה". מים לטהר, כשהעולם שרוי בדין וצד הטומאה מתפשט בעולם, כאן נכללים כל מינים של טומאה, וכל מיני טהרה.</p>
<p>ובגין כך טומאה וטהרה כללא עלאה דאורייתא ואוקמוה חברייא אר"ש אלעזר עבדת דלא יימרון חברייא מלה אבתרך</p>	<p>ומשום זה, טומאה וטהרה כלל עליון בתורה, ובארוה החברים. אמר רבי שמעון, אלעזר עשית שלא יאמרו החברים דבר אחריך.</p>
<p>פתח ר"ש ואמר המשלח מעינים בנחלים וגו' ישקו כל חיתו שדי¹³⁰² וגו' הני קראי דוד מלכא ברוחא קדישא אמרן ואית לאסתכלא בהו ת"ח בשעתא דחכמתא עלאה¹³⁰³ בט"ש בגליפוי¹³⁰⁴ אע"ג דהיא</p>	<p>פתח רבי שמעון ואמר "המשלח מעינים בנחלים וגו', ישקו כל חיתו שדי וגו'" פסוקים אלו אמרם דוד המלך ברוח הקודש ויש להתבונן בהם. בא וראה, בשעה שחכמה</p>

¹³⁰² כל המשריין דילה שהם החיות הקודש והאופנים כמ"ש בפ' חקת (קפא ע"א) (דע"ה ח"ב קפא ע"ב).

¹³⁰³ אבא (רח"ו). השער הכללי, סוד י', כולל עשר"ה גי' חכמת"א עלא"ה, כלל עשר"ה חכמות, עשרה ספירות (הגרמ"מ).

¹³⁰⁴ כשמכה בחקיקות, כלומר שמכה בכח להיות חוקק, והן נחקקין בדבר הנגדי הקשה, סוד הנוקבא, סוד בינה, כי חכמ"ה בינה גי' גליפוי" ע"ה, והן י"ג מדות, הנשרשין בעשר"ה וג' רישין כלולין זה בזה, בסוד בט"ש, ב'רכה ש'מחה ט'ובה, ב' א"ש מתיחדין זה בזה בסוד י"ה של א"ש אש"ה, בסוד חקק י"ה [ריש ס"י], והה' נכלל ביו"ד בסוד ה' בחי' שבי', ג' קוצין וב' מחברים, הרי ה', ושורש ה' הוא טיפ"ה הכללי, בסוד ד"ק, שמזה נחלק לעשרה בחינות, ומשם נחלקים בסוד שערות הנמשכין מן השער הכללי, נ' שערי בינה. וזה השער הכללי בינה, מנה דינין מתערין [ע"י זח"א קנא]. בסוד השער"ר גי' יצ"ר הר"ע, שנמשך מעשר"ה מאמרות, ליתן שכר טוב כו', ולהפרע כו' [אבות פ"ה], ושרשיהן במאמר"ת, גי' רל"ב תנ"ה שמות דאר"א של זר"ע קוד"ש, והשכר והעונש הוא בעשר"ה דרגין הכלולין בחכמת"א עלא"ה, ובט"ש בגילופ"י, י"ג מדות הרחמים והיפוכן, שנשרש בכ"ו דרכי יהו"ה, פלג יו"י י"ג וי"ג, וזה גילפוי"י נחקקין זה בזה, אחד באחד יגשו [ע"י איוב מא], הוא אחד ושמו אחד (הגרמ"מ).

<p>שמירא בכל סטריין¹³⁰⁵ פתח ואתנגיד מניה חד נהרא¹³⁰⁶ מליא בתרעין¹³⁰⁷ (נ"א ומליא לתרעין) עלאין</p>	<p>עליונה מכה בחקיקות, אף על גב שהיא נסתרת בכל הצדדים, נפתח ונמשך ממנה נהר אחד מלא (וממלא לשערים) בשערים עליונים.</p>
<p>כמבועא ומקורא דמיא דמלי¹³⁰⁸ קוזפא רבא מניה ומתמן אתמשכן מבועין דנחליין¹³⁰⁹ ונהרין בכל סטר כך האי¹³¹⁰ בחד שביל דקיק¹³¹¹ דלא אתידע משיך ונגיד ההוא נהר דנגיד¹³¹² ונפיק וממלי לההוא נחלא עמיקא ומתמן אתמשכאן מבועין ונחליין ואתמליין¹³¹³ מניה הה"ד המשלח מעינים בנחלים וגו' אלין נהרי עלאי¹³¹⁴ קדישא דאפרסמונא דכייא וכלהו אתשקיין כחד¹³¹⁵ מההוא נביעא¹³¹⁶ דנחלא עלאה קדישא דנפיק ונגיד</p>	<p>כמבוע ומקור של מים שממלא נוד גדול ממנו, ומשם נמשכים מבועים של נחלים ונהרות בכל צד. כך זה בשביל דקיק אחד שלא נודע, מושך ושופע אותו נהר ששופע ויוצא וממלא לאותו נחל עמוק, ומשם נמשכים מבועים ונחלים ומתמלאים ממנו, זהו שכתוב "המשלח מעינים בנחלים וגו'", אלה נהרות עליוני קודש של אפרסמון טהור, וכולם מושקים כאחד מאותה נביעת הנחל העליון הקדוש שיוצא ושופע.</p>
<p>לבתר ישקו כל חיתו שדי¹³¹⁷ היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים הני ד' ראשין אלין אינון חיתו שדי כללא דכל</p>	<p>אחר כך "ישקו כל חיתו שדי", היינו שכתוב "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים" ארבעה ראשים אלה הם</p>

¹³⁰⁵ שאע"פ שאנו אומרים בלשון נקבה חכמתא עלאה, ונקבה הוא קצת מפרש ומגלה סוד הענין, אך כיון שנקרא בשם חכמתא עלאה, כלולה היא בחכמה, והחכמה נעלמה מעין כל חי, והיא טמירא בכל סטריין, גנוזה מכל צד, שזה השער אשר צדיקים יבואו בו [עי' תהלים קיח], הוא טמיר בד' סטריין של העולם, בסוד צד"ק, צפון דר"ם י"ם קד"ם, וכל צד מאלו הד' רוחות יש בו חכמתא עלאה גנוזה, ואשרי המגיע לערב בק"ר [עי' דניאל ח] גי' יונה ב"ן אמת"י, להשיג אלפים ושלשה מאות, שהוא ד' פעמים חכמתא עלאה, ובכל א' מכל צד יש ערב בק"ר, ב' פעמים ר"ח חכמה, בסוד הדין והחסד, ב' בחי' נפ"ש, נשף יומא ואתא לילה, נשף לילה ואתי יומא [עי' ברכות ג ע"ב]. והצדיק מיחד ערב בק"ר בסוד עקד"ת יצחק ב"ן אברהם, גי' שח"ר, כלול ערב בקר ביחד, וחסד ומשפט אשירה [תהלים קא] וכו' (הגרמ"מ).

¹³⁰⁶ ותמיד הנהר סוד נהר יוצא מעדן [בראשית ב], והוא מזר"ח גי' נה"ר, ולכן נהרא הוא א', שהוא האור המאיר דרך צד מזרח, ולא צד מזרח, כי זה הצד לית לה אור מצד עצמה, רק נקרא מזרח ע"ש ששם מתחיל האור לזרוח, אבל נהר הוא תרגום של אור עצמו, המאיר ומתחיל דרך מזרחוכ'ו (הגרמ"מ).

¹³⁰⁷ אמא (רח"ו).

¹³⁰⁸ יסוד שלה (רח"ו).

¹³⁰⁹ צנורות שבז"א (רח"ו).

¹³¹⁰ כך הא"י (נמחק בהגרמ"מ).

¹³¹¹ שביל דעת ז"א שבו יסוד דאבא (רח"ו). כי שביל הוא עי"ן נו"ן נו"ן גי' שביל, וזהו ואנכי ידעתיך בש"ם [שמות לג], גי' שביל, ודקי"ק גי' ר"ח, ח"ד שביל דקי"ק גי' ש"ר חכ"ם, סוד ר"ח צמרכ"ד, לשון קודש של עמר נקי, שרוח חכמה בא מדרך השערות, אשר הן כעמר נקי, שהן משיכין דמבועי דחכמתא, ולא השערות עצמן, אלא רוח שבהן שהוא סוד צמרכ"ד, וידוע שם זה מקורו, וזהו רוח צמרכ"ד גי' ח"ד שביל דקי"ק, ומשם משי"ך ונגיד, משיך לעצמו ונגיד לאחרים, כמו נגיד ומצוה לאומים [ישעיה נה], משחתין לנגיד על עמי [עי' שמ"א ט], שיהא מושך ומנהיג לאחרים, ומשי"ך הוא סוד ש"ע, שהוא מסוד א"ל, אל"ף למ"ד ב' פעמים גי' משי"ך, ומן הרוח שבו ל"ב נתיבות חכמה ו"ב מדות טובת, נגיד בסוד בינה, ונגיד גי' חכמה, שבזה ממשך ומנהיג אחרים בחכמה (הגרמ"מ).

¹³¹² יסוד דז"א (רח"ו). נהר דנגיד ונפיק גי' מזר"ח ומער"ב ע"ה, שמזה מתגלה סמ"ך וא"ו דל"ת, בסוד ע"ת זמ"ן, לכל עת זמן לכל חפץ [קהלת ג], ומתגלה לו כפי עת זמן ההוא (הגרמ"מ).

¹³¹³ במלכות (רח"ו).

¹³¹⁴ ספי' שבבריא הנקרא אפרסמון וסיפא דקרא קדריש (רח"ו).

¹³¹⁵ שרפים שבבריא דתמן אימא מקננא בכרסייא (רח"ו).

¹³¹⁶ יסוד דז"א דאצילות (רח"ו).

¹³¹⁷ ד' חיות שביצירה ששם מט"ט הנק' שדי"י (רח"ו).

<p>אינון משריין וכל אינון היילין דאחידין בהו שדי אל תקרי שדי אלא שדי דהוא נטיל ואשלים שמא מיסודא דעלמא</p>	<p>חיתו שדי, כלל כל אותן מחנות וכל אותם חיילות ששדי אחוזה בהם, אל תקרי שדי אלא שדי, שהוא נוטל ומשלים את השם מיסוד העולם.</p>
<p>ישברו פראים לצמאם¹³¹⁸ אלין אינון דכתיב בהו והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים מאן חיה אלא אלין חיתו שדי ארבע אינון וכל חד וחד לחד סטרא דעלמא וההוא אקרי חיה ואופנים לקביל כל חד וחד ולא אזלין אלא מרוח דההיא חיה דאזיל עליהו</p>	<p>"ישברו פראים צמאם", אלה אותם שכתוב בהם "והאופנים ינשאו לעומתם כי רוח החיה באופנים", מי החיה, אלא אלו חיתו שדי ארבע הן, וכל אחת ואחת לצד אחד של העולם, ואותו שנקרא חיה, ואופנים מול כל אחד ואחד, ולא הולכים אלא מרוח אותה חיה שהולכת עליהם.</p>
<p>וכד אלין מתשקיין מההוא שקיו עלאה כל שאר היילין אחרנין אשתקיין¹³¹⁹ ואתרוון ומשתרשן בשרשיהו ואתאחדן אלין באלין בדרגין ידיען הה"ד עליהם עוף השמים ישכון וגו'</p>	<p>וכאשר אלה מושקים מאותה השקאה עליונה, כל שאר החיילות האחרים מושקים ומרווים ומשתרשים בשרשיהם. ונאחזים אלה באלה בדרגות ידועות, זהו שכתוב עליהם "עוף השמים ישכון וגו'".</p>
<p>משקה הרים מעליותיו וגו' אלין שאר דרגין עלאין לבתר כל דא מפרי מעשיך תשבע הארץ (ס"א לתתא וכל עלמין וכו') ארעא עלאה קדישא וכד איהי מתברכא כל עלמין כלהו חדאן ומתברכאן דא בשעתא דברכאן משתכחי משקיו דנחלא עמיקא דכלא</p>	<p>משקה הרים מעליותיו וגו' אלו שאר דרגות עליונות. אחר כל זה "מפרי מעשיך תשבע הארץ" (למטה וכל העולמות וכו') ארץ עליונה קדושה, וכשהיא מתברכת, כל העולמות בשמחה ומתברכים, וזה בשעה שנמצאות ברכות מהשקאת הנחל העמוק של הכל.</p>
<p>ובשעתא דעלמא יתיב בדינא ברכאן לא משתכחן לנחתא בעלמא וכדין אסתאב מקדש (ס"א ובשעתא דברכאן לא משתכחי לנחתא בעלמא כדין עלמא יתיב בדינא ומסטרא דשמאלא רוחא אתער ואתפשט בעלמא) וכמה חבילי טריקין משתכחי בעלמא ושראן (בכמה אתרין) על בני נשא ומסאב ההוא רוחא להו כבר נש דנוע (ס"א כבר האי רוח) ורוח מסאבא שריא עליה הכי נמי שריא למאן דיקרב בהדיה</p>	<p>ובשעה שהעולם יושב בדין, ברכות לא נמצאות לרדת בעולם, אז נטמא המקדש. (ובשעה שאין נמצאות ברכות לרדת בעולם, אז העולם יושב בדין, ומצד שמאל מתעוררת רוח ומתפשטת בעולם), וכמה חבילות של מזיקים נמצאים בעולם ושורים (בכמה מקומות) על בני אדם, ומטמא את אותה הרוח, כמו בן אדם שגוע (כבר הרוח הזו) ורוח הטומאה שורה עליו, כך גם שורה למי שיתקרב אליו.</p>
<p>הה"ד הסתיר פניך יבהלון וגו' האי קרא מאי קא מיירי אלא תסתיר פניך יבהלון דהא לא אתשקיין לאשתכחא ברכאן לעלמין תוסף רוחם יגועון (נ"א לאתערא) ואתער רוחא אחרא מסטרא שמאלא ורוח מסאבא שריא על בני נשא על אינון דמיתין ומאן דקאים בהדיהו ועל שאר בני נשא</p>	<p>זהו שכתוב "תסתיר פניך יבהלון וגו'", פסוק זה במה מדובר, אלא "תסתיר פניך יבהלון", שהרי לא השקו להמצא ברכות לעולמות, "תוסף רוחם יגועון" (לעורר) ומתעורר רוח אחר מצד שמאל, ורוח טומאה שורה על בני אדם, על אותם שמתו, ומי שעומד עליהם ועל שאר בני אדם</p>

¹³¹⁸ פראים גימ' פרים ע"ה והם סוד מנצפ"ך סנדלפון עולה פ"ר שבעולם האופנים ששם סנדלפון (רח"ו).
¹³¹⁹ עד עכשיו דיבר בפנימיות העולמות ועתה ידבר בחיצוניות העולמות (רח"ו).

<p>מאי אסוותא דלהון הא דכתיב ואל עפרם ישובון דא עפר שריפת החטאת¹³²⁰ (ס"א דא עפר מקדשא דלעילא) בנין לאתדכאה ביה והיינו רזא הכל היה מן העפר ואפי' גלגל חמה</p>	<p>מה רפואתם, זה שכתוב "ואל עפרם ישובון", זה עפר שריפת החטאת (זה עפר המקדש שלמעלה), בשביל לטהר בו, והיינו סוד "הכל היה מן העפר" ואפילו גלגל חמה.</p>
<p>לבתר דמהדרן להאי עפר בנין לאתדכאה ביה מתעבר רוחא מסאבא ואתער רוחא אחרא קדישא ושארין בעלמא הה"ד תשלח רוחך יבראון ויתסון באסוותא עלאה דרוחא אחרא ותחדש פני אדמה¹³²¹ דהא אתדכיאת (אתתא לבעלה) וחדתותי דסיהרא אשתכח ועלמין כלהו מתברכאן</p>	<p>לאחר שחוזרים לעפר זה, בשביל לטהר בו, עוברת רוח הטומאה ומתעוררת רוח אחרת קדושה ושורה בעולם, זהו שכתוב "תשלח רוחך יבראון", יבראון וירפאו ברפואה עליונה של רוח אחרת, "ותחדש פני אדמה", שהרי נטהרה (אשה לבעלה), וחדוש הלבנה נמצא, וכל העולמות מתברכים.</p>
<p>זכאה חולקהון דישראל דקב"ה יהיב לון עיטא דכלא אסוותא בנין דיזכון לחיי עלמא דאתי וישתכחו דכין בהאי עלמא קדישין לעלמא דאתי עלייהו כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם</p>	<p>אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם עצה שכולה רפואה, כדי שיזכו לחיי העולם הבא, וימצאו טהורים בעולם הזה, קדושים לעולם הבא, עליהם כתוב "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם".</p>
<p>קפא/ב</p>	
<p>ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צין וגו' ר' יהודה אמר¹³²² אמאי פרשתא דפרה¹³²³ סמיכה למיתתא מרים הא אוקמוה¹³²⁴ אלא כיון (ס"א כמה)¹³²⁵ דאתעביד¹³²⁶ דינא</p>	<p>"ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צין וגו'", רבי יהודה אמר למה פרשת פרה סמוכה למיתת מרים, הרי פרשה. אלא כיון (כמו) שנעשה הדין</p>

¹³²⁰ עי' פקודי רסו ע"ב (לש"ו).

¹³²¹ סוד גדול רמז בכאן ותחדש פני אדמה שמדבר בבחי' פנים תתאין שהיו תחלה מלאים חשך והם בסוד מלאה דם הודשנה חלב או כפי פשוטו שפני אדמה הם פנים העליונים וכשיש בה ש"ע נהורין מפני א"א אז יש זוג ועת רצון (רח"ו).

¹³²² אע"ג דרבי יהודה לא דריש סמוכין אלא במשנה תורה, כבר כתבו תוס' והליכות עולם דהיכא דמוכח דריש, והכא ודאי מוכח דבעינן למדרש (רמ"ז).

¹³²³ כי מצות הפרה נעשה בר"ח ניסן השני ליציאת מצרים שבו הוקם המשכן, ומיתת מרים היתה בשנת הארבעים (רמ"ז).

¹³²⁴ כמ"ש רז"ל כשם שפרה מכפרת כך מיתתן של צדיקים מכפרת, והזכירו רש"י בחומש (רמ"ז).
¹³²⁵ נמחק צרמ"ז.

¹³²⁶ קשה דמאי מתרץ והלא דין הפרה נעשה בשנה השניה ומרים מתה בשנת הארבעים. ואין לומר שר"ל ששריפת הפרה היא מעין מיתת מרים, דאם כן הול"ל בגוונא דאתעביד דינא בהאי פרה וכו', אלא אמר כיון דאתעביד, דמשמע ששתיהן נעשו בזמן אחד. ונלע"ד שהענין יובן במה שאמרנו לעיל שגופה של פרה סודו בנוק' דקלי' שהיא המדרגה האחרונה והקליפה היותר גסה וממנה המיתה וטומאת המת, וצוה (נ"א ורצה) ה' להוציא המר דהיינו כל אור המחיה אותה ולשרוף חומרה ועכירותה לבטל גסות גבורותיה, ולכן כל העוסקים בה מתחילה ועד סוף מטמאין בגדים מפני שהיו מתקוממים נגד(ם) אותם הדינים הטמאים ודבקים בה עד שתעשה אפר שה"ס גבורות ברורות מזהמת הטומאה, הלא תראה שבאפר משהצין הבגדים, וגם על דרך האדם הנעשה עפר לעכל זוהמת הנפש, ואז אותן הגבורות דוחות את טומאת המת כי הן גבורות קדושות, ולכן עשו להן חז"ל כמה וכמה מעלות של קדושים כחטאת, לפי שה"ס גבורות מעולות ששרשן במלכות הקדושה, ושארית התבררן מסיגי הפרה הסוררה מתעלות להאחז ולשוב למקורן. והנה ידוע שמרים שרשה בגבורות שה"ס המלכות, ולכן ממנה נתייסדה מלכות בית דוד כנזכר בפ"ק דמסכת סוטה (יא, ב), והיא כוללת כל הגבורות דהיינו פ"ר בחגתנ"ה, וכללותם ביסוד דהיינו ה', ועוד ה' כללותן במלכות, הרי הכל גי' מר"ם. ולכן במצרים שהיו הגבורות קשות, כשנולדה מרים התחילה המירות פ"ו שנה בסוד אלקי"ם, אמנם היא בסוד הגבורות הטהורות שבמלכות, וששם שורש

<p>בהאי פרה לדכאה למסאבי אתעביד דינא במרים לדכאה עלמא ואסתלקת מן עלמא מהעולם.</p>	<p>בפרה זו לטהר הטמאים, נעשה דין במרים לטהר העולם, והסתלקה מהעולם.</p>
<p>כיון דאסתלקת מרים אסתלק ההוא באר¹³²⁷ דהוה אזיל עמהון דישראל במדברא ואסתלק בירא בכלא¹³²⁸ א"ר אבא כתיב (יחזקאל כו ב) ואתה בן אדם שא קינא על בתולת ישראל וכי עלה בלחודהא לא אלא בנין דכלא אתבר בנינה בנינה אתבר ימינא אבתרה דהוה מקרב לה גבי גופא וגופא דאיהו שמשא אתחשך בנינה ודא הוא רזא דכתיב הושיעה ימינך וענני גופא (ס"א בנינה דכתיב חשך השמש בצאתו וכתיב) דכתיב אלביש שמים קדרות דהא שמשא אתחשך בנינה כגוונא דא ותמת שם מרים וגו'</p>	<p>כיון שהסתלקה מרים, הסתלקה אותה באר שהיתה הולכת עם ישראל במדבר, והסתלקה הבאר מהכל. אמר רבי אבא, כתוב "ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל", וכי עליה לבדה, לא אלא משום שהכל נשבר בגללה, בגללה נשבר הימין אחריה, שהיה מקרבה לגוף, והגוף שהוא שמש נחשך בגללה, וזהו סוד הכתוב "הושיעה ימינך וענני" גוף (בגללה שכתוב "חשך השמש בצאתו", וכתוב) שכתוב "אלביש שמים קדרות", שהרי השמש נחשך בגללה, כדוגמא זה "ותמת שם מרים וגו'".</p>
<p>ולא היה מים לעדה דהא אסתלק בירא דעילא ותתא¹³²⁹ לבתר אתבר ימינא</p>	<p>"ולא היה מים לעדה", שהרי הסתלקה הבאר שלמעלה ושלמטה,</p>

אפר הפרה שסודה לדחות טומאת המת בעשות שפטים בפרה סוררה כאמור. והנה בפרק מיתת מרים כלו כל מיתי מדבר, שהם החזירו המיתה לעולם, וכמ"ש רש"י בפסוק (כ, א) ויבואו בני ישראל כל העדה, ואז שעברו הארבעים שנה נגמר לפי אותה שעה כל הצורך להכניע הפרה הסוררה בהשתמש באפר הפרה, ובלע כח המות, שהרי לבאי הארץ נאמר (דברים ד, ד) חיים כלכם היום. והנה לעומת שבבוא מרים לעולם נתעוררו הגבורות הקשות כך עתה שתש חילם וכחם וגברו הגבורות הקדושות, אז שלט הדין הקדוש במרים להעלותה למעלה (רמ"ז).

¹³²⁷ זה סוד השפע שהיה נשפע להם מהארה הנקרא דור המדבר וכנזכר באוצרות חיים, ולכן דייק לישניה ואמר דהוה אזיל עמהון דישראל במדברא, וזהו ההוא באר, פי' אותה הארה (רמ"ז). עי' עוד ח"ב קיד ע"ב וכן סד ע"ב (דע"ה ח"ב קכח ע"א).

¹³²⁸ ירצה דאז לא היתה עדיין רחל מתוקנת, ואם כן לא היתה להם שום בחינת באר נובע, כי בחינת דור המדבר נתבטלה ורחל עדיין לא נתכונן פרצופה, ובפרט כריית היסוד להביע (נ"א להכניע). וזהו דסמיך רבי אבא בפסוק בתולת ישראל, שהיא רחל קודם שהוכן יסודה שהוא סגור, ולכן בין דור המדבר ובין רחל נקראים זאת צור וזאת סלע, להורות שהיו קשות מלהשפיע, וצור הוא מסוד ע"ב בהכאה כזה, י"פ ו"ד ק' הפ"י נ' ו"פ י"ו צ"ו הפ"י נ' סך הכל צור"י. ולכן נצטווה להכות בצור במטה שלו שהוא מיסוד אבא צורתו ו' וכנזכר באוצרות חיים, וידוע שביסוד [אבא] יש שם ע"ב, והוא המכה ומנוצץ בדור המדבר. ואפשר לומר שבענין זה טעה משה בסלע שה"ס רחל, כי הנה גם סלע הוא מענין צור שנעשה מהכאה על דרך זה, יפ"ה הפ"י ופ"ה הפ"ו גי' סל"ע, ואיתא באוצרות חיים שד' אורות שיש בת"ת זעיר מד' רוחותיו מתערבים ויורדים עד היסוד דז"א ומשם בוקעים ויוצאים אל דעת רחל ואז נקרא באר והנה משה השכיל שה' צוהו ליקח בידו את המטה, שהוא יסוד אבא המברח עד תוך יסוד זעיר, וב' פעמים יסוד גי' סל"ע, ולפי שהוא דרך הכאה כנזכר, וגם שהד' אורות בסוד ד' אותיות הו"ה שהוא בת"ת זעיר הוא בדרך הכאה כאמור, לכן חשב שצריך להכות, ולפי שההכאות כפולות יפ"ה הפ"י, ולכן הכה פעמים, ולא כיון יפה, כי בשלמא הצור שהוא יוצא מהכאת העיקר במילוי, וגם עיקרה מיסוד אבא, וגם כי מוצאה ע"י בקיעת יסוד אבא, שייכא בה ההכאה במטה, אבל הסלע אין בא כי אם ריבוי עיקר בעיקר, וגם כי עיקרה מאי' בסוד קס"א, והיא נקודה עיקרית מ' נקודות, לא שייכא בה הכאה. ומה שלקח המטה מפני שמוצאה במקום גילוי יסוד אבא, ודוק ועיין בליקוטי תורה פרשה זו (רמ"ז).

¹³²⁹ הצור, הגם שניתן אז הבאר של מרים שהוא מהמלכות דאצילות עצמו וכמ"ש בפ' משפטים (קיד ע"ב) ופ' חוקת (קפא ע"ב), עכ"ז הנה לא נתגלה שם המלכות דאצילות רק אחר ההכאה, כי הנה הצור והמטה שניהם היו אז בדרגא דמט"ט ובסוד עץ הדעת, ולא היה נתגלה עדיין השכינה בהם, כי היתה למעלה עדיין ג"כ רק בסוד קטנות (דע"ה ח"ב קכט ע"ב), מרים שהיא היתה מרכבה להשכינה שהיא רחל (דע"ה ח"ב קכט ע"ג), סיהרא קדישא שהיא השכינה הקדושה וכמ"ש בפ' חוקת (קפא ע"ב), והוא רחל אם ישראל כנסת ישראל, והיא באר מים חיים, כי היא מבוע דאור

<p>דכתיב יאסף אהרן אל עמיו ולבתר אתחשך שמשא דכתיב ומות בהר וגו' והאסף אל עמך וגו' הא דרועא ימינא אתבר וגופא דאיהו שמשא אתחשך</p>	<p>אחר כך נשבר הימין, שכתוב "יאסף אהרן אל עמיו", ואחר כך נחשך השמש, שכתוב "ומת בהר וגו' והאסף אל עמך וגו'", הרי זרוע ימין נשברה, והגוף שהוא שמש נחשך.</p>
<p>ות"ה לא אשתכח דרא בעלמא כדרא דמשה קיימא בעלמא ואהרן ומרים ואי תימא ביומוי דשלמה הכי נמי לאו דהא ביומוי דשלמה שליט סיהרא ושמשא אתכניש וביומוי דמשה אתכניש סיהרא ושמשא שלטא</p>	<p>ובא וראה, לא נמצא דור בעולם כמו הדור שמשה עמד בעולם ואהרן ומרים. ואם תאמר, בימי שלמה גם כן, לא, שהרי בימי שלמה שלטה הלבנה, והשמש התכנסה, ובימי משה התכנסה הלבנה ושלט השמש.</p>
<p>תלת אחין הוו משה אהרן ומרים כד"א ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים מרים סיהרא משה שמשא אהרן דרועא ימינא חור דרועא שמאלא ואמרי לה נחשון בן עמינדב</p>	<p>שלושה אחים היו, משה אהרן ומרים, כמו שנאמר "ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים", מרים לבנה {מובן שזה ירח ולא צבע?}, משה שמש, אהרן זרוע ימין, חור זרוע שמאל, ויש אומרים נחשון בן עמינדב.</p>
<p>בקדמיתא מיתת מרים אסתלקת סיהרא אסתלק באר לבתר אתבר דרועא ימינא דמקרב תדיר בסיהרא באחיה בחידו וע"ד כתיב ותקח מרים הנביאה אחות אהרן אחות אהרן ודאי דאיהו דרועא דמקרב לה באחדותא באחיה עם גופא</p>	<p>בהתחלה מתה מרים, הסתלקה הלבנה והסתלקה הבאר, אחר כך נשברה זרוע ימין שמקרבת תמיד את הלבנה באחיה ובשמחה, ועל זה כתוב "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן", אחות אהרן בודאי, שהוא זרוע שמקרבה באחדות ובאחיה עם הגוף.</p>
<p>לבתר אתכניש שמשא ואתחשך כמה דאוקימנא דכתיב והאסף אל עמך גם אתה וגו' זכאה חולקהון דמשה אהרן ומרים דאשתכחו בעלמא ביומוי דשלמה שלטא סיהרא בתקונהא ואתחזי בעלמא ואתקיים שלמה בחכמתא דנהירו דילה ושלט בעלמא כיון דסיהרא נחתא בחובוי אתפנים יומא בתר יומא עד דאשתכח בקרן מערבית ולא יתיר ואתיהיב שבטא חד לבריה זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא</p>	<p>אחר כך התכנס השמש ונחשך, כמו שאמרנו, שכתוב "והאסף אל עמך גם אתה וגו'", אשרי חלקם של משה אהרן ומרים שנמצאו בעולם. בימי שלמה שלטה הלבנה בתקוניה, ונראתה בעולם והתקיים שלמה בחכמת האור שלה, ושלט בעולם. כיון שהלבנה ירדה בעוונותיו, נפגם יום אחר יום, עד שנמצא בקרן מערבית ולא יותר, ונתן שבט אחד לבנו, אשרי חלקו של משה נביא הנאמן.</p>
<p>כתיב וזרח השמש ובא השמש וגו' האי קרא אוקימנא אבל וזרח השמש כד נפקו ישראל ממצרים דנהיר שמשא ולא סיהרא ואל מקומו שואף וגו' האי כתיב</p>	<p>כתוב "וזרח השמש ובא השמש וגו'", פסוק זה בארנו, אבל וזרח השמש כשיצאו ישראל ממצרים, שהאיר השמש ולא הלבנה, "ואל מקומו שואף וגו'" הרי כתוב.</p>
<p>ובא השמש במדברא עם שאר מתי מדברא כיון דאעל שמשא לאן אתר אתכניש אל מקומו בגין לאנהרא לסיהרא הה"ד שואף וזרח הוא שם דאע"ג דאתכניש</p>	<p>"ובא השמש", במדבר עם שאר מתי מדבר, כיון שנכנס השמש, לאיזה מקום התכנס, אל מקומו בשביל להאיר ללבנה, זהו שכתוב "שואף</p>

א"ס (דע"ה ח"ב קלא ע"ג), הצור אחר הכאתו ונעשה לבאר מים חיים, הנה נתהפך הצור מאז מעץ הדעת לעץ החיים ע' זוה"ק (משפטים קיד ע"ב, ופ' חוקת קפא ע"ב, קפג ע"ב) (דע"ה ח"ב קל ע"ג).

<p>זורח הוא שם ודאי דהא לא אנהיר סיהרא אלא מנהורא דשמשא ודא הוא רוא דכתיב הנך שוכב עם אבותיך וקם אע"ג דתתכנס הנך קיים לאנהרא לסיהרא (דא הוא יהושע ועליה)</p>	<p>זורח הוא שם", שאף על גב שהתכנס זורח הוא שם ודאי, שהרי לא מוארת הלבנה אלא מאור השמש, וזהו סוד הכתוב "הנך שוכב עם אבותיך וקם", אף על גב שתתכנס הנך קיים להאיר ללבנה (ועליה זהו יהושע).</p>
<p>כך הוא משה ועליה כתיב האי קרא מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו' מה יתרון לאדם בכל עמלו דא יהושע דאשתדל לאחסנא ארעא דישראל ולא זכה לאשלמא לסיהרא כדקא יאות דהא איהו אעמל בהו בישראל תחת השמש תחותיה דמשה</p>	<p>כך הוא משה, ועליו כתוב פסוק זה "מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו'". "מה יתרון לאדם בכל עמלו", זה יהושע שהשתדל להוריש ארץ ישראל ולא זכה להשלים ללבנה כראוי, שהרי הוא עמל בישראל תחת השמש, תחת משה.</p>
<p>ת"ח ווי לההוא כסופא ווי לההוא כלימה בגין דפלה ולא נטל אתריה ממש אלא תחות שמשא ולא הוה ליה נהירו מדיליה אלא נהירו דנהיר ליה ואי הכי מאי תושבחתא הוה ליה הואיל ולא אשלים להכא ולהכא ובכל אתר דאמר שלמה תחת השמש על דרגא דיליה קאמר ראיתי תחת השמש ועוד ראיתי תחת השמש שבתו וראה</p>	<p>בא וראה, אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה, משום שעבד ולא לקח מקומו ממש, אלא תחת השמש ולא היה לו אור משלו, אלא אור שהאיר לו. ואם כך מהו שבחו שהיה לו הואיל ולא השלים לכאן ולכאן. ובכל מקום שאמר שלמה "תחת השמש", על דרגתו אמר. ראיתי תחת השמש ועוד ראיתי תחת השמש, שבתו וראה</p>
<p>קפב/א</p>	
<p>תחת השמש וכן בלהו ובגין דרגא דיליה קאמר ודא הוא רוא דמלה ודאי</p>	<p>תחת השמש, וכן כולם. ומשום דרגתו אמר, וזהו סוד הדבר בודאי.</p>
<p>רש"א ודאי¹³³⁰ מאן דנטיל סמא דמותא בלהודוי¹³³¹ עליה כתיב בכל עמלו שיעמול תחת השמש ודאי¹³³² ומאן הוא תחת השמש הוי אימא דא סיהרא ומאן דאחיד סיהרא בלא שמשא עמלו תחת השמש ודאי ודא הוא חובא קדמאה דעלמא ועל דא מה יתרון לאדם בכל עמלו לאדם קדמאה וכן לכלהו דאטיין בתריה דחבו באתר דא</p>	<p>רבי שמעון אמר ודאי מי שנוטל סם המות לבדו, עליו כתוב "בכל עמלו שיעמול תחת השמש", ודאי. ומיהו תחת השמש, הוי אומר זו הלבנה. ומי שאוחז הלבנה בלי השמש, עמלו תחת השמש ודאי, וזהו החטא הראשון של העולם, ועל זה "מה יתרון לאדם בכל עמלו" לאדם הראשון, וכן לכל שבאים אחריו שחטאו במקום זה.</p>
<p>הולך אל דרום¹³³³ וסובב אל צפון היינו</p>	<p>"הולך אל דרום וסובב אל צפון", היינו שכתוב "מימינו אש דת למר".</p>

¹³³⁰ פליג שאין לפרש מה יתרון לאדם על יהושע חס ושלום שהוא היה לעולם מיוחד ולא נטיל סיהרא בלא שמשא, אמנם מה יתרון נאמר על אדם קדמאה והנמשכים אחר חטאיו שהרי מפרידים אותה (אור יקר), פירוש ר"ש לא ניחא ליה לפרש כת"ק שאין ראוי לו' על יהושע מה יתרון וכו' אלא על אדה"ר דאחיד סיהרא בלא שמשא (מ"מ).

¹³³¹ בלא תפארת שהוא סם היים (אור יקר).
¹³³² ולא עם השמש (אור יקר).

¹³³³ לעיל דרש ואל מקומו זורח הוא שם והשתא מסיים קרא ואזיל הולך תפארת אל דרום דהיינו מימינו שהוא החסד, וסובב אחר כך אל צפון דהיינו אש דת גבורה (אור יקר).

<p>דכתיב מימינו אש דת למו ימינו זה דרום¹³³⁴ אש דת דא צפון ודא כליל בדא¹³³⁵ סובב סובב הולך הרוח האי קרא קשיא סובב סובב הולך השמש מבני ליה¹³³⁶ מאי הולך הרוח מאן רוחא דא דא הוא תחת השמש¹³³⁷ דאקרי רוח הקדש¹³³⁸ ודא (הוא) רוח הולך וסבב לאלין תרין סמריין¹³³⁹ לאתחברא בגופא וע"ד כתיב הרוח ההיא דאשתמודע השמש סתם דאשתמודע (ס"א לאתחברא בגופא דאיהו שמשא ההוא דאשתמודע) חולקא דישראל</p>	<p>"ימינו" זה דרום, "אש דת" זה צפון, וזה כלול בזה. "סובב סובב הולך הרוח", פסוק זה קשה, היה לו לכתוב סובב סובב השמש, מה זה הולך הרוח, מי רוח זו, זהו תחת השמש שנקרא רוח הקודש, וזה (הוא) רוח שהולך וסובב לאותם שני צדדים להתחבר בגוף, ועל זה כתוב "הרוח", אותו שנודע. השמש סתם שנודע, (להתחבר בגוף שהוא השמש אותו שנודע) חלק ישראל.</p>
<p>ועל סביבותיו שב הרוח מאן סביבותיו אלין אבהין¹³⁴⁰ דאינון רתיכא קדישא ואינון תלת ודוד וד' רוחי דאתחברן בהו (ס"א ודא רוחא דאתחברא בהו) (ס"א ודוד דא הוא רוחא רביעאה דאתחבר בהו) הא אינון רתיכא קדישא שלימתא ועל דא כתיב אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה</p>	<p>"ועל סביבותיו שב הרוח", מי זה סביבותיו, אלו האבות שהם מרכבה קדושה, והם שלשה ודוד, וארבעה רוחות שהתחברו בהם (וזהו רוח שהתחבר בהם נ"א ודוד הוא רוח רביעי שהתחבר בהם) הרי הם מרכבה קדושה שלמה, ועל זה כתוב "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה".</p>
<p>בגין דכל מלוי דשלמה מלכא סתימין כלהו בחכמתא וכלהו לנו בגו דהיכלא קדישא ובני נשא לא מסתכלי בהו וחמאן מלוי כמלין דב"נ אחרא אי הכי מה שבחא הוא לשלמה מלכא בחכמתיה משאר בני נשא אלא ודאי כל מלה ומלה דשלמה מלכא סתים בחכמתא</p>	<p>משום שכל דברי שלמה המלך נסתרים כולם בחכמה, וכולם לפני ולפנים של היכל הקדוש, ובני אדם לא מסתכלים בהם, ורואים דבריו כדברי אדם אחר, אם כך מהו השבח לשלמה המלך בחכמתו משאר בני אדם, אלא ודאי כל דבר ודבר של שלמה המלך נסתר בחכמה.</p>
<p>פתח ואמר טובה חכמה עם נחלה ויותר לרואי השמש אי לאו דהא אתגלייא¹³⁴¹ מלה דא לא (שמענו ולא) ידענא מאי</p>	<p>פתח ואמר "טובה חכמה עם נחלה ויותר לרואי השמש אם לא", התגלה דבר זה, לא (שמענו ולא) ידענו מה אמר. "טובה חכמה", זוהי חכמה שהיא</p>

¹³³⁴ ופירוש הולך אל דרום קאי על שמש הנו' ברישא דקרא וזרח השמש וכו' והיינו שהחסדים יוצאים מיסוד דאימא שבת"ת דזעיר הנקרא שמש. לחסד דזעיר שהוא דרום ומניחים שם חסד אחד. ואח"כ וסובב אל צפון שהוא גבור' דזעיר (מ"מ).

¹³³⁵ פירוש גבורה כלולה בחסד (מ"מ).
¹³³⁶ פירוש כיון שפ' הולך אל דרום איירי בשמש הולך השמש מ"ל. ותי' מאן רוחא וכו' (מ"מ).

¹³³⁷ שיוצאים תחת ת"ת דז"א (רח"ו).
¹³³⁸ רחל (רח"ו).

¹³³⁹ חסד וגבורה (רח"ו). ולפ"ז רישא דקרא הולך אל דרום קאי על השמש דבי עסיק דכתיב וזרח השמש וכו' וכמ"ש לעיל. אבל סיפא דקרא סובב סובב הולך הרוח היא מ' שהולך וסובב לח"ג ולכך נקט מלת סובב ומלת הולך נגד חסד וגבורה שהם דרום וצפון דרישא דקרא שאמר בהם הולך וסובב (מ"מ).

¹³⁴⁰ פי' לפי שלא הזכיר תחלה רק סובב סובב הולך הרוח דהיינו לח"ג ולא הזכיר ת"ת לכ"א ועל סביבותיו שהם חג"ת בכללות (מ"מ).

¹³⁴¹ נראה שר"ל בסוד הפרצופים והתלבשותם זה בזה, אבל אחר שזכה העולם שרשב"י גילה סדר התלבשות וגם סודות הפרצופים המושרשים זה בזה, מבואר פסוק זה, שידוע שרחל יוצאת מת"ת זעיר ועיקר קומתה כנגד נה"י שלו שנקרא מלבר, ולפי שעיקר הזעיר לעצמו הוא חב"ד גג"ת כנזכר בספר מצת שמורים בשער התפילין, אבל נה"י הם לצורך הנוק', וגם נודע שיסוד אבא יוצא משל אי' ומתפשט אורו בכל הנוק' וכמד"א אבא יסד ברתא, ולכן היא נקראת חכמה, והיא ממש תחת השמש, תחת עצמו של זעיר (רמ"ז).

<p>קאמר טובה חכמה דא היא חכמה דהיא תחת השמש (ס"א לכורסייא) כורסייא מתקנא ליה¹³⁴² טובה חכמה עם נחלה יאה ושפירא כד איהי שרייא עמהון דישראל דאינון נחלה ועדבא דילה לאתקשרא בה</p>	<p>תחת השמש, (לכסא) כסא נתקנת לו. "טובה חכמה עם נחלה" נאה ויפה כשהיא שורה עם ישראל שהם נחלתה וחלקה להתקשר בה.</p>
<p>אבל תושבתא יתיר לרואי השמש¹³⁴³ לאינון דזכו לאתחברא בשמשא ולא תקשרא ביה דהא אחיד באילנא דחיי ומאן דאחיד ביה בכלא אחיד בחיין דהאי עלמא¹³⁴⁴ ובחיי דעלמא דאתי¹³⁴⁵ ודא הוא דכתיב ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה מאי ויתרון דעת¹³⁴⁶ דא אילנא דחיי¹³⁴⁷ יתרון דיליה מהו החכמה¹³⁴⁸ ודאי דהא תורה מחכמה עלאה נפקא</p>	<p>אבל שבח יותר לרואי השמש, לאותם שזכו להתחבר בשמש ולהתקשר בו, שהרי אחוז בעץ החיים, ומי שאוחז בו אוחז בכל, בחיי העולם הזה ובחיי העולם הבא, וזה שכתוב "ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה", מה זה "ויתרון דעת", זה עץ החיים. יתרונו מהו, החכמה ודאי, שהרי תורה יוצאת מחכמה עליונה.</p>
<p>תו טובה חכמה עם נחלה טובה חכמה ודאי עם נחלה דא צדיקא דעלמא¹³⁴⁹ דאיהו נהורא דשמשא דהא תרין דרגין אלין כחדא יתבי ודא הוא שפירו דלהון אבל</p>	<p>עוד "טובה חכמה עם נחלה" טובה חכמה ודאי, עם נחלה זה צדיק העולם, שהוא אור השמש, שהרי שתי דרגות אלו יושבות כאחד, וזהו יופין, אבל ויותר לרואי השמש, לאותם</p>

¹³⁴² שכן דרך ישיבה היא בשוקיים, דהיינו נה"י דזעיר שבהם מאירים נה"י דנה"י דאבא, וגם שמן החזה ולמטה יש אחיזה לרע שם שהוא מקום רחל, מכל מקום הארת אבא המאיר בה מהפכת הכל לטוב. וזהו טובה חכמה עם נחלה וכו', שהרי שורש ישראל העיקרי הוא בחכמה, שכן נבררו וקדמו במחשבה, ואומר (ירמיה ב, ג) קדש ישראל לה'. והנה אבא הנחילם לכנסת ישראל שאחוזים בה, ולכן כשהם ברורים וצדיקים מוסיפים כח במקורם העליון חכמה עלאה, להאיר בחכמה תתאה (רמ"ז).

¹³⁴³ פי' כשאי' מתעלה עד למעלה מחג"ת, וכמו שהוא בחזרת העמידה, שהוא בעצמו דזעיר וכנז"ל, שאז מתגלה ומתראה מה שהיה מכוסה, וזהו לרואי השמש, לאינון דזכו, בתורה ומעשים טובים, לאתחברא בשמשא, כשמתעלים חג"ת דילה לחב"ד דידה, ולא תקשרא ביה, שיזכו להתקשר בעולם הזכר בדעת שלו, וזהו מעלת יתרונו וכמו שיבוא, שלא תאמר שיותר טובה לנו כשאי' בחזה דזעיר שהיא יותר קרובה אלינו, קמ"ל"ן שאינה כן, כי גדול מאד העילוי לזוכה להתעלות ולהתחבר אל השמש הקדוש. דהא אחיד באילנא דחיי, מה שאין כן מן החזה ולמטה, שסודו אילנא דמותא כידוע. בחיין דהאי עלמא, מן החזה ולמטה. ובחיי דעלמא דאתי, מן החזה ולמעלה. אי נמי חיי דהאי עלמא, ד' מוחין דעסמ"ב, שאם תמלא הו' של שם ב"ן עולים ע"ץ החיים, וחיי דעלמא דאתי, ע"ב קס"א שגם כן עולים ע"ץ החיים (רמ"ז).

¹³⁴⁴ פירוש שהזעיר מבריח בין שני ה"הין כמ"ש בפ' עד תאות גבעות עולם ולכן מי שאוחז בזעיר אחיד בחיין דהאי עלמא שהם מוחין דמלכות (מ"מ).

¹³⁴⁵ שהם מוחין דבינה (מ"מ).

¹³⁴⁶ שבו מתייחדים ב' יסודות דא"א הנקראים חיים. ויש לפרש ראש פסוק (קהלת ז, יב) כי בצל החכמה בצל הכסף, אי' נקראת כסף בסוד חסדיה וגבורותיה הנמתקות, ועיין לקמן רע"ז א' סוד חמשים כסף, ואמר הפסוק שרואי השמש זוכים לחו"ב, וחכמ"ה וכס"ף גי' ע"ץ החיים, אבל יתרון הדעת הוא החכמה שממנה התורה, ולכן אמרו בפרשת בשלח ס"ב א' שמזון התלמידי חכמים הוא מחכמה, ולהיותה סוד החיה, ממנה החיים העיקרים, וז"ש תחיה את בעליה (רמ"ז).

¹³⁴⁷ ז"א (רח"ו).

¹³⁴⁸ פירוש שנה"י דאבא בתוך זעיר וזהו מעלה שיש לזעיר שיש בו מוחין דאבא. ולכ"א ודא הוא דכתיב ויתרון דעת וכו' לפי שאמר ויותר לרואי השמש דהיינו שמעלה גדולה הוא מי שמשגיג לזעיר ומה היא מעלתו לפי שויתרון דעת החכמה. דהיינו שאבא בתוך זעיר וא"כ מי שהשיג לזעיר השיג לאבא ג"כ שבתוכו (מ"מ).

¹³⁴⁹ ופירוש הכתוב טובה חכמה שהיא מלכות מי שמחברה עם נחלה שהוא יסוד. אבל ויותר מי שמחברה עם הת"ת דאיהו נהורא דשמשא. פירוש שהארות זעיר מתקבצים ביסוד (מ"מ).

<p>ויותר לרואי השמש לאינן דמתאחדין (לה) בשמשא תוקפא דכלא¹³⁵⁰ שבחא דכלא</p>	<p>שנאחזים (לה) בשמש, חוזק הכל, שבח הכל.</p>
<p>ודא הוא דעת אילנא דחייא והא אוקמוה גם בלא דעת¹³⁵¹ נפש לא טוב מאן נפש דא נפש טוב דדוד מלכא ודא חכמה דקאמרן ובגיני כך יתרון דעת החכמה דמתמן אשתרשא אילנא ואתנמע לכל סמרין וכן לכל אינן דאחדין ביה בהאי אילנא</p>	<p>וזהו דעת עץ החיים, והרי פרשוהו "בלא דעת נפש לא טוב", איזו נפש, זו נפש טובה של דוד המלך, וזו החכמה שאמרנו. ומשום זה "יתרון דעת החכמה", שמשם נשרש עץ ונגטע לכל הצדדים, וכן לכל אלו שאחוזים בעץ הזה.</p>
<p>ועל דא שלמה מלכא לא אשתכח אלא בההוא דרגא דיליה ומתמן ידע כלא והוה אמר עוד ראיתי תחת השמש¹³⁵² ושבתני וראיתי וגו' וכן בלהו זכאין אינן צדיקיא דמשתדלי באורייתא וידעין אורחוי דמלכא קדישא וסתימין עלאין דגניזין באורייתא דכתיב כי ישרים דרכי יי' וגו'</p>	<p>ועל זה שלמה המלך לא נמצא אלא באותה דרגה שלו, ומשם ידע הכל, והיה אומר "עוד ראיתי תחת השמש ושבתני וראיתי וגו'", וכן כולם. אשרי אותם צדיקים שעוסקים בתורה ויודעים דרכי המלך הקדוש ונסתרות עליונים שגנוזים בתורה, שכתוב "כי ישרים דרכי ה' וגו'".</p>
<p>יאסף אהרן אל עמיו וגו' רבי חייא פתח ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו' האי קרא אתמר ואוקמוה ת"ח כל עובדוי דקב"ה בדינא וקשוט ולית מאן דאקשי לקבליה וימחי בידיה ויימר ליה מה עבדת וכרעותיה עבד בכלא ושבח אני</p>	<p>"יאסף אהרן אל עמיו וגו'", רבי חייא פתח "ושבח אני את המתים שכבר מתו וגו'", פסוק זה נאמר ופרשוהו. בא וראה, כל מעשי הקדוש ברוך הוא בדין ואמת, ואין מי שיקשה כנגדו וימחה בידו, ויאמר לו מה אתה עושה, וכרצונו עושה הכל. "ושבח אני</p>
<p>קפב/ב</p>	
<p>את המתים וכי שלמה מלכא משבח למתייא¹³⁵³ יתיר מן חייא והא לא אקרי חייא¹³⁵⁴ אלא מאן דאיהו בארח קשוט בהאי עלמא כמה דאת אמר ובניהו בן יהודע בן איש חי והא אוקמוה חברייא ורשע דלא אזיל בארח קשוט אקרי מת ואיהו משבח למתים מן החיים¹³⁵⁵</p>	<p>את המתים", וכי שלמה המלך משבח את המתים יותר מהחיים, והרי לא נקרא חי אלא מי שהוא בדרך אמת בעולם הזה, כמו שנאמר "ובניהו בן יהודע בן איש חי", והרי פרשוהו החברים, ורשע שלא הולך בדרך אמת נקרא מת, והוא משבח את המתים מהחיים.</p>
<p>אלא ודאי כל מלוי דשלמה מלכא בחכמתא אתאמרו והא אתמר ושבח אני את המתים אילו לא כתיב יתיר הוה אמינא הכי אבל כיון דכתיב שכבר מתו אשתכח</p>	<p>אלא ודאי כל דברי שלמה המלך בחכמה נאמרו, והרי נתבאר "ושבח אני את המתים", אלו לא כתוב יותר הייתי אומר כך, אבל כיון שכתוב "שכבר מתו", נמצא דבר אחר בחכמה,</p>

¹³⁵⁰ שיש בזעיר מוחין דאימא הנקרא תוקפא דכולא לפי שאימא דינן מתערין מינה וגם יש בו מוחין דאבא הנקרא שבחא דכולא (מ"מ).

¹³⁵¹ פירוש אם לא יאיר זעיר למ' היא נפש לא טוב דמתמן אישתרש אילנא פירוש מאבא נשרש זעיר הנקרא אילנא (מ"מ).

¹³⁵² כמי שאומר תחת השמש ראיתי הדבר הזה (רח"ו).

¹³⁵³ דאין ראוי אם הדבר כפשוטו שהרי בלי ספק החיים יותר טובים, ומפני שהיה אפשר לפרש חיים ומתים בפשוטו והטעם מפני שהמתים בטוחים מן החטא ולא כן החיים (אור יקר).

¹³⁵⁴ ולא יצדק שם זה על מציאות זה אלא על הצדיק והרשע (אור יקר).
¹³⁵⁵ אמרי הכי כדקא סלקא דעתין לעיל (אור יקר).

<p>מלה אחרא בחכמתא שכבר מתו זמנא אחרא¹³⁵⁶ אסתלקו מן עלמא ואתתקן בעפרא* (דאודמנא די ממנא עליה ומית בהיי עלמא דבגין דאתתקן (ס"א דאודמנא עליה ותב בהאי עלמא בגין דיתתקן)</p>	<p>שכבר מתו זמן אחר, הסתלקו מהעולם והתתקנו בעפר, (שהזדמן הממונה עליו ומת בחיי עולם כדי שיתתקן, (שהזדמן עליו ושב בעולם הזה כדי שיתתקן).</p>
<p>בטר דאשתלים זמניה מית ודאי הוא שבחא משאר מתי עלמא אי תימא לא אתרן זמנא אחרא בההוא עלמא דכתיב לא תקום פעמים צרה¹³⁵⁷) כ"ש דהא קביל עונשא זמנא ותרין¹³⁵⁸ ודא ודאי אתריה אתתקן בשבחא יתיר מאינן חיי דעד לא קבילו עונשא</p>	<p>לאחר שנשלם זמנו מת, ודאי הוא שבח משאר מתי העולם. אם תאמר לא ידון פעם אחרת באותו עולם, שכתוב "לא תקום פעמיים צרה" כל שכן שזה קבל עונש פעם ופעמיים, וזה ודאי מקומו נתקן בשבח יותר מאותם חיים שעדיין לא קיבלו עונשים.</p>
<p>וע"ד כתיב ושבה אני את המתים¹³⁵⁹ שכבר מתו דייקא אלין אינן חיינ ואקרו מתים מ"ש אקרון מתים בגין דהא טעמו טעמא דמותא ואע"ג דקיימי בהאי עלמא מתים אינן ומבין מתייא אהדרו</p>	<p>ועל זה כתוב "ושבח אני את המתים שכבר מתו" דווקא, אלה אותם חיים ונקראים מתים, למה נקראים מתים, משום שהרי טעמו טעם המות, ואף על גב שעומדים בעולם הזה הם מתים, ומבין המתים חזרו.</p>
<p>ועוד על עובדין קדמאין קיימיין¹³⁶⁰ לאתקנא ואקרון מתים¹³⁶¹ מן החיים אשר המה חיים דעד לא טעמו טעמא דמותא ולא קבילו עונשייהו¹³⁶² ולא ידעי אי זכאן בההוא עלמא ואי לאו</p>	<p>ועוד על מעשים ראשונים עומדים לתקון ונקראים מתים, "מן החיים אשר המה חיים", שעד שלא טעמו טעם מות ולא קבלו עונשם ולא יודעים, אם זכאים באותו העולם ואם לא.</p>
<p>ת"ח זכאין דזכאן לאתקשרא בצרורא דחיי¹³⁶³ אינן זכאין למחמי ביקרא¹³⁶⁴ דמלכא עלאה¹³⁶⁵ קדישא¹³⁶⁶ כמה דאת אמר לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו¹³⁶⁷ יי ולבקר בהיכלו¹³⁶⁸</p>	<p>בא וראה, צדיקים שזוכים להתקשר בצרור החיים הם זוכים לראות בכבוד המלך העליון הקדוש, כמו שנאמר "לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו".</p>
<p>ואינן מדורהון יתיר ועלאה¹³⁶⁹ מכל אינן</p>	<p>ומדוריהם יותר ועליון מכל אותם</p>

¹³⁵⁶ כלומר שהיו פעם אחרת קודם בעולם הזה ופעלו מן הטוב ומן הרע ומתו (מ"מ).
¹³⁵⁷ אחת שנדונו בעפר ובגיהנם קודם בואם לעולם ועתה פעם אחרת (אור יקר).
¹³⁵⁸ אחת קודם בואם והשנית העניית שסבלו בעולם הזה מפני עון הקודם כנודע (אור יקר). פי' בגוף א' ובגוף הב' (מ"מ).
¹³⁵⁹ שהם עתה גם כן מתים באהל התורה (אור יקר).
¹³⁶⁰ ונקראים מתים מפני שממיתים עצמם לתיקונם בתורה ובמצות ובעניות סאור יקר).
¹³⁶¹ פי' שממיתים עצמן בעולם הזה לתקן מה שעויתו כבר ולכן נקרא מתים (רח"ו).
¹³⁶² שהם בלי חוסר כל בעולם הזה (אור יקר).
¹³⁶³ שנקשרת נפש ברוח ורוח בנשמה בגן עדן של מעלה כדתיב וחיתה נפש אדוני וכו' כדפירשנו בזוהר בפרשת ויחי (אור יקר), פי' מ' (מ,מ).
¹³⁶⁴ שפע הבינה ואורה (אור יקר).
¹³⁶⁵ שפע מלכות ל"ב נתיבות החכמה נקרא כבוד ויקר (רח"ו).
¹³⁶⁶ תפארת שהוא קדוש על ידי החכמה והבינה (אור יקר). פי' שבתוך זעיר הנק' מלכא קדישא (מ"מ).
¹³⁶⁷ פי' אבא ג"כ נקרא נועם כמו אימא (מ"מ).
¹³⁶⁸ בינה איקרי נועם, ה" תפארת "ולבקר בהיכלו" מלכות דמתלת אלין נפ"ש רו"ח נשמ"ה (אור יקר), פי' שע"י המ' משיגים הארת אבא (מ"מ).
¹³⁶⁹ שכר העדן והגן הוא יותר חשוב מלהיות מלאך (דע"ה ח"ב לג ע"ג).

<p>מלאכין קדישין¹³⁷⁰ וכל דרגין דלהון דהא ההוא אתרא (ס"א חדוה) עלאה¹³⁷¹ לא זכאן עלאין ותתאין למחמי ליה הה"ד עין לא ראתה¹³⁷² אלהים זולתך וגו'</p>	<p>מלאכים קדושים וכל דרגותיהם, שהרי אותו מקום (שמחה) עליון לא זוכים עליונים ותחתונים לראותו, זהו שכתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך וגו".</p>
<p>ואינון דלא זכאן לסלקא כ"כ¹³⁷³ כאינון (ס"א דוכת' אית וכו') דכייטא אית לון לתתא כפום אורחיהו ואלין לא זכאן לההוא אתר ולמחמי כמה דחמאן אינון דלעילא ואלין קיימי בקיומא דעדן תתאה ולא יתיר</p>	<p>ואותם שלא זוכים לעלות כל כך כאותם (מקום יש וכו') מקומות, יש להם למטה כפי דרכיהם, ואלה לא זוכים לאותו מקום ולראות כפי שרואים אלו שלמעלה. ואלה עומדים בקיום של עדן התחתון ולא יותר.</p>
<p>ואי תימא מאן עדן תתאה¹³⁷⁴ אלא דא עדן דאקרי¹³⁷⁵ חכמה תתאה¹³⁷⁶ ודא קיימא על גן דבארעא¹³⁷⁷ ואשגחותא דהאי עדן עליה¹³⁷⁸ (ולא יתיר) ואלין קיימי בהאי גן ואתהנון מעדן דא מאי בין עדן תתאה לעלאה¹³⁷⁹ כיתרון האור¹³⁸⁰ מן החשך¹³⁸¹</p>	<p>ואם תאמר, מה זה עדן תחתון, אלא זה עדן שנקרא חכמה תחתונה, וזה עומד על גן שבארץ. והשגחת עדן זה עליו (ולא יותר), ואלה עומדים בגן זה ונהנים מעדן זה. מה בין עדן תחתון לעליון, כיתרון האור מן החשך.</p>
<p>עדן תתאה אקרי עדנא נוקבא¹³⁸² עדן עלאה אקרי עדן דכר עליה כתיב עין לא ראתה אלהים זולתך¹³⁸³ האי עדן תתאה¹³⁸⁴</p>	<p>עדן תחתון נקרא עדן נקבה, עדן עליון נקרא עדן זכר. עליו כתוב "עין לא ראתה אלהים זולתך". עדן תחתון</p>

¹³⁷⁰ כי הנשמות הם בכסא הכבוד בהיכל שביעי פנימה לפרגוד, ומלאכים למטה ודאי בהיכל שביעי חוץ מהפרגוד שרפים, בהיכל ששי חיות, ובשאר ההיכלות אופנים (אור יקר).

¹³⁷¹ אור הבינה הנקרא שמחה כנודע וכדפירשנו (אור יקר).

¹³⁷² פי' עין לא ראתה לעדן שהוא אבא זולתך אלהים שהיא בינה. אי נמי מ' שבה יורדת הארת אבא. וע"י זוכים הצדיקים להארת אבא (מ"מ).

¹³⁷³ שלא זכו לנשמה שעל ידה יעלו לגן עדן של מעלה אלא זכו לרוח ונפש שמשכנם בגן עדן של מטה כיון שאין להם נשמה שיעלה אותם (אור יקר).

¹³⁷⁴ כי לפי הנראה לכאורה קאמר גן עדן של מעלה וגן עדן של מטה ממש ולעיל קאמר לחזות בנועם ה' דהיינו סוד הספירו', לזה תירץ שענין הספירות יוענין גן עדן של מטה ושל מעלה ממש הא בהא תליא סאור יקר.

¹³⁷⁵ דהיינו מלכות הוא הנאת אלו שזכו לנפש ורוח לבד והיינו ממש אומרנו גן עדן של מטה (אור יקר).

¹³⁷⁶ חכמה דנוק' נק' עדן (רח"ו).

¹³⁷⁷ פי' ג"ע של מטה שבעשיה. כי מ' מקננת בעשיה וז"ש ואשגחותא דהאי עדן עליה ולא יתיר (מ"מ).

¹³⁷⁸ עדן תתאה עליה - כלומר אור המאיר בגן עדן של מטה וזיו שממנו נהנים הצדיקים והשגתם היא במלכות לבד, והשתא קשיא ליה כיון דאמרת שהם נהנים מזיו השכינה בגן עדן זה אם כן מאי בין עדן תתאת לעילאה, ותירץ שעדן עילאה הוא זכר דהיינו בסוד עלמא דכזירא אור השמש המאיר, ועדן תתאה נוקבא דהיינו אור הלבנה (אור יקר).

¹³⁷⁹ גן עדן הארץ הנה הוא מבחי' הד' ראשונות דהעשיה וכו' ו"ד דהבריאה של עתה, הרי נודע הוא כי שם הוא עתה סוד הגן העליון (דע"ה ח"ב לג ע"ד). עי' שעה"כ נד ע"ב.

¹³⁸⁰ ת"ת (אור יקר).

¹³⁸¹ מלכות (אור יקר).

¹³⁸² ושיעור הכתוב ושבח אני את המתים שכבר מתו ובאו בגלגול שני. מן החיים אשר המה חיים שעדין לא באו בגלגול. לפי שאלו אינם זוכים אלא לעדנה שהיא נוקבא. אבל הראשונים שמתו ונתקנו. זוכים לאבא הנק' עדן ולא עדנה (מ"מ).

¹³⁸³ כלומר אין מי ששיג הבינה הנקראת אלהים זולתך תפארת והכוונה נועם ה' כדפירשנו לעיל (אור יקר).

¹³⁸⁴ פי' מ' נק' גן לגבי אבא ונקרא עדן לגבי גן של מטה שבעשיה (מ"מ).

<p>אקרי גן¹³⁸⁵ לעדן דלעילא והאי גן אקרי עדן לגן דלתתא</p>	<p>זה נקרא גן לעדן שלמעלה, וגן זה נקרא עדן לגן שלמטה.</p>
<p>ואלין דמשתכחי בגן תתאה אתחנן מהאי עדן דעליהו בכל שבת ושבת וירחא וירחא הה"ד והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו ועל אלין אמר שלמה מן החיים¹³⁸⁶ אשר המה חיים עדנה דהא אלין בדרגא עלאה יתיר מנייהו</p>	<p>ואלה שנמצאים בגן התחתון, נהנים מהעדן הזה שעליהם בכל שבת ושבת ובכל חדש וחדש, זהו שכתוב "והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו". ועל אלה אמר שלמה "מן החיים אשר המה חיים עדנה", שהרי אלה בדרגה עליונה יותר מהם.</p>
<p>מאן אינון אינון שכבר מתו וקיבלו עונשא תרי זמני ואלין אקרון כסף מזוקק דעאל לנורא זמנין ותריין ונפיק מניה זוהמא ואתברר ואתנקי ושוב משניהם את אשר עדן לא היה¹³⁸⁷ ההוא רוחא דקאים לעילא ואתעכב לנחתא לתתא דהאי קאים בקיומיה ולית ליה לקבלא עונשא¹³⁸⁸ ואית ליה מזונא מההוא מזונא</p>	<p>מי אלו, אלו שכבר מתו וקיבלו עונש פעמיים, ואלה נקראים כסף מזוקק, שנכנס לאש פעם ושני פעמים, ויוצא ממנו זוהמא והתברר והתנקה. "וטוב משניהם את אשר עדן לא היה", אותה רוח שעומדת למעלה והתעכבה לרדת למטה, שהרי עומד בעמדו ואין לו לקבל עונש, ויש לו מזון מאותו מזון</p>
<p>* (ס"א דממנא עליה ומית בהאי עלמא¹³⁸⁹ ואתתקן בעפרא¹³⁹⁰ בגין דיתתקן באתר דישתליי מת הא ודאי דא הוא שבחא משאר מתי עלמא¹³⁹¹ איתימא אתדן זמנא אחרא¹³⁹² בההוא עלמא הא כתיב לא תקום וגו')</p>	<p>שממונה עליו ומת בעולם הזה ונתקן בעפר לפי שנתקן במקום ששותלים מת הרי ודאי זהו שבחו משאר מתי עולם. אם נאמר שנידון זמן אחר באותו עולם הרי כתוב "לא תקום".</p>
<p>קפג/א8208</p>	
<p>עלאה דלעילא לעילא טב מכלהו¹³⁹³ מאן</p>	<p>עליון שלמעלה למעלה. טוב מכלם</p>

¹³⁸⁵ הכוונה בסוד ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, אם נפרש גן מלכות עדן לו תפארת ונהר יסוד יוצא מעדן שש קצוות, להשקות את הגן מלכות, ואם נפרש גן שש קצוות יהיה ונהר בינה יוצא מעדן חכמה להשקות את הגן ששה קצוות, אם כן גן עליון עדן לגן תחתון, והנה אותם שלא נתגלגלו כלל והם חיים ולא זכו לנשמה אלא לרוח ונפש או נפש לבד הם חיים עדנה דהיינו בגן עדן תחתון, אמנם אותם שקבלו עונשם תרי זמני דהיינו שנתגלגלו והם מדוכאים בפעם שנית בייסורין, בלי ספק זוכים גם אל הנשמה והם עולים על ידי הנשמה לקשר נפש ברוח ורוח בנשמה מתעדינים בגן עדן עליון (אור יקר).

¹³⁸⁶ פי' שאינם אלא בגן תחתון ויונסים מהמ' הנק' עדנה וזוהי מלת עדנה דקרא (מ"מ).
¹³⁸⁷ כלומר אותה הנשמה שהיא בעדן והיינו מלת עדן, והטעם מפני שלא היה לו עדן הוית בעולם השפל, והטעם מפני ששתי בחינות הקודמות היו נשמות שקלקלו לזאת עדן לא קלקלה (אור יקר).

¹³⁸⁸ ושמא תאמר כמו שאין לו עונש כך אין לו שכר (אור יקר).
¹³⁸⁹ והם שני מיתות המיתה הקודמת והיינו אומרו שכבר מתו והמיתה בתורה עתה בעולם הזה (או ריקר).

¹³⁹⁰ כלומר בדין רקב העפר, ואחר שקבלו עונשם שם ונתקנה נשמתם ובטהרה שב ונתגלגל בעולם הזה לתקן את אשר עותו והוא הטיב והמית עצמו עלי התורה (אור יקר).

¹³⁹¹ כלומר זה משובח מן המתים ממש שלא נתגלגלו ולא, באו לעולם עדין, ולכך עם היות שאין ראוי לשבח המתים אלו ראוי לשבחם יותר מן החיים (א וריקר).

¹³⁹² על העון הקודם שהרשיעו בפעם הראשונה שעמדו בעולם (אור יקר).

¹³⁹³ כי ודאי שנוח לאדם שנברא ולפיכך טב מכולהו אותו שמתחלתו הטיב ולא הוצרך להתגלגל והוא צנוע במעשיו כדמפרש ואזיל, ובענין מת תועלת לנשמה בבואה לעולם פירשתי בספ"ר בשער הנשמת הארכתי בההוא עובדא דסבא, "מאן דלא אתפרש" כלומר שלא פירשו הכתוב והטעם להורות שצריך שיהיו "כל מלוי בסתימא" (אור יקר). פי' היא חלוקה ד' ודקדק לה ר' חייא ממש"ה וטוב משניהם ש"מ שזה שעדין לא בא הוא טוב משנים הנז' מכלל דאיכא חלוקה ד' שהיא טב

<p>דלא אתפרש¹³⁹⁴ ולא אתגלייא¹³⁹⁵ וכל מלוי בסתימא אינון דא הוא זכאה חסידא דנטר פקודי אורייתא וקיים לון¹³⁹⁶ ואשתדל באורייתא יממא ולילי דא אתאחיד ואתהני בדרגא עלאה על כל שאר בני נשא וכלהו אתאחדן (ס"א אתוקדן) מחופה דהאי</p>	<p>מי שלא התפרש ולא התגלה, וכל דבריו בנסתר הם, זהו צדיק חסיד ששומר מצוות התורה וקיימן, ועסק בתורה יומם ולילה, זה נאחז ונהנה בדרגה עליונה על כל שאר בני אדם, וכולם נאחזים (נכויים) מחופתו.</p>
<p>ת"ח בשעתא דאמר קב"ה למשה יאסף אהרן אל עמיו אתחלש חילא דיליה וידע דהא אתבר דרועא ימינא דיליה ואודעזא כל גופיה¹³⁹⁷ כיון דאמר קח את אהרן ואת אלעזר בנו א"ל קב"ה משה הא דרועא אהרא אוזיפנא לך¹³⁹⁸ (נ"א אזמינית לך) והפשט את אהרן וגו' ואהרן יאסף הא אלעזר יהא לגבך זמנא (נ"א ימינא) דא תחות אביו ועם כל דא לא אשלים אתר בההוא זמנא כאביו דהא ענני יקר אסתלקו ולא אהדרו אלא בזכותא דמשה ולא בזכותא דאלעזר</p>	<p>בא וראה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה "יאסף אהרן אל עמיו", נחלש כחו וידע שנשברה זרועו הימנית, והזדעזע כל גופו. כיון שאמר "קח את אהרן ואת אלעזר בנו" אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, הרי זרוע אחרת הלויית לך (זימנתי לך) "והפשט את אהרן וגו' ואהרן יאסף", הרי אלעזר יהיה אצלך בזמן (ימין) זה תחת אביו, ועם כל זה לא השלים מקום באותו זמן כאביו, שהרי ענני הכבוד הסתלקו ולא חזרו אלא בזכות משה ולא בזכות אלעזר.</p>
<p>ויעש משה כאשר צוה וגו' אמאי לעיני כל העדה אלא בגין דאהרן הוה רחימא דעמא¹³⁹⁹ יתיר מכלא ולא יימרון דהא אתנניד על ידא דמשה¹⁴⁰⁰ ומשה משיך לאהרן במלין עד דסליקו לטורא וכל ישראל הוו חמאן בשעתא דאפשיט משה לבושי דאהרן ואלביש לון לאלעזר</p>	<p>"ויעש משה כאשר צוה וגו'", למה "לעיני כל העדה", אלא משום שאהרן היה אהוב העם יותר מהכל, ולא יאמרו שזה נמשך על ידי משה, ומשה משך לאהרן בדברים עד שעלו להר, וכל ישראל היו רואים בשעה שהפשיט משה לבושי אהרן והלבישם לאלעזר.</p>
<p>מאי מעמא משה (נ"א ולא אהרן) אלא משה אלבשינון לאהרן כד סליק לכהנא הה"ד וילבש משה את אהרן את בגדיו וכתיב וילבש אותו את המעיל השתא משה אעדי מניה מה דיהב ליה וקב"ה אעדי מניה מה דיהב ליה ותרווייהו אפשיטו¹⁴⁰¹ ליה לאהרן מכלא</p>	<p>למה משה (ולא אהרן), אלא משה הלבישם את אהרן כשעלה לכהונה זהו שכתוב "וילבש משה את אהרן את בגדיו", וכתוב "וילבש אותו את המעיל", כעת משה הוריד ממנו מה שנתן לו, והקדוש ברוך הוא הוריד ממנו מה שנתן לו, ושניהם הפשיטו את אהרן מהכל.</p>
<p>ומשה אעדי לבר וקב"ה לגו ועד דאעדי¹⁴⁰² משה קב"ה לא אעדי זכאה חולקא דמשה</p>	<p>משה הוריד מבחוץ והקדוש ברוך הוא מבפנים, ועד שמשה הוריד,</p>

מכולהו. ודייק סיפיה דקרא דכתיב אשר לא ראה את המעשה הרע ולכך הוא טוב משניהם אבל מי שבא לזה העולם והיה צדיק ודאי שהוא טוב מכולם (מ"מ).

¹³⁹⁴ שלא נפרש מהש"י (רח"ו).

¹³⁹⁵ שלא נתגלה לחיצוניים מימיו (רח"ו).

¹³⁹⁶ מצות עשה. וכל זה הביא על אהרן שהיה צנוע וכל המדות הנזכרות (אור יקר).

¹³⁹⁷ שנתבהל שיהיה בימיו הזווג העליון בלתי שלם (אור יקר).

¹³⁹⁸ בהלואה שעיקרו לשמש לפני הושע כדכתיב ולפני אלעזר הכהן יעמוד (או ריקר).

¹³⁹⁹ מפני שהיה אוהב שלום ורודף שלום בין כל איש אנשים ונשים (אור יקר).

¹⁴⁰⁰ ובידו גרם הענין בלי זמנו כאלו הוא הרגו סאור יקר).

¹⁴⁰¹ ומשה היה מפשיט הגשמיים והקב"ה הלבושים הרוחניים (אור יקר).

¹⁴⁰² דהא תליא בהא (אור יקר).

<p>זכאה חולקהון דצדיקייא דקב"ה בעי ביקריהון אתקין קב"ה לאהרן ערסא ומנרתא דדהבא דנהרא ומדידיה נטיל מההוא מנרתא¹⁴⁰³ דהוה דליק בכל יומא תרי זמני¹⁴⁰⁴ ואסתים פום מערתא ונחתו</p>	<p>הקדוש ברוך הוא לא הוריד, אשרי חלקו של משה. אשרי חלקם של הצדיקים, שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם, התקין הקדוש ברוך הוא לאהרן מטה ומנורת זהב שמאירה, ומשלו לקח מאותה מנורה שהיה דולק בכל יום פעמיים ונסתם פי המערה וירדו.</p>
<p>רבי יהודה אמר פום מערתא הוה פתיחא דכל ישראל הוה חמאן לאהרן שכיב ובוצינא דמנרתא דליק קמיה וערסיה נפיק ועייל ועננא חד קאים עלה וכדין ידעו ישראל דהא אהרן מית וחמו דהא אסתלקו ענני כבוד הה"ד ויראו כל העדה¹⁴⁰⁵ כי גוע אהרן וגו' והא אוקמוה וע"ד בכו לאהרן כל בית ישראל גוברין ונשין וטף דהא רחימא מכלהו הוה</p>	<p>רבי יהודה אמר פי המערה היה פתוח, שכל ישראל ראו את אהרן שוכב ונר המנורה דולק לפניו ומטתו יוצאת ונכנסת, וענן אחד עומד עליו, ואז ידעו ישראל שהרי מת אהרן, וראו שהרי הסתלקו ענני הכבוד, זהו שכתוב "ויראו כל העדה כי גוע אהרן וגו'", והרי פרשוה. ועל זה "בכו לאהרן כל בית ישראל", גברים ונשים וטף, שהרי אהוב של כולם היה.</p>
<p>רבי שמעון אמר הני תלתא אחין עלאין קדישין¹⁴⁰⁶ אמאי לא אתקרבו באתר חד ושייפין אתבדרו¹⁴⁰⁷ חד הכא וחד הכא וחד באתר אחרא אלא אית דאמרי באתר דבעאן ישראל¹⁴⁰⁸ לאסתכנא ביה מית כל חד וחד בגין לאננא עלייהו ואשתזבון אבל כל חד וחד מית כדקא חזי עלייהו¹⁴⁰⁹</p>	<p>רבי שמעון אמר שלשת אחים עליונים קדושים אלו למה לא נקברו במקום אחד, והאיברים התפזרו אחד כאן ואחד כאן ואחד במקום אחר. אלא יש אומרים במקום שצריכים ישראל להסתכן, בו מת כל אחד ואחד בשביל להגן עליהם ונצלו, אבל כל אחד ואחד מת כראוי להם.</p>
<p>מרים¹⁴¹⁰ בקדש בין צפון לדרום¹⁴¹¹ אהרן לסטר ימינא¹⁴¹² משה כדקא חזי ליה אחיד ההוא טורא¹⁴¹³ לטורא דאהרן¹⁴¹⁴ וכניש</p>	<p>מרים בקדש בין צפון לדרום, אהרן לצד ימין, משה כראוי לו, אחז אותו הר ההר של אהרן וכנס לקבורת</p>

¹⁴⁰³ שכר המצות גרם לו זה, וכן ערסא הוא כעין מטה עליונה שהיה מייחד בכל יום דהיינו מטתו של יעקב שהיא שלמת ודאי, ור' יהודה פליג והוסיף ענן נגד ענן הקטורת, והוסיף שממש כל ישראל ראו ענין זה כדמפרש ואזיל (או ריקר).

¹⁴⁰⁴ כבר כתבנו בפ' ויחי ר"ל שלשון זה מסייע לרמב"ם ז"ל שסובר שהיה מדליק המנורה שחרית וערבית הפך הרשב"א ורש"י וסיעתם וכתב הכ"מ שתרגום אונקלוס מסייעם שתרגם בהטיבו באתקנותיה. ובהעלות ובאדלקות ש"מ שמטיב שחרית ומדליק ערבית. והזהר הכא ס"ל כהרמב"ם. ודבר זה פלוגתא דתנאי ואונקלוס תנא הוא תלמידו של ר"א הגדול. ור"י בן חנניה ורשב"י תנאי נינהו (מ"מ).

¹⁴⁰⁵ פי' שראו בעיניה' וכו' כמש"ל דכל ישראל הוה חמאן לאהרן שכיב וכו' (מ"מ).

¹⁴⁰⁶ כלומר שהם רומזים למעלה בספירות כמבואר לעיל, אם כן היה ראוי שיהיה קבורתם יחד כדרך רמיזתם (או ריקר).

¹⁴⁰⁷ כיון שהם אברי הגוף "למה אתבדרו" (אור יקר).

¹⁴⁰⁸ שהיו עתידיים לחטא הקדים להם הקב"ה רפואה זו להגן זכותם עליהם (או ריקר).

¹⁴⁰⁹ לפי רמז מרכבתו למעלה בספירות כדמסיק (אור יקר).

¹⁴¹⁰ כנוי למלכות (רח"ו).

¹⁴¹¹ שכן המלכות מקומה בין שתי זרועות צפון גבורה דרום חסד, ומלת קדש יורה על זה מלשון קדושה שהיא מצד הכהנים דכתיב וקדשת אותם לכהן לי ומצד הלויים דכתיב וקדשת את הלויים (אור יקר).

¹⁴¹² בהור ההר ומלת חור כענין אור שהוא בימין וגם הוא לדרומה של ארץ ישראל (אור יקר).

¹⁴¹³ תפארת (אור יקר).

¹⁴¹⁴ חסד בסוד דרומית מזרחית (אור יקר), פי' שמחילות פתוחות בקרקע ממערה למערה ובספרי אמרו שגם היא פתוחה למערת המכפלה כדי שיתחברו כולם עם האבות (רח"ו).

<p>לקבורתא דמרים¹⁴¹⁵ לגבי ההוא טורא אחיד לתרי סטרי ועל דא אתקרי חד העברים דתרי סטרי טורא דמעברי ואחיד לסטרא דא ולסטרא דא¹⁴¹⁶</p>	<p>מרים, לגבי אותו ההר אחז לשני צדדים, ועל זה נקרא "הר העברים" ששני צדי ההר שעוברים, ואחז לצד זה ולצד זה.</p>
<p>זכאה הולקהון דצדיקייא בעלמא דין ובעלמא דאתי ואע"ג דאינון באתר אחרא בעלמא אחרא עלאה זכותהון קיימא בעלמא דא לדרי דרין</p>	<p>אשרי חלק הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. ואף על גב שהם במקום אחר בעולם אחר עליון, זכותם עומדת בעולם הזה לדורי דורות.</p>
<p>ובשעתא דישראל תייבין בתיובתא קמי קב"ה¹⁴¹⁷ וגזירה אתגזר עליהו כדן קארי קב"ה לצדיקייא¹⁴¹⁸ דקיימי קמיה לעילא ואודע לון ואינון מבטלי ההיא גזרה וחיים קב"ה עלייהו דישראל זכאין אינון צדיקייא דעלייהו כתיב ונחך יי' תמיד וגו'¹⁴¹⁹</p>	<p>ובשעה שישראל חוזרים בתשובה לפני הקדוש ברוך הוא, וגזירה נגזרת עליהם, אז קורא הקדוש ברוך הוא לצדיקים שעומדים לפניו למעלה ומודיע להם, והם מבטלים אותה גזרה, וחס הקדוש ברוך הוא על ישראל, אשרי הצדיקים שעליהם כתוב "ונחך ה' תמיד וגו'".</p>
<p>וידבר העם באלהים ובמשה וגו' פרשתא דא באתר אחרא אסתליק¹⁴²⁰ עם אינון מי מריבה¹⁴²¹ דמשה ואהרן רבי יצחק פתח ויהי ביום השלישי</p>	<p>"וידבר העם באלהים ובמשה וגו'", פרשה זו במקום אחר עלתה, עם אותם מי מריבה של משה ואהרן. רבי יצחק פתח "ויהי ביום השלישי</p>
<p>קפג/ב</p>	
<p>ותלבש אסתר מלכות וגו' מגילת אסתר נאמרה¹⁴²² ובגין כך כתובה בין הכתובים¹⁴²³</p>	<p>ותלבש אסתר מלכות וגו'", מגילת אסתר נאמרה ברוח הקודש, ומשום זה כתובה בין הכתובים.</p>
<p>ויהי ביום השלישי דאתחלש הילא דנופא¹⁴²⁴ והא קיימא ברוחא בלא גופא</p>	<p>"ויהי ביום השלישי", שנחלש כח הגוף, והרי קיים ברוח בלא גוף, אז</p>

¹⁴¹⁵ בסוד מערבית דרומית (אור יקר).
¹⁴¹⁶ לדרום ולמערב ואינון מבטלין בתפלתן, ואם תאמר הכא משמע דקב"ה מודיעם ובמקומות אחרים משמע שאנו הולכים לבית הקברות להודיעם, ויש לומר כאשר הקב"ה רוצה להכניע הדין לפני הרחמים הוא מודיעם והם בקלות בתפלתם מעבירים הדין לפני הרחמים, אמנם לפעמים הקב"ה מקיים גזרתו למטה והדין הוה, ואז אין הקב"ה מודיעם כדי שלא יבטלו גזירתו מפני רוע מעללי התחתונים, ואז צריך תפלה ותשובה מלמטה, והחיים מודיעים למתים, והם מבטלים בסיוע תפלת התחתונים ותשובתם הגזרה ומהפכין מדת הדין למדת רחמים (אור יקר).
¹⁴¹⁷ אלא שאין ספק בתשובתם לרחם עליהם ולהפך הדין לרחמים אז, כי הגזרה נגזרה עליהם עם היות שהם שבים הקב"ה מודיעם לצדיקים, וזהו שאמר "תייבין בתיובתא קמי קב"ה" ועם כל זה גזרה אתגזר מצד הדין המרובה העומד נגד מדת הרחמים (אור יקר).
¹⁴¹⁸ כדי שיעמדו לבטל הגזרה (אור יקר).
¹⁴¹⁹ אפילו אחר המיתה הקדוש ברוך הוא עושה להם ענין זה (אור יקר).
¹⁴²⁰ כלומר יחס פרשה זו היא עם מי מריבה ושם מתבאר (אור יקר).
¹⁴²¹ פי' במקום אחר פי' סודם (מ"מ).
¹⁴²² כיון שכן לא בא הכתוב על ספור הענין בלי הודעת דבר מה ילמד ממנו לדורות סאור יקר).
¹⁴²³ הם יסוד ומלכות כנודע, ורוה"ק היא מהנוק' אשר מבחינתם נתנבאו בעלי רוח"ק והיינו בין הכתובים גם מצינו כי כתובים הם נו"ה (רוח"ו), וז"ל הרב בליקוטים דע כי קבלה באצילות. ותלמוד שהוא פירוש המשנה בבריאה. ומשנה ואגדה ומדרש ומימרות של האמוראים שאינם פירוש המשנה ביצירה. ומקרא בעשייה והכוונה שבאצילות יש שם אפילו הקבלה כ"ש האחרים. והבריאה חסר הקבלה לבד, וביצירה חסר הקבלה והתלמוד, ובעשייה יש מקרא לבד. ומ"ש בזה שהנביאים בנ"ה דזעיר והכתובים ביסוד ומ' ר"ל שהמקרא כולה בעשייה, אבל תורה בת"ת שבה נביאים בנ"ה שבה, כתובים ביסוד ומ' שבה עכ"ל. ובזה מובן לשון זה (מ"מ).
¹⁴²⁴ וחושים גשמיים בטלים והשכל גובר (אור יקר).

<p>כדין ותלבש אסתר מלכות מאי מלכות אי תימא בלבושי יקר וארגוונא הא לאו הכי אקרי¹⁴²⁵ אלא ותלבש אסתר מלכות דאתלבשת במלכות¹⁴²⁶ עלאה קדישא ודאי לבשה רוח הקדש¹⁴²⁷</p>	<p>"ותלבש אסתר מלכות", מהו מלכות, אם תאמר בלבושי כבוד וארגמן, הרי לא כך נקרא, אלא "ותלבש אסתר מלכות" שהתלבשה במלכות עליונה קדושה, ודאי לבשה רוח הקודש.</p>
<p>מאי טעמא זכתה להאי¹⁴²⁸ אתר בגין דנטרא¹⁴²⁹ פומה דלא לחוואה מדי הה"ד אין אסתר מגדת מולדתה ואוליפנא כל מאן דנטיר פומיה ולישניה זכי לאתלבשא ברוח דקודשא וכל מאן דסטי פומיה למלה בישא הא ודאי ההוא מלה בישא עליה¹⁴³⁰ (ס"א ואי לאו) ואי תימא הא נגעים או צרעת דמוקדן כחויא עליה והא אוקמוה</p>	<p>למה זכתה למקום זה, משום ששמרה פיה שלא להגיד דבר, זהו שכתוב "אין אסתר מגדת מולדתה". ולמדנו, כל מי ששומר פיו ולשונו זוכה להתלבש ברוח הקודש, וכל מי שסוטה פיו לדיבור רע, הרי ודאי איתו דיבור רע עליו (ואם לא), ואם תאמר הרי נגעים או צרעת ששורפים כנחש עליו והרי פרשוהו.</p>
<p>וידבר העם באלהים ובמשה דאמרו מלה בישא בקב"ה וכתרגומו ועם משה נצו¹⁴³¹ למה העליתונו שוו כל אפייא שוויין¹⁴³² בג"כ אזדמן לגבייהו חוויין דמוקדן לון כאשא¹⁴³³ ועייל אשא למעייהו ונפלין מתין כד"א וישלח יי בעם את הנחשים השרפים</p>	<p>"וידבר העם באלהים ובמשה", שאמרו דבר רע בקדוש ברוך הוא, וכתרגומו "ועם משה נצו", "למה העליתונו", שמו כל פניהם שוות, בגלל זה הזדמנו להסוכנגדם נחשים ששורפים אותם כאש, ומכניסים אש למעייהם ונופלים מתים, כמו שנאמר "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים".</p>
<p>ר' חייא¹⁴³⁴ אמר חוויין הוו אתיין מלחשן בפומייהו ונשכין ומתין מאי מלחשן כד"א אם ישוך הנחש בלא לחש אשא הוו מלהטן בפומייהו ונשכין ושדיין אשא בהו ואתוקראן מעייהו ומתין והא מלין אלין אסתלקו לאתר אחרא</p>	<p>רבי חייא אמר נחשים היו באים מלחשים בפיהם ונושכים ומתים, מה מלחשים, כמו שנאמר "אם ישוך הנחש בלא לחש" אש היו מלהטים בפיהם, ונושכים וזורקים בהם אש, ומעייהם נשרפים ומתים, והרי דברים אלו עלו למקום אחר.</p>

¹⁴²⁵ אין שמם מלכות סאור יקר).
¹⁴²⁶ על ידי הבינה על מדת המלכות, ומפני שמלת מלכות בה יורה על כל פמליא של מעלה טובים ורעים לזה אמר דווקא בחינתה הטובה דהיינו "עילאה קדישא" (אור יקר).
¹⁴²⁷ ואם תאמר כיצד יהיה ענין זה לבני אדם הגשמיים לזה אמר "לבשה רוח הקדש" דהיינו זכור עצמה להיותה מרכבה למדה זו ומשגת בה (אור יקר).
¹⁴²⁸ דלמאי דסלקא דעתין לבושי ארגוונא ניחא, ואם תאמר מאי קא מבעיא ליה וכי כמה נביאות עמדו להם לישראל ולא מבעיא לן הכי (אור יקר).
¹⁴²⁹ מנא לך הא דילמא משום שהיתה צדקת ומעשיה הגונים כמרים ואבגיל, ויש לומר מדלא זכתה לתאי בהיותה בבית מרדכי וזכתה בהיותה בבית אחשורוש מבעי ליה מאי טעמא זכתה לתאי דאי מפני צדקותה היה ראוי שתשיג כך בהיותה בבית מרדכי שהיה ספק בידה לעבודת קונה יותר ויותר, ותירץ "בגין דנטרא פומא" ודבר זה זכתה בבית אחשורוש (אור יקר).
¹⁴³⁰ כלומר ממש הדבור רע נעשה הנחש או הנגע כענין שכר עבירה עבירה וכו' (אור יקר), פירוש שנושכים אותו נחשים צפעונים כמ"ש וישלח ה' בעם וכו' וז"ש ואי לאו הא נגעים וכו' (מ"מ).
¹⁴³¹ דברי ריבות שאינן בכתוב (אור יקר).
¹⁴³² השוו כבוד שמים לכבוד משה ואמרו העלתונו, נמצא שחטאו נגד משה במה שלא נכתב ונגד ה' במה שנכתב (אור יקר).
¹⁴³³ פירוש ששורפים בארס שלהם כמו האש. ור' חייא הוסיף דחוויין הוו מלהטן אשא בפומייהו (מ"מ).
¹⁴³⁴ פליג אדלעיל שלא על ידי נשיכת הנחש היה המיתה אלא דבר אחר היה בפי הנחש דהיינו אש הממית (אור יקר).

<p>ומשם בארה הוא הבאר מ"ש דהכא בארה ולבתר באר אלא בארה לבתר דמתכנשי מייא לנו ימא ונחתי לתתא באר בשעתא דיצחק מלייא ליה היא הבאר הוא כתיב ורוא דא כמה דכתיב ועבד הלוי הוא¹⁴³⁵</p>	<p>"ומשם בארה", "הוא הבאר", מה שונה שכאן בארה ואחר כך באר, אלא בארה לאחר שמתכנסים המים לתוך הים ויורדים למטה, באר בשעה שיצחק ממלא אותם, הוא הבאר, הוא כתוב, וסוד זה כמו שכתוב "ועבד הלוי הוא".</p>
<p>ר' אבא אמר בכל אתר הוא וקרין היא דבר ונוקבא כחדא וכללא עלאה ה' נוקבא ו' דבר א' כללא דכלא¹⁴³⁶ דהא א' בשלימו שריא זכאין אינון ישראל אע"ג דאינון לתתא אינון אחידאן בכללא עלאה דכלא ובג"כ כתיב הוא עשנו ולא אנתנו באלף כתיב כללא דו"ה¹⁴³⁷ וא' דכליל כלא</p>	<p>רבי אבא אמר, בכל מקום "הוא", וקוראים "היא", זכר ונקבה כאחד, וכלל עליון, ה' נקבה ו' זכר, א' כלל הכל, שהרי א' בשלמות שורה, אשריהם ישראל אף על גב שהם למטה הם אחוזים בכלל העליון של הכל, ומשום זה כתוב "הוא עשנו ולא אנחנו" באל"ף, כתוב כלל של ו"ה, וא' שכולל הכל.</p>
<p>ר"ש אמר רוח דמיא¹⁴³⁸ דא הוא רוח הקדש דנשב בקדמיתא כד"א הפיחי גני¹⁴³⁹ לבתר נזלין מייא¹⁴⁴⁰ למליא לה¹⁴⁴¹ (כלא) הה"ד ישב רוחו יזלו מים ישב רוחו בקדמיתא¹⁴⁴² ולבתר יזלו מים¹⁴⁴³ ועד לא נשיב האי רוחא לא נזלין מייא</p>	<p>רבי שמעון אמר "רוח המים", זוהי רוח הקודש שנשבה בהתחלה, כמו שנאמר "הפיחי גני", אחר כך נוזלים מים למלא אותה (כלה), זהו שכתוב "ישב רוחו יזלו מים", "ישב רוחו" בהתחלה, ואחר כך "יזלו מים". ועד שלא נושבת רוח זו, לא נוזלים מים.</p>
<p>מאי קא משמע לן משמע דבעי בכלא לאתערא מלה¹⁴⁴⁴ בעובדא או במלה או לאתחואה כחיוז דעובדא והכא עד דרוחא לא נשיב לא נזלין מייא לגביה דההוא רוח</p>	<p>מה בא להשמיענו, משמיע שצריך בכל לעורר הדבר, במעשה או בדיבור, או להראות כמראה המעשה, וכאן עד שרוח לא נושבת לא נוזלים אליה מים לגבי אותה הרוח.</p>
<p>הוא הבאר היא הבאר קרינן מ"ש בקדמיתא בארה¹⁴⁴⁵ והשתא באר¹⁴⁴⁶ אלא בקדמיתא נוקבא בלחודה והשתא</p>	<p>"הוא הבאר" קוראים "היא הבאר", מה שונה שבהתחלה "בארה" וכאן "באר", אלא בהתחלה נקבה לבדה,</p>

¹⁴³⁵ שהם הגבורים הנמשכים לה מהבינה הנקרא הוא (רח"ו), ולכך מלכות שהיא נגלית במקרא, ובינה במסורת (מ"מ).

¹⁴³⁶ בינה בסוד אלף בינה (רח"ו).

¹⁴³⁷ פירוש שהבינה כוללת ז"ן (מ"מ).

¹⁴³⁸ רוח דשבק בגווה מעלה מ"ן הגבורות בתחלתה (רח"ו).

¹⁴³⁹ ג"ן גימ' ב"ן עם הכולל והוא רוחא דשבי בגווה (רח"ו).

¹⁴⁴⁰ חסדים דדכורא (רח"ו).

¹⁴⁴¹ יסוד דידה (רח"ו).

¹⁴⁴² אין לתמוה האיך אמר רוחו דמשמע דקאי על הדכורא ולעיל אמרנו שהם מ"ן דמלכות דלק"מ כי הרי העלאה הוא ע"י ההוא רוחא דשבק בגווה וא"כ רוחא דדכורא ממש הוא (רח"ו).

¹⁴⁴³ הבאר של מרים שניתן להם אז שהיה מנהירו דא"א מהמוחין דגדלות שני, והיה מנביעו דלית ליה סוף כמ"ש בפ' משפטים (קיד ע"ב), וע' פ' חוקת (קפג ע"ב) (דע"ה ח"ב קכט ע"ד), הצור אחר הכאתו ונעשה לבאר מים חיים, הנה נתהפך הצור מאז מעץ הדעת לעץ החיים ע' זוה"ק (משפטים קיד ע"ב, ופ' חוקת קפא ע"ב, קפג ע"ב) (דע"ה ח"ב קל ע"ג).

¹⁴⁴⁴ אתערותא דמ"ן דלתתא (רח"ו).

¹⁴⁴⁵ פירוש רשב"א לתרץ ב' קושיות שיש בפ' הוא הבאר היא קרינן (מ"מ).

¹⁴⁴⁶ ותירץ תחלה הזכרנו מ' לבדה במלת כארה ולכסוף דכתיב הוא במסורת להורות היא שהיא המ' כלולה עם הזעיר הנקרא הוא לכך מ' ג"כ נקרא באר לשון זכר ובה מתורץ הכל. דמ"ש באר לבסוף הוא מפני הדכורא והאי דכתיב הוא וקרין היא להורות כשהיא שהיא המ' כלולה בהוא שהוא הזכר: אז כולא איקרי באר לשון זכר (מ"מ).

<p>דקאמר הוא כללא דדכר ונוקבא אקרי באר ונבאתר דאשתכח דכר אפי' (מאה) מלה נוקבא דכר קרינן לכלא</p>	<p>וכעת שאמר "הוא" כלל של זכר ונקבה, נקרא באר, ובמקום שנמצא זכר אפילו (מאה) מלה נקבה נקרא זכר לכל.</p>
<p>אשר אמר יי' למשה אסוף את העם בנין דהאי באר לא אעדי (באר) מנייהו ואי תימא היך יכלין לשאבא מניה כלא אלא איהו נפיק לתליסר נחלין ונביע אתמלי ונפיק לכל סמרין וכדין הווי ישראל בשעתא דשארן ובעיין מייא קיימין עליה ואמרי שירתא ומה אמרי עלי באר סלקי מימך לאנפקא מיין לכלא ולאשתקאה מנך וכן אמרי תושבחתא דהאי באר באר הפרוה שרים וגו' מלה קשוט הווי אמרי וכך הוא</p>	<p>"אשר אמר ה' למשה אסוף את העם" משום שבאר זו לא זזה (באר) מהם. ואם תאמר איך יכלו לשאוב ממנה כולם, אלא הוא מוציא לשלשה עשר נחלים, והמעייין מתמלא ויוצא לכל הצדדים, ואז היו ישראל בשעה שחונים ורוצים מים, עומדים עליה ואומרים שירה, ומה אומרים "עלי באר", העלי מימך להוציא מים לכל, ולהיות מושקים ממך, וכן אומרים שבח של באר זאת "באר הפרוה שרים וגו'", דבר אמת היו אומרים וכך הוא.</p>
<p>מהכא אוליפנא (נ"א ת"ח) כל מאן דבעי לאתערא מלין¹⁴⁴⁷ דלעילא בין בעובדא בין במלה אי ההוא עובדא או ההוא מלה לא אתעביד כדקא יאות לא אתער מדי</p>	<p>מכאן למדנו (בא וראה), כל מי שרוצה לעורר דברים של מעלה בין במעשה בין בדבור, אם אותו מעשה או אותו דיבור לא נעשה כראוי, לא מעורר דבר.</p>
<p>כל בני עלמא אזלין לבי כנישתא לאתערא מלה דלעילא אבל זערינן אינון דידעין לאתערא וקב"ה קריב לכלא דידעי למקרי ליה ולאתערא מלה כדקא יאות</p>	<p>כל בני העולם הולכים לעורר בבית הכנסת דבר שלמעלה, אבל מעטים אלו שיודעים לעורר, והקדוש ברוך הוא קרוב לכל היודעים לקרא לו ולעורר הדבר כראוי.</p>
<p>אבל אי לא ידעי למקרי ליי' לאו איהו קריב דכתיב קרוב יי' לכל קוראיו וגו' מאי באמת דידעי לאתערא מלה דקשוט כדקא יאות וכן בכלא אופ הכא הווי אמרי ישראל הני מלין מלין דקשוט בגין לאתערא</p>	<p>אבל אם לא יודעים לקרא לו, הוא אינו קרוב, שכתוב "קרוב ה' לכל קוראיו וגו'", מה זה "באמת", שיודעים לעורר דבר אמת כראוי וכן בכל. גם כאן, היו ישראל אומרים דבורים אלה דברי אמת כדי לעורר</p>
<p>קפד/א</p>	
<p>להאי בירא ולאשקאה לון לישראל ועד דאמרי הני מלי לא אתער</p>	<p>באר הזאת ולהשקותם לישראל, ועד שאומרים מילים אלו, לא מתעוררת.</p>
<p>וכן אפילו באינון חרשי עלמא דמשתמשי בזינין בישין עד דעבדי עובדוי דקשוט לגבייהו אי לא אמרו מלי דקשוט בגין לאמשכא לון בהני גווי דבעיין לא מתערינן לגבייהו ואפי' דצווחי כל יומא במלין אחרנין או בעובדא אחרא לא משכינ לון</p>	<p>וכן אפילו באותם מכשפי העולם שמשתמשים במינים רעים, עד שעושים מעשיהם של אמת אליהם, אם לא אומרים דברי אמת בשביל להמשיך אותם בצבעים, אלו שרוצים לא מתעוררים לגביהם, ואפילו שצווחים כל היום בדברים אחרים, או</p>

¹⁴⁴⁷ עיקר הענין דכל הכוונות והיחודים, לדעת על כל שם איך שהוא יוצא מהשם הו"ה ב"ה, ולייחדם כולם בהעשר אותיות דהשם מ"ה שהוא השם המפורש כנ"ל בדברינו, וכמ"ש הגר"א בתיקונים תיקון ס"ו קי"ג ע"ב בד"ה אבל ובד"ה ואמר, ע"ש ותמצא. וע' עוד בזה בדבריו בסוף תיקון נ"ז, ובסוף תיקון נ"ה. וזהו שאמרו רז"ל דלכך מתפללים ואינם נענים מפני שאינם יודעים סוד שם המפורש, ור"ל שאינם יודעים איך שכל השמות כולם יוצאים ונמשכים ממנו, ולייחד את כולם במקורן. אבל מי שזכה לכל זה אין קץ למתן שכרו, וכמ"ש בזוה"ק (פ' חקת קפג ע"ב וקפ"ד ע"א) (הקדוש מג ע"א).

<p>לגבייהו לעלמין ולא מתערין לקבלייהו</p>	<p>במעשה אחר, לא מושכים אותם אליהם לעולמים, ולא מתעוררים אליהם.</p>
<p>ת"ה כתיב ויקראו בשם הבעל וגו' מאי טעמא חד דלאו רשי בההוא בעל בהא¹⁴⁴⁹ ועוד דמלין לא מתכשרן בינייהו¹⁴⁵⁰ ואנשי לון קב"ה מנהון הה"ד ואתה הסבות את לבם אחורנית זכאן אינון צדיקיא דידיעי למקרי למאריהון כדקא יאות¹⁴⁵¹</p>	<p>בא וראה כתוב "ויקראו בשם הבעל וגו'" למה אחד, שאין רשות באותו בעל בזה, ועוד שהדברים לא מסודרים ומכשרים¹⁴⁴⁸ ביניהם, והשכיחם הקדוש ברוך הוא מהם, זהו שכתוב "ואתה הסבות את לבם אחורנית", אשריהם הצדיקים שיודעים לקרא לרבונם כראוי.</p>
<p>אמר רבי שמעון הכא בעינא לגלאה מלה ת"ה כל מאן דידע לסדרא עובדא כדקא יאות ולסדרא מלין כדקא יאות¹⁴⁵² הא ודאי מתערי לקב"ה לאמשכא מלין עלאין דמתכשרן (ס"א ואי לא לא אתכשר לגבייהו) ולא אכשר לגבייהו אי הכי כל עלמא ידעי לסדרא עובדא ולסדרא מלין מאי חשיבו דלהון צדיקיא דידיעי עקרא דמלה ועובדא וידעי לכוונא לבא ורעותא יתיר מאלין אחרנין דלא דעי כל כך</p>	<p>אמר רבי שמעון, כאן צריך לגלות דבר. בא וראה, כל מי שיודע לסדר מעשה כראוי ולסדר דברים כראוי, זה בודאי מעורר את הקדוש ברוך הוא להמשיך דברים עליונים שמכשרים (ואם לא לא יכשר להם) ולא הכשר להם, אם כך כל העולם יודעים לסדר מעשה ולסדר דברים, מה חשיבות הצדיקים שיודעים עיקר הדבר והמעשה, ויודעים לכוון לב ורצון יותר מאלו האחרים שלא יודעים כל כך.</p>
<p>אלא אלין דלא ידעי עקרא דעובדא כולי האי אלא סדורא בעלמא ולא יתיר משכין עלייהו משיכו דבתר כתפוי דקב"ה דלא טס באוירא דשניהו אקרי¹⁴⁵³</p>	<p>אלא אלה שלא יודעים עיקר המעשה כל זה, אלא סידור בעלמא, ולא יתיר מושכים עליהם משיכות, שאחר כתפי הקדוש ברוך הוא, שלא טס באויר שנקרא השגחה.</p>
<p>ואלין דידיעי ומכווני לבא ורעותא מפקי ברכאן מאתר דמחשבה¹⁴⁵⁴ ונפקי בכל גזעין ושרשין בארע מישר¹⁴⁵⁵ כדקא יאות עד דמתברכן עלאין ותתאין ושמא קדישא עלאה מתברך על ידיהון זכאה חולקהון דהא קב"ה קריב לגביהון וזמין לקבליהון בשעתא דקארוני ליה הוא זמין לון בשעתא</p>	<p>ואלה שיודעים ומכוונים לב ורצון מוציאים ברכות ממקום המחשבה, ויוצאים בכל הגזעים והשרשים בדרך ישר כראוי, עד שמתברכים עליונים ותחתונים, ושם הקדוש עליון מתברך על ידם, אשרי חלקם, שהרי הקדוש ברוך הוא קרוב אליהם, ומזומן כנגדם בשעה שקוראים לו, הוא מזומן</p>

1448

1449 להוריד אש מן השמים (רח"ו).

1450 שהקב"ה בלבם (רח"ו).

1451 שהמלכות הנקרא לבם היתה אחורנית עם ז"א, וראשה מגיע עד שם, עד מקום טיבורא דלבא דז"א בלבד לא למעלה מזה, וזש"ה (מלכים א' יח לז) ואתה הסבות את לבם אחורנית, שע"כ הקלי' היו מתגברים בימים ההם, ובכל זמן שהיו ישראל עע"ז על אדמתם, וכיון שגברו הקלי' גרמו לישראל לחטוא, ולכן אליהו ז"ל תיקן הדבר הזה, כי ע"י תפילתו העל (שעה"כ).

1452 ח"ב רח סע"א (לש"ו).

1453 ר"ל שהוא רק הארה ושפע אשר בבחי' הסתר פנים, ולא נתגלה ולא נראה השפע שהוא נמשך ומשוטט באויר, ר"ל בהארת השגחתו ית"ש, כי היא רק בהסתר פנים לבד (הקדו"ש מג ע"ג).

1454 כבר למדנו ממורינו זלה"ה כי עיקרה הוא להמשיך מיסוד אבא בסוד אתה שאנו אומרים (רח"ו). שהוא מעומק ורצון ופנימיות הלב והוא מסוד חכמה אבא ראשית האצילות (הקדו"ש מג ע"ג).

1455 הארת פנים בפנים (רח"ו).

<p>דאינון בעאקו הוא לגבייהו הוא אוקיר לון בעלמא דין ובעלמא דאתי הה"ד כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי</p>	<p>אליהם בשעה שהם בצרה, הוא אצלם הוא מכבד אותם בעולם הזה ובעולם הבא, זהו שכתוב "כי בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמי".</p>
<p>ויאמר יי' אל משה אל תירא אותו וגו' רבי יהודה פתח לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים ת"ח כנסת ישראל ינקא מתרי סטרי השתא ברחמי השתא בדינא כד בעיא לינקא ברחמי אשתכח אתר לאתישבא ביה כד בעי לינקא בדינא אתר אשתכח לאתישבא ביה ולמשרי עלוה¹⁴⁵⁶ דהכי הוא בכל אתר</p>	<p>"ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו וגו'", רבי יהודה פתח "לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים". בא וראה, כנסת ישראל יונקת משני צדדים, כעת ברחמים, כעת בדין. כשרוצה לינק ברחמים, נמצא מקום להתיישב בו, כשרוצה לינק בדין, מקום נמצא להתיישב בו, ולשרות עליו, שכן הוא בכל מקום.</p>
<p>לא שארי מלה דלעילא עד דאשתכח אתר למשרי עליו וע"ד כנסת ישראל לא תירא לביתה משלג¹⁴⁵⁷ מ"ט בגין דכל ביתה לבוש שנים לא שריא האי אלא בהאי חוור בסומק וסומק בחוור והא אוקמוה</p>	<p>לא שורה דבר שלמעלה עד שנמצא מקום לשרות עליו, ועל כך כנסת ישראל "לא תירא לביתה משלג", למה, משום ש"כל ביתה לבוש שנים", לא שורה זה אלא בזה, לבן באדום, ואדום בלבן, והרי פרשוה.</p>
<p>(ת"ח כתיב (&)) ויאמר יי' אל משה אל תירא אותו תרין אותו אינון שלימין באורייתא¹⁴⁵⁸ בתרין וויין חד דא וחד עד דרוש אחיך אותו מ"ט בגין דאינון אות ממש עד דרוש אחיך (אחיך ממש) אותו דבעי לפרשא ההוא אות דההוא אבידה</p>	<p>(בא וראה כתוב) "ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו" שני אותו הם שלמים בתורה, בשני ווי"ם, אחד זה ואחד "עד דרוש אחיך אותו" למה, משום שהם אות ממש, "עד דרוש אחיך" (אחיך ממש) אותו שצריך לפרש את אותו האות של אותה אבידה.</p>
<p>אוף הכא דין אותו דא עוג¹⁴⁵⁹ דאתרבק</p>	<p>גם כך, אותו הזה זה עוג שנדבק</p>

¹⁴⁵⁶ זה יובן בסוד זהוהמא דנחש והוא כי בעת שמוצאים מקום בישראל לשרות עליהם מחמת זכיות שבהם אז ינקא רחמין וכד לא אשתכח בישראל זכאין אז כביכול שורה על הקליפות ויונקים ממנה תמצית הדין וז"ש אתר אשתכח לאתישבא ב' למשרי עליו וכו' ולא אמר לינקא מינה רק למשרי עליו שהם או ישראל או החיצונים כביכול וז"ס (ויקרא יב ה) תשב על דמי טהרה (זהר הרקיע).

¹⁴⁵⁷ דינא קשיא (רח"ו).

¹⁴⁵⁸ המסורת חולק על זה (רח"ו).

¹⁴⁵⁹ דע כי הלא כבר בארנו שז"א כולל ב' פרצופים פרצוף א' מראשו עד החזה שלו ופרצוף ב' מן החזה עד רגליו והם נק' ישראל ויעקב ושניהם פרצוף א'. גם יש בנוקבא דיליה שהיא באחוריו ג"כ ב' פרצופים והם פרצוף א' מכנגד ראשו עד החזה והוא פרצוף לאה ומכנגד החזה עד רגליו הוא פרצוף רחל. וז"ס מ"ש (בראשית כט יח) ויאהב יעקב את רחל כי יעקב נגד רחל ממש. ואמנם באחורי הז"א נאחזין דינים וגבורות כנודע ויש שם כנגדו מאחוריו סוד ז"א אחר והוא עבד לזה והוא סוד עוג מלך הבשן שהוא אליעזר עבד אברהם והוא כולל ג"כ ב' פרצופים אחרים כמו רחל ולאחיהם ב' השפחות וכמו שז"א אנו אומרים שיש לו ד' נשים ב' גבירות וב' שפחות של צד אחוריים גם לעבד זה יש ד' נשים ב' גבירות וב' שפחות אחר שכל אלו קשור באלו ועל אלו נאמר (מלכים א' ז כה) וכל אחוריהם ביתה כי הכל הוא בקדושה ועבד זה אינו כשאר עבדים שהם אחוריים של הקדושה למטה מאלו כי כל שאר עבדים הם אחוריים עבדים אחרים אבל עבד זה שהוא אחורי הז"א יצא מכלל ארור לכלל ברוך שנאמר (בראשית כד לא) בא ברוך ה'. והבן זה כי מי קראו ברוך לב"ן. סוד ל"ב נ"ן אבא עלאה שהוא אבי ד' נשים הללו שהם רחל ולאחיהם ב' שפחות שהם כולם ליעקב מצד פנים. וכן ניתן לעבד זה אחוריים שלהם שהוא מצד אחור וז"ס מ"ש (דברים ג יא) כי רק עוג מלך הבשן וגו' הנה ערשו ערש ברזל כי ברזל ר"ת בלהה רחל זלפה לאה כי אלו הנשים שלו למטה שלו. והבן איך צירף הכתוב בלהה עם רחל וזלפה עם לאה כי כן הסדר שלהן גם הקדים תחלה בשפחות כי היותר קרוב לעבד הם השפחות גם הקדים רחל ושפחתה כי שם עיקר אחוריים וכחותם וזה הוא שאמר כי רק הוא נשאר מיתר הרפאים כי יצא מכלל שאר עבדים שהם בכלל ארור. וסוד כל הנקבות הוא שם ב"ן דההין שהוא ד' אמות רחבו ד' אותיות

<p>באברהם ומאנשי ביתו היה, וכשנמול אברהם מה כתוב "וכל אנשי ביתו וגו' דא עוג דאתנור עמיה וקביל האי את קדישא כיון דחמא עוג דישראל מקרבין גביה אמר הא ודאי אנא אקדימנא זכותא דקאים לון ודא שוי לקבליה</p>	<p>באברהם ומאנשי ביתו היה, וכשנמול אברהם מה כתוב "וכל אנשי ביתו וגו'", זה עוג שנמול עמו, וקביל אות הקדוש הזה, כיון שראה עוג שישראל מתקרבים אליו, אמר הרי ודאי אני הקדמתי זכות שעומדת להם וזה שם למולו.</p>
<p>ביה שעתא דחיל משה היך יכיל לאעקרא רשימא דרשים אברהם אמר ודאי הא ימינא דילי מית דהא ימינא בעיא להא¹⁴⁶⁰ אי נימא הא אלעזר¹⁴⁶¹ ימינא דסיהרא¹⁴⁶² הוא ולא דילי והאי את לימינא הוא דאברהם לימינא הוא</p>	<p>באותה שעה פחד משה איך יכול לעקור רושם שרשם אברהם, אמר בודאי הימין שלי מת, שהרי הימין צריך לזה. אם נאמר הרי אלעזר ימין הלבנה הוא ולא שלי, והאות הזה לימין הוא, שאברהם הוא לימין.</p>
<p>מיד אמר קב"ה אל תירא אותו לא תדחל לה הוא את דיליה ואפילו לימינא לא אצטריך כי בידך נתתי שמאלא דילך יעקר ליה מעלמא דהא הוא פגים רשימא דיליה ומאן דפגים להאי את אתחזי לאתעקרא מעלמא כ"ש שמאלא דילך דאיהו ידך יעקר ליה מעלמא בגין כך</p>	<p>מיד אמר הקדוש ברוך הוא, אל תירא אותו, אל תירא את אותו האות שלו, ואפילו לימין לא צריך, כי בידך נתתי שמאלך, תעקר אותו מהעולם, שהרי הוא פגם הרושם שלו, ומי שפוגם אות זו ראוי להעקר מהעולם, כל שכן שמאל שלך, שהיא ידך, יעקר אותו מהעולם, בגלל זה</p>
קפד/ב	
<p>אתעקר מעלמא ואפילו דאיהו תקיפא מבני גברייא ובעא לשיצאה להו לישראל נפל בידיה דמשה ואשתצי</p>	<p>נעקר מהעולם, ואפילו שהוא תקיף מבני הגבורים ורוצה להשמיד את ישראל, נפל בידי משה והושמד.</p>
<p>בגין כך כלא שציאו ישראל בנוי וכל עמיה וכל דיליה כמה דכתיב (במדבר כא לה) ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו וכתוב</p>	<p>בגלל זה ישראל השמידו הכל, בניו וכל עמו וכל אשר לו, כמו שכתוב "ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו" וכתוב "ונך אתו ואת בנו". "בנו" כתוב</p>

הויה ותשע אמות ארכו ט' אותיות המלוים שהם י"ד ה"ה ו"ו ה"ה וזהו ערשו ערש ברז"ל תשע אמות ארכו וארבע אמות רחבו וערש סוד ב"פ מצפ"ך וי' אותיות. ונשאר לנו לבאר למה נקרא שמו עוג ומה הוא פי' (דברים ג יא) הלא הוא ברבת בני עמון. והענין כי כבר הודעתך כי נה"י דבינה נכנסין תוך הז"א בסוד מוחין. גם ידעת כי ז"ת דבינה הוא שם ס"ג וב' עליונות שלה שהם ח"וב שלה הוא אה"ה דיודין. אמנם כשמתפשטת הבינה בז"א אינו אלא ג"ת שלה ס"ג וי' אותיות הם ע"ג. אמנם כמו שמפנימיות הבינה נאצל הז"א בפנימיותו כך מאחורי שם זה של בינה שהוא שם ס"ג העולה ע"ג נאצל אחור ז"א שהוא עבד הנז' לכן נקרא ע"ג חסר ו'. ואמנם לפעמים ע"ג מלא ו' לרמוז כי הוא סוד הו' כנגד ז"א הנקרא ו' כנודע. גם תבין כי שם ע"ג נקרא ג"כ אליעזר כי גם שם אליעז"ר נמשך משם ס"ג כמ"ש ביחוד אחד שמסר לו הרב זלה"ה עם ר' אליעזר בן הורקנוס וע"ש. ואמנם משם ס"ג נקרא ע"ג והנה שרשי הבינה שהוא אה"ה דיודין כנזכר הוא גימ' נע"ם בסוד (תהילים צ יז) ויהי נעם והנה כנגד אחורי שם זה בארנו שהוא סוד רבת בני עמון שהוא היפך נע"ם כמבואר בזוהר כי עמון דרגא דאתכסייא וכו' וכמו שהז"א יונק מנועים עליון וכו' כנזכר בדרוש עמון ומואב. וז"ש מ"ש הלא הוא ברבת בני עמון ולפי גודל עבד זה נתיירא משה ממנו עד שאמר לו הקב"ה (במדבר כא לד) אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו (זהר הרקיע).

¹⁴⁶⁰ שאברהם שנאמר בו שב לימיני קירבו (רח"ו).

¹⁴⁶¹ שהוא כהן עכשיו בדור הזה (רח"ו).

¹⁴⁶² שהוא בסוד הלבנה רחל כמ"ש ואתם הדבקים בה' וא"כ אין לו שליטה עמי שאני בעלמא דדכורא (רח"ו).

<p>(דברים ב לג) ונך אותו ואת בנו בנו כתיב חסר יו"ד וקרינן בניו והא אוקמוה¹⁴⁶³ חבריא</p>	<p>חסר יו"ד, וקוראים בניו, והרי פרשוהו החברים.</p>
<p>זכאין אינון ישראל דמשה נביאה הוה בנייהו דבניניה עביר לון קב"ה כל הני אתוון ואוקמוה וקב"ה לא גזר קיימיה עם שאר עמין לאתקשרא ביה אלא עם ישראל דאינון בנוי דאברהם דכתיב בו ובין זרעך אחרין לדרתם ברית עולם וכתיב ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך וגו' לא ימושו מפידך וגו'</p>	<p>אשריהם ישראל שמשה הנביא היה ביניהם, שבגללו עשה להם הקדוש ברוך הוא כל האותות הללו ופרשוהו, והקדוש ברוך הוא לא גזר בריתו עם שאר העמים להתקשר בו אלא עם ישראל, שהם בני אברהם, שכתוב בו "ובין זרעך אחרין לדורותם עולם", וכתוב "ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך וגו' לא ימושו מפידך וגו'".</p>
<p>ברוך יי' לעולם אמן ואמן</p>	
<p>פרישת בלק</p>	
<p>וירא בלק בן צפור וגו' ר' שמעון אמר וירא מאי¹⁴⁶⁴ ראייה המא¹⁴⁶⁵ ראייה ודאי ממש חמא במשקופא¹⁴⁶⁶ דחכמתא וחמא בעיני חמא במשקופא דחכמתא כמה דכתיב וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון מאי בעד החלון¹⁴⁶⁷ כד"א (שופטים ה כח) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא (אלא)¹⁴⁶⁸ דא (ס"א ודא)¹⁴⁶⁹ חלון דחכמתא¹⁴⁷⁰ דזנבי שוליהון דככביא¹⁴⁷¹</p>	<p>"וירא בלק בן צפור וגו'", רבי שמעון אמר "וירא", איזו ראייה ראה, ודאי ראייה ממש. ראה בחלון החכמה, וראה בעיניו. ראה בחלון החכמה, כמו שכתוב "וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון", מה זה "בעד החלון", כמו שנאמר "בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא", (אלא) זה (וזוה) חלון החכמה של זנבות שולי הכוכבים, והם חלוני החכמה. ויש חלון אחד שכל החכמה</p>

¹⁴⁶³ שהיה לו בן שקול כמותו (רח"ו).

¹⁴⁶⁴ מה (דרך אמת).

¹⁴⁶⁵ כלומר למה טרח הכתוב להודיענו ראייתו מאי נפקא לן מינה. ותירץ דטובא קמל"ן גודל חכמתו שראה בחלון חכמתו, וגם בעיני מה שראה במעשה הצפור כדלקמן, שנתערבה ואחר כך ראה שלהבת דין הקשה שורפת בכנפיה (רמ"ז).

¹⁴⁶⁶ עי' מ"מ ח"ב רמא ע"ב שזה לשון של פתח.

¹⁴⁶⁷ דוקא משם ראייה דאין חלון כמשמעו, שהנה סיסרא הלך להלחם עם ישראל חוץ מארצו ולא יצדק לומר שהיתה אמו נשקפה בעד חלון הבית להמתין לו שיבוא, כי זה לא יתכן אלא במי שהולך אל הרחוב וכיוצא שסתמו לבוא לשעה. ועוד ראייה מן ותיבב אם סיסרא, כי לפי הפשט למה סיבב על איחור מעט, אלא ודאי כי הוא חלון החכמה דזנבי שוליהון, נלע"ד שה"ס בחינת יסוד, כי כל כוכב הוא פרצוף אחד דאין לך דבר פחות ממנו (רמ"ז).

¹⁴⁶⁸ נמחק בד"ל, ודפ"מ גורס את המוסגר ו"לד" נמחק.

¹⁴⁶⁹ ולאי (דפ,נ).

¹⁴⁷⁰ עי' ח"א קמ ע"ב: אבימלך חכים הוה, ואיהו אסתכל באצטגנינותא דיליה דאיהו חלון, כתיב הכא בעד החלון, וכתוב התם (שופטים ה כח) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא, ע"כ. הוא הנקב השמאל שביסוד שמשם נזונים הקלי' מצנור המותרות ונודע שפי היסוד נקרא חלון (רח"ו). עי' פע"ח שער הברכות ו: עיקר מוצאם לחוץ הוא, דרך נקב השמאל שביסוד, כנודע שיש בו ב' נקבים, א' להוציא טפת זרע וקרי, וא' לדחות מותר המים.

¹⁴⁷¹ עי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (ספר רזא דמהימנותא - דף כב) כל כישופי המכשפים הם מזנב התלי, שנקרא זנבי שולי דכוכביא. ועי' בהגר"א בספד"צ (סוף יא ע"ג) כל אחיזתם של החיצונים הוא מזנב התלי. ועי' כתבי הגרמ"מ (ביאור הזהר דף נח) כל הכוכבים ומזלות הן זנבי שולי דכוכביא דקדושה, שהן חלוני רקיע, כמ"ש וישקף בעד החלון. ועי' לעיל קיט ע"ב: בכה רבי אלעזר פתח ואמר קולה כנחש ילך וגו' השתא (כהאי גוונא) דישראל בגלותא איהו ודאי אזלא כנחש חויה כד איהו (ד"א בדינא) כפיף רישא לעפרא סליק זנבא שליט ומחי לכל אינון דאשתכחו קמיה אוף הכי השתא בגלותא.

<p>ואינן חלוני דחכמתא וחד חלוין אית¹⁴⁷² דכל חכמתא ביה שריא ובה חמי מאן דחמי בעקרא דחכמתא אופי הכא וירא בלק בחכמתא דיליה בן צפור כמה דאמר¹⁴⁷³</p>	<p>שורה בו, ובו רואה מי שרואה בעיקר החכמה, כמו כן כאן "וירא בלק" בחכמתו, "בן צפור", כמו שאמרו.</p>
<p>אבל בן צפור ממש דהא חרשוי הווי בכמה זינין דההוא צפור¹⁴⁷⁴ נטיל צפור מכשכש בעשבא מפרח באוירא עביד עובדין ולחיש לחישי וההוא צפור הוה אתי וההוא¹⁴⁷⁵ עשבא בפומיה¹⁴⁷⁶ (ס"א מפרח באוירא)¹⁴⁷⁷ מצפצפא קמיה ואעיל ליה בכלוב חד מקטר קטרתיין קמיה ואיהו אודע ליה כמה מלין עביד חרשוי ומצפצפא עופא ופרח וטס לגבי גלוי עינין ואודע ליה ואיהו אתי וכל מלוי בההוא צפור הווי</p>	<p>אבל בן צפור ממש, שהרי כשפיו היו בכמה מינים של אותה צפור, לוקח צפור מכשכש בעשב, מפריח באויר, עושה מעשים ולוחש לחשים, ואותה צפור היתה באה, ואותו עשב בפיה (פורחת באויר) מצפצפת לפניו ומכניסה בכלוב אחד, מקטר קטורת לפניו, ומודיעה לו כמה דברים. עושה כשפיו, והעוף מצפצף פורח וטס אצל גלוי עיניים, ומודיע לו והוא בא, וכל דבריו באותה צפור היו.</p>
<p>יומא חד עבד עובדוי ונטיל ההוא צפור ופרח ואזיל ואתעכב ולא אתא הוה מצטער בנפשיה עד דאתא חמא¹⁴⁷⁸ חד שלהובא דאשא¹⁴⁷⁹ דטס אבתריה ואוקיד גדפוי כדין חמא מה דחמא ודחיל מקמייהו דישראל</p>	<p>יום אחד עשה מעשיו ולקח אותה צפור ופרחה והלכה והתעכבה ולא באה, היה מצטער בנפשו, עד שהגיעה, ראה שלהבת אש אחת טסה אחריה ושורפת כנפיה, אז ראה מה שראה ופחד מלפני ישראל.</p>

¹⁴⁷² מצאתי להרמ"ק ז"ל שהוא נוקבא דתהומא רבא, שהוא בחינת יסוד מלכות שבקליפות. ועוד נלע"ד שה"ס הארה היוצא מבחינת התרפים, שהוא הארת יסוד תבונה שבחזה זעיר היוצאת ומתערבת ברגלי לאה, ומשם שתי דמעות בעיני רחל בשעת הדין, וזה נודע מאד בסוד הרקיע ששם הכוכבים. והנה הארות אלו נמשכות לחיצונים. דוקא דרך אחר ולכן קראם זנבי, והבן. וידוע שבלק הוא בסיגי אותן ההארות של רגלי לאה הנזכר ופרטותו בצד שמאל. ונלע"ד שהיה משתמש באותה צפור שהיא נמשכת מאותן שני צפורין דפרשת ויחי ר"ז ב', וזו היתה של צד שמאל שהיא בינה דקליפה ששם שורש בלק. וגם לכן היה שולח את הצפור לגבי גלוי עינים דוקא, שפירש הרב שהוא עזא"ל הנקרא כן, והוא מן העקב השמאלי דלאה, כי דשל ימין הוא עז"א שנקרא נופל לטעם שכתב הרב, באופן שהוא שלח הצפור להתייחד עם עזא"ל ולקבל כח משם (רמ"ז).

¹⁴⁷³ עי' שעה"פ כאן: וענין בלק, נרמז בפסוק וירא בלק בן צפור, בן יתרו, שעליו נאמר (תהלים פ"ד), גם צפור מצאה בית, אבי צפורה אשת משה, כנזכר בזוהר בפרשת בלק דף קצ"ו ע"ב.

¹⁴⁷⁴ היא נמשכת מאותן ב' צפרין שבפרשת ויחי (ריז ע"ב) וזו היתה של צד שמאל שהיא בינה דקלי' ששם שורש בלק, וגם לכן היה שולח את הצפור לגבי גלוי עינים דוקא שפי' הרב ז"ל שהוא עזא"ל הנק' כן והיא מן העקב השמאלי דלאה, כי של ימין הוא עז"א הנק' נופל [עי' לקמן רח ע"א] (רמ"ז). ז"ל הזהר ויחי: כל יומא ויומא קלא דכרוזא אשתמע במאתן וחמשין עלמין תנא עלמא חדא אשתמודע לעילא וכד כרוזא נפיק ההוא עלמא מזדעזעא ומתחלחלא נפקי תרין צפרין דאסתלקו מההוא עלמא דמדוריהון תחות אילנא דחייזו דחיי ומותא ביה נפקא חד צפורא לסטר דרומא וחד צפורא לסטר צפונא וחד צפורא כד נהיר יממא וחד כד אתחשך יממא כל חד וחד קרי ומכרזא מה דשמעין מההוא כרוזא, ע"כ. ב' צפרין אלה המה בסוד ב' בנות לבן, הרי הן לאה ורחל (דע"ה ח"ב סג ע"ב). עי' ע"ח שער מב פרק ג', וכן שער מח פרק ב', שב' המוחין דנוקבא דקלי' דאצילות נקראין "שתי צפרים", ועי' ב' צפרין דנוקבא דנגה יניקתם בלילה (ע"ח שער מט פרק ט).

¹⁴⁷⁵ ו (דפ"מ).

¹⁴⁷⁶ נמקה בלך חמת, וגורם לת המוסגך.

¹⁴⁷⁷ נמחק בלפ"מ

¹⁴⁷⁸ מכשכש בעשבא מפריח באוירא (אולי נוסף במ"מ).

¹⁴⁷⁹ ה"ס שלהובא הנז' בפ' ויקהל שעל ראש רשעים יחול כשירצו להרים ראש (רח"ו).

<p>מה שמיה דההוא צפור ידו¹⁴⁸⁰ וכל אינון דמשמשי וידעי לשמשא בההוא צפור לא ידעין חרשוי כמה דהוה ידע בלק וכל חכמתא דהוה ידע בההוא צפור הוה ידע והכי הוה עביד גחין¹⁴⁸¹ קמיה וקטיר קטרתא¹⁴⁸² חפי רישיה וגחין ואמר¹⁴⁸³ איהו אמר העם¹⁴⁸⁴ וצפרא אתיב ישראל</p>	<p>מהו שמה של אותה צפור, "ידוע", וכל אלו שמשמשים ויודעים להשתמש בצפור הזו לא יודעים כשפיה כמו שבלק ידע. וכל החכמה שידע, באותה צפור היה יודע, וכך היה עושה, גוחן לפניו, ומקטר קטורת, מכסה ראשו, וגוחן ואומר, הוא אומר "העם", והצפור משיבה "ישראל".</p>
<p>איהו¹⁴⁸⁵ אמר מאד¹⁴⁸⁶ וצפרא אתיב רב¹⁴⁸⁷ על שום רב עלאה דאזיל בהו שבעין זמנין צפצפו דא ודא איהו אמר דל וצפרא אמר רב כדן דחיל דכתיב ויגר מואב¹⁴⁸⁸ מפני העם מאד כי רב הוא רב הוא ודא¹⁴⁸⁹</p>	<p>הוא אומר "מאד", והצפור משיבה "רב", על שום הגדול העליון שהולך אתם, שבעים פעמים צפצפו זה וזה, הוא אמר "דל", והצפור אומרת "גדול", ואז פחד שכתוב "ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא", רב הוא בודאי.</p>
<p>ובזיני חרשן (ס"א דקסריא"ל)¹⁴⁹¹ דקסדא"ל (נ"א דכשדיאל)¹⁴⁹² קדמאה אשכחן דצפרא דא הוו עבדין ליה בזמנין ידיעין¹⁴⁹³ מכסף מערב בדהבא רישא דדהבא פומא דכסף גדפוי מנחשת קלל מערב בכספא גופא דדהבא נקודין דנוצי בכסף רגלין דדהבא ושוין בפומא לישן דההוא צפור ידו"ע</p>	<p>ובמיני הכשפים (של קסריא"ל) של קסדא"ל (נ"א של כשדיא"ל), הראשון מצאנו שצפור זו היו עושים לו בזמנים ידועים מכסף מעורב בזהב, ראש מזהב, פה מכסף, כנפים מנחשת מזוקק¹⁴⁹⁰ מעורבת בכסף, גוף מזהב, נקודות של הנוצות בכסף, רגלים מזהב, ושמים בפה לשון של אותה צפור ידו"ע.</p>
<p>ושוין לההוא צפרא בחלון חד ופתחין בוין לקבל שמשא ובליליא פתחין בוין לסיהרא מקטרין קטרתין ועבדין חרשין ואומאן לשמשא ובליליא אומאן לסיהרא</p>	<p>ושמים אותה צפור בחלון אחד, ופותחים חלונות מול השמש, ובלילה פותחים חלונות ללבנה, מקטרים קטורת ועושים כשפים, ומשביעים את השמש, ובלילה משביעים את הלבנה.</p>
<p>קפה/א</p>	
<p>ודא עבדין שבעה יומין</p>	<p>ואת זה עושים שבעה ימים.</p>
<p>מכאן ולהלאה ההוא לישנא מכשכשא</p>	<p>מכאן והלאה, אותה לשון מכשכשת</p>

¹⁴⁸⁰ עי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים - דף ריח): יש צפור שהוא ידוע, שורש הידעוני שבהן אחיזת כל הקוסמי קסמים. ועי' סנהדרין סה ע"ב: תנו רבנן ידעוני זה המניח עצם ידוע בפיו והוא מדבר מאליו. פי' רש"י: ידעוני המדבר בפיו - כדמפרש בגמרא חיה אחת יש ששמה ידוע, ומכניס ממנה עצם לתוך פיו והעצם מדבר מאליו על ידי כשפים:

¹⁴⁸¹ להמשיך כח הדין (רמ"ז).

¹⁴⁸² לעלות ע דלאה שרשה באימא ששם סוד הקטרת, וחזר וגחין להמשך השפע (רמ"ז).

¹⁴⁸³ נמחק בלך אמת. אמר (דפ"מ). אמר איהו האס (מ"מ).

¹⁴⁸⁴ פירוש לשון בזיון (מ"מ)

¹⁴⁸⁵ א"ל ישראל לשון שררה ורבנות (מ"מ).

¹⁴⁸⁶ מצד הטבע (מ"מ).

¹⁴⁸⁷ דהיינו בהשגחת הקב"ה נוצחים (מ"מ).

¹⁴⁸⁸ למה נתיירא מפני דברים ששמעו שבלק היה אומר העם מאד, והצפור משיב לו רב הוא בני ישראל לכן ויקוצו (מ"מ).

¹⁴⁸⁹ דור המדבר היו מבחי' יעקב שמן החזה ולמטה והיא מקומה של רחל אבל דור זה הוא מבאי הארץ ובלק היה מכוין להגביר כח הדין וחשב שיוכל לעמוד נגד ישראל (רמ"ז).

¹⁴⁹⁰ עי' יחזקאל (א ז) ורש"י שם.

¹⁴⁹¹ כן הוא העיקר בלפ"מ והשמות אחרות נמחק.

¹⁴⁹²

¹⁴⁹³ לא עשו אותם ביום אחד אלא בשעות ידועות (רח"ו).

<p>בפומא דההוא צפרא נקדין לההוא לישנא במחטא דדהבא והיא ממללא רברבין¹⁴⁹⁴ מגרמה וכלא הוה ידע בלק בצפור דא (ודאי)¹⁴⁹⁵ ע"ד בן צפור¹⁴⁹⁶ ובנין כך חמא מה דב"נ אחרא לא יכיל למנדע ולא יכיל למחמי כתיב (תהלים סח כג) אמר יי מבשן אשיב אשיב ממצולות ים אית לן לשוואה לבא למהימנותא דקב"ה דכל מלוי מלי קשוט ומהימנותא סניא דכיון דמלה אמר כלא אתעביד</p>	<p>בפה של אותה צפור מנקדים את אותה הלשון במחט זהב, והיא מדברת גדולות מעצמה. ובלק היה יודע הכל מצפור זו (ודאי), לכן "בן צפור", ומשום זה ראה מה שאיש אחר לא יכול לדעת ולא יכול לדאות. כתוב "אמר ה' מבשן אשיב אשיב ממצולות ים", יש לנו לשים לב לאמונת הקדוש ברוך הוא, שכל דבריו דברי אמת, ואמונה רבה, שכיון שאומר דבר, הכל נעשה.</p>
<p>ודא בר נש דחיק לבא ואמר לכמה שנין ולכמה זמנין ישתלם דא דאיהו כך כפום רברבנו דיליה¹⁴⁹⁷ דכל עלמין מליא יקריה הכי הוא מלוי בר נש זעיר וכל מלוי אינון לפום שעתא הכי הוא לפום שעתא</p>	<p>וזה האיש, דוחק הלב, ואומר לכמה שנים ולכמה זמנים ישתלם, זה שהוא כך כפי גדולתו, שכל העולמות מלאים כבודו, כך זה דבריו. אדם קטן וכל דבריו הם לפי שעה, כך הוא לפי שעה.</p>
<p>אבל בתיובתא ובעותא ובעובדין טבין ובדמעין סניאין איהו קדישא רב ועלאה על כל עלמא אזהיר נהוריה וקמיט קדושתיה לגביה דב"נ למעבד רעותיה</p>	<p>אבל בתשובה ובבקשה ומעשים טובים ובדמעות רבות הוא קדוש גדול ועליון על כל העולם, מזהיר אורו ומקמטומצמצם קדושתו לאדם לעשות רצונו.</p>
<p>אמר יי לזמנא דאתי זמין קב"ה לאתערא ולא תבא מבשן¹⁴⁹⁸ כל אינון דקטלו לון חיות ברא ואכלו לון בגין דאית בעלמא (ס"א אוף הכא מלך הבשן) אתר מותבא דכל חיון רברבן וטורין רמאין וסניאין וטמירן אלין באלין¹⁴⁹⁹ וערוד מדברא תקיפא תמן אהו עוג (בין) ערודי דמדברא הוה ושכיח תמן תוקפא דיליה בגין דהוה מלך הבשן דכל מלכי עלמא לא יכלין לאנחא קרבא ביה בגין תוקפא דבשן¹⁵⁰⁰ ואתא משה ואנח ביה קרבא</p>	<p>אמר ה', לעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא להתעורר ולהשיב מבשן כל אותם שהרגום חיות השדה ואכלו אותם, משום שיש בעולם (כמו כן כאן מלך הבשן) מקום מושב של כל חיות גדולות, והרים רמים וגדולים, ונסתרים אלו באלו, וערוד המדבר התקיף שם, הוא עוג (בין) ערודי המדבר היה, ומצוי שם כחו, משום שהיה מלך הבשן שכל מלכי העולם לא יכלו ללחום נגדו קרב, בגלל חוזק הבשן, ובא משה ולחם נגדו קרב.</p>
<p>סיהון סייחא דמדברא הוה סיהון ורהצנו</p>	<p>סיהון, סיה במדבר היה סיהון, ובטחונם של מואב היה עליו, "כי</p>

¹⁴⁹⁴ עי' ספד"צ שזה הולך על א"א ועי' ע"ח שער טנת"א פרק ג שזה הולך על בינה ומקיפים

¹⁴⁹⁵ נמחק בלךך אמת, ודפ"מ גורס אתה מוסגך.

¹⁴⁹⁶ כמו בן בליעל בן חכם, שאינו בנו של אחר (רח"ו).

¹⁴⁹⁷ פי' שהקב"ה אין סוף לגדולתו, לכך דבר שגוזר אפילו לא יתקיים אלא אחר הרבה שנים כאלו נעשה, והאדם דיומין דיליה זעירין לכך רוצה שמיד יהיה הדבר (מ"מ).

¹⁴⁹⁸ דריש מבשן מבין שן (רח"ו).

¹⁴⁹⁹ אלין חיוון רברבין ישנים באלין טורין (רח"ו).

¹⁵⁰⁰ סוד ר"ש בן נתנאל שהיה בו (רח"ו), עי' שער הגלגולים (הקדמה לו) מרע"ה הרג לעוג מלך הבשן, ובו היה כלול נצוץ נשמת ר"ש בן נתנאל ירא חטא, בקליפה ההיא, ולכן הוא ר"ת בש"ן, וזהו עוג מלך הבשן. ומפני אותו נצוץ קדושה המעורבת בעוג, הנקרא ירא חטא, היה משה מתיירא להרגו, וא"ל השי"ת אל תירא אותו. ואח"כ הנצוץ ההוא היו תלמידו של ריב"ז.

<p>דמואב עליה הוה כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמורי ת"ח בשעתא דהריבו¹⁵⁰¹ ישראל קרתא דסיחון כרוזא אתעבר במלכו דשמיא אתכנשו גברין שלטנין על שאר עמיין ותחמון מלכו דאמוראה היך אתחרב במלכו</p>	<p>ארנון גבול מואב בין מואב ובין האמורי". בא וראה, בשעה שהחריבו ישראל עיר סיחון, עבר כרוז במלכות השמים, התכנסו גברים ששולטים על שאר עמים וטראו איך מלכות האמורי תחרב במלכות.</p>
<p>בההיא שעתא¹⁵⁰² כל אינון שלטנין דהוו ממנין על שבע עממיין אתכנשו ובעו לאהדרא מלכו ליושנה כיון דחמו תקפא דמשה אהדרו לאחורא הה"ד על כן יאמרו המושלים באו חשבון אינון שלטונין ממנין עלייהו דאתכנשו והוו אמרי באו חשבון מאן הוא דין דחריב לה תבנה ותכונן כבקדמתא ותהדר מלכו ליושנה</p>	<p>באותה שעה, כל אותם שליטים שהיו ממונים על שבעה עממים התכנסו ורצו להחזיר מלכות ליושנה, כיון שראו עוצמת משה, חזרו לאחור, זהו שכתוב "על כן יאמרו המושלים באו חשבון", אותם שליטים הממונים עליהם שהתכנסו ואמרו, "באו חשבון", מי הוא זה שהחריבה תבנה ותכונן כבתחילה ותחזור מלכות ליושנה.</p>
<p>כד חמו גבורתא דמשה ושלחובא דמלכו אמרו כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון כיון דכתיב מחשבון אמאי מקרית סיחון דהא קרית סיחון חשבון הוה דכתיב כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי</p>	<p>כשראו גבורת משה ושלחבת המלכות, אמרו "כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון", כיון שכתוב "מחשבון", למה "מקרית סיחון", שהרי קרית סיחון היתה חשבון, שכתוב "כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי".</p>
<p>אלא שלחובא דמלכא שמיא נפק וחריב</p>	<p>אלא שלחבת של מלכות השמים יצאה והחריבה הכל, בשעה שאמרו</p>

¹⁵⁰¹ צריך להקדים מ"ש בל"ת פרשת וירא, בדבר עמון ומואב. ותמצית הענין הוא שידוע שב' ההין דהו"ה הם ב' נוקבין לאה ורחל שכל בנינם הוא מן הגבורות, ומהם יניקת עמון ומואב, דהיינו עמון מן לאה הנקראת (תהלים צ, יז) נוע"ם ה', והוא צירוף עמ"ן בגי' קס"ו ריבוע ס"ג, ומואב היא רחל שכל כחה הוא מסוד אבא כדאמרין אבא יסד ברתא, וגבורות אבא נקראים חשבון בסוד המחשבה. והנה מוא"ב גי' יר"ד ה"א וא"ו ה"ה שהם האורות, שה"ס האורות המאירות בה' אחרונה דרך זעיר שסודו יה"ו באלפין, ודע שאעפ"י שנאמר שאלו הגבורות הן דאבא אין הכונה דאבא לבד כי גם דאי' באות לתיקון רחל, אבל להיות שאורות אי' טפלים לשל אבא ושל אבא הן בגילוי למטה מן החזה לכן נקראים על שמו מואב. ועוד צריך שתדע שיש שתי בחינות לגבורות הבונות את הנוק', האחת הן רק מבחינת התפשטות דהיינו הארה גרידא דמאירה למטה מאור הגבורות השרשיות ואלו הן י' גבורות מבחינת הארה, ואחר כך חוזרות אלו ה' ועולות למעלה לעורר זוג אר"א הנקרא אר"ן, ובעלייתם נשאר רושם שלהם והן גם כן י' הרי כ' גבורות, ואחר כך יורדות י' העצמיות והרי כולם ל' גבורות, וברדת אלו האחרונות שהן קדושות מאד וגדול כחן אז נכרתות הקליפות, זהו תמצית הענין, ע"ע. ובו נבאר מאמר זה בס"ד ונאמר כי סיחון גי' קל"ד וכמנין ריבוע שם הנזכר שממנו שורש מואב כזה, יר"ד ה"א יר"ד ה"א וא"ו יר"ד ה"ה וא"ו ה"ה. ועוד צריך לדעת שעיקר אחיזת קליפת מואב ברחל הוא בזמן שאין בה גבורות העצמיות כי אם כשלא יש רק י' דהארה וי' דרושם, ולכן צא וחשוב ב' פעמים, כנגד ב' בחינות הגבורות, סיחון מוא"ב, ויעלה חשבון, גם כמו"ש, כי משם כוחם מבחינת כפל הנזכר של הגבורות. ולכן גם נמצא סיחון החסר העולה ב' פעמים דין, לרמוז לכח אחיזתו משתי בחינות הדין. ומפני זה קראה בכאן קרתא דסיחון. ואמר שבשעה שנחרבה כרוזא אתעבר במלכו דשמיא, סוד כרו"ז כבר נתבאר בכמה מקומות שה"ס ע"ב קס"א, או"א שהאירו במלכו דשמיא היא רחל, ושבאורה נבנית אז בתיקונה בגבורות הגדולות, ומפני כך ירדה הכנעה אל הקלי' ונשמע הקול ביניהם. אתכנשו גברין וכו', הם שרי שבעים האומות שיראו חרבן אותה קליפה של סיחון שהיתה עצומה, וגם הם יפחדו לעת תמוט רגלם (רמ"ז).

¹⁵⁰² הנה שבע ארצות הם כנגד ז' תחתונות דמלכות, ולפי זה נלע"ד שמואב הוא הוא מבחינת הדעת שהוא השרש שלהם, ולכן היתה כל כך חזקה בעבור יניקתה ממקום קיבוץ הגבורות כולם, ועלה על דעתם של שבעה הממונים שלהיותם מהתפשטות הגבורות בז"ק שיוכלו להתגבר בהתקבצם ביחד לאהדרא מלכו ליושנה (רמ"ז).

<p>כלא בשעתא דאינון אמרין תבנה ותכונן עיר סיחון סתם ולא אמרו חשבון¹⁵⁰³ דחשיבו דבגין כך יתבני למותבא דאמוראה כדין אתיבו ואמרו לא יכילנא</p>	<p>"תבנה ותכונן עיר סיחון" סתם, ולא אמרו "חשבון", שחשבו שבגלל זה תבנה למושבת האמורי, אז השיבו ואמרו, לא יכולים.</p>
<p>מ"ט בגין דכל ארחין ושביילין אסתתמו בתקפא דרב עלאה דלהון אי נהדר ונימא ונדבר חשבון דתבנה הא אש יצאה מחשבון¹⁵⁰⁴ אי נהדר ונימא (סתם) קרית סיחון הא להבה יצאה מקרית סיחון ודאי</p>	<p>למה, משום שכל הדרכים והשבילים נסתמו בעוצמת הגדול העליון שלהם, אם נחזור ונאמר ונזכר חשבון שתבנה, הרי אש יצאה מחשבון. אם נחזר ונאמר (סתם) קרית סיחון, הרי להבה יצאה מקרית סיחון ודאי.</p>
<p>כיון דההיא שלהובא דאשא שריא תמן עלה לית מאן דיכיל לה לאהדרא לה ליושנה דהא מכל סטרין לית לן רשו מכאן ולהלאה אוי לך מואב דהא ההוא דהוה מגן עלך אתבר ובג"כ מואב כיון דחמו דמגן דלהון אתבר כדין ויגר מואב מפני העם מאד מאי מאד יתיר ממותא</p>	<p>כיון שאותה שלהבת אש שרתה שם עליה, אין מי שיכול לה להחזירה מיושנה, שהרי מכל הצדדים אין לנו רשות. מכאן והלאה, אוי לך מואב, שהרי אותו שהגן עליך נשבר, ומשום זה כיון שראה מואב שמגנו נשבר, אז "ויגר מואב מפני העם מאד", מה זה "מאד" יותר מהמות.</p>
<p>כי רב הוא דהא כדין איהו הוה רב ורב הוה זעיר דכתיב הנה קטן נתתיך בגוים וישראל הוה רב באתר עשו דכתיב ביה ורב מ"ט בגין דחמו דשלטו ישראל עילא ותתא דכתיב את כל אשר עשה ישראל לאמורי אשר עשה ישראל מבעי ליה מאי את כל לאסנאה עילא ותתא</p>	<p>"כי רב הוא", שהרי אז הוא היה גדול, וגדול היה קטן, שכתוב "הנה קטן נתתיך בגוים", וישראל היה גדול במקום של עשו, שכתוב בו "ורב". למה, משום שראו ששלטו ישראל למעלה ולמטה, שכתוב "את כל אשר עשה ישראל לאמורי", היה צריך לכתוב "אשר עשה ישראל", מה זה "את כל", לרבות מעלה ומטה.</p>
<p>עלא דאפילו משלטניהון רברבין ושלטנין דלעילא ואפי' משלטניהון רברבנין ושלטנין דלתתא וע"ד את כל אשר עשה וע"ד כי רב הוא באתר דרב בוכרא קדישא דכתיב בני בכורי ישראל</p>	<p>מעלה שאפילו משליטיהם הגדולים והשליטים שלמעלה, ואפילו משליטיהם הגדולים והשליטים שלמטה, ולכן "את כל אשר עשה", ולכן "כי רב הוא", במקום שגדול בכור קדוש, שכתוב "בני בכורי ישראל".</p>
<p>ואי תימא דקב"ה בעא הכי ולאן מן דינא ת"ה עשו קליפה הוה וסטרא אחרא הוה כיון</p>	<p>ואם תאמר שהקדוש ברוך הוא רצה כך ולא מן הדין, בא וראה, עשו קלפה היה, וצד אחר היה, כיון</p>
<p>קפה/ב</p>	
<p>דנפק קליפה ואתעבר הא מוחא שכיחא (ס"א שפחה) ערלה קדמאה קאי לבר ברית איהו (ס"א רב ועלאה) ויקרא מכלא ואיהו אתגלי לבתר</p>	<p>שיצאה קליפה והעברה, הרי המח מצוי, (שפחה) ערלה ראשונה עומדת בחוץ, ברית היא (גדולה ועליונה) ונכבדה מהכל, והיא מתגלה אחר כך.</p>
<p>ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו וגו'</p>	<p>"ויאמר מואב אל זקני מדין עתה</p>

¹⁵⁰³ פי' ששינו שמה אולי יצליחו (רח"ו).

¹⁵⁰⁴ ושיעור הכתוב ע"כ יאמרו המושלים שהם השרים השולטים על ז' עממין שבא"י בואו חשבון כדי לבנותה ונקרא לה עיר סיחון בשינוי השם וכשראו שלא הועילו אמרו מה נימא כי נהדר ונימא חשבון, הא אש יצאה מחשבון אי נימי עיר סיחון הא להבה יצאה מקרית סיחון וז"ש כי אש יצאה. דאפילו משולטניהון שהפילו שרים של מעלה ושריהם של מטה (מ"מ).

<p>ר' חייא פתח ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו' כמה אית ליה לב"נ לאסתמרא אורחוי בהאי עלמא ולמהך בארע קשוט בגין דכל עובדוי דב"נ כתיבין קמי מלכא ורשימין קמיה וכלהו במניינא</p>	<p>ילחכו וגו', רבי חייא פתח, "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'", כמה יש לו לאדם לשמור דרכיו בעולם הזה וללכת בדרך אמת, משום שכל מעשי האדם כתובים לפני המלך ורשומים לפניו, וכולם במנין.</p>
<p>נטורי תרעי קיימין וסהדין קיימי ותבעי דינא תריסין ודיינא קיימא לקבלא סהדותא ואינן דטענו טענתא ברחשן ולא ידיע אי יהכון מימינא ואם ישמאלון משמאלא</p>	<p>שומרי השערים עומדים ומעידים, עומדים ותובעים דינים חזקים, והדיין עומד לקבל עדות, ואותם שטוענים טענות מרחשים ובשקט, ולא יודעים אם ילכו מימין אם ישמאלו משמאל.</p>
<p>דהא כד רוחי בני נשא נפקי מהאי עלמא כמה אינן מקטרגין דקיימין קמיהו וכרוזין נפקין הן לטב הן לביש כפום מה דנפיק מן דינא דתניא בכמה דינין אתדן ב"נ בהאי עלמא בין בחייו בין לבתר דהא כל מלוי בדינא אינן וקב"ה תדיר ברחמנו ורחמוי על כלא ולא בעי לדיינא בני נשא כפום עובדיהון דהכי אמר דוד אם עונות תשמר יה יי' מי יעמוד¹⁵⁰⁵</p>	<p>שהרי כשרוחות בני אדם יוצאות מהעולם הזה, כמה הם מקטרגים שעומדים לפניהם והכרוזים יוצאים הן לטוב הן לרע כפי מה שיוצא מהדין, ששנינו בכמה דינים נדון האדם בעולם הזה, בין בחייו בין אחר כך, שהרי כל דבריו הם בדין, והקדוש ברוך הוא תמיד ברחמנות, ורחמיו על הכל, ולא רוצה לדון בני אדם כפי מעשיהם, שכך אמר דוד "אם עוונות תשמר יה אדני מי יעמוד".</p>
<p>הכא אית לאסתכלא כיון דאמר אם עונות תשמר יהו"ה אמאי יי'¹⁵⁰⁶ (ד"א אדני) אלא</p>	<p>כאן יש להתבונן, כיון שאמר "אם עוונות תשמר יה" למה ה' (אדני). אלא</p>

¹⁵⁰⁵ בישראל הנאמר עליהם (דברים לב ט) כי חלק ה' עמו, הנה הם גורמים במעשיהם למעלה למעלה, וכמ"ש בזה"ק (ויקרא שם ח ע"א, ופ' בלק קפה ע"ב, ובפ' האזינו רצו ע"א וע"ב, ובכ"מ בזה"ק רבו מלספור) (דע"ה ח"ב ב ע"ד), והרי לנו דמטי חובין גם בהג"ר דאצילות (דע"ה ח"ב צד ע"ב). ידוע מיחוד היודין והוויין, שג' פעמים אה"ה (שמות ג, יד) נאמרו למשה רבנו ע"ה, הם א' בבינה דעתיק ובתוכה נסתם החכמה שלו, ב' במצחא דא"א, ג' במצחא דאור"א. ועוד ידוע שגם בא"א וכל שכן באור"א היה התפעלות בעת מיתת מלכין קדמאין, אשר על כן יש כח לפגם להעלים אפילו אור אריך כנודע מחטא אדה"ר, ונזכר בשער הקליפות. והנה דוד המלך ע"ה התחיל ממטה למעלה, ואמר שאם ח"ו רבו העוונות עד שעלו עד דעת דאור"א דאינן י"ה, וגם סוד המוחין שלהם ה"ס י"ה כנודע מדרוש (שמות כז, יד) חמש עשרה קלעים, ואמר שאם אין כח באור"א להכפות הדין הרי אדנ"י שהוא הרחמים, וה"ס דיקנא קדישא, שזה כחו להכפותם מפני שנעשה מביורוי המלכים, ושרשו ממוחא סתימאה, ששם סוד בוצינא דקרדינותא, ואין הדינין נכפין אלא בשרשם, ולהיות מבחינת המלכים נרמז בשם אדנ"י. ועוד דאיתא בע"ח ש"ב אותיות אדנ"י הם ב"ג תיקונים. ועוד אני אומר שידוע מכונת י"ג מדות שהלא הדיקנא ה"ס ג' היות, ומכל הו"ה (נ"א ומכלל ה'ט' ספירות) יוצאים שמות מחולפים, ואין אני עתה בביאורם רק לומר שמה' אחרונה יוצא שם אדנ"י, ואם תחלק י"ב אותיות הו"ה כל אחת במדתה תמצא שג' ההין אחרונים שבג' היות הם מכוונים למדות א'רץ נ'וצר ח'סד ונ'קה, שר'ת שלהם עולה בכיוון אדנ"י. ועל כל זה איתא בסוד ג' עלמין בפ' האדרא, שדעת דאריך שהוא מצחו שבו נעלם יסוד עתיק יומין, הנה החו"ג שלו הם מתפשטים בדיקניה ואחר כך מתפשטים בגופיה, וה"ס אל"ף, היינו ב' פעמים ת"ק בסוד הכתפים, ושם שורש חו"ג דאבא, ושהם ב' פעמים י"ה כזה יו"ד ה"י יו"ד ה"ה העולים אדנ"י, וזה סוד (תהלים קל, ג) אם עוונות תשמור י"ה, דהיינו דעת דאור"א, הא אדנ"י, שהוא הדיקנא שייסודו מדעת אריך (רמ"ז).

¹⁵⁰⁶ לכאורה יש לתמוה במ"ש הא ה' דאיהו רחמי כי הרי בפסוק הזה אינו מוזכר אלא שם אדני באלף דלת נו"ן יו"ד שהוא דין ולא רחמים ואמנם זה יובן במ"ש בפ' נשא דקמ"ו ע"ב בר"מ בברכת כהנים בענין שם אדנות הנקרא יחוד וגם ביארתי זה בפירוש ברכת כהנים כי שם אדנ"י במילואו הוא רחמים כי הוא י"ב אותיות ועם השם עצמו הרי י"ג כמנין י"ג תיקוני דיקנא דאריך אפין ושם זה הוא בעולם הבריאה. וזהו כונת הפסוק אם גברו העוונות עד שם י"ה שהם אבא ואימא הנה אדני שהוא רחמים יכפר עלינו ויעמוד לנו ואם גם שם הזה יגביר עליו כח הדין להיות שם אדנות

<p>תלת דרגין דרחמי אדכר דוד הכא אם עונות תשמר יה אם חובין סגיאוו עד דסלקין לעילא לגבי אבא ואמא הא יי (ד"א אדני) דאיהו רחמי ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא וכל דרגין אסתמו בדינא דרגא חדא אית דנהדר לגביה דכל אורתין מניה נפקין איהו יחוס עלן ומאן איהו מי מ"י יעמוד ודאי</p>	<p>שלש דרגות רחמים הזכיר כאן דוד, "אם עוונות תשמר יה", אם רבים העוונות, עד שעולים למעלה, לאבא ואמא, הרי ה' (אדני) שהוא רחמים, ואם שם זה, אף על גב שהוא רחמים יתעורר בדין, וכל הדרגות נסתמו בדין, דרגה אחת יש לחזור אליה, שכל הרפואות יוצאות ממנה, היא תחוס עלינו, ומי היא "מ", "מ"י יעמוד" בודאי.</p>
<p>מ"י ירפא לך (כד"א (איכה ב &) כי גדול כים שברך מ"י ירפא לך) וע"ד יה יי (ד"א אדני) אי אלין שמאן יסתמו מנן מ"י יעמוד דכל ארחין דתיובתא (ס"א ורחמי) פתיחן מניה Q</p>	<p>"מ"י ירפא לך" (כמו שנאמר "כי גדול כים שברך מי ירפא לך") ולכן יה ה' (אדני), אם השמות הללו יסתמו מאתנו, מ"י יעמוד, שכל דרכי התשובה (ורחמים) פתוחים ממנה.</p>
<p>ת"ה יהושע בן יהוצדק צדיק גמור הוה גברא דהוה עאל לפני לפנים דעיילוהו למתיבתא דרקיעא אתכנשו כל בני מתיבתא תמן לעינא בדיניה וכך ארחוי דההוא (בני) מתיבתא דרקיעא כד עיילי ליה לדינא כרוזא נפיק ואכריז כל בני מתיבתא עולו לאדרא טמירא ובי דינא מתכנשי</p>	<p>בא וראה, יהושע בן יהוצדק היה צדיק גמור, גבר שהיה נכנס לפני ולפנים שהכניסוהו לישיבת הרקיע, התכנסו כל בני הישיבה שם לעיין בדינו, וכך דרכי אותה (בני) ישיבת הרקיע, כשמכניסים אותו לדין הכרוז יוצא, ומכריז כל בני הישיבה, הכנסו לגורן הנעלם ובית הדין מתכנס.</p>
<p>וההוא רוחא דבר נש סלקא ע"י דתרי ממנן כיון דעאל קריב לגבי חד עמודא דשלהובא מלהטא דקיים תמן Q ואגלים ברוחא דאוריא דנשיב בההוא עמודא וכמה אינון דסלקין לון תמן Q בגין דכל אינון דמשתדלי באורייתא ומחדשי בה חדושין מיד אכתוב לגבי בני Q מתיבתא אינון מלין כדין כל אינון בני מתיבתא אתאן למחמי ליה אינון תרין ממנן נפקין וסלקין ליה לההוא מתיבתא דרקיעא מיד קריב לגבי ההוא עמודא דאגלים תמן</p>	<p>ואותה רוח האיש עולה על ידי שני ממונים, כיון שנכנס קרב אל עמוד אחד של שלהבת לוהטת, שעומדת שם, ומתגלם ברוח האויר, שנושב באותו עמוד, וכמה הם שמעלים אותם לשם, משום שכל אותם שעוסקים בתורה ומחדשים בה חדושים, מיד נכתבים הדברים אל בני הישיבה, ואז כל בני הישיבה באים לראותו, אותם שני ממונים יוצאים ומעלים אותו לאותה ישיבת הרקיע, מיד מתקרב אל אותו עמוד שמתגלם</p>

הנה מ"י שהיא הבינה יעמוד לנו (שער מאמרי רשב"י). הנה בפ' (במדבר ו כו) ישא ה' יש בו כ"ה אותיות ובהם תכוין להוריד שפע ע"י ב' שמות מ"ה דאלפין ואדנ"י אשר יש בהם כ"ב אותיות ועם ג' מוחין הנמשכין אל הנוק' הם עתה כ"ה אותיות כמנין כ"ה אותיות שבפ' ישא וכו' הנה שם אדנ"י בבחי' מילוי שהוא בדיקנא דא"א כנז' כי הפשוט הוא במלכות היאך יוכל לעמוד כי מאחר שיה"ה שהם א"וא שהם עליונים מאדנ"י פשוט שלא יוכל לעמוד אבל הטעם הוא כמ"ש כי כאן מדבר בשם אדנ"י במילוי שהוא בדיקנא עלאה דא"א והוא למעלה מא"וא כנודע כי יה"ה דהיינו א"וא הם למטה מהדיקנא ושם אדנ"י במילוי הוא בדיקנא עצמה החופפת על א"וא כנזכר באד"ז. פי' אחר כבר בארנו בברכת כהנים ענין פי' זה והנה כאן מקומו. ויש להקשות והוא כי בפ' כתיב אדנ"י ובזוהר דרש הויה כמ"ש ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי וכו' וזה פי' כי שם אדנ"י אשר בו במילוי יה"ב אותיות וע"ה עם נגד יה"ג ת"ד עלאה דא"א והוא בבחי' רחמי וכו' ושם אדנ"י זה במילוי הוא למעלה מא"וא יה"ה והוא בבריאה וזהו ואי שמא דא אע"ג דאיהו רחמי יתער בדינא ר"ל אתער בינה לת"ת מי יעמוד ר"ל בינה הנקרא מ"י. (זהר הרקיע).

ש.ם.	
<p>עאל למתיבתא וחמאן ליה אי מלה כדקא יאות זכאה איהו כמה עטרין מנצצן מעטרין ליה כל בני מתיבתא ואי מלה אהרא הוה ווי ליה לההוא כסופא דחייין ליה לבר וקאים גו עמודא עד דעיילי ליה לדינא רחמנא לשיזבן</p>	<p>נכנס לשיבה, ורואים אותו, אם הדבר כראוי, אשרי הוא כמה עטרות נוצצות מעטרים אותו כל בני הישיבה, ואם דבר אחר היה, אוי לאותה בושה דוחים אותו החוצה, ועומד תוך העמוד עד שמעלים אותו לדין, הרחמן יצילנו.</p>
<p>ואית אחרנין דסלקין לון תמן כד קב"ה בפלוגתא בבני מתיבתא ואמרי מאן מוכח הא פלוני דאוכח מלה כדין סלקין ליה תמן ואוכח ההוא מלה בין קב"ה ובין בני מתיבתא ואית אחרנין דסלקין לון תמן לדינא ודיינין ליה תמן לבררא לון וללבנא לון</p>	<p>ויש אחרים שמעלים אותם לשם, כשהקדוש ברוך הוא במחלוקת עם בני הישיבה ואומרים מי מוכיח, הרי פלוני הוכיח הדבר, אז מעלים אותו לשם ומוכיח אותו הדבר, בין הקדוש ברוך הוא ובין בני הישיבה, ויש אחרים שמעלים אותם שם לדין, ודנים אותו שם לבררם וללבנם.</p>
<p>א"ל ר' יוסי א"ה בלא דינא אתפטר בר נש ואסתלק מהאי עלמא¹⁵⁰⁷ ואי בדינא אסתלק אמאי אתרן זמנא אחרניא א"ל הכי אוליפנא והכי שמענא דהא ודאי בדינא אסתלק ב"נ מהאי עלמא אבל עד לא ייעול למחיצתהון דצדיקיא סלקי ליה לדינא ותמן אתרן בההוא מתיבתא דרקיעא</p>	<p>אמר לו רבי יוסי, אם כך בלי דין נפטר אדם ומסתלק מהעולם הזה, ואם בדין הסתלק, מדוע נדון פעם אחרת. אמר לו כך למדנו, וכך שמענו, שהרי ודאי בדין הסתלק האדם מהעולם הזה, אבל עד שלא יכנס למחיצת הצדיקים מעלים אותו לדין, ושם נדון באותה ישיבת הרקיע.</p>
<p>ותמן קיימא ההוא ממנא דגיהנם לאספאה זכאה איהו מאן דזכי מן דינא ואי לאו ההוא ממנא דגיהנם נטיל ליה בשעתא דמסרין ליה בידי ומקלע ליה מתמן לתתא כמאן דמקלע אבנא</p>	<p>ושם עומד אותו ממונה הגיהנם להשטין, אשרי מי שזוכה בדין, ואם לא אותו ממונה הגיהנם לוקח אותו, בשעה שמוסרים אותו בידיו, ומקלע אותו משם למטה, כמו שקולע אבן</p>
<p>קפו/א</p>	
<p>בקרטיפא (ס"א בקוספתא) דכתיב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע וגו' ושדי ליה לגיהנם וקביל עונשיה כפום מה דאתרן</p>	<p>בקלע (בכף הקלע) שכתוב "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע וגו'", וזורקו לגיהנם, ומקבל ענשו כפי מה שנדון.</p>
<p>ת"ח ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך וגו' דסליקו ליה לדינא גו ההוא מתיבתא דרקיעא בשעתא דאתפטר מהאי</p>	<p>בא וראה "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך וגו'", שהעלוהו לדין לתוך אותה ישיבת הרקיע, בשעה שנפטר מהעולם הזה</p>

¹⁵⁰⁷ נרא' כי ר' חייא סובר שמעלין את האדם למתיבתא דרקיע למידן יתיה תמן והקשה ר' יוסי כי לפ"ז נראה שבשעת פטירתו לא עיינו בדיני' אם צדיק אם רשע והשיב א"ל הכי אוליפנא וכו' הוצרך ר' חייא מחמת קושיא זו להשען על הקבלה שבידו להיותו תרוץ דוחק קצת. והוא כי כבר ידעת כי בעת מיתת האדם דנין אותו אם זכויותיו מרובין או להיפך ולא די דין זה שיכניסוהו ע"י צריך זה לג"ע כי צריך לדון אותו לנקותו מעוונותיו לזה חוזרין לדונו פעם ב' לראות ולעיין איזה ניקוי צריך ולהכניסו במחיצת הצדיקים כי להיות שראו עוונותיו מרובין נפטר ומת. אמנם אח"כ חוזרין ודנין אפרטי הניקוי הצריך לו כמ"ש בעה"ח בדרוש קטנות ממרח"ו זלה"ה (זהר הרקיע).

<p>עלמא עומד לפני מלאך יי' דא הוא ההוא נער¹⁵⁰⁸ ריש מתיבתא דאיהו חתיך דינא על כלא</p>	<p>עומד לפני מלאך ה', זהו אותו נער, ראש הישיבה, שהוא חותך דין על הכל.</p>
<p>והשטן מאי והשטן ההוא דממנא על נפשתיא בגיהנם דתיאובתיה למיסב ליה ותדיר קיימא ואמר הב הב חייבין לגיהנם לשטנו לאדכרא חובי כדין ויאמר יי' אל השטן יגער יי' כך השטן ויגער ה' כך תרין גערות אמאי אלא חד לדומה וחד לההוא דנפקא מגיהנם¹⁵⁰⁹ דקיימא תדיר לאסמאה</p>	<p>והשטן, מי זה והשטן, אותו ממונה על הנפשות בגיהנם, שתאותו לקחתו, ותמיד עומד ואומר "הב הב", "תנו רשעים לגיהנם". "לשטנו" להזכיר חטאיו, ואז "ויאמר ה' אל השטן יגער ה' כך השטן ויגער ה' כך", שתי גערות למה, אלא אחד לדומה, ואחד לאותו שיוצא מגיהנם שעומד תמיד להשטין.</p>
<p>ת"ח ההוא שטן עלאה נחית כמה דאוקמוה דאנלים בדיוקנא דשור וכל אינון רוחין בישין דאתדנו לאעלא בגיהנם לחיך לון ברגעא דדא וחטף לון ונחית ויהב לון לדומה לבתר דבלע לון ודא הוא דכתיב ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור דאשתמודע השור דקיימא לביש על כל בני עלמא את ירק השדה אינון רוחין דבני נשא דאינון ירק השדה השדה ההוא שדה דאשתמודע</p>	<p>בא וראה, אותו שטן עליון יורד כמו שפרשוהו, שהתגלם בדמות שור, וכל אותן רוחות רעות שנדונו להיכנס לגיהנם לוחך אותן ברגע אחד, וחוטפן ויורד ונותנן לדומה, לאחר שבולעם, וזהו שכתוב "ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור" [השור] הנודע, השור שעומד לרע על כל בני העולם, "את ירק השדה" אותן רוחות בני אדם שהם ירק השדה, השדה, אותו השדה הידוע.</p>
<p>א"ר יוסי א"ה חכים הוה בלק א"ל ודאי והכי אצטריך ליה למנדע כל ארחוי דההוא שור ואי לא ידעי להו לא יכיל למעבד חרשוי וקסמוי א"ר יוסי ודאי הכי הוא ויאות אמרת ותוקפי דההוא שור מכי מכריוו על התבואה (כאן חסר) כל אינון יומין דמכריוו וכל יומין דמכריוו על רוחיהו דבני נשא ואינון יומי ניסן ויומי תשרי והא אתמר (כאן מתחיל זהר אלה הדברים כי שם שייך ינוקא דפ' בלק)</p>	<p>אמר רבי יוסי, אם כך בלק היה חכם. אמר לו בודאי, וכך הצטרך לדעת כל דרכי אותו השור, ואם לא יודע אותם, לא יכול לעשות כשפיו וקסמיו. אמר רבי יוסי ודאי כך הוא, ונאה אמרת, וכח אותו השור מכאשר מכריזים על התבואה, כל אותם ימים שמכריזים, וכל הימים שמכריזים על רוחות בני אדם, והם ימי ניסן וימי תשרי והרי נתבאר.</p>
<p>רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך, הגיעו לאותו מקום של כפר סכנין, שהיה שם רב המנונא סבא. התארחו אצל אשתו, שהיה לה בן אחד קטן, וכל היום היה בבית הספר,</p>	<p>רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך, הגיעו לאותו מקום של כפר סכנין, שהיה שם רב המנונא סבא. התארחו אצל אשתו, שהיה לה בן אחד קטן, וכל היום היה בבית הספר,</p>

¹⁵⁰⁸ בכאן פירש הזוהר שמלאך ה' הוא מט"ט ובפרשת שלח לך דף קס"ט ע"ב. פירוש מלאך ה' הוא מלכות ובפרשת פנחס דף ר"ד ע"א פירוש מלאך הוא מלאך הממונה על גהינם (מ"מ).

¹⁵⁰⁹ פירוש והוא גדול מדומה כדבסמוך (מ"מ).

¹⁵¹⁰ שני חכמים אלה ע"ה להיותם בחינת חו"ג כנז"ל בריש האדרא, והם בסוד חסדים הסתומים, לכן אין מעלתם כשל הינוקא שהוא משורש יסוד אבא וסתום הוא מאד בין הזרועות (רמ"ז).

¹⁵¹¹ סוד חכמת ינוקא זה ושאר ינוקי הנזכרים בזוהר, הוא מפני שכבר היו פעם אחת בעולם וזכו לנר"ן, ואחר כך הוצרכו לחזור לאיזה תיקון, ואז נכנסו בהם כל הנר"ן יחד בזמן קטנותם, ולכן היו חכמים מופלאים, וכ"כ בדרוש אחר של הגלגולים (ספר הגלגולים יב).. וז"ש לקמן קצ"א ב' שזה

<p>ההוא יומא¹⁵¹³ סליק מבי ספרא ואתא לביתא חמא לון¹⁵¹⁴ לאלין חכימין א"ל אמיה קריב לגבי אלין¹⁵¹⁵ גוברין עלאין ותרווה מנייהו ברכאן קריב לגבייהו עד לא קריב אהדר לאחורא א"ל לאמיה לא בעינא לקרבא לגבייהו דהא יומא דא לא קרו ק"ש¹⁵¹⁶ והכי אולפי לי כל מאן דלא קרי ק"ש בעונתיה¹⁵¹⁷ בנדוי הוא כל ההוא יומא</p>	<p>אותו יום עלה מבית הספר ובא הביתה, ראה את אותם החכמים, אמרה לו אמו, התקרב לגברים העליונים הללו ותרויח מהם ברכות, קרב אליהם, ועד שלא קרב חזר לאחור, אמר לאמו איני רוצה לקרב אליהם, שהרי יום זה לא קראו קריאת שמע, וכך למדוני, כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה הוא בנדוי כל אותו היום.</p>
<p>שמעו אינון ותווהו ארימו ידייהו וברכו ליה אמרו ודאי הכי הוא ויומא דא אשתדלנא בהדי התן וכלה דלא הוה לון צרכייהו והו מתאחרן לאזדווגא ולא הוה ב"נ לאשתדלא עלייהו ואנן אשתדלנא בהו ולא קרינן ק"ש בעונתיה ומאן דאתעסק במצוה פטור מן המצוה אמרו ליה ברי במה ידעת א"ל בריחא דלבושייכו ידענא¹⁵¹⁸ כד קריבנא לגבייכו תווהו יתבו נטלו ידייהו וכריכו רפתא</p>	<p>שמעו הם ותמהו, הרימו ידיהם וברכוהו, אמרו ודאי כך זה, ויום זה השתדלנו יחד עם חתן וכלה שלא היו להם צרכיהם, והיו מתאחרים להזדווג, ולא היה אדם שיעסק עליהם, ואנו השתדלנו בהם, ולא קראנו קריאת שמע בעונתה, ומי שעוסק במצוה פטור מהמצוה. אמרו לו, בני איך ידעת, אמר להם בריח לבושכם ידעתי כשקרבתם אליכם, תמהו, ישבו, נטלו ידיהם וכרכו פת.</p>

הינוקא הוה בדעתא שלים, ור"ל שהיו מוחיו שלמים, ועיין עוד מה שכתבתי ריש משפטים צד ע"ב (רמ"ז).

¹⁵¹² זו הוראה על גודל נשמתו שסתם תינוק בורח מבית הספר, כי להיותו מבחינת הקטנות שולט בו יצה"ר, מה שלא היה כן בתינוק זה שהיה מסוד הגדלות (רמ"ז).

¹⁵¹³ נראה דרוח ה' נוספה בו להודיעו מעלת האורחים שבאו לביתו ולכן יצא ובא לביתו (רמ"ז).

¹⁵¹⁴ אפשר שירמוז שהציץ בפניהם ולא נתחשבו בעיניו עד ששאל אמו (רמ"ז).

¹⁵¹⁵ וכלומר דע שהם מהיכלו של רשב"י שהם מסוד פרצוף החסידים וראויים הם לברכה, וכל שכן שהם גדולים בחסידות (רמ"ז).

¹⁵¹⁶ אבל תפילה לא קאמר מפני שהיתה תורתם אומנותם ופטורים מתפילה אך לא מקריאת שמע. ונלע"ד שטעם הדבר הוא מפני שעיקר התפילה הוא באצילות ולהמשיך מוחין דאבא, ולכך העוסק בתורה פטור ממנה מפני שהתורה היא באבא. ונראה דגמרא דייק דוקא כרשב"י וחביריו, דקשה דאטו לא היו חכמי ישראל אחרים שהיתה תורתם אומנותם, אלא דלאו כולי עלמא קבלה גמירי, וכמו שמצינו כמה חכמים שלא היו חכמים בקבלה, אך רשב"י וחביריו בני ישיבתו כל לימודם, היה על דרך הסוד והוא בתוכיות האצילות שעיקרה באבא. אבל קריאת שמע הוא ב"ק דגדלות אי', וצריך לומר שאם [לא] ימשיכם לא יועיל בתורתו להמשיך היותר גדולים (רמ"ז).

¹⁵¹⁷ שהוא רביע היום, שהוא זמן המסוגל לכללות העולם להמשיך המוחין, ואם עבר זמן זה שוב אין לו חלק בקדושה הנמשכת על רמ"ח איברים, ולכן נבדל מן הקדש והיה לחרם, מצאתי כתוב שיובן במ"ש במדרש רות שאדה"ר מריח בק"ש שאדם קורא ורואה אם חסר ממנה איזו תיבה. וטעם היותו תלוי בריח הוא במ"ש פרשת פנחס דף רל"ג ב', שה' תיבות של פרשת שמע הם ה' עלין דשושנה שהיא בעלת הריח, ועוד שרמ"ח מצוות יש להן רמ"ח מיני ריח. ואמר הינוקא שכל מיני ריח היה מריח בלבושם חוץ משל ק"ש, עכ"ל (רמ"ז).

¹⁵¹⁸ פירש מוריניו ז"ל שיובן במ"ש הרב רמ"ח תיבות יש בק"ש נגד איברי האדם וכשישן האדם ומסתלקת נשמתו מגופן נכנסים ברמ"ח איבריו רמ"ח איברי הקליפה. ואחר שניעורו אפילו יעסוק בתורה ויעשה כמה מצות'אין הטומאה הנזכר יוצאת מרמ"ח איבריו עד שקורא ק"ש וסגולת ק"ש שבכל תיבה שהוא קורא מפנה הטומאה מאבר אחד מאיבריו. והאברים הנזכר' כיון שלא קראו ק"ש עדיין הקליפה לא יצאה מרמ"ח איבריהם אעפ"י שעשו מצות חתן וכלה שפטורים מק"ש. וז"ש בריחא דלבושייכו שהריח ריח הקליפה בגופם עכ"ל מוריניו ז"ל: אבל לקמן דף קפ"ח ע"א אמר בריחא דלבושייכו ידענא דעמון ומואב מתגרי בכו ושם לא שייך האי טעמא: ונלע"ד שכל מעשה האדם נרשם רוחניו בגופו וז"ש כאן בריחא דלבושייכו שהוא הגוף מלבוש הנשמה שבו נרשם ענין זה שלא קראו ק"ש וכן לקמן שהיו עסוקין בעמון ומואב נרשם בגופם ג"כ. נטלו ידיהו נטילה ראשונה לאכול פת (מ"מ).

<p>ר' יהודה הווי ידו מלוכלכן ונטיל ידו וברוך עד לא נטיל א"ל אי תלמידי דרב שמעיה חסידא אתון לא הוה לכו לברכא בידים מזוהמות ומאן דברוך בידים מזוהמות חייב מיתה</p>	<p>רבי יהודה היו ידיו מלוכלכות, ונטל ידו וברך. טרם שנטל אמר לו, אם תלמידי רב שמעיה החסיד אתם, לא היה לכם לברך בידים מזוהמות, ומי שמברך בידים מזוהמות חייב מיתה.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא¹⁵¹⁹ ואמר בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימותו וגו' ילפינן מהאי קרא דמאן דלא חייש להאי ויתחזי קמי מלכא בדין מזוהמן חייב מיתה</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימתו וגו'", למדנו מפסוק זה שמי שלא חושש לזה, ויתראה לפני המלך בידים מזוהמות, חייב מיתה.</p>
<p>מ"ט בנין ידו דב"נ¹⁵²⁰ יתבין ברומו של עולם אצבעא חדא¹⁵²¹ אית בידא דב"נ ואיהו אצבעא דארמ' משה כתיב ועשית בריחים עצי שטים¹⁵²² חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית וכתב והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה</p>	<p>למה, משום שידי האדם יושבים ברומו של עולם, אצבע אחת יש ביד האדם והיא האצבע שהרים משה. כתוב "ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", וכתוב "והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה".</p>
<p>ואי תימא דההוא בריח התיכון אחרא הוא דלא הוה בכללא דאינון חמשה לאו הכי אלא ההוא בריח התיכון מאינון חמשה הוה תרין מכאן ותרין מכאן וחד באמצעיתא הוא הוה בריח התיכון עמודא דיעקב רזא דמשה</p>	<p>ואם תאמר שאותו בריח התיכון הוא אחר שלא היה בכלל אותם חמשה, לא כך, אלא אותו בריח התיכון היה מאותם חמשה, שנים מכאן, ושנים מכאן, ואחד באמצע. הרי היה בריח התיכון, עמוד יעקב, סוד משה,</p>
<p>קפ/ב</p>	
<p>לקבל דא חמש אצבעאן¹⁵²³ בידא דבר נש והבריה התיכון באמצעיתא רב ועלאה מכלא¹⁵²⁴ ביה קיימיין שאר אהרנין¹⁵²⁵</p>	<p>כנגד זה חמש אצבעות ביד האדם, והבריה התיכון באמצע, גדול ועליון מהכל, בו עומדים שאר האחרים.</p>

¹⁵¹⁹ להיותו בנו של רב המנונא סבא כדאיתא לקמן, לכן הקדים בסוד ה' חסדים וה' גבורות, כי ידוע שרב המנונא היה ניצוץ משה רבנו ע"ה, וה' בריחים סודם ה"ח וה"ג (רמ"ז).

¹⁵²⁰ הכונה שסתם שתי הידים הן מושרשות בבינה בסוד ה"ח וה"ג שהם ביסודה, וידוע שבה סוד מילוי דהו"ה כנזכר אצל חילוק ג' חלוקות דמ"ב בכח"ב, ומילוי דמילוי י"ה הוא י"ד אותיות, וכן הוא בשל י"ה. ולהיות שעיקר מושב יסוד אי' הוא בדעת ז"א לכן אמר שהן ברומו של עולם, כי דעת רומו של ו"ק שה"ס עולם. ועוד ירמוז מ"ש מספר אוצרות חיים בענין בניינה של לאה בסוד הגבהת ידי זעיר, שמשם האור חוזר למוחין ולבנות את לאה, והיא נקראת רומו של עולם, וכמ"ש על מדרש רז"ל יעקב משמש במרום, והיא על ראש רחל (רמ"ז).

¹⁵²¹ מבואר הוא שהוא הנקרא אמה, והיא בסוד הת"ת, ומשה הרימו כאשר נלחם עם עמלק שהוא מסיגי הדעת, וכנזכר אצלי בענין שור וחמור כלבא בישא נפיק מתרווייהו. ועוד י"ל שהרמתו הוא שייחדו עם הדעת העליון דז"א (רמ"ז).

¹⁵²² דע כי א"ווא מלבישין א"א, פרקין עליונים דיד' הם ג"ר שניים ג' אמצעיים אחרונים ג' תחתונים בא בריח התיכון א' הנקרא הא' שממשך לגרון הב' והג' שמתקבץ שם האור ואח"כ מתחלק לה' אצבען וכשמגביה א"א את ידו מתקבץ האור ועולה למעלה. וז"ס מ"ש (שמות יז יא) והיה כאשר ירים משה את ידו כוונתו להסיר חיות עמלק שהיה יונק מן הדעת בסוד (במדבר כא א) ראשית גוים עמלק שהוא הדעת כנודע (זהר הרקיע).

¹⁵²³ נלע"ד שיכוין למה שכבר התחלתי לומר לעיל כי האצבע הנקראת קמיצה הוא כנגד חסד, וסי' (ויקרא ה, יב) וקמץ הכהן, והזרת הוא נצח שהוא למטה ממנו, והנקרא אצבע הוא גבורה (שמות ח, טו) אצבע אלקים הוא, והגודל הוא כנגד אשר תחתיה הוא ההוד, ולפי שמסתמא ההוד הוא לנקבה דאיהי בהוד לכן הוא מופרש ושפל מן האחרים. וגם כי בריש פרשת יתרו כתבתי סוד אחר בסדר האצבעות, הרבה פנים לתורה, כי הלא תמצא בשער התפילין פ"ד בסוד האצבעות כי עד

<p>ואינון חמש בריהין דאקרון חמש מאה שנין דאילנא דחיי אזיל בהו וברית קדישא¹⁵²⁶ אתער (ס"א אתנור¹⁵²⁷) בחמש אצבעין דידא¹⁵²⁸ ומלה (נ"א סתימא) תימא הוא על מה דאמרת וע"ד כל ברכאן דכהנא באצבעין תליין פרישו דידא דמשה¹⁵²⁹ ע"ד הוה</p>	<p>והם חמשה בריחים שנקראים חמש מאות שנים שהולך בהם עץ החיים, וברית קודש מתעורר (נמול) בחמש אצבעות היד, ודבר (נסתר) תימא הוא, על מה שאמרת, ולכן כל ברכות הכהן תלויות באצבעות, ועל זה היתה פרישת ידי משה.</p>
<p>אי כל דא אית בהו לית דינא למהוי בנקיו כד מברכין בהו לקב"ה בנין דבהו ובדוגמא דלהון מתברך שמא קדישא וע"ד אתון דחכמיתו טובא היך לא אשנחתון להאי ולא שמשותון לר' שמעיה חסידא ואיהו אמר כל טנופא וכל לכלוכא סליקן ליה לסטרא אחרא דהא סטרא אחרא מהאי טנופא ולכלוכא אתון ועל דא מים אחרונים חובה וחובה אינון תוהו ולא יכילו למללא</p>	<p>אם כל זה יש בהם, [אזי] אין דין {בלשון בתמיה} להיות בנקיון כשמברכים את הקדוש ברוך הוא, משום שבהם ובדוגמתם מתברך השם הקדוש, ולכן אתם שחכמים הרבה איך לא השגחתם לזה, ולא שמשתם את רבי שמעיה החסיד, והוא אמר שכל טנוף וכל לכלוך העלוהו לצד האחר, שהרי הצד האחר נזון מהטנוף והלכלוך הזה, ועל זה מים אחרונים חובה, וחובה הם. תמהו ולא יכלו לדבר.</p>
<p>א"ר יהודה ברי שמא דאבוך מאן הוא שתיק ינוקא רגעא חדא קם לגביה אמיה ונשק לה א"ל אמי על אבא שאילו לי אלין חכימין אימא לון א"ל אימיה ברי בדקת להו אמר הא בדקית ולא אשכחית כדקא יאות לחישה ליה אמיה ואהדר לגביהו</p>	<p>אמר רבי יהודה, בני מהו שם אביך, שתק התינוק רגע אחד, עמד לפני אמו ונשק לה, אמר לה אמי על אבא שאלו החכמים הללו, האם אמור להם, אמרה לו אמו, בני בדקת אותם, אמר הרי בדקתי ולא מצאתים כראוי, לחשה לו אמו, וחזר אליהם.</p>
<p>א"ל אתון שאלתון על אבא והא אסתלק מעלמא ובכל יומא דחסידי קדישין אזלין בארשא איהו טייעא אבתרייהו ואי אתון קדשי עליונין היך לא אשכחתון ליה אזיל</p>	<p>אמר להם, אתם שאלתם על אבא, והרי הסתלק מהעולם, ובכל יום שחסידים קדושים הולכים בדרך, הוא [מגלה את עצמו בצורת] סוחר [והולך] אחריהם, ואם אתם קדושים עליונים,</p>

נצח הוא לבחינת זעיר לבדו וההוד הוא לנקבה, ומ"ש בפרשת יתרו הוא בבחינת סדר התפשטות הח"ג בחגתנ"ה מחסד לגבורה, אבל בכאן עסקינן בבחינת עמידתם וקומתם, והוא נכון ולפי מה שנז"ל שהמשכן כולו הוא בציור (נ"א בסוד) אדם מושכב, והוא על דרך מ"ש באדם ישר בדרוש ציור העולמות (רמ"ז).

¹⁵²⁴ זהו אמה, וה"ס הת"ת שהוא גדול מכל השאר בין באורך בין ברוחב, והוא עליון מכולם שראשו בדעת, ולכן אמר ביה קיימין שאר אחרנין, שהרי כולם מושרשים בדעת. אי נמי ירמוז לענין אחר והוא מ"ש בזוהר הרקיע ריש פרשת ויקרא, שיש בת"ת כללות ח"ג נ"ה בסוד ארבע חיות הקדש, עיי"ש. והוא מ"ש כאן ביה קיימין שאר אחרנין (רמ"ז).

¹⁵²⁵ שהוא ת"ת שכל הספירות בו שלכן נק' ת"ת ע"ש שהוא באמצעות כולם וכל שאר הענפים מסתעפים ממנו (רח"ו).

¹⁵²⁶ תיכף שהאצבעות נוגעים במילה מתעורר לזווג כי הה"ג האלו מעוררים הזווג בסוד חימום האש הצפוני (רח"ו), דע כי ז"ס מ"ש רז"ל יד לאמה תקצץ כי בהושטת יד למילה שביד ה' אצבעות שהם סוד ה' אותיות מנצפ"ך הה"ג אשר הם המעוררים לזיווג כי הה"ג תמיד מעוררים בסוד חמום בסוד (ש"ה ב ו) שמאלו תחת לראשי ואח"כ יורדין הה"ח בסוד וימינו תחבקני (זהר הרקיע).

¹⁵²⁷ כמ"ש (תענית כט. וש"מ) אתם בכיתם בכיה כו'. וכמ"ש וישא ידו להם להפיל אותם במדכר ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם כו' (יהל אור).

¹⁵²⁸

¹⁵²⁹ כדי שלא ינקו החיצונים מהאצבעות ומהצפרנים מאורות הח"ג הבוקעים שם כמ"ש בדורש לאה (רח"ו).

<p>טייעא אבתרייכו</p>	<p>איך לא מצאתם שהולך אותו הסוחר אחריכם.</p>
<p>אבל בקדמיתא חמינא בכו והשתא חמינא בכו דאבא לא חמא חמרא דלא (ס"א דלהוי) טעין אבתריה חמרא למסבל עולא דאורייתא כיון דלא זכיתון דאבא יטעון אבתרייכו לא אימא מאן הוא אבא</p>	<p>אבל בהתחלה ראיתי בכם, וכעת ראיתי בכם שאבא לא ראה חמור שלא (שיהיה) טוען אחריו חמור לסבול עול התורה, כיון שלא זכיתם שאבא יטעון אחריכם, לא אמור מיהו אבא.</p>
<p>אמר רבי יהודה לר' יצחק כדדמי לן האי ינוקא לאו בר נש הוא אכלו והוא ינוקא הוה אמר מלי דאורייתא וחדושי אורייתא אמרו הב ונברך אמר להו יאות אמרתון בגין דשמא קדישא לא מתברך בברכה דא אלא בהזמנה</p>	<p>אמר רבי יהודה לרבי יצחק, כמדומה לנו, תינוק זה אינו אדם. אכלו ואותו תינוק היה אומר דברי תורה וחדושי תורה, אמרו הבה נברך, אמר להם נאה אמרתם, משום שהשם הקדוש לא מתברך בברכה זו אלא בהזמנה.</p>
<p>פתח ואמר אברכה את יי' בכל עת¹⁵³⁰ וגו' וכי מה חמא דוד לומר אברכה את יי' אלא חמא דוד דבעי הזמנה ואמר אברכה בגין דבשעתא דבר נש יתיב על פתורא שכינתא קיימא תמן¹⁵³¹ וסטרא אחרא קיימא תמן כד אזמין בר נש לברכא לקב"ה שכינתא אתתקנת (נ"א בהזמנה דא) לגבי עילא לקבלא ברכאן וסטרא אחרא אתכפייא (נ"א ואיהי אתתקנת בברכתא לגבי עילא וסטרא אחרא לאו איהו בכללא)</p>	<p>פתח ואמר "אברכה את ה' בכל עת וגו'" וכי מה ראה דוד לומר "אברכה את ה'", אלא ראה דוד שצריך הזמנה, ואמר "אברכה", בגלל שבשעה שאדם יושב על שלחנו, השכינה עומדת שם, והצד האחר עומד שם, כשמזומן האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, השכינה מתתקנת (בהזמנה זו) לגבי מעלה לקבל ברכות, והצד האחר מתכופף (והיא נתקנת בברכות לגבי מעלה והצד האחר אינו בכלל).</p>
<p>ואי לא אזמין ב"נ לברכא לקב"ה סטרא אחרא שמע ומכשכשא למהוי ליה חולקא בההיא ברכה ואי תימא בשאר ברכאן אמאי לא אית הזמנה אלא ההוא מלה דברכה דקא מברכין עלה איהו הזמנה</p>	<p>ואם לא מזמין האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, הצד האחר שומע ומכשכש להיות לו חלק באותה ברכה. ואם תאמר, למה אין הזמנה בשאר הברכות, אלא אותו דבר הברכה שמברכים עליו הוא הזמנה.</p>
<p>ות"ה דהכי הוא דהאי דמברך על פרי ההוא פרי איהו הזמנה ומברכין עליה ולית</p>	<p>ובא וראה שכך זה, שזה שמברך על הפרי, אותו פרי הוא הזמנה ומברכים עליו, ואין לו חלק לצד האחר. וקודם</p>

¹⁵³⁰ הנה מביא ראי' מדהע"ה כי בשאר פעמים לא הוצרך דוד להזמנה כ"א פעם זה לזה אמר אברכה ולא אמר ברוך (נ"א: אברך את) ה' בכל עת כי מזמור זה יסדו בעת שנותו את טעמו ונשתגע ממש בפועל וכל שטות אתי' מס"א. גם יש רמז אחר בסוד השכינה שבה נרמז דוד כי יצאה בגלות כנז' בזוהר כי סיהרא מתפשטת מס"א כמ"ש (תהילים לד א) ויגרשהו וילך ובג"כ בעי הזמנה לומר איני מברך אלא לה' ולא לס"א אשר עד עתה היתה דבוקה עמו. וז"ש חמא דוד דבעי הזמנה ומשם למד הינוקא כי יש ברכות הצריכות זימון. והקשה עתה אמאי כלומר בשלמא דוד נתן טעם אבל כאן בב"ה מ"ט בהב לן ונברך ומי נתן להס"א בשולחן הנכבד ובפרט שאמרו עליו ד"ת. ותירץ דכל היכא דבר נש יתיב וכו'. פי' כי הנה נודע שאדם מורכב מד' יסודות ומכל פרטי עולם והנה נודע שהחומר הוא מס"א בסוד כתנות עור שהוא משכא דחויא לכן הצדיקים מהפכין גופם יצ"ה לקדושה להוציא יקר מזולל לכן מד"הד שולט בגוף ולא בנשמה כי אם בחלקו ודי בה. לכן בעת שהאדם על השולחן קב"ה תמן בסוד ד"ת על השולחן גם יצ"ה בסוד אכילת דברים חומריים וז"ש השולחן נקרא מזבח בסוד הקרבן ודי בה. (זהר הרקיע).

¹⁵³¹ מכל מאכל אשר יאכל יש בו מהרפ"ח נצוצין שהם צומחים מהארץ בסוד דומם וצומח וכו' בסוד הברורים והוא כי יש במאלכ הזה חלק שכינה ניצוצי אור שבמאלכ ההוא בסוד על כל מוצא פי ה' יחיה האדם גם יש בו צד קלי' חומר וגסות ומהברך בכוונה מפריד הקלי' ואם לאו מכני סניצוצות שיתבררו ביד הקלי' ואלו הם העומדים על השלחן (רח"ו).

<p>ליה חולקא לסטרא אחרא וקודם דא דהוה ההוא פרי ברשות דסטרא אחרא¹⁵³² לא מברכין עליה וכתוב לא יאכל בנין דלא יברכון על ההוא פרי ולא יתברך סטרא אחרא</p>	<p>זה שהיה אותו פרי ברשות הצד האחר, לא מברכים עליו, וכתוב לא יאכל בשביל שלא יברכו על אותו הפרי, ולא יתברך הצד האחר.</p>
<p>כיון דנפק מרשותיה יאכל ומברכין עליה ואיהו הזמנא לברכתא וכן כל מילין דעלמא דקא מברכין עלייהו כלהו הזמנה לברכתא ולית בהו חולקא לסטרא אחרא</p>	<p>כיון שיצא מרשותו, יאכל ומברכים עליו, והיא הזמנה לברכה. וכן כל דברי העולם שמברכים עליהם כולם הזמנה לברכה, ואין בהם חלק לצד האחר.</p>
<p>ואי תימא אוף הכי לברכת זמון כסא דברכתא הוה הזמנה אמאי הב ונברך אלא הואיל ובקדמיתא כד הוה שתי אמר בורא פרי הגפן הא הזמנה הוי והשתא לברכת מזונא בעינן שנוי להזמנה אחרא דהא כסא דא לקב"ה הוי ולא למזונא ובג"כ בעי הזמנה דפומא</p>	<p>ואם תאמר כמו כן כאן לברכת זמון, כוס ברכה היתה הזמנה מדוע, הבה ונברך, אלא הואיל ובתחלה כשהיה שותה אמר "בורא פרי הגפן", הרי זה היה הזמנה. וכעת לברכת המזון, צריכים שנוי להזמנה אחרת, שהרי כוס זו הוא לקדוש ברוך הוא ולא למזון, ומשום זה צריך הזמנת הפה.</p>
<p>ואי תימא נברך שאכלנו משלו דא הוא הזמנה ברוך שאכלנו דא הוא ברכה הכי הוא ודאי אבל נברך הזמנה אחרא איהו¹⁵³³ הזמנה דבורא פרי הגפן (ס"א דפומא) דקדמיתא איהי הזמנה לכוס דברכה סתם והאי כוס כיון דאנטיל איהו הזמנה אחרא במלה דנברך לגבי עלמא עלאה דכל מזונין וברכאן מתמן נפקין ובג"כ איהו בארע סתים דעלמא עלאה סתים איהו ולית לגביה הזמנה אלא דא כוס דברכה (במלה דנברך)</p>	<p>ואם תאמר "נברך שאכלנו משלו" זוהי הזמנה, "ברוך שאכלנו משלו", זוהי ברכה, כך זה בודאי, אבל "נברך" זוהי הזמנה אחרת, הזמנה של בורא פרי הגפן, (של הפה) שהקודמת היא ההזמנה לכוס של ברכה סתם, וכוס זו כיון שנטל היא הזמנה אחרת במלת נברך לגבי עולם העליון, שכל מזונות וברכות יוצאות משם. ומשום זה הוא בדרך נסתר, שעולם העליון הוא נסתר ואין אליו הזמנה, אלא זו כוס ברכה (שבמלת נברך).</p>
<p>א"ר יהודה זכאה חולקנא דמן</p>	<p>אמר רבי יהודה אשרי חלקנו</p>
<p>קפז/א</p>	
<p>יומא דעלמא עד השתא לא שמענא מלין אלין ודאי הא אמינא דדא לאו ב"נ איהו</p>	<p>שמיום [שאני בזה] העולם עד כעת לא שמענו דברים אלו, ודאי הרי אמרנו שזה אינו אדם הוא.</p>
<p>א"ל ברא מלאכא דיי" רחימא דיליה האי דאמרת ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו' וחמשה בריחים וגו' וחמשה בריחים לירכתים ימה הא בריחים טובא¹⁵³⁴ איכא הכא וידים אינון תרין אמר</p>	<p>אמר לו בן מלאך ה' אהובו, מה שאמרת "ועשית בריחים עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן וגו' וחמשה בריחים וגו' וחמשה בריחים לירכתים ימה", הרי הרבה בריחים יש כאן, וידים הם שטים. אמר לו זהו</p>

¹⁵³² בג' שני ערלה (רח"ו).

¹⁵³³ דהב לן ונברך הוא לעשות הכוס מרכבה להקב"ה שהוא נקרא כוס של ברכה, אח"כ אנו
אומרים נברך שאכלנו משלו, ר"ל נברך מן הבינה הנק' ברכה את השכינה שהיא האם המפרנסת
אותנו ואכלנו משלה, וא"כ הם ב' הזמנות א' היא הזמנה בפה באורח אתגליא ב' באורח סתים כי
בינה נקראת עלמא סתימאה (רח"ו).

¹⁵³⁴ אע"ג שהידים הם שלש, יד גדולה יד חזקה יד רמה, מכל מקום קשיא ליה, דאין לומר
שהחמשה השלישים ירמוז ליד רמה, כי אם כן היה לו להיות בצד מזרח שה"ס ת"ת, וכאן אמר
לירכתים ימה, ולכן אמר איכא הכא, הכא דוקא הוא דקשיא לי (רמ"ז).

<p>ליה דא הוא דאמרין מפומיה דבר נש אשתמע מאן איהו¹⁵³⁵ אבל הואיל ולא אשגחתון אנא אימא</p>	<p>שאמרנו, מפי האדם נשמע מיהו, אבל הואיל ולא השגחתם אני אומר.</p>
<p>פתח ואמר החכם עיניו בראשו וגו' וכי באן אתר¹⁵³⁶ עיניו דב"נ אלא בראשו דילמא בגופו או בדרועיה דאפיק לחכם יתיר מכל בני עלמא אלא קרא הכי הוא ודאי דתנן לא יהך בר נש בגלוי דרישא ד' אמות¹⁵³⁷ מ"ט דשכינתא שריא על רישיה וכל חכים עיניו ומלוי בראשו אינון בהווא דשריא וקיימא על רישיה</p>	<p>פתח ואמר "החכם עיניו בראשו וגו'", וכי איפה עיניו של האדם אלא בראשו שמא בגופו או בזרועו, שהוציא את החכם יותר מכל בני העולם, אלא הפסוק כך הוא בודאי, שלמדנו לא ילך אדם בגלוי ראש ארבע אמות, למה, שהשכינה שורה על ראשו, וכל חכם עיניו ודבריו בראשו, הם באותו ששורה ועומד על ראשו.</p>
<p>וכד עיניו תמן¹⁵³⁸ לינדע דהווא נהורא דאדליק על רישיה אצטריך למשחא בגין דגופא דב"נ איהו פתילה ונהורא אדליק לעילא ושלמה מלכא צווח ואמר ושמן על ראשך אל יחסר דהא נהורא דבראשו אצטריך למשחא ואינון עובדין טבאן וע"ד החכם עיניו בראשו ולא באתר אחרא</p>	<p>וכשעיניו שם, ידע שאותו אור שדולק על ראשו צריך שמן, משום שגוף האדם היא פתילה, ואור דולק למעלה, ושלמה המלך צווח ואמר "ושמן על ראשך אל יחסר", שהרי האור שבראשו צריך שמן, והם מעשים טובים, ולכן החכם עיניו בראשו ולא במקום אחר.</p>
<p>אתון חכימין ודאי ושכינתא שרייא על רישיכו חיך לא אשגחתון להאי דכתיב ועשית בריחים וגו' לקרשי צלע המשכן</p>	<p>אתם חכמים ודאי, השכינה שורה על ראשיכם, איך לא השגחתם לזה שכתוב "ועשית בריחים וגו' לקרשי</p>

¹⁵³⁵ כי רבי יהודה ורבי יצחק הם מושרשים בגדולה וגבורה, שהן שתי הידים, ולכן היה קשה להם
מהו מציאות ידים בצד מערב, דאם כן יהיו שתי ידות. ולא אשגחתון, פי' לא הבינותם מה שכבר
רמזתי לכם במה שאמרתי למעלה וברית קדישא אתער, וכנז"ל. ועוד יתבאר יותר בפירוש החכם
עיניו בראשו, רומז לנז"ל ברעיא מהימנא קכב ע"ב, שאור זה סוד ה', שהיא השכינה שסודה חכמה
קטנה כידוע, וזהו רמז החכם, פי' ה' חכם (רמ"ז).

¹⁵³⁶ ירצה שמרגיש שתי קושיות, האחת היא קושיא פשיטא, שזה מוחש לכל שעניו כל אדם הם
בראשו, ועוד שכן ראוי להיות בראש שהוא הגבוה שבגוף, כי דלמא בגופו וכו', שמא יש סברא
לומר שיהיו בגופו או בזרועו, ואם כן שכן הוא וכן ראוי להיות, למה הוציא את החכם מכלל כל
באי עולם, אפילו כל בעלי חיים עיניהם בראשם (רמ"ז).

¹⁵³⁷ תחום זה הוא של השכינה, וכדאמרין ארבע אמות בארץ ישראל, ארבע אמות של הלכה,
שה"ס כחב"ד דידה המאירים מתנה"י דידיה, וששם מאיר יסוד אבא דיסד ברתא, כי על כן היא
נקראת חכמה קטנה או תחתונה, ולכן היא שורה על ראש האדם שה"ס חכמה שלו הנקראת
ראשית, והכובע אשר על הראש ה"ס הכתר, כמד"א עוטר ישראל בתפארה, והוא מכתיר וסובב על
הראש להגין עליה. ולכן לא ילך בגילוי ראש ארבע אמות, היא שמורה באור (נ"א שמורה על אור)
חכמה עליונה המאיר בהמשך תנה"י ומשם ואילך אין לה הגנה אלא הידוק הכובע המגין. ויתר על
כן ידוע שנר"ן הם בתוך הגוף, ועל ראשו היא החיה אשר היא. בסוד החכמה כידוע, והשכינה היא
נפש חיה, ה' אחרונה שבשם, שד' אותיות שלו הן סוד חנר"ן, ולכן היא שורה על הראש אשר שם
החיה, והכל סוד חכמה. וזהו החכם עיניו בראשו. ולא אמר הצדיק, כי הוא הפך הכסיל, שלא ר"ל
שוטה אלא רשע המשתטה ברשעו. ויאמר מי שהוא חכם שיש לו חכמה תחתונה (נ"א תבונתו) על
ראשו וגם אור החיה, עיניו ומילוי בראשו, כל מעייניו ודבריו הם להשיג בראשו לקיים אותו
האור ואותה הקדושה הטהורה השורה על ראשו (רמ"ז).

¹⁵³⁸ ירצה שהשם עינו ולבו על האור שבראשו צריך לדעת שהוא כנר דולק, וכמש"ה (איוב כט, ג)
בהלו נרו עלי ראשי, וצריך לשמן, הוא להמשיך אור החכמה שסודו שמן, כמש"ה (משלי כז, ט) שמן
וקטרת ישמח לב, כידוע ליודעים. איהו פתילה, שהיא השואבת השמן ואז נאחז בה האור. והענין
כי מח החכמה הוא המחיה את הכל, וכן נאמר (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, וכשהנר מאיר
בראשו שהוא אור חיה, אז מאירים גם כל הנר"ן שבתוך הגוף, נמצא שאור חכמה מאיר לכל חנר"ן,
וז"ס (ישעיה כו, ד) י"ה יהו"ה צור עולמים, י"ה שהוא חכמה מאיר בכל ד' אותיות הו"ה. והנה י"ה
פעמים הו"ה גי' שמ"ן שה"ס שפע החכמה, וכן השמן מחכים וכדאמרין הרוצה להחכים ידריס,
והוא טבע השמן, כמ"ש על עיר תקוע שהיו כולם חכמים (רמ"ז).

<p>האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית האחד והשנית אמר קרא שלישי ורביעית לא אמר קרא דהא אחד ושנית דא חשיבו דתריין סמריין¹⁵³⁹ ובג"כ עביד חושבנא בתריין אלין</p>	<p>צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית", האחד והשנית אמר הפסוק, שלישי ורביעית לא אמר הפסוק, שהרי אחד ושנית נחשבים לשני צדדים, ומשום זה החשבון בשני אלה.</p>
<p>אתו אינון ונשקוהו (כמלקדמין) בכה רבי יהודה ואמר ר' שמעון זכאה חולקך זכאה דרא דהא בזכותך אפילו ינוקי דבי רב אינון טנריין רמאין תקיפין</p>	<p>באו הם ונשקוהו (כבתחלה). בכה רבי יהודה ואמר רבי שמעון, אשרי חלקך, אשרי הדור שהרי בזכותך אפילו תינוקות של בית רבן הם סלעים רמים תקיפים.</p>
<p>אתאת אמיה אמרה לון רבותי במטו מנייכו לא תשגחון על ברי אלא בעינא טבא אמרו לה זכאה חולקך אתתא כשרה אתתא ברירא מכל שאר נשין דהא קב"ה בריר חולקך וארים דגלך על כל שאר נשין דעלמא</p>	<p>באתה אמו, אמרה להם, רבותי בבקשה מכם אל תשגחו על בני אלא רק בעין טובה. אמרו לה, אשרי חלקך אשה כשרה אשה ברורה מכל שאר הנשים, שהרי הקדוש ברוך הוא בריר חלקך והרים דגלך על כל שאר נשות העולם.</p>
<p>אמר ינוקא אנא לא מסתפינא מעינא בישא דבר נונא רבא ויקירא אנא ונונא לא דחיל מעינא בישא דכתיב וידגו לרוב בקרב הארץ מאי לרוב לאסגאה על עינא¹⁵⁴⁰ ותנינן מה דגים דימא מיא הפי עליהון ולית עינא בישא וכו' לרוב ודאי</p>	<p>אמר התינוק אני לא פוחד מעין רעה, שכן דג גדול ונכבד אני, ודג לא פוחד מעין רעה, שכתוב "וידגו לרוב בקרב הארץ", מה זה "לרוב", לרבות על העין, ושנינו, מה דגי הים המים מכסים עליהם ואין עין רעה וכו', "לרוב" ודאי.</p>
<p>בקרב הארץ בגו בני אנשא על ארעא אמרו ברא מלאכא דיי' לית בנא עינא בישא ולא מסטרא דעינא בישא אתינן וקב"ה הפי עלך בגדפוי</p>	<p>"בקרב הארץ", בתוך בני האדם על הארץ, אמרו בן מלאך ה', אין בנו עין רעה, ולא מצד עין רעה באנו, והקדוש ברוך הוא מכסה עליך בכנפיו.</p>
<p>פתח ואמר המלאך הגואל אותי מכל רע יברך וגו' האי קרא אמר יעקב ברוח קודשא אי ברוח קודשא א"ל רזא דחכמתא אית ביה</p>	<p>פתח ואמר "המלאך הגואל אותי מכל רע יברך וגו'", פסוק זה אמר יעקב ברוח הקודש, אם ברוח הקודש אמר לו סוד חכמה יש בו.</p>
<p>המלאך קרי ליה מלאך וקרי ליה¹⁵⁴¹ שמהן אחרנין הכא אמאי אקרי מלאך אלא כד איהו שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא¹⁵⁴² (ס"א דכד) דכדין מברכין לה אבא ואמא להאי אמרי לה ברתי זילי נטורי ביתך פקידי לביתך הכי</p>	<p>"המלאך", קורא לו "מלאך" וקורא לו שמות אחרים, מדוע נקרא כאן "מלאך", אלא כשהוא שליח מלמעלה, ומקבל זהר מתוך אספקלריה שלמעלה, (שכאשר) שאז שמברכים אבא ואמא, לזה אומרים לה בְּתִי, לכי שמרי ביתך, פקדי את ביתך, כך עושי</p>

¹⁵³⁹ פי' שהם נגד י"ס והחמשה האחרים נכללים בהם ואינם במנין (מ"מ).

¹⁵⁴⁰ פי' דבר שהוא למעלה מן העין אין שולטת בו עין הרע (מ"מ).

¹⁵⁴¹ המלכות, ואין ראוי שתקרא מלאך ושתקרא כשמהן אחרנין שהם מרדים אצילות, כי אם היא חס ושלום מלאך דהיינו עולם הנפרדים למה נקרא כשמהן אחרנין המורים אצילות כגון אדנ"י וכיוצא, ולהכי לא תירץ אלא לשם אדנ"י כדמפרש ואזיל (אור יקר).

¹⁵⁴² ולכן מרע"ה שהיה נבואתו מאספקלריא המאירה וכן יעקב שהוא מרכבה לת"ת והיו משיגים מציאותה מאספקלריא המאירה קארו לה מלאך וכדמפרש לקמיה, והנה בהיותה עולה למעלה לינק מאספקלריא המאירה היא יונקת מאבא ואימא שהם המשפיעים לתפארת (אור יקר).

<p>עבידי לביתך זילי וזוני לון זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך בני ביתך מחכאן מוזנא מנך הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון כדין איהי מלאך¹⁵⁴³</p>	<p>לבייתך, לכי וזוני אותם, לכי שאותו עולם שלמטה מחכה לך, בני ביתך מחכים למזון ממך, הרי לך כל מה שתצטרכי לתת להם ואז היא מלאך.</p>
<p>ואי תימא והא בכמה דוכתי אקרי מלאך ולא אתי למיזן עלמיזן ועוד דבשמא דא לא זן עלמיזן אלא בשמא דיי הכי הוא ודאי כד שליח מגו אבא ואמא¹⁵⁴⁴ אקרי מלאך וכיון דשאר¹⁵⁴⁵ על דוכתיזן על תריזן כרובין¹⁵⁴⁶ יי שמייה</p>	<p>ואם תאמר, והרי בכמה מקומות נקרא מלאך ולא בא לזון עולמות, ועוד שבשם זה לא זן את העולמות אלא בשם של ה', כך זה בודאי, כששליח מתוך אבא ואמא נקרא מלאך, וכיון ששורה על מקומות על שני כרובים, ה' שמו.</p>
<p>למשה כד אתחזי ליה בקדמיתא אקרי מלאך ליעקב לא אתחזי הכי אלא בדוגמא דכתיב ורחל באה דא דיוקנא דרחל אחרא¹⁵⁴⁷ דכתיב כה אמר יי קול ברמה נשמע וגו' רחל מבכה על בניה ורחל באה סתם עם הצאן דרגין דילה אשר לאביה ודאי וכלהו אתמנזן ואתפקדון בידהא כי רועה היא איהי מנהגא לון ואתפקדא עלייהו</p>	<p>כשנראה למשה בתחלה נקרא מלאך ליעקב לא נראה כך, אלא בדוגמא שכתוב "ורחל באה", זו דמות של רחל אחרת, שכתוב "כה אמר ה' קול ברמה נשמע וגו' רחל מבכה על בניה". "ורחל באה" סתם "עם הצאן" הדרגות שלה, "אשר לאביה" ודאי, וכולם נמנו והתפקדו בידיה, "כי רועה היא" היא מנהיגה אותם ומפקדת עליהם.</p>
<p>קפז/ב</p>	
<p>והכי במשה כתיב וירא מלאך יי אליו בלבת אש ואי תימא יתיר הוא שבחא דאברהם דלא כתיב ביה מלאך אלא וירא אליו יי באלוני ממרא וגו' התם באברהם אתחזי ליה¹⁵⁴⁸ אדני באלף דלת בגין דבההוא זמנא קביל ברית¹⁵⁴⁹ ומה דהוה אתכסי עד כען מניה אתחזי ליה רבון ושליט והכי אתחזי דהא כדין בההוא דרגא</p>	<p>וכך כתוב במשה "וירא מלאך ה' אליו בלבת אש", ואם תאמר ששבח אברהם יותר, שלא כתוב בו "מלאך", אלא "וירא אליו ה' באלוני ממרא וגו'", שם באברהם נראה לו אדני באלף דלת, ומה בגלל שבאותו זמן קיבל ברית, ומה שעד עכשיו התכסה ממנו, נראה לו רבון ושליט, וכך נראה, שהרי אז התקשר באותה דרגה ולא יותר, ומשום זה בשם של אדון רבון עליו.</p>

¹⁵⁴³ מלאך גימ' צ"א הו"ה אדנ"י רמז שמקבלת שפע מאספקלריא המאירה שהיא נקרא כן דכבר
תרווייהו כחדא אזלין וכחדא שריין (רח"ו).

¹⁵⁴⁴ פי' ואפי' לא אתי למיזן עלמיזן נק' מלאך ולא כדקס"ד מעיקרא ובזה נתרצה הקושיא הא'
(מ"מ).

¹⁵⁴⁵ פי' לתרץ קושייא שנית שאחר שא"ו עשו אותו שליח אזי שורה על תריזן כרובין שנק' הו"ה
(מ"מ).

¹⁵⁴⁶ מט"ט וסנדל (רח"ו).

¹⁵⁴⁷ נקרא המלכות דאצילות ג"כ בשם רחל, כי היא שורש רחל אמנו, ורחל היתה מרכבה אליה
וכו' ע"י היחוד דהו"ה באדנ"י ונכלל בה כל זוהר דלעילא, מאספקלריא המאירה, שהוא אור כל
האצילות כולו וכנ"ל, עי"ז היא מנהגת כל העולמות ב"ע (הקדו"ש מד ע"ד).

¹⁵⁴⁸ אדון ממאי דכתיב אחר כך אדנ"י אל נא תעבור, ומה שאמר הכתוב וירא אליו יהו"ה וכן במה
שפי' בזוהר שם בפסוק והוא יושב פתח האהל, וכן במה שפירשו שם בפסוק מחזה שדי יחזה,
והכתוב מוכיח שלא היה נראה להם שם יהו"ה ממאי דכתיב ושמי ה' לא נודעתי להם, אמנם
הכוונה שהיתה המראה נכללת בשם ה' אבל לא היה מתגלה לו אלא שם אדנ"י, ובזה נתקן מאי
דהוה קשה לן ממרע"ה, אמנם מאי דקשיא לן מיעקב למה נגלה לו בדוגמא עדין קשה כי לא נגלה
לו אפילו בשם אדנ"י (אור יקר).

¹⁵⁴⁹ וענין המצוה גרמה, ואם תאמר ומאי קושיא שהרי כבר נתגלה ליעקב בבית אל, יש לומר דלא
כתיב וירא אלא ויחלום (אור יקר).

<p>אתקשר ולא יתיר ובג"כ בשמא דארון רבון עליה¹⁵⁵⁰</p>	
<p>אבל משה דלא הוה ביה פרודא דכתיב משה משה דלא פסקא טעמא כמה דכתיב אברהם אברהם דפסקא טעמא בנין דהשתא שלים¹⁵⁵¹ מה דלא הוה מקדמת דנא</p>	<p>אבל משה שלא היה בו פרוד, שכתוב "משה משה", שאין טעם מפסיק כמו שכתוב "אברהם אברהם", שמפסיק הטעם, בגלל שכעת שלם מה שלא היה לפני כן.</p>
<p>פרישו אית בנין אברהם דהשתא לאברהם דקדמיתא אבל משה מיד דאתייליד אספקלריאה דנהרא הות עמיה דכתיב וטרא אותו כי טוב הוא וכתוב וירא אלהים את האור כי טוב משה מיד אתקשר בדרגא דיליה¹⁵⁵² ובג"כ משה ולא אפסיק טעמא</p>	<p>יש הפרש בין אברהם הנוכחי לבין אברהם שבתחלה, אבל משה מיד שנולד אספקלריה המאירה היתה עמו, שכתוב "וטררא אותו כי טוב הוא", וכתוב "וירא אלהים את האור כי טוב", מיד נקשר משה בדרגתו, ומשום זה "משה משה" ולא מפסיק הטעם.</p>
<p>וע"ד לגבי דמשה אזעיר גרמיה דכתיב מלאך יי¹⁵⁵³ יעקב קרא ליה בשעתא דהוה סליק מעלמא מלאך מ"ט בנין דבההיא שעתא הוה ירית לה לשלמא משה בחייו יעקב לבתר דסליק מעלמא משה בנופא¹⁵⁵⁴ יעקב ברוחא זכאה חולקא דמשה</p>	<p>ולכן לגבי משה, הקטין את עצמו, שכתוב "מלאך ה'", יעקב קרא לו בשעה שהיה מסתלק מן העולם מלאך, למה, משום שבאותה שעה היה יורש אותה לשלוט משה בחייו. יעקב לאחר שהסתלק מהעולם, משה בגוף יעקב ברוח, אשרי חלקו של משה.</p>
<p>הגואל אותי מכל רע דלא אתקריב¹⁵⁵⁵ לעלמין לגבי סטרא דרע ולא יכיל רע לשלמא ביה יברך את הנערים כדין יעקב הוה מתקן לביתיה¹⁵⁵⁶ כב"ג דאזיל לביתא חדתא ומתקן לה בתקוני ומקשט לה בקשוטוי</p>	<p>"הגואל אותי מכל רע" שלא התקרב לעולמים לצד הרע, ולא יכל הרע לשלוט בו. "יברך את הנערים" אז יעקב היה מתקן את ביתו כאדם שהולך לבית חדש ומתקנו בתקוניו, ומקשטו בקשוטיו.</p>
<p>יברך את הנערים אינון דאשתמודעין¹⁵⁵⁷ אינון דאתפקדן על עלמא לאתמשכא</p>	<p>"יברך את הנערים", אותם הנודעים, אותם שנפקדו על העולם, למשוך</p>

¹⁵⁵⁰ דהיינו באותה שכבר היא על הכרובים, וזה דווקא אחר שנימול כי קודם אפילו זה לא היה משיג. אמנם מרע"ה מיד בחינתה בהיותה עם התפארת בין אבא ואימא אספקלריא המאירה והיינו כי טוב דהיינו בסוד האור (אור יקר).

¹⁵⁵¹ פי' שאמר העקידה נכלל מהגבורות משא"כ קודם העקידה שלא היה כלול מהגבורות ואז לא היה שלים כיון שלא נמתקו הגבו' ע"י החסדים (מ"מ).

¹⁵⁵² פי' בעלמא דדכורא אבל מ"מ בבחי' הזכר בעצמו היה עולה מעט מעט (רח"ו).

¹⁵⁵³ פי' שאברהם לא ראה רק המ' הנקרא אדנ"י, ואע"פי דכתיב וירא אליו ה' הזוהר מפרש ואת ההו"ה היא מ' כי קריאתה אז"ני, אבל למשה שהוא בעלמא דדכורא שהוא זעיר כדי לרמוז שהיא צריכה אליו ומקבלת שמע ממנו, לכך קראה מלאך שהוא גי' הו"ה אדנ"י כנז"ל וז"ש לגביה דמשה וכו' (מ"מ).

¹⁵⁵⁴ כלומר זכה משה בעולם הזה מה שזכה יעקב בעולם הבא (אור יקר).

¹⁵⁵⁵ אפילו קרי לא ראה מימיו, וטעם היותו מזכיר זה כדי לסלק ממנו כל הקליפות שלא יהיה להם חלק במיטתו (אור יקר).

¹⁵⁵⁶ במרכבות שהם למטה ממלכות והם תיקוניה (אור יקר).

¹⁵⁵⁷ הם מטטרון סנדלפון שהם שני הכרובים למטה מהמלכות להנהגת העולם, האחד שר המלאכים והחיות, והשני שר האופנים, והוא סוד עולם היצירה והעשיה כדפירשנו בספ"ר בשער אבי"ע, ועל ידי כל ההנהגה בתחתונים כדפירשנו שם והם יונקים מהמלכות (אור יקר).

<p>מנייהו ברכאן תרין כרובין¹⁵⁵⁸ אינון ויקרא בהם שמי¹⁵⁵⁹ השתא אתקין ביתיה¹⁵⁶⁰ ואיהו אסתלק בדרגיה¹⁵⁶¹ בנין דחבורא ביעקב הוי גופא אתדבק באתר דאצטריך ותרין דרועין בהדיה¹⁵⁶²</p>	<p>מהם ברכות, הם שני הכרובים. "ויקרא בהם שמי", כעת התקין ביתו, והוא התעלה בדרגתו, משום שחבור היה ביעקב, הגוף נדבק במקום שהצטרך, ושתי זרועות איתו.</p>
<p>לבתר דאינון נערים מתברכין כדקא יאות¹⁵⁶³ כדין וידגו לרוב בקרב הארץ ארחא דנונין לאסגאה גו מיין ואי נפקן מגו מיא ליבשתא מיד מתין אלין לאו הכי אלא אינון מן ימא רבא¹⁵⁶⁴ וסניאו דלהון¹⁵⁶⁵ לאפשא ולאסגי בקרב הארץ איהו מה דלית הכי לכל נונין דעלמא</p>	<p>לאחר שאותם נערים מתברכים כראוי, אז "וידגו לרוב בקרב הארץ", דרך הדגים להתרבות בתוך המים, ואם יוצאים מתוך המים ליבשה מיד מתים, אלו לא כך, אלא הם מהים הגדול, וגדולתם להתרבות ולהתגדל בקרב הארץ היא, מה שאין כך בכל הדגים שבעולם.</p>
<p>מה כתיב לעילא ויברך את יוסף ויאמר ולא אשכחן ליה הכא ברכאן דהא לבתר בריך ליה דכתיב בן פורת יוסף אלא כיון דברך לאלין נערים ליוסף בריך דהא לא יכלי לאתברכא אלא מגו יוסף¹⁵⁶⁶ ומגו דאיהו בטמירו¹⁵⁶⁷ ולא אתחזי לאתגלאה כתיב בטמירו ויקרא בהם שמי¹⁵⁶⁸ ושם אבותי¹⁵⁶⁹ (לכסאה עליה) מן האבות מתברכין¹⁵⁷⁰ ולא מאתר אחרא בקרב הארץ דא הוא כסויא¹⁵⁷¹ לחפאה מה דאצטריך</p>	<p>מה כתוב למעלה "ויברך את יוסף ויאמר", ולא מצאנו לו כאן ברכות, שהרי אחר כך ברכו, שכתוב "בן פורת יוסף", אלא כיון שברך את הנערים הללו, ברך את יוסף, שהרי לא יכלו להתברך אלא בגלל יוסף, ומתוך שהוא נסתר ולא נראה בגלוי, כתוב בנסתר, "ויקרא בהם שמי ושם אבותי" (לכסות עליו) מן האבות מתברכים ולא ממקום אחר. "בקרב הארץ", זהו כסוי לכסות מה שצריך.</p>
<p>אתו ונשקוה כמלקדמין אמרו הבו ונברוך אמר איהו אנא אברך דכל מה דשמעתון עד</p>	<p>באו ונשקו אותו כמקדם, אמרו הבה ונברך. אמר הוא, אני אברך שכל מה ששמעתם עד כאן ממני היה, ואקים</p>

¹⁵⁵⁸ נצח והוד (רח"ו), ונל"עד שט"ס וצ"ל מט"ט וסנד"ל כמש"ל וכן מוכח בסמוך שאמר דהא לא כלין לאתברכא אלא מדו יוסף וכן משמע מהפ' עצמו שאמר המלאך וכו' יברך את הנערים משמע שהמ' מברכת אותם שמע מינה שהם מט"ט וסנד"ל ולא נ"ה (מ"מ).

¹⁵⁵⁹ שם י' דהיינו שם יהו"ה בתפארת והיינו גופא (או ריקר).

¹⁵⁶⁰ פי' מ' הנקרא שם (מ"מ).

¹⁵⁶¹ פירוש שנתחבר עם ח"ג שהם אברהם ויצחק אבל מורינו פי' ויקרא בהם שמי הוא שם יעקב שהוא ת"ת, ושם אבותי הם ח"ג ור"ל שחג"ת ישפיעו במ' ומ' מברכת אותם הנערים וז"ש השתא אתקין ביתיה שכיון שהת"ת שהוא שמי נתחבר עם ח"ג זהו תיקון המ' שהיא בין תרין דרועין אחורי הת"ת (מ"מ).

¹⁵⁶² אבותי אברהם ויצחק (רח"ו).

¹⁵⁶³ מפני שעיקר יניקת המלכות הוא בהיותה משולשת בשלשה אבות ואז משפעת בכרובים שהם למטה ממנה רב ברכות (אור יקר).

¹⁵⁶⁴ מהעולם העליון הדק שהוא נכלל בסוד זה הים הגדול ורחב ידים (אור יקר).

¹⁵⁶⁵ כלומר הם פועלים בעולם הגשמי ומושכים בו נשמות ורוחות כנודע (אור יקר).

¹⁵⁶⁶ מהיסוד שאין למלכות שפע מלמעלה אלא על ידי היסוד כדפרשנו בספ"ר בשער אבי"ע (אור יקר).

¹⁵⁶⁷ שאין ראוי לגלות האמה מפני הערלה, שהיה מקומה שם וקרובה לידבק ולימשך ונמצא הזווג העליון מתבלבל, לכך המדה הזאת לעולם מתעלמת בין תרין ירכין וזהו סוד סוככים בכנפיהם על הכפורת כי כפורת הוא יסוד, ובמקום אחר יתבאר יותר (אור יקר).

¹⁵⁶⁸ עי' לעיל הערה 1559, ואולי צריך להיות כאן.

¹⁵⁶⁹ חסד גבורה תרין דרועין (אור יקר).

¹⁵⁷⁰ פי' חג"ת שהזכיר ולא מיוסף כדי לכסות עליו לפי שהוא טמיר, ומכאן משמע קצת כפי' מורינו ממ"ש הזהיר כתיב ויקרא בהם שמי וכו' מן האבות מתברכאן וכו' (מ"מ).

¹⁵⁷¹ בסוד שכסה על אמו מן עשו (רח"ו).

<p>הכא מנאי הוה ואקיים בי טוב עין הוא יבורך קרי ביה יברך מ"ט בגין דנתן מלחמו לדל מלחמא ומיכלא דאורייתא דילי אכלתון</p>	<p>בי "טוב עין הוא יבורך", למה קוראים בו "יבורך", משום שנתן מלחמו לדל, מלחם ואוכל של התורה שלי אכלתם.</p>
<p>א"ר יהודה ברא רחימא דקב"ה הא תנינן בעל הבית בוצע ואורה מברך א"ל לאו אנא בעל הבית¹⁵⁷² ולא אתון אורחין אבל קרא אשכחנא ואקיים ליה דהא אנא טוב עין ודאי בלא שאילו דלכון אמינא עד השתא ולחמא ומיכלא דילי אכלתון</p>	<p>אמר רבי יהודה, בן אהוב של הקדוש ברוך הוא, הרי שנינו בעל הבית בוצע, ואורה מברך. אמר לו איני בעל הבית ואינכם אורחים, אבל מצאתי פסוק ואקיימו, שהרי אני בודאי "טוב עין", בלי שאלותיכם אמרתי עד עתה, ולחם ואוכל שלי אכלתם.</p>
<p>נטל כסא דברכתא ובריך וידוי לא יכלי למסבל כסא¹⁵⁷³ והו מרתתי כד מטא לעל הארץ ועל המזון אמר כוס ישועות אשא ובשם יי אקרא קיימא כסא על תקוניה ואתישב בימיניה¹⁵⁷⁴ ובריך</p>	<p>לקח כוס ברכה וברך, וידוי לא יכלו לסבול את הכוס ורעדו, כשהגיע ל"על הארץ ועל המזון", אמר "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", עמד הכוס על תקונו והתישב בימינו וברך.</p>
<p>לסוף אמר יהא רעוא דלחד מאלין¹⁵⁷⁵ יתמשכון ליה חיינ מגו (נ"א מלכא) אילנא דחיי דכל חיינ ביה תליין וקב"ה יערב ליה¹⁵⁷⁶ וישכח ערב לתתא דיסתכם בערבותיה בהדי מלכא קדישא כיון דבריך אסתים עינוי רנעא חדא לבתר פתח לון אמר חברייא שלום לכון מרבון טב דכל עלמא דיליה הוא תוהו ובכו ובריכו ליה בתו</p>	<p>בסוף אמר, יהי רצון שלאחד מאלה ימשכו לו חיים מתוך (המלך) עץ החיים, שכל החיים תלויים בו, והקדוש ברוך הוא יערב לו, וימצא ערב למטה שיסכים בערבותו אצל המלך הקדוש. כיון שברך, סתם עיניו רגע אחד, ואחר כך פתח אותם. אמר חברים שלום לכם מרבון הטוב, שכל העולם שלו הוא, תמהו ובכו וברכוהו לו ביתו.</p>
<p>ההוא ליליא בצפרא</p>	<p>אותו לילה בבוקר</p>
<p>קפח/א10837</p>	
<p>אקדימו ואזלו כד מטו לגבי ר"ש סחו ליה עובדא תוה ר' שמעון אמר בר סנרא תקיפא איהו ויאות הוא לכך ויתיר ממה דלא חשיב ב"נ בריה דרב המנונא סבא הוא אזדעזע ר' אלעזר אמר עלי למיהך למחוי לההוא בוצינא דדליק</p>	<p>השכימו והלכו, כשהגיעו לרבי שמעון, ספרו לו אותו המעשה. תמה רבי שמעון, אמר בן סלע תקיף הוא, וראוי הוא לכך, ויותר ממה שלא חשוב אדם בנו של רב המנונא סבא הוא. הזדעזע רבי אלעזר ואמר, עלי ללכת לראות אותו נר דולק.</p>

¹⁵⁷² פי' איני מחשיב עצמי ב"ה ואתם אורחים אלא כולנו אחד (מ"מ).

¹⁵⁷³ אין תימא איך היה מברך והוא היה קטן כי אם יודע למי מזמינים סגי וכן הלכה דלא בעי פורח (רח"ו).

¹⁵⁷⁴ בכוונות כתוב שלא היה מורי נוהג כן אלא תיכף מקבלו בב' ידיו (רח"ו), ור"ל תכפף מקבלו בשתי ידיו ואח"כ מיץ יניחנו בימין ולא ימתין עד על הארץ ועל המזון כמ"ש הכא וז"ל הרב בסה"כ נוטל הכוס בימינו ואומר ברכת זימון, ואת"ל מורי ז"ל כי מלשון הינוקא דפי' בלק דף קפ"ז משמע שיאחז הכוס בב' ידיו משיתחיל ברכה שנייה, ואז אתיישב כסא על תקוניה בימינא, אך הוא ז"ל לא היה נוהג כן (מ"מ). ואח"כ מיד יניחנו בימין ולא ימתין עד על הארץ ועל המזון כמ"ש הכא וז"ל הרב בסה"כ נוטל הכוס בימינו ואומר ברכת זמון וא"ל מורי ז"ל כי מלשון הינוקא דפי' בלק דף קפ"ז משמע שיאחז הכוס בב' ידיו מתיתחיל ברכה ב' ואז אתיישב כסא על תקוניה בימינא אך הוא ז"ל לא היה נוהג כן (רח"ו).

¹⁵⁷⁵ הרי רבי יצחק כמ"ש בפרשת ויחי (מ"מ).

¹⁵⁷⁶ מלכות (רח"ו), ומה שכתוב וישכן ערב, הוא ר"ש שערב גם כן הוא עם המלכות לרבי יצחק (מ"מ).

<p>אמר ר' שמעון דא לא סליק בשמא בעלמא דהא מלה עלאה אית ביה¹⁵⁷⁷ ורזא איהו דהא נהירו משיחו דאבוי מנהרא עליה ורזא דא לא מתפשטא בין חברייא</p>	<p>אמר רבי שמעון, זה לא עולה בשם בעולם, שהרי דבר עליון יש בו וסוד הוא, שהרי אור השמן של אביו מאיר עליו, וסוד זה לא מתפשט בין החברים.</p>
<p>ימא דהא הוו חברייא יתבין ומתנגחין¹⁵⁷⁸ אלין באלין והוו תמן ר' אלעזר ור' אבא ור' חייא ור' יוסי ושאר חברייא אמרו הא כתיב אל תצר את מואב¹⁵⁷⁹ ואל תתגר במ מלחמה וגו' בנין רות ונעמה דהוו זמינין לנפקא מנייהו צפורה אתת משה דהות</p>	<p>יום אחד היו החברים יושבים ומתנגחים אלה באלה, והיו שם רבי אלעזר ורבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי ושאר החברים. אמרו הרי כתוב "אל תצר את מואב ואל תתגר במ מלחמה וגו'", בגלל רות ונעמה שהיו עתידיים</p>

¹⁵⁷⁷ נלע"ד שהוא מה שכתבתי לעיל קפו ע"א שהיו בו כל הנר"ן יחד ולא בא אלא לתקן איזה דבר, וגם כי יש עליו אור אביו המשפיע בו ולא צריך לו להשתהות בעוה"ז. ומדקאמר מנהרא עליה, ולא אמר מנהרא ביה, מדקדק מהר"י צמח ז"ל שהיה עליו ניצוץ מאור מקיף דאביו ולא מאור פנימי (רמ"ז).

¹⁵⁷⁸ יש לדקדק למה שינה בכאן בלשון זה, ועוד כיון שהיו שם כל החברים כמ"ש ושאר חברייא, למה פרט את הארבעה אשר נקבו בשמות. ונלע"ד שיובן במ"ש בספרי תלמידי הרב, שכאשר הוא ז"ל היה לומד ההלכה ומפלפל היה יגע ומזיע לשבר כח הקלי'. והענין הוא כי התלמוד ה"ס שכינה בגלות, ולכן עליו נדרש פסוק (איכה ג, ו) במחשכים הושיבני, ואמרו רז"ל מיום שחרב בית המקדש אין לו לקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה, דווקא בזמן החרבן, על כי ירדו הניצוצות לחיצונים וצריך לשבר כח הקלי' בהחליש כח הגוף החומרי שנמשך ממנה כדי להעלות הניצוצות, והוא על דרך גלות מצרים (שמות א, יד) בחומר ובלבנים. ודבר זה מבואר בזהר, ובתיקונים, שבתירוץ הקושיות מסיר ומבדיל הקש והתבן מן החטה שנשארת סולת נקיה, וה"ס אותו הניצוץ שמתוקן ונבדל הקלי' ממנו. ואם ההלכה צריכה יגיעה כל שכן כשיהיה העסק באיזו קושיא בדבר החיצונים, שכאשר תתורץ יתברר ויסתלק איזה ניצוץ מהם, עד שלכן הם מתעוררים נגד העוסקים בעניינם וכמ"ש למטה (רמ"ז).

¹⁵⁷⁹ פשט הקושיא מבוארת. הרמ"ק נתקשה בכאן דמאי רבותא דנעמה משאר נשים נכריות שנשא שלמה, שאעפ"י שגירן מכל מקום נקראו נכריות. ותירץ דודאי דנעמה נתגירה קודם שנשאה שלמה ע"ה. ולא דק, דלא סגי לן בהכי דמקרב אחיך בעינן ואיך מלך רחבעם. אבל האמת הוא שאמה או אפילו אם אמה היא שנתגירה, ונעמה היתה הורתה ולידתה בקדושה ומוותרת זרעה למלוך, וכן מוכח מ"ש לקמן ק"צ א', נעמה בבני עמון ביומי דדוד נפקא, ור"ל שיצאה נשמתה מאותה קליפה, ואמה או אם אמה נישאו לישראל, וכיון שהיתה אביה מישראל הורתה למלכות, וכן כתב הכסף משנה בפ"א ה"ד דהלכות מלכים, ובשם התוס', וכוונת הקושיא היא, דסלקא דעתך דהיא דרות ונעמה, שהגינו על אומתן, הוא על דרך ברא מזכי אבא, דאי כדי שלא תאבדנה, וכמ"ש דוד לאבישי (שמו"ב יט, כג) היום יומת איש בישראל, שהכונה היתה על מרדכי, ואמר דוד שאם אז ימית את שמעי לא יצא מרדכי לעולם, אם כן הרבה דרכים לפניו יתברך שמואל אותם העתידיים להוליד רות ונעמה וכשאר אבות, אלא ודאי שהוא מפני זכות של שתי הבנות. ולפי זה הקשה שגדול זכות ההוה מן העתיד, וקשה ממדין, שזכו לצפורה ויתרו, וגם זכותם בגידול משה. דיתיר אתחזו וכו', שהיה להם זכות היוצאים מהם ושל שלהם כמשה. ותירץ רבי שמעון, שהטעם הוא שגדול כח הקליפה בעוד הניצוץ בלוע בתוכו דהו"ל כנשמה. ואין להקשות דגם משאר האומות יצאו כמה גרים ואעפ"כ לא נצטוו ישראל שלא ללחום עמהם, כי אלו השתי פרידות היו יסוד מלכות בית דוד עד מלך המשיח, וכל עוד שלא זכו ישראל שיצאו מן הקליפה אלו השתי ניצוצות עצומות, היה כח הקליפה חזק לעמוד נגדם. וגם בזה יתיישב קושי דס"ד בתחילה, והוא שלו יתברך הכל גלוי, ואם כן היה יכול להתיר לישראל להלחם עם מואב ועמון, אך יצוה להם שלא להמית אותו האיש או המשפחה שעתידיה להוליד את אלו השתים. אבל הוא מיושב עם הנזכר, כי היתה הנסיבה מחמת חסרון זכות ישראל, וכבר נזכר למעלה קפד ע"ב, ששתי פרידות אלו הן בסוד רחל ולא, ע"ע. וידוע שקודם בנין בית המקדש היתה הנוק' מן החזה ולמטה, שמשם אחיזת מואב, ולכן קדמה רות. וכשנבנה בית המקדש דאז קיימא סיהרא באשלמותא, בכל אורך זעיר, אז מלכה נעמה שהיא מעמון. והמקדש נקרא (מלכ"א ח, יג) בית עולמים, כלומר בית אחד, ונוק' אחת, כלולה משני עולמים רחל ולא. ומפני שדוד הכין לבנין בית המקדש וקבל בכתב צורתו משמואל הנביא, זכה להכניע קלי' ערפה שהיא אחוריים דלאה, לכן בימיו יצאה נפש נעמה לעולם כנזכר לקמן ק"צ א', אבל לא באה לכלל מלכות עד נתקנה מלכות שמים בבנין בית עולמים, באופן שכל עוד שהיו אלו הנשמות עצומות בתוך הקליפות היו נשמה לה, ובהן היתה יכולה לעמוד ולהתקיים בחזקה, מה שאין כן אחר צאתן מתוכה (רמ"ז).

<p>ממדין ויתרו ובנוי דנפקו ממדין דהוו כלהו זכאי קשוט עאכ"ו</p>	<p>לצאת מהם צפורה אשת משה, שהיתה ממדין ויתרו ובנוי שיצאו ממדין, שהיו כולם צדיקי אמת על אחת כמה וכמה.</p>
<p>ותו משה דרביאו ליה במדין ואמר ליה קב"ה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים א"ה משוא פנים אית במלה דיתיר אתחזו בני מדין לשזבא מן מואב אמר ר' שמעון לא דמי מאן דזמין¹⁵⁸⁰ למלקט תאני למאן דכבר לקיט לון</p>	<p>ועוד משה שגדלוהו במדין, ואמר לו הקדוש ברוך הוא, "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים", אם כך משוא פנים יש בדבר, שיותר ראויים בני מדין להינצל ממואב. אמר רבי שמעון לא דומה מי שעתיד ללקוט תאנים למי שכבר לקט אותן.</p>
<p>א"ל רבי אלעזר¹⁵⁸¹ אע"ג דכבר לקיט לון שבחא איהו א"ל מאן דלא לקט תאני¹⁵⁸² נטיר תאנה תדיר דלא יהא בה פגם בגין תאני דזמינת לאייתאה כיון דלקיט תאני שביק לה לתאנה ותו לא נטיר לה</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר, אף על גב שכבר לקט להם שבח, הוא אמר לו, מי שלא לקט תאנים שומר את התאנה תמיד, שלא יהיה בה פגם בשביל התאנים שעתידה להביא. כיון שלקט תאנים, עוזב את התאנה ויותר לא שומר אותה.</p>
<p>כך מואב דזמינא לאייתאה אינון תאני נטר ליה קב"ה דכתיב אל תצר את מואב מדין דקא יהיבת תאני ואלהישו לון כתיב צרור את המדינים דהא מכאן ולהלאה תאנה דא לא זמינת לאייתאה פירין ובג"כ אתחזיית ליקידת אשא פתח ואמר ויאמר מואב אל זקני מדין וגו' מואב אינון שארי¹⁵⁸³ ובגין אינון תאני דזמין מואב לאפקא לעלמא אשתויבו מעונשא</p>	<p>כך מואב, שעתידה להביא אותן תאנים, שמר אותו הקדוש ברוך הוא שכתוב "אל תצר את מואב מדין" שנתן כבר תאנים, ולקטו אותן. כתוב "צרור את המדינים", שהרי מכאן והלאה תאנה זו לא עתידה להביא פירות, ומשום זה ראוייה לשרפת אש. פתח ואמר "ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'", מואב הם מותרים, ומשום אותן תאנים שעתיד מואב להוציא לעולם</p>

¹⁵⁸⁰ ודמי ענין זה דוקא ללקט התאנים יותר מפרי אחר, מפני שהתאנים מתלקטים אחד אחד ולא כולם יחד כדתנן בפ"א מ"ד דפאה, ולקיטתו כאחת, לאפוקי תאנים. וכן הוא הדרך בלקיטת הניצוצות מעט מעט היום אחד ולמחר אחר (רמ"ז).

¹⁵⁸¹ מכל מקום שבחא איהו, ונראה שר"ל שאף שיצאו ניצוצות הקדושה הנזכרים מקליפת מדין נראה שנשאר איהו רשימו של הקדושה שמשביחה ומרויחה (רמ"ז).

¹⁵⁸² כונת רבי שמעון, להוציא את רבי אלעזר מאותה סברא, והענין דדוקא כשאר הקדושה שורה במקום מוכן לו כמו שהוא שריית שכינה בבית המקדש, אז נשאר קדושה לעתיד לבוא, וכן הנשמה בגוף אחרי פטירתה נשאר בגוף הבלא דגרמי, וכן בכל מקום כיוצא בזה נותר הרושם, אבל הניצוצות הנופלות בעוון האדם וגולות חוץ למקומם ואין להם התייחסות ושום שייכות עם החיצונים והם שם בעל כרחם וצריכות להשגחה פרטית מאת ה', עליהם שלא ישלוט בהם כח הרע, והוא דוגמת המיחל ללקוט תאנים מתאנתו ששומרה מכל רע, וכן יש אור ההשגחה על הקלי' כל עוד שיש בה הניצוצות לקיימם שם, אבל כשכבר יצאו הניצוצות מסתלק הכל כאשר לכל עיקר ורושם, כי נסתלקה שמירת השפע המושפע על הניצוצות ולא נשאר כי אם בבחינת הנהירו דקיק המוגבל לחיות החיצונים, ולכן כשמרבים לפשוע מתמלאה סאתם רק מן הרע, והקדושה פורחת אפילו הנהירו דקיק ונשארו רק סגיגים וקיא צואה. וזהו רמז ר"ת צ'רור א"ת ה'מדינים, ולכן בחרו להם בבעל פעור, והסודות כמוסים ליודעיהם (רמ"ז).

¹⁵⁸³ נראה דדייק עוד אומרו אל זקני מדין, שלא הזכיר זקנים במואב, לפי שדוקא של מדין היו בחינת זקנים קרובים למות ושגבר בהם חלק הרע ממלכין קדמאין, אבל מואב היה בבחרותו וקיומו בעבור הניצוצות הנזכרים, ולכן גם שמואב התחיל בעבירה ניצול בשבילם. ובדרך רמז זה יכון אומרו פתח ואמר, והזכרת הפסוק, לרמז לרמז שדייקתי, דאי לא תימא הכי היה די שיאמר הענין בדרך כלל, מואב שארו וכו', ולא להקדים פתיחה חדשה, ודוק אומרו לאפקא לעלמא, ללמד ענין אמיתי שלא בשביל כל צדיק העתיד לצאת ימלט מולידו וכל שכן עמו, שהרי אין לך אומה

<p>רבי אלעזר בעא למיחמי לר' יוסי בר' שמעון בן לקוניא חמוי והוון אזלי ר' אבא ור' יוסי (ד"א ל"ג ור' חייא) בהדיה אזלו בארחה והוון אמרי מלי דאורייתא כל ההוא ארחה</p>	<p>נצלו מעונש. רבי אלעזר רצה לראות את רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמיו, והיו הולכים רבי אבא ורבי יוסי (ורבי חייא) איתו, הלכו בדרך והיו אומרים דברי תורה כל אותו הדרך.</p>
<p>א"ר אבא מאי דכתיב ויאמר יי אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו' וכתוב וקרבת מול בני עמון וגו' מלה דא כמלה דא מה הפרש בין דא לדא</p>	<p>אמר רבי אבא מה שכתוב "ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה וגו'", וכתוב "וקרבת מול בני עמון וגו'" דבר זה כדבר זה, מה הבדל בין זה לזה.</p>
<p>אלא אתחזי דשקולי הוון ותנינן כד הוון מקרבי לגבי בני מואב הוון ישראל אתחזיין לגבייהו בכל מאני קרבא (ולא ס"א ל"ג) כדבעו אתגרין בהו ולגבי בני עמון הוון ישראל מתעטפי בעטופיהו ולא אתחזי מאני קרבא כלל וקראי מוכחן בשקולא דא כדא</p>	<p>אלא נראה ששקולים היו, ושנינו כשהיו מתקרבים לבני מואב, היו ישראל נראים נגדם בכל כלי קרב (ולא) כשרצו להתגרות בהם, ולגבי בני עמון היו ישראל מעוטפים בעטופיהם ולא נראו כלל כלי קרב, והפסוקים מוכיחים בשקול זה כזה.</p>
<p>אמר ר' אלעזר ודאי הכי הוא¹⁵⁸⁴ ותנינן דדא דהות חציפא ואמרת מואב דכתיב ותקרא את שמו מואב אתחזון ישראל חציפו לגבייהו כמה דאיהי הות חציפא דאמרת מואב מאב הוה ברא דא אבל זערתא דאמרת בן עמי וכסיאת ארחה ישראל הוון מכסיין ארחהו לגבייהו מעטפי עטופא בטלית ואתחזון קמייהו כאחין ממש והא אוקמוה</p>	<p>אמר רבי אלעזר ודאי כך הוא, ושנינו שזו שהיתה חוצפה, ואמרה מואב שכתוב "ותקרא את שמו מואב", נראו ישראל חצופים אליהם, כמו שהיא היתה חצופה שאמרה מואב, מאב היה בן זה. אבל הקטנה שאמרה בן עמי, וכסתה דרכיה, ישראל היו מכסים דרכיהם אליהם, מעוטפים עטוף הטלית ונראים לפנייהם כאחים ממש, וכך פרשוה.</p>
<p>עד דהוון אזלי אדכר ר' אלעזר מהאי ינוקא סמו מארחה ג' פרסי ומטו להתם אתארחו בההוא ביתא עאלו ואשכחו לההוא ינוקא דהוה יתיב ומתקנין פתורא קמיה כיון דחמא לון קריב גבייהו</p>	<p>עד שהיו הולכים, נזכר רבי אלעזר בתינוק זה, סטו מהדרך שלש פרסאות והגיעו לשם, התארחו באותו בית, נכנסו ומצאו את אותו תינוק שהיה יושב, ומתקנים לפניו שלחן. כיון שראה אותם, התקרב אליהם.</p>
<p>א"ל עולו חסידי קדישין עולו שתילין דעלמא אינון דעילא ותתא משבחין לון אינון דאפי' נוני ימא רבא נפקין ביבשתא לגבייהו¹⁵⁸⁵</p>	<p>אמר להם, הכנסו חסידים קדושים, הכנסו שתילי העולם, אותם שמשבחים אותם למעלה ולמטה, אותם שאפילו הדגים שבים הגדול יוצאים אליהם ליבשה.</p>
<p>אתא ר' אלעזר ונשקיה ברישיה הדר כמלקדמין ונשקיה בפומיה א"ר אלעזר</p>	<p>בא רבי אלעזר ונשקו בראשו, חזר כמקדם ונשקו בפיו. אמר רבי אלעזר</p>

שלא יש בקליפתה ניצוץ קדושה קפא), וה"ס גירי הצדק. אלא הענין בניצוץ שיוציא תולדה כוללת להיטיב לכללות העולם וכרות ונעמה (רמ"ז). {יש עוד הרבה 242}

¹⁵⁸⁴ איני יודע מה תירץ והיכי מוכחי קראי (רח"ו).

¹⁵⁸⁵ כל דאתיין מדרגיה כמו ר"ה סבא, מניחין אותו העולם שהוא ימא ואזלין לזה העולם אחר חדושי תורה, וכמ"ש בפ' בלק (קפח ע"ב) אינון דאפי' נוני ימא רבא נפקין ביבשתא לגבייהו כו', אר"א נשיקה קדמאה על נונין כו', וז"ש ברא דנונא כו' שהוא ניצוץ מרע"ה (בהגר"א על תיקו"ב מב ע"ג).

<p>נשיקה קדמאה על נונין דשבקין מיא ואזלין ביבשתא ונשיקה תניינא על ביעין דנונא דעברו איבא טבא בעלמא אמר ההוא ינוקא בריהא דלבושייכו חמינא דעמון ומואב מתגרן בכו היך אשתזבתון מנייהו מאני קרבא לא הוו בידייכו ואי לאו לרחצנו תהכון בלא דחילו</p>	<p>נשיקה ראשונה על הדגים שעזבו את המים, והלכו ליבשה, ונשיקה שניה על ביצי הדגים שעשו פרי טוב בעולם. אמר אותו תינוק, בריח לבושכם ראיתי שעמון ומואב מתגרים בכם, איך נצלתם מהם, כלי קרב לא היו בידיכם, ואם לא לבטחה תלכו בלי פחד.</p>
<p>קפח/ב</p>	
<p>תווהו ר' אלעזר ור' אבא והברייא אמר רבי אבא זכאה ארחא דא וזכאה חולקנא דזכינא למיהמי דא אתקיננו פתורא כמלקדמין</p>	<p>תמהו רבי אלעזר ורבי אבא והחברים, אמר רבי אבא אשרי הדרך הזו ואשרי חלקנו שזכינו לראות את זה, התקיננו שלחן כמקדם.</p>
<p>אמר הכימין קדישין תבעו נהמא דתפנוקי בלא קרבא (ס"א או נהמא דקרבא ופתורא דמאני קרבא) ופתורא דמאני קרבא או נהמא דקרבא או תבעון לברכא למלכא בכל מאני קרבא דהא פתורא לא אסתליק בלא קרבא</p>	<p>אמר חכמים קדושים, תרצו לחם תפנוקים ללא קרב (או לחם קרב ושלחן של כלי קרב) ושלחן של כלי קרב או לחם קרב או תרצו לברך למלך בכל כלי הקרב, שהרי השלחן לא עולה בלי קרב.</p>
<p>אמר ר' אלעזר ברא רהימא חביבא קדישא הכי בעינן בכל הני זיני קרבא אשתדלנא בהו וידעינן לאנחא בחרבא¹⁵⁸⁶ ובקשתא וברומחא ובאבנין דקירטא ואנת רביא עד לא חמית היך מניחין קרבא גוברין תקיפין דעלמא</p>	<p>אמר רבי אלעזר, בן אהוב, חביב קדוש, כך אנו רוצים בכל המינים של הקרב האלה השתדלנו בהם, ויודעים אנו לערוך בחרב ובקשת וברומח ובאבני הקלע, ואתה תינוק עוד לא ראית איך עורכים קרב גברים חזקים של העולם.</p>
<p>חדי ההוא ינוקא אמר ודאי לא חמינא אבל כתיב אל יתהלל חוגר כמפתח¹⁵⁸⁷ אתקיננו פתורא בנהמא ובכל מה דאצטריך א"ר אלעזר כמה חדו אית בלבאי ברביא דא וכמה חדושין יתחדשון על פתורא דא וע"ד אמרית דידענא דוגי פעמוני רוחא קדישא הוו אזלין ביה</p>	<p>שמח אותו תינוק, אמר ודאי שלא ראיתי, אבל כתוב "אל יתהלל חוגר כמפתח", התקיננו שלחן בלחם, ובכל מה שצריך. אמר רבי אלעזר כמה שמחה יש בלבי בתינוק זה, וכמה חדושים יתחדשו על שלחן זה, ולכן אמרתי שידעתי שזוג פעמוני רוח הקודש היו הולכים בה.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא מאן דבעי לנהמא על פום חרבא ייכול חדי ר' אלעזר אהדר וקריב ינוקא לנביה א"ל בנין דשבחת גרמך אית לך למינח קרבא בקדמיתא ואנא אמרית בקדמיתא דקרבא ליהוי בתר אכילה אבל השתא מאן דבעי סולתא תולה (נ"א ייתי)</p>	<p>אמר אותו תינוק, מי שרוצה לחם על פי החרב יאכל. שמח רבי אלעזר חזר וקרב התינוק אליו, אמר לו משום ששבחת עצמך, אתה יש לך ללחום קרב בתחלה, ואני אמרתי בתחלה, שהקרב יהיה אחרי האכילה. אבל כעת מי שרוצה סולת, תולה (יביא) כלי</p>

¹⁵⁸⁶ כתיב בס' אור ישראל, חר"ב גי' רי"ו כמ"ש הרב ז"ל בפ' וחרב פיפיות בידם והיינו בחרבא, וברומחא הם רמ"ח תיבין דק"ש עם ו' פעמים אלהים שהם מוחין דקטנות דאז"א כמ"ש הרב בכוונת ק"ש. ובקשתא הוא יסוד בסוד זרע יורה כחץ, ובאבנין וכו' פ' כדאיתא בפ' שופטים לדון סמא"ל באבן דאיהי יר"ד ובה' אצבען דיד דאינון ה' ובקנה דדרוע' דאיהו ו' ובכתף דתמן ה' ולכן אמר לקמן הא ידענא דחילא דדרועא דילך אתחלש (מ"מ).

¹⁵⁸⁷ שכבר נלחם ונצח ורוחמו שכבר נצח לר' יהודה ורבי יצחק לעיל שהם חבירים לר"א ורבי אבא וז"ש אל תתהללו אתם שחוגרים כדי להלחם עמו כמו אני שמפתח (מ"מ).

<p>מאני קרבא בידוי אמר ר' אלעזר לך יאות לאחזאה מאינון מאני קרבא דילך</p>	<p>הקרב בידוי, אמר רבי אלעזר לך ראוי להראות מאותם כלי הקרב שלך.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא ואמר והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' קרא דא על עומר התנופה אתמר¹⁵⁸⁸ מאי תנופה אי בנין דאניף¹⁵⁸⁹ ליה כהנא לעילא איהי תנופה מאי אכפת לן אי אניף¹⁵⁹⁰ אי מאיך אלא ודאי אצטריך לארמא לה לעילא¹⁵⁹¹ והיינו תרומה ואע"ג¹⁵⁹² דדרשינן תרי ממאה והכי הוא אבל תנופה מאי (ס"א דא) הוא ארמותא</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", פסוק זה נאמר על עומר התנופה, מהו "תנופה", אם בגלל שהניפה הכהן למעלה, היא תנופה, מה אכפת לנו אם הניף אם הנמיך. אלא ודאי צריך להרימה למעלה, והיינו תרומה. ואף על גב שדרשנו שנים ממאה, וכך זה, אבל תנופה מהי (זו) הרמה.</p>
<p>ורוא דחכמתא הכא אי חסידי קדישין מארי דרומחין לא שמשותן לר' שמעיה חסידא דאי לאו תנדעון תנופה מאי היא חטה מאי היא שיעורה מאי היא תנופה דקאמרינן היינו תנ"ו פ"ה ורוא דיליה תנו כבוד¹⁵⁹³ ליי' אלהיכם דהא פה (עלאה) היינו כבוד דבעינן למיהב ליה לקב"ה וע"ד אבעי לן לארמא לעילא לאחזאה (ס"א דלית אינון יהבין אלא להאי פה¹⁵⁹⁴) דליה אנן יהבין להאי פה דלית שבחא למלכא עלאה אלא כד ישראל מתקני ליה להאי כבוד ויהבי ליה למלכא כבוד ודא הוא תנו פה תנו כבוד וארמא איהו ודאי</p>	<p>וסוד חכמה כאן, אי חסידים קדושים בעלי רומחים, לא שמשתם את רבי שמעיה החסיד, שאם לא תדעו מהי תנופה מהי חטה מהי שיעורה. תנופה שאמרנו היינו תנ"ו פ"ה, וסוד שלו "תנו כבוד לה' אלהיכם" שהרי פה (עליון) היינו כבוד שרוצים לתת לקדוש ברוך הוא, ולכן צריכים להרים למעלה, להראות (שאינם נותנים אלא לפה הזה) שאנו נותנים לו ל"פה" הזה, שאין שבח למלך העליון אלא כשישראל מתקנים לו לכבוד הזה, ונותנים כבוד למלך, וזהו תנו פה, תנו כבוד והרמה היא בודאי.</p>
<p>קרא דשרינן ביה והיה באכלכם מלחם הארץ וכי לחם הארץ שיעורה¹⁵⁹⁵ איהו לאו הכי ואנן שיעורה מקרבינן בנין דשיעורה קדמאה לשאר נהמא דעלמא שיעורה איהו</p>	<p>הפסוק שהתחלנו [בו] "והיה באכלכם מלחם הארץ", וכי לחם הארץ היא, שיעורה לא כך, ואנו מקריבים שיעורה, משום ששיעורה קדמה לשאר הלחם שבעולם, שיעורה הוא (שעור ה"א</p>

¹⁵⁸⁸ צ"ע דהאי קרא בחלה כתיב ואיך דריש ליה בעומר התנופה (רח"ו), ונלע"ד דמיתורא קדריס דכיון דכתיב לבתר מראשית עריסותיכם חלה וכו', למה כתיב ברישא והיה באכלכם וכו', לכך דריש ליה על עמר התנופה באם אינו ענין וכו' (מ"מ).

¹⁵⁸⁹ אין מלת תנופה מורה זה מפני כי עיקר התנופה היה להרים אותה למעלה וממלת תנופה לא נפקא לן מידיף מפני כי מלת תנופה אינו מורה לא להרים ולא להשפיל (אור יקר).

¹⁵⁹⁰ כי מלת תנופה אינו מוכיח לזה דבר, ולומר דאין הכי נמי שלא היה צריך (אור יקר). ר"ל כבר ידענו הדין מפ' והניף וא"כ מאי קמ"ל ותירץ שבא לרמוז שיעלו השכינה למעלה כמ"ש בסמוך תנופה (רח"ו).

¹⁵⁹¹ וענין זה אינו מוכרח ממלת תנופה אלא ממלת תרומה שהוא לשון הגבהה (אור יקר). פי' להרוס השכינה למעלה וז"ש והיינו תרומה (מ"מ).

¹⁵⁹² ר"ל אעפ"י דדרשינן תרי ממאה מ"מ עיקר מלת תרומה ותנופה היינו להרים השכינה וכדמסיק וז"ש תרימו תרומה לה' שתרומוה למעלה, ולגלות ג"כ על מלת תנופה שהיא תנופה (מ"מ).

¹⁵⁹³ פי' מ' הנק' כבוד תחברו אותה עם זעיר (מ"מ).

¹⁵⁹⁴ פי' שאין מחברים עם זעיר אלא השכינה הנק' פה ולא הס"א כמ"ש בפ' תרומה בייחוד ק"ש (מ"מ).

¹⁵⁹⁵ פי' שהמלכות לחמה העיקרי הם ה' חסדים שמתכוננים אותה בסוד והוכן בחסד כסא, וא"כ היכי קארי לשיעורה שהיא ה' גבורות לחם הארץ, ותירץ בגין דשיעורה קדמאה וכו' שר"ל שהגבורות מהם נבנית תחלה ואח"כ החסדים לכך קראם לחם הארץ (מ"מ).

<p>(ס"א שעירו ה"א דהא אתר) שעורה דה"א¹⁵⁹⁶ אתר ידיע הוא בשיעורא דה"א (ס"א חטא בה"א נקודה וכו') חטה נקודה באמצעיתא דלית חולקא לסטרא אחרא דחובא תמן (אלא) חטה ברתא דמתחטאה לקמי אבוה ועבד לה רעותא ומה חטה¹⁵⁹⁷ כללא דכ"ב אתון</p>	<p>שהרי מקום) שעורה של ה"א מקום ידוע הוא, בשעור של ה"א (חטה בה"א נקודה וכו'). חטה נקודה באמצע, שאין חלק לצד האחר שחטא שם, (אלא) חטה בת שמתחטאת לפני אביה ועושה רצונה, ומה חטה כלל עשרים ושתים אותיות.</p>
<p>א"ר אלעזר אע"ג דהוה לן למשמע¹⁵⁹⁸ הכא אית לן למימר ולדרכא קשתא אמר ההוא ינוקא הא מגנא לקבל גירא אמר רבי אלעזר ודאי חטה הכי קרינן לה אבל חמינן בשבטים כלהו דלית בהו ח"ט ובה אית ח"ט וקרינן חטה</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אף על גב שהיה לנו לשמוע, כאן יש לנו לומר, ולדרך קשת אמר אותו תינוק, הרי מגן מול החץ. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה כך קוראים לה, אבל ראינו בשבטים כולם אין בהם ח"ט, ובה יש ח"ט, וקוראים חטה.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח"ט שריא סמיך לה בהו בשבטין לא הוו אתון אלין דקא אתו מסטרא דקדושה דלעילא אבל לגבה שריא¹⁵⁹⁹ ואי בעית לאפקא חרבא ותימא אמאי נקטת אתון אלין היא ברתא אלא אי תנדע חובא דאדם הראשון דאמרו חט"ה הוה תנדע הא ואילנא דא כד נצח כלא סטרא דטוב נקיט לכל סטרא אחרא וכפייא ליה</p>	<p>אמר אותו תינוק, ודאי כך זה, שהרי ח"ט חונה סמוך לה, בשבטים אין האותיות האלו, שהרי באו מצד קדושה העליונה, אבל שורה אליה. ואם תרצה להוציא חרב ותאמר למה נקטה אותיות אלו, הבת הזו, אלא אם תדע חטא אדם הראשון, שאמרו חטה היה, תדע זה, ועץ זה כשנצח הכל, צד הטוב נקט לכל הצד האחר וכופף אותו.</p>
<p>חברייא קדמאי פרישו מלה דא ושרו לה מרחיק חטה סתם¹⁶⁰⁰ אתו בתראי ואמרו חטה ממש אתא ישעיה ופריש לה דכתיב וממחיתה כי לא תקרב אליך וע"כ נקודה באמצעיתא¹⁶⁰¹ דלא יהא חטאה דאלו</p>	<p>החברים הראשונים פרשו דבר זה, ושמו אותה מרחוק. חטה סתם באו אחרונים, ואמרו חטה ממש. בא ישעיה ופרשה, שכתוב "וממחיתה כי לא תקרב אליך", ולכן נקודה באמצע</p>

¹⁵⁹⁶ איהו שיעור ה' - פי' שעורה הם ה' גבו' ומהם נבנית המ' ה' (מ"מ).

¹⁵⁹⁷ פי' הם החסדים כמ"ש הרב ז"ל בדרוש שבועות והכ"ב אתון הם החסדים (מ"מ).

¹⁵⁹⁸ דע כי חטה ושעורה שניהם במלכות וכמ"ש"ה ארץ חטה ושעורה כו' והענין הוא כי אין דבר בכל הנבראים שלא נברא באלו הכ"ב אותיות שניהם במלכות אשר מהם נוצרה ונאצלה הם הנקראים חטה בגמטריא כ"ב (שער המצו' במצות שתי הלחם) והחמשה אותיות דמנצפ"ך הכפולות אשר בה הם הנקראים שעורה לפי שאותיות מנצפ"ך הם כפולות כנודע והם בגמטריא עם עשר הכללים תק"ע והעשר אותיות שהם עשר הגבורות עצמן הרי תק"ף כמנין שעורה והנה אלו החמש גבורות דמנצפ"ך הם העושים פרצו' המלכות ולכן אלו מקדימות לבא בעולם. כמ"ש בגין דשערה קדמא לשאר נהמא בעלמא כו' כי על ידי החמשה גבורות האלו נתחלת בנין פרצוף המלכות ותיקונה ועל ידם נגמר פרצופה כנודע. וגם זהו סוד מ"ש בפי' אמור דצ"ו ע"א בר"מ כי מנחת שעורים שמקריבין בפסח הוא כדוגמת מנחת הסוטה שהיתה של שעורים כו' ומסטרא אחרא אשת זנונים כד ארח בה ערקת כו' והטעם הוא כי להיות השעורה בחינת ה"ג המכלים את הכל ערקת (שער מאמרי רשב"י).

¹⁵⁹⁹ כשושנה בין החוחים (רח"ו).

¹⁶⁰⁰ לשון חטא (רח"ו).

¹⁶⁰¹ פי' יש דגש באמצע ט' של חטה דאל"כ היו חוטפים החל"ת בקריאה והיה נשמע כמו חטאה אבל כשיש דגש ר"ל כמו חטטה ולא חטה כן שמעתי ממורי זלה"ה (רח"ו), ולפי' אתי שפיר שקדמאי שאמרו שחטה סתם הוא לשון חטא שעדיין לא נפרדה הקליפה. ובתראי שאמרו חטה ממש בדגש רמזו לנו שנפרדה הקליפה ונשברה, וזהו שפי' ישעיה וממחיתה וכו' שנשברה ס"א וז"ש בסמוך חבירו לס"א ברירו דילה ר"ל שנשברה הקליפה, והקדושה נשארה לבדה: בח"י דף ח' וז"ל וכמ"ש בזוהר בפי' בלק כי מוץ ותבן הם ב' קליפי' ולכן מלת חטה בה אותיות ח"ט שהם מורים על

<p>נקודה לא הוי חטאה להוי וחלופא בין ט' לת' תבירו לסטרא אחרא ברירו (ס"א דילה) דמלה</p>	<p>שלא תהיה חטאה, שאלו לא היתה נקודה תהיה חטאה, וחלוף בין ט' לת', שברו את הצד האחר ברור (שלה) של הדבר.</p>
<p>אתון חברייא דלא שמשותן לר' קפט/א</p>	<p>אתם החברים שלא שמשתם את רבי</p>
<p>שמעיה חסידא אמרין דבחמשת זיני דגן לא אית חולקא לסטר אחרא ולא הכי דהא כל מה דאתבלי בארעא לסטר אחרא אית ביה חולקא ומאן חולקא אית ליה מוץ דתדפנו רוח דכתיב לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח¹⁶⁰² ודא הוא רוחא דקדושא וכתיב כי רוח עברה בו ואיננו וגו' בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרין דעלמא דלא ישתכח דא בנוקבא</p>	<p>שמעיה החסיד, אומרים שבחמשת מיני דגן אין חלק לצד האחר, ולא כך, שהרי כל מה שנבְּלָה בארץ, יש בו חלק לצד האחר, ומהו חלקו יש לו, מוץ, שתדפנו רוח, שכתוב "לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח", וזוהי רוח של קדושה, וכתוב "כי רוח עברה בו ואיננו וגו'", משום שרוח הקודש מפזרתו בכל צדדי העולם, שלא ימצא זה בנקבה.</p>
<p>דכורא מאי הוא תבן ומוץ ותבן כחדא אזלין ועל דא פטור ממעשר דלית בהו חולקא בקדושה ה' דגן בנקיו (רדגן) בלא תבן ומוץ ח"ט דכר ונוקבא מוץ ותבן ה בנקיו דדגן וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה דכלא איהו ברזא ובמלה דחטה¹⁶⁰³ (ס"א) בקודשא ה' נקיו דדגן בלא תבן ומוץ וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו וכלא איהו ברזא דחטה) תווה ר"א ותווהו חברייא א"ר אלעזר ודאי הכי הוא</p>	<p>הזכר מהו, תבן. ומוץ ותבן הולכים כאחד, ולכן פטור ממעשר שאין בו חלק בקדושה. ה' דגן בנקיון (של דגן) בלי תבן ומוץ, ח"ט, זכר ונקבה, מוץ ותבן. ה' בנקיון הדגן, ולכן שלמות העץ הוא חטה, והעץ שחטא בו אדם הראשון היה חטה, שהכל הוא בסוד. ובדבר חטה (בקדושה ה' נקיון הדגן בלי תבן ומוץ, ועל זה שלמות האילן הוא חטה, והכל הוא בסוד החטה) תמה רבי אלעזר ותמהו החברים, אמר רבי אלעזר ודאי כך זה.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא הכי הוא ודאי קרא דשרינן ביה דהא שעורה אקדים¹⁶⁰⁴ למיתי</p>	<p>אמר אותו תינוק, כך זה בודאי, הפסוק שרויים בו, שהרי שעורה</p>

הס"א הנדבקת בה' שבסופה כי מפני כן לא היו ב' אותיות אלו בשבטים לפי שהיו שבטי יה. וכשמפירי מוץ ותבן שהם ב' קליפות, מן החטה שהיא הקדושה בזה גורם פירוד לס"טא שהם ז' מוץ ותבן הנדבקים בחטה, ובדף ט' כתב וז"ל הזוהר משפטים דף ק"ד ע"ב אומרו כי צריך לברר את החטים מכל פסולת ועד דיתברר לא שרייא י"ד על ה' ואינו מתקיים כי ידו תל כס יה, ר"ל מ"ד בניסן צריך שיהיה הכנה לחיבור שם י"ה וזה ימצא ע"י הבירור (מ"מ).

¹⁶⁰² כל העון והרע הנה הוא יתבטל מכל וכל, ועל זה הוא כל עיקר האש של גיהנם, לשרוף ולכלה את הרע וכל הטומאה והזוהמא כולה, וכן יתבטל האדם בליעל כולו וכן כל תולדותיו. [ע' תיקונים ריש תיקון כ"ד (עז ע"א) ובזוהר (פ' בלק קפט ע"א) ובדברינו לעיל ענף ד'], כי עליהם נאמר (תהלים צב י) כי הנה אויבך יאבדו, שהם יאבדו ויכלו בכליון גמור, וליהט אותם היום הבא אשר לא יעזוב להם שורש וענף (שם). כי הם כולם יתבטלו מכל וכל. אמנם זה יהיה רק אחר שיברר מהם כל הניצוצי קדושה שנתערב בהם, וישארו ריק מכל וכל, אז יתקיים עליהם מ"ש (מלאכי ג יט) והיו כל זדים וכל עושי רשעה קש וליהט אותם היום הבא כו' (דע"ה ח"ב עז ע"א).

¹⁶⁰³ ור"ל דחט של חטה הם רומזים לחוץ ותבן שהם נוקבא ודכורא דקליפה, אבל ה' בלא חטאה מורה על המ' לבדה ונפרדה הקליפה ממנה, ואע"פ שאמר לעיל שחטה בדגש ברירו מסטרא אחרא יש לומר דמ"ש הכא שחטה היא כמוץ ותבן כלולים בה, דהיינו אילן שלם בקליפתו היינו מטה בלא דגש, אבל חטה בדגש ברירו מס"א (מ"מ).

¹⁶⁰⁴ נוקבא דז"א בבחי' דינין שבה שהם ב"פ מנצפ"ך גימ' שער"ה (רח"ו). [עי' ש"נ שמציין לשער מאמרי רשב"י הובא לעיל קפח ע"ב].

<p>לעלמא¹⁶⁰⁵ ואיהו מתתקן למיכלא דבעירא סתם¹⁶⁰⁶ איהו רזא דאלף הרים¹⁶⁰⁷ דמגדלין בכל יומא והיא אכלה לון¹⁶⁰⁸ ואקרי לחם תרומה מיכלא דההוא תרומה¹⁶⁰⁹ (ס"א ואתקצר) ואתקריב בליליא דהא כתיב ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא</p>	<p>קדמה לבא לעולם, והיא מתוקנת למאכל, בהמה סתם היא סוד אלף הרים שמגדלים בכל יום, והיא אוכלת אותם ונקראת לחם תרומה, אוכל של אותה תרומה, (ונקצרת) ונקרבת בלילה, שהרי כתוב "ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא".</p>
<p>מן הקדשים דא תרומה מן הקדשים ולא קדשים דהא קדש סתם לא אקרי תרומה דחומר בקדש מבתרומה תנן ארעא קדישא ברשו דקב"ה הות ורשו אהרא לא עאל תמן היך אבדיקת ארעא אי קיימת במהימנותא ולא אתחברת ברשו אהרא בקריבו דתרומה דא דשעורים¹⁶¹⁰ כנוונא דרזא דסוטה¹⁶¹¹</p>	<p>"מן הקדשים" זו תרומה, מן הקדשים ולא קדשים, שהרי קדש סתם לא נקרא תרומה, שחומר בקודש מבתרומה למדנו. ארץ הקדושה ברשות הקדוש ברוך הוא היתה, ורשות אחרת לא נכנסה לשם, איך נבדקת הארץ אם עומדת באמונה ולא התחברה ברשות אחרת, בהקרבת תרומה זו של שעורים, כדוגמת סוד הסוטה.</p>
<p>א"ר אבא ודאי שננא דחרבא לנבך אמר ההוא ינוקא ודאי אתקפנא במגן וצינה לאגנא מניה א"ר אבא ארעא קדישא לית בה רשו אהרא ולא עאל תמן מוין ותבן ממאן הוו</p>	<p>אמר רבי אבא, ודאי שנינות החרב אליך. אמר אותו תינוק, ודאי התחזקתי במגן וצינה להתגונן ממנו. אמר רבי אבא בארץ הקדושה אין רשות אחרת ולא נכנסת לשם, מוין ותבן ממה היו.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא ואמר ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו' וכתוב ויאמר להם אלהים פרו ורבו¹⁶¹² וכי אי לאו דאתא נחש על חוה לא יעביד תולדין לעלמא או אי לא האבו ישראל בעובדא דעגלא לא יעבדון תולדין אלא ודאי אי לא ייתי נחש על חוה תולדין יעביד אדם מיד ודאי דהא גזרה אתגזר מיד</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו'", וכתוב "ויאמר להם אלהים פרו ורבו", וכי אם לא שבא נחש על חוה, לא יעשה תולדות לעולם, או אם לא חטאו ישראל במעשה העגל, לא יעשו תולדות, אלא ודאי אם לא יבא נחש על חוה, יעשה אדם תולדות מיד ודאי,</p>

¹⁶⁰⁵ והוא כל אורות הנהקודות שהיו כולם גבורות גדולים ומהם נפלו הניצוצין בעולם התוהו (דע"ה ח"ב נה ע"ג).

¹⁶⁰⁶ ר"ל בהמות בהררי אלף, בהמה הידוע, בסוד אדם ובהמה, ה' אלקים (יהל אור ח"ב לד ע"ב). ר"ל כי הגם שגם כל אותן הניצוצין נקראו ג"כ בשם בהמות בהררי אלף כנ"ל, אך הבעירא סתם הוא המלכות שהיא שם ב"ן אשר בהיכל קודש הקדשים דהבריאה, כי היא השורש והכולל את כולם (דע"ה ח"ב נה ע"ג).

¹⁶⁰⁷ אל שדי במילואו בעולם הבריאה עולה אל"ף (רח"ו).

¹⁶⁰⁸ אלף יומין דשם כידוע (יהל אור ח"ב לד ע"ב).

¹⁶⁰⁹ מלכות (רח"ו). הוא מלכות כמ"ש בפ' שמיני (מ ע"ב) (דע"ה ח"ב נג ע"ד).

¹⁶¹⁰ נ"ל שהיה ניכר זה בעשן המערכה (רח"ו). ר"ל אם שהיה הולך למישור או לא ח"ו, וכמ"ש בפ' תרומה (ק"ל ע"א קמ"א ע"א) (וע"ד שאמרו ביומא סוף פרק א' ע"ש) (דע"ה ח"א פ ע"ב). עיי' ח"ב קל ע"א קמא ע"א רמב ע"ב (לש"ו).

¹⁶¹¹ פ"י כמו שהסוטה היתה נבדקת ע"י המים אם טהורה אם טמאה (מ"מ), עיי' לקמן צז ע"א ברע"מ (לש"ו).

¹⁶¹² הקדים פ"י זה לסייע לדבריו שאפ"י לא חטא אדם מוכרח לקיים פריה ורביה שהרי הקדים פסוק זה מיד אחר שנברא אדם צוהו בפריה ורביה כדמפרש (מ"מ).

<p>דאתברי דכתיב פרו ורבו ומלאו את הארץ ואינון תולדין יהון כלהון בנקיון¹⁶¹³ בלא זיהמא כלל¹⁶¹⁴ אופ הכי ארעא קדישא דהא לא עאל בה רשו אהרא אית בה מוץ ותבן דלאו מההוא סטר¹⁶¹⁵</p>	<p>שהרי נגזרה גזרה מיד שנברא, שכתוב "פרו ורבו ומלאו את הארץ", ואותם תולדות היו כולם בנקיון ללא זוהמא כלל, גם כן הארץ הקדושה, שהרי לא נכנסה בה רשות אחרת, יש בה מוץ ותבן, שלא מאותו הצד.</p>
<p>ולבר מארעא ההוא מוץ ותבן דסטר אהרא הוי דאזלא בתר קדושה כקוף בתר¹⁶¹⁶ בני נשא אתו ר"א וחברייא ונשקוהו א"ל דאמי לי דרווחנא במאני קרבא נהמא דפתורא א"ר אלעזר ודאי הכי הוא דהא כל זיני קרבא בידך אינון ומצלחן בידך אתו ונשקוהו כמלקרמין</p>	<p>ומחוץ לארץ, אותו מוץ ותבן דצד אחר הוא, שהולכים אחר קדושה כקוף אחרי בני אדם. באו רבי אלעזר והחברים ונשקוהו, אמר לו נדמה לי שהרווחנו בכלי הקרב לחם השלחן. אמר רבי אלעזר, ודאי כך זה, שהרי כל מיני קרב הם בידך ומצליחים בידך, באו ונשקוהו כמקדם.</p>
<p>פתח איהו ואמר ובגפן שלשה שריגים וגו' עד הכא חזיונא דמלה דהא מכאן ולהלאה חזיונא דיליה הוה דכתיב וכוס פרעה בידי אבל חזיונא דמלה בגיניה דיוסף הוה ולבשרא ליה דישמע יוסף וינדע</p>	<p>פתח הוא ואמר "ובגפן שלשה שריגים וגו'", עד כאן חזיון הדבר, שהרי מכאן והלה חזיונו היה, שכתוב "וכוס פרעה בידי", אבל חזיון הדבר היה בגלל יוסף, ולבשרו שישמע יוסף וידע.</p>
<p>תנינן שבעה רקיעין אינון ואינון (שבעה) היכלין ושית אינון¹⁶¹⁷ וחמש אינון¹⁶¹⁸ וכלהו נפקי מגו יין עתיקא קדישא עלאה ההוא יין משיך ליה יעקב מרחוק וסחיט ליה מענבים דההוא גפן כדין יעקב אמשיך ליה ההוא יין דקא אתחזי ליה¹⁶¹⁹ וחדי ושתה הה"ד ויבא לו יין וישת הכא אתכליל עילא ותתא וע"ד ארחיק מלה ומשיך לה במשיכו דתרי תנועי והיינו לו ליה לתתא ליה לעילא (בתרין צדדים אחז).</p>	<p>שנינו שבעה רקיעים הם, והם (שבעה) היכלות, וששה הם, וחמשה הם, וכולם יוצאים מתוך יין עתיק עליון. אותו יין משכו יעקב מרחוק, וסחטו מענבי אותה הגפן, אז יעקב המשיך אותו יין שנראה לו, ושמח ושתה, זהו שכתוב "ויבא לו יין וישת", כאן נכלל למעלה ולמטה, ולכן הרחיק הדבר, ומשכו במשיכות שתי תנועות, והיינו לו, לו למטה, לו למעלה (בשני צדדים אחז).</p>

¹⁶¹³ אם שזכינו שלא נכשל אדה"ר גם בחטא ההסתכלות, אז לא השתרבב הרע למעלה ולא היה מתלבש הרע בשום גוף כלל, ואז לא היה המציאות דאר"ה כלל, וכמ"ש האריז"ל בספר הגלגולים (פרק נח) וכן בלק"ת (תהילים מזמור לב) (דע"ה ח"ב מא ע"ג).

¹⁶¹⁴ ע"י תיקר"ז ריש תיקון כד סמ' כו' ואיהו כללא כו' (לש"ו). ז"ל: בראשית יר"א שב"ת (ובה) שבתותי תהא דחיל יר"א תורה יר"א בר"ת כמה דצריך נטירו דברית דלא יעול ליה ברשו נוכראה כגוונא דא צריך בר נש נטירו דשבת דלא לאפקא מרשות היחיד ויעול ברשות הרבים רשות היחיד איהי שכינתא רחבו ד' ואינון יה"ה וגבהו עשרה יר"ד ה"א וא"ו ה"א רשות הרבים נחש אשת זנונים¹⁶¹⁴ סם דאל אחר דאיהו סמא"ל ואיהו כללא דשבעין אומין ואיהי חללה זונה ובעלה חלול שבת איהו ובגין דא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה. תרגום: בראשית, יר"א שב"ת, (ובה) שבתותי תהיה ירא, יר"א תור"ה, יר"א בר"ת. כמו שצריך שמירת הברית, שלא יכניסנה לרשות זרה. כדוגמא זה, צריך אדם שמירת שבת, שלא להוציא מרשות היחיד ויכניס לרשות הרבים. רשות היחיד היא השכינה, רחבו ד', והם יה"ה. וגבהו עשרה, יר"ד ה"א וא"ו ה"א. רשות הרבים, נחש אשת זנונים, סם של אל אחר, שהוא סמא"ל, והוא הכלל של שבעים אומות, והיא חללה זונה, ובעלה הוא חלול שבת. ולכן, מי שמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה.

¹⁶¹⁵ שהם מקליפת נוגה מצד הטוב משא"כ בעת החטא שהוא מצד הרע דנוגה (רח"ו).

¹⁶¹⁶ פי' כי יש ג"כ בקדושה מוץ ותבן מוץ גימ' קלו' ה"ח שמקבלת מת"ת שהוא ו' תב"ן ת' מלכות ב"ן שבמלכות (רח"ו).

¹⁶¹⁷ ר"ק (רח"ו).

¹⁶¹⁸ בלת מנין היסוד (רח"ו).

¹⁶¹⁹ מהבינה קו הגבורות (רח"ו).

סמרין אחיד)	
<p>הנוך מטטרון אמר ויבא לו יין דארמי מיא בההוא יין¹⁶²⁰ ואי לאו דארמי ביה מים לא יכיל למסבל ושפיר אמר הנוך מטטרון ובג"כ אמשיך לו בתרי טעמי דהא בתרין סמרין אחיד וההוא יין אזיל מדרגא לדרגא וכלהו טעמין ביה עד דיוסף צדיקא¹⁶²¹ טעים ליה דאיהו דוד נאמן הה"ד כ"יין הטוב הולך לדודי למישרים</p>	<p>חנוך מטטרון אמר "ויבא לו יין" ששם מים באותו יין, אם לא ישים בו מים לא יכול לסבול ונאה. אמר חנוך מטטרון, ומשום זה המשיכו בשני טעמים, שהרי בשני צדדים אחוז, ואותו יין הלך מדרגה לדרגה וכל הטעמים בו, עד שיוסף הצדיק טעם אותו, שהוא דוד נאמן, זהו שכתוב "כ"יין הטוב הולך לדודי למישרים",</p>
קפ"ט/ב	
<p>מהו כ"יין הטוב דאתא יעקב וארמי ביה מיא דא הוא יין הטוב והכי הוא כמה דאמר חנוך מטטרון</p>	<p>מהו "כ"יין הטוב", שבא יעקב ושם בו מים, זהו "יין הטוב", וכך זה, כמו שאמר חנוך מטטרון.</p>
<p>תווה ר' אלעזר ותווה ר' אבא אמרו הא חמרא (ס"י מלאך) דילך הוא¹⁶²² נצחת מלאכא קדישא אפומא (נ"א פומא) דרוח קודשא א"ל עד כען ההוא גפן¹⁶²³ מחכא למעבד פירין ובגפן דא איהו גפן דאשתמודעא¹⁶²⁴ בקודשא בנין דאית גפן אחרא דאיהו אקרי גפן נכריה וענבים דילה¹⁶²⁵ לא אינון ענבים אלא קשין אחידין לבא נשכין ככלבא אינון ענבים אקרון סורי הגפן נכריה אבל גפן דא עלה כתיב ובגפן ההיא דאשתמודעא ההיא דכל קדישין¹⁶²⁶ טעמו חמרא¹⁶²⁷ עתיקא¹⁶²⁸ חמרא טבא¹⁶²⁹ חמרא דיעקב¹⁶³⁰ יהיב ביה מיא עד דכל</p>	<p>תמה רבי אלעזר, ותמה רבי אבא. אמרו הרי היין (ס"י מלאך) שלך הוא נצח מלאך קדוש על פי (פה) רוח הקודש. אמר לו, עד עתה אותה גפן מחכה לעשות פירות, ובגפן זוהי גפן הנודעת בקודש, משום שיש גפן אחרת שנקראת גפן נכריה, וענביה אינם ענבים, אלא קשים אוחזים את הלב, נושכים ככלב, אותם ענבים נקראים "סורי הגפן נכריה", אבל גפן זו עליה כתוב, ובגפן אותה הידועה, אותה שכל הקדושים טעמו יין עתיק, יין טוב, יין שיעקב נתן בו מים, עד שכל אלו שיודעים לטעם טעמו, אותו והיה טוב לחך.</p>

¹⁶²⁰ דע כי יצחק סוד הגבורות שביסוד דאימא והוא יין החזק והנה יעקב באותו יין שהשקה לאביו הטיל בו מים שהם החסדים שביסוד דאבא כי משם שורש יעקב וז"ס תרין טעמי שהם דמות שני וי"ן רמז שחיבר ב' יסודות דא"א כי יסוד הוא בחי' ו' קטנה (רח"ו).

¹⁶²¹ יסוד (רח"ו).

¹⁶²² חשבו שכבר השלים דבריו (אור יקר), פי' אתה שאתה מלאך לפי שהיו ר"א ור"א קורים לינוקא מלאך חמרא דילך הוא, דהיינו ודאי אותו היין של בינה משם יניקתך (מ"מ).

¹⁶²³ שעדין פירוש הכתוב שהתחיל לא פירשו (אור יקר).

¹⁶²⁴ מלכות וממה שאמר ובגפן בלשון ידיעה מורה שעל אותה "דאשתמודעא" בקדושה קאמר,

להכי קאמר ובגפן שלשה, ולא אמר והנה גפן לפני ובה שלשה וכו' (אור יקר).

¹⁶²⁵ הם כחות חיצונים שהם כלבים צועקים (אור יקר), פי' גבורות שבה (מ"מ).

¹⁶²⁶ כגון יעקב ויצחק וכיוצא אמנם אדם ונח קלקלו בה (אור יקר).

¹⁶²⁷ שפע השמאל (אור יקר).

¹⁶²⁸ מהבינה (אור יקר).

¹⁶²⁹ מזוג במימי החסד (אור יקר).

¹⁶³⁰ כי יש חלוק גדול בין היות ההמזגה על ידי יעקב מהיותה בעצמה, לזה אמר שאינו אלא על

ידי יעקב, ולא זו בלבד אלא שנכלל מגל הבחינות כדקאמר לעיל ונחית מדרגא לדרגא וזהו שאמר "עד דכל אינון דידיעין" וכו' דהיינו כל בחינות הספירות (או ריקר).

<p>אינון דידעין לטעמא חמרא טעמו ליה והוה טב¹⁶³¹ לחכא</p>	
<p>וההיא גפן¹⁶³² כד מטא¹⁶³³ לגבה אושיטת תלתא שריגיני¹⁶³⁴ ואינון תלת דיוקנא דאבהן¹⁶³⁵ דאתקדשת בהו ולית קדושה אלא ביין ולית ברכתא¹⁶³⁶ אלא ביין¹⁶³⁷ באתר דחרוה שארי¹⁶³⁸ והיא כפורחת ככלה דאתקשטת¹⁶³⁹ ועאלת ברחימו בחרוה¹⁶⁴⁰ דההוא יין¹⁶⁴¹ דאתערב במיא¹⁶⁴² כדין עלתה נצה¹⁶⁴³ סליקת רחימו דילה לגבי דודה ושריאת לגננא ולאעלא ברחימו וכדין אתמליין¹⁶⁴⁴ ואתבשלן אינון ענבין רכיכין¹⁶⁴⁵ ומליין מההוא חמרא טבא עתיקא חמרא דיעקב ארמי ביה מיא</p>	<p>ואותה גפן, כשמגיע אליה מושיטה שלשה שריגים, והם שלש דמויות, האבות שהתקדשה בהם, ואין קדושה אלא ביין, ואין ברכה אלא ביין, במקום ששמחה שורה, והיא כפורחת כמו כלה שמתקשטת ונכנסת באהבה, בשמחת אותו יין שהתערב במים, ואז עלתה נצה, עולה אהבתה לדודה ושורה לנגן ולהכנס באהבה, ואז מתמלאים ומתבשלים אותם ענבים רכות ומלאות מאותו יין טוב עתיק, יין שיעקב שם בו מים.</p>
<p>ועל דא מאן דמברך על היין ומטי על הארץ אצטריך למרמי ביה מיא בגין דלית ליה לברכא רחם ה' על ישראל עמך בר במיא גו חמרא¹⁶⁴⁶ ואי לאו מאן יכיל למסבל דא הוה לבשרא ליוסף בגין דביה הוה תליא מלתא</p>	<p>ועל זה מי שמברך על היין ומגיע ל"על הארץ" צריך לשים בו מים, בגלל שאין לו לברך רחם ה' על ישראל עמך, פרט למים תוך היין, ואם לא מי יכול לסבול, זה היה לבשר ליוסף משום שבו היה הדבר תלוי.</p>

¹⁶³¹ כי החיך הוא סוד הטועם כל המדות, ועם היות שיש חיך למעלה עם כל זה על דרך השאלה נאמר כאן על היסוד שהוא גם כן דומה לחכמה בקצתו ועם היות שהחיך הוא מצד החכמה שהיא מינית עם כל זה מפני המזגתו נאות גם למדות הימין וזהו שאמר והוה טב לחכא (אוריקר).
¹⁶³² מלכות (אוריקר).

¹⁶³³ היין הנזכר אליה היא ממש נכללת מהספירות העליונות (אור יקר).
¹⁶³⁴ נה"י (רח"ו), ור"ל לפי שבנין הנוקבא ומוחותיה הם מנ"הי דזעיר כי נצח דזעיר הם מח"ן דנוקבא. והוא בג"ה דילה ויסוד דת"י דילה. ואתם מוחין שבתוכה מוציאה הארתם לתחתונים, וז"ש אושיטת ג' שריגיני (מ"מ).
¹⁶³⁵ חותם הארת חג"ת והיינו דיוקנא דאבהן ולא אבהן ממש (רח"ו).

¹⁶³⁶ מפני שקדושה וברכה הם ימין ושמאל ואחר שהיין כלול משניהם כמבואר על הדרך הנרמז בהמזגה הנזכרת (אור יקר).
¹⁶³⁷ והרי אינו שהרי קדיש וקדושה אינו ביין וכמה מיני ברכות סאור יקר).
¹⁶³⁸ כלומר קדושה וברכה של שמחה כגון קידוש וקידושין וברכת מזון ושבע ברכות וכיוצא הם קדושה וברכה של שמחה, והטעם כי השמחה הוא ממקום שנמשך היין המשמח דהיינו מהבינה (אור יקר).

¹⁶³⁹ היינו קישוטי עצמה במאורות הספירות שבה (או ריק).
¹⁶⁴⁰ היינו סוד האהבה המתעוררת מהשמאל ונגמרת בימין בסוד צפונית מערבית ואחר כך מערבית דרומית כדפי' בספ"ר שער מהות והנהגה (או ריקר).
¹⁶⁴¹ צפונית (אור יקר).
¹⁶⁴² דרומית (אור יקר).
¹⁶⁴³ פי' העלתה מ"ן (אור יקר, מ"מ).

¹⁶⁴⁴ היינו בחינות הספירות שבמלכות הנקראות מצד היין אשכולות, וכל אשכול ואשכול כלול מבחינות רבות והם ענבים, ולהיות שאם פתאום בבא השפע ההוא למלכות היה נשפע היה מכלה ושורף העולם בדיניה, לזה אמר שאינו נשפע מיד אלא מתערב שם עד גמר הזווג ואז יתבשלו הענבים והם [רבים], [רכים] והם תיקון הדין בה שיהיה לשמחה לזווג (או ריקר).
¹⁶⁴⁵ פי' שמתמלקי' הגבורות שבה (מ"מ).
¹⁶⁴⁶ פי' חסדים דאבא בגבורות אימא (מ"מ).

<p>הנו"ך מטטרו"ן אמר שלשה שריגים¹⁶⁴⁷ ודאי לקבל תלת אבהן והא ארבע אינון¹⁶⁴⁸ דילה אלא דא הוא דכתיב והיא כפורחת בזמנא דאיהי סליקת ופרחת בכנפיהא לסלקא כדין עלתה נצה דא הוא ההוא רביעאה¹⁶⁴⁹ דאשתאר דסליק בהדה ולא אתפרש מנה הה"ד וירכב על כרוב¹⁶⁵⁰ ויעף כד יעוף כפורחת בזמנא דפורחת ושפיר אמר חנוך מטטרו"ן והכי הוא</p>	<p>חנוך מטטרו"ן אמר, שלשה שריגים בודאי כנגד שלשת האבות, והרי ארבעה הם, שלה, אלא זהו שכתוב "והיא כפורחת", בזמן שהיא עולה ופורחת בכנפיה לעלות, אז "עלתה נצה", זהו אותו רביעי שנשאר, שעולה אתה ולא נפרד ממנה, זהו שכתוב "וירכב על כרוב ויעף", כשיעוף כפורחת, בזמן שפורחת ונאה, אמר חנוך מטטרו"ן וכך זה.</p>
<p>תווה רבי אלעזר ותווה רבי אבא אמרו מלאכא קדישא שליחא¹⁶⁵¹ מלעילא הא חמרא דילך הוא נצחת ברזא דרוח קדשא אתו כלהו חברייא ונשקוהו א"ר אלעזר בריך רחמנא דשרדני הכא אמר ההוא ינוקא חבריא נהמא וחמרא עיקרא דפתורא¹⁶⁵² אינון כל שאר מיכלא אבתרייהו אתמשך והא אורייתא רווחת לון ודילה אינון</p>	<p>תמה רבי אלעזר ותמה רבי אבא, אמרו מלאך קדוש שליח מלמעלה, הרי יינך הוא נצחת בסוד רוח הקודש, באו כל החברים ונשקוהו, אמר רבי אלעזר ברוך הרחמן ששלחני לכאן. אמר אותו תינוק, חברים לחם ויין עיקר השלחן הם, כל שאר המאכלים נמשכים אחריהם, והתורה הרויחה אותם, ושלה הם.</p>
<p>אורייתא בעאת מנייכו בבעו ברחימו ואמרה לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי והואיל ואורייתא זמינת לכו והיא בעאת מנייכו מלה דא אית לכו למעבד רעותא דילה (נ"א הוא) במטו מנייכו הואיל ואיהי זמינא לכו דתעבדון רעותה אמרו הכי הוא ודאי יתבו ואכלו וחדו בהדיה כיון דאכלו אתעכבו על פתורא</p>	<p>התורה רוצה מכם בבקשה באהבה, ואומרת "לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי", והואיל והתורה מזומנת לכם, והיא רוצה מכם, דבר זה יש לכם לעשות את רצונה (הוא), בבקשה מכם הואיל והיא מזומנת לכם, שתעשו רצונה, אמרו כך זה בודאי, ישבו ואכלו ושמחו אתו, כיון שאכלו התעכבו על השלחן.</p>
<p>פתח איהו ואמר ויאמר מואב אל זקני מדין וגו' ויאמרו זקני מואב ואל זקני מדין לא כתיב אלא ויאמר מואב עולמין נטלו עיטא¹⁶⁵³ מסביא וסביא אתמשכו¹⁶⁵⁴ אבתרייהו ואינון יהבו לון עיטא</p>	<p>פתח הוא ואמר "ויאמר מואב אל זקני מדין וגו'", "ויאמרו זקני מואב ואל זקני מדין" לא כתוב אלא "ויאמר מואב" נערים לקחו עצה מסבים, והסבים נמשכו אחריהם, והם נתנו</p>

¹⁶⁴⁷ הם שלש ספירות דהיינו חסד גבורה תפארת שבה כדמפרש ואזיל (אור יקר), פי' אר"ג (רח"ו).
¹⁶⁴⁸ ארגמ"ן (רח"ו).
¹⁶⁴⁹ מיכאל עמה תמיד ואינו נבדל ממנה (רח"ו).
¹⁶⁵⁰ הכא מפרש כרוב הוא מיכ"אל" בזמנא דפורחת, ושיעור הכתוב ובגפן שהיא מ' יש לה ג' שריגים החתיה שהם אר"ג וכדי שלא נקטה למה לא נזכר מיכ"אל, לכך תירץ הכתוב והיא כפורחת דאיירי בזמנא דפורחת לעילא ואז עלתה נצה דהיינו עלתה עם מיכ"אל שהוא נק' נצה ולא נשאר אלא שלשה (מ"מ).
¹⁶⁵¹ פי' ודאי אתה נוצח אפי' מלאך שהוא שלוחו של מקום בכח רוח הקדש שבך, א"נ יש לפרש נצחת מלאכא שליחא הוא מט"ט שהינוק' מביא חידושו ואמרו לו מה שאמרת אתה הוא יפה משל מט"ט וכ"ז ברוח הקדש שבך (מ"מ).
¹⁶⁵² פי' לפי שאמר להם ב' חידושים פ' א' והיה באכלכם מלחם וכו' שהוא נהמא, ופסוק ב' ובגפן שהוא חמרא וז"ש נהמא וחמרא עיקרא דפתורא (מ"מ).
¹⁶⁵³ ע' באד"א פ' בלק מהדורא רביעאה פסוק ד' וז"ל: אמרו בזוהר אמרו עולמיה לסבייא. פי' כוונת הזוהר שמתרץ קושית הגמרא, שאמרו (ב"ק לח ע"א) ומה מדין שלא באו אלא לעזור את מואב אמר הקב"ה צרור את המדינים וגו', מואבים עצמן לא כ"ש, אמר ליה הקב"ה לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי, שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהם כו'. והקשה הזוהר הלא גם

<p>מאי עיטא יהבו לון עיטא בישא נטלו לגרמייהו אמרו לון למואב גדולא בישא גדלנא ביננא ומנו משה רביהון על חד כומרא דהו ביננא דרבי ליה וגדיל ליה בביתיה ויהב ליה ברתייה לאנתו</p>	<p>להם עצה. איזו עצה נתנו להם, עצה רעה לקחו לעצמם, אמרו להם למואב, גדול רע גדלנו בינינו ומיהו משה רבם, על כומר אחד שהיה בינינו שגדלו והגדילו בביתו, ונתן לו בתו לאשה.</p>
<p>ולא עוד אלא יהב ליה ממונא ושדר ליה למצרים לשיצאה כל ארעא ואיהו וכל ביתיה אתמשכו אבתריה אי לההוא רביהון ניכול לאעקרא מן עלמא כל עמא דיליה יתעקרון מיד מעלמא וכל עיטא בישא מההוא מלה דפעור ממדין הוה</p>	<p>ולא עוד אלא נתן לו ממון, ושלחו למצרים להשמיד את כל הארץ, והוא וכל ביתו נמשכו אחריו, אם נוכל לעקור אותו רבם מהעולם, כל עמו יעקרו מיד מן העולם וכל העצה הרעה מאותו דבר פעור היה ממדין.</p>
<p>ות"ח דכלא הוה ממדין וכל עיטא דלהון על משה הוה ובעיטא דלהון שכרו לבלעם כיון דחמו דבלעם לא יכיל נטלו עיטא אחרא בישא לגרמייהו ואפקירו נשייהו ובנתייהו יתיר ממואב דהא על נשי מדין כתיב הן הנה היו לבני ישראל וגו' וכלא ממדין הוה נטלו</p>	<p>ובא וראה שהכל היה ממדין, וכל עצתם היתה על משה. ובעצתם שכרו את בלעם כיון שראו שבלעם לא יכול לקחו עצה אחרת לעצמם, והפקירו נשיהם ובנותיהם יותר ממואב, שהרי על נשות מדין כתוב, (במדבר לא) הן הנה היו לבני ישראל וגו'. והכל היה ממדין. לקחו עצה</p>
<p>קצ"א</p>	
<p>עיטא בהדי נשיאה דלהון דיפקיר ברתייה¹⁶⁵⁵ דחשיבו לנטלא למשה ברשתייהון בכמה זיני חרשין אעטרו לה דיתפס רישא דלהון וקודשא בריך הוא (ישעיה מד כה) משיב חכמים אהור אינון חמן דרישא יתפס ברשתא דלהון ולא ידעו חמו ולא חמו חמו רישא דעמא דנפיל בהדה וכמה אלפין אהרנין וחשיבו דמשה</p>	<p>עצה יחד עם נשיא שלהם שיפקיר ביתו, שחשבו לתפוס את משה ברשתם בכמה מיני כשפים, עטרו אותה שיתפס הראש שלהם, והקדוש ברוך הוא "משיב חכמים אהור". הם ראו שהראש יתפס ברשתם ולא ידעו, ראו ולא ראו, ראו ראש העם שנופל אתה, וכמה אלפים אחרים, וחשבו שמשה היה, והפקירו אותה, וצוו</p>

ממדין יצאו כמה פרידות טובות, והם יתרו וכל בני הרמכים וצפורה אשת משה, ולמה לא ניצולו המדינים. ותירץ ע"פ משל כי התאנה אע"פ שיש עליה גם כמה קוצים שומרים אותה בשביל התאנה, וכשמלקטים התאנים אזי יעזבו האילן עם הקוצים. והוא ממש נידון זה, כי המדינים כבר יצאו מהם הטובים, ולכך אמר צרור אותם, שמעתה ולהלן לא יצאו מהם טובים, משא"כ מואב ועמון שעדיין יש לו להוציא מהם, ולכך ניצולו הם בשבילם. וזה רמז הפסוק ויאמר מואב אל זקני מדין, במואב לא כתיב זקני, שעדיין יש להוציא מהם, והם עדיין כנערים, משא"כ במדין שיצאו מהם כבר, והם כזקנים. וזהו כוונת הזוהר אמרו עולמייא הם המואבים, וקורא אותם עולמייא. לסביא הם המדינים וקורא אותם סביא לרמז כמ"ש. עכ"ל (יהל אור).

¹⁶⁵⁴ פ' מואס נטלו עצה מזקני מדין במה נאבד שונאיהם של ישראל: והזקנים נמשכו אחריהם שעולימין נתנו להם עצה להשחיתם (מ"מ 9).

¹⁶⁵⁵ ע"י פת"ש גדלות דז"א עה: מציאות הסט"א היה לצורך גדול לתיקון הבריאה בשביל הבחירה ושכר ועונש, ולכן צריך למצוא לזה שורש ג"כ בז"א שהוא כלל הנהגת ומציאות הנבראים כולם, והוא הנקב ופתח שדרך שם ניתן איזה ממשלה וכח אל הרע לעשות את שלו, והוא סוד נקב האהור שמוציא הפסולת לחוץ שממש יניקתו, והוא מסיגי וסופי הדינים שבצד האהוריים, והוא סוד פעו"ר שהוא בעור"ף, רק שעורף הוא בסוד המחשבה אחורי דעת דקדושה שגם הרע נשרש בדעת למעלה, ושם שורש בלעם נגד מדרגת משה רב"ע, וכמ"ש (במדבר כד טז) ויודע דעת עליון, והוא ר"ע יונק מסוד שם אלקים פ"ו, ולכן נקרא פעו"ר וכו', ושם הוא מקומו של בלעם נגד פעור הנ"ל, ולכן הוא נתן עצה לבלק להפקיר בנות מואב בכדי להכשיל את ישראל בעון פעור, והוא נקודה דחורבה.

<p>הוא אפקירו לה ופקירו לה על משה דלא תזדווגי לאהרא אלא ביה אמרה לון</p>	<p>אותה על משה שלא תזדווגי לאחר, אלא בו אמרה להם.</p>
<p>במה אנדע אמרו ההוא דתחמי דכלא קיימי קמיה ביה תזדווגי ולא באהרא בין דאתא זמרי בן סלוא קמו קמיה ארבעה ועשרים (נ"א תשעה וחמשים) אלף משבטא דשמעון בגין דהוה נשיאה דלהון והיא חשיבת דהוא משה ואזדווגת ביה כיון דחמו כל אינון שאר לדא עבדו מה דעבדו והוה מה דהוה¹⁶⁵⁶</p>	<p>במה אדע, אמרו אותו שתראי שכולם עומדים לפניו, בו תזדווגי ולא באחר. כיון שבא זמרי בן סלוא, עמדו לפניו עשרים וארבעה (חמשים ותשעה) אלף משבט שמעון, משום שהיה נשיא שלהם, והיא חשבה שהוא משה והזדווגה אתו, כיון שראו כל אותם היתר את זה, עשו מה שעשו והיה מה שהיה.</p>
<p>וכלא הוה ממדין בכמה זינין ובג"כ אתענשו מדין וקב"ה אמר למשה נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים לך אתחזי ולך יאות¹⁶⁵⁷ למואב אנא שביק לון לבתר דיפקון תרין מרגלאן מנייהו הא דוד בריה דישי דאיהו ינקום נוקמין דמואב ויסחי קדירה דמליא טנופא דפעור הה"ד (תהלים ס י, קה י) מואב סיר רחצי¹⁶⁵⁸ ודאי ועד</p>	<p>והכל היה ממדין בכמה מינים, ולכן נענשו מדין, והקדוש ברוך הוא אמר למשה "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים", לך ראוי ולך נאה. למואב אני משאיר אותם, לאחר שיצאו מהם שתי מרגליות, הרי דוד בן ישי שהוא ינקום נקמות מואב, וירחץ קדרה המלאה טנופת פעור, זהו שכתוב, "מואב סיר רחצי" בודאי. ועד שאותן שתי מרגליות לא יצאו לא נענשו, כיון</p>

¹⁶⁵⁶ עי' עמק המלך (ש"ה פס"ט): רבי עקיבא ע"ה היה גלגול זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעון, שהרג גם כן אנשי שכם שנמולו, ומספרם כ"ד אלף היו, ולכן נהרגו שנית בזנות עם זמרי. גלגולם היו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שמתו בקצרות שנים מפסח ועד עצרת, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, כמו שכתב הרב מנחם עזריה בספר עשרה מאמרות שלו, מאמר "אם כל חי" סימן כ"ב וכו' לא נאמר פקודיו במספר שמות, אלא בשבט שמעון לבדו, שרוח הקודש דואגת עליהם, 'אשר טפחתי ורביתי אויבי כלם' [איכה ב' כ"ב] לפי שנספחו עליהם רבים מערב רב, ונשאו אחר כך נשים מבנות שמעון. וילדו להם מעין מה שאירע לדינה בת יעקב שהטיל בה החוי זוהמא, קודם שנשאת לשמעון, וילדה לו זמרי בן סלוא, הוא שאול בן הכנענית, אלה איפה חטאו והחטיאו, וגם יד ה' היתה בם, ויהיו המתים במגפה כמספר הרוגי שכם, אחרי שנכנסו בברית מילה שלא לשמה וכו', וכזבי בת צור היתה גלגול אשת טורנוסרופוס הרשע, דאיתא במדרש, ורבי עקיבא ציער אותו בקראי, והיתה אשתו אומרת לו תן לי רשות ואני אלך אליו ואכשילנו בזנות, כי אלהיהם של אלו שונא זימה הוא, והיה רבי עקיבא רק שחק וככה בסוד נסתר. ובכיתו היתה שהלך מדחי אל דחי עד זמן [שנודע] רבי עקיבא שתקן פגם ברית קודש, והיתה אומרת לו, 'ויש לי תקנה' והוא השיב 'עשי תשובה'. וקשה, והלא גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, אלא הוא מוכח כמו שפירשנו, ואחר כך נתגיירה ונשא אותה לאשה, ומטה שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר. וגם בגמרא דעבודה זרה פירא רשון [כ' א'], וזה לשונו, 'ואף רבי עקיבא, כשראה אשת טורנוסרופוס הרשע, רק שחק ובכה, והיה משמח את עצמו לתקן הפגם [על ידי] שגיירה, ואף על פי שנתנו טעמים אחרים לדבר שם בגמרא, אבל הסוד נסתר דרכו, בפסוק, וגם בדברי התנאים. ועיי"ש (ש"ס פל"ד): וענין מיתת תלמידי רבי עקיבא כ"ד אלף וכו', שאין שלילת השלום ושנאת חנם נמצא, אלא בנשמות פגומות, דכתיב, 'אין שלום אמר י"י לרשעים' וכו', ואף דור המדבר שאמרו, 'בשנאת י"י אותנו' לכן נגזר עליהם, 'ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה' [במדבר י"ד ל"ב] ראשי תבות ואיבה, שגרם להם איבה אחרת שהוא נוטרקון א"כה י'שבה ב'דד העיר ר'בתי ע'ם ה'יתה ראשי תיבות איבה רעה. שהם היו ממחצב גבוה ממקור האהבה רבה, כנודע דעליה כתיב, 'הכל היה מן העפר אפילו גלגל חמה' [מדרש רבה בראשית י"ב] ולא עמדו בשלותם. אדרבה השחיתו להכניס את השנאה בתחום המלך העליון שהשלום שלו, ונדונו להתעכל זוהמתן בעפר המדבר, 'מקום נחש שרף ועקרב' [זוהר במדבר קס"ב ב'] עד היום הזה, כנרמז בזה:

¹⁶⁵⁷ מפני שטינא קודמת התעוררו אם כן ראויים הם למיתה, ועם היות שחזר בתשובה קין היינו שנפרד חלק טוב ממנו ונשאר השאר במדין, ולכך דמו לפתות את משה בכזבי והיינו סוד החצוני המתעורר תמיד בבחינה ידועה באומה ידועה על עון ידוע, והקב"ה בזכות ישראל מבטלה ויפקוד על צבא המרום במרום וירחיב הזמן לאותם שעתידי להוציא מהם אורה לישראל (אור יקר).

¹⁶⁵⁸ כתיב (תהילים ס, י) מואב סיר רחצי, פירוש הכלי שעליו רוחצין ושופכין המים, וכל כך ביזה אותו. וכו' והיו לו לעבדים ונמאסו מאד בעיני עצמם (אדרת אליהו במדבר כב ג).

<p>דאינון תרין מרגלאן לא נפקו לא אתענשו כיון דנפקו אתא דוד ואסחי קדירה מטנופא דלהון וכלהו אתענשו מדין בימי משה מואב בימי דוד</p>	<p>שיצאו בא דוד ורחץ הקדרה מהטנופת שלהם, וכולם נענשו, מדין בימי משה, ומואב בימי דוד.</p>
<p>ת"ח הייביא דמדן עכ"ד לא שכיכו מכל בישין דלהון לבתר דרין דחמו דמית יהושע וכל אינון זקנים דאיתחוו למעבד נס על ידיהו אמרו השתא שעתא ק"ל</p>	<p>בא וראה, רשעי מדין, עם כל זה לא נשקטו מכל רעותיהם, אחר דורות שראו שמת יהושע וכל אותם זקנים שראויים היו להעשות נס על ידיהם, אמרו כעת השעה עומדת לנו.</p>
<p>מה עבדו אתו לגבי עמלק אמרו אית לכון לאדכרא מה עבדו לכון בני ישראל ומשה רביהון ויהושע תלמידו, שהשמידו אתכם מהעולם, כעת הוא זמן שאין מי שמגן עליהם, ואנו יחד אתכם, שכתוב "מדין ועמלק ובני קדם וגו'", "מפני מדין עשו להם בני ישראל את המנהרות וגו'", לא היה בעולם מי שיעשה רע בכל כמו מדין.</p>	<p>מה עשו, באו לעמלק ואמרו, יש לכם לזכור מה עשו לכם בני ישראל ומשה רבם ויהושע תלמידו, שהשמידו אתכם מהעולם, כעת הוא זמן שאין מי שמגן עליהם, ואנו יחד אתכם, שכתוב "מדין ועמלק ובני קדם וגו'", "מפני מדין עשו להם בני ישראל את המנהרות וגו'", לא היה בעולם מי שיעשה רע בכל כמו מדין.</p>
<p>ואי תימא כעמלק בגין קנאת ברית דקריבו לגבי ברית וע"ד קני קב"ה קנאה עלמין¹⁶⁵⁹ דלא יתנשי אמרו ודאי הכי הוא ולית הכא ספקא בעלמא</p>	<p>ואם תאמר עמלק, בגלל קנאת ברית שהתקרבו לברית, ועל זה מקנא הקדוש ברוך הוא קנאת עולמים שלא נשכחת, אמרו ודאי כך זה ואין כאן ספק בעולם.</p>
<p>פתח ואמר ויאמר יי אלי אל תצר את מואב וגו' ויאמר יי אלי וכי עד השתא לא ידענא דעם משה הוה ממלל קב"ה ולא עם אחרא דכתיב ויאמר יי אלי למה אלא למשה פקיד קב"ה דלא לאבאשא למואב אבל לאחרא לא</p>	<p>פתח ואמר "ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב וגו'", "ויאמר ה' אלי", וכי עד עכשיו לא ידענו שהקדוש ברוך הוא היה מדבר עם משה ולא עם אחר, שכתוב "ויאמר ה' אלי", "אלי" למה, אלא את משה צוה הקדוש ברוך הוא שלא להזיק את מואב, אבל לאחר לא.</p>
<p>לדוד לא פקיד דא ובג"כ אלי אל תצר את מואב אפילו לתחום זעירא דלהון דהא מנייהו יפוק מאן דיתן נוקמין לישראל וינקום נוקמייהו ואיהו דוד דאתא מרות המואביה</p>	<p>לדוד לא צוה את זה, ומשום זה "אלי אל תצר את מואב", אפילו לתחום קטן שלהם, שהרי מכם יצא מי שיתן נקמות לישראל וינקום נקמותיהם, והוא דוד שבא מרות המואביה.</p>
<p>ואל תתגר במ מלחמה כל דא אתפקד למשה הא לאחרא שרי ואי תימא ליהושע ולאינון זקנים דהוו דאריכו יומין בתריה שרי לאו הכי בגין דכלהו מבי דינא דמשה הוו ומה דאתסר למשה אתסר להו</p>	<p>"ואל תתגר במ מלחמה", כל זה צוה את משה, אבל לאחר מותר, ואם תאמר ליהושע ולאיתם זקנים שהיו שהאריכו ימים אחריו מותר, לא כך, משום שכולם מבית דין של משה היו, ומה שנאסר למשה נאסר להם.</p>
<p>עוד דלא נפקו עדיין אינון מרגלאן טבאן דהא ביומיהון דשופטים נפקא רות וברתיה דעגלון מלכא דמואב הות מית עגלון דקטיל ליה אהוד ומגו מלך אחרא ודא בריתיה</p>	<p>ועוד שלא יצאו עדיין אותן מרגליות טובות, שהרי בימי השופטים יצאה רות, ובת עגלון מלך מואב היתה. מת עגלון שהרג אותו אהוד, ומנו מלך</p>

¹⁶⁵⁹ ור"ל שהיו חותכים מילות ישראל וזורקים אותם כלפי מעלה לגבי יסוד העליון הנק' ברית (מ"מ).

<p>אשתארת והות בני אומנא ובשדי מואב כיון דאתא תמן אלימלך נסבה לבריה</p>	<p>אחר, וזו בתו שנשארה, והיתה בבית אומן ובשדי מואב, כיון שבא שם אלימלך לקחה לבנו.</p>
<p>ואי תימא דגיירה אלימלך תמן לא אלא כל אורחי ביתא ומיכלא ומשתיא אוליפת אימתי אתגיירת לבתר כד אזלת בנעמי כדון אמרת עמך עמי ואלהיך אלהי נעמה בבני עמון ביומי דדוד נפקא</p>	<p>ואם תאמר שאלימלך גייר אותה שם, לא, אלא כל דרכי הבית ואוכל ומשתה למדה. מתי התגיירה אחרי כשהלכה עם נעמי, אז אמרה "עמך עמי ואלהיך אלהי", נעמה יצאה בבני עמון בימי דוד.</p>
<p>כדין שראת רוח קודשא על דוד א"ל דוד כד כל עלמא מדידנא ואפילנא ערבין ישראל חבל נחלתו הוו דכירנא מה דעבדו מואב בחבל נחלתו מואב מה כתיב וימדדום בחבל בההוא חבל נחלת יי¹⁶⁶⁰ כל אינון דהוו מההוא זרעא ההוא חבל אחיד בהו¹⁶⁶¹</p>	<p>אז שרתה רוח הקודש על דוד, אמר לו דוד, כשמדדתי את כל העולם והפלתי גורלות, ישראל חבל נחלתו היו, זכרתי מה שעשו מואב בחבל נחלתו. מואב מה כתוב "וימדדום בחבל", באותו חבל נחלת ה', כל אותם שהיו מאותו זרע, אותו חבל אחז בהם.</p>
<p>כתיב מלא החבל מהו מלא החבל אלא ההוא דכתיב (ס"א ביה) מלא כל הארץ כבודו והוה אמר דא הוא לאהייה ודא הוא לקטלא וההוא חבל אחיד באינון דאתחזון לקטלא בג"כ אחיד בחבל ופשיט חבל על מה דעבדו בההוא חבל נחלת יי¹⁶⁶²</p>	<p>כתוב "מלא החבל", מה זה "מלא החבל", אלא אותו שכתוב (בו) "מלא כל הארץ כבודו", והיה אומר זהו להחיות זהו להמית, ואותו חבל אחז באותם שנראו להמיתה, בגלל זה אחז בחבל ופשיט חבל על מה שעשו באותו חבל נחלת ה'.</p>
<p>ומדין גרעון שציי כל ההוא זרעא דלא אשאר מנייהו מכל אינון דאבאישו לישראל בעיטא או במלה אחרא ולכלהו דאבאישו לישראל קב"ה נטיר לון דבבו ונטל מנייהו נוקמין אבל אי זמינין למיתי מנייהו טב לעלמא</p>	<p>ומדין, גרעון השמיד כל אותו הזרע שלא השאיר מהם, מכל אלו שהרעו לישראל בעצה או בדבר אחר, ולכל אלו שהרעו לישראל הקדוש ברוך הוא שומר להם שנאה ולוקח מהם נקמות, אבל אם עתידים לבא מהם טוב לעולם</p>
<p>קצ/ב</p>	
<p>אריך רוגזיה ואפיה עמהון עד דיפיק ההוא טב לעלמא ובתר כן נטיל נוקמא ודינא מנייהו א"ר אלעזר הכי הוא ודאי ודא הוא ברירו דמלה אמר ההוא ינוקא מכאן ולהלאה חברייה אתקינו מאני קרבא בידייכו ואנחו קרבא</p>	<p>מאריך רגזו ואפו אתם עד שיצא אותו טוב לעולם, ואחר כך לוקח נקמה ודין מהם. אמר רבי אלעזר כך זה בודאי, וזהו ברור הדבר. אמר אותו תינוק, מכאן והלאה חברים התקינו כלי קרב בידיכם וערכו קרב.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח וגו"¹⁶⁶³ דוד מלכא זמין לברכא לקב"ה זמין לחילי שמיא דאינון ככביא ומזלי ושאר חיילין ושתף לנשמתא דיליה</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח וגו'", דוד המלך מוכן לברך את הקדוש ברוך הוא והזמין את כחות השמים שהם כוכבים ומזלות ושאר חיילות ושיתף את נשמתו איתם</p>

¹⁶⁶⁰ פ' וימדדה בשביל ישראל שנקראו חבל נחלתו חבל נחלתו (מ"מ).
¹⁶⁶¹ פירש מלכות ומפרש פ' אחר וימדדום על ידי החבל שהיא מלכות (מ"מ).
¹⁶⁶² ור"ל אחיד במ' הנק' חבל ופשיטה על מואב שחבלו ישראל (מ"מ).
¹⁶⁶³ פ' הם ישראל שהקדימו נעשה לנשמע. ורישא דקרא במלאכים וסיפא בישראל כדמוכח לקמן (מ"מ).

<p>בהדייהו לברכא לקב"ה הה"ד ברכו יי' כל מעשיו בכל מקומות ממשלתו ברכי נפשי את יי' חתים בנפשיה כל ברכאן</p>	<p>לברך את הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב "ברכו ה' כל מעשיו" בכל מקומות ממשלתו, "ברכי נפשי את ה'", חתם בנפשו כל הברכות.</p>
<p>זמין למלאכי מרומא לברכא ליה דכתיב ברכו יי' מלאכיו וגו' ועד לא אתו ישראל מלאכי מרומא הוו עבדי ושלמי עשיה¹⁶⁶⁴ כיון דאתו ישראל וקיימו על טורא דסיני ואמרו נעשה ונשמע נטלי עשייה ממלאכי השרת אתכלילו בדברו ומכדין עשיה הות בארעא דישראל בלחודייהו ומלאכין קדישין בלחודייהו ישראל גמרין ושלמין עשייה וע"ד גבורי כח עושי דברו בקדמיתא ולבתר לשמוע זכאין אינון ישראל דנטלו עשייה מנייהו ואתקיים בהו</p>	<p>מלאכי מרום מוכנים לברכו, שכתוב "ברכו ה' מלאכיו וגו'", ועד שלא באו ישראל, מלאכי מרום היו עושים ומשלימים את העשיה, כיון שבאו ישראל ועמדו על הר סיני ואמרו "נעשה ונשמע", לקחו עשיה ממלאכי השרת, נכללו ב"דברו", ומאז עשיה היתה בארץ, ישראל לבדם, ומלאכים קדושים לבדם, ישראל גומרים ומשלימים עשיה, ולכן "גבורי כח עושי דברו", בתחלה ואחר כך "לשמוע", אשריהם ישראל שלקחו מהם עשיה והתקיימה בהם.</p>
<p>אמר ההוא ינוקא נטר גרמך ואצלח במאנך וכי שבחא הא בלחודוי נטלו ישראל ולא אחרא אמר שבחא דא אשכחנא ולא אחרא אמר ההוא ינוקא כיון דחרבא דילך לא אצלח או אנת לא מנענעא ליה כדקא חזי שבק חרבא למאן דאנת קרבא שבחא עלאה דלא אתמסר למלאכי עלאי בלחודייהו אלא בהדי ישראל מאן איהו קדוש ברכה אתמסר לון בלחודייהו כמה דאתמסר לישראל אבל קדוש לא אתמסר¹⁶⁶⁵ לון בלחודייהו אלא בהדי ישראל דלא מקדשי קדושה אלא בהדי ישראל</p>	<p>אמר אותו תינוק, שמור עצמך והצלח בכליך, וכי שבח זה בלבד לקחו ישראל ולא אחר. אמר שבח זה מצאנו ולא אחר. אמר אותו תינוק, כיון שחרבך לא הצליחה, או שאינך מנענעה כראוי, השאיר החרב למי שלוחם קרב. שבח עליון שלא נמסר למלאכים עליונים לבדם אלא יחד עם ישראל, מיהו "קדוש", ברכה נמסרה להם לבדם כמו שנמסרה לישראל, אבל קדוש לא נמסר להם לבדם אלא עם ישראל, שלא מקדשים קדושה אלא עם ישראל.</p>
<p>ואי תימא והא כתיב וקרא זה אל זה ואמר אימתי בזמנא דישראל מקדשי לתתא ועד</p>	<p>ואם תאמר והרי כתוב "וקרא זה אל זה ואמר", מתי, בזמן שישראל מקדשים למטה, ועד שישראל לא</p>

¹⁶⁶⁴ הענין כי השפע נמשך על ידי המעוררים התחתונים יוכל אחד מושך לעצמו, השרפים מקדשים ומושכים שפע לעצמם, החיות ואופנים מברכים ומושכים שפע לעצמם, הגלגלים מספרים ומושכים שפע לעצמם, ישראל הם ממליכי' ומושכים שפע לעצמם, והיינו. קדוש ברוך ימלוך כנודע, והוא סוד המשכת השפע בריא"ה יציר"ה עשי"ה, וישראל הם המושכים שפע לעשייה, וכאשר אין ישראל מקיימים את התורה היה השפע נמשך לעשיה על ידי המלאכים שלא היה מעורר למטה, אמנם כשבאו ישראל על ידי התורה והמצות הם משלימים תעשיה ומושכים לה שפע (או ריקר).

¹⁶⁶⁵ הענין כי קדושת היא השכינה קדו"ש הוא הזכר והכוונה קדוש מצד החכמה, ובהיותו נמשך על וא"ו הוא קדש ר קדוש, ובהיות קדוש נמשך על ה' נעשה קדושה, ומהשכינה בסוד קדושת כל אחד יכול להתקדש לעצמו מפני שבה לקדש מקדושתה לכל בחינה בפני עצמה, אמנם למעלה צריך להיות כולם משותפים יחד להמשיך על כולם קדו"ש, ואם תאמר והרי לקמיה קאמר שהמלאכים הם משכין ה' דהיינו הזכר ברכו ה' מלאכיו וישראל משכין א"ת והיינו את ה', ויש לומר דשאני לן בין קדושה לברכה דקדושה ודאי עדיפא מברכה, ולהכי להמשיך קדו"ש צריכים שיתוף (או ריקר).

<p>דישראל לא מקדשי לתתא אינון לא אמרי קדושה בגין דקדושה מתלת עלמין¹⁶⁶⁶ סלקא ולא מתרין והיינו וקרא זה הא חד אל זה הא תרין ואמר הא תלתא תלת עלמין אינון לקבליהו תלת קדושות ובג"כ שבחא דישראל דנטלין קדושה לתתא בלחודייהו</p>	<p>מקדשים למטה הם אינם אומרים קדושה. משום שקדושה עולה משלשה עולמות ולא משנים, והיינו "וקרא זה", הרי אחד, "אל זה", הרי שנים, "ואמר" הרי שלשה. שלשה עולמות הם כנגד שלש קדושות, ולכן שבח של ישראל שלוקחים קדושה למטה לבדם.</p>
<p>א"ר אלעזר הכי הוא ודאי ומלין אלין אוקימנא לון ותו אוקימנא דהא תלת קדושות אתמסרו לישראל¹⁶⁶⁷ לתתא מן האי קרא והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני יי' והתקדשתם חד והייתם קדושים תרין כי קדוש אני יי' הא תלתא הכא אתמסר לון קדושה</p>	<p>אמר רבי אלעזר כך זה ודאי, ודברים אלו בארנום, ועוד בארנו, שהרי שלש קדושות נמסרו לישראל למטה מפסוק זה "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה'". "והתקדשתם" אחד, "והייתם קדושים" שנים, "כי קדוש אני ה'", הרי שלשה, כאן נמסרה להם קדושה.</p>
<p>א"ל יאות והא לא אדכרת מרומחא עד דנטלת ליה (אנא) מבתר כתפך ושוי לך בידך מכאן ולהלאה תדכר לרומחא דאיהו בידך תוב לאתר דשבקת א"ר אלעזר מלין דאנן בהו בברכה אינון¹⁶⁶⁸ ברכו מאי ברכו משיכו ברכאן מאתר דכל ברכאן נפקין¹⁶⁶⁹ עד דיתעבדון ברכה¹⁶⁷⁰ בסניאו משיכו דאתמשיך ומגו סניאו דמיין בההיא ברכה¹⁶⁷¹ מיד יפשוין מיין נוני סניאין¹⁶⁷² לכמה זינין וההוא משיכו מאי הוא ה¹⁶⁷³</p>	<p>אמר לו נאה, והרי לא נזכרת ברומח עד שלקחתיהו (אני) מאחורי כתפך ושמתייהו בידך, מכאן והלאה תזכור ברומח שהוא בידך, שוב למקום שהשארתי. אמר רבי אלעזר הדברים שאנו בהם בברכה הם ברכו, מה זה "ברכו", משיכת הברכות ממקום שכל הברכות יוצאות, עד שנעשות ברכה מרוב משיכות שנמשכת, ומתוך רוב המים באותה ברכה, מיד ירבו המים הרבה דגים לכמה מינים, ואותה</p>

¹⁶⁶⁶ מבריאה ששם שרפים ומיצירה ששם חיות (רח"ו).

¹⁶⁶⁷ כי מאחר שאין קדושה לשלש עולמות שהם בריאה יצירה עשייה אלא על ידי שיתוף ישראל אם כן ראוי שכל שלשתם יושפעו להם, ושלש קדושות היינו שהם חברים עם בחינת כל שלש עולמות בסוד נשימה בריאה רוח יצירה נפש עשייה, כעין שמועה זו במה שפי' בתיקונים שהמלאכים מושכין מאין סוף לכל הספירות והיינו יהוה אלהותו המתפשט בכל העולמות, אמנם ישראל עיקרם זווגא דמלכא ומטרוניתא להוליד נשמות לזווג תחתון לכך העיקר ייחוד קב"ה ושכינתיה (או ריקר).

¹⁶⁶⁸ ואין להקשות מקדושה שהוא יותר למעלה ענין בפני עצמו, משיבר' ברכאן וכו' מהכתר עד המלכות ושם נעשית היא בריכה מרבוי הברכות הנשפעות והיא משפעת לכל התחתונים, וכל בחינות הנמצאים שממנה ולמטה ונכללים תחת כנפיה הם יונקים ממנה ורוחשיים במימי שפעה, וזהו סוד זה הים גדול במימי הברכות, ורחב ידים מרבוי הבחינות אל הנבראים למטה, שם רמש ואין מספר וכו' הם המים המגדלים מיני הדגים שהם הקדושים הדקים היונקים משפעה (אור יקר). פי' בא לתרץ מה שהקשה עליו הינוקא שלא זכר ענין הקדושה, וא"ל ענין שאנו עסוקים בו הוא ברכה ולכן לא זכרנו ענין הקדושה (מ"מ).

¹⁶⁶⁹ יסוד הבינה (רח"ו).

¹⁶⁷⁰ היסוד נק' ברוך (רח"ו).

¹⁶⁷¹ פי' יסוד (מ"מ).

¹⁶⁷² דהיינו מלאכין בהתפשטות לא על ידי זווג הנעשה עלי ידי התחתונים, אמנם על ידי זווג הנעשה בתחתונים הוא על ידי "את" ובה "ויעול לגכי מלכא" וכו' (אור יקר). כי משם נשמת כל חי (רח"ו).

¹⁶⁷³ פי' שנמשך מיסוד למ' הנק' ה' (מ"מ).

<p>משיכו דנהורא דנהיר¹⁶⁷⁴ מגו ההוא אספקלריאה דנהרא¹⁶⁷⁵ דאתמשך¹⁶⁷⁶ מעילא לתתא</p>	<p>משיכת מים מה היא, ה' משיכות אור המאיר מתוך אותה אספקלריה שמאירה שנמשך מלמעלה למטה.</p>
<p>האי למלאכי עלאי דאינון בני מרומא דאדרא עלאה אתמר ברכו יי¹⁶⁷⁷ אנן דיתבי לתתא אמאי ברכו את יי' בגין דאנן צריכין לאמשכא עלן להאי את ובה ניעול לגבי מלכא לאחזאה אנפוי וע"ד אמר דוד אני בצדק אחזה פניך אני בצדק ודאי¹⁶⁷⁸ ובג"כ שירותא דצלותא ברכו את יי'¹⁶⁷⁹ לאמשכא על רישן האי את וכיון דאנן משכן להאי את עלנא אית לן למימר צלותא ולשבחא</p>	<p>זה למלאכים עליונים שהם בבית מרום של הגורן העליון, נאמר "ברכו ה'", אנו שיושבים למטה מדוע "ברכו את ה'", משום שאנו צריכים למשוך עלינו את ה"את" הזאת, ובה נכנס למלך לראות פניו, ולכן אמר דוד "אני בצדק אחזה פניך", אני בצדק בודאי, ולכן ראשית התפלה "ברכו את ה'", למשוך על ראשינו ה"את" הזאת, וכיון שאנו מושכים עלינו את ה"את" הזאת יש לנו לומר תפלה ולשבח.</p>
<p>ובג"כ אסור לברכא לב"נ עד לא יצלי ב"נ צלותיה וימשיך על רישיה להאי את ואי יקדים¹⁶⁸⁰ ויברך לב"נ בקדמיתא הא אמשיך לההוא ב"נ במה על רישיה באתר דהאי את ובגין כך למלאכי עלאי כתיב ברכו יי' ואנן את יי' לתוספת אמר ההוא ינוקא ודאי הא ידענא דמאני קרבא דילך טבין אינון (ס"א אי תדכר) אתדכר מנהון ולא תנשי לון ודאי גבורה דבר נש דאנח קרבא</p>	<p>ולכן אסור לברך אדם עד שלא יתפלל האדם תפלתו וימשך את ה"את" הזאת על ראשו, ואם יקדים ויברך לאדם בתחלה, הרי המשיך לאותו אדם בְּמַה על ראשו במקום ה"את" הזאת. ולכן למלאכים העליונים כתוב "ברכו ה'" ואנו "את ה'" לתוספת. אמר אותו תינוק ודאי הרי ידעתי שכלי הקרב שלך הם טובים, (אם תזכר) הזכר בהם ואל תשכחם ודאי, גבורת האדם שלוחם קרב</p>
<p>קצא/א</p>	
<p>ברומח וחרבא איהו אבל מהו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו א"ר אלעזר הא אמרית אמר ההוא ינוקא הא ידענא דחילא דדרועא דילך אתחלש השתא איהו עדנא דלא לאמתנא אלא לאלקאה בקירטא אבנא בתר אבנא כד"א בקלע ואבן בבהילו דא בתר דא חדי ר"א וחדו ר'</p>	<p>ברומח וחרב היא, אבל מה זה "גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו", אמר רבי אלעזר הרי אמרתי, אמר אותו תינוק הרי ידעתי שכח זרועך נחלש, כעת הוא זמן שלא להמתין אלא להלקות באבני הקלע, אבן אחר אבן, כמו שנאמר "בקלע ובאבן",</p>

¹⁶⁷⁴ כלומר הם משיגים הברכות בסוד הזכר, ולא שינקו הברכות מהזכר בלי הנקבה חס ושלום שאין דרך הספירות להשפיע למטה אם לא על ידי המלכות כדפי' בספ"ר שער הצנורות, אלא הכוונה שיונקים הברכה דקות בלי שהמלכות תשנה אותם ותהפך אותם אל 'מציאותה. וזה מפני דקותם ויכולים לסבול המזון ההוא כעין שהיו ישראל אוכלים לחם מן השמים, אמנם ישראל למטת בהיות נשמתם מתלבשת בגוף עם היות שהיא דקה ורוחנית 'מהמלאכים, עם כל זה מחמת החומר אינם יונקים הברכות כפי ציורם בזכר אם לא שהנקבה תתפך אותם אל טבעם ולכן אוחזים בסוד א"ת דהיינו המלכות עם הזכר ה' (אור יקר). יסוד דזעיר (רח"ו).

¹⁶⁷⁵ זעיר גופיה (רח"ו).

¹⁶⁷⁶ וא"ו ומשך ו' (רח"ו).

¹⁶⁷⁷ שמקבלים שלא באמצעות הנוקבא (רח"ו).

¹⁶⁷⁸ פי' אמר דוד המלך ע"ה אני הוא שמקבל מצדק לאפוקי המלאכים שמקבלים מזעיר (מ"מ).

¹⁶⁷⁹ תקנו את להכניסה לבעלה אל הזווג כדפירשנו שם בארוכה עיין שם, ומפני שההמשכה על ידי המלאכים בלי זווג יעשה תולדות (אור יקר).

¹⁶⁸⁰ הענין כי הברכה שאדם מברך לחבירו הוא שמשפיע בו ומושך לו ברכות, ובהיות שהאדם לא בירך לקונו כדי להמשיכו עליו דהיינו דשריא על רישיה משך עליו כח האדם ההוא, והנה האדם נעבד לו וסטרא דשמאלא קופצת מיד עליו והיינו שעשה לחבירו במת עליו כדפי' (אור יקר).

<p>אבא והבריא</p>	<p>בבהילות זה אחר זה. שמח רבי אלעזר ושמו רבי אבא והחברים.</p>
<p>פתח ההוא ינוקא ואמר שחורה אני ונאווה בנות ירושלם וגו' אל תראוני שאני שחרחרת וגו' מלין אלין הא אוקמוה אבל בשעתא דאיהי גו רחימו¹⁶⁸¹ סני לגבי רחימה¹⁶⁸² מגו דחיקו רחימו¹⁶⁸³ דלא יכלה למסבל¹⁶⁸⁴ אזעירת גרמה¹⁶⁸⁵ בזעירו סני עד דלא אתחויאת (את) מנה אלא זעירו דנקודה¹⁶⁸⁶ חדא (ומאי איהי י¹⁶⁸⁷) כדין אתכסיא¹⁶⁸⁸ מכל חילין ומשריין דילה ואיהי אמרת שחורה אני דלית באת דא חוורא בגויה¹⁶⁸⁹ כשאר אתוון ודא שחורה אני ולית לי אתר לאעלא לכוון תחות גדפאי¹⁶⁹⁰ כאהלי קדר¹⁶⁹¹</p>	<p>פתח אותו תינוק ואמר "שחורה אני ונאווה בנות ירושלים וגו' אל תראוני שאני שחרחרת וגו'", דברים הללו הרי פרשוה, אבל בשעה שהיא בתוך אהבה רבה, לאהובה מתוך דחק, האהבה שלא יכולה לסבול מקטינה עצמה בקטן, רב עד שלא נראה (את) ממנה רק קטנות של נקודה אחת (ומהי י'), ואז מתכסה מכל החיילות ומחנותיה, ואומרת "שחורה אני" שאין באות הזו לבן כמו בשאר האותיות, וזה שחורה אני, ואין לי מקום להכניסכם תחת כנפי כאהלי קדר.</p>
<p>תנינן דא י' דלית בה חוור¹⁶⁹² לגו כיריעות שלמה¹⁶⁹³ דא ו' ובג"כ אל תראוני</p>	<p>שנינו זו י' שאין בה לבן בפנים, "כיריעות שלמה" זו ו'. ומשום זה "אל</p>

¹⁶⁸¹ הענין כי הזווג בשתי בחינות האחד הוא שירד התפארת למטה אל המלכות והיא שוכנת וחופפת על חייליה ויש לה בחינת ה' דהיינו בהיותה פורשת כנפיה לכל סטר על ארבע מתנותיה

כזו ••• והיא נקודה אמצעית, ובאותה הנקודה האמצעית משכן התפארת והיא נקודת ציון ושם הייחוד, ועם כל זה מאוריה מתפשטין משם לכל הפאות 'והיא לעולם על בני ביתה, ואז בבחינת הייחוד הזה אינה אומרת לבני ביתה אל תראוני שאני שחרחרת, מפני שעם היות שהשמש שהוא התפארת בא אליה עם כל זה היא משפעת אותם ויש בה לובן ואויר חלל תחת כנפיה להיות חסים בצלה כל חייליה, והטעם שהיא אינה מכינה עצמה אל הייחוד אלא אותה הנקודה לבד ושאר הבחינות הם מתפשטות להשפיע ולהאיר, והיינו לובן שבה בחינות חייליה שבהם אוחזות כל מחנותיה, אמנם הבחינה השנית היא בהיות המלכות עולה למעלה להתייחד עם התפארת ואז היא אוספת כל בחינותי ומתעלמת ומסתתרת ואוספת נתחיה אליה לעלות אל בית בעלה בבחינת בעלה שאין בו אחיזה לנפרדים כלל (אור יקר).

¹⁶⁸² דהיינו אהבתה אליו (אור יקר), ביאור הדברים כי כשהכלה מקושטת בקישוטיה נעשית ה' שהיא ג' ווי"ן כזה ה והם ג' אבות או נה"י והיא מתקשטת בהם למטה במקומה (שער מאמרי רשב"י וזהו הרקיע).

¹⁶⁸³ שהיא המעוררת אהבה למעלה (אור יקר), דהיינו מפני שאוהבת בעלה להזדווג עמו ולכך חזרה בפני זעיר והיא אינה יכולה לסבול הארה שם לכך אזעירת גרמה בסוד נקודה (מ"מ).
¹⁶⁸⁴ שלא לעלות אליו (אור יקר).

¹⁶⁸⁵ דהיינו שהיא אוספת כנפיה הפרושות על כל החיים לכולם לעצמה לעלות, וכל פאותיה נכללות בסוד הנקודה האמצעית כי ממנה יצאו ואליה ישבו להיותם נכללות כולם בייחוד (אור יקר).

¹⁶⁸⁶ כי אותה הנקודה האמצעית היא נפתחת ומתגדלת בענפים בהיותה מתפשטת בארבע נקודות לארבע הפאות, אמנם בהיותה אוספת בחינותיה אליה אפילו הנקודה בעצמה מסתתמת ומקטנת עצמה (אור יקר).

¹⁶⁸⁷ והיינו סוד י' שבתוך ה' שבה סוד ויבן ה' אלהים את הצלע כדפירשנו בספ"ר בשער המציאות (אור יקר).

¹⁶⁸⁸ שאין בחינה בה להשפיע לתחתונים כלל מפני העלמה, ולכך היא אומרת אל תראוני דהיינו שאין בה בחינה להאחז בה להשפיעם כעת (או ריקר).

¹⁶⁸⁹ כי הלובן משל אל הדבר המושג והשחרות אל הדבר הנעלם כנודע (אור יקר).
¹⁶⁹⁰ דהיינו להאחז בה, והנה העלית אליה הוא דרך קו האמצעי, ראשונה אל היסוד דהיינו ו' זעירא, ואחר כך אל התפארת דהיינו ו' רבתא, והנה ביסוד היא נעשת עטרה בראש צדיק ודאי עטרה על רישיה, אמנם בתפארת היא שוכבת חיקו (אור יקר).

¹⁶⁹¹ דהיינו היסוד שהיא ז' י' על ו' נקודת המלכות על ואז זעירא שבו (אור יקר).
¹⁶⁹² פי' שאין בה תוך כשאר אותיו' א"ב וכו' (מ"מ).

<p>לא תחמוץ בי כלל דאנא נקודה זעירא מה עבדין גבריין תקיפין חיילין דילה שאגין כאריין תקיפין כד"א הכפירים שואגים לטרף ומגו קלין ושאגין תקיפין דקא משאגין כאריין גוברין תקיפין דחילא שמע רחימא¹⁶⁹⁴ לעילא וידע דרחימתיא היא ברחימו כוותיה מגו רחימוי עד דלא אתחזיאת מדיוקנא ושפירו דילה כלל וכדין מגו קלין¹⁶⁹⁵ ושאגין דאינון גברי חילא דילה נפיק דודה רחימאה מגו היכליה¹⁶⁹⁶ בכמה מתנן בכמה נבזבזן בריחין ובוסמין ואתי לגבה ואשכח לה שחורה זעירא בלא דיוקנא ושפירו כלל</p>	<p>תראני" אל תסתכלו בי כלל, שאני נקודה קטנה. מה עושים גברים חזקים, חיילותיה שואגים כאריות תקיפים, כמו שנאמר "הכפירים שואגים לטרף" ומתוך קולות ושאגות חזקות ששואגים כמו אריות, גבורים תקיפי כת, שומע האהוב למעלה ויודע שאהובתו באהבה כמותו, מתוך אהבתו עד שלא נראית מדמותה ויפיה כלל. ואז מתוך קולות ושאגות של אותם גבורי חיל שלה, יוצא דודה אהובה מתוך היכלו בכמה מתנות, בכמה אוצרות, בריחות ובשמים, ובא אליה ומוצא אותה שחורה קטנה ללא דמות ויופי כלל.</p>
<p>קריב לגבה מחבק לה ומנשיק לה עד דאתערת זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין ובחודה דרחימאה דעמה ואתבניאת ואתעבידת בתקונהא בדיוקנהא בשפירו דילה ה' כמלקדמין¹⁶⁹⁷ ודא גבורי כח עשו לה ואהדרו לה לדיוקנהא ושפירו דילה דתוקפא וגבורתא דלהון גרימו דא וע"ד כתיב גבורי כח¹⁶⁹⁸ עושי דברו עושי דברו ודאי דמתקנין ליה להאי דבר ומהדרין ליה לדיוקנא קדמאה (ומכאן ולהלאה) כיון דאתקנת ואתעבידת בדיוקנהא שפירא כמלקדמין כדין אינון וכל שאר חילין קיימין לשמוע מה דאיהי אמרת ואיהי קיימא כמלכא גו חיליה ודא הוא עושי דברו ודאי</p>	<p>קרב אליה, מחבק אותה, ומנשקה עד שמתעוררת לאט לאט מתוך ריחות ובשמים ובשמחה שאהובה עמה, ונבנית ונעשית בתקוניה בדמותה ביופיה ה' כמקדם. וזה גבורי כח עשו לה, והחזירוה לדמותה ויופיה, שתקפם וגבורתם גרמו את זה, ועל זה כתוב "גבורי כח עושי דברו", עושי דברו בודאי, שמתקנים את ה"דבר" הזה ומחזירים אותו לדמות ראשונה. (ומכאן ולהלאה) כיון שהתתקנה ונעשתה בדמותה יפה כמקדם, אזי הם וכל שאר החיילות עומדים לשמוע מה שהיא אומרת, והיא עומדת כמו מלך בתוך חיילותיו, וזהו "עושי דברו" בודאי.</p>

¹⁶⁹³ דהיינו תפארת ודאי מלך שהשלום שלו שהוא וא"ו ממש, וקרא היסוד קדר על שם ההעלם והשחרות כי למטה ממנו המלכות מושגת וממנו ולמעלה תחלת ההעלם והקדרות, ונקרא אחלי שהם שבע ספירות בסוד ז' נכללות בו, והם ז' אהלים י' היא א' עם וא"ו זעירא שבעת שהם שש קצוות עם המלכות, או אפשר אהלי תרין מלכות ויסוד, "כיריעות שלמה" הם הספירות הנכללות בתפארת את המשכן תעשה עשר יריעות וכו' (אור יקר), מדמה אותה לז' דלית לה חוורו מגו דחיקו דרחימו וכו' (מ"מ).

¹⁶⁹⁴ דהיינו התפארת ושומע קולם שהם [רוצים] [מכוונים] לעורר למטת הזווג כדי שלא תחסר להם מזונם וחיותם אפילו רגע והם מזמרים ומנגנים להמשיכו אליה, והוא רואה כי כוונתה לעלות שם, והיא תלויה ועומדת בין אלו לאלו, כי התחתונים הם חיילית מושכים אותה למטה, והיא מפני חשק הזווג רוצה לעלות למעלה עד שכבר תקנה עצמה אל העליה עד שהעלימה כל בחינותיה "דלא אתחזיאת מדיוקנא וכו'" (אור יקר).

¹⁶⁹⁵ דהיינו ע"י התפלה בסוד בא"י מגן אברהם (מ"מ).

¹⁶⁹⁶ דהיינו שהזעיר מקבל מבינה ובונה אותה. ואל יקשה לך שהרי גם בהיותה בפנים אנו מתקנים אותה מנה"י דאימא במלך עוזר וכו' ולמה לא אמר כאן רק נפיק דודה דהיינו התקק ע"י זעיר ד"ל כיון שאחר מלך וכו' חוזרת נקודה ג"כ ואין התיקון האמיתי רק ע"י המוחין הבאים מזע"י אליה לכך לא נקט הכא אלא התכלי' האמיתי (מ"מ).

¹⁶⁹⁷ ה' אחרונה שבשם (רח"ו במ"מ).
¹⁶⁹⁸ פירוש שע"י תפלות של הצדיקים שהם בכוונתם מתקנים המ' הנקרא דבר (מ"מ).

<p>כגוונא דא לתתא בזמנא דחייבין בדרא איהי אתכסיא ואזעירת גרמה¹⁶⁹⁹ עד דלא אתהזיאת מכל דיוקנהא בר נקודה דא וכד אתאן גבורי כח וזכאי קשוט כביכול עושים להאי דבר ואנהירת זעיר זעיר ואתעביד' בדיוקנהא בשפירו דילה ה' כמלקדמין אתו חברייא ונשקוה א"ר אלעזר אלמלא יחזקאל נביאה אמר דא תוהא הוי בעלמא נטליה ר"א ונשקיה כמלקדמין אמר ההוא ינוקא אנא אברך אמרו את בריך ולך יאות לברכא אמר כמה אתון קדישין כמה ברכות זמינין לכו מאימא קדישא בגין דלא מנעתון לי לברכא</p>	<p>כדוגמא זה למטה, בזמן שהרשעים בדור היא מתכסה ומקטינה עצמה עד שלא נראית מכל דמויותיה, פרט לנקודה אחת. וכשבאים גבורי כח וצדיקי אמת, כביכול עושים את הדבר הזה ומוארת לאט לאט, ונעשית בדמותה ביופיה, ה' כמקדם. באו החברים ונשקוהו, אמר רבי אלעזר אלמלא יחזקאל הנביא אמר את זה, תמיהה היתה בעולם. לקחו רבי אלעזר ונשקו כמקדם. אמר אותו תינוק אני אברך. אמרו לו אתה ברוך, ולך נאה לברך. אמר כמה קדושים אתם, כמה ברכות מזומנות לכם, מאם הקדושה משום שלא מנעתוני מלברך.</p>
<p>פתח ואמר מונע בר יקבוהו לאם¹⁷⁰⁰ וברכות לראש משביר האי קרא כמשמעו אבל תנינן כל בר נש חייב בברכת המזון ואי לא ידע אתתיה או בנוי מברכין ליה ותבא מארה לההוא גברא דלא ידע לברכא עד דיצטרך לאתתיה ולבנוי דיברכון ליה ואי הוא ידע אצטרך לחנכא לבריה ולמהב ליה כסא לברכא ומאן דמנע ליה דלא יתחנך יקבוהו לאום מונע בר דלא לברכא לקב"ה ולא יתחנך במצות יקבוהו לאם יקבוהו מבעי ליה או יקבוהו לאומים דהא לאם חד הוא כד"א ולאם מלאם יאמין מאי יקבוהו לאם אלא לאם כתיב לאימא קדישא יקבוהו להאי בר נש דמנע לההוא בר מלברכא לקב"ה</p>	<p>פתח ואמר "מונע בר יקבוהו לאם וברכה לראש משביר", פסוק זה כמשמעו, אבל שנינו, כל אדם חייב בברכת המזון, ואם לא ידע, אשתו או בנוי מברכין לו, ותבא מארה לאותו האיש שלא יודע לברך עד שיצטרך לאשתו ולבנוי שיברכו לו. ואם הוא יודע, צריך לחנך את בנו ולתת לו כוס לברך, שמי שמונעו שלא יתחנך, "יקבוהו לאום", "מנע בר" שלא לברך את הקדוש ברוך הוא, ולא יתחנך במצוות, "יקבוהו לאום" היה צריך לכתוב "יקבהו" או "יקבוהו לאמים", שהרי לאם זה אחד, כמו שנאמר "ולאם מלאם יאמץ", מה זה "יקבוהו לאום", אלא "לאם" כתוב לאם הקדושה, יקבוהו לאדם הזה שמונע אותו בר, מלברך את הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>אנא ברא יחידא הוינא לאמי הבו לי כסא ואברך למלכא קדישא דיהב בביתא דאמי גוברין דחילא דמלילנא קמיהו מלין תקיפין וזכינא לון ובג"כ אנא אברך וקודם דא אתישב קרא על תקוניה¹⁷⁰¹ הא</p>	<p>אני בן יחיד הייתי לאמי, תנו לי כוס ואברך את המלך הקדוש שנתן בבית אמי גברים של כח, שדברתי לפניהם דברים חזקים ונצחתי אותם, ומשום זה אני אברך. וקודם זה התיישב הפסוק על תקונו זה</p>
<p>קצא/ב</p>	
<p>דשרינן ביה מונע בר יקבוהו לאם מאן דאמנע בר כמה דאתמר יקבוהו לאם כד"א</p>	<p>שהתחלנו בו. "מונע בר יקבוהו לאום" מי שמונע בר, כמו שנאמר "יקבוהו</p>

¹⁶⁹⁹ בסוד נקודה תחת היסוד (רח"ו), ונל"עד שכוונת הזוהר בזה כמ"ש הרב בזה בכוונת העמידה שאחר שמגדילים המלכות אח"כ בא בכל קומת זעיר אח"כ מחזירים אותה בפני זעיר. וכל מה שהיה לה פרצוף באחור הלואי בפנים תהיה נקודה תחת היסוד. ואח"כ בונים אותה ע"י המוחין דאימא שבתוך זעיר ע"כ כללות דברי הרב ז"ל (מ"מ).

¹⁷⁰⁰ פירוש יפרשו חטאוי למלכות וכדמפרש (מ"מ).
¹⁷⁰¹ שעדיין לא תירץ מלת יקבוהו לשון רבים (אור יקר).

<p>ויקוב בן האשה הישראלית את השם אוף הכא יקבוהו ויפרשו ליה לאם יפרשו חטאוי לאמא קדישא¹⁷⁰² וברכה לראש משביר לההוא ב"נ דיחנך בריה לברכא לקב"ה ולחנכא ליה בפקודי אורייתא</p>	<p>לאום" כמו שנאמר "ויקוב בן האשה הישראלית את השם" כמו כן כאן "יקבהו", ויפרשו אותו לאם, יפרשו את חטאיו לאם הקדושה, "וברכה לראש משביר", לאותו אדם שיחנך את בנו לברך את הקדוש ברוך הוא ולחנכו במצוות התורה.</p>
<p>ורוא דמלה כתיב ברזא דלעילא מה שמו¹⁷⁰³ ומה שם בנו¹⁷⁰⁴ כי תדע ההוא שם ידיעא¹⁷⁰⁵ יי' צבאות שמו¹⁷⁰⁶ שם בנו ישראל שמו דכתיב בני בכרי ישראל והא ישראל כל מפתחן דמהימנותא ביה תליין ואיהו משתבח ואמר יי' אמר אל¹⁷⁰⁷ בני אתה והכי הוא ודאי דהא אבא ואמא אעטרו ליה ובריכו ליה בכמה ברכאן ואמרו ופקידו לכלא נשקו בר נשקו ידא להאי בר כביכול שלטנו יהב ליה על כלא דכלא יפלהון ליה פן יאנף בגין דאעטרו ליה בדינא ורחמי מאן דזכי לדינא לדינא מאן דזכי לרחמי לרחמי</p>	<p>וסוד הדבר כתוב בסוד שלמעלה "מה שמו ומה שם בנו כי תדע", אותו שם ידוע, ה' צבאות שמו, "שם בנו", ישראל שמו, שכתוב "בני בכורי ישראל", והרי ישראל תלויים בו כל מפתחות האמונה, והוא משתבח ואומר "ה' אמר אלי בני אתה" וכך זה בודאי, שהרי אבא ואמא עטרו אותו וברכוהו בכמה ברכות, ואמרו וצוו את הכל "נשקו בר", נשקו את יד הבן הזה כביכול, נתן לו שלטון על הכל, שהכל יעבדו אותו, "פן יאנף", משום שעטרו אותו בדין וברחמים, מי שזוכה לדין לדין, מי שזוכה לרחמים לרחמים.</p>
<p>כל ברכאן דלעילא ותתא להאי בר סלקין ומתעטרין¹⁷⁰⁸ ומאן דמנע ברכאן מהאי בר</p>	<p>כל הברכות שלמעלה ולמטה עולות לבן הזה ומתעטרות, ומי שמונע ברכות מהבן הזה, יפרשו את חטאיו</p>

¹⁷⁰² פירוש מלכות (מ"מ). (N)

¹⁷⁰³ פי' אבא (מ"מ).

¹⁷⁰⁴ פירוש זעיר (מ"מ).

¹⁷⁰⁵ כלומר הכתוב פי' באומרו גואלנו ה' צבאות שמו, וגואלנו אהדר לבינה שממנה החירות והגאולה ושמו ה' צבאות וכן פירש בעובדא דסבא (או ריקר).

¹⁷⁰⁶ פירוש אבא נקרא כך בהשאלה כמו בינה הנקרא כך בסבא דמשפטים (מ"מ).

¹⁷⁰⁷ פירוש זעיר אומר שאבא הנקרא ה' אמר אלי בני אתה (מ"מ).

¹⁷⁰⁸ בסע"ח דף נ"ט ע"ב כתב מעיו עשת שן פירוש רש"י לשון קיבוץ עם קרוי עשת. ואיתא בא"ר תאנא אתפשט האי ת"ת ואתקן מעוי דדכורא וכו' ואיקרו בעלי מעין דכתיב ע"כ המו מעי לו וכו' נמצא ששם קיבוץ כל הרחמים ומ"ש עשת עשת ש"ן מפני ששם מתפשטין אחורי ע"ב גי' קפ"ד ואחוריים דס"ג גימטריא קס"ו כי שם במקום המעיים שהוא לסוף שליש דת"ת נעשה כתר דיעקב ורחל העומדים שם בסוד אל עליון. עליון גימטריא שם ס"ג בריבוע ושיעור הכתוב מעיו ששם העשת שהוא קיבוץ הרחמים נעשה מן ש"ן קפ"ד קס"ו כי האחוריים העליונים נעשים פנים למטה ומהם כל הרחמים. מעולפת ספירים יובן במ"ש בזוהר דברים בני בכורי ישראל וכו' ויובן ע"פ מ"ש ביחודים כי עיקר גלוי הוי"תיו ית' נתגלה בת"ת וממנו ולמעלה הוא סתום : ודבר זה מבואר ג"כ בל"קת ויצא ששם הוי"ה נתגלה דווקא בת"ת ולכן בת"ת כל השלשה כלים שלו הכל הוא שם הוי"ה כמבואר בשער השמות כי שם הוא עיקר הגילוי. וא"ו מגלים שם פעולתם ומכ"ש אורות שלמעלה מהם. ולכן נתבאר בפירוש אגדות שת"ת שבת"ת הוא עצם החתן כי השם הוי"ה אשר מורה על א"ס ב"ה שהוא הוי"ה וה"ה נתגלה שם ולפיכך שמו תפארת מפני ששם נתגלו פארות וענפים של כל הספירות. ולכן אמרו בזוהר מאן דנטל שמשא נטיל כולא : ולכן מאמר השכינה על סוד המעיים שמתחילים משליש ת"ת ולמטה שהוא מעולפת ספירים פירוש רש"י לשון קישוט כמו ותתעלף ותשב בפתח עינים. והוא ששם החתן שהוא ת"ת שבת"ת מקושט באורות של כל הספירות שמלת ספירה פירוש הרח"ו שהוא לשון מספרים מזהירים וז"ש מעולפת ספירים מקושט בכל הספירות. ולכן נתגלה שם שם הוי"ה שכולל כל הספירות. ולכן משם מתחילים החסדים להתגלות שהם שם הוי"ה כולו חסד שמאירים שם מאד מאד. ומהחסדים המגולים מאיר זעיר עד הכתר: כמ"ש בדרושי הצלם. ומקום המעיים שם הוא קישוט כל הספירות וזהו מעולפת ספירים ודוק בדבר זה עכ"ל (מ,מ).

<p>יפרשון הטאוי קמי מלכא (ס"א אימא) קדישא לאם ממש¹⁷⁰⁹ וברכה לראש משביר מאן דמברך ואזמין בכסא דברכה למאן דאצטריך ליה¹⁷¹⁰ בהאי אתבר סטרא אחרא ואתכפיא בתבירו ואסתלק סטר קדושה ודא הוא דכתיב וברכה לראש משביר כמה דאיהו מסלק ומברך לקב"ה ועביד לסטר אחרא דיתבר הכי קב"ה משיך עליה ברכאן מלעילא וההוא דאקרי ברכה שריא על רישיה</p>	<p>לפני המלך (אמא) הקדוש, לאם ממש, "וברכה לראש משביר" מי שמברך ומזמין כוס ברכה למי שצריך אותו, בזה נשבר הצד האחר ונכנע בשבירה, ועולה צד הקדושה. וזהו שכתוב "וברכה לראש משביר", כמו שהוא מעלה ומברך את הקדוש ברוך הוא ועושה שישבר צד האחר, כך הקדוש ברוך הוא מושך עליו ברכות מלמעלה, ואותו שנקרא ברכה שורה על ראשו.</p>
<p>מכאן ולהלאה חברייא הבו ונברך יהבו ליה כסא דברכה וברך וחברייא כלהו הוו בחדוה דהא מיומא דהלולא דר' אלעזר לא חדו חברייא כההוא יומא דיתבו תמן אקדימו וברכו ליה בחדוה ברעו דלכא אמר ההוא ינוקא לית לכו לאתפרשא אלא מגו מלי אורייתא והכי תנינן</p>	<p>מכאן ולהלאה, חברים הבה ונברך, נתנו לו כוס של ברכה וברך, והחברים כולם היו בשמחה, שהרי מיום ההלולא של רבי אלעזר לא שמחו החברים כאותו יום שישבו שם, הקדימו וברכוהו בשמחה ברצון הלב, אמר אותו תינוק, אין לכם להפרד אלא מתוך דברי תורה וכך למדנו.</p>
<p>פתח ואמר ויי' הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן וגו' ויי' זקיף טעמא לעילא אמאי אלא בההוא שעתא כמה יאות ושפירו הות להאי כלה דאתכפיאת עד השתא בגלותא והשתא אזלת בזקיפו דרישא באכלוסהא בחדוה</p>	<p>פתח ואמר "וה' הלך לפנייהם יומם בעמוד ענן וגו'", וה' זוקף טעם למעלה, למה, אלא באותה שעה כמה נאה ויפה היה לכלה הזאת שהיתה כפופה עד עתה בגלות, וכעת הולכת בזקיפות ראש באוכלוסיה הובמוניה¹⁷¹¹ בשמחה.</p>
<p>בוי"י זקיף טעמא לעילא הולך לפנייהם יומם עד הכא לא ידע אי האי כלה אזלה לקמייהו אי לא דהא טעמא אפסיק ביהו"ה אלא איהי הות תמן אבל מאן דאזיל קמייהו סבא עלאה מאריה דביתא ההוא דאומי (נ"א דאזמין) ליה קב"ה</p>	<p>ב"וה" זוקף טעם למעלה, "הולך לפנייהם יומם" עד כאן לא ידע אם כלה זו הלכה לפנייהם אם לא, שהרי טעם מפסיק ב"וה", אלא היא היתה שם, אבל מי שהלך לפנייהם זקן עליון בעל הבית, אותו שהקדוש ברוך הוא נשבע (שהזמין) לו.</p>
<p>ומנו אברהם דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו¹⁷¹² וכתיב אם לא בריתי יומם ולילה יומא דכל יומין¹⁷¹³ כלילין ביה יומא</p>	<p>ומיהו, אברהם, שכתוב "יומם יצוה ה' חסדו", וכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה", יום שכל הימים כלולים בו,</p>

¹⁷⁰⁹ בינה (מ"מ) 9.

¹⁷¹⁰ פירוש למ' שיהיה הוא התיקון דכוס של ברכה (מ"מ) N).

¹⁷¹¹

¹⁷¹² ענני כבוד הם מחסד וכמבואר בזוה"ק (פ' אמור דף קג, ופ' בלק קצא ע"ב) כי הם בסוד הכתוב (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו, והיו הם פריסת אור מהאור קדמאה, אשר עליה נאמר (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, כמ"ש בזוה"ק (פ' בראשית מו ע"א). והיו הז' ענני כבוד מהז' חסדים המקיפים, ובסוד (שיה"ש ב ו) וימינו תחבקני כמ"ש הרב בכוננת סוכות (דף קד ע"ד ש' דרוש ד), ומשום שהם מבחי' חסדים גדולים לכן באו הם בנקל ולא עבר עליהם שום תלאה כלל (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

¹⁷¹³ וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזוהר בכמה מקומות על החסד ואמר דאזיל בכלהו כי יום נק' ע"ש האור כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום ואור הוא בחסד וכל ו"ק שנק' יום ע"ש שמקבלין החסדים על ידו ה"ח ונק' כ"א יום באורו וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית וערב מתייחד ביום ביחודא שמקבלת ממנו להמתיק גבורות שלה אבל אין נק' יום כי היא מסט' דגבורות ולחשך קרא

<p>דשאר יומין איהו שאר כל יומין ודאי ועל דא אקרי יומם ולא יום ובג"כ הולך לפניהם יומם הוא אויל ביממא וכלה אזלת בליליא דכתיב ולילה בעמוד אש להאיר להם דא כלה כל חד כדקחוי ליה ואתון חברייא יומם ולילה יהא קמייכו בכל שעתא נשקוהו וברכוהו כמלקדמין ואזלו</p>	<p>יום של שאר הימים הוא, שאר כל הימים בודאי, ועל זה נקרא "יומם" ולא "יום", ומשום זה הולך לפניהם יומם, הוא הולך ביום, והכלה הולכת בלילה, שכתוב "ולילה בעמוד אש להאיר להם", זו כלה, כל אחד כראוי לו, ואתם חברים יומם ולילה יהיה לפניכם בכל שעה, נשקוהו וברכוהו כמקדם והלכו.</p>
<p>אתו לגבי רבי שמעון וסחו ליה עובדא תוה אמר כמה יאות הוא אבל לא סליק בשמא אעא דקיק כד סליק נהוריה סליק לפום שעתא ומיד כבה ואשתקע ותו הא אמינא נהורא דא ממה הוי פתח ואמר גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך כד בר נש איהו גבור בארץ גבור באורייתא גבור ביצריה¹⁷¹⁴ גבור בארץ ודאי סליק נהוריה ואתמשך ביה משיכו סגי כדין דור ישרים יברך יברך כתיב</p>	<p>באו לפני רבי שמעון וספרו לו המעשה, תמה. אמר כמה נאה הוא, אבל לא עולה בשם, עץ דק כשעולה, אורו עולה לפי שעה ומיד כבה ושוקע, ועוד הרי אמרנו אור זה ממה היה. פתח ואמר "גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך" כשאדם גבור בארץ, גבור בתורה, גבור ביצרו, גבור בארץ ודאי, עולה אורו ונמשך בו משיכות יתר, אז דור ישרים יבורך כתוב יברך.</p>
<p>אמר רבי אבא והא חמינן ינוקי דאמרין מלין עלאין וקיימין לבתר רישין דעלמא א"ל ינוקא דאמר מלה חדא או תרין לפום שעתא בלא כוונה דלהון מובטח בר נש בדא דיזכי למילף אורייתא בישראל אבל דא דנוהרא דיליה קיימא על קיומיה בדעתא שלים לאו הכי ותו דהא קב"ה ותיאובתיה דיליה לארחא בתפוהא דא</p>	<p>אמר רבי אבא, והרי ראינו תינוקות שאומרים דברים עליונים ואחר כך עומדים ראשי העולם. אמר לו תינוק שאמר דבר אחד או שנים לפי שעה בלי כוונתם מובטח אדם בזה שיזכה ללמוד תורה בישראל, אבל זה שאורו עומד על עמדו בדעת שלמה לא כך. ועוד שהרי הקדוש ברוך הוא ותשוקתו להריח בתפוח זה,</p>
<p>קצב/א</p>	
<p>זכאה הולקיה זכאין אתון צדיקייא דכתיב בכו ויספה פליטת בית יהודה הנשארת שרש למטה¹⁷¹⁵ ועשה פרי למעלה שרש למטה כגון אבוי דאסתלק מעלמא ואיהו</p>	<p>אשרי חלקו. אשריכם הצדיקים שכתוב בכם "ויספה פליטת בית יהודה הנשארה שרש למטה ועשה פרי למעלה", "שרש למטה" כמו אביו</p>

לילה רק בחיבורה בו נק' יום שלם ע"ש הדכורא רק אור הלבנה בלילה אבל לע"ל והיה אור הלבנה כאור החמה והיה לעת ערב יהיה אור שגם היא תקבל החסדים וכנ"ל עולם חסד יבנה חסד ה' מלאה הארץ ולכן ביום השביעי אין לילה כלל וכמו בשבת בראשית שהיה האור משמש וביום הששי שתלך הה"א ותתקשר בחסד ע"י הוא"ו ניתוסף ה' ביום הששי והוא בביאתו וקיבוץ גלויות אבל אח"כ יום השביעי כנ"ל וז"ש וביה הבקר אור דמסטרירה אור וזהו וישכם אברהם בבקר דיליה כנ"ל (בהגר"א על תיקו"ז עה ע"ג), אין אחד מהר"ק מקבל אור הא"ס אלא רק ע"י אור החסד, והוא יומא דכולא יומין וכמ"ש בזוה"ק (בראשית מו ע"א ופ' אמור קג ע"ב ופ' בלק קצא ע"ב), והרי משתמש אור א"ס בספי' החסד להתגלה על ידו בכל הו"ק כולו, ולכן נקרא הוא בערכם בשם כהנא רבא (דע"ה ח"ב קד ע"א), בהגיעו להיסוד הנה יצא אז ונתגלה מהיסוד, ובסוד החסד שנתגלה בפומיה דאמה שאמרו באד"ר (קמב ע"א) ואותו החסד הוא אור המ"ה דהתיקון אשר על ידו נתקנו כל מעשה בראשית, והוא סוד מ"ש (תהלים פט ג) עולם חסד יבנה, שהוא החסד שנתגלה ביום ראשון, וכמ"ש בזוה"ק (בראשית מו ע"א) ההוא יום דנפיק אור קדמאה אתפשט בכלהו יומי כו', יומא קדמאה אזיל עם כלהו כו' (וע' ח"ג קג רע"ב וקצא ע"ב ובהגר"א בתיקונים עה ע"ג) (כללים ח"א נז ע"א, ועי' כללים ח"ב עג ע"ב).

¹⁷¹⁴ שכבר הגיע לימים ראויים לכך (רח"ו).

¹⁷¹⁵ פירוש שהצדיקים הגדולים הם בישיבה של מט"ט והתינוקות הם בישיבה של הקב"ה (מ"מ).

<p>שרש למטה במתיבתא דרקיעא ועשה פרי למעלה במתיבתא עלאה¹⁷¹⁶ כמה טבא שרשא ואיבא ואי לאו דלא אהא מקטרנא לקב"ה הואיל ותיאובתיה בארחה ביה לא הוה מאן דייכול לשלמאה ביה אבל יהא רעוא דאמיה לא תחמי צערא עליה וכן הוה</p>	<p>שהסתלק מהעולם, והוא שרש למטה. בישיבת הרקיע, "ועשה פרי למעלה" בישיבה העליונה, כמה טוב השרש והפרי, ואם לא שלא אהיה מקטרג לקדוש ברוך הוא הואיל ותשוקתו להריח בו, לא היה מי שיכול לשלוט בו, אבל יהי רצון שאמו לא תראה צער עליו, וכן היה.</p>
<p>וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו' (הנה עם יצא ממצרים וגו' (&)) הכא אית עשרין ותמניא תיבין לקבל כ"ה דרגין¹⁷¹⁷ דחרשי קוסמין דצפור ואית לאסתכלא מאן דבעא למללא ביה בבלעם ולאסתחברא בהדיה אמאי שדר ליה מיד עד לא ייתי לגבי המלין בפירושא דקאמר הנה עם יצא ממצרים ועתה לכה ארה לי הוה ליה לאסתחברא בהדיה בקדמיתא ולפייסא ולשוחדא ליה ולבתר לאודעא ליה מלוי</p>	<p>"וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו'" ("הנה עם יוצא ממצרים וגו'") כאן יש עשרים ושמונה תבות כנגד עשרים ושמונה דרגות המכשפים קוסמי הצפור, ויש להתבונן מי שרצה לדבר עם בלעם ולהתחבר אתו, למה שלח לו מיד, עד שלא יבא אליו דברים בפרוש, שאמר "הנה עם יצא ממצרים", "ועתה לכה ארה לי", היה לו להתחבר איתו בתחלה ולפייסו ולשחד אותו, ואחר כך להודיעו דבריו.</p>
<p>אלא אמר רבי יוסי מהכא אשתמודע דהא ידע בלק רעותיה דההוא רשע דבעא לאתיקרא תדיר במלין רברבין ולית ליה תיאובתא אלא כד עביד בישין בלק קסם קסמין ועביד חרשין ואתקין צפרא וידע דדרגין דמשה עלאין ויקרין וחרש בחרשוי וקסם בקסמיו וידע דדרגין דבלעם הוו לקבלייהו¹⁷¹⁸ מיד וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור</p>	<p>אלא אמר רבי יוסי, מכאן נודע שהרי ידע בלק רצון אותו רשע, שרצה להתכבד תמיד בדברים גדולים, ואין תאותו אלא כשעושה רעות. בלק קסם קסמים ועשה כשפים ותיקן ציפור, וידע שמעלות משה עליונות ונכבדות, וכשף בכשפיו וקסם בקסמיו, וידע שדרגות בלעם היו לעומתו, מיד "וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור".</p>

¹⁷¹⁶ בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרון ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרון (זו"ח לו ע"א). ועי' בהגר"א בתיקו"ז מו ע"א: מתיבתא עילאה דחג"ת, ומתיבתא תתאה דנה"י.

¹⁷¹⁷ להראות שבכל עשרין ותמניא אלו השיג מעלתן של ישראל ופחדו מהם (אור יקר).

¹⁷¹⁸ כנגד מרע"ה במדרגת הקדושה היה בלעם בקליפות, והיינו דאמרו רז"ל בישראל לא קם אבל באומות העולם קם (אור יקר). עי' בית עולמים פ ע"א: ז' מלכי האמורי ז' אומות הם סיגי ז' מלכים וכו' וכאשר נתנו לאברהם בפ' לך לך חשיב שם סדר ז' אומות כסדר חתי פרזי רפאים אמורי כו' ונמצא שלפי חשבון ז' מלכים דפ' וישלח הם בלע חושם יובב הדד בן בדד ונמצא שאמורי הוא נגד הדד כו' והוא בת"ת שמאחוריו מלכות נוקבא כמ"ש המכה את מדין בשדה מואב וכמ"ש הגאון בפ' לס"ד (ט ע"ג) כי קלי' מואב הוא בת"ת באחוריו בנוק' ולכן כאשר נצחו ישראל ב' מלכי האמורי סיחון ועוג שהוא בת"ת מקום קלי' מואב ולזה כתיב וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי ולכן נתיירא הוא מהם כי כבר הגיע עידו והוא מ"ש והוא יושב ממולי שהוא נגדו ממש ולזה ביקש הוא להתחבר עם בלעם בן בעור שהוא מלך הראשון בלע בן בעור נגד הדעת שהוא פנימיות של ת"ת כידוע וביקש להעזר ממנו שהוא שורש של כל המלכים ורצה לבטל תיקון העולם ולהחזירו לתהו כמו שהיה מקדם וכו' השולחן הוא בצפון בגבורה כמ"ש בהיכלות דבראשית ופקודי בהיכל זכות עיי"ש בפ' הגאון והוא בסוד ה"ג דחוטמא דז"א ה' מלכי סדום ועמורה כמ"ש בס"ד והוא בסוד העורכים לגד שולחן ועל זה נאמר דשולחן שלא אמרו עליו ד"ת כאלו אכלו מזבחי מתים והם מלכין קדמאין דמיתו.

<p>פתורה¹⁷¹⁹ שמא דאתרא הוה כד"א מפתור ארם נהרים לקללך אמאי אקרי הכי בנין דכתיב העורכים לגד שלחן¹⁷²⁰ ופתורא הוה מסדר תמן כל יומא דהכי הוא תקונא דסמרין בישין מסדרין קמיהו פתורא במיכלא ובמשתייא ועבדין חרשין ומקמרין לקמי פתורא ומתכנשין תמן כל רוחין מסאבין ואודעין לון מה דאינון בעאן וכל חרשין וקוסמין דעלמא על ההוא פתורא הוה ובג"כ אקרי שמא דאתרא ההוא פתורא דהכי קורין בארם נהרים לשלחן פתורא</p>	<p>"פתורה" שם המקום היה, כמו שנאמר "מפתור ארם נהרים לקללך", למה נקרא כך. משום שכתוב "העורכים לגד שלחן" ושלחן היה מסודר שם כל יום, שכך הוא תקון של צדדים רעים, מסודרים לפניהם שלחן במאכל ומשתה, ועושים כשפים ומקטרגים לפני השלחן, ומתכנסים שם כל רוחות הטומאה, ומודיעים להם מה שהם רוצים. וכל מכשפים וקוסמים של העולם היו על אותו השלחן, ומשום זה נקרא שם המקום ההוא "פתורא", שכך קוראים בארם נהרים לשלחן פתורא.</p>
<p>פתח ואמר ועשית שלחן עצי שטים וגו' וכתוב ונתת על השלחן לחם פנים וגו' כל אינון מאני קודשא בעא קב"ה למעבד קמיה לאמשכא רוחא קדישא מעילא לתתא¹⁷²¹ ההוא רשע דבלעם הוה מסדר הכי לסטרא אחרא והוה מסדר שלחן ונהמא דאקרי לחם מגואל כמה דאתמר דהכי אזיל סטר אחרא בתר קדושה כקוף בתר בני נשא ושלמה מלכא צווח ואמר כי מה האדם שיבא אחרי המלך¹⁷²² את אשר כבר עשוהו והא אתמר קרא דא</p>	<p>פתח ואמר "ועשית שלחן עצי שטים וגו'" וכתוב "ונתת על השלחן לחם פנים וגו'", כל אותם כלי קדש רצה הקדוש ברוך הוא לעשות לפניו, להמשיך רוח הקודש מלמעלה למטה, אותו רשע בלעם היה מסדר כך לצד האחר, והיה מסדר שלחן ולחם שהיה נקרא לחם מגואל, כמו שנאמר, שכך הולך הצד האחר אחר הקדושה, כקוף אחר בני אדם. ושלמה המלך צווח ואומר "כי מה האדם שיבוא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו", והרי נתבאר פסוק זה.</p>
<p>ת"ה כתיב יי' בצאתך משעיר בצעדך</p>	<p>בא וראה, כתוב "ה' בצאתך משעיר</p>

¹⁷¹⁹ דע כי המלכות כוללת כל השמות והוא בענין זה כי הנה שם אדני מלא גימ' תרע"א וי"ב אותיות הרי תרפ"ג וד' השורש הרי תרפ"ז והוא כמנין פתור"א וכן ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וג' אה"ה במלואם שהם קס"א קמ"ג קנ"א גימ' תנ"ה הרי ס"ה תרפ"ז והוא כמנין פתור"א וכן ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן וג' אה"ה במלואם שהם קס"א קמ"ג קנ"א גימ' תנ"ה הרי ס"ה תרפ"ז כמנין כל השמות הויה ואה"ה (זהר הרקיע).

¹⁷²⁰ העניין הוא כי הדברים הרוחניים נקשרים בגשמיים מטעם כי הסבה אל הגשמי הוא הרוחני, וכל סבה נקשרת במסובב וכל מסובב בסבתו, ומטעם זה נקשרים העולמות כולם להיות חשק וקשר המסובב לסבה וסבה למסובב, והנה הדברים הגשמיים יש להם שתי סבות הסבה האחת היא הקדושה שמשם נשפע השפע והחיות לכל הנמצא, והשנית הקליפה כי להיות העולם הגשמי עולם ההפסד והכליון יש לה חלק בכל מה שבעולם הזה הגשמי והיינו דקאמר לעיל דכל מה דאתכליל בארעא אית לה בת חולקא, והנה אלו השני דברים תלויים ועומדים, אם יקרב מיד האדם הדבר הגשמי ההוא כגון הבשר והיין והקטרת והלחם לקדושה הנה ישלוט בה הקדושה ויבדל הקליפה ואין לה שם חלק, ואם יזמין האדם שם החצונים יבדל הקדושה וישלוט שם החציוני, וזה טעם איסור תקרובת עבודה י זרה, ואמנם תועלת הקדושה בעניינים האלו הוא שיגרמו קשר אל הסבות העליונות אלו באלו, והדברים הגשמיים הם בית יד לאדם לאחוז ברוחניים לייחדם ולחברם על ידי סוד קשר ושלשלת עילה ועלול, וכן דרד זה אל החצונים כי יוקשרו קשר ושלשלת החצונים אלו באלו, וכמו שהקדושה קשרם יגרום השפעה מהמקור הקדוש, כן החצונים קשרם יגרום השפע (ממירותם) [ממרידותם] וזה הוא טעם לעורכי' לגד שולחן (אור יקר). עי' לעיל הערה בשם הבית עולמים.

¹⁷²¹ עי' בהגר"א על תיקו"ז צד ע"ד שהשלחן היא מידת השכינה, ומקום שיש שם תורה שהוא עד"א "גם צפור מצאה בית תמן" כו' ובלא"ה לא שריא תמן בלא בעלה. ועי' ח"ב קנ"ג ע"ב אית שלחן ואית שלחן.

¹⁷²² הם סוד אחוריים שהם הקליפות והם נקראים אדם בליעל והוא אחורי המלך וכן בקדושה ג"כ (זהר הרקיע).

<p>משדה אדום ארץ רעשה וגו' בשעתא דבעא קב"ה למיהב אורייתא לישראל אזל וזמין להו לבני עשו ולא קבלוה כד"א יי מסיני בא וזרח משעיר למו ולא בעו לקבלה אזל לבני ישמעאל ולא בעו לקבלה דכתיב הופיע מהר פארן כיון דלא בעו אהדר לון לישראל הכי תנינן</p>	<p>בצעדך משדה אדום ארץ רעשה וגו', בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לתת תורה לישראל, הלך וזימן את בני עשו ולא קבלוה, כמו שנאמר "ה' מסיני בא וזרח משעיר למו", ולא רצו לקבלה. הלך לבני ישמעאל ולא רצו לקבלה, שכתוב "הופיע מהר פארן". כיון שלא רצו, חזר להם לישראל, כך שנינו.</p>
<p>השתא אית לשאלא והא תנינן דלית חטאה כד בר נש מדקדק דיוקין דאורייתא וישאל שאלתוי לאנהרא מלוי האי קרא לא אתיישבא ואית לשאלא קב"ה כד אזל לשעיר למאן נביאה דלהון אתגלי וכד אזל לפארן למאן נביאה דלהון אתגלי</p>	<p>עכשיו יש לשאול, והרי שנינו שאין חטאה כשאדם מדקדק דיוקים בתורה וישאל שאלותיו להאיר דבריו, פסוק זה לא מתיישב. ויש לשאול, הקדוש ברוך הוא כשהלך לשעיר, לאיזה נביא שלהם התגלה, וכשהלך לפארן לאיזה נביא שלהם התגלה.</p>
<p>אי תימא דאתגלי לכלהו לא אשכחן דא לעלמין בר לישראל בלחודייהו וע"י דמשה והא אתמר דהכי מבעי קרא למימר יי לסיני בא וזרח לשעיר למו הופיע להר פארן מהו משעיר למו ומהו מהר פארן בלא אית למנדע ולאסתכלא והא שאילנא ולא שמענא ולא ידענא</p>	<p>אם תאמר שהתגלה לכלם, לא מצאנו זה לעולמים פרט לישראל לבדם, ועל ידי משה, והרי נתבאר שכך צריך הפסוק לומר "ה' לסיני בא וזרח לשעיר למו הופיע להר פארן", מה זה "משעיר למו", ומה זה "מהר פארן", הכל יש לדעת ולהתבונן, והרי שאלנו ולא שמענו ולא ידענו.</p>
<p>כד אתא רבי שמעון אתא ושאל מלה כמלקדמין¹⁷²³ א"ל הא שאלתא דא אתאמרת יי מסיני בא כד"א הנה אנכ¹⁷²⁴ בא אליך בעב הענן ומסיני בא ואתגלי עלייהו וזרח</p>	<p>כשבא רבי שמעון בא ושאל דבר כמקדם, אמר לו הרי שאלה זו נאמרה "ה' מסיני בא", כמו שנאמר "הנה אנכי בא אליך בעב הענן" "ומסיני בא", והתגלה עליהם, "וזרח</p>
<p>קצב/ב</p>	
<p>משעיר למו ממה דאמרו בני שעיר דלא בעאן לקבלא מהאי אנהר לון לישראל ואוסיף עלייהו נהורא וחביבו סניא אוף הכי הופיע ואנהר לישראל מהר פארן ממה דאמרו בני פארן דלא בעו לקבלא מהאי אוסיפו ישראל חביבו ונהירו יתיר כדקא יאות¹⁷²⁵</p>	<p>משעיר למו", ממה שאמרו בני שעיר, שלא רוצים לקבל, מזה האיר להם לישראל, והוסיף עליהם אור חביבות גדולה. גם כך הופיע והאיר לישראל מהר פארן, ממה שאמרו בני פארן, שלא רוצים לקבל, מזה הוסיפו ישראל חביבות ואור יותר כראוי.</p>
<p>ומה דשאלת על ידא דמאן אתגלי עלייהו</p>	<p>ומה ששאלת, על ידי מי התגלה</p>

¹⁷²³ פירוש רבי יוסי הנזכר לעיל (מ"מ).

¹⁷²⁴ שנתלבש ז"א בנוק' והדבור היה ע"י כמ"ש וידבר אלהים ולא וידבר יהו"ה (רח"ו).

¹⁷²⁵ מה שאירע לס"מ שר עשו ולרה"ב שר ישמעאל, אמר להם שיקבלו את התורה וס"מ לא לבד לא רצה בה אלא שאמר להש"ת שיקח מאור כל חיל השמים ומשלו ויתן לישראל כדי שיקבלו התורה. וכן אמר רה"ב גם כן. ועם זה יתבאר (תהלים סח, ז) מוציא אסירים בכושרות, הן ניצוצות אור שהיו אסורים בתוך החיצונים, אך סוררים ישכנו צחיחה, הם כל חיילי החיצונים שסדרו בה' וראשם ס"מ ר"ה"ב שר"ת שלהם ס"ר, וזוהי המנחה שקבלה השכינה בעבור בניה, והם היו מאז מוכנים להיות בני חורין ממ"ה ומן המלכויות. וי"ל שמן אותן האורות זכו לשני הכתרים שבאו ש"שים ר'בוא ר"ת ס"ר, ואמרו נעשה ונשמע נגד עשו וישמעאל, והקדימו נעשה שכנגד עשו מפני שה' הקדים לדבר עם ס"מ תחילה, וכן כתוב (דברים לג, ב) וזרח משעיר למו (רמ"ז ח"ב ב ע"ב, ועי' עמק המלך ש"ה פס"ו).

<p>(ת"ח) רוא עלאה איהו ואתגלי מלה על ידך אורייתא נפקת¹⁷²⁶ מרוא עלאה דרישא¹⁷²⁷ (ס"א קדישא¹⁷²⁸) דמלכא סתימא כד ממא לגבי דרועא שמאלא (ס"א ימינא) חמא קב"ה בההוא דרועא דמא בישא דהו מתרבי מתמן אמר אצטריך לי לבררא¹⁷²⁹ וללבנא דרועא דא ואי לא ימאיך ההוא דמא בישא יפנים כלא¹⁷³⁰ אבל אצטריך לבררא מהכא כל פנימו מה עבד קרא לסמאל ואתא קמיה ואמר ליה תבעי אורייתא דילי אמר מה כתיב בה אמר ליה לא תרצה דליג קב"ה לאתר דאצטריך אמר ח"ו אורייתא דא דילך היא ודילך יהא לא בעינא אורייתא דא אתיב ואתחנן קמיה</p>	<p>אליהם, (בא וראה) סוד עליון הוא, והתגלה הדבר על ידך. התורה יצאה מסוד עליון של ראש (קדוש) המלך הנסתר, כשהגיעה לזרוע שמאל (ימין), ראה הקדוש ברוך הוא באותה זרוע דם רע שמתרבה משם, אמר צריך לברר וללבן זרוע זו, ואם לא ימך אותו דם רע, יפגם הכל, אבל צריך לברר מכאן כל פגם, מה עשה, קרא לסמאל"ל ובא לפניו, ואמר לו רוצה תורתך, אמר מה כתוב בה, אמר לו "לא תרצח", דלג הקדוש ברוך הוא למקום שצריך, אמר חס ושלום, תורה זו שלך היא ושלך תהיה, לא רוצה תורה זו, שב והתחנן לפניו.</p>
<p>אמר מאריה דעלמא אי את יהבה לי כל שלטנו דילי אתעבר דהא שלטנו דילי על קטולא איהו וקרבינן לא יהון ושלטנו דילי על ככבא דמאדים א"ה כלא אתבטל מעלמא מאריה דעלמא טול אורייתך ולא יהא הולקא ואחסנא ליה בה אבל אי ניהא קמך הא עמא בנוי דיעקב לון אתחזו ואיהו חשיב דהא דלטורא אמר עליהו ודא הוא זורח משעיר למו משעיר ממש נפק נהורא לון לישראל</p>	<p>אמר רבונו של עולם, אם אתה נותן לי אותה, כל שלטוני עובר, שהרי שלטוני על הרג הוא, וקרבות לא יהיו, ושלטוני על כוכב מאדים, אם כך הכל יתבטל מן העולם. רבונו של עולם קח תורתך, ולא יהיה לי חלק ונחלה בה. אבל אם נוח לפניך, הרי עם בני יעקב להם ראויה, והוא חשב שלשון הרע אמר עליהם, וזהו "וזרח משעיר למו", משעיר ממש יצא לישראל אור.</p>
<p>אמר סמאל"ל ודאי אי בנוי דיעקב יקבלון</p>	<p>אמר סמאל"ל ודאי אם בני יעקב</p>

¹⁷²⁶ עי' ע"ח שער הארת המוחין ח: יסוד אבא המתלבש תוך ז"א נקרא תורה שבכתב, אשר ז"ס שארז"ל (ב"ר פ"ז ס"ה) נובלת חכמה של מעלה תורה, פירוש כי אבא הנקרא חכמה, מה שנובל ממנו ויורד למטה הוא תורה, שהוא מן היסוד שלו המתפשט תוך זעיר אנפין. גם יעקב היוצא מן הארת היסוד הזה, גם הוא נקרא תורה, ע"כ. התורה הוא יסוד דאבא המלוכב ברישא דזעיר בסוד הדעת עכ"ל והתכת לשון הזוהר כך הוא התורה שלנו יצאה מיסוד דאבא הנקרא רזא שיסוד נקרא רזא בזוהר (מ"מ).

¹⁷²⁷ היינו שנמשך מהחכמה והבינה שזהו סוד רישא דמלכא, וחכמה מוחא וגולגלתא בינה, זוגובלת חכמה של מעלה תורה, והיא מתאצלת ונמשכת מדרגה אחר מדרגה מהחכמה אל הבינה ומבינה אל החסד, ובהיותה בחכמת נקיראת ראשית כדכתיב ה' קנני ראשית, ראשית חכמה, וברדתה לבינה נקראת יראה דכתיב יראת ה' ראשית דעת, וכתיב ואל תטוש תורת אמך, וכתיב כי אם לבינה תקרא, וברדתה לחסד כתיב ותורת חסד על לשונה, וברדתה לגבורה כתיב הלא כה דברי כאש נאום ה', וכתיב על שניהם מימינו אש דת למו, והנה מעת שבאו האבות ונעשו מרכבה אברהם לחסד יצחק לגבורה נאחזו בזכותם ישמעאל מצד החסד עשו מצד הגבורה, וכשיצאו הם ובניהם לתרבות רעת ונשתמדו לע"ז והם תחת ממשלת רה"ב וסמאל"ל זה מימין וזה משמאל היו עולים ושואלים חלקם מתוך הקדושה, והיה להם מהלך ושביל וניצוץ נמשך מבפנים לחוץ אל תוך הקליפה והוא הנהירו הנדרש בשמעתין, וכשבא הקב"ה לברר חלקו ונחלתו וליתן להם התורה רצה לטהר כל הקדושה ולא יהיה לאלו חלק בה כלל ועיקר, ולכך בא לשעיר ובא לפארן כדי שהם מעצמם יפקירו צד הקדושה שבהם ותסתלק מעליהם ויהיה שכינת הקדושה ונצוצותיה על ישראל לבד (אור יקר).

¹⁷²⁸ ר"ל יסוד הנז' היכן הוא מלוכב ואמר בראש זעיר (מ"נ).

¹⁷²⁹ במה דיש אחיזת עשו בגבורה וישמעאל גם כן בחסד (אור יקר).

¹⁷³⁰ שיעלה בכל זוג וזוג שישראל יזווגו על ידי מעשיהם וקיום התורה ליטול חלק וזה פגם גדול (אור יקר).

<p>דא יתעברון מעלמא ולא ישלטון לעלמין אתיב ליה כמה זמנין ואמר דא ואמר ליה אנת בוכרא¹⁷³¹ ולך אתחזי אמר ליה הא ליה בכירותא דילי והא אזדבן ליה ואנא אודיתי</p>	<p>יקבלו את זה, יעברו מן העולם ולא ישלטו לעולמים, שב אליו כמה פעמים ואמר זה, ואמר לו אתה בכור ולך ראויה, אמר לו הרי לו בכורתי והרי מכרתיה לו ואני הודיתי.</p>
<p>אמר ליה הואיל ולא בעית למהוי לך בה חולקא אתעבר מנה בכלא אמר יאות אמר ליה הואיל וכך הב לי עיטא איך אעביד דיקבלון לה בנוי דיעקב דאת אמר אמר ליה מאריה דעלמא אצטריך לשחדא לון טול נהורא מנהירו דחילי שמיא והב עלייהו ובדא יקבלון לה והא דילי יהא בקדמיתא אפשיט מניה נהירו דחפיא עליה ויהב ליה למיהב לון לישראל הה"ד וזרח משעיר למו משעיר ממש דא סמא"ל דכתיב ונשא השעיר עליו¹⁷³² למו לישראל</p>	<p>אמר לו הואיל ולא רצית שיהיה לך בה חלק, תעבר ממנה בכל. אמר יפה. אמר לו, הואיל וכך, תן לי עצה איך אעשה שיקבלוה בני יעקב שאתה אומר. אמר לו רבונו של עולם, צריך לשחד אותם, קח אור מאור חיילות השמים ותן עליהם, ובזה יקבלוה, והרי שלי יהא בתחלה, הפשיט ממנו אור שכסה עליו ונתן לו לתת להם לישראל, זהו שכתוב, "וזרח משעיר למו", משעיר ממש, זה סמא"ל שכתוב "ונשא השעיר עליו" למו לישראל.</p>
<p>כיון דביער דא ואעבר דמא בישא מדרועא שמאלא אהדר לדרועא ימינא (ס"א שמאלא) חמא ביה אוף הכי אמר הכי נמי אצטריך לנקיאי מדמא בישא דרועא דא קרא לרה"ב אמר ליה תבעי את אורייתא דילי¹⁷³³ אמר ליה מה כתיב בה דליג ליה ואמר לא תנאף אמר ווי אי ירותא דא יחסין לי קב"ה ירותא בישא דיתעבר בה כל שלטני דהא ברכתא דמיא נטילנא ברכתא דנוני ימא דכתיב פרו ורבו וגו' וכתיב והפריתי אותו והרביתי אותו וגו' וכתיב והוא יהיה פרא אדם</p>	<p>כיון שבער זה והעביר דם רע מזרוע שמאל, חזר לזרוע ימין (שמאל), ראה בו גם כך. אמר כך גם, צריך לנקות מדם רע זרוע זו, קרא לרה"ב, אמר לו רוצה תורתך, אמר לו מה כתוב בה, דלג לו ואמר "לא תנאף", אמר אוי אם ירושה זו יוריש לי הקדוש ברוך הוא, ירושה רעה שיעבר ממני כל שלטוני בה, שהרי ברכת המים נטלתי, ברכת דגי הים, שכתוב "פרו ורבו וגו'", וכתוב "והפריתי אותו והרביתי אותו וגו'", וכתוב "והוא יהיה פרא אדם".</p>
<p>שארי לאתחננא קמי מאריה אמר ליה מארי דעלמא תרין בנין נפקנא מאברהם הא בנוי דיעחק הב לון ולון אתחזי אמר ליה לא יכילנא דאנת בוכרא ולך אתחזי שארי לאתחננא קמיה ואמר מאריה דעלמא בכירותא דילי יהא דיליה והאי נהורא דאנא יריתנא על דא טול והב לון וכך עבר דהא הוא דכתיב הופיע מהר פארן</p>	<p>התחיל להתחנן לפני רבונו, ואמר לו, רבונו של עולם שני בניו יצאו מאברהם, הרי בני יצחק תן להם ולהם ראויה. אמר לו, איני יכול שאתה הבכור ולך ראויה, התחיל להתחנן לפניו ואמר רבונו של עולם בכורתי תהא שלו, ואור זה שירשתי על זה קח ותן להם, וכך עשה זהו שכתוב "הופיע מהר פארן".</p>

¹⁷³¹ ענין הבכורה הוא כענין המלכות שהבכור יורש אותו, כן ענין הקדו' ירושת הבכור וראי' לזה שהם ראויים לכהונה, וכן הענין קודם לכך כיון שישמעאל ועשו בכורות יורשים אותה הקדושה דכתיב קדש לי כל בכור וכו' (אור יקר).

¹⁷³² סמ' הוא שר של עשו, ע' פ' בלק (קצב ע"ב) ופ' פנחס (רמו ע"ב) (דע"ה ח"א עח ע"א) ¹⁷³³ וכן הוא לקמן רמו ע"ב ועי' ח"ב רעב ריש ע"ב (לש"ו).

<p>מאי שנא בסמא"ל כתיב וזרח וברה"ב כתיב הופיע אלא נטל בההוא נהיר¹⁷³⁴ דאפשיט מניה סמא"ל הרב וקטלא לקטלא דינא¹⁷³⁵ ולקטלא כדקא יאות¹⁷³⁶ הדא הוא דכתיב ואשר הרב גאותך אע"ג דלא הוה דילך ונטל בההוא ברכתא דאפשיט מניה רה"ב זעיר כמאן דאופע זעיר מברכתא דלהון למעבד פריה ורביה¹⁷³⁷ בגין כך הופיע מהר פארן ולא כתיב וזרח כיון דנטל מתנן אלין¹⁷³⁸ לישראל מאינון רברבנין שלטנין אתא וקרא להו לכל</p>	<p>מה שונה שבסמא"ל כתוב "וזרח" וברה"ב כתוב "הופיע", אלא נטל באותו אור שהפשיט ממנו סמא"ל חרב והרג, להרוג בדין ולהרוג כראוי, זהו שכתוב "ואשר חרב גאותך", אף על גב שלא היתה שלך ונטל, באותה ברכה שהפשיט ממנו רה"ב קצת, כמו שהופיע קצת מברכתם לעשות פריה ורביה, בגלל כך "הופיע מהר פארן" ולא כתוב "וזרח". כיון שנטל מתנות אלו לישראל מאותם שליטים גדולים, בא וקרא לכל</p>
<p>קצנא</p>	
<p>רבבות קדש¹⁷³⁹ דממנן על שאר עמין ואתיבו ליה אוף הכי ומכלהו קביל ונטיל מתנן¹⁷⁴⁰ למיהב לון לישראל</p>	<p>רבבות קודש שממונים על שאר העמים והשיבו לו גם כן, ומכולם קיבל ונטל מתנות לתת להם לישראל.</p>
<p>לאסיא דהוה ליה חד מאנא מליא מסמא דחיי ונשיר ליה לבריה בעא למיהב ליה לבריה ההוא פלייטון דסמא דחיי אסיא הוה חכים אמר עבדין בישין אית בביתי אי ינדעון דאנא יהיב לברי נבזבזא דא יבאיש</p>	<p>[משל] לרופא שהיה לו כלי אחד מלא מסם חיים ושמרו לבנו, רצה לתת לבנו את אותו כלי¹⁷⁴¹ שמן אפרסמון של סם חיים, הרופא היה חכם, אמר עבדים רעים יש בביתי, אם ידעו שאני נותן לבני אוצר זה, ירע בעיניהם וירצו</p>

¹⁷³⁴ פירוש בהריגת ב"ד שהיא בפרסום שלקחנו מס"מ כתיב וזרח אבל בפריה ורביה שהיא בצנעא כתיב הופיע. ואין להקשות שהרי מצות פרו ורבו כתובה בתורה וכן הריגת ב"ד והתורה קדמה אלפים שנה. ואין לקחנו אותם מס"מ ורהב. ד"ל שהקב"ה מגיד מראשית אחרית וכשצפה הקב"ה זה כתבם בתורה. וכיוצא בזה תירץ הזוהר בפ' בראשית (מ"מ).

¹⁷³⁵ הרוגי בית דין (אור יקר).
¹⁷³⁶ מלחמת מצוה לא תחיה כל נשמה ומלחמת הרשות גם כן (אור יקר).

¹⁷³⁷ ומצד רהב הנואף נטל חלק "זעיר מפריה ורביה" היינו עונת תלמידי חכמים מערב שבת לערב שבת, קדושים תהיו קדש עצמך במותר לך לכן הופיע מהר פארן (אור יקר).

¹⁷³⁸ שר של אר"ה והוא הס"מ, שהוא הראש לכל הע' שרים, ע' פ' בא (לג רע"א) ופ' בלק (קצב ע"ב) ההוא דשליט במדברא (והוא הס"מ כמ"ש בפ' תצוה (קפד רע"א) (דע"ה ח"ב ככז ע"ג).

¹⁷³⁹ ע' שרים (רח"ו).

¹⁷⁴⁰ הענין כי השרים הם מהחצונים וכחות החצונים הם העולם כל אחד ואחד כפי בחינתו, מלילית הם שבעה היכלות חצונים שהם שרי יצר הרע כדפי' בפרשת פקודי סימן ט"ז, והנה פעולות יצר הרע היה ראוי שיהיו כולם אסורות לישראל, אלא שהקב"ה נטל מתנות מהשרים האלה פעולות יצר הרע המותרות, כעץ שנטל החרב מסמאל, נטל הניאוף מרהב דהיינו צד הפעולות למצוד, כך נטל צד מכל פעולות יצר הרע למצוד, דהיינו האור המכסה עליהם זוהר פעולתם הטובה כדי שיהיו ישראל מעוטרים בפעולות ההם לקדושה ולטובה, דהיינו חלק העבודה. ביצר הרע כעין חרב ופריה ורביד. כדפירשנו, והיינו נצוצות קדושים מתפשטין שם שהפשיטו מעליהם ונתנו לישראל שוחד שלא יחסר מהם המעשה ההוא לטובה דהיינו חלק מברכתם, ואלו ידעו השרים שהיה אפשר להם לקיים המעשה ההוא על ידי צד התורה ויספיק לברכתם היו מודים בתורה, אלא הוא כעין הסם המעט שהם ידמו שכל הברכה תנטל מהם מכל וכל, ולכן מודים להם לישראל חלק טוב מברכתם אותם הבחינה המתקרבת לקדושת התורה וישארו הם לרחבה, ואותם החלקים אשר בתורה האסורים לצד יצר הרע הם ממש טעם לשרים שאינם מקנאים על תורתנו ואינם חפצים בה, והשר על ידי יצר הרע נותן בלבם שימאסו בה כל אומה ואומה, מצד החלק אשר לו ביצר הרע דוחה התורה מהבחינה היא שאינו יכול לסובלה (אור יקר).

¹⁷⁴¹

<p>בעינייהו ויבעון לקטלא ליה מה עבד נטל זעיר מסמא דמותא¹⁷⁴² ושוי אפתחא דמאנא קרא לעבדוי אמר לון אתון מהימנן קדמי תבעון לההוא סמא אמרו נחמי מאי הוא נטלו למטעם עד לא ארחו בעו למימת אמרו בלבייהו אי האי סמא יהיב לבריה ודאי ימות ואנן גירת לרבוננא אמרו קמיה מרנא סמא דא לא אתחוי אלא לברך והא אנרא דפולחנא שבקנא גבך זיל והב ליה לשוחרא דיקבל סמא דא</p>	<p>להרגו. מה עשה, לקח קצת סם המות ונתן על פתח הכלי, קרא לעבדיו ואמר להם אתם נאמנים לפני התירצו את אותו הסם, אמרו נראה מה זה נטלו לטעמו, טרם הריחו רצו למות, אמרו בלבם, אם סם זה יתן לבנו ודאי ימות ואנו נירש את אדוננו, אמרו לפניו מורנו סם זה לא ראוי אלא לבנך, והרי שכר עבודתנו השארנו אצלך, לך ותן לו לשוחד שיקבל סם זה.</p>
<p>כך קב"ה הוא אסיא חכים ידע דאי יהיב אורייתא לישראל עד לא אודע לון בכל יומא הוּו רדפיין לון לישראל עלה וקטליין לון אבל עבד דא ואינון יהבו ליה מתנן ונבזבזן בגין דיקבלון לה וכלהו קביל לון משה למיהב להו לישראל הה"ד עלית למרום שבית שבי וגו' ובגין כך ירתו ישראל אורייתא בלא ערעורא ובלא קטרוגא כלל בריך הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא, הוא רופא חכם, ידע שאם יתן תורה לישראל טרם שיודיע להם, בכל יום היו רודפים את ישראל עליה והורגים אותם, אבל עשה את זה והם נתנו לו מתנות ואוצרות כדי שיקבלוהו, וכולם קבלם משה לתתם לישראל, זהו שכתוב "עלית למרום שבית שבי וגו'", ומשום זה ירשו ישראל את התורה בלי ערעור ובלי קטרוג כלל, ברוך הוא ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים.</p>
<p>ת"ח עדים דבני ישראל¹⁷⁴³ אלין מתנן ונבזבזן דקבילו ובג"כ לא הוה שליט עלייהו מותא ולא סטרא אחרא ולא די לון די נטלו אורייתא בלא ערעורא כלל אלא דקבילו נבזבזן ומתנן מכלהו כיון דחטו מה כתיב ויתנצלו בני ישראל את עדים אינון מתנות באדם מה אשתאר מנהון ההוא שבי¹⁷⁴⁴ דכתיב עלית למרום שבית שבי וגו'</p>	<p>בא וראה, עדים של בני ישראל, אלו מתנות ואוצרות שקבלו, ומשום זה לא היה שולט עליהם המות, ולא צד האחר, ולא די להם שלקחו התורה בלי ערעור כלל, אלא שקבלו אוצרות ומתנות מכלם, כיון שחטאו, מה כתוב "ויתנצלו בני ישראל את עדים", הם מתנות באדם, מה נשאר מהם, אותו שבי שכתוב "עלית למרום שבית שבי וגו'".</p>
<p>אוספו וחטו מה כתיב וישמע הכנעני מלך ערד¹⁷⁴⁵ וכתוב וילחם בישראל וישב ממנו שבי (ועכ"ד) וכל זמנא דישראל תבין לאבוהון דבשמיא¹⁷⁴⁶ אינון נבזבזן (וכלא)</p>	<p>הוסיפו וחטאו, מה כתוב "וישמע הכנעני מלך ערד", וכתוב "וילחם בישראל וישב ממנו שבי" (ועם כל זה) וכל זמן שישראל שבים לאביהם שבשמים, אותם אוצרות (והכל) יחזור</p>

¹⁷⁴² דהיינו ממש שבעים שרים הם שבעים פרצות שהם פורצים למעלה לינק מהקדש, ואנו אסורים ממש בכל אותם הפרצות לעמוד נגד הפרצה ולגדור בה גדר במצות התורה, אם כן ממש המצות הם סם הממית הסותם הפרצה שממנה הם חיים ויונקים, ולזה בשומעם המצוה שהיא סותמת פרצת יניקתם מיד הם בורחים, ואינם יודעים חלק האור אשר מצד הפנים ועיקר הקדושה (אור יקר).

¹⁷⁴³ פירוש שאלו המתנות שקבלו מע' שרים מהם היו עדים דישראל (מ"מ).

¹⁷⁴⁴ פירוש שמרע"ה כשעלה למרום לקח מתנות שנתנו לו ע' שרים. ועוד שבה מהם שבי דהיינו הארה מועטת מהמתנות. ואחר שחטאו ישראל ונתסלק העדים שהם המתנות נשאר להם השבי הנז' עד שבא עמלק ולקחו דכתיב וישב ממנו שבי (מ"מ).

¹⁷⁴⁵ היינו החצוני יצר הרע ששלט בלומדי תורה שלא ילמדו בטהרה, ויש להם קושי גדול בתלמודה שאין טהרת המחשבה פנויה לעסק התורה (אור יקר)..

¹⁷⁴⁶ פירוש אפילו בחול נמי אם ישראל עושים תשובה חוזר להם העדי הנזכר אבל בשבת אפילו בלא תשובה חוזרים להם כמ"ש הרב בכוונת ישמח משה במתנת חלקו (מ"מ)

<p>יתהדר לגבייהו ואתחפיין ביה ולזמנא דאתי¹⁷⁴⁷ כלא יתהדר דכתיב ושב ה' אלהיך את שבותך וגו'</p>	<p>אליהם ומתכסים בהם, ולעתיד לבא הכל יחזור, שכתוב "ושב ה' אלהיך את שבותך וגו'".</p>
<p>מכאן ולהלאה אימא מילך א"ר יוסי יי בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה בשעתא דקב"ה תב משעיר דלא קבילו אורייתא ארץ רעשה וגו' מ"ט רעשה בגין דבעאת לאהדרא לתוהו ובוהו דהכי אתני קב"ה בעלמא אי יקבלון בני ישראל אורייתא מוטב ואם לאו אהדר עלמא לתוהו ובוהו</p>	<p>מכאן ולהלאה אמור דברך, אמר רבי יוסי "ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה", בשעה שהקדוש ברוך הוא שב משעיר, שלא קבלו את התורה "ארץ רעשה וגו'", למה רעשה, משום שרצתה לחזור לתהו ובהו, שכך התנה הקדוש ברוך הוא בעולם, אם יקבלו בני ישראל את התורה מוטב, ואם לא יחזור העולם לתהו ובהו.</p>
<p>כיון דחמאת ארעא דהא אומין קב"ה לכל עממיא דיקבלון אורייתא ולא קבילו ומכל עממיא לא אשתארו אלא ישראל בלחודייהו חשיבת ארעא דישראל לא יקבלון כוותיהו ובג"כ ארץ רעשה כיון דאמרו נעשה ונשמע מיד שקטה הה"ד ארץ יראה ושקטה יראה בקדמיתא¹⁷⁴⁸ ולבסוף ושקטה</p>	<p>כיון שראתה הארץ שהרי הזמין הקדוש ברוך הוא לכל העמים לקבל התורה ולא קבלו, ומכל העמים לא נשארו אלא ישראל לבדם, חשבה הארץ שישראל לא יקבלו כמותם, ומשום זה "ארץ רעשה", כיון שאמרו "נעשה ונשמע", מיד שקטה, זהו שכתוב "ארץ יראה ושקטה", יראה בהתחלה, ולבסוף ושקטה.</p>
<p>ות"ח בגין דישראל אמרו נעשה לא דחלין מן כל עשייה¹⁷⁴⁹ דיכלון כל חרשי דעלמא למעבד ולא מכל קסמין וחרשין דעלמא מ"ט חד בג"ד וחד בגין דכד אפיק¹⁷⁵⁰ לון קב"ה ממצרים תבר קמיהו כל זניי חרשי וקסמין דלא יכלין לשלטאה עלייהו</p>	<p>ובא וראה, משום שישראל אמרו נעשה, לא פוחדים מכל עשיה שיוכלו כל מכשפי העולם לעשות, ולא מכל קסמים וכשפים של העולם. למה, אחד בגלל זה, ואחד משום שכשהוציא הקדוש ברוך הוא אותם ממצרים, שבר לפניהם כל מיני כשפים וקסמים שלא יוכלו לשלוט עליהם.</p>
<p>וההיא שעתא דאתא בלק הוה ידע דא¹⁷⁵¹ מיד וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר וגו' מאי פתורה¹⁷⁵² אלא דיתקין פתורא ויבעי מתמן עיטא מה</p>	<p>ואותה שעה שבא בלק הוא יודע זאת, מיד "וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר וגו'", מה זה פתורה, אלא שיתקין שלחן וירצה משם עצה מה לעשות. "אשר</p>

¹⁷⁴⁷ ויש לישראל חלק ממש וכניסה ליהנות מהחצוני דהיינו מה שיחנו ישראל לצד הקדושה בחצוני ויתנאו באור זווגם, והיינו עדי להשתמש הקדושה בחלק החצוני כאמרו ושעשע יונק על חור פתן ועל מאורת צפעוני גמול ידו הדה, והיינו סוד קודם חטאם שתפסוק זוהמתן וישתמשו ישראל בענין הגוף מה שנודע מהותו כעין קודם חטא אדם הראשון וכעין אחרי התחיה, והיינו סוד את עדיים מהר חורב מה שהיתה הקדושה משתמשת באור קדוש הנכנס אל חלקי יצר הרע דהיינו חלקי החצונים בקדושה, ואחר שחטאו חזרו אל ענין הגוף ונאסר אליהם ולא נוכל לדעת מהותו. ועדין היה להם מעלה אחרת דהיינו ישבי והוא סוד לימוד התורה בטהרה שהיה לישראל במדבר עוסקים כולם בתורה, וזה נטל מרע"ה בעלותו מיד שהוא נקשר בתורה, והיינו עלית למרום שבית שבי תלמוד תורה בטהרה, וזה וזה יש דמיון קצת לפי מה שהם מתקנים עצמם אמנם עיקרם שיתוקן לעתיד לבא, וזהו שאמר "ולזמנא דאתי" וכו' (או ריקר).

¹⁷⁴⁸ שמא לא יקיימו דברם, וכשראתה שקבלוהו כמו שאמרו שקטה (או ריקר).

¹⁷⁴⁹ כי הם טהרו העשיה מהקליפות על ידי מעשה המצות (או ריקר).

¹⁷⁵⁰ אפילו קודם קבלת התורה נטהרו מהחצונים ונכנעו הקליפות לפנייהם (אור יקר).

¹⁷⁵¹ שלא יועילו כל קסמיו וחרשיו מיד וישלח לראות מה יעשו (אור יקר).

¹⁷⁵² כלומר מה צורך לייחסו הנה על שם פתורה אלא להורות על מעשה השלחן (אור יקר).

<p>יעביד אשר על הנהר על הנהרים מבעי ליה¹⁷⁵³ מאי על הנהר ודאי הכי הוא דעל חד נהרא קיימא תדיר¹⁷⁵⁴</p>	<p>על הנהר", היה צריך לכתוב "על הנהרים", מה זה "על הנהר", ודאי כך זה, שעל נהר אחד עומד תמיד.</p>
<p>רבי אלעזר ורבי אבא הוו אזלי למיחמי לרבי יוסי בר' שמעון בן לקוניא המוי דרבי אלעזר קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא יתבו א"ר אלעזר השתא הוא עדנא דקב"ה עאל בגנתא דעדן לאשתעשע בצדיקייא דתמן א"ר אבא שעשועא דא מאי הוא והיך ישתעשע בהו א"ר אלעזר מלה דא רזא סתימא איהו</p>	<p>רבי אלעזר ורבי אבא היו הולכים לראות את רבי יוסי בן רבי שמעון בן לקוניא, חמיו של רבי אלעזר, קמו בחצות הלילה לעסוק בתורה, ישבו. אמר רבי אלעזר כעת הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא נכנס לגן עדן להשתעשע בצדיקים של שם. אמר רבי אבא, שעשוע זה מהו, ואיך משתעשע בהם. אמר רבי אלעזר, דבר זה סוד נסתר הוא</p>
<p>קצנ/ב</p>	
<p>טמירא לגבי דלא ידיע א"ל וכי בריקניא¹⁷⁵⁵ הוו סמכין רברבין דמקדמת דנא בהאי עלמא דלא ידעו ולא רדפו אבתרה למנדע על מה קיימין בהאי עלמא ומה הוו מחכאן בההוא עלמא</p>	<p>טמיר אלי שלא ידוע. אמר לו וכי בריקנות היו עמודים גדולים שמלפנים בעולם הזה, שלא יודעים ולא רדפו אחריה לדעת על מה עומדים בעולם הזה, ולמה היו מצפים באותו עולם.</p>
<p>פתח רבי אלעזר ואמר יי' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית וגו' האי קרא רזא דמהימנותא איהו יי' רזא עלאה¹⁷⁵⁶ שירותא¹⁷⁵⁷ דנקודה עלאה סתימא דלא ידיע אלהי רזא קול דממה דקה¹⁷⁵⁸ ואיהו שירותא דקיימא לשאלא ואסתים ולא ידיע ולית מאן דאתיב עליה בנין דאיהו סתים וטמיר וגניז אתה דא ימינא שירותא¹⁷⁵⁹ דקיימא לשאלא ולא תבא ביה והוא כהן עלאה כד"א אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "ה' אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית וגו'", פסוק זה הוא סוד האמונה, "ה" סוד עליון, ראשית נקודה עליונה נסתרת שלא ידועה, "אלהי" סוד קול דממה דקה, והיא הראשית שעומדת לשאלה ונסתרה ולא ידועה, ואין מי שמשיב עליה משום שהיא נסתרת וטמירה וגנוזה. "אתה" זו הימין, ראשית שעומדת לשאלה ולהשיב בה, והוא כהן עליון כמו שנאמר "אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק".</p>
<p>מאן על דברתי מלכי צדק אלא כהן עלאה דא איהו דקיימא על דבר¹⁷⁶⁰ בגין דההוא</p>	<p>מה זה "על דברתי מלכי צדק", אלא כהן עליון זה שהוא עומד על דבר,</p>

¹⁷⁵³ פי' שהרי בלעם מארם נהרים היה והם ב' נהרות (רח"ו).

¹⁷⁵⁴ כלומר בלעם היה עורך שולחנו לקסמיו וחרשיו על חד נהרא, ואין לפרש על חד נהרא קיימא ארץ פתור דאי הכי מאי לישנא דתדיר ועוד פתור הא פירש שהוא שולחן (אור יקר), ה"ס מלכות דקלי' הנק' פתורה ועומדת על הנהר שהוא היסוד דסוד יותרת הכבד הנז' בפ' פנחס (רח"ו).

¹⁷⁵⁵ פי' שר' אבא משמע מדבריו שסוד זה סתום ולא היו יודעים אותו אלא דורו של רשב"י ולכך הקשה לו ר"א וכי הראשונים לא היו יודעים זה הסוד (מ"מ).

¹⁷⁵⁶ כלומר שתי שמות אלו הם מורים סוד ייחוד החכמה והבינה והיינו ה' אלהי, ואם היה אומר ה' אלהים היה מורה על כל אחד בפני עצמה, אמנם באומרו אלתי יוכרח כי שני השמות האלו מיוחדים וכינוי אלהי אהדר לשתי השמות וזהו שאמר "רזא עילאה, והנה באה החכמה נרמזת בשם יהו"ה כי ארבע אותיות אלו יורו בכל מקום רמיזתם תחלת האצילות עד סופו (אור יקר).

¹⁷⁵⁷ חכמת אבא (רח"ו), ור"ל אבא שהוא חכמה דאצילות ולפ"ז כוונת הזוהר רזא עילאה שהוא

אבא ונק' ג"כ שירותא. ונק' ג"כ נקודה (מ"מ).

¹⁷⁵⁸ בינה (רח"ו 91).

¹⁷⁵⁹ חסד דזעיר (רח"ו).

¹⁷⁶⁰ מלכות (רח"ו).

<p>דבר לא קיימא אלא בימינא והוא דבר מאן איהו מלכי צדק כך שמיא ומאי דאמר דברתי בנין דאתקשר ביה בדוד¹⁷⁶¹ וכל מלי שבחא דיליה בהוא דבר אתיין ועל דא דברתי ובג"כ אתה דא כהן והא אוקימנא דתלת דוכתי אינון¹⁷⁶² דאקרי כל חד אתה ארוממך כלא כחדא¹⁷⁶³ אודה שמך¹⁷⁶⁴ כדקא יאות והאי שם ידיע</p>	<p>משום שאותו דבר לא עומד אלא בימין, ואותו דבר מהו, מלכי צדק, כך שמו. ומה שאמר "דברתי", משום שנקשר בדוד, וכל דברי השבח שלו באו באותו דבר, ועל זה "דברתי", ומשום זה "אתה זה כהן", והרי בארנו ששלשה מקומות הם שכל אחד נקרא "אתה". "ארוממך" הכל כאחד, "אודה שמך" כראוי, ושם זה ידוע.</p>
<p>כי עשית פלא כסויא ולבושא¹⁷⁶⁵ לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא ראשיתא דרגא עלאה אדם קדמאה טמירא בכסויא דנהורא אהרא ד"א כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אלף הא תנינן אל"ף ב"ת¹⁷⁶⁶ אלף בינה אבל דיוקנא דא¹⁷⁶⁷ איהו תלת סטרין ראשית דרוא עלאה דאדם קדמאה¹⁷⁶⁸ בנין דבדיוקנא דא' אית תרין דרועין חד מכאן¹⁷⁶⁹ וחד מכאן וגופא באמצעיתא וכלא רוא חדא ואיהו רוא דיהודא א' ובג"כ אלף לחושבנא אחד והיינו כי עשית פלא</p>	<p>"כי עשית פלא" כסוי ולבוש להתלבש אור נסתר עתיק ראשית הדרגה העליונה, אדם הראשון טמיר בכסוי של אור אחר. דבר אחר "כי עשית פלא" כי עשית אל"ף, ומהו אל"ף, הרי שנינו אל"ף ב"ת, אלף בינה, אבל דמות של א' היא שלשה צדדים, ראשית הסוד העליון של אדם הראשון, משום שבדמות א' יש שתי זרועות, אחת מכאן ואחת מכאן והגוף באמצע, והכל סוד אחד, והוא סוד היחוד א', ולכן אלף לחשבון אחד, והיינו "כי עשית פלא".</p>
<p>ורב המנונא סבא אמר כך, "כי עשית פלא פלא דא הוא חד דרגא¹⁷⁷⁰ מאינון פלאות חכמה ומאן איהו דא נתיב לא ידעו עיט¹⁷⁷¹</p>	<p>ורב המנונא סבא אמר כך, "כי עשית פלא", פלא זוהי דרגה אחת מאותם פלאות חכמה, ומיהו זה "נתיב לא ידעו עיט"</p>

¹⁷⁶¹ פי' שדוד מרכבה לה. ולכ"א כמדבר בעדו דברתי דבר שלי (רח"ו).

¹⁷⁶² פי' אבא וחסד ומ' כמ"ש באדרא זוטא (מ"מ).

¹⁷⁶³ פי' כל הספי' כולם (מ"מ).

¹⁷⁶⁴ פי' מ' הנק' שם (מ"מ).

¹⁷⁶⁵ פי' שפרצוף התחתון מלביש לעליון ועי"ז מתמעטת הארתו ונוכל להשיגו. ובסע"ה ד' ל"ו כ' וז"ל וכמ"ש בזה"ב בפ' בלק דף קצ"ג ע"ב כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אל"ף הא תנינן אל"ף ב"ת אל"ף בינה וכו' וסיים שם ואיהו רזא דיהודא, ונז"ל כסויא ולבוש' לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא טמירא בכסוי' דנהורא אחרא עכ"ל מכאן תבין שגם הפלא עליון מתגלה לפעמים בבינה להשפיע בזעיר לב' נתיבות חכמה בשלימו' ומהם יוצאי' לב' שיניים וז"ש שכולם מתאימות שגם הנתיב לב' מתגלה בכך ואז הוא רחמים גמורי' וז"ש ושכולה שהוא בחינת דין אין בהם (מ"מ).

¹⁷⁶⁶ פי' שבינה נק' ב"ת ונק' אל"ף ולפ"ז כי עשית פלא היא בינה הנק' אל"ף (מ"מ).

¹⁷⁶⁷ פי' חב"ד דאבא (מ"מ).

¹⁷⁶⁸ חכמה (רח"ו).

¹⁷⁶⁹ חב"ד (רח"ו), ור"ל חב"ד דאבא שא"לף היא יו"י ב' יו"דין הם חו"ב ו' באמצע הוא הדעת

(מ"מ).

¹⁷⁷⁰ יסוד דאבא (רח"ו).

¹⁷⁷¹ כל אר"א הנה אבא הוא נעלם ואימא נגלה, ע' זוה"ק בלק (קצג ע"ב) ופ' אחרי (סא ע"ב), כי האבא הנה עליו נאמר (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט, וכן כתב ג"כ הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (ריש דרוש י) (כללים ח"ב יח ע"א), הוא אור הדעת עלאה המתפשט מאור א"ס, ובו הוא היחוד דגולגלתא עם המ"ס (כללים ח"ב מב ע"ג), משום שאר"א הם ריעין דלא מתפרשין והיסוד שבו הוא לעולם טמיר באימא והוא נתיב לא ידעו עיט (איוב כח ז) דלא אתיידע לעילא ותתא כמ"ש בפ' אחרי מות ס"א ע"ב כי לא נודע אם שהוא לאבא או שהוא לאימא ע"י שהוא טמיר בה ולא מתפרשן דא מן דא וע' פ' בלק קצ"ג ב' ובהגהות מהרח"ו שם אות ח' וכן בפ' בראשית ל"ט ב' ובדברי הרב בשעה"כ דף ג' ע"א ובדברי הגר"א בספד"צ ג' ע"א ובדפוח"ח הוא ב' ע"א ומשום דאר"א הם תמיד מיוחדים שניהם יחד והם שניהם אחד לעולם גם בגילויים (כללים ח"ב קיז ע"א). עי' לעיל סא ע"ב ובח"א כט ע"ב (לש"ו)

<p>ואיהו פלא עצות מרחוק קרא להאי בקדמיתא פלא והכא אמר פלא עצות מרחוק¹⁷⁷² אלא התם אצטריך לממני שית סטריין¹⁷⁷³ לדרגין עלאין פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום והכא לא אתא לממני חושבנא אבל עצות מרחוק מאי נינהו תרי בדי ערבות¹⁷⁷⁴ דכל עיטא דנביאי מתמן אתיא אינון אקרין עצות מרחוק אמונה אומן תריין דאינון חד נהר וגן דא נפיק מעדן ודא אשתקי מיניה הא הכא כל רזא סתימא דמהימנותא¹⁷⁷⁵</p>	<p>ידעו עיט" והוא פלא. "עצות מרחוק" קרא לזה בתחלה פלא, וכאן אמר פלא עצות מרחוק, אלא שם צריך למנות ששה צדדים לדרגות עליונות, "פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום", וכאן לא בא למנות חשבון, אבל "עצות מרחוק" מי הם, שני בדי ערבות, שכל עצה של הנביאים בא משם, הם נקראים עצות מרחוק. "אמונה" אומן שנים שהם אחד, נהר וגן, זה יוצא מעדן וזה משקה ממנו, הרי כאן כל הסוד הנסתר של האמונה.</p>
<p>א"ר אלעזר בלעם הייבא מאן קטיל ליה והיך אקטיל א"ר יצחק פנחס וסיעתיה קטלוהו דכתיב הרגו על חלליהם ותנינן בקרתא דמדין הוה עביד בחכמתא דחרשוי דטאסין באוירא הוא ומלכי מדין ואלמלא ציין דקדושה וצלוחתא דפינחס דאפילו להון על קטילייה הה"ד על חלליהם וכתוב ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב</p>	<p>אמר רבי אלעזר, בלעם הרשע מי הרגו, ואיך נהרג. אמר רבי יצחק, פנחס וסייעתו הרגוהו, שכתוב "הרגו על חלליהם", ושנינו בעיר מדין היה עושה בחכמת שכשפיו שטסים באויר הוא ומלכי מדין, ואלמלא ציץ הקדושה ותפלת פנחס שהפילום על ההרוגים, זהו שכתוב "על חלליהם", וכתוב "ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בחרב".</p>
<p>א"ל ר' אלעזר כל דא ידענא אר"ש אלעזר כל מלוי דבלעם הייבא תקיפין אינון והא אוקמוה חברייה דכתיב ולא קם נביא עוד בישראל כמשה ואמרו בישראל לא קם אבל באו"ה קם ומנו בלעם</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר כל זה ידעתי. אמר רבי שמעון, אלעזר כל דברי בלעם הרשע תקיפים הם, והרי פרשוה החברים, שכתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", ואמרו בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ומיהו בלעם.</p>
<p>והא אוקימנא מלה משה לית דכוותיה בכתרין עלאין בלעם לית דכוותיה בכתרין תתאין דא בסטרא דקדושה ודא בסטרא דשמאלא ואי כל דא הוה בידיה וכ"כ תקיף בחכמתא גבר דישבח גרמיה בחילא תקיף דכתיב ואנכי אקרה כה אעקר לכה מהאי היאך יכילו לקטלא ליה</p>	<p>והרי בארנו הדבר, משה אין כמותו בכתרים העליונים, בלעם אין כמותו בכתרים התחתונים, זה בצד הקדושה וזה בצד שמאל. ואם כל זה היה בידו, וכל כך תקיף בחכמה, אדם שישבח את עצמו בכח תקיף, שכתוב "ואנכי אקרה כה" אעקר את "כה" מזה איך יכלו להרגו.</p>
<p>אלא בספרא דחכמתא דשלמה מלכא הכי אמר תלת סימנין אינון סימן לעברה ירקון</p>	<p>אלא בספר חכמת שלמה המלך כך אמר, שלשה סימנים הם סימן לעבירה ירקון, סימן לשטות דברים, סימן שלא</p>

¹⁷⁷² ור"ל למה שינה דהתם כתיב יועץ והכא עצות. ותירץ דהתם מנה ו' דרגין שהם א"ו שהם פלא יועץ וכו' והכא עצות הם נ"ה וכו' וכדמפרש (מ"נ).

¹⁷⁷³ פ' שבפ' פלא יועץ מנה ו' ספ' פלא חכמה יועץ בינה אל חסד גבור גבורה. אבי עד ת"ת. שר שלום יסוד (מ"מ).

¹⁷⁷⁴ פ' הם נ"ה והם נק' עצות. ופי' מרחוק מאבא הנק' רחוק משם מקבלים הארה א"נ בינה נק' רחוק בהשאלה. ונ"ה משם. בסוד ומבינה נביאים (מ"מ).

¹⁷⁷⁵ ור"ל גן זה היא מ' ונהר הוא יסוד שיוצא מהמוח הנק' עדז והיינו אמונה אומן דקרא כי אמונה היא מ' ואומן הוא יסוד (מ"מ).

<p>סימן לשטות מלין סימן דלא ידע כלום שבוחי ודא אכרע לשאר¹⁷⁷⁶ שוטה בכל עבירות כלא אית ביה</p>	<p>יודע כלום שבחים, וזה הכריע לשאר, שוטה בכל עברות, הכל יש בו.</p>
<p>והא כתיב יהללך זר ולא פיך ואם לא זר פיך לאו הכי אלא אי לא הוי מאן דאשתמודע לך אפתח פומך למלא באורייתא ולאודעא מלי קשוט באורייתא וכדין פתיחו דפומך באורייתא ישבחון מילך וינדעון מאן אנת דלית מלה בעלמא דישתמודעון ליה לב"נ אלא בזמנא דאפתח פומיה פומיה הודע לבני נשא מאן הוא</p>	<p>והרי כתוב "יהללך זר ולא פיך", ואם לא זר פיך, לא כך אלא, אם אין מי שמכיר אותך, פתח פיך לדבר בתורה ולהודיע דברי אמת בתורה, ואז פתחון פיך בתורה ישבחו דברך וידעו מי אתה, שאין דבר בעולם שמודיע על האיש אלא בזמן שפותח פיו, פיו מודיע לבני אדם מי הוא.</p>
<p>ההוא רשע דבלעם שבוחי משבח גרמיה בכלא ועב"ד גניבו דדעתא קא גניב ואסתלק במלוי במלין זעירין הוה עביד רברבין מה דאמר על אינון דרגין מלין מסאבין הוה אמר וקשוט אמר אבל ההוא רשע הוה אמר ומשבח גרמיה בארס סתים ואסתלק במלוי דכל מאן דהוה שמע חשיב דאסתלק על כל נביאי עלמא דכתיב שומע אמרי אל ויודע</p>	<p>אותו בלעם הרשע, תשבחות משבח עצמו בכל, ועם כל זה גניבת דעת היה גונב, והתעלה בדבריו, בדברים קטנים היה עושה גדולים, מה שאמר על אותן מעלות דברי טומאה היה אומר, ואמת אמר, אבל אותו רשע היה אומר ומשבח עצמו בדרך נסתר, והתעלה בדבריו, שכל מי שהיה שומע חשב שהתעלה על כל נביאי העולם, שכתוב "שומע אמרי אל ויודע</p>
<p>קצד/א</p>	
<p>דעת עליון מאן גבר בעלמא דהוה שמע מפומיה מלין אלין דלא חשיב דלית בעלמא נביאה מהימנא כגיניה וקשוט הוה והכי הוה נאם שומע אמרי אל הכי הוה ויודע דעת עליון הכי הוה</p>	<p>דעת עליון, מי האיש בעולם שהיה שומע מפיו דברים אלו שלא חשב שאין בעולם נביא נאמן כמותו. ואמת היה, וכך היה "נאום שומע אמרי אל", כך היה "ויודע דעת עליון" כך היה.</p>
<p>וההוא רשע הוה אמר על דרגין דאתדבק בהו שומע אמרי אל מלה דאיהו בסליקו עלאה והכי אמר שומע אמרי אל האל לא כתיב¹⁷⁷⁷ דהא האל תמים דרכו אבל סתם אל אל אחר¹⁷⁷⁸ איהו כי לא תשתחוה לאל אחר שומע אמרי אל מלה זעירא איהו ודמי למאן דלא ידע דאיהו רב ועלאה שומע אמרי אל ההוא דאקרי אל אחר דכתיב כי לא תשתחוה לאל אחר</p>	<p>ואותו רשע היה אומר על מעלות שנדבק בהם. "שומע אמרי אל" דבר שהוא במעלה עליונה. וכך אמר "שומע אמרי אל" לא כתוב "האל" שהרי "האל תמים דרכו", אבל סתם "אל", "אל אחר" הוא, "כי לא תשתחוה לאל אחר", "שומע אמרי אל", דבר קטן הוא, ודומה למי שלא יודע שהוא גדול ועליון. "שומע אמרי אל" אותו שנקרא "אל אחר" שכתוב "כי לא תשתחוה לאל אחר".</p>

¹⁷⁷⁶ פי' זה שמשיב את עצמו מכריע את כולם שהוא שוטה כמו המרבה דברים ועוד הוא בעל עבירות וז' שוטה בכל עבירות וכו' (מ"מ).
¹⁷⁷⁷ כי באומרו האל בה"א הידיעה מורה על האל הידוע שהוא הבורא את הכל הנודע לאלוה בפי הכל, אמנם באומרו אל מורה שומע אמרים מהנקרא אל דהיינו סמאל שגם כן נקרא אל כנודע, אל פתם כלומר שאין אצלו מלת שיורה על רוממותו כגון לא איש אל ויכזב וכיוצא יצדק גם כן היותו בסמאל הכל לפי הענין (או ריקרפ, פי' שהאל היא מלכות האל הידוע (מ"מ).

¹⁷⁷⁸ עי' ת"א ות"י שכולם מתרגמים אותו לשון קודש. ועי' לקמן רח ע"א.

<p>וידוע דעת עליון על כל דרגין דמסאבו אינון דמנהגי ארבא¹⁷⁷⁹ דימא וסערא ארבעין חסר חד אינון וההוא רב החובל דכלהו מתנהגי על ידי איהו עליון על כלהו בדא הוה מתדבק ההוא רשע ואמר דהוה ידע דעת עליון דרגא דאיהו עליון על כלהו מנהגי ארבא</p>	<p>"וידוע דעת עליון" על כל דרגות הטומאה, אותם שמנהיגים אוניית הים וסערה ארבעים חסר אחד הם, ואותו רב חובל שכולם מונהגים על ידיו, הוא עליון על כולם, בזה היה נדבק אותו רשע, ואמר שהיה יודע דעת עליון, דרגה שהוא עליון על כל מנהגי הספינה.</p>
<p>מאן שמע הכי דלא אתבהיל בדעתיה ויימא דלא הוה כגיניה בעלמא אלא ההוא רשע משבח גרמיה בארס סתים ואמר מלי קשוט וגניב דעתא דבני עלמא</p>	<p>מי שומע זה שלא יבהל בדעתו ויאמר שאין כמוהו בעולם, אלא אותו רשע משבח את עצמו בדרך נסתר, ואמר דברי אמת וגונב דעת בני העולם.</p>
<p>אשר מחזה שדי¹⁷⁸⁰ יחזה מאן דשמע דא חשיב דהוה חמי מה דלא חמי אחרא בעלמא מחזה שדי דא ענפא חדא מאינון ענפין דהוו נפקין משדי ולמה דבחכמתא דא אחזי תלת לקבל ש דשדי לקבל תלת ענפין דביה ואחזי תרין נביאין בדי ערבות דתמכין ביה לקבל ע' תרין ענפין דעינא בישא לסתמא לון</p>	<p>"אשר מחזה שדי יחזה", מי ששומע את זה חושב שהיה רואה מה שלא ראה אחר בעולם, "מחזה שדי", זה ענף אחד מאותם ענפים שהיו יוצאים משדי, ולמה, שבחכמה זו נראים שלשה כנגד ש' של שדי, כנגד שלשה ענפים שבו, ומראה שני נביאים, בדי ערבות, שתומכים בו כנגד שבעים ושנים ענפי עין הרע, לסתום אותם.</p>
<p>כד אתא בלק אמר אנא איכול לון עמלק בהדי חכמתא דא אתא לגביהו ויכיל לון</p>	<p>כשבא בלק אמר אני אוכל להם [לנצחם], עמלק ביחד עם חכמה זו בא אליהם ויכל להם. ושלח לבלעם ואמר</p>

¹⁷⁷⁹ המלכות וכחותיה נקראים י"ם והכחות שהם למטה אוניות כדכתיב שם אוניות יהלכון, ויש אוניות שהם טמאות כגון הקליפות, ורב החובל על כל הקליפות המנהיג האוניית הטמאה הזאת קארי ליה עליון כדמפרש ואזיל (אור יקר).

¹⁷⁸⁰ עי' ח"א פח ע"ב. עי' שעה"פ בלק: ר"ת 'שדי יחזה' נפל הוא ש"ן. וידעת, כי הוא סוד השי"ן. עוד ירצה, כי כבר ביארתי למעלה, כי שרש בלעם הוא מהארות היוצאות מן אבא דרך לאה ועוברות מן העקבים שלה עד כתר דרחל, אשר כנגד החזה דז"א, ומשם נאחזים החיצונים, שהיא קליפת בלעם. וביארנו הטעם הוא, לפי ששם התחלת גלוי האורות של החסדים דאימא, היוצאות מפי היסוד דאימא הנשלם שם. והנה היסוד בכל מקום, אעפ"י שהוא יסוד דאימא, נקרא שדי"י כנודע. וכצאת הארותיו לחוץ אל רחל, שם שדי"י שהוא שורש האורות נשאר בז"א, והארתו היוצאת לרחל נוקביה, חלוף שדי"י בא"ת ב"ש בק"ם, והוא הנקרא מחזה שדי"י, ר"ל, גלוי והוראת שדי, ולא הוא עצמו. ובלעם הנאחז בכתר דרחל, היה רואה מחזה שדי, ולא שדי עצמו. ובזה תבין טוב טעם, היות בלעם בגי' בק"ם, והבן זה. ונתחלקו שתי אותיות ל"ע, שהם בגימטריא ק', להורות מקום אחיזתו, שהוא בכתר דרחל, אשר בו מובלעים עקבי לאה כנודע. ולכן נקרא בלעם, ולא בק"ם לרמוז ב' הבחי' יחד. ועי' עמק המלך (שי"ד פק"ו): בלעם הרשע מקומו למעלה באבא, מקום בית הבליעה של הגרון דא"א, ולכן תמצא שאמר 'מחזה שדי יחזה נ'ופל', ראשי תיבות ש"ן, כי [הוא] מקום ש"ן תפילין אשר הוא מקום מוח אבא וכו' וכל הגוים הם מצד בלעם, שזהו בל אומים פירוש, מב'ית ל'מד, שהוא הרע של הבל, והוא גם כן סוד 'וירא מלאך ה' אליו בלבת אש'. פירוש בארבע מאות שנה שישבו בני ישראל במצרים נתקנו לב של הבל, וזהו 'בלבת אש', פירוש ה"לב" נתקן בזכותו של משה וכו'. ובהיות שנתקן ה'בית למד' של הבל ולא נשאר אלא ה' של משה, הוציא משה את בני ישראל מארץ מצרים וכו', ועם זה תבין למה זכה בלעם לנבואה באומות כמו בישראל, אבל הכוונה כמו שאמרנו, להיות שניהם דהיינו משה ובלעם משורש הבל, משה מהטוב ובלעם מהרע של הבל וכו', ולכן קם באומות העולם נביא כמשה בטומאה, אבל לא בקדושה, שהיה מציץ מנוגה 'אין סוף' של הטומאה דיצירה, שהוא פנימיות שלהם, המובדל מהם וכו', ובזה תבין מה שאמר מחזה שדי יחזה, שפירוש מלת 'שדי' בא"ת ב"ש בק"ם, כמנין בלעם, ולכן אמר 'מחזה', פירוש 'שדי' היה רואה [בלעם] על ידי מסך, הוא מחזה, ולא 'שדי' עצמו. ופירושו הוא כי שדי"י הוא גימטריא מטטרון שר העולם, הנקרא שדי"י, וידוע כי מטטרון הוא נעל ומלביש השכינה דבריה, ונוגה מלביש למטטרון מבחוץ כנגד הקליפות, והיא סוד התרגום העולה ויורד עם ישראל כנודע.

<p>ושדר לבלעם וא"ל אנא תרי אתוון דעמלק אית בי דאינון ל"ק דאינון סיומא דעמלק אנא לי ל"ק ועמלק ל"ק לי סיומא ובך שירותא ב"ל</p>	<p>לו, אני יש בי שתי אותיות של עמלק שהם ל"ק, שהם סיום עמל"ק, לי יש ל"ק, ועמלק ל"ק, לי הסיום, ובך הראשית "ב"ל".</p>
<p>א"ל ר"ש הכי אימא שירותא דבלק ב"ל ושירותא דבלעם ב"ל שירותא דבלק הוה ביה כבלעם וסיומא דעמלק הוה ביה כבלק וסיומא דבלעם הוה שירותא דעמלק</p>	<p>אמר לו רבי שמעון, כך אמר ראשית בלק ב"ל, וראשית בלעם ב"ל, ראשית בלק היתה בו בבלעם, וסיום עמלק היה בבלק, וסיום בלעם היה ראשית עמלק.</p>
<p>ואי תימא דלא ניכול להון בגין דהרשיא דרבהון משה דהוה פשיט ידיה האי ידא אית באלין רברבין דיכלי בחרשין לאתתקפא יתיר והיינו דכתיב וקסמים בידם בידיהם לא כתיב אלא בידם ידא לקבל ידא הכי שדר לי בלק לבלעם ולהכי מחזה שדי כדאמרן ולהכי אתענשו ואתענשו לעילא ואקרונ מחזה כד"א ומול מחזה אל מחזה ענפא דנפק מתמן ומאן ההוא מחזה עזא ועזאל דאינון נופל וגלוי עינים ואיהו מחזה שדי דהוה חמא נופל וגלוי עינים</p>	<p>ואם תאמר שלא נוכל להם משום שכשפי משה רבם שהיה פושט ידיו, הרי יד זו יש באותם גדולים שיכולים בכשפים להתחזק יותר, והיינו שכתוב "וקסמים בידם", "בידיהם" לא כתוב אלא "בידם", יד מול יד, כך שלח לו בלק לבלעם, ולכן "מחזה שדי" כמו שאמרנו. ולכן נענשו, ונענשו למעלה ונקראים מחזה, כמו שנאמר "ומול מחזה אל", מחזה ענף שיוצא משם, ומיהו אותו מחזה, עזא ועזאל, שהם "נופל וגלוי עיניים", והוא "מחזה שדי" שהיה רואה "נופל וגלוי עינים".</p>
<p>אן הוה בלעם בההיא שעתא¹⁷⁸¹ אי תימא במדין הא כתיב ועתה הנני הולך לעמי אי אזל ליה מאן יהביה במדין אלא ההוא רשע כיון דחמא דנפלו מישראל כ"ד אלף על עיטוי אתעכב תמן והוה בעי מנייהו אנרוי ובעוד דאתעכב תמן אתא פנחס ורברבני חילא לתמן כיון דחמא לפנחס פרח באוירא ותרין בנוהי עמיה¹⁷⁸² יונוס ויומברוס</p>	<p>איפה היה בלעם באותה שעה, אם תאמר במדין, הרי כתוב "ועתה הנני הולך לעמי", אם הלך לו מי נתן אותו במדין, אלא אותו רשע כיון שראה שנפלו מישראל כ"ד אלף על עצותיו, התעכב שם והיה רוצה מהם שכרו, ובעוד שהתעכב שם בא פנחס וגדולי החיל לשם. כיון שראה את פנחס, פרח באויר ושני בנוי עמו, יונוס ויומברוס.</p>
<p>ואי תימא הא מיתו בעובדא דעגל דהא אינון עבדו אלא הכי הוה ודאי ודא הוא דכתיב ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש וכי לא הווי ידעי חושבנא זעירא דא והרי כמה חושבנין אחרנין רמאין עלאין ורברבנין ידע קרא לממני והכא כשלשת אלפי איש אלא אינון בנוי דבלעם יונוס ויומברוס דהווי שקלי כשלשת אלפי איש אלא ההוא רשע כל חרשין דעלמא הוה ידע ונמל אוף הכי חרשין דבנוי דהווי רגילין בהו ובהו טאם ואסתלק</p>	<p>ואם תאמר הרי מתו במעשה העגל, שהרי הם עשו אותו, אלא כך היה בודאי, וזהו שכתוב "ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש", וכי לא היו יודעים חשבון קטן זה, והרי כמה חשבונות אחרים רמים עליונים וגדולים ידע הכתוב למנות, וכאן "כשלשת אלפי איש" אלא אלו בני בלעם יונוס ויומברוס שהיו שקולים כשלשת אלפי איש. אלא אותו רשע, כל כשפי העולם היה יודע, ולקח גם כך כשפי בנוי שהיו רגילים בהם, ובהם טס ועלה.</p>
<p>פנחס חמא ליה דהוה ב"נ חד טס באויר</p>	<p>פנחס ראה אותו שהיה אדם אחד טס</p>

¹⁷⁸¹ פי' בשעה שהלך פנחס להלחם עם מדין (מ"מ).

¹⁷⁸² כלומר ושתי מיני כשופי בנוי עמו כדמסיק לקמיה (או ריקר).

<p>והוא מסתלק באוירא מעינא רמא קלא לבני חילא אמר אית מאן דידע למפרח אבתריה דההוא רשע דהא בלעם איהו חמו ליה דהוה טאם צליה בריה דשבטא דדן קם ונטל שלטנו דשליט על הרשין¹⁷⁸³ ופרח בתריה כיון דחמא ליה ההוא רשע עבד ארחא אוחרא¹⁷⁸⁴ באוירא ובקע חמש אוירין¹⁷⁸⁵ בההוא ארח</p>	<p>באויר, והיה מתעלה באויר מהעין, הרים קול לבני חיל ואמר, יש מי שיודע לפרוח אחרי אותו רשע, שהרי בלעם הוא ראו אותו שהיה טס. צליה בן שבט דן קם ולקח שלטון ששולט על כשפים ופרח אחריו, כיון שראה אותו אותו רשע, עשה דרך אחר באויר ובקע חמשה אוירים באותו דרך,</p>
<p>קצד/ב ואסתלק ואתכסי מעינא כדין אסתכן צליה בההיא שעתא והוה בצערא דלא הוה ידע מה יעביד רמא ליה קלא פנחס ואמר טולא דתנינייא דרבעין¹⁷⁸⁶ על כל חויין הפוך במזויך¹⁷⁸⁷ מיד ידע וגלי ההוא ארחא ועאל לגביה מיד אתגלי ונחתו תרוויהו קמיה דפנחס</p>	<p>והתעלה והתכסה מהעין, ואז הסתכן צליה באותה שעה, והיה בצער שלא ידע מה יעשה, הרים אליו פנחס קול ואמר, צל התנינים שרובצים על כל הנחשים הפוך בשערותיך, מיד ידע וגלה אותו דרך, ונכנס אליו, מיד התגלה וירדו שניהם לפני פנחס.</p>
<p>תא חזי ההוא רשע כתיב ביה וילך שפי דא הוא עליון דדרגין דיליה חויא דכורא צליה נטל תרין דבר ונוקבא ובההוא שליט עליה בגין דשלטנו דשליט עלייהו נטל ואתכפיין קמיה ודא הוה שפיפון עלי ארח על ההוא ארח דעבד ההוא רשע דכתיב יהי דן נחש עלי דרך דא שמשון¹⁷⁸⁸ שפיפון עלי ארח דא צליה</p>	<p>בא וראה, אותו רשע כתוב בו "וילך שפי", זהו עליון שדרגותיו, נחש זכר. צליה לקח שנים, זכר ונקבה, ובו שלט עליו, משום שהשלטון ששולט עליהם לקח והתכופפו לפניו, וזה היה "שפיפון עלי אורח", על אותו דרך שעשה אותו רשע, שכתוב "יהי דן נחש עלי דרך", זה שמשון, "שפיפון עלי ארח" זה צליה.</p>
<p>הנושך עקבי סוס דא עירה דהוה בהדיה דוד דהוה אתי מדן ובגיניה תליא גבורתיה בדוד דכתיב ויעקר דוד את כל הרכב ויפול רוכבו אחור דא שריה דזמין למיתי בהדי משיחא דאפרים ואיהו הוי משבטא דדן וזמין איהו למעבד נוקמין וקרבין בשאר עמין וכד דא יקום כדין הוי מחכא לפורקנא</p>	<p>"הנושך עקבי סוס" זה עירה שהיה עם דוד, שהיה בא מדן, ובגללו תלויה גבורתו בדוד, שכתוב "ויעקר דוד את כל הרכב". "ויפול רוכבו אחור" זה שריה שעתיד לבא יחד עם משיח של אפרים, והוא משבט דן, ועתיד הוא לעשות נקמות וקרבות בשאר העמים.</p>

¹⁷⁸³ שם הקדוש המבטל כל כח הקליפות ופרח אחריו להפילו למטה ולבטל חרשיו (אור יקר).
¹⁷⁸⁴ הענין כי האויר כולו מלא עוביו כחות ועניינים שלא ניתן רשות לעין לראות, והעוסקים בעניינים ההם יודעים להתערב עמהם, והם נכנסים באוירין מקום משכנם (אור יקר).
¹⁷⁸⁵ היינו שנכנס מושב משכן חמש משפחות מאותם הכחות כדי לבלבלו שלא ידע אי זה מקום נכנס, ונתפחד צלית ליכנס בטמאים, ונתעלם בלעם בין כך ובין כך מעיניו, ופנחס היה חכם בחכמה ההיא ומפני שהיה כהן לא עלה ולא רדף אחריו והיה מלמד לצליה מלמטה (או ריקר).
¹⁷⁸⁶ היינו צליה שהיה נקרא צ"ל י"ה צל של הקב"ה שהוא נחש בריח כריח התיכון המבריק מן הקצה, אל הקצה, והאדם הכשר צלם ודמות ודאי כי בצלם אלהים וכו' והוא שולט על כל מיני הנחשים (אור יקר), נראה שזה כמין השבעה לנחש הקדמוני שיניח צליה לעבור (רח"ו).
¹⁷⁸⁷ שער והם הכחות ודאי שיהפוך בהם וימצאהו (או ריקר).
¹⁷⁸⁸ תימא אמאי נקט שמשון בקדמיתא ולא נקט צליה דחיה קדמאי, ואפשר דנקט להו לפי מה שהם הכניעו כח הקליפות זו למעלה מזו דרך מקום נגלה, אורח יותר למעלה יותר נעלם, עקבי סוס יותר גבוה שהוא ההולך בדרך רוכבו יותר גבוה שהוא הרוכב על הסוס, והם ארבעה מיני קליפות האחד דרך, השני אורח, השלישי סוס, הרביעי רוכבו, ואלין נקיטו כחותם ממש להרוג הבוטחים. בהם, והיינו נחש נטל שמשון דהיינו הזכר לבד, צליה נקט שפיפון דהיינו דכר ונוקבא כחדא סמאל ולילית ובכחות אלו גם כן נשתמשו האחרים (אור יקר).

<p>דישראל דכתיב לישועתך קויתי יי' ואע"ג דאוקמוה להאי קרא אבל ברירו דמלה כמה דאתמר וכמה דאוקמוה ועל דא אתא קרא ואוכח</p>	<p>וכשזה יקום, אז מחכה לגאולת ישראל, שכתוב "לישועתך קויתי ה". ואף על גב שפרשוהו לפסוק זה, אבל ברור הדבר כמו שנאמר וכמו שפרשוהו, ועל זה בא הפסוק ומוכיח.</p>
<p>כיון דנחת ההוא רשע לקמי פנחס אמר ליה רשע כמה גלגולין בישין עבדת על עמא קדישא אמר ליה לצליה תא וקמליה ולא בשמא דלא אתחזי האי לאדכרא עליה קדושה עלאה בנין דלא תפוק נשמתייה ותתכליל במלין דדרגין קדישין¹⁷⁸⁹ ותתקיים ביה מה דאמר תמות נפשי מות ישרים</p>	<p>כיון שירד אותו רשע אל פנחס, אמר לו, רשע כמה גלגולים רעים עשית על העם הקדוש. אמר לו לצליה, בא והרוג אותי, ולא בשם שלא ראוי זה להזכיר עליו קדושה עליונה, בשביל שלא תצא נשמתו ותכלל בדברים של דרגות קדושות, ותתקיים בו מה שאמר "תמות נפשי מות ישרים".</p>
<p>בההוא שעתא עבד ביה כמה זיני מותא ולא מית עד דנטל חרבא דהוה תקין (ס"א חקיק) עלוי הויא מהאי סטרא והויא מהאי סטרא א"ל פנחס בדיליה טול (נ"א קטול ליי) ובדיליה ימות כדין קטל ליה ויכיל ליה דכך ארחוי דההוא סטרא מאן דאזל אבתראה בה ימות ובה תפוק נשמתייה ובה תתכליל והכי מית בלעם ודייני ליה בדינין בההוא עלמא ולא אתקביר לעלמין וגרמוי כלהו אתקברו ואתעבידו כמה חויין מוזהמין מנזקי שאר בריין ואפילו תולעתין דהו אכלי בשריה אתהדרו חויין¹⁷⁹⁰</p>	<p>באותה שעה, עשה בו כמה מיני מות ולא מת, עד שלקח חרב שהיה מתוקן (חקוק) עליה נחש מצד אחד ונחש מצד שני, אמר לו פנחס בשלו קח (הרוג אותי), ובשלו ימות, אז הרג אותו ויכל לו, שכך דרך אותו צד, מי שהולך אחריו בו ימות ובו תצא נשמתו ובו יכלל, וכך מת בלעם, ודנים אותו בדיני אותו העולם, ולא נקבר לעולמים, וכל עצמותיו נרקבו ונעשו כמה נחשים מוזהמים מזיקים שאר בריות, ואפילו התולעים שהיו אוכלים בשרו הפכו לנחשים.</p>
<p>אשכחנא בספרא דאשמודאי דיהב ליה לשלמה מלכא דכל מאן דהוה בעי למעבד חרשין תקיפין סתימין דעינא אי ידע טנרא דנפל¹⁷⁹¹ תמן בלעם ישכח מאינן חויין דהו מגרמוי דההוא רשע אי יקטיל חד מנייהו רישא דיליה ביה יעביד חרשין עלאין בגופא דיליה חרשין אחרנין בזנבא דיליה חרשין אחרנין תלת זיני חרשין אית בכל חד וחד</p>	<p>מצאנו בספרו של אשמדאי שנתן לשלמה המלך, שכל מי שהיה רוצה לעשות כשפים חזקים נסתרים מהעין, אם ידע הסלע ששם נפל בלעם, ימצא מאותם נחשים שהיו מעצמות אותו הרשע, אם יהרג אחד מהם בראשו יעשה כשפים עליונים, בגופו כשפים אחרים, בזנבו כשפים אחרים, שלשה מיני כשפים בכל אחד ואחד.</p>
<p>מלכת שבא כד אתת לגבי שלמה מאינן מלין דשאלת לשלמה אמרת גרמא דהויא דתלת חרשין כמה נתפס מיד לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה איהי שאילת על דא והות אצטריכת לאינן חויין ולא יכילת לנטלא חד מנייהו מה אתיב לה</p>	<p>כשבאה מלכת שבא לשלמה, מאותם דברים ששאלה את שלמה אמרה, עצם הנחש של שלשה ראשים במה נתפס, מיד לא היה דבר נעלם מן המלך אשר לא הגיד לה, היא שאלה על זה והיתה צריכה אותם נחשים ולא</p>

¹⁷⁸⁹ מכאן שטוב לנפטר למות מתוך דברי תורה והיושבים לפניו. יזכירו ד"ת וכ"ש אם קורים השם של מ"ב שהוא מסוגל להעלאת הנפשות. ויקראו קריאת שמע לפניו (רח"ו).

¹⁷⁹⁰ בסוד כל מי שאינו כורע וכו' כי ממש עפרו מתהפך לגוף הנחש ונשמתו מתלבש בנחש, ובלעם מרוב אדיקותו בכחות העליונים הטמאים נחלקו כל אבריו לכל מיני הכחדת ההם ונשמתו מתלבשת בהם והוא טמא וכל דבריו טמאים (אור יקר).

¹⁷⁹¹ שהפילו צליה בעת שהרגו (אור יקר).

<p>מלין דהוו בלבה כך אודע לה דכתיב ויגד לה שלמה את כל דבריה אינון חויין לא יכיל לון כל בני עלמא בר ממלה דרזא הדא ומאי איהו שכבת זרע רותחת</p>	<p>יכלה לקחת אחד מהם, מה השיב לה, דברים שהיו בלבה כך הודיע לה, שכתוב "ויגד לה שלמה את כל דבריה", אותם נחשים לא יכולים להם כל בני העולם, פרט לדבר של סוד אחד, ומהו שכבת זרע רותחת.</p>
<p>ואי תימא מאן יכיל אלא בשעתא דההוא שכבת זרע אפיק ב"ג כד איהו בתיאובתא אפיק לה לשמא¹⁷⁹² דההוא חויא ברעותא דתיאובתא כד נפיק ברתיחו נטלי ליה מיד בלבושא חדא וההוא לבושא זרקין לגבי חויא מיד כפיף רישיה ותפסן ליה כמה דתפסין תרנגולא דביתא ואי בכל מאני קרבין דעלמא יגחון בחד מנייהו לא יכלין ליה ובהאי לא אצטריך ב"ג בעלמא מאני קרבא ולא מלה אחרא ולא אצטריך לאסתמרא מנייהו דהא כלהו אתכפיין לגביה כדין אתדבכו אינון מלין בלבה ותאיבת להאי</p>	<p>ואם תאמר מי יכול, אלא בשעה שהאיש מוציא אותה שכבת זרע, כשהוא בתאוה מוציא אותה לשם, אותו נחש ברצון התאוה כשיוצאת רותחת לוקחים אותה מיד בלבוש אחד, ואותו לבוש זורקים לנחש, מיד כופף ראשו ותופסים אותו כמו שתופסים תרנגול הבית. ואם בכל כלי הקרב של העולם ולחמו באחד מהם לא יכולים לו, ובזה לא צריך אדם בעולם כלי קרב ולא דבר אחר, ולא צריך להישמר מהם, שהרי כולם נכפים אליו, אז דבקו הדברים הללו בלבה והתאותה לזה.</p>
<p>מכאן ולהלאה אלעזר ברי קב"ה עבד מה דעבד בההוא חייבא¹⁷⁹³ ורזין סתימין אלין לא אצטריכו לגלאה¹⁷⁹⁴ אבל בגין דחבריא</p>	<p>מכאן והלאה אלעזר בני, הקדוש ברוך הוא עושה מה שעושה באותו רשע, וסודות נסתרים אלו לא הצטרכו להתגלות, אבל משום שהחברים שכאן</p>

¹⁷⁹² ושולט על הטיפה כח הטומאה ובשכר הנהנה מן העבירה היא מכריח הנחש ליתפס שם לרצון האיש ההוא (או ריקר).

¹⁷⁹³ שנתגלגל בנבל ובברזילי וכמהם וזהו ותהי אחריתי כמוהו (רח"ו).

¹⁷⁹⁴ בודאי לא קאי אהנהו רזין דגלי לעילא אלא קאי אמאי דסמיך ליה דעבד קב"ה מה דעבד בההוא חייבא ואמנם הסוד הזה נתבאר אצלנו באריכות בענין גלגולי בלעם ו' בעור כי התחלת גלגוליו היה מן לבן הארמי ובבלעם שנהר' נתקן קצת ע"י ההריגה ומשם והלאה התחיל ליכנס בקדושה ונתגלגל תחילה בנבל הכרמלי אותיות לבן ומשם ואילך התחיל והלך ונתקן תיקון אחר תיקון ואל תתמה בזה מאחר שידעת מאמר חז"ל כי בלעם היה נביא אוה"ע ותחי' הי' שורה רוח"ק עליו ונאמר במדרש תנחומא מן ארם ינחני בלק ממחיצת האבות הייתי כו' וארז"ל אבל באה"ע קם כמשה ומנו בלעם וגם במה שהודעתך איך עד צאת ישראל ממצרי' היו מעורבו' כל הנשמו' טוב ורע ומאז התחילו להתברר והדבר הזה הולך וגדל עד ביאת משיחנו ודי בזה זמ"ש מכאן ולהלאה כלומר מאחר שנהרג נתכפר לו קצת וקב"ה עבד ביה מה דעבד להכניסו בקדו' כנ"ל ויען סוד הגלגל נעלם מאד כנז' בדברי הסבא כמ"ש דבר יוחאי ידע לאסתמר' כו' לכן העלימו ואמר ורזין סתימין אלין לא אצטריכו לאתגלאה וגילה כונתו כמ"ש באחרונ' ועליה ועל דדמי ליה כתיב ושם רשעים ירקב וביאורו הוא הפך מהנר' מפשט הדברים והוא כי הנה בלעם נתנבא על עצמו ואמר ותהי אחריתי כמוהו ואם היתה נבואת שקר לא היתה נכתבת בתורה ח"ו וכיון שכן ראוי להבין דבריו כי הל"ל אמות מות ישרים ואהיה כמוהו (ע"ג) אבל רמז לומר כי יודע היה שלא ימות הוא בעצמו בגוף הזה אלא מיתת רשעים בהריג' בסיף. אבל ידעתי כי נפשי לבדה עתידה להתגלגל בנבל הכרמלי שהיה ישראלי ואז אמות מות ישרים שהם ישר' אותיות יושר. ואחריתי תהיה כמוהו רוצה לומר שאהיה מעם בני ישראל כמו שהם עצמם בני ישראל בגוף ונפש כך תהא אחריתי ממש כמוהו בגוף ונפש בהיותו בגלגול נבל הכרמלי. ואמנם הוא עצמו אי אפשר להתקן עד יגלגל גלגול אחר גלגול אשר זה רמוז בפ' ושם רשעים ירקב ביאר בו ענין כונת הגלגול מה הוא ואמר כי הנה הצדיקים גלגולם הוא לטובתם כי כל מה שמתגלגלים מתפזרים ומתרחבים ניצוצי נשמתו זמ"ש"ה זכר צדיק לברכה כי הצד' אחר מותו מתפשט ומתרחב ומתרחבים ניצוצי נשמתו. אבל הרשע הוא להפך כי כל מה שמתגלגל מתמעט לפי שרובו רע וניצוצי הקדושה אשר בו הם מועטים ולכן צריך שימות פעמים רבות ויתרקב גופו פעמים רבות ועל ידי הדקדוק ההוא מתמעטת נשמתו והחלודה הרעה הדבקה בה נפרדת ממנה ועל ידי כן מזדכך עד שנשאר הניצוץ הטוב לבדו אשר היה בו ולא עוד וזהו סוד ושם רשעים ירקב (שער מאמרי רשב"י).

<p>דהכא ינדעון ארהין סתימין דעלמא גלינא לכו דהא כמה נמוסין סתימין אינון בעלמא ובני נשא לא ידעין ואינון פליאן סתימין רברבן ועלאין עליה ועל דדמי ליה קראן ושם</p>	<p>ידעו דרכים נסתרים של העולם גליתי לכם, שהרי כמה מנהגים נסתרים הם בעולם ובני אדם לא יודעים, ואותם פלאות נסתרים גדולים ועליונים עליו ועל שדומה לו קראנו "ושם</p>
<p>קצה/א</p>	
<p>רשעים ירקב זכאין אינון זכאי קשוט עלייהו כתיב אך צדיקים יודו לשמך וגו'</p>	<p>רשעים ירקב", אשריהם אותם צדיקי האמת, עליהם כתוב "אך צדיקים יודו לשמך וגו'".</p>
<p>ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו' ר' אבא פתח תפלה לעני כי יעטוף וגו' תלת אינון דכתיב בהו תפלה ואוקמוה מלה דא (אבל מלה דא) חד הוה¹⁷⁹⁵ משה וחד הוה דוד וחד עני¹⁷⁹⁶ דאתכליל בהו ואתחבר בהו¹⁷⁹⁷</p>	<p>"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו' ר' אבא פתח "תפלה לעני כי יעטוף וגו' שלשה הם שכתוב בהם תפלה, ובארו דבר זה (אבל דבר זה), אחד היה משה, ואחד היה דוד, ואחד עני שנכלל בהם והתחבר בהם.</p>
<p>ואי תימא הא כתיב תפלה לחבקוק הנביא הא ארבע אינון אלא חבקוק לאו בגין תפלה הוה¹⁷⁹⁸ ואע"ג דכתיב ביה תפלה תושבחתא והודאה איהו לקב"ה על דאחיא ליה ועבד עמיה נסין וגבורין דהא בריה דשונמית הוה¹⁷⁹⁹</p>	<p>ואם תאמר הרי כתוב "תפלה לחבקוק הנביא", הרי ארבעה הם, אלא חבקוק לא בגלל תפלה היה, ואף על גב שכתוב בו תפלה, תישבחות והודאה היא לקדוש ברוך הוא, על שהחיהו ועשה איתו נסים וגבורות, שהרי בן השונמית היה.</p>
<p>אבל ג' אינון דאקרוין תפלה תפלה למשה איש האלהים תפלה דא דלית כגיניה בבר נש אחרא תפלה לדוד תפלה דא איהו תפלה דלית כגיניה במלכא אחרא תפלה לעני תפלה איהו מאינון ג' מאן השיבא מכלהו¹⁸⁰⁰ הוי אימא תפלה דעני תפלה דא קדים לתפלה¹⁸⁰¹ דמשה וקדים לתפלה דוד וקדים לכל שאר צלותין דעלמא מ"ט בגין דעני איהו תביר לבא וכתב</p>	<p>אבל שלש הן שנקראות תפלה, "תפלה למשה איש האלהים", תפלה זו שאין כמותה באיש אחר. "תפלה לדוד" תפלה זו היא תפלה שאין כמותה במלך אחר. "תפלה לעני", תפלה היא מאותן שלש מי חשובה מכלן, הוי אומר תפלת העני, תפלה זו קודמת לתפלת משה וקודמת לתפלת דוד, וקודמת לכל שאר תפלות העולם. למה, משום שהעני הוא שבור לב,</p>

¹⁷⁹⁵ הענין כי משה הוא בסוד התפארת בסוד הדעת כנודע, ועני בסוד היסוד כנודע, ודוד הוא בסוד המלכות כנודע, והנה המלכו' לפעמים היא גם כן דלה וענית ולפעמים היא עשירה, בהיותה למעלה על נצח והוד היינו שמש בשבת תפארת עם המלכות הוי אז המלכות צדקת לעניים שהם הבחינות שביסוד, וענין תפלת הוא בסוד תפלה של ראש ותפלה של יד, ולכך מש"ה ודו"ד תפלה של ראש ותפלה של יד, ואות יו"ד שהיא למטה מתפלה של יד עני ודל והוא מתחבר בין תפלה למשה לתפלה לדוד (אור יקר).

¹⁷⁹⁶ משיח (רח"ו).

¹⁷⁹⁷ ודקדק באומרו אתכליל כי ראשונה נכלל בתם להיות מכלל החבורה (אור יקר).

¹⁷⁹⁸ ואם תאמר אם כן תהלה מבעי ליה הא פרישו לה בספר הבהיר ופי' באור נערב פרק ד' (אור יקר).

¹⁷⁹⁹ כמ"ש ריש פרשת בשלח (לש,ו).

¹⁸⁰⁰ כלומר העושה תפלתו בסוד המלכות בהיותה למעלה, או העושה תפלתו בסוד התפארת בסוד הדעת, או העושה תפלתו בסוד העני כדפי' (אור יקר).

¹⁸⁰¹ להיותה עולה מהכנעת הלב והוא עולה וגורם הייחוד למעלה, ומטעם זה אין מתעסק בה אלא הקב"ה לבדו, כי בהיות היסוד עולה לשפוך תרעומותיו לפני הקב"ה שהיא הבינה גורם הייחוד, ואין דבר זה תלוי בדין חס ושלוש אלא הוא שאל שם הייחוד וניתן לו ותרעומותיו על ישראל שבגלות ועל צורכם ועל עניותם וכיוצא (אור יקר).

<p>קרוב יי' לנשברי לב וגו' ומסכנא עביד תדיר קטטה בקב"ה וקב"ה אצית ושמע מלוי כיון דצלי צלותיה פתח כל כוי רקיעין וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא דחי לון ההוא מסכנא תביר לבא דכתיב תפלה לעני כי יעטוף כי יעטוף מבעי ליה¹⁸⁰² מאי כי יעטוף אלא איהו עביד עטופא לכל צלותין דעלמא ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת</p>	<p>וכתוב "קרוב ה' לנשברי לב וגו'", והעני עושה תמיד קטטה בקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא מקשיב ושומע דבריו, כיון שמתפלל תפלתו פותח כל חלונות הרקיעים, וכל שאר התפלות שעולה למעלה דוחה אותן אותו עני שבור לב, שכתוב "תפלה לעני כי יעטוף", צריך לכתוב כי יעטוף, מה זה כי יעטוף, אלא הוא עושה עטוף לכל תפלות העולם, ולא נכנסות עד שנכנסת תפלתו.</p>
<p>וקב"ה אמר יתעטפון כל צלותין וצלותא דא תיעול לגבאי לא בעינא הכא בי דינא דידונן ביננא קמאי ליהו תרעומין דיליה ואנא והוא בלחודנא וקב"ה אתיחד בלחודוי באינן תורעמין בההוא צלותא דכתיב ולפני יי' ישפוך שיהו לפני יי' ודאי כל חילי שמיא שאלין אלין לאלין קב"ה במאי אתעסק במאי אשתדל אמרין אתיחדא בתיאובתא במאנין דיליה¹⁸⁰³ כלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא צלותא דמסכנא ומכל אינן תורעמין דיליה דלית תיאובתא למסכנא אלא כד שפיך דמעוי בתורעמו קמי מלכא קדישא ולית תיאובתא לקב"ה אלא כד מקבל לון ואושרו קמי' ודא איהו צלותא דעביד עטופא¹⁸⁰⁴ לכל צלותין דעלמא</p>	<p>והקדוש ברוך הוא אומר, יתעטפו כל התפלות, ותפלה זו תכנס אלי, איני רוצה כאן בית דין שידון בינינו, לפני יהיו תרעומות שלו, ואני והוא לבדנו, והקדוש ברוך הוא מתייחד לבדו באותן התרעומות, באותה תפלה, שכתוב "ולפני ה' ישפך שיחו", לפני ה' בודאי. כל חיילות השמים שואלים אלה לאלה, במה מתעסק הקדוש ברוך הוא, במה עוסק, אומרים מתייחד בתשוקה בכלים שלו, כולם לא יודעים מה נעשה מתפלת אותו עני, ומכל אותן תרעומותיו, שאין תאוה לעני אלא כששופך דמעותיו בתורעמת לפני המלך הקדוש, ואין תאוה לקדוש ברוך הוא אלא כשמקבל אותם ונשפכים לפניו, וזוהי תפלה שעושה עטוף ועוטפת כל תפלות העולם.</p>
<p>משה צלי צלותיה ואתעכב כמה יומין בהאי תפלה דוד חמא דכל כוין וכל תרעי שמיא כלהו זמינין לאפתחא למסכנא ולית בכל צלותין דעלמא דקב"ה אצית מיד כצלותא דמסכנא כיון דחמי האי עבד גרמיה עניא ומסכנא פשט לבושא דמלכותא ויטיב בארעא כמסכנא אמר תפלה דכתיב תפלה לדוד הטה יי' אזנך ענני</p>	<p>משה התפלל תפלתו והתעכב כמה ימים בתפלה זו, דוד ראה שכל החלונות וכל שערי השמים כולם מזומנים להפתח לעני, ואין בכל תפלות העולם שהקדוש ברוך הוא מקשיב מיד כמו לתפלת העני, כיון שראה את זה עשה עצמו עני ומסכן, פשט לבוש המלכות וישב על הארץ כמו עני, ואמר תפלה, שכתוב "תפלה לדוד הטה ה' אזנך ענני".</p>
<p>ואי תימא אמאי בגין כי עני ואביון אני א"ל קב"ה דוד ולא מלכא אנת¹⁸⁰⁵ ושליטא</p>	<p>ואם תאמר למה, בגלל כי "עני ואביון אני", אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד ולא מלך אתה, ושולט על מלכים</p>

¹⁸⁰² פי' שהוא לשון עילוף מאי כי יעטוף אלא איהו עביד עיטופא וכו' שהוא לשון איחור כמו והיה העטופים ללבן (מ"מ).
¹⁸⁰³ עני ועניה בסוד הייחוד, ושם בהיותם בחיק המלך שופכים תרעומו' על דלית לחו מגרמייהו כלום כדפי' בתיקונים בפסוק שמעו הרים את ריב ה' (אור יקר).
¹⁸⁰⁴ שאין ייחוד לתפלה למשה ותפלה לדוד אם לא על ידו ודאי והוא קודם למעלה אל שניהם (אור יקר).
¹⁸⁰⁵ ובבחינת המלכות בהיותה למעלה למה אתה אומר שאתה בבחינתה בהיותה עניה (אור יקר).

<p>על מלכין תקיפין ואת עביד גרמך עני ואביון מיד אהדר צלותיה¹⁸⁰⁶ בגוונא אהרא ושבק מלה דאביון ועני ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני ועכ"ד כלא הוה ביה בדוד¹⁸⁰⁷</p>	<p>חזקים, ואתה עושה עצמך עני ואביון. מיד החזיר תפלתו לצורה אחרת ועזב מילה אביון ועני ואמר "שמרה נפשי כי חסיד אני" ועם כל זה, הכל היה בדוד.</p>
<p>אמר ליה רבי אלעזר שפיר קאמרת ועכ"ד (ס"א וע"ד) אצטריך¹⁸⁰⁸ ליה לבר נש דצלי צלותיה (למהוי תמן עני ואביון) ולמעבד גרמיה עני בגין דתיעול צלותיה בכללא דכל עניים דהא כל נטורי תרעין לא שבקין הכי למיעאל כמה דשבקין למסכנין דהא בלא רשותא עאלין ואי עביד בר נש גרמיה ושוי רעותיה תדיר כמסכנא צלותיה סלקא ואערעת באינון¹⁸⁰⁹ צלותין דמסכנין ואתחברת בהו וסלקת בהדייהו ובכללא דלהון עאלת ואתקבלת ברעותא קמי מלכא קדישא (בהו)</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר יפה אמרת, ועם כל זה (ועל זה) צריך לאדם שמתפלל תפלתו (להיות שם עני ואביון) לעשות עצמו עני כדי שתכנס תפלתו בכלל כל העניים, שהרי כל שומרי השערים לא משאירים כך להיכנס כמו שמשאירים את העניים, שהרי בלי רשות נכנסים. ואם עושה אדם עצמו, ושם רצונו תמיד כעני, תפלתו עולה ונפגשת עם אותן תפלות העניים ומתחברת איתם ועולה יחד איתם ונכנסת בכללן, ומתקבלת ברצון לפני המלך הקדוש (בהם).</p>
<p>דוד מלכא שוי גרמיה בארבעה ארחין שוי גרמיה בהדי מסכני שוי גרמיה בהדי חסידים שוי גרמיה בהדי עבדים שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי גרמיהו ונפשייהו על קדושת שמיה שוי גרמיה בהדי מסכנא דכתיב כי עני ואביון אני שוי גרמיה בהדי חסידים דכתיב שמרה נפשי כי חסיד אני בגין דאצטריך ליה לבר נש דלא לשואה גרמיה רשע¹⁸¹⁰</p>	<p>דוד המלך שם את עצמו בארבעה דרכים, שם עצמו יחד עם עניים, שם עצמו יחד עם חסידים, שם עצמו יחד עם עבדים, ושם עצמו יחד עם אותם שמוסרים עצמם ונפשם על קדושת שמו. שם עצמו עם עני, שכתוב "כי עני ואביון אני", שם עצמו יחד עם חסידים, שכתוב "שמרה נפשי כי חסיד אני", משום שצריך האדם שלא לשים עצמו רשע.</p>
<p>ואי תימא¹⁸¹¹ א"ה לא יפרט חטאוי לעלמין לאו הכי אלא כד יפרט חטאוי כדן איהו חסיד¹⁸¹² דאתי לקבלא תשובה אפיק גרמיה מסטרא בישא דהוה בטנופא דילה עד השתא והשתא אתדבק בימינא עלאה דאיהי פשוטה לקבלא ליה ולא תימא דלא מקבל ליה קב"ה עד דיפרט חטאוי מיומא</p>	<p>ואם תאמר אם כך לא יפרט חטאיו לעולמים לא כך, אלא כשיפרט חטאיו אז הוא חסיד, שבא לקבל תשובה, מוציא עצמו מצד הרע שהיה בטנופת שלו עד עכשיו, וכעת נדבק בימין העליון שהיא פשוטה לקבלו. ולא תאמר שלא יקבלו הקדוש ברוך הוא עד שיפרט חטאיו, מיום שהיה בעולם,</p>

¹⁸⁰⁶ להדבק בחסד בימין כיון שהיא למעלה בין בין שתי זרועות (אור יקר).
¹⁸⁰⁷ בחינתה למעלה ובחינתה למטה עני וחסיד כדפי' (אור יקר), פירוש אעפ"י דשבק מלה דעני ואמר חסיד אני עכ"ז כולא הוה ביה. ומ"ש ועכ"ד אצטריך ליה לבר נש פירוש אעפ"י שדוד שבק מלה דעני והוה אמינא דבר נש אחרא לא יעביד גרמיה עני. ואעפ"י שאמר כולא הוה ביה בדוד הוצרך ג"כ לומר זה גם בבר נש אחרא (מ"מ).
¹⁸⁰⁸ כלומר עם היות שאמרת שמי שאינו עני כמו דוד אין ראוי שיעשה עצמו עני זה אינו אלא ביד כל אדם לעשות עצמו עני בתפלתו בהכנעה ובזה יכנס תפלתו כדמפרש ואזיל (אור יקר).
¹⁸⁰⁹ כלומר חילוק יש בין מי שהוא עני ממש למי שעושה עצמו עני, כי מי שהוא עני ממש נכנס בלי חבורא דאחרות, אמנם מי שעושה עצמו עני פוגע באחרות ואגבם עולה (אור יקר).
¹⁸¹⁰ להתיאש מן התשובה (אור יקר).
¹⁸¹¹ אם כן לא יתודה ויעשה עצמו צדיק גמור שאין צריך תשובה, לזה אמר שאינו כן אלא בנוני רשע ויתודה ונשאר בעל תשובה על ידי וידוי (אור יקר).
¹⁸¹² על ידי חסד שהוא הימין הפשוטה לקבל שבים הוא אחד מהם וכבר נתקבלה תשובתו ונכנס בחסד ונעשה חסיד, וזה יראה עצמו בתפלתו (אור יקר).

דהוה בעלמא (ס"א אי הכי) אן אנון	(אם כך) איפה אותם
קצה/ב	
<p>דאתכסון מניה דלא יכיל לאדבקא אלא לא אצטריך לפרשא בר אינון דיכר מנייהו¹⁸¹³ ואי שוי רעותיה בהו כל אחרנין אתמשכן אבתרייהו דהא תנינן אין בודקין חורי ביתא עלאין לעילא ולא אינון תתאין לתתא בביעור חמץ¹⁸¹⁴ אלא כיון דבדיק כפום היזו דעינוי מה דיכיל לאדבקא כלא אתמשך בתר דא ואתבטיל בהדיה</p>	<p>שהתכסו ממנו שלא יכול להגיע, אלא לא צריך לפרש פרט לאותם שיזכר מהם, ואם שם רצונו בהם, כל האחרים נמשכים אחריהם, שהרי למדנו אין בודקים חורי הבית העליונים למעלה ולא אותם תחתונים למטה בביעור חמץ, אין, כיון שבדק כפי מראה עינוי מה שיכול להגיע הכל נמשך אחרי זה והתבטל יחד איתו.</p>
<p>הכי גרסי' בנגעים כ"ד ראשי אברים אינון דלא מטמאין משום מחיה וכהנא לא הוה אמרה אבתרייהו והיינו דכתיב לכל מראה עיני הכהן אתר דיכיל כהנא למחזי מכתשא באסתכלותא חדא ולא אצטריך למאכא גרמיה ולארמא עינוי הכא והכא אוף הכי לא אצטריך לפרטא חטאוי (למבעי) מן יומא דהוה דאינון חורי ביתא תתאין ולא אינון דאתכסו דלא יכיל לאדבקא דאינון חורי ביתא עלאין לעילא</p>	<p>וכך גרסנו בנגעים, עשרים וארבעה ראשי איברים הם שלא מטמאים משום מחיה, והכהן לא טורח אחריהם, והיינו מה שכתוב "לכל מראה עיני הכהן", מקום שכהן יכול לראות¹⁸¹⁵ מכתש בהסתכלות אחת, ולא צריך להנמיך את עצמו ולהרים עינוי כאן וכאן. גם כך לא צריך לפרט חטאוי (לבקש) מיום שהיה, שהם חורי הבית התחתונים, ולא אלו שהתכסו שלא יכול להאחז, שהם חורי הבית העליונים למעלה.</p>
<p>(ס"א אלא) ת"ח לכל מראה עיני הכהן וכלהו אתמשכן אבתרייהו וע"ד שוי דוד גרמיה גו חסידים¹⁸¹⁶ שוי גרמיה בהדי עבדים¹⁸¹⁷ דכתיב הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכתוב הושע עבדך אתה אלהי שוי גרמיה בהדי אינון דמסרי נפשייהו¹⁸¹⁸ על קדושת שמיה דכתיב שמח נפש עבדך כי אליך יי' נפשי אשא בכל הני ארבע עבד גרמיה דוד מלכא קמי מאריה</p>	<p>(אלא) בא וראה "לכל מראה עיני הכהן", וכולם נמשכים אחריהם, ועל זה שם דוד את עצמו בתוך החסידים. הוא שם עצמו יחד עם עבדים, שכתוב "הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם", וכתוב "הושע עבדך אתה אלהי" שם עצמו עם אותם שמסרו נפשם על קדושת שמו, שכתוב "שמח נפש עבדך כי אליך ה' נפשי אשא", בכל הארבעה הללו עשה עצמו דוד המלך לפני אדונו.</p>

¹⁸¹³ ויעלה בדעתו שכוונתו שלא לחטוא עוד כלל ועל דרך זה יתכפרו כולם וזהו שאמר "כל אינון אחרנין אתמשכן וכו'" (אור יקר).

¹⁸¹⁴ כל' ביעור החטאים הוא ביעור הקליפות מנשמת האדם, וכן היינו נמי ביעור חמץ ביעור הקליפות ובדיקת הנגעים הוא הדין. והוא הטעם, וילמוד משם כמו שאותם הקליפות ביעור הבנויים שהם אותם שיד האדם משגת כדמפרש ואזיל יספיק לביעור כולם וכן הנגעים, כן יהיה תשובת העונות דבחדא מחתי אזלי (אור יקר).

¹⁸¹⁵ באצילות במדת החסד כדפירשנו וא' משבעה בניים שבאצילות חסידים כדפיר' בתיקונים בבא קמא שער ה' (אור יקר).

¹⁸¹⁷ מסטרא דנשמתא דבריא דהיינו בכסא ובמטטרון כדפי' בתיקונים בבא מציעא שער ראשון ופירשנו בספ"ר שער נשמה (אור יקר).

¹⁸¹⁸ היינו שיעורדים לעשיה מקום המיתה כדפי' בזוהר בסוד נפילת אפים בפרשת ואתחנן (או ריקר).

<p>אמר רבי אלעזר ארימית ידי בצל¹⁸¹⁹ לקמי מלכא קדישא דהא תנינן אסור ליה לבר נש לארמא ידוי לעילא בר בצלו ובברכאן ותחנונים למריה דכתיב הרימותי ידי אל יי אל עליון ומתרנמין ארימית ידי בצלו דהא אצבעא¹⁸²⁰ דידין מלין עלאין אית בהו¹⁸²¹ והשתא אנא הכי עבידנא ואמינא¹⁸²² דכל מאן דאלין ארבע יסדר קמי מאריה ועביד גרמיה ברעותא בתקונא דא כדקא יאות בתקונא דא לא תהדר צלותיה בריקניא</p>	<p>אמר רבי אלעזר, הרמתי ידי בתפלה לפני המלך הקדוש, שהרי שנינו אסור לו לאדם להרים ידיו למעלה פרט לתפלה ובברכות ובתחנונים לאדונו, שכתוב "הרימותי ידי אל ה' אל עליון", ומתרגמים "הרמתי ידי בתפלה", שהרי באצבעות הידים יש דברים עליונים, וכעת כך אני כאן עושה ואומר, שכל מי שארבעה אלו יסדר לפני אדונו ועושה עצמו ברצון בתקון זה כראוי, בתיקון זה לא תחזור תפילתו ריקם.</p>
<p>בקדמיתא עבד לסדרא שבחא קמי מאריה ולזמרא קמיה ודא בתושבחן דקמי צלותא ולבתר עבד לבתר דצלי צלותא דעמידה איהו עבדא דסדר צלותא דמאריה ולבתר עבד לבתר דצלי כל צלותיה¹⁸²³ ואזיל ליה</p>	<p>בתחלה [צריך לעשות את עצמו] עבד, לסדר שבח לפני אדונו ולזמר לפניו, וזה בתשבחות שלפני התפלה. אחר כך עבד, לאחר שהתפלל תפלת עמידה הוא עבד שסדר תפלת אדונו,</p>

¹⁸¹⁹ הקשה המד"ל כי מה תפילה עשה אברהם שם ולא רבי אלעזר כאן ששניהם לא עשו אלא שבועה. ו"ל שאמרו כך אבל לא הרימו ידיהם, עכ"ל. ולי נראה שאברהם כוון להתפלל לה' שלא ישלוט יצה"ר באחד מבני ביתו שיצניע איזה דבר ולא תתקיים השבועה כראוי. אי נמי כמ"ש בבראשית רבא (מג, ט), עשאן שירה, פי' שהרים את ידיו לתת שבח לה' על נצחוננו. והיינו מ"ש בכאן ובברכאן, שכוונת המתפלל על העתיד או משבח על שעבר אחת היא, בהאמינו שהכל נהיה בדברו. וקרוב אני לומר שבסוף השירה התפלל לה' שיעזרהו תמיד כמו שאז עזרו, וכן אתה מוצא בשירת הים, (שמות טו, יז) תבאמו ותטעמו וגו'. ותפילת רבי אלעזר נראה שהוא התפלל לפניו יתברך, שמי שיתפלל בתיקונא דא לא תהדר צלותא בריקניא והשתא אנא הכי עבידנא, מזל"ן בכללות ענין זה שאנו בתפילותינו נכוין לשלש בחינות בכללות, א' אחר העלותם לאצילות לעשות הזוג בכל תיקונו שמה למעלה, ולזה צריך שיקדים סוד מסירת הנפש בקריאת שמע, להמשיך כח לאו"א שיתחברו אחר כך בעמידה ייחוד שלם לתיקון ז'ו"ן, ולפי שכל עולמות ב"ע הם כנקודה קטנה לגבי אפילו מלכות דאצילות (רח), לכן צריך למשוי גרמיה בהדי מסכני רט). וגם שאנו מכוונים בעוזר דלים (רי) ליעקב ורחל ולא העולים מבריאה לאצילות, וכמו כן סמיכות גאולה לתפילה שהיא רחל שעדיין היא דלה. באופן שהבחינה השניה דעבד (ב') הוא (נ"א הראשונה דעבד, הב' היא) להעלות לאצילות ולזווג הזווגים, והבחינה השלישית היא המשכת השפע בעולמות (רמ"ז).

¹⁸²⁰ רומזים בעשר ספירות, וזקיפתן מורה השפעת הספירות וזה דווקא כשזוקף אותן בתפלה ותחינה, אבל כשזוקף אותם לבטלה הם כמו סוד ברכה לבטלה ששולטים שם החצונים ולכן "אסיר לארמא" וכו' (אור יקר).

¹⁸²¹ עיין בסוד נטילת ידים. גם דע כי ר"ת גודל אצבע אמה קמיצה זרת גימ' יב"ק כי המתברך ביד ע"ג רישא מתברך בג' שמהן הויה אה"ה אדנ"י כל יחודא שלים הכא איהו. פי' (דברים ו ד) ה' אלהינו ה' הם סוד חב"ד כנודע והם סוד היחוד שהוא ראש יסוד דאבא הנכנס ביסוד דאמא ויסוד זה נקרא (במדבר כג ט) ראש צורים ר"ל ראש היסוד הנקרא צור והיא נחלקת לג' קוצין קוש עליון של יוד הויה נקרא רישא והגוף נקרא גזעא אלהינו והקוש התחתון שביל הדעת המתפשט בז"א וגזעא הוא המתייחד באמא וזה (ישעיה יא א) גזע יש"י יר"ד ש"ן יר"ד סוד ה' אלהינו ה' כי ש"ן בבינה בסוד ש"ן שורקת (זהר הרקיע).

¹⁸²² פירוש שרבי אלעזר ארים ידיו בתפלה והתפלל לפני הקב"ה ואמר שכל מי שיעשה ד' תיקונים אלו צלותיה לא תהדר בריקניא (מ"מ).

¹⁸²³ והן הן הג' פעמים שנזכר עבד בדוד, הושע עבדך, היא העלאת העולמות דב"ע שכולן בסוד המלכות וכל הביורין מבחינת ב"ן, ואמר הושע, פי' מהחיצוניות שבג' העולמות. ועל הענין השני שהוא הזווג אמר שמח נפש עבדך, ה"ס בחינת ד' אותיות הו"ה מבחינת ב"ן שלא נפלו בעת החורבן כנזכר בדרוש רפ"ח ניצוצין ריא), ואל בחינה זו מתעלים ומתקבצים נדחיה והיא שמחה בזווג, ולפי שצריך להקדים לזה בחינת הקריאת שמע במסירת נפשו לזה אמר (פז, ד) כי אליך ה' נפשי אשא. והבחינת השלישית שהיא המשכת השפע אמר תנה עזך לעבדך, והוא מבוואר. ואמנם להיות שעיקר מעשים הן השתי בחינות הקודמות שזה תלוי בנו בכוונותינו, ואם נזכה אליהן

<p>וע"ד דוד תלת זמנין עבד גרמיה בצלותא דא עבד דכתיב הושע עבדך אתה אלהי שמה נפש עבדך וכתוב תנה עזך לעבדך הא תלת זמנין אצטריך לשואה גרמיה עבד</p>	<p>אחר כך עבד, אחר שהתפלל כל תפלתו והלך לו, ועל זה עשה עצמו דוד שלש פעמים בתפלה זו עבד, שכתוב "הושע עבדך אתה אלהי שמח נפש עבדך", וכתוב "תנה עזך לעבדך" הרי שלש פעמים צריך לשים עצמו עבד.</p>
<p>לבתר לשואה גרמיה גו אינון דמסרי נפשיהו על קדושת שמיה והיינו ביחודא דשמע ישראל דכל מאן דשוי הכי רעותיה בהאי קרא אתחשיב ליה כאלו מסר נפשיה על קדושת שמיה לבתר לשואה גרמיה עני בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים כד אמר אמת ויציב (וסמך) גאולה לתפלה¹⁸²⁴ למהוי בצלותא דעמידה תביר לבא עניא ומסכנא ולשואה רעותיה לאתכללא גו מסכני בתבירו דלבא במאיכו דנפשא לבתר לשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה לפרשא חטאוי דהכי אצטריך יחיד בשומע תפלה בגין לאתדבקא בימינא דפשוטה לקבלא לאינון דתבין וכדין אקרי חסיד הא ארבע אלין כדקא יאות</p>	<p>אחר כך לשים עצמו תוך אלו שמסרו נפשם על קדושת שמו, כלומר ביחוד של שמע ישראל, שכל מי ששם כך רצונו בזה הפסוק, נחשב לו כאלו מסר עצמו על קדושת השם. לאחר ששם עצמו עני, בזמן שנכנס ודופק על פתחים של רומי מרומים, כשאומר אמת ויציב, (וסומך) גאולה לתפילה להיות בתפלת עמידה שבור לב עני ומסכן, ולשים רצונו להכלל בתוך העניים בשברון לב בגמיכות נפש. לאחר ששם עצמו בתוך חסידים, בשומע תפלה לפרש חטאיו, שכך צריך יחיד בשומע תפלה בשביל להתדבק בימין שפשוטה לקבל לאותם ששבים, אז נקרא חסיד הרי ארבעה אלה כראוי.</p>
<p>מאן כליל לכל הני ההוא דקא אצטריך לכללא לון והאי איהו עבד דאכליל לכל שאר תלת עבדין אינון בתלת דוכתיין¹⁸²⁵ וכלהו חד ועליהו כתיב הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו' בין עבד לעבד אחרנין בין עבד קדמאה לעבד תניינא אית ליה לממסר נפשיה על יחודא דקדושת שמיה ולשואה גרמיה עני ומסכנא בצלותא דעמידה ולשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה עבד תליתאה בתר דסיים וסדר כלא</p>	<p>מי כולל כל אלה, אותו שצריך לכלול אותם, וזהו עבד, שכולל את כל השאר שלשה עבדים, הם בשלשה מקומות וכולם אחד, ועליהם כתוב "הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו'", בין עבד לעבד הם אותם אחרים, בין עבד ראשון לעבד שני יש לו למסור נפשו על יחוד קדושת שמו, ולשים עצמו עני ומסכן בתפלת עמידה, ולשים עצמו בתוך חסידים בשומע תפלה, עבד שלישי לאחר שסיים וסידר הכל.</p>
<p>תנן בהיאי שעתא דסדר בר נש כל הני סדורין ארבע ברעו דלבא קודשא בריך הוא ניהא קמיה ופריש ימיניה עליה בההוא עבד תליתאה וקרא עליה וא"ל עבדי אתה דכתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר ודאי צלותא</p>	<p>למדנו, באותה שעה שמסדר אדם כל ארבעה הסדורים ברצון הלב, נוח לפני הקדוש ברוך הוא, ופורש ימינו עליו באותו עבד שלישי וקורא עליו ואומר לו, עבדי אתה שכתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר" ודאי תפלה</p>
<p>קצו/א</p>	<p>של אדם זה לא תחזר ריקם</p>
<p>דהאי בר נש לא תהדר בריקניא לעלמינן</p>	

ממילא תמשך השלישית, לכן אמר לקמן (קצ"ו א') תרי עבד מאינון תלתא אינון דכללא כל הני (ז,רמ"ז).

¹⁸²⁴ בשעה שאומר עוזר דלים אז יעשה עצמו עני עם השכינה (רח"ו).

¹⁸²⁵ נ"ל כי ג' עבדים הם שכינה מט"ט סנד"ל (רח"ו).

<p>אתא ר' אבא ונשקיה</p>	<p>לעולמים. בא רבי אבא ונשקו.</p>
<p>אמר ר' אלעזר ת"ח תרי עבד¹⁸²⁶ מאינן תלתא אינן דכללי כל הני¹⁸²⁷ דהא תליתאה¹⁸²⁸ קיימא להתמא ביה הותמא לעילא לשואה ביה דא ימינא דמלכא ודאשתבחה ביה אבל הני תרינן קדמאה ותניינא אינן כללא דכלא ודוד שבה גרמיה בהו דכתיב אנה יי כי אני עבדך אני עבדך וגו' דאלין כללי דכל שאר</p>	<p>אמר רבי אלעזר בא וראה עבד שני מאותם השלשה, הם שכוללים כל אלה, שהרי השלישי עומד לחתום בו חותם למעלה, לשים בו יד ימין המלך ולהשתבח בו. אבל שני אלה, ראשון ושני הם כלל הכל, ודוד משבח עצמו בהם שכתוב "אנה ה' כי אני עבדך אני עבדך וגו'", שאלו כוללים כל השאר.</p>
<p>תליתאה בך קיימא¹⁸²⁹ למפרק לי דכתיב הושע עבדך אתה אלהי מאן דמסדר דא ידיע ליהוי ליה דקב"ה משתבח ביה וקרא עליה עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר אתא ר' אבא ונשקיה</p>	<p>שלישי, בך עומד לגאול אותי, שכתוב "הושע עבדך אתה אלהי", מי שמסדר את זה שיהיה ידוע לו שהקדוש ברוך הוא משתבח בו וקורא עליו "עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר", בא רבי אבא ונשקו.</p>
<p>א"ר אבא ע"ד קרינן הנחמדים מזהב ומפז רב וגו' כמה מתיקין מלין עתיקין דסדרו קדמאי ואנן כד טעמין לון לא יכלין למיכל ודאי הכי הוא והא קרא אוכה על תלתא עבדין ואינן חד¹⁸³⁰ ובאתר חד ותרינן כדקאמרת וחד דאיהו לאתעטרא ביה קב"ה דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו' לא ימכרו ממכרת עבד בגין דקב"ה אצטריך לאתעטרא בהאי תליתאה ועל דא לא ימכרו לשמא דעבד דהא דקב"ה הוי</p>	<p>אמר רבי אבא על זה קראנו "הנחמדים מזהב ומפז רב וגו'", כמה מתוקים דברים עתיקים שסדרו הראשונים, ואנו כשטועמים אותם לא יכולים לאכול, ודאי זה כך. והפסוק מוכיח על שלשה עבדים והם אחד, ובמקום אחד ושנים כפי שאמרת, ואחד הוא להתעטר בו הקדוש ברוך הוא שכתוב "כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו' לא ימכרו ממכרת עבד", משום שהקדוש ברוך הוא צריך להתעטר בשלשת אלה, ועל זה לא ימכרו לשם עבד, שהרי הקדוש ברוך הוא היה.</p>
<p>פתח ר' אלעזר ואמר מי בכס ירא וגו' מאי שומע בקול עבדו האי קרא אוקמוה חברייא בצלותא והכי הוא מאן דרגיל</p>	<p>פתח רבי אלעזר ואמר "מי בכס ירא ה' וגו'" מה זה "שומע בקול עבדו", פסוק זה בארוהו החברים בתפלה וכך הוא. מי שרגיל לבא לבית הכנסת</p>

¹⁸²⁶ פירוש הם מט"ט וסנד"ל (מ"מ).

¹⁸²⁷ פירוש שבין עבד דזמירות לעבד שאחר העמידה שם ביניהם מוסר עצמו על קדושת ה' ועני וחסיד וז"ש לעיל מאן כליל כל הני ההוא דקא אצטריך לכללא לון ומאן איהו עבד דהיינו שבין עבד לעבד הם האחרים דאמרינן (מ"מ).

¹⁸²⁸ היא מלכות (מ"מ).

¹⁸²⁹ פירוש ששני' הראשונים הם מט"ט וסנד"ל והשלישית היא מ' וכדמפרש "דקלא אשתמע" וכו'. פירוש מלבד ששומע הוא שהקב"ה קורא לו עבד עו"ד מכריז הקב"ה בכל הרקיעים שזה עבד המלך וז"ש ותו וכו' (מ"מ).

¹⁸³⁰ כלומר שלשה עבדים שבמזמור תפלה, והם בראש המזמור שנים אצל עני וחסיד כדכתיב הושע עבדך וכו' שמח נפש עבדך, ועם היות דלממסר וכו' היינו כי אליך ה' נפשי אשא אפשר דהכי קאמר נשאתי קודם בקרית שמע בין עבד לעבד הנזכרים, ועם כל זה ניחא למאי דפרישית לעיל, ואחר כך בסוף המזמור אחד לבדו והיינו תנה עוזך לעבדך, וזה הכרח גמור לדברי ר' אלעזר, והאחרון הוא לאעטרא שאינו שעושה עצמו הוא עבד שכבר נעשה אלא הקב"ה קורא אותו עבדי אתה וכו' (אור יקר).

<p>למיתו לבי כנשתא לצלאה ויומא חדא לא אתי קב"ה שאיל עליה¹⁸³¹ ואמר מי בכם ירא יי' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו מאי שומע בקול עבדו במאן אי תימא בנביאה או גבר אחרא מאן ירב נביאה או גבר אחרא לצלותא דבנין דצלי צלותיה שומע בקול נביאה או דגבר בעלמא</p>	<p>להתפלל ויום אחד לא בא, הקדוש ברוך הוא שואל עליו, ואומר "מי בכם ירא ה' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו", מה זה "שומע בקול עבדו", במי, אם תאמר בנביא או באיש אחר, מי נתן נביא או אדם אחר לתפלה, שמשום שהתפלל תפלתו שומע בקול נביא או אדם בעולם.</p>
<p>אלא ההוא דצלי צלותין בכל יומא איהו שומע בההוא קול דקרי ליה קב"ה ומשתבח ביה ואמר דאיהו עבדו ודאי שומע בקול במאי קול בההוא דאקרי עבדו שבחא עלאה איהו דנפיק עליה קול דאיהו עבדו ותו דקלא אשתמע בכל אינון רקיעין דאיהו עבדא דמלכא קדישא ודא הוא שומע בקול עבדו</p>	<p>אלא אותו שמתפלל תפלות בכל יום, הוא שומע באותו קול שקורא לו הקדוש ברוך הוא ומשתבח בו, ואמר שהוא עבדו ודאי "שומע בקול", באיזה קול, באותו שנקרא עבדו. שבח עליון הוא שיוצא עליו קול שהוא עבדו, ועוד שקול נשמע בכל אותם רקיעים שהוא עבד המלך הקדוש, וזהו "שומע בקול עבדו".</p>
<p>אשר הלך חשכים ואין נגה לו וכי בגין דלא אתא לצלויי הלך חשכים אלא אוקמוה אבל עד לא יתכנסון ישראל לבתי כנסיות לצלאה סטרא אחרא קיימא¹⁸³² וסגיר כל נהורין עלאין דלא יתפשטון ויפקון על עלמין ותלת זמנין ביומא אזלי סטרא אחרא דכר ונוקבא ומשטטין בעלמא וההוא עידן אתקן לצלותא בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל</p>	<p>"אשר הלך חשכים ואין נגה לו", וכי משום שלא בא להתפלל הלך חשכים, אלא פרשוה, אבל עד שלא יתכנסו ישראל לבתי כנסיות להתפלל, הצד האחר עומד וסוגר כל האורות העליונים שלא יתפשטו ויצאו על העולם, ושלוש פעמים ביום הולכים צד האחר, זכר ונקבה, ומשוטטים בעולם, ואותו זמן נתקן לתפלה, משום שאין שם קטרוג כלל.</p>
<p>וכדין איהו עידן לצלותא בגין דאינון אזלי למשטטא בטורי השוך¹⁸³³ והר נשפה כדין פתיחין כוי נהורין עלאין ונפקי ושריאן על בתי כנסיות ברישיהון דאינון דצלאן צלותין ומתפלגין נהורין¹⁸³⁴ על רישייהו וקב"ה</p>	<p>ואז הוא זמן לתפלה, משום שהם הולכים לשוטט בהרי החושך, והר נשפה, אז נפתחים חלונות אורות עליונים ויוצאים ושורים על בתי כנסיות, בראש של אלו שמתפללים</p>

¹⁸³¹ עי' ברכות ו ע"ב, ועי"ש בביאור הגר"א: שבתי כנסיות נקראים אש נגה והיא שחוזרת לקדושה שנאמר ונגה כאור תהיה לכך עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות לקבען בארץ ישראל וסביבותיה חשכים לפיכך אמר אשר הלך חשכים ואין נגה לו, ועוד דרשו בזהר שחשכים הולכים בשעת התפלה כו', ע"כ. ועי' אפיקי ים ב, ק ס ע"ב: בהכ"נ הוא בהיכל נוגה שהוא אש נוגה כידוע וכמ"ש בפ"ק דברכות (ו ע"ב) כל מי שרגיל לילך לבהכ"נ ולא בא שם הקב"ה משאל בו שנא' מי בכם וכו' אשר הלך חשכים ואין נגה לו וכו', שהוא שהלך להאי היכלא דאיהו אפיל וחשיך אבן אופל וצלמות ולא הלך לסט' דקדושה ששם נוגה לו, וכמ"ש (שם) אם לדבר מצוה הלך נוגה לו וכמ"ש שם (דף רמט ע"ב) ואלין אנון וכו' על בר נש דאזיל לדבר מצוה וכו'. וז"ש אם לדבר הרשות הלך אין נוגה לו וכמ"ש רבינו בפי' שם.

¹⁸³² היינו למטח מהיכל לבנת הספיר, והוא שם באותו מדור יוצא מנוקבא דתהומא רבא ונעשה מחבת ברזל בעד אור הקדוש' הנמשך מפתח היכל לבנת הספיר אשר שם טהריא"ל ממונה והיא נועלת שם (אור יקר).

¹⁸³³ הם נכנסים בייחוד סמאל ובת זוגו להשפיע לחצונים להנהיגם תוך נוקבא דתהומא רבא ששם הר נשפה טורי חשוך, ובין כך ובין כך רוח והצלה יעמוד ליהודים סאו ריקר).

¹⁸³⁴ כי המאורות לחשבון הנשמות נמשך משם, והנשמות מתעטרות באותו אויר השכינה, וכשאין אותו הידוע שם הנה אור נשמתו בטל ולפיכך הקב"ה שואל עליו ומכריז כך "בטח כשם ה'" ולא

<p>שאל על ההוא דלא אשתכח תמן ואמר חבל על פלניא דהוה רגיל הכא והשתא דהלך חשכים¹⁸³⁵ ואתעבר מקמי נהורין והלך לשטטא בטוריא בעלמא ונפק מההוא נגה נהורא דנהיר ולית (ליה) ביה חולקא אין נגה ל¹⁸³⁶ כמה דאתפליג ושריא על אחרנין דתמן כמה טבין אתאבידו מניה (אין נגה לו השתא דהלך חשכים) ואלו הוה תמן יבטח בשם יי' בכללא דעבד קדמאה וישען באלהיו ברזא דעבד תניינא</p>	<p>תפלות, ומתחלקים אורות על ראשיהם, והקדוש ברוך הוא שואל על אותו שלא נמצא שם ואומר, חבל על פלוני שהיה רגיל כאן וכעת שהלך חשכים ועבר מלפני האורות והלך לשוטט בהרי העולם, ויצא מאותו נוגה אור שמאיר, ואין (לו) בו חלק, "אין נגה לו", כמו שמתחלק ושורה על האחרים ששם כמה טובות אבדו ממנו, (אין נוגה לו, כעת שהלך חשכים) ואלו היה שם "יבטח בשם ה'", בכלל העבד הראשון וישען באלהיו, בסוד העבד השני.</p>
<p>אר"ש אלעזר ברי ודאי רוח נבואה שריא עלך א"ר אבא אריא בר אריא מאן יקום קמיהו כד שאני למטרף טרפא כל אריין דעלמא תקיפין ואלין יתיר מכלהו כל אריין דעלמא קשיין לאפקא טרפא מפומייהו ואלין נוחין לאפקא מפומייהו טרפא אינון טרפי טרפא ויהבי לכלא אשר הלך חשכים אשר הלכו מבעי ליה</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר בני ודאי רוח נבואה שורה עליך. אמר רבי אבא, אריה בן אריה מי יקום לפניו כששואגים לטרוף טרף, כל אריות העולם הם תקיפים, ואלה יותר מכולם, כל האריות שבעולם קשים להוצאת הטרף מפיהם, ואלו נוחים להוציא מפיהם טרף, הם טורפים טרף ונותנים לכולם. "אשר הלך חשכים" היה צריך לכתוב "אשר הלכו".</p>
<p>אמר רבי אלעזר בגין דאינון שריין בחבורא ומיד מתפרשין¹⁸³⁷ הלך חבורא חשכים אתפרשן שראן בחבורא¹⁸³⁸ ואתפרשן מיד¹⁸³⁹ כגוונא דא רוח¹⁸⁴⁰ סערה¹⁸⁴¹ באה¹⁸⁴² כלל דכר ונוקבא¹⁸⁴³ באה</p>	<p>אמר רבי אלעזר, משום שהם שרויים בחיבור ומיד נפרדים, הלך החבור חשכים, נפרדו שורים בחבור ונפרדים מיד. כדגומא זה רוח סערה באה כלל של זכר ונקבה, באה</p>
<p>קצו/ב</p>	

ילד להתעסק בסחורה מקום שאינו זוכה לאור זה בין הגוים ובדרכים, כי העומד בעיר והולך וזוכה בבית הכנסת אחר ודאי שאינו בכלל זה (אור יקר).
¹⁸³⁵ פירוש שהלכו סמאל ונוקביה (או ריקר).
¹⁸³⁶ לאיש הזה מפני שלא בטח בקונו והלך לעסקיו לסחורה מקום איבוד תפלה (אור יקר).
¹⁸³⁷ ענין זה נתבאר היטב בסבא דמשפטים דצ"ה ע"א במ"ש ומאן הוא נחשא דפרח באוריא כו' (זהר הרקיע).
¹⁸³⁸ סמאל ונוקביה והיינו הלך בחבורא (אור יקר).
¹⁸³⁹ שאינם נוחים זה לזה, והיא עבדת זנונים ואתפרשת מבעלה ולפיכך חשכים בפרודא לשון רבים (אור יקר).
¹⁸⁴⁰ סמאל (אור יקר).
¹⁸⁴¹ נוקביה (אור יקר).
¹⁸⁴² ולא אמר באו אלא באה לשון נקבה (אור יקר).
¹⁸⁴³ פירוש רוח הוא דכורא סערה נוקבא והם מחוברים כאחד אח"כ נפרדו ולכך כתיב באה ולא באים וסוד הענין כ"ש בליקוטים וז"ל ענין שארי בחבורא וסיים בפירודא וסוד אשר הלך חשכים הוא כי כבר ידעת כי הקליפה אצל הקדושה כקוף בפני אדם והנה סוד האצילות היתה הנוקבא מחוברת בזכר אחב"א ואח"כ ננסרה וחזרה להתחבר עמו פנים בפנים: והנה גם הקליפה עשתה כן. אך כאשר ננסרה ונפרדה אז בא יום השבת ונשארה בפירודא ולא יכלו עוד להתחבר פנים בפנים וז"ס שארי בחיבורא וסיים בפירודא עכ"ל ובזה מוכן לשון זה מדוריהון לעילא בג"ע של מעלה מדוריהון לתתא בג"ע שלמטה (מ"מ), ומהפסולת דיסוד הרוח הוא הרוח סערה, והוא כלול ג"כ דו"ן כמ"ש בפ' בלק (קצו סע"א) וע' עוד פ' בראשית (יא ע"ב) (דע"ה ח"ב פט ע"א).

<p>והיא עוזבת אותו, מיד נפרדים. (א) ע"כ מצאתי ול"ד חסר בהעתק</p>	<p>והיא עוזבת אותנו, מיד נפרדים.</p>
<p>וירא בלק וגו' רבי אלעזר אמר ודאי מה דאמר רבי חייא מלה סתימא הוה אבל כתיב גם צפור מצאה בית ודרור קן לה וגו' וכי דוד מלכא על צפרא¹⁸⁴⁴ בעלמא הוה אמר מלה דא אלא כמה דתנינן כמה חביבין¹⁸⁴⁵ נשמתין קמי קב"ה</p>	<p>"וירא בלק וגו'", רבי אלעזר אמר ודאי מה שאמר רבי חייא דבר נסתר היה, אבל כתוב "גם צפור מצאה בית ודרור קן לה וגו'", וכי דוד המלך על צפור בעולם היה אומר דבר זה, אלא כמו ששינונו, כמה חביבות הנשמות לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>אי תימא כל נשמתין דעלמא¹⁸⁴⁶ לאו הכי אלא אינון נשמתהון¹⁸⁴⁷ דצדיקיא דתמן מדוריהון בהדיה מדוריהון לעילא ומדוריהון לתתא והכי אתמר גם צפור מצאה בית¹⁸⁴⁸ אלין רוחיהון דצדיקיא תנינן תלת שורין אינון לג"ע ובין כל חד וחד כמה רוחין ונשמתין מטיילין תמן ואתהנן מריחא דענוגין דצדיקיא דלגו¹⁸⁴⁹ אע"ג דלא זכו למיעאל אבל ענוגא דרוחיהון דצדיקיא דלגו עין לא ראתה אלהים וגו'</p>	<p>אם תאמר כל נשמות העולם, לא כך, אלא אותן נשמות הצדיקים ששם מדורן אתן, מדוריהן למעלה ומדוריהן למטה, וכך נאמר "גם צפור מצאה בית" אלו רוחות הצדיקים. שינונו, שלש חומות הן לגן עדן, ובין כל אחת ואחת כמה רוחות ונשמות מטיילות שם, ונהנות מריח של ענוגי הצדיקים שבפנים, אף על גב שלא זכו להיכנס. אבל ענוג רוחות הצדיקים שבפנים "עין לא ראתה אלהים וגו'".</p>
<p>ויומין רשימין אית בשתא¹⁸⁵⁰ ואינון יומי ניסין¹⁸⁵¹ ויומי תשרי דאינון רוחין משטטין¹⁸⁵² ופקדן לאתר דאצטריך ואע"ג דזמנין סניאין¹⁸⁵³ משטטין אבל יומין אלין רשימין אינון ואתחזון על גבי שורין¹⁸⁵⁴</p>	<p>וימים רשומים יש בשנה, והם ימי ניסן וימי תשרי, שאותן רוחות משוטטות ופוקדות מקום שצריך, ואף על גב שפעמים רבות משוטטות, אבל ימים אלו רשומים הם ונראים על גבי חומות הגנה, כל אחת ואחת כמראה</p>

¹⁸⁴⁴ מה דאמר ר' חייא לעיל (דף קפו) שפירש צפור לשון צפור הכשוף, אמנם קשה כי מלה זו נאמרת על צפור הקדושה דכתיב גם צפור, וצריך לפרש בן צפור על הקדושה והא כיצד, ואין לדחות ולומר כי גם צפור מצאה בית לא נאמר אלא על דרך הפשט דאי הכי "דוד מלכא על צפרא" וכו' (אור יקר).

¹⁸⁴⁵ שקב"ה שומע תפלתם מרוב חבה (מ"מ).

¹⁸⁴⁶ אפילו אותם שהם בחיים, לא שעדיין אין הקב"ה מאמין בהם (מ"מ) 9.

¹⁸⁴⁷ כשתדקק תמצא שהפנימיים קרא רוחיהון דצדיקיא ואותם שבין החומות קרא נשמתהון וקשה שהרוחות למטה מהנשמות, אלא שהענין הוא כי הנשמות שזכו ליכנס לגן עדן של מעלה רוחיהון פנימה בתוך שלשה חומות, אמנם אותם שהם בין החומות הם רוחות ונשמות שלא זכו ליכנס נשמתם למעלה לגן עדן, ולכך לא זכו אל נקודה אמצעית שבגן עדן תחתון, ועם כל זה יש להם מנוחה כפי מעשיהם בין החומות, ואלו מצפין שם אל הגלגול עד שיזכו ליכנס למעלה למעלה שאין מקום הנשמה שם כלל אלא בגן עדן עליון (אור יקר).

¹⁸⁴⁸ דהיינו צפור הנשמת הטהורה, והטעם למה נקראת צפור יתבאר מתוך מה דתנן "תלת שורין" וכו' (אור יקר).

¹⁸⁴⁹ דהיינו אותם הרוחות שזכו שנשמתם בגן עדן עליון (אור יקר).

¹⁸⁵⁰ שמא מפני שהם ימי חגין וזמנין יתחדש להם מנוחה (אור יקר).

¹⁸⁵¹ מפני קדושת החסד, המתגלה, וימי תשרי מפני הגבורה עם הבינה וחוקותיה, שהם ימי דין שהם ראשי שנים, והחיים צריכים תפלתם ולכך הם מתפללים על החיים, וטעם תוספת קדושתם ומעלתם וזכות התחתונים שינתן להם רשות לעלות למעלה מעל החומות להשמע תפלתם הוא (או יקר).

¹⁸⁵² פירוש שמשוטטים ונכנסים לפנים למקום המיוחד להם ואח"כ יוצאים כמ"ש ר"ש בסמוך שבדבר זה לא פליגי ר"ש ור"א (מ"מ) 9.

¹⁸⁵³ בראשי חדשים וימים טובים ושבתות (אור יקר).

¹⁸⁵⁴ כי עד עתה החומה להם לכסות שלא יסתכלו לפנים מהחומה, ועתה זכו שעלו על החומה להסתכל מה שבתוך החומה הפנימית (או יקר).

<p>דגנתא כל חד וחד כחיו דצפרין מצפצפן בכל צפרא וצפרא</p>	<p>ציפורים מצפצפות בכל בוקר ובוקר.</p>
<p>והוא צפצופא שבחא דקב"ה וצלולתא על חיי בני נשא דהאי עלמא בגין דאלין יומין¹⁸⁵⁵ ישראל כלהו מתעסקין במצות ובפקודין דמארי עלמא וכדין בחדו אתחון צפרין מצפצפן וע"ג שורין דג"ע מצפצפן משבחן ואודן ומצלן על חיי דהאי עלמא</p>	<p>ואותו צפצוף שבח הקדוש ברוך הוא, ותפלה על חיי בני אדם של העולם הזה, משום שאותם ימים כל ישראל מתעסקים במצוות, ובמצוות רבונו של עולם, ואז בשמחה נראות ציפורים מצפצפות, ועל גבי החומות של גן עדן מצפצפות משבחות ומודות ומתפללות על חיי העולם הזה.</p>
<p>אר"ש אלעזר ודאי שפיר קאמרת¹⁸⁵⁶ דודאי אינון רוחין תמן אבל מה תימא¹⁸⁵⁷ ודרור קן לה אמר הכי אוליפנא דא היא נשמתא קדישא דסלקא לעילא וסלקא לאתר טמיר וגני¹⁸⁵⁸ דעין לא ראתה אלהים זולתך וגו' א"ר שמעון אלעזר ודאי שפיר קאמרת ושפיר איהו אבל כל דא בג"ע דלתתא היא וכמה דאמרת הוא והכי הוא ודאי</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר ודאי יפה אמרת, שודאי אותן רוחות שם, אבל מה תאמר "ודרור קן לה", אמר כן למדתי, זוהי נשמה קדושה שעולה למעלה ועולה למקום טמיר וגנוז ש"עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'". אמר רבי שמעון, אלעזר ודאי יפה אמרת ויפה הוא, אבל כל זה בגן עדן שלמטה הוא. וכמו שאמרת הוא, וכך זה ודאי.</p>
<p>גם צפור מצאה בית אלין רוחין קדישין דזכו למיעאל ולמיפק לבתר בגין דמשטטן ואתחון כחיו דצפורין ואלין רוחין מצאה בית ודאי כל חדא וחדא¹⁸⁵⁹ אית לון מדורין ידיעאן לגו ועב"ד כלהו נכוין מחופה דחבריהו אינון דאית לון דרור וחירו מכלא וקב"ה אחזי לון היכלא טמירו חדא גני¹⁸⁶⁰ דעין לא ראתה אלהים זולתך והוא היכלא אקרי קן צפור¹⁸⁶¹ ומתמן מתעטרין עטרין למשיח בזמנא דאתי וביומין רשימין</p>	<p>"גם צפור מצאה בית", אלו רוחות קדושות שזכו להיכנס ולצאת אחר כך, משום שמשוטטות ונראות כמראה ציפורים, ואלו רוחות מצאה בית ודאי, שלכל אחת ואחת יש להן מדורים ידועים בפנים. ועם כל זה, כולם נכונים מחופת חבריהם, אלו שיש להם דרור וחירות מהכל, והקדוש ברוך הוא מראה להם היכל טמיר גנוז אחד ש"עין לא ראתה אלהים זולתך", ואותו היכל נקרא "קן צפור". ומשם מתעטרין עטרות למשיח לעתיד לבא,</p>

¹⁸⁵⁵ ויתגלה אור הספירות וכו' ו' שמעון פירש כך הוא שמלת צפור יצדק על הרוחות, אמנם "דרור" על הנשמות, ולעולם אין נשמות בין החומות אלא רוחות כל אחת בבחינת מעשיו, אמנם הנשמות גם כן בבחינתם למעלה בגן עדן עליון (אור יקר).

¹⁸⁵⁶ פי' ברישא דקרא שעל הרוחות מדבר שהם בין חומות של ג"ע ובימי ניסן ותשרי עולים ע"ג החומות וכו'. אבל סיפא דקרא ודרור קן לה אינו כמ"ש שעל הנשמה מדבר שעולה לג"ע העליון אלא גם סיפא דקרא ברוחות מדבר שהם בג"ע של מטה וז"ש אבל כל דא בג"ע דלתתא (מ"מ).

¹⁸⁵⁷ ההוא צפצופא ועל שם זה נקראות צפרים, וסלקא לאתר טמיר היינו סוד הבינה והנשמה אצולה משם, ועולה לגן עדן של מעלת והיא נקראת דרור על שם החירות שמבינה, וצפור הוא הרוח שהוא בגן עדן של מטה, ר"ל שמעון לחדודי לר' אלעזר קאמר להכי פתח ליה דודאי אינון רוחין שבגן עדן של מטה כדי שיאמר ודרור נשמתין דבגן עדן של מעלה, והיינו סוד הנשמות שבגן עדן העליון שהוא בכורסיא דתמן מקנא אימא עילאה בינה, והרוחות שבגן עדן תחתון שהוא ביצירת דתמן מקנא קב"ה (אור יקר).

¹⁸⁵⁸ גן עדן עליון (רח"ו).
¹⁸⁵⁹ ושיעור הכתוב לר"ש גם צפור שהם הרוחות שבג"ע דלתתא מצאה בית ודרור דהיינו שיש להם מדורין לגו ויש להם חצירות וזכאן למיעל ולמיפק. ופירוש קן לה שזוכים לראות קן צפור בג' רגלים נמצא דברישא דקרא גם צפור וכו' לא פליגי ר"ש ור"א שעל הרוחות מדבר שזוכים למיעל ולמיפק ועומדים על גבי החומות להתפלל על ישראל ולא פליגי אלא בסיפא דקרא (מ"מ).

¹⁸⁶⁰
¹⁸⁶¹ שמות ח ע"ב וע"ב ושם ז ע"ב (לש"ו).

<p>תלת זמנין בשתא קב"ה בעי לאשתעשעא באינון צדיקיא ואחזי לון ההוא היכלא טמירא נניז דלא ידעין ולא אשתמודען ביה כל צדיקיא דתמן</p>	<p>ובימים רשומים שלש פעמים בשנה, הקדוש ברוך הוא רוצה להשתעשע באותם הצדיקים, ומראה להם היכל טמיר גנוז שלא יודעים ולא מכירים אותו כל הצדיקים ששם.</p>
<p>אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך אלין אינון צדיקיא דאשתכללו בבנין קדישין¹⁸⁶² דזכו לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה בהאי עלמא ואלין אקרין תרין מדבחן מתעטרין לקמי מלכא קדישא דהא זכותא דבנייהו בהאי עלמא אנון עליהו ומעטרין להו תמן מאן רוחא זכאה לכל האי האי דשתה אפרוחיה לאולפא למזבחותיך וגו' מכאן ולהלאה אימא מילך דהא בלא כסופא אתחזינא תמן</p>	<p>"אשר שתה אפרוחיה את מזבחותיך", אלו אותם צדיקים שנתקנו בבנים קדושים, שזכו לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה בעולם הזה, ואלו נקראים שני מזבחות, מתעטרים לפני המלך הקדוש, שהרי זכות בנייהם בעולם הזה מגינה עליהם, ומעטרים אותם שם. מי הרוח שזוכה לכל זה, זו ששתה אפרוחיה ללמד למזבחותיך וגו', מכאן והלאה אמור דברך, שהרי בלי בושה אני נראה שם.</p>
<p>פתח כמלקדמין רבי אלעזר ואמר גם צפור מצאה בית¹⁸⁶³ דא יתרו ודרור קן לה דא בנוי דהווי בלשכת הגזית אולפי אורייתא והתכין מלין דאורייתא בפומיהו מצאה בית מהו אלא בקדמיתא נטלו ושאריו במדברא נטלו מענוגא דמדין וממתיקו דתמן ושרו במדברא כיון דחמא קב"ה דעל אורייתא הוה כסופא דלהון משיך לון מתמן ואעיל לון ללשכת הגזית ודרור קן לה כלא חד¹⁸⁶⁴</p>	<p>פתח כמקדם רבי אלעזר ואמר "גם צפור מצאה בית", זה יתרו, "ודרור קן לה" זה בניו שהיו מלמדים תורה בלשכת הגזית, וחותרים דברי תורה בפיהם. מה זה "מצאה בית", אלא בהתחלה לקחו וחנו במדבר, לקחו מעונג מדין ומהמתיקות ששם, וחנו במדבר. כיון שראה הקדוש ברוך הוא שכסופם היה על התורה, משך אותם משם והכניסם ללשכת הגזית, "ודרור קן לה", הכל אחד.</p>
<p>צפור דרור כלא איהו חד חבר הקני¹⁸⁶⁵ ויאמר שאול אל הקני וגו' ת"ח מה כתיב וירא בלק בן צפור וכי מאי שנא דאדכיר שמא דאבוי משאר מלכין אלא יתרו אתמשך ואתעבר מע"ז ואתא לאתדבקא בישראל הוא ובניו וכל עלמא נדוהו</p>	<p>צפור דרור הכל הוא אחד, חבר הקני, "ויאמר שאול אל הקני וגו'". בא וראה, מה כתוב "וירא בלק בן צפור", וכי מה שונה שהזכיר שם אביו משאר מלכים, אלא יתרו נמשך ונעברוונפרד מעבודה זרה, ובא לדבק בישראל הוא ובניו, וכל העולם נדו אותו</p>
<p>קצו/א</p>	

¹⁸⁶² א"ה עמ"ש הגר"א בתיקו"ז מז ע"א ד"ה על אלין טפין. שביאר שם דכן הוא ג"כ בתלמידים, וכמ"ש בפ"ק דקדושין {ל:} כי הם נקראו בני. והענין כי בני נק' מצד הגופים, ותלמידים נקראו בני מצד החכמה שהוליד להם, והוא רוח הפנימי דבהן ע"ש באריכות] (יהל אור).
¹⁸⁶³ ועל גבי שורין דג"ע מצפצפין וכר בח"י דף ה' כתב תפלה לאומרה מר"ח ניסן אחר קריאת הנשיא על נשמתין דמצפצפין כציפריין וכר ע"ש. ובדף ז' כתב מ"ש בזהוה דהא בימי ניסן ריש תורה בדיקולא תנינן פירושו דבההוא זמנא תקיפו דס"א הוי בעלמא כי כשם שבניסן למטה בארץ צומחות כל עשבי השדה טובות למאכל ועליהן לתרופה וגם צומחות קוץ ודרדר וכל עשב רע. כן למעלה צמיחת קרן הקדושה. וגם לעומתה הם"א מהרה תצמיח ולפיכך קרן השור מועד בתגבורת בזמן ההוא ביותר על צבא המרום במרום כתבנית שור אוכל עשב (מ"מ).
¹⁸⁶⁴ פירוש שצפור ודרור הכל אחד שצפור הוא יתרו ודרור הם בניו והכל א' (מ"מ).
¹⁸⁶⁵ פ' מביא ראיה שדרור קן לה על בני יתרו מדבר ג"ש כתיב הכא קן לה וכתב התם וחבר הקני ושיעור הכתוב גם צפור ודרור שהם יתרו ובניו מצאה בית וקן דהיינו שזכו ללשכת הגזית (מ"מ).

ורדפו אחריו.	ורדפו אבתריה
<p>בלק מבני בניו היה, ועברוונפרד מדרך אביו, כיון שראו זקני מואב וזקני מדין שהיו יחד באחוה שלהם בעבודה זרה בחלק שלהם, שיתרו ובניו נדבקו בשכינה, וזה נמשך מהם, באו והמליכוהו עליהם.</p>	<p>בלק מבני בניו היה, ועתה דכתיב ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא, באותה עת היה מלך מה שלא היה מקודם לכן, ועל זה כתוב "בן צפור", מה שלא ראוי לעשות כן. "וירא בלק" היה צריך לכתוב "וישמע", מה זה "וירא", ראייה ראה וידע שעתיד הוא ליפול בידי ישראל, וישראל יפלו בידו בהתחלה, ואחר כך הוא בידי ישראל.</p>
<p>בלק מבני בניו היה ואתעבר מארחא דאבוי כיון דחמו סבי מואב וסבי מדין דהוו בהדי הדדי באחוה דלהון בע"ז בחולקא דלהון דיתרו ובנוי אתדבקו בשכינתא ודא אתמשך מנהון אתו ואמלכוהו עלייהו</p>	<p>בהאי שעתא דכתיב ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא בעת ההיא היה מלך מה דלא הוה מקדמת דנא ועל דא כתיב בן צפור מה דלא אתחזי למעבד הכי וירא בלק וישמע מבעי ליה מהו וירא ראייה חמא וידע דזמין הוא למנפל בידא דישראל וישראל למנפל בידי בקדמיתא ולבתר איהו בידא דישראל</p>
<p>וירא בלק בן צפור רבי אבא פתח אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן בנישתא דישראל¹⁸⁶⁶ אמרת לגבי מלכא עלאה בנישתא דישראל מהו בנישתא דא איהו עצרת בנישו כד"א מאסף לכל המחנות¹⁸⁶⁷ מאן דכניש לכל משריין עלאין לגביה</p>	<p>"וירא בלק בן צפור", רבי אבא פתח "אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן", כנסת ישראל אומרת לפני המלך העליון, כנסת ישראל, מה זה "כנסת", זוהי עצרת, התכנסות, כמו שנאמר "מאסף לכל המחנות", מי שמכנס כל המחנות העליונים אליו.</p>
<p>ומנו דלזמנין נוקבא¹⁸⁶⁸ אקרי כנישתא ואתמר עצרת כד"א כי עצור¹⁸⁶⁹ עצר יי דנקיט ולא יהיב הכי הוא ודאי דהא מגו מהימנו סניא דילה דלא אשכחן בה מומא (ס"א מוחא) יהבו לה בלא עכובא כלל ואיהי כד מטא לגבה כל מאן דכנישת עצר ומעצר ומעכבת דלא נחית ונהיר אלא כפום מלא טפיין זעיר זעיר</p>	<p>מתוך שלפעמים הנקבה נקראת כניסה, ונאמר עצרת, כמו שנאמר "כי עצור עצר ה'", שמחזיק ולא נותן, כך זה ודאי, שהרי מתוך אמונה רבה שלה, שלא נמצא בה מום (מח), נותנים לה ללא עכוב כלל, והיא כשבאה אליה כל מה שכוונסת עצר, ומעצר ומעכבת שלא יורד ומאיר אלא כפי הטל, טיפין טיפין, מעט מעט.</p>
<p>מ"ט בנין דלא אשתכח לתתא מהימנותא אלא כד"א זעיר שם זעיר שם זכותא וזעיר אנהרותא דטלא מדה לקבל מדה דאלמלא תשכח מהימנותא כמה דאשתכחו בה אריקת בכל סטרא וסטרא בלא עכובא כלל ואיהי חדאת וכדין יהבין לה מתנן ונבזבזן סניאין דא על דא ולא יהון מעכבין לה כלל</p>	<p>למה, משום שלא נמצאת למטה אמונה, אלא כמו שנאמר "זעיר שם זעיר שם", זכות קטנה, והארת טל קטנה, מדה כנגד מדה. שאלמלא תמצא אמונה כמו שנמצאו בה, היא מרוקנת בכל צד וצד ללא עכוב כלל, והיא שמחה, ואז נותנים לה מתנות ואוצרות רבים זה על זה, ולא יעכבו אותה כלל.</p>

¹⁸⁶⁶ נקרא 'שכינה', משום שהיא שוכן למטה, וכמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, הנה היא נקראת בשם רחל והיא כנסת ישראל (כמ"ש בפ' ויקרא ה' ע"א ופ' בלק קצז ע"א ובכ"מ) כי היא שורש כל נשמת ישראל, וכל ה"ב שבטים הם מושרשים בה, ועל ידם מצא השכינה מקום ומעון לשכון למטה לעולם, והיא שורש רחל אשת יעקב אם ישראל (הקדו"ש מה ע"א).

¹⁸⁶⁷ ד"ן אדני" (רח"ו).

¹⁸⁶⁸ פירוש שמ' כשמשפעת לתחתונים נקרא זכר וכשמקבלת נקרא נקבה (מ"מ).

¹⁸⁶⁹ כמו פ' אחר במלת עצרת (מ"מ).

<p>אבל תתאין אינון מעכבין לון ומעכבין לה וכדין איהי עצרת עצור עצר יי ודאי כביכול יהיב תמצית ולא יתיר ועכ"ד כאימא יהבת לבנין בטמירו דלא ידעין בה הכי עבדת לון לבנהא ישראל ואוליפנא מגו בוצינא קדישא דבשעתא דאיהי סליקת למנקט ענוגין וכסופין¹⁸⁷⁰ ומומא אשתכח בהו בישראל לתתא כדין מטי לגבה טפה דחרדל¹⁸⁷¹ ומיד אעדיאת¹⁸⁷² ויתיבת עלה¹⁸⁷³ יומין במנין¹⁸⁷⁴ וכדין ידעין לעילא דמומא בהו בישראל¹⁸⁷⁵</p>	<p>אבל התחתונים מעכבים אותם ומעכבים אותה, ואז היא עצרת, עצור, עצר ה', ודאי כביכול נותן תמצית ולא יותר. ועם כל זה, כמו אמא נותנת לבנים בסתר שלא יודעים עליה, כך היא עושה לבניה ישראל. ולמדנו מתוךמהנר נר הקדוש, שבשעה שהיא עולה לוקחת ענוגים וכסופים, ונמצא בהם מום בישראל למטה, אז מגיעה אליה טיפת חרדל, ומיד נפרדת ויושבת עליה ימים במנין, ואז יודעים למעלה שהמום בישראל.</p>
<p>ואתער שמאלא מיד¹⁸⁷⁶ ומשיך חוטא לתתא ותכהין עיניו מראות מה דהוה מסתכל בעין שפירו בכללא דאברהם בלא דינא כלל כדין ותכהין עיניו מראות מראות</p>	<p>ומתעורר השמאל מיד, ומושך חוט למטה "ותכהין עיניו מראות" מה שהיה מסתכל בעין יפה בכלל אברהם בלי דין כלל, אז "ותכהין עיניו מראות", "מראות" בודאי. מלהסתכל</p>

¹⁸⁷⁰ והוא בעת שהוא מעלה מ"ן אליו (דע"ה ח"ב קו ע"א).

¹⁸⁷¹ כאשר הגוונין דעיינין הם מלובש בקליפין, וכן הגוונין דקשת הרי נעשה היחוד בצירוף הקליפין רחמ"ל, והרי הוא מכניס צלם בהיכל, ועליו נאמר (במדבר יט יג) את משכן ה' טימא, ע' זוה"ק (בראשית נג ע"א) ופ' ויקהל (קצה רע"ב ורג ע"ב) ופ' אחרי (עד ע"א עט ע"א) ופ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"ג), סוד בתולה שעבירה הוא בעת שהיא אינה ראויה לזווג, ואתמלי מן דינין, ואז הוא פתחה סתום, ובסוד בתולה ואסור לגרום לה אז זווג כלל, וכמ"ש בפ' נח (סד ע"א) ופ' תשא (קצד ע"ב) ופ' בלק (קצז ע"א) ועוד בכ"מ (דע"ה ח"ב קד ע"א), ועי' דע"ה ח"ב קנה ע"א.

¹⁸⁷² ר"ל הוסרה ונתרחקה (דע"ה ח"ב קו ע"א).

¹⁸⁷³ מוסרת מבעלה (רח"ו). פרשת נח סד ע"א כי תשא קצד ע"ב בשלח ס ע"ב (לש,ו).

¹⁸⁷⁴ בסע"ה דף נ"ה וז"ל פתחתי אני מדת היסוד הנקרא אני והוא נקוד' ציון שבה כמ"ש בזהר בראשי' דף ו' והוא נקודה נקרא אני והוא גי' שם ב"ן עם ט' אותיותיו שהוא בחי' המ"ן שהעלתה ממעשה הצדיקים ומנשמו' קדושו' שעולים דרך זה היסוד שהוא שער השמים ולכן אומרת פתחתי אני שהוא מדת יסודי להראו' מעשה קשוטי הצדיקים מה שהם מאירים ביסודי. ועשיתי זאת כדי שצדיק עליון שהוא היסוד דדכורא ילבש קנאה בצדיקים התחתונים ויאיר לי ג"כ מאורו' עליונים כמבואר בכתבי האר"י וז"ש פתחתי אני לדודי שהוא יסוד סוד טוב שכן קרוב מאח רחוק שהוא הת"ת. אך דודי חמק עבר ויובן במ"ש בזהר בלק כד איהי סלקת למלקט וכו' הרי משמע משם שאף שהיא עולה למילקט עינוגין וכיסופין ויש חוטא אחד למטה המאבד טובה הרבה שהוא המום באיברי' שישראל הם איברים של השכינה וכשיש חוטא אחד הוא המום באיברי' ואז היסוד העליון מסתלק למעלה בסוד הנזכר בתיקונים. וינס ויצא החוצה ויעזוב בגדו בידה ח"ו. ומלת חוצה הוא שעולה למעלה מעולם הבנין לג"ר. וז"ש כאן דודי היסוד חמק עבר ונסתתר למעלה בעולם הנסתר הוא בינה ואמרה עוד נפשי יצאה בדברו שהוא סוד בצאת נפשה כי מתה. כי בנימין לקח אף מה ששייך לחלק המגיע לחיותה שהרוחא שבה הוא חלק חיותה כמ"ש בשער מ"ן ובלק"ת בפ' וירא והשכינה אומרת כבר חדל ממני אורח כנשים אפי' בבחי' מה שמגיע לבחי' נפשי שהוא העושה אותי כלי. ר"ת "כהנים" לויים "ישראלים" שהרוחא נמשך מחג"ת דזעיר בחי' רוח ולהיכן הלכה ויצאה בחי' נפשי לזה אמרה בדברו שהוא בחי' פה דזעיר ששם שורש רוח' דשבק בגווה מבחי' הנשיקים שקודם רוחא דשבק בגווה התחתון בתחיל' משפיע בי רוחא העליון ועתה יצא ממני הרוחא דנשיקין לשרשו שהוא הדיבור שבפה זעיר. ולכן גם הרוחא התחתון שהוא נפשי יצאה בסבת הרוח דנשיקיז ועתה בקשתיהו בקשתי אותיר יה"ו שהי"ד עולה לכאן ולכאן ובקשתי ליה"ו להשלים עמי הוי"ה כי אני ה' אחרונה ויהיה השם בשלימו' ולא מצאת יה"ו. קראתיו כדי שיענני ויצאו מפיו הבלים ומקיפים אך לא ענני ונשארתי יונת אלם (מ"מ).

¹⁸⁷⁵ עליית מ"ן בעת שהדור מקולקל גורם מציאות דם ח"ו, שהוא מציאות דינים קשים בסיגים ופסולת, וזה נעשה ע"י התדבקות החיצונים בהמ"ן, ועולים בסוד הכלילות, והרי סכנה גדולה אז לגרום זווג כלל (דע"ה V ח"ב קו ע"א).

¹⁸⁷⁶ מתעוררות הגבורה ומושכת הארה לס"ם שהוא עשו וז,ש ומשיך חוטא לתתא (רח"ו).

<p>ודאי מלאסתכלא בכללא דרהמנו כדין אתערודסמא¹⁸⁷⁷ בקל תקיף לאתערא על עלמא כד"א ויקרא את עשו בנו הגדול וגו' גדול איהו לגבי משריין דסטרא אחרא איהו גדול ונהיג לכל ארביין דימא דערעורן ברוחא בישא לאטבעא לון בעומקא דימא באינן מצולות ים דיליה</p>	<p>בכלל של רחמנות, אז התעוררות סמא"ל בקול תקיף להתעורר על העולם, כמו שנאמר "ויקרא את עשו בנו הגדול וגו'", גדול הוא לגבי מחנות הצד האחר, הוא גדול ומנהיג לכל ספינות הים שמערערים ברוח רעה להטביעם בעומק הים, באותן מצולות ים שלו.</p>
<p>וכד קב"ה הוא ברחמנו כדין כל הטאין וכל חובין דישראל יהיב ליה ואיהו אטיל לון למצולות ים¹⁸⁷⁸ כל משריין דיליה מצולות ים אקרונ¹⁸⁷⁹ ואינן נטלי לון ומשטטי בהון לכל שאר עמיין וכי הטאין דישראל וחובין דלהון זרקין ומתפלגין לעמא דלהון אלא אינן מחכאן ומצפאן למתנן דלעילא ככלבי לקמי פתורא וכד קב"ה נטיל כל חובייהו דישראל וזריק עלייהו כלהו השבי דמתנן ונבזבזן דאיהו בעא למיהב לישראל דאעבר מנייהו ויהב לון ומיד כלהו כחדא זרקין (ס"א בחידו זורקין) לון על שאר עמיין</p>	<p>וכשהקדוש ברוך הוא ברחמנות, אז כל חטאי וכל עוונות ישראל נותן לו, והוא מטיל אותם למצולות ים. כל מחנותיו נקראים מצולות ים, והם לוקחים אותם ומשוטטים בהם בכל שאר העמים. וכי חטאי ישראל ועוונותיהם זורקים ומחלקים לעם שלהם, אלא הם מצפים ומחכים למתנות שלמעלה כמו כלבים לפני השלחן, וכשהקדוש ברוך הוא לוקח כל חטאי ישראל וזורק עליהם, כולם חושבים שמתנות ואוצרות שהוא רוצה לתת לישראל העביר מהם ונותן להם, ומיד כולם כאחד זורקים (ומראה וזורקים) אותם על שאר העמים.</p>
<p>ת"ח כנישתא דישראל איהי אמרת בקדמיתא (ס"א בגלותא) שהורה אני ונאווה אזעירת גרמה לקמי מלכא עלאה וכדין שאילת מניה ואמרת הנידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרי תרין זמנין איכה איכה אמאי</p>	<p>בא וראה כנסת ישראל היא אומרת בתחלה (בגלות) "שחורה אני ונאווה", מקטינה עצמה לפני המלך העליון, ואז שואלת ממנו ואומרת, "הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים", למה שתי פעמים איכה איכה.</p>
<p>אלא איהי רמיזא על תרין חרבנין דתרין מקדשין דקראן כלא איכא איכה איכה תרעה בחרבן בית ראשון איכא תרביץ בחרבן בית שני וע"ד תרין זמנין איכא איכה תרעה תרביץ לאו דא כדא גלותא דבבל דאיהי זמן זעיר קארי ביה תרעה ועל גלותא דאדום דאיהו זמן סני קארי ביה תרביץ וע"ד תרין זמנין איכה איכה</p>	<p>אלא היא רומזת על שני חרבנות, של שני בתי המקדש, שקוראים הכל איכה איכה. "איכה תרעה" בחרבן בית ראשון, "איכה תרביץ" בחרבן בית שני, ועל זה פעמיים איכה איכה. תרעה תרביץ, לא זה כזה, גלות בבל שהיא זמן מועט, קורא בה "תרעה", ועל גלות אדום שהיא לזמן מרובה, קורא בה "תרביץ", ועל זה פעמיים איכה</p>

¹⁸⁷⁷ בעת שאין זכות ומעשים טובים בתחתונים, אסור אז לדחוק את עצמו לגרום היחוד דהז'ון למעלה, כי הוא אז סכנה גדולה עצומה למאד, ובסוד (משלי ל כב) עבד כי ימלוך, שהוא סוד ביאת נחש על חוה (שבת קמו ע"א), ושפחה כי תירש גבירתה (משלי ל כג) רח"ל (ע' זוה"ק בראשית נג ע"א, אחרי עד ע"א עט ע"א, בלק קצז ע"א, תשא קצד ע"ב, ויקהל קצה ע"ב, וע' מאמרי רשב"י בדפוח"ח דף מ ע"ש בארוכה) (דע"ה ח"ב קה ע"ד).

¹⁸⁷⁸ מהפסולת דיסוד המים הם מצולות ים, שהם ז'ון דקליפה דיסוד המים כמ"ש בזהר (שלח קסג ע"ב, וע' פ' בלק קצז ע"א) (דע"ה ח"ב פט ע"א).

¹⁸⁷⁹ מצולות ים הם הז'ון דקליפה כמ"ש בזהר"ק (פ' שלח קסג ע"ב), וכן כל חיילין דס"מ נקראים כולם מצולות ים, כמ"ש בפ' בלק (קצז ע"א) (דע"ה ח"ב נ ע"א).

<p>ותו תרעה תרביץ ירעה מבעי לי ירביץ מבעי לי אופ הכי דהא על ישראל אמרת אלא איהי אמרת על נפשה איכא תרעה כלתך לבנהא בגלותא דיהון בין שאר עמין איכה תרביץ בצהרים היך תסיף איהי עלייהו מלין ומיין גו חמימו דצהרים</p>	<p>איכה. ועוד תרעה תרביץ, היה לו לכתוב ירעה, היה לו לכתוב ירביץ. גם כך, שהרי על ישראל היא אמרה. אלא היא אמרה על עצמה, איכה תרעה כלתך לבניה בגלות, שיהיו בין שאר העמים. איכה תרביץ בצהרים, איך תסיף עליהם טל ומים תוך חמימות הצהרים.</p>
<p>שלמה אהיה כעוטיה בשעתא דישראל קראן מגו עאקו דחיקו דלהון ושאר עמין</p>	<p>"שלמה אהיה כעטיה", בשעה שישראל קוראים מתוך צרה ודחק שלהם, ושאר העמים</p>
<p>קצו/ב</p>	
<p>מחרפין ומגדפין לון אימתי תפקון מן גלותא אלהכון היך לא עביד לכון נסין</p>	<p>מחרפים ומגדפים אותם, מתי תצאו מהגלות, איך אלהיכם אינו עושה לכם נסים.</p>
<p>וואינון משבחן גרמייהו ואמרי כה תרעה לן ביומין קדמאין כה תרביץ במיין קדישין לצננא חמימו דרשפין ושלחובין דלהון ואינון משבחן כל דא (נ"א ואינון משבחן לקב"ה ואודן ליה על כל צערא ואריכו דגלותא ואמרי כה תרעה לן ביומין קדמאין כה תרביץ עמנא בגלותא ותפרוק לנא לזמנא בתראה כל דא שבחא ומהימנותא (נ"א מתיבין) תאיבין לון ישראל)</p>	<p>(והם משבחים עצמם ואומרים כה תרעה אותנו בימים הראשונים, כה תרביץ במים הקדושים לצנן החמימות של רשפים ושלחבות שלהם, והם משבחים כל זה נ"א והם משבחים לקדוש ברוך הוא ומודים לו, עם כל הצער ואריכות הגלות, ואומרים כה תרעה אותנו בימים הראשונים, כה תרביץ עמנו בגלות, ותגאל אותנו לזמן האחרון. כל זה שבח ואמונה (משיבים) שמתאווים להם לישראל).</p>
<p>ואנא יתיב כעוטיה ולא יכילת למעבר לון נסין ולמיהב לון נוקמין איהו אתיב לגבה אם לא תדעי לך היפה בנשים האי קרא הכי מבעי ליה אם לא תדעי היפה בנשים לך אמאי אלא אם לא תדעי לך לאתקפא גרמך בגלותא ולא אתקפא חילא לאננא על בנד צאי לך צאי לך לאתקפא בעקבי הצאן אינון תינוקות דבי רבן דאולפי תורה</p>	<p>ואני יושב כעוטיה ולא יכול לעשות להם נסים, ולתת להם נקמות. הוא משיב לה "אם לא תדעי לך היפה בנשים", פסוק זה כך צריך להיות, "אם לא תדעי היפה בנשים", למה "לך", אלא אם לא תדעי לך לחזק עצמך בגלות, ולהגביר כח להגן על בניך, "צאי לך", צאי לך להתחזק בעקבי הצאן, אותם תינוקות של בית רבן שלומדים תורה.</p>
<p>ורעי את גדיותיך אלין עתיקי משדים דקא מסתלקי מעלמא ואתמשכן לבי מתיבתא עלאה דאיהי על משכנות הרועים על דייקא במשכנות הרועים לא כתיב אלא על משכנות הרועים דא מתיבתא דמטטרוין דתמן כל תקיפין וינוקין דעלמא ומנהיגי אורייתא בהאי עלמא באיסור והיתר בכל מה דאצטריכו בני עלמא דהא עקבי הצאן אינון תינוקות כדאמרן</p>	<p>"ורעי את גדיותיך", אלו "עתיקי משדים", שמסתלקים מהעולם ונמשכים לבית הישיבה העליונה, שהיא על משכנות הרועים. "על" דווקא לא כתוב "במשכנות הרועים" אלא "על משכנות הרועים", זה ישיבת מטטרוין, ששם כל החזקים ותינוקות העולם ומנהיגי התורה בעולם הזה, באיסור והיתר, בכל מה שצריכים בני העולם, שהרי עקבי הצאן, אותם תינוקות כמו שאמרנו.</p>
<p>אמר ר' אלעזר עקבי הצאן אינון תלמידי</p>	<p>אמר רבי אלעזר, "עקבי הצאן", אלו</p>

<p>דבי רב דקא אתיין לבתר בעלמא ואשכחן אורייתא בארה מישר ואורחא פתיחא ועל דא אינון מחדשן מלין עתיקין בכל יומא ושכינתא שרייא עלייהו וצייתא למליהון כד"א ויקשב יי' וישמע אמר ר' אבא הכי הוא ודאי וכלא חד מלה</p>	<p>תלמידי בית רב, שאחר כך באים בעולם, ומוצאים תורה בדרך ישרה ודרך פתוחה, ועל זה הם מחדשים דברים עתיקים בכל יום, ושורה עליהם השכינה ומקשיבה לדבריהם, כמו שנאמר "ויקשב ה' וישמע". אמר רבי אבא, כך זה בודאי, והכל דבר אחד.</p>
<p>ד"א אם לא תדעי לך לך למה אלא בכל אתר דישראל בגלותא איהי עמהון בגלותא וע"ד כתיב לך וכתוב בכל צרתם לו צר ודא הוא לך היפה בנשים היפה איהי אמרת דאיהי אוכמתא כד"א שחורה אני ואיהו אמר לגבה יפה את שפירתא היפה בנשים שפירתא איהי על כל דרגין וכתוב יפה את רעית</p>	<p>דבר אחר, "אם לא תדעי לך", למה "לך", אלא בכל מקום שישראל בגלות, היא עמם בגלות, ועל זה כתוב "לך" וכתוב "בכל צרתם לו צר", וזהו "לך היפה בנשים", היפה היא אמרה, שהיא שחורה, כמו שנאמר "שחורה אני", והוא אמר אליה "יפה את", נאה היפה בנשים, נאה היא על כל הדרגות, וכתוב "יפה את רעיתי".</p>
<p>ד"א היפה בנשים טבתא בטיבו דעבידת מיבו לבנהא בטמירו בגניזו וקב"ה סגי טב עליה כל מה דעבידת לבנהא בטמירו בגניזו אע"ג דלא מכשרן עובדין מכאן דאתחזי לאבא כד אמא רחמא על בנין ותאיב עליה כל מה דעבדת לבנהא רחמין בטמירו אע"ג דלא מכשרן עובדי</p>	<p>דבר אחר "היפה בנשים" טובה בטובות, שעושה טובות לבניה בטמירות גנוזה, והקדוש ברוך הוא הרבה טוב עליו, כל מה שהיא עושה לבניה בטמירה וגנוזה, אף על גב שהמעשים לא כשרים, מכאן שראוי לאבא כשאמא מרחמת על הבנים, ¹⁸⁸⁰וטבורצוי לו כל מה שעושה לבניה, רחמים בנסתר, אף על גב שמעשיו לא כשרים.</p>
<p>אמר ר' אבא תוהנא על ההוא דכתיב כי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו' ותפסו בו אביו ואמו וגו' ותנינן דבההיא שעתא אמר קב"ה למשה כתוב אמר ליה משה מאריה דעלמא שביק דא אית אבא דעביד כדין לבריה ¹⁸⁸¹</p>	<p>אמר רבי אבא תמהני על מה שכתוב "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה וגו'" ותפשו בו אביו ואמו וגו'", ושנינו שבאותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא למשה, כתוב אמר לו משה, רבונו של עולם תעזוב את זה, יש אב שיעשה כך לבנו.</p>
<p>ומשה מרחיק הוה חמי בחכמתא כל מה דזמין קב"ה לבני ישראל אמר מאריה דעלמא שבוק מלה דא א"ל קב"ה למשה חמינא מה דאת אמר כתוב וקבל אנרא את ידעת ואנא ידע יתיר מה דאת חמי עלי</p>	<p>ומשה מרחיק היה לראות בחכמה כל מה שעתידי הקדוש ברוך הוא לבני לישראל. אמר רבונו של עולם, תעזוב דבר זה. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אני רואה מה שאתה אומר, כתוב "וקבל שכר", אתה יודע, ואני</p>

1880

¹⁸⁸¹ אתיא כמ"ד בן סורר ומורה לא היה ולא נברא, ואם כן לא אתא לפשטיה למצוה אלא להדרש על גנותן וענשן של ישראל, ולכן בקש משה שלא יכתב, מפני שלא ידע עדיין סוד הענין, שאדרבה ממנו פנה ויתד לתקנתן של ישראל, וכמ"ש יופיא"ל שר התורה (נ"א החכמה). ואקדים מ"ש בדרוש מרכבת יחזקאל ספ"ח וז"ל, בן סורר ומורה נמשך מנוגה הנקרא פרה סוררה הנזכר בפרשת בלק דף קצ"ז ע"ב, עכ"ל. ועיין מה שכתבתי בפרשת חקת דף ק"פ ע"ב. ועוד צריך אני לומר שתואר אדם רומז לזעיר בגדלותו שם מ"ה ולנוקביה בהדיה בסוד מילוי מ"ה שהוא חו"ה, אבל תואר איש רומז לקטנותו ושאינו לו בת זוגו, והוא לשון אש רמז לגבורות בלי מיתוק כנזכר בפרשת תזריע דף מ"ח ע"ב, עיי"ש רמ"ז).

<p>ההוא עובדא דרוש קרא ותשכח</p>	<p>יודע יותר, מה שאתה רואה עלי, אותו מעשה דרש המקרא ותמצא.</p>
<p>בההוא שעתא רמז ליה ליופיא"ל רבנא דאורייתא אמר למשה אנא דרישנא להאי קרא כתיב כי יהיה לאיש דא קב"ה¹⁸⁸² דכתיב יי איש מלחמה בן דא ישראל סורר ומורה דכתיב כי כפרה סוררה סרר ישראל</p>	<p>באותה שעה רמז ליופיא"ל רבן התורה, אמר למשה אני דרשתי פסוק זה, כתוב "כי יהיה לאיש", זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב "ה' איש מלחמה", "בן" זה ישראל, "סורר ומורה" שכתוב "כי כפרה סוררה סרר ישראל".</p>
<p>איננו שומע בקול אביו ובקול אמו דא קב"ה וכנסת ישראל¹⁸⁸³ ויסרו אותו דכתיב ויעד יי בישראל וביהודה ביד כל נביאי כל חוזה וגו' ולא שמע אליהם דכתיב ולא ישמעו אל יי וגו' ותפשו בו אביו ואמו¹⁸⁸⁴ בדעתא חדא בהסמכה חדא</p>	<p>"איננו שומע בקול אביו ובקול אמו" זה הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל. "ויסרו אותו", שכתוב "ויעד ה' בישראל וביהודה ביד כל נביאי כל חוזה וגו'". "ולא שמע אליהם", שכתוב "ולא ישמעו אל ה' וגו'". "ותפשו בו אביו ואמו", בדעת אחת בהסמכה אחת.</p>
<p>והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו אל זקני עירו אל זקני עירם ואל שער מקומם מבעי ליה מאי אל זקני עירו ואל שער מקומו אלא אל זקני עירו דא קב"ה ואל שער מקומו דא כנסת ישראל</p>	<p>"והוציאו אותו אל זקני עירו ואל שער מקומו". "אל זקני עירו" היה צריך לכתוב "אל זקני עירם ואל שער מקומם", מה זה "אל זקני עירו ואל שער מקומו", אלא "אל זקני עירו", זה הקדוש ברוך הוא, "ואל שער מקומו", זו כנסת ישראל.</p>
<p>זקני עירו אלין יומין קדמאין יומין עתיקין (ס"א סבין) דכלא שער מקומו דא מוסף שבת¹⁸⁸⁵ ועב"ד אע"ג דכלא ידעין דינא</p>	<p>"זקני עירו", אלו ימים ראשונים ימים עתיקים, (סבי) הכל, "שער מקומו" זה מוסף שבת. ועם כל זה, אף על גב</p>

¹⁸⁸² פ' כשהוא בבחי' דינים מכח עוונות ישראל, הקרואים בן, לפי ששרשם משם ב"ן שהוא ההוא רוחא דשבק בה בעלה, והוא נעשה סורר ומורה, שהפיל ניצוציו בתוך קליפת נוגה דאיהו פרה סוררה, לפי שסודה ממנצפ"ך, וכשמתדבקת ברע נקרא סורר"ה גי' מ"ם נו"ן צד"י פ"א כ"ף. ומפני שזה בעונו הגביר הדין למעלה עד שנקרא איש מלחמה, בודאי שאינו חפץ בתיקון הקדושה אלא בשל הס"א, והיינו סורר שסר מהדרך, ומורה היתר לעצמו להתיר הרצועה, ואז הוא בלתי שומע בקול אביו ואמו (רמ"ז).

¹⁸⁸³ הם ז"ן בתיקונם, ואינו חפץ בהם רק בצד החיצונים שדבק בו, אשר לכן לא יטה און להזהרות והעדאות של כל נביא כי גבר צד הרע מאד, ולכן לא היה כח בנביאים להוציאו מתוך המאסר שנסגר בו, גם שהיו מאירים וממשיכים כח מאימא עלאה שממנה שפע הנבואה (רכ) עד נצח הוד דזעיר, ואם שם שהחסדים מגולים לא יכלו להטיב ולהכניע צד הקליפה כל שכן למעלה שהחסדים מכוסים, ונמצא שבזה פגמו גם בא"א שיסודם ואורם בתוך הזעיר, ואז הגיע ישראל למדרגת (תהלים קל, ג) אם עוונות תשמור יה, דסליקו חובין לגבי או"א כנז"ל בדף קפ"ה ע"ב, והוצרכו להתעלות עוד למעלה (רמ"ז).

¹⁸⁸⁴ דאינו קאי אאביו ואמו הנזכר בפסוק ראשון, דאם כן היה די שיאמר ותפשו בו ולא יותר, דשפיר היה נשמע שמוסב אל אביו ואמו הנזכר ראשונה, אלא טרח וכתביה קרא לרמוז לאו"א עלאין שפגם ישראל במ, וזהו רמז איננו שומע בקול אביו ובקול אמו, כי למה [לא נאמר] איננו שומע לאביו ולאמו, אלא שני קולות אלו הם שני יסודות או"א, ולכן עליהם [להתעורר] ולהתעלות למקום יותר עליון לדון דינו של בן זה, ומשום הכי הוציאוהו אל זקני עירו וגו' ולגלות הסוד היטב הקשה שתי קושיות, האחת אל זקני עירם ולשער מקומם מבעי ליה, אחרי שהם שנים אביו ואמו, והשניה דהול"ל להפך ולהקדים מקום הוצאתו אליו ואחר כך יזכיר היושבים באותו מקום. [ואל זה כיון במה שחזר ואמר מאי אל זקני עירו ואל שער מקומו, שהוא כפל הענין]. אי נמי הוקשה לו דהיינו זקני עירו והיינו שער מקומו, כי שם שער נאמר על הבית דין כידוע (רכא). ותירץ דעירו ומקומו רומז בכינוי לשון יחיד אל האיש שהתחיל בו, שאמרנו שרומז אל זעיר בהיותו בבחינת הקטנות דאז אין בו אלא ו"ק רכב), והיינו עיר ו'. ולהבין הענין צריך אני לומר ששרש הדינין הוא בדיקנא עלאה (רמ"ז).

¹⁸⁸⁵ כי מקום הוא פ' שער המקום הוא יסוד שבו נכנס ת"ת למלכות בסוד וזה שער השמים ויסוד נקרא זה וקשה למה ב"ד של יסוד יותר קרוב אל המלכות מאל הת"ת לזה אמר מוסף שבת

<p>לעילא איהו בנין דבי דינא דאמא ואבא קריבין אינון לישראל ואחדין בהו וכל קריב לא דאין דינא לקרובים ופסול איהו לדינא</p>	<p>שכולם יודעים דין למעלה הוא, משום שבית דין של אמא ואבא קרובים הם לישראל, ואוחזים בהם, וכל קרוב לא דן דין לקרובים, ופסול הוא לדין.</p>
<p>בקדמיתא מה כתיב אל זקני עירו ואל שער מקומו כיון דחמא קב"ה דאינון קריבין מיד סליק דינא משער מקומו מה כתיב בתריה ואמרו אל זקני עירו</p>	<p>בתחלה מה כתוב "אל זקני עירו ואל שער מקומו". כיון שראה הקדוש ברוך הוא שהם קרובים, מיד סילק הדין. "משער מקומו", מה כתוב אחריו, "ואמרו אל זקני עירו",</p>
<p>קצח/א</p>	
<p>לחוד ואל שער מקומו לא כתיב אלא אל זקני עירו</p>	<p>לחוד, "ואל שער מקומו" לא כתוב אלא "אל זקני עירו".</p>
<p>בנינו זה ודאי ולא דשאר עמינן¹⁸⁸⁶ סורר ומורה אינון שומע בקולנו מאי שנא דהא בקדמיתא¹⁸⁸⁷ לא כתיב זולל וסובא ולבתר כתיב זולל וסובא אלא מאן גרים להו לישראל למהוי סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמיא בנין דאיהו זולל וסובא בשאר עמינן דכתיב ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם</p>	<p>"בנינו זה" ודאי, ולא של שאר העמים. "סורר ומורה אינון שומע בקולנו", מה שונה, שהרי בהתחלה לא כתוב "זולל וסובא", ואחר כך כתוב "זולל וסובא". אלא מי גרם להם לישראל להיות סורר ומורה לאביהם שבשמים, בגלל שהוא זולל וסובא בשאר העמים, שכתוב "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם".</p>
<p>וכתיב ויאכל העם וישתחוו דעקרא ויסודא אכילה ושתיה כד עבדין בשאר עמינן דא גרים לון למהוי בן סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמיא וע"ד ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים אליו כל שאר עמינן דהוו מקלעין להו באבנים וסתרין שורין ומנתצין מגדלין ולא מהני לון כלום כיון דשמע משה כדון כתב פרשתא דא¹⁸⁸⁸</p>	<p>וכתוב "ויאכל העם וישתחוו", שטיק ויסוד אכילה ושתיה כשעושים בשאר העמים, זה גורם להם להיות בן סורר ומורה לאביהם שבשמים. ועל זה "ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים", אלה כל שאר העמים שהיו מקלעים אותם באבנים, וסותרים את החומות, ומנתצים את המגדלים, ולא מועיל להם כלום. כיון ששמע משה אז כתב פרשה זו.</p>
<p>ועם כל דא¹⁸⁸⁹ היפה בנשים טבא ויקרא בנשים דעלמא צאי לך בעקבי הצאן¹⁸⁹⁰ הא אוקימנא אלין בתי כנסיות ובתי מדרשות</p>	<p>ועם כל זה "היפה בנשים", טובה ונכבדה בנשות העולם, "צאי לך בעקבי הצאן". הרי בארנו, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. "ורעי את גדיותיך",</p>

פי' שהרי כ"י נקראת שבת ויסוד מוסף שבת נמצא שגם הוא שבת נמצא שהוא קרוב לכ"י יותר מאל ת"ת ולכן ב"ד שלו נוגע בדין זה (זהר הרקיע).
¹⁸⁸⁶ כי עם היות ששאר עמינן הם מקולקלים יותר עם כל זה ישראל חייבים שהם בנים להקב"ה מה שאין כן באומות כענין ראה ויתר גויים לפיכך אין תביעה כנגדם (אור יקר).
¹⁸⁸⁷ מורה שאין העון זולל וסובא שאם כן היה ראוי לו. לומר כי יהיה לאיש בן סורר ומורה זולל וסובא, אמנם מדקאמר ליה בסיפא ולא ברישא משמע שהוא סבת העון ולא העדן, וכאשר נעשה זולל וסובא עדין אין תביעה להקב"ה עמהם עד שנעשה על ידו סורר ומורה, "אנשי עירו" ודאי מלאכי חבלה שהם תחת ממשלתם לדון כענין והשיבו את האבן על פי הבאר שפירושו בזוהר, וכענין הוי אשור שבט אפי, וכענין נבוכד נאצר עבדי (אור יקר).
¹⁸⁸⁸ קשה שהרי כבר אמר לעיל ומשה מרחוק הוה חמי וכו' ואפ"ה לא נתיישכה דעתו. וי"ל דפ' ורגמוהו וכו' היה סובר מרע"ה דקאי על ישראל ולכן רע בעיניו ויפ"ה אל חידש לו דקאי על בית המקדש בסוד כלה ה' את חמתו ויצת אש בציון וכ"כ בס' זרע ברך (מ"מ).
¹⁸⁸⁹ שיש להם מדה זו נגד הבן עם כל זה בפעמים אחרים ניחא ליה להקב"ה מה שהיא עושה להם טובה עם היות שאינם הגונים ועל דא קארי לה היפה כנשים (אור יקר).
¹⁸⁹⁰ פי' ר"א חוזר לפירושו שעקבי הצאן הם החכמים האחרונים (מ"מ).

<p>ורעי את גדיותיך אלין ינוקי דבי רב דלא טעמו טעם חובא בעלמא על משכנות הרועים אלין מלמדי תינוקות ורישי ישיבות¹⁸⁹¹</p>	<p>אלו תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא בעולם. "על משכנות הרועים", אלו מלמדי תינוקות וראשי ישיבות.</p>
<p>ד"א על משכנות¹⁸⁹² הרועים חסר ו' אינון בישין אלין מלכי האמורי דנטלו ישראל ארעא דלהון לרעיא מקניהון ולבי מרעה יהב ישראל ארעא דא כדין שמע בלק דארעא דהות חשיבא כ"כ עבדו ישראל קרבא דא וסתרו לה עד דשוו לה בי מרעה כדין אשתדל בכל מה דאשתדל ושתף בהדיה לבלעם</p>	<p>דבר אחר "על משכנות הרעים", חסר ו' אותם רעים, אלו מלכי האמורי שלקחו ישראל את ארצם לרעות מקניהם, ולבית מרעה נתן ישראל ארץ זו, אז שמע בלק שהארץ שהיתה חשובה כל כך עשו ישראל קרב זה, וסתרו אותה, עד ששמוה בית מרעה, אז השתדל בכל מה שהשתדל, ושיתף אותואיתו את בלעם.</p>
<p>וירא בלק רי חזקיה פתח כה אמר יי שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי¹⁸⁹³ וגו' כמה חביבין ישראל קמי קב"ה דאע"ג דאינון האבו קמיה וחבין קמיה בכל זמנא וזמנא איהו עביד לון¹⁸⁹⁴ לישראל זדונות כשגגות¹⁸⁹⁵ והכי אמר רב המנונא סבא תלת בבי דינא תקינו (ס"א רבנן) בסדרי מתניתא חדא קדמיתא בארבע אבות נזיקין השור וכו' תניינא טלית דאשתכח¹⁸⁹⁶ טליתא שותפין</p>	<p>"וירא בלק", רבי חזקיה פתח "כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי וגו'", כמה חביבים ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, שאף על גב שחטאו לפניו, וחוטאים לפניו בכל פעם ופעם, הוא עושה לישראל זדונות כשגגות. וכך אמר רב המנונא סבא, שלשה שערי דין תקנו (חכמים) בסדרי המשנה אחד, ראשון בארבעה אבות נזיקין השור וכו', שני טלית שנמצאה, שלישי שותפים.</p>
<p>ורוא דאבידה מ"ט אלא קב"ה בכל זמנא עביד לון לישראל זדונות כשגגות ואינון דסדרו מתניתין דתלתא בבי הכי סדרו</p>	<p>וסוד אבדה למה, אלא הקדוש ברוך הוא בכל זמן עושה לישראל זדונות כשגגות, ואלו שסדרו משניות של שלש בבות כך סדרו, דרך הכתוב נקטו,</p>

¹⁸⁹¹ ופי' על דקרא היינו בשביל. ור"ל רעי בשביל גדיותיך ובשביל משכנות הרועים (מ"מ).
¹⁸⁹² זה נדרש על משה שלא נכנס לארץ וחסר לשון כאן (רח"ו) ועיין בפ' ויקרא דף י"ו ע"א שאמר הגידה לי וכו'. הני קראי אוקמוה חברייא במשה בשעתא דסליק מהאי עלמא וכו' ע"ש ופי' על משכנות הרועים אמר הקב"ה למרע"ה ורעו את גדיותיך שהם ישראל במשכנות הרועים שהם האחרונים דהכי אמר ר"ה סבא ג' בבי דינין וכו'. פי' מביא ראיה למ"ש הקב"ה עביד זדונות כשגגות מג' בבי הנז' שהקיש בב"ק שהיה נזיקין שהוא מזיד עם מציעא ובתרא שיש בהם ענין מציאה ואבירה שהיא כמו השוגג (מ"מ).

¹⁸⁹³ "קרובה ישועתי לבא" דהיינו מהחכמה "וצדקתי להגלות" מהבינה לתקן את אשר עוותו, והיינו ממש סוד זה רמזו חז"ל הקדמונים כשחברו שלשה בבות בסדר נזיקין בבא קמא ארבע אבות נזיקין דהיינו ארבעה קליפות קשות המחטיאות האדם דהיינו עון משחית אף וחמימה, אם לא שב נדון בארבעתם דהיינו שישראל צאן אובדות וכו', והם נדבקו בשיר ובור ומבעה והבער ארבע כחות ליצר הרע, נדונים בארבעתם כדכתיב ארבעה הנה קוראותיך (או ריקר).

¹⁸⁹⁴ ע"י תשובה והיינו אומרו שמרו משפט ועשו צדקה דהיינו לאחוז בשתי מדות אלו משפט וצדקה דהיינו תפארת ומלכות, אז אני אתקן מת שעשיתם קודם דהיינו זדונות נעשו להם כשגגות (אור יקר).

¹⁸⁹⁵ חסר (אור יקר).

¹⁸⁹⁶ דהיינו שיש שבים בתשובה ומה שהיו אובדות נמצאו, והיינו שכינה "טלית" האובדת בסבתם בגלות "דאשתכח" ושבים בתשובה שלימה מיד זדונות נעשו להם כשגגות, והקב"ה מקבל תשובתם ונעשו שותפין להקב"ה באחרונה דהיינו -בבא בתרא, והנה סוד האבדה הוא השגגה, כך הקב"ה בבא מציעא כשהם שבים מחשיב אותם כאבדה בשגגה ואינו פוקדם כזדונים אלא כאבדה שלא מדעת (אור יקר).

<p>ארה דקרא נקטו דכתיב על כל דבר פשע¹⁸⁹⁷ והאי פשע איהו דלאו בזדון ומאן איהו על שור על חמור על שיה דא בבא קמא דהבא הוא באיינון מלין על שלמה דא בבא מציעא על כל אבדה¹⁸⁹⁸ דא בבא תליתאה</p>	<p>שכתוב "על כל דבר פשע", וזהו פשע שלא בזדון, ומהו "על שור על חמור על שיה", זה בבא קמא, שכאן הוא באותם דברים. "על שלמה" זו בבא מציעא, "על כל אבדה" זו בבא שליטת.</p>
<p>דארה קרא נקטו דכד מטא לבבא מציעא הוה אמר שירותא דקא נקטו בטלית דא אמאי כיון דאשתכח קרא אמר ודאי דא הלכה למשה מסיני וביארו כל מלי דרבנן כה אמר יי מ"ש בכל דוכתא¹⁸⁹⁹ דנביאי דכתיב כה אמר יי ובמשה לא כתיב הכי אלא משה דהות נביאותיה מגו אספקלריאה דנהרא דלעילא לא כתיב ביה כה אבל שאר נביאים דהוו מנבאין מגו אספקלריאה דלא נהרא נביאו מגו כה (נ"א לאחזאה דכלא איהו חד בלא פרודא דאע"ג דאמרו כו' לא אמרו אלא מגו כ"ה)</p>	<p>שדרך הכתוב לקח, שכשמגיע לבבא מציעא, היה אומר ראשית, שלקחו בטלית זו, למה, כיון שנמצא פסוק, אמר ודאי זו הלכה למשה מסיני, וביארו כל דברי חכמים. "כה אמר ה'", מה שונה בכל מקום של נביאים שכתוב "כה אמר ה'", ובמשה לא כתוב כך, אלא משה שנבואתו היתה מתוך אספקלריה המאירה, שלמעלה לא כתוב בו "כה", אבל שאר הנביאים שהיו מתנבאים מתוך אספקלריה שלא מאירה התנבאו מתוך "כה" (להראות שהכל הוא אחד ללא פרוד, שאף על גב שאמרו וכו' לא אמרו אלא מתוך כה).</p>
<p>ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו' ועתה רבי אלעזר אמר אמר ההוא רשע ודאי שעתא קיימא לי למעבד מה דאנא בעי חמא ולא חמא יאות חמא כמה אלפין נפלין מישראל על ידוי לזמן זעיר אמר ודאי השתא שעתא קיימי לי ובג"כ ועתה ולא בזמנא אחרא</p>	<p>"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'". "ועתה", רבי אלעזר אמר, אמר אותו רשע ודאי השעה עומדת לי לעשות מה שאני רוצה, ראה ולא ראה, יפה ראה כמה אלפים נופלים מישראל על ידו לזמן מועט, אמר ודאי השעה עומדת לי, ולכן "ועתה" ולא בזמן אחר.</p>
<p>לכה לך מבעי ליה מאי לכה אמר נזדרזו גרמין לההוא דרחיף בגדפוי עליהו לההוא דשמייה כ"ה ועתה לכה נגח קרבא בההוא כ"ה (ועתה לכה כד"א ועתה לשלל מואב)</p>	<p>"לכה", היה לו לכתוב "לך", מה זה "לכה". אמר נזרז עצמנו לאותו שמרחף בכנפיו עליהם, לאותו ששמו "כה", ועתה לכה נלחם קרב באותו "כה", (ועתה לכה, כמו שנאמר "ועתה לשלל מואב").</p>
<p>אמר עד השתא לא הוה בעלמא מאן</p>	<p>אמר, עד עתה לא היה בעולם מי</p>

¹⁸⁹⁷ שישראל מהפכו מפשע שהוא בבא קמא על שור על חמור על בחינות יצר הרע, ועל אותו דבר פשע הם שבים מיד מתהפך להם על שלמת דהיינו טלית דאשתכח שהיא המלכות שולמית שהיא עמהם בגלותם דהיינו בבא מציעא, ושבים האבדה ונמצאת מיד הקב"ה מבקש ומחזר על אבדתו דהיינו שותפין בבא בתרא (אור יקר).

¹⁸⁹⁸ שהרי הם מתודים ושבים, והקב"ה "על כל אבדה" שהם צדיק "כל" ומלכות "אבדה" דכתיב הצדיק אבד ופירושו למטרוניתא אבד, "אשר יאמר הבינה" אשר יאמר ויגלה "כי הוא" דהיינו הנעלם ומתגלה למטה כי הוא זה, על כל אבדת לכל עד האלהים בינה יבא דבר שניהם, "דבר" מלכות שניהם (דבר מלכות) "שניהם" יסוד ותפארת "אם לא שלח ידו" אם ישראל לא פגמו "כמלאכת" מלכות "רעהו" התפארת דכתיב רעך ורע אביך אל תעזוב וכו', ועל סוד זה נסמכו ענין הבבות האלו (אור יקר).

¹⁸⁹⁹ אינו יודע לקשר זה כלל למעלה ואולי הוא שייך כאן מאי לכה דלקמן ולכך הביא כה אמר ה' (רח"ו), והיינו טעם פתיחה זו של ר' חזקיה דשייך על פסוק ועתה לכה נא דדריש לכה נגח קרבא (מ"מ).

<p>דייכול להו בנין ההוא פטרונא דקיימא עלייהו השתא דשעתא קיימא לן לכה נעביד קרבא וכל עיטא דההוא רשע לכ"ה הוה דכתיב ואנכי אקרה כה אעקר לההוא כה מאתריה ותרזייהו בעיטא בישא להאי כה הו כד"א על יי ועל משיחו לא ידעו דהא לבתר האי כ"ה אעקר לון מעלמא כי עצום הוא ממני וכי עד ההוא שעתא אן אנחו ביה קרבא ונצחו ליה באן אתר אערעו בחרבא דלהון והו גבריין</p>	<p>שיכול להם, בגלל אותו הפטרון שעומד עליהם, כעת שהשעה עומדת לנו, לכה נעשה קרב, וכל עצת אותו רשע ל"כה" היתה, שכתוב "ואנכי אקרה כה", אעקר את אותה "כה" ממקומה, ושניהם בעצה רעה היו ל"כה" הזו, כמו שנאמר "על ה' ועל משיחו", לא ידעו, שהרי אחר כך ה"כה" הזו תעקר אותם מן העולם. "כי עצום הוא ממני", וכי עד אותה שעה איפה ערכו קרב בו ונצחו אותו, באיזה מקום נפגשו בחרבם, והיו גיבורים</p>
--	---

רינ/א	
<p>פרשת פנחס וידבר ה' אל משה לאמר פנחס בן אלעזר וגו' רבי אלעזר פתח ואמר שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך¹⁹⁰⁰ שמע בני מוסר אביך דא קב"ה¹⁹⁰¹ ואל תטוש תורת אמך דא כנסת ישראל מאי מוסר אביך¹⁹⁰² מוסר דא אורייתא¹⁹⁰³ דאית בה כמה תוכחות¹⁹⁰⁴ כמה עונשים¹⁹⁰⁵ כד"א מוסר יי¹⁹⁰⁶ בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו¹⁹⁰⁷</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר פינחס בן אלעזר וגו'", רבי אלעזר פתח "ואמר שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך". "שמע בני מוסר אביך", זה הקדוש ברוך הוא, "ואל תטוש תורת אמך", זו כנסת ישראל. מה זה "מוסר אביך", מוסר זו התורה, שיש בה כמה תוכחות, כמה עונשים, כמו שנאמר "מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקץ בתוכחתו".</p>
<p>ובנין דכל מאן דאשתדל באורייתא בהאי עלמא זכי דיפתהון ליה כמה תרעין לההוא עלמא כמה נהורין בשעתא דינפוק מהאי</p>	<p>ומשום שכל מי שעוסק בתורה בעולם הזה זוכה שיפתחו לו כמה שערים לעולם ההוא, כמה אורות, בשעה שיצא מהעולם הזה, היא</p>

¹⁹⁰⁰ נ"ל כי אע"פ שלקמן מסיים בענין פנחס מ"מ צריך לקשר פסוק זה עם דבר פנחס, ויובן בהקדים מ"ש במעלת נדב ואביהו, שטעותם היתה בחשבם שלהיותם מצד אימא שהיא הבונה את רחל בגבורות שיוכלו הם לבדם לתקנה ולא נשתתפו עם משה ואהרן ואלעזר ואיתמר שהם מצד אבא ולכן נאחזו במ החיצונים ומתו מפני שדווקא אור אבא הוא הדוחה את חיצונים ואם כן יוכל אדם להעלות על לבו שנכון לו להמשיך אור אבא לבדו להיותו הוא העיקר לכן אמר שמע בני מוסר אביך הוא אור אבא שבתוך ז"א אבל בתנאי שאל תטוש תורת אמך הוא אור אימא הנמשך אל כנס"י וכו' וכן היה בכאן בפנחס שהוא בן אלעזר שסתמו מצד אבא הלא הוצרך שישתתפו אליו נשמות נדב ואביהו שהם מצד אימא ובזה גבר כחו לדחות החיצונים ותעצר המגפה (רמ"ז).

¹⁹⁰¹ ת"ת [ז"א (מ"מ)] שהוא אב לנשמות שכל הנשמות באים מזווג קב"ה ושכינתיה (אור יקר).
¹⁹⁰² למה לא נאמר תורת אביך (אור יקר).

¹⁹⁰³ תורה שבכתב (אור יקר), התורה באבא ושורש אבא בחכמה סתימאה ושורשו בבוצינא דקרדינותא שהוא שורש הגבורות (רמ"ז).

¹⁹⁰⁴ הם בת"ת מצד הדין שבו (או ריקר).
¹⁹⁰⁵ היינו בחי' דר"ן שבמוסר, ושל בחוקותי הם דכורים ותכחות, ושל משנה תורה הם נוקבין (רמ"ז) [צ"ע].

¹⁹⁰⁶ ת"ת (אור יקר).

¹⁹⁰⁷ קשה שהרי ת"ת הוא רחמים איך ישב הכל הענינים האלו שהם דין, לזה אמר שרצה הקב"ה לזכות את ישראל במעלות ההם שהם זוכים מצד התורה ולפיכך הרבה עונשים כדי שישמרו אותה ויזכו למעלות ההם (אור יקר).

<p>עלמא היא אקדימת קמיה ואזלא לכל נטורי תרעין מכרות ואומרת פתחו שערים ויבא גוי צדיק אתקינו כרסיין לפלניא עבדא דמלכא דלית הדו לקב"ה¹⁹⁰⁸ אלא מאן דאשתדל באורייתא¹⁹⁰⁹ כ"ש ב"נ דמתער בליליא¹⁹¹⁰ לאשתדלא באורייתא דהא כל צדיקיא דבגנתא דעדן צייתין לקליה וקב"ה משתכח בינייהו כמה דאוקמוה היושבת בגנים חברים¹⁹¹¹ מקשיבים לקולך¹⁹¹² תשמיעני</p>	<p>מקדימה לפניו והולכת לכל שומרי השערים מכריזה ואומרת "פתחו שערים ויבא גוי צדיק", התקינו כסאות לפלוני עבד המלך, שאין שמחה לקדוש ברוך הוא אלא [ב]מי שעוסק בתורה, כל שכן אדם שמתעורר בלילה לעסוק בתורה, שהרי כל הצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקולו והקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם כמו שפרשוה, "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני".</p>
<p>ר"ש אמר האי קרא רזא דחכמתא אית ביה היושבת בגנים דא כנסת ישראל¹⁹¹³ דאיהי בגלותא עם ישראל¹⁹¹⁴ ואזלא עמהון בעקתייהו חברים מקשיבים לקולך משריין עלאין כלחו צייתין לקולך¹⁹¹⁵ לקול תושבחתך בגלותא¹⁹¹⁶ השמיעני כד"א הראיני את מראיך השמיעני את קולך השמיעני קלא דאינון חבריא¹⁹¹⁷ דמשתדלי באורייתא דהא לית תושבחתא קמאי כאינון דמשתדלי באורייתא</p>	<p>רבי שמעון אמר, פסוק זה יש בו סוד חכמה, "היושבת בגנים", זו כנסת ישראל שהיא בגלות עם ישראל, והולכת עמם בצרתם. "חברים מקשיבים לקולך" [זו] מחנות עליונים, כולם "מקשיבים לקולך", לקול תישבחותך בגלות. "השמיעני" כמו שנאמר "הראיני את מראיך", "השמיעני את קולך", השמיעני קול אותם החברים שעוסקים בתורה, שהרי אין תישבחות לפני כאותם שעוסקים בתורה.</p>
<p>אמר ר"ש כביכול כל אינון דזכאן לאשתדלא באורייתא ומכד פליג ליליא ואתיין במטרוניתא כד נהיר יממא לקבלא אנפי מלכא אתקיף ואחסין בשכינתא ולא עוד אלא דשריא ביה חוט של חסד כמה דאוקימנא</p>	<p>אמר רבי שמעון כביכול כל אותם שזוכים לעסוק בתורה, ומכשנחצה הלילה ובאים עם המלכה, כשמאיר היום לקבל פני המלך, מתחזק ויורש בשכינה, ולא עוד אלא ששורה בו חוט של חסד כמו שבארנו.</p>
<p>ת"ח כל מאן דזכי לאתתקף בשכינתא¹⁹¹⁸ יסתמר גרמוהי באנון מלין דאחידן</p>	<p>בא וראה, כל מי שזוכה להתחזק בשכינה ישמור עצמו מאותם דברים</p>

¹⁹⁰⁸ היות יונק מהבינה (אור יקר).
¹⁹⁰⁹ שגורם קשר קב"ה עם שכינתיה והיותם יונקים מהבינה (אור יקר).
¹⁹¹⁰ שהוא זמן זיווג עילאה עי' & (אור יקר).
¹⁹¹¹ שכינה שהיא יושבת בגן עדן חברים שהם הצדיקים כולם הם מקשיבים (אור יקר), פי' צדיקים שבעולם הזה שעוסקים בתורה (מ"מ).
¹⁹¹² הם הקב"ה והצדיקים שבג"ע (מ"מ).
¹⁹¹³ היינו המלכות יושבת בגנים, והחברים מקשיבים הם המלאכים של מעלה שמקשיבים לקולה (מ"מ).
¹⁹¹⁴ קשה איך כנס"י יחד עם כלל ישראל למטה, וגם בגן עדן (אור יקר), בגנים היינו מגן לגן וזה הגלות (אור יקר).
¹⁹¹⁵ בחי' השכינה ביצירה, ובחי' השכינה שבבריאה וכן המרכבות עצמם שהם במקומם בעולם הבריאה, וכן המלאכים וחיות שבחינתם במקומם עם היות שבחינתם בעשיה עם ישראל בגלות כולם הם מקשיבים לקולך היינו ההתעוררות העולה מעולם התחתון, שאינם יכולים להעלות עם לא התעוררות העולם התחתון (אור יקר).
¹⁹¹⁶ היינו על שבח שהשכינה עצמה משבחת תדיר (אור יקר).
¹⁹¹⁷
¹⁹¹⁸ מ"מ גורם: אסתמר גרמיה מאינון לאחידן לקבליה מאן אינון ללא משקר צאת קדישה כגון צת אל נכר וכל מאן דנטיר גרמיה וכו' ולא כהגהה (מ"מ).

<p>לקבלה כגון מאן אינון דלא משקרי באת קדישא¹⁹¹⁹ כגון בת אל נכר וכל מאן דנטיר גרמיה כביכול כנסת ישראל אחידא ביי¹⁹²⁰ ונטרא ליי¹⁹²¹ והיא אקדימת ליה שלם¹⁹²² וכ"ש אי זכי וקני להאי</p>	<p>שאחוזים מולה, כמו מי, אותם שלא משקרים באות הקדוש, כגון בת אל נכר. וכל מי ששומר עצמו, כביכול כנסת ישראל אחוזה בו ושומרת אותו, והיא מקדימה לו שלום, וכל שכן אם זוכה וקונה את זה.</p>
<p>ואמר ר"ש אתהוויין ישראל לאשתצאה בההוא שעתא בר דאקדים פנחס להאי עובדא ושכיך רוגזא הה"ד פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו'.</p>	<p>ואמר רבי שמעון, ראויים היו ישראל לכלות באותה שעה פרט לזה שהקדים פנחס למעשה הזה ושיכך את הרוגז, זהו שכתוב "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב וגו'".</p>
<p>ד"א פנחס בן אלעזר וגו' אר"ש בן בן תרי זמני לאשלמא אובדא (נ"א עובדא)¹⁹²³ קא אתי¹⁹²⁴</p>	<p>דבר אחר "פינחס בן אלעזר וגו'", אמר רבי שמעון בן בן פעמיים בא להשלים האבדה (המעשה).</p>
<p>אמר רבי שמעון האי ב"נ דנטיל גלגולא דנשמתא ולא זכי דיתתקן ביה¹⁹²⁵ כאילו משקר בקושטא דמלכא ואנא קרינא עליה האי קרא או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר וכחש בה טב ליי דלא אברי</p>	<p>אמר רבי שמעון אדם זה שנוטל גלגול הנשמה ולא זכה להתקן בו, כאלו משקר באמת המלך, ואני קורא עליו פסוק זה "או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר", וכחש בה, טוב לו שלא נברא.</p>
<p>תנינן צדיק גמור אינו נדחה וצדיק שאינו גמור נדחה¹⁹²⁶ מאן הוא צדיק גמור ומאן הוא צדק שאינו גמור וכי מאן דלא שלים במלוי צדיק אקרי אלא צדיק גמור ידיע דהא לא נטיל גלגולין עקימין ובאחסנתיה בני בניי¹⁹²⁷ ואתקין שורן וחצב בירין ונטע אילנין</p>	<p>שנינו, צדיק גמור אינו נדחה וצדיק שאינו גמור נדחה, מיהו צדיק גמור ומיהו צדיק שאינו גמור. וכי מי שלא שלם בדבריו נקרא צדיק, אלא צדיק גמור ידוע, שהרי לא לוקח גלגולים עקומים, ובירושתו בונה בנין ומתקין חומות וחוצב בורות ונוטע אילנות.</p>
<p>צדיק שאינו גמור דבני בניין באחסנתא אחרא¹⁹²⁸ חפר בה בירין ואעדר הא אתקין</p>	<p>צדיק שאינו גמור, שבונה בנין בירושה אחרת, חופר בה בורות ועודר, הרי התקין אבני יסוד כמו מקדם,</p>

¹⁹¹⁹ עיקר דתליא בשכינתא ממש היא זו מפני שהמילה היא יסוד ובת אל נכר היא לילית הרשעה (אור יקר).

¹⁹²⁰ שהוא עלה למדרגת היסוד ונאחזת היא בו שעד עתה היה הוא למטה ממנה ואוחז בה ועתה שומר אות הברית עלה למעלה ממנה והיא נאחזת בו (אור יקר).

¹⁹²¹ שזכה שבא מעשה לידו ונשמר (או ריקר). וכאשר שמר מכל המקרים הנמשכים לו מהמעשה ההוא כדרך השכינה לשמור היסוד שהקליפות סביבה והיא גדר לו ושמירה ודאי כעין פנחס ששמרה שכינה אותו מכמה מקרים במעשה ההוא (אור יקר).

¹⁹²² שהיסוד עמו והיא מעלה בחינת יסוד שבא לו בסוד יוסף ובנימין (אור יקר).

¹⁹²³ דרך אמת, ומ"מ, אמנס דלפ"מ הוא עיקר הגרסא ו"אובדל" נמחק.

¹⁹²⁴ היינו נדב ואביהו שנתעברו בו עי' ריש אחרי מות (אור יקר), שתקן נדב ואביהו ולכן נקרא בן אהרן (מ"מ).

¹⁹²⁵ שנשמתו היא נשמה שבאה פעם אחרת ולא הצליחה ועתה נתגלגלה בו ואינו זוכה ליתתקן ביה אלא עושה כמעשיה הראשונים (אור יקר), לתקן הנשמה המגולגלת בו (מ"מ).

¹⁹²⁶ עי' ברכות (ז ע"ב) אמר רב הונא מאי דכתיב למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו וכי רשע בולע צדיק והא כתיב ה' לא יעזבנו בידו וכתוב לא יאונה לצדיק כל און אלא צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע ואיבעית אימא שעה משחקת לו שאני. לבדוק\$

¹⁹²⁷ בנשמתו הראויה לו שלא נתגלגלה בו נשמה אחרת (מ"מ).

¹⁹²⁸ בנשמה אחרת המגולגלת בו (מ"מ).

<p>אבני יסודא כמלקדמין ואעמל בה ולא ידע אי אשתאר דיליה¹⁹²⁹ מסטרא דילי טב וצדיק אקרי ומסטרא דההוא אחסנתא לאו הבי¹⁹³⁰</p>	<p>ועמל בה ולא יודע אם נשאר שלו מצדו, הוא נקרא טוב וצדיק, ומצד אותה ירושה לא כך.</p>
<p>לב"נ דבני בניין שפירן יאן למחזי אסתכל ביסודא וחמי ליה שקיע עקימא מכל סטרין הא בניינא לא שלים עד דסתר ליה ואתקין לי כמלקדמין מסטרא דההוא בניינא דיליה אשתכח טב ושפיר</p>	<p>[משל] לאדם שבונה בנין יפה נאה למראה, הסתכל ביסוד וראה אותו שוקע, עקום מכל הצדדים, הרי הבנין לא שלם, עד שסותר אותו ומתקין אותו כמקדם מצד אותו בנין שלו נמצא טוב ויפה,</p>
<p>ריג/ב</p>	
<p>מסטרא דיסודא ביש ועקים ובגין כך לא אקרי עובדא שלים¹⁹³¹ לא אקרי בניינא שלים בג"כ צדיק שאינו גמור אקרי ונדחה וע"ד כבלע רשע צדיק ממנו</p>	<p>מצד היסוד רע ועקום, ולכן לא נקרא מעשה שלם, לא נקרא בנין שלם, בגלל כך נקרא צדיק שאינו גמור, ונדחה, ועל זה "כבלע רשע צדיק ממנו".</p>
<p>ת"ח מאן דמקנא¹⁹³² לשמא קדישא דקב"ה דאפילו לא יזכי לגדולה¹⁹³³ ולא אתחזי לה¹⁹³⁴ (ס"א דירית לה) (רווח לה ונטיל לה) ודא ירית ליה ועייל ליה¹⁹³⁵</p>	<p>בא וראה, מי שמקנא לשם הקדוש של הקדוש ברוך הוא, שאפילו לא יזכה לגדולה ולא יהיה ראוי לה, (שיורש אותה נ"א ירויח אותה ויקח אותה) ואת זה ירש אותו ונכנס לו.</p>
<p>פנחס לא אתחזי ליה בההוא זמנא ובגין דקנא לשמא דמאריה רווח לכלא וסליק לכלא¹⁹³⁷ ואתתקן ביה כלא¹⁹³⁸ וזכה לאשתמשא¹⁹³⁹ בכהונה עלאה¹⁹⁴⁰ מההיא</p>	<p>פנחס לא היה ראוי לה באותו זמן, ומשום שקנא לשם רבונו, הרויח את הכל, ועלה לכל, והתתקן בו הכל, וזכה להשתמש בכהונה עליונה. מאותה</p>

¹⁹²⁹ עי' שער הגלגולים (הקדמה ד).

¹⁹³⁰ כפי הבחינה שהיתה באדם בעת שחטא כך צריך אח"ך לתקן בבואו בגלגול. והמשל בזה מי שהיו לו בעת שחטא בחינת רוח ונפש ונשמה משלשה ב"ע ועוד נפש ממלכות דאצילות, ואח"כ כאשר מתגלגל, אעפ"י שתיקן בתכלית התיקון השלם עד בחינת הנשמה דבריא, לא סגי ליה בהכי. ובזה תבין סוד נפלא, כי כמה צדיקים היו שעשו מצות רבות ונקרא צדיק ורע לו, ויש צדיקים עושיין מצות מועטות ונקרא צדיק וטוב לו. אבל הענין תלוי בזה, כי כיון שתחילה היה בבחינה גדולה, צריך לתקן עתה בערך אותה הבחינה העליונה, וזמ"ש מסטרא דיליה, רוצה לומר של עת הגלגול הזה טב וצדיק אקרי, כי עשה מצות הרבה, אבל מסטרא דאחסנתא דיליה קדמאה שהיתה מעולה איננו עדיין שלם ומתוקן ועדיין הוא מעוות (שער מאמרי רשב"י).

¹⁹³¹ שאינו מעשה שלם כי חסר תיקון הנפש שהמעשה הוא תיקון שלה, כי לרוח שייך לימוד התורה והעיון לנשמה ואינו בנין שלם שנפשו נפש הגר ואין להם דביקות גמור עם הרוח, שהרי בין הרוח לנפש הגר מתמצעת נפש האמיתי וזו בלתי מתוקנת וכו' (רמ"ז).

¹⁹³² אחר שהקדים שני מיני הגלגולים הכוללים ואחר שיש גלגולים נקומים שהם אותם שאינם זוכים לייחוד נר"ן יחד נמשך ואמר שיש זכות אחד והוא המקנא לש"ש שאפילו אין בו זכות לעלות לגדולה וגם שלא יהיה ראוי לה שאינו חשוב מצד עצמו (רמ"ז).

¹⁹³³ מצד מעשיו (אור יקר), כמאן דאמר שלא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי בשביל שקנא לאלהיו (מ"מ).

¹⁹³⁴ מצד מולדתו (אור יקר).

¹⁹³⁵ צאור יקר על המילים "והאי שעתא נטיל לה" שאין מתון זמן בדבר אלא תכף ומיד נתן לו.

¹⁹³⁶ "ס"א דירית לה) (רווח לה ונטיל לה) ודא ירית ליה ועייל ליה" נמחק דפ"מ, ובמקומו איתא "דרווח לה ודאי שעתא נטיל לה". וצאור יקר "דרווח לה ודאי ודאי שעתא נטיל לה".

¹⁹³⁷ מיד שלא בהמתנה וראיה הבשורה שהיה מיד (אור יקר).

¹⁹³⁸ נדב ואביהו שנתקנו בו כרגע (אור יקר).

¹⁹³⁹ לשמשא (אור יקר).

שעה פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, שהשלים לשתי דרגות, משום שקנא לשם רבונו, שתקן מה שהתעקם.	שעתא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן דאשלים לתריין ¹⁹⁴¹ דרגין בגין דקנא לשמא דמאריה דאתתקן מה דאתעקם
רבי יהודה פתח ואמר "שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'", יש להתבונן בסוף הפסוק, ואחר כך על כל הפסוק. בסוף הפסוק כתוב "הבוטח אליך", היה צריך להיות "הבוטח בך", מה זה "הבוטח אליך".	רבי יהודה פתח ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו' סופיה דקרא אית לאסתכלא ולבתר קרא כלא סופיה דקרא כתיב הבוטח אליך הבוטח בך מבעי ליה ¹⁹⁴² מאי הבוטח אליך
אלא כביכול דוד מבטיח לו שלא יעבור עליו חצות הלילה בשנה, כמו שכתוב "חצות לילה אקום להודות לך". היה צריך לומר "קמת", אלא "אקום" ואתקשר בך לעולמים.	אלא כביכול דוד מבטח ליה ¹⁹⁴³ דלא יעבר ליה פלגות ליליא בשנתא כמה דכתיב חצות לילה אקום להודות לך ¹⁹⁴⁴ קמתי מבעי ליה אלא אקום ואתקשר בך לעלמין
"שמרה נפשי" היה צריך לומר "שמור", והרי למדנו שאין אות בתורה שאין בה סודות עליונים ונכבדים. שמרה לקדוש ברוך הוא אמר, שמרה את אותו חלק שנאחזת בו נפש, שכשיוצאת הנפש מהעולם הזה באה לרשת עולם (הבא), אם זוכה כמה חיילות עליונים יוצאים לקבלה	שמרה נפשי שמור מבעי ליה והא תנינן דלית את באורייתא דלא אית בה רזין עלאין ויקירין שמרה לקב"ה קאמר ¹⁹⁴⁵ שמרה להווא חולקא ¹⁹⁴⁶ דאתאחד ביה נפש ¹⁹⁴⁷ דכד נפשא נפקאת מהאי עלמא אתיא למירת עלמא (דאתי) ¹⁹⁴⁸ אי זכי ¹⁹⁵⁰ כמה ¹⁹⁵¹ חילין עלאין נפקין לקבלא

¹⁹⁴⁰ לזמן אחר כך אמנם הבשורה היה מיד מההיא שעתא נתן לו (אור יקר), אין ר"ל שתחלה היה כהן הדיוט וע"י הקנאה זכה לכהונה גדולה אלא ר"ל מן הקצה אל הקצה שמתחילה היה כמו שאר הלויים וע"י הקנאה זכה אפילו לכהונה גדולה (מ"מ).

¹⁹⁴¹ נשמתו דהיינו בן אלעזר ונשמת נדב ואביהו והיינו בן אהרן ובא ענין זה להודיע בגין דקנא וכו' (אור יקר).

¹⁹⁴² אע"ג דבוטח הוא מהקל ומבטיח מבעי ליה, נראה דכיון שנמצא כי בך בטוח נוכל לפרשו בוטח יוצא (רמ"ז).

¹⁹⁴³ להקב"ה (מ"מ).

¹⁹⁴⁴ בסוד הכינור, שהוא בהוד וכמ"ש בזוהר הרקיע פרשת ויקרא (רמ"ז).

¹⁹⁴⁵ פירוש מלכות לכן לא כתיב שמור אלא שמרה לשון נקבה ועי' רכב ע"א שמרה דא מטרוניתא (מ"מ).

¹⁹⁴⁶ דייקא בסוד עטרת ז"א שה"ס ה' כנזכר בכונת הלולב, ובה אחיזת המלכות שה"ס הנפש, והיה מתפלל לאותו מקום ששם אחוזה נשמתו שהרי הוא זכר, ולכן לא אמר שמרי נפשי. ונתן טעמו "דכד נפשא" וכו', וירצה שאין הכוונה על השמירה בעוה"ז אלא על זמן יציאתה ממנו, כי אז היא מזומנת לירש עולמה שהוא בגן עדן התחתון סוד המלכות. וענין ירושה זאת היא בסוד הבעל יורש את אשתו וכמ"ש לקמן, וזהו הזוכה להדבק בעטרת זעיר שבה שורש המלכות (רמ"ז).

¹⁹⁴⁷ מלת הקב"ה יצדק בבינה ובת"ת ובמלכות לכן פירוש שכאן הכוונה למלכות (אור יקר), כל הנפשות יש להם שורש במלכות יש מהם שרשם ביד המלכות ויש בעין וכו' ולכן אמר דוד שמור לאותו השרש ששם נאחזת נפשי שלא יפגם ח"ו ולא תהיה בו שום יניקה לס"א (מ"מ).

¹⁹⁴⁸ נמחק צלפ"מ ומ"מ גורסו.

¹⁹⁴⁹ אם קשה למ צריכים שמירה אם טובה ומה תועלת שמירתה אם רעה אם כן זה תפילת שוא (אור יקר).

¹⁹⁵⁰ לא תחשוב שלא תצטרך לשמירה (אור יקר).

¹⁹⁵¹ הם מלאכי רחמים מלאכי שלום דוקא, והם מעלים אותה במדורא דדוכתהא, פי' המדור הראוי לה במקומה הוא גן עדן תחתון (רמ"ז).

<p>ולנטרא לה ולאעלא לה במדורא דדוכתהא¹⁹⁵² והאי ה' נטיר לה לאתאחדא עמה בריש ירחי ושבת¹⁹⁵³</p>	<p>ולשמור אותה, ולהכניסה למדור שמקומה, והה' הזו לקחתה להתאחד עמה בראשי חדשים ושבתות.</p>
<p>ואי לא זכי כמה גרדיני טהירין אזדמנן לקבלה ודחו לה לבר ווי לההיא נפשא דמתגלגלת בריקנא כאבנא בקוספיתא הה"ד ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע</p>	<p>ואם לא זוכה, כמה שומרים בעלי דינים מזדמנים מולה ודוחים אותה החוצה, או לאותה נפש שמתגלגלת בריקנות כמו אבן בכף הקלע, זהו שכתוב "ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע".</p>
<p>ודוד בעי בעותיה קמי קב"ה ואמר שמרה נפשי דלא ידחון לה לבר וכד מטי (ס"א לקבלך יפתחון לך)¹⁹⁵⁴ לקבלה יפתחון לה פתחין ותקבל לה קמך</p>	<p>ודוד בקש בקשתו לפני הקדוש ברוך הוא ואמר "שמרה נפשי", שלא ידחו אותה החוצה, וכשיגיע (למולך יפתחו לך) מולה יפתחו לה פתחים, ותקבל אותה לפניך.</p>
<p>כי חסיד אני וכי חסיד אקרי א"ר יהודה אין דכתיב חסדי דוד הנאמנים¹⁹⁵⁵ בגין כך שמרה נפשי דלא תשבוק לה למהך לבר</p>	<p>"כי חסיד אני", וכי חסיד נקרא, אמר רבי יהודה כן, שכתוב "חסדי דוד הנאמנים". בגלל כך "שמרה נפשי", שלא תעזוב אותה ללכת החוצה.</p>
<p>ר' יצחק אמר כל ב"נ דאית ליה חולקא בצדיק ירית להאי ארץ כמה דכתיב ועמך כלם צדיקים וגו' והאי צדיק חסיד אקרי¹⁹⁵⁶ אמר דוד בתר דבהאי אתר אחידנא חסיד אני ובג"כ שמרה נפשי לאתקשרא בך</p>	<p>רבי יצחק אמר, כל אדם שיש לו חלק בצדיק יורש ארץ זו, כמו שכתוב "ועמך כולם צדיקים וגו'", וצדיק זה נקרא חסיד. אמר דוד, מאחר שבמקום זה נאחזתי, חסיד אני, ולכן "שמרה נפשי" להתקשר בך.</p>
<p>רבי חייא פתח עדות ביהוסף שמו וגו' הא אוקמוה דאוליף שבעין פתקין ולשון הקדש יתיר הה"ד שפת לא ידעתי אשמע אבל מאי עדות ת"ה בשעתא דאתתיה דפוטפר הות אחידא ב"י לההיא מלה הוה יוסף עביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא דילה¹⁹⁵⁸ וכן בכל יומא עד ההיא שעתא בתרייתא דכתיב ותתפשהו בבגדו</p>	<p>רבי חייא פתח "עדות ביהוסף שמו וגו'", הרי פרשוה שלמד שבעים פתקים¹⁹⁵⁷ ולשון הקודש יותר, זהו שכתוב "שפת לא ידעתי אשמע", אבל מה זו "עדות". בא וראה, בשעה שאשת פוטפר אחזה בו לאותו הדבר, עשה יוסף עצמו כמי שלא יודע לשונה, וכן בכל יום עד אותה שעה אחרונה שכתוב "ותתפשהו בבגדו".</p>
<p>מאי ותתפשהו אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא ורוח הקדש צווח לקבליה לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה מאי קמ"ל אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי אתקשר בה בשכינתא ואחיד בההוא עדות ומאי הוא ה' דאתוסף ביה</p>	<p>מה זה "ותתפשהו", אלא משום שעשה עצמו כמי שלא יודע לשונה, ורוח הקודש צווחת כנגדו "לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה החליקה", מה בא להשמיענו, אלא כל מי ששומר עצמו מזה, מתקשר לשכינה, ואחוז באותה עדות. ומהי ה' שנתוספה בו,</p>

¹⁹⁵² כמו שהמלכות מדה שצריכה שמירה מן הקל"ו כן הנפש שהיא ממנה צריכה שמירה ושמירה זו היא עד הכנסה למקום מנוחתה (אור יקר).

¹⁹⁵³ להעלות מ"ן בסוד והיה מדי חדש בחדשו (רח"ו).

¹⁹⁵⁴ נמחק כלפ"מ, אמנס הוא העיקר כלכך אמת.

¹⁹⁵⁵ שנאחז בנו"ה דזעיר ששם חסדים המגולים והם נקרא חסדי דוד הנאמנים (רח"ו).

¹⁹⁵⁶ בסוד חסד דשריא בפום אמה וכפי זה מתרץ תירוץ אחר שנקרא חסיד בשביל חסד בפום אמה (רח"ו).

¹⁹⁵⁷

¹⁹⁵⁸ שלא הבין דבריה ומה כוונתה עד שהראית לו הענין ממש (מ"מ).

<p>דכתיב עדות ביהוסף שמו אוף הכא י' איתוסף בפנחס על דקני בהאי¹⁹⁵⁹</p>	<p>שכתוב "עדות ביהוסף שמו". גם כאן התוספה י' בפנחס על שקנא בזה.</p>
<p>רבי ייסא פתח על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון את ירושלם מבעי ליה כמה דכתיב אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני מאי בזכרנו את ציון לב"נ דהו"ל היכלא יקירא יאה ושפירא אתו לסטיין ואוקידו ליה צערא דמאן הוא לאו דמאריה דהיכלא</p>	<p>רבי ייסא פתח "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון". היה צריך לומר "את ירושלים", כמו שכתוב "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני", מה זה "בזכרנו את ציון" [משל] לאדם שהיה לו היכל נכבד נאה ויפה, באו לסטים ושרפו אותו, צערו שמי הוא, לא של בעל ההיכל.</p>
<p>אוף הכא שכינתא בגלותא שריא צערא דמאן הוא לאו דצדיק ואזלא הא כמה דאוקמוה דכתיב הצדיק אבד אבד ממש¹⁹⁶⁰ אוף הכא בזכרנו את ציון¹⁹⁶¹ בזכרנו ההוא צערא דיליה על זונגהא צערא דיליה הוא</p>	<p>גם כאן השכינה שרויה בגלות, צער של מי הוא, לא של הצדיק, וזה הולך כמו שבארוה, שכתוב "הצדיק אבד", אבד ממש. גם כאן "בזכרנו את ציון", בזכרנו את אותו צער שלו על זוגתו צער שלו הוא.</p>
<p>אמר רבי ייסא מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי ונטיר האי זכה דיוקיר ליה מאריה על כלא מנלן מיוסף דכתיב וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו וכתיב ונתן אותו על כל ארץ מצרים</p>	<p>אמר רבי ייסא מי שמכבד את שם רבונו בזה, ושומר זה זוכה שיכבד אותו רבונו על הכל. מנין לנו, מיוסף שכתוב "וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו", וכתוב "ונתן אותו על כל ארץ מצרים".</p>
<p>ריד/א</p>	
<p>ולא עוד אלא¹⁹⁶² כד עברו ישראל ית ימא ארונא דיוסף עאל בנו בקדמיתא ולא הוו מיא קיימין על קיומייהו קמיה הדא הוא דכתיב הים ראה ויננס מאי ויננס אלא ראה ההוא דכתיב ביה ויננס ויצא החוצה</p>	<p>ולא עוד אלא כשעברו ישראל את הים, ארונו של יוסף נכנס בפנים בהתחלה, ולא היו המים עומדים על עמדם לפניו, זהו שכתוב "הים ראה ויננס". מה זה "ויננס" אלא ראה אותו שכתוב בו "ויננס ויצא החוצה".</p>
<p>ת"ח זכי ליקרא בחייוי וזכי ליקרא במיתתיה בחייו אמאי¹⁹⁶³ בגין ההוא זמן¹⁹⁶⁴</p>	<p>בא וראה, זוכה לכבוד בחייו וזוכה לכבוד במיתתו. בחייו מדוע, בגלל</p>

¹⁹⁵⁹ י' זעירא שבפנחס הוא מלכות כמ"ש בזהר דף רכ ע"א (מ"מ).

¹⁹⁶⁰ ע"י לעיל סט ע"א. אמנם ע"י ח"א נה ע"ב שלומד את זה בדרך אחרת.

¹⁹⁶¹ ציון גימ' יוסף בסוד יסוד דדכורא (רח"ו).

¹⁹⁶² ירצה לא די שזכה להתעלות בפרטותו וזן את כל העולם, אלא בעת רוגז וחימה ושעת סכנה עצומה שהיתה לישראל על הים, ושלא היה יוסף חי אלא בבחינת הבלא דגרמי שה"ס קטנות, וגם זעיר הוא בבחינת קטנות כנודע מסה"כ, וכל שכן שהמלכות היתה בבחינת גבורות קשות שלכן לא היה מציאות לקרוע ים סוף שה"ס רחם הנוק' כנזכר שם בסה"כ. ואיתא עוד שם שבחינת הקטנות ה"ס מטה שנהפך לנחש, שלכן כתוב (שמות ד, ג) ויננס משה מפניו, ושאז היתה בחינה זו של נחש עלאה דהיינו יסוד מבחינת קטנות, והאיר כח עתיקא בתיקון ואמת, [כמ"ש בל"ת פרשת בשלח] ומשם נמשך היופי ליוסף מתרי תפוחין, ובפרט כשזכה לשם יה"ו העולה כ"א, וכ"א פעמים כ"א עולה אמ"ת, כי הוא נתקיים בזרע אמת, והנחש נהפך למטה. ובה תשכיל איך רמז ה' למשה שזכות יוסף יעמוד, וז"ש (יד, טז) הרם את מטך. ועוד צריך לדעת מ"ש בליקוטי תורה פרשת שופטים בדרוש י"ח נשים, שאשת פוטיפר היתה מבחינת הקטנות מצד אי', נמצא שבמשה כתיב ויננס, וביוסף כתיב (לט, יב) ויננס, אבל דשל יוסף היתה ניסה לכבוד ה', ולכן זכה שאפילו בהיותו מת שהוא הקטנות הגמור, תיקן את ישראל שהיו אז בבחינת הקטנות עצמו, כי הים נתפייס ממנו, שזכה להושיב (בראשית מט, כד) באיתן קשתו, ולא פגם בה. ולפי ששם יה"ו יש לו ו' צירופים שהם בסוד הדעת לכן ויננס עולה כן (רמ"ז).

¹⁹⁶³ פ"ו ולמה לא נשמר כל שכרו לאחר מותו כי כן הוא דרך צדיקים. וגם שאל אמאי, כלומר במה זכה לשני שולחנות שה"ס ב' ההין שבשם (רמ"ז).

<p>דלא בעא לאתדבקא בה דכתיב וימאן ויאמר אל אשת אדניו וכתיב ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה בגין כך זכה בהאי עלמא כיון דכתיב ותתפשהו בבגדו וכתיב וינס ויצא החוצה זכי לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה והכי אתחזי ליה¹⁹⁶⁵ דידיה נטל בהאי עלמא ודידיה נטל בעלמא אחרא</p>	<p>אותו זמן שלא רצה להתדבק בה, שכתוב "וימאן ויאמר אל אשת אדניו", וכתוב "ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה", בגלל זה זכה בזה העולם, כיון שכתוב "ותתפשהו בבגדו", וכתוב "וינס ויצא החוצה", זכה לבסוף שנכנס לתוך מחיצה עליונה וכך ראוי לו, את שלו לקח בזה העולם, ואת שלו לקח בעולם האחר.</p>
<p>פנחס זכי בהאי עלמא וזכה בעלמא דאתי וזכה לקיימא יתיר מכל אינון דנפקו ממצרים וזכה לכהנא עלאה הוא וכל בניו אבתריה ואי תימא דלא (נ"א דהא) 1966 זכה לכהנא עד לא עבד עובדא דא אין (ס"א לא) דהא אינון דאמרי (דלא) דזכה קודם לאו הכי אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלהיו דמשמע דבגין עובדא דא רווח כהונתא מה דלא הוה קודם</p>	<p>פנחס זכה בזה העולם, וזכה בעולם הבא, וזכה להתקיים יותר מכל אלו שיצאו ממצרים, וזכה לכהונה גדולה, הוא וכל בניו אחריו. ואם תאמר שלא (שהרי) זכה לכהונה עד שלא עשה מעשה, זה נכון (לא) שהרי אותם שאומרים (שלא) שזכה קודם לא כך, אלא במה מדובר "תחת אשר קנא לאלהיו", שמשמע שבגלל מעשה זה הרויח הכהונה מה שלא היה מקודם.</p>
<p>ת"ח כל כהן דקמיל נפש פסיל ליה כהונתיה לעלמין דהא ודאי פסיל ההוא דרגא דיליה לגביה ופנחס מן דינא פסיל לכהנא הוה ובגין דקנא ליה לקב"ה אצטריך לחסא ליה כהונת עלמין ליה ולבנוי אבתריה לדרי דרין א"ר יצחק ת"ח רשים הוא פנחס לעילא ורשים הוא לתתא עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני</p>	<p>בא וראה כל כהן שהורג נפש נפסלה כהנתו לעולמים, שהרי ודאי פסל אותה דרגה שלו אליו, ופנחס מהדין היה פסול לכהונה, ובגלל שקנא לקדוש ברוך הוא הצטרך ליחס לו כהונת עולמים לו ולבניו אחריו לדורי דורות. אמר רבי יצחק בא וראה, פנחס רשום הוא למעלה ורשום הוא למטה, עד שלא יצא לעולם, שהרי עם אותם שיצאו ממצרים נמנה.</p>
<p>רבי אלעזר ור' יוסי ור' חייא הוו אזלי במדברא א"ר יוסי הא דכתיב בפנחס הנני נותן לו את בריתי שלום שלום ממלאך המות דלא שליט ביה לעלמין ולא אתדן</p>	<p>רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא היו הולכים במדבר. אמר רבי יוסי, זה שכתוב בפנחס "הנני נותן לו את בריתי שלום", שלום ממלאך המות,</p>

¹⁹⁶⁴ שכל אותו הענין היה כעין שטחיות ולא היה פועל עצמי אלא כמין גדרות וסייגים שכולם תיקון למלכות שהיא נקראת עלמא הדין, ולכן זכה לכל אותם השררות על החיצונים, שהרי במלכות נאמר (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. אבל כיון דכתיב ותתפשהו בבגדו וכו', עיין מ"ש לקמן דף רעו ע"א גבי (לט, טז) ותנח בגדו וגו'. והענין בקיצור שיוסף כשנסתכל בה בא לידי חימום ומיד נתעורר בו כח היצה"ר, ואז היה כח לאותה הרשעה לתפוס בבגדו, לשון (ישעיה כד, טז) בגד בוגדים, והוא ע"ה נתאמץ בכוונות וביחודים עד שגבר והחזיר הטפה לאחור, וזהו וינס. אבל כיון שנעקרה מן הדעת בחימום היצר לא יכול להחזירה לשרשה אלא ויצא החוצה, דרך צפרני ידיו, ואותם האורות לקחם בנימין וכנזכר בח"ב מספר הגלגולים דף כ"ג. וזו היתה גבורה מופלאה ותשובה מעולה, ולכן זכה לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה, הוא למקום העליון הנקרא עץ החיים, שהוא בפנימיות יסוד אי', שה"ס הפרוכת המבדיל בין הקדש למטה מהחזה ובין קדש הקדשים למעלה הימנו, ושם הוא גן עדן העליון, כי יסוד מלכות ה"ס גן עדן תחתון ומסך תחתון. ובזה תדקדק ההפסוק אמר (תהלים קיד, ג) הים ראה ויננס, אבל לא ראה ויצא החוצה, והבן (רמ"ז).
¹⁹⁶⁵ הוא הנודע אצלנו שיש שני יסודות לזעיר, אחד למטה ואחד במקום החזה יסוד ישראל, ושם נתעלה בזכות התאמצו לבלתי תורק ח"ו הטפה באותה הזונה, ולהיות שגם שם הוא יסוד אי' כנודע, לכן נתווסף בו ה' בשמו ונקרא יהוס"ף גי' קס"א, וזהו עלמא אחרא, גם הוא של זעיר אלא שהוא במקום אחר (רמ"ז).

¹⁹⁶⁶ עי' רמ"ז ומ"מ סגורסיס המוסגר ולא כגרסת מנטובל דרך אמת ואמסטרדס וכו' ול"ע.

<p>בדינוי</p>	<p>שלא שולט בו לעולמים, ולא נדון בדינוי.</p>
<p>ואי תימא דלא מית ודאי לא מית כשאר בני עלמא ואוריך יומין על כל בני דרא בנין דבהאי ברית עלאה¹⁹⁶⁷ אחיד וכד אסתלק מעלמא בתיאובתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר בני עלמא</p>	<p>ואם תאמר שלא מת, ודאי לא מת כשאר בני העולם, והאריך ימים על כל בני דורו, משום שהתאחז בברית העליונה הזו, וכשהסתלק מהעולם בתשוקה עליונה ובדבקות נאה הסתלק משאר בני העולם.</p>
<p>רבי אלעזר פתח ואמר ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך יי' וגו' ת"ח ווי לאינן בני נשא דלא מסתכלאן ביקרא דמאריהון וכל יומא ויומא כרווא קארי עלייהו ולא משגיחין</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר "ויראני את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'", בא וראה, אוי לאותם בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם, וכל יום ויום הכרוז קורא עליהם ולא משגיחים.</p>
<p>אתא ב"נ לאסתכלא בפקודי אורייתא כמה סניגורין קיימין לאדכרא עליה לטב אתא ב"נ ואעבד על פקודי אורייתא אינן עובדין קטיגורין עליה לביש קמי קב"ה</p>	<p>בא אדם להתבונן במצוות התורה, כמה סניגורים עומדים להזכירו לטוב. בא אדם ועובר על מצוות התורה, אותם מעשים מקטרגים עליו לרע לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>יהושע כהן גדול הוה ואוקמוה מה כתיב ביה והשטן עומד על ימינו לשטנו ומה בהאי כך בשאר בני עלמא דלא מסתכלי ביקרא דמאריהון על אחת כמה וכמה</p>	<p>יהושע כהן גדול היה, ופרשוה מה כתוב בו "והשטן עומד על ימינו לשטנו", ומה בזה כך, בשאר בני אדם שלא מתבוננים בכבוד רבונם על אחת כמה וכמה.</p>
<p>חמי מה כתיב ויהושע היה לבוש בגדים צואים ואוקמוה אבל בגדים צואים ודאי אינן לבושין דאתלבשא ביה רוחא בההוא עלמא זכאה חולקיה דמאן דלבושוי מתתקנין ושלמין בההוא עלמא</p>	<p>ראה מה כתוב "ויהושע היה לבוש בגדים צואים", ופרשוה, אבל בגדים צואים ודאי אותם לבושים שהרוח התלבשה בהם באותו עולם, אשרי חלקו של מי שלבושיו מתוקנים ושלמים באותו עולם.</p>
<p>והא אתמר כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם אינן לבושין דמלבשין ליה היך אינן מה כתיב הכא ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך מאן מלאך דא מלאך דממנא על גיהנם וממנא על מאן דחמי באינן לבושין עד דאתיב קלא ואמר הסרו הבגדים הצואים מעליו</p>	<p>והרי נתבאר, כל מי שצריכים להכניסו לגיהנם, אותם לבושים שמלבישים אותו איך הם, מה כתוב כאן "ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועומד לפני המלאך", איזה מלאך, זה המלאך הממונה על גיהנם, וממונה על מי שראה באותם לבושים עד שבא קול ואמר "הסירו הבגדים הצואים מעליו".</p>
<p>מהכא אית לאסתכלא דעובדין בשין דב"נ עבדין ליה אינן לבושים צואים ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות אלבישיניה לבושין אחרנין מתתקנין¹⁹⁶⁸ דבהו אסתכל ב"נ בזיו יקרא דמאריה</p>	<p>מכאן יש להסתכל, שמעשים רעים של אדם עושים לו אותם בגדים צואים. "ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות" הלבשוהו לבושים אחרים מתוקנים, שבהם מסתכל אדם בזיו כבוד רבונו.</p>

¹⁹⁶⁷ מלכות (רח"ו).

¹⁹⁶⁸ ישנם ב' בחי' כלי לכל אור [הגהה ע' כעין זה במב"ש דף נו ע"א מדפוה"ח ירושלים ע"ה ת"ו דשנת תרס"ד] ופרצוף, אחד לצורך עצמו, ואחד לצורך זולתו. ואותו אשר לצורך עצמו הוא כי על

<p>ת"ח כנוונא דא פנחס דלא אסתלק מעלמא עד דאתתקנו קמיה לבושינ אחרנין דרוחא אתהני בהו לעלמא</p>	<p>בא וראה, כדוגמא זה פנחס שלא הסתלק מהעולם עד שהתקינו לפניו לבושים אחרים, שהרוח נהנית בהם לעולם</p>
<p>ריד/ב</p>	
<p>דאתי בשעתא הדא אתפשט מאלין ואתלבש באלין לקיימא דכתיב הנני נותן לו את בריתי שלום עד דהוו אזלי שמשא הוה תקיפא ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא אמר ר' אלעזר ודאי צלא הדוותא דנפשא הוא¹⁹⁶⁹</p>	<p>הבא, בשעה אחת התפשט מאלה והתלבש באלה, לקיים את הכתוב "הנני נותן לו את בריתי שלום". בעוד שהיו הולכים, השמש היתה חזקה וישבו תחת צל של סלע אחד של המדבר. אמר רבי אלעזר, ודאי צל שמחת הנפש הוא.</p>
<p>אמר רבי חייא לרבי אלעזר אלין יומין מראש השנה עד יומא בתראה דהג בעינא למיקם עליהו¹⁹⁷⁰ א"ר אלעזר הא אתמר¹⁹⁷¹ וחברייא אתערו בהו א"ר חייא ודאי הכי הוא¹⁹⁷² אבל אנא שמענא לבוצינא קדישא עלאה מלה בהו¹⁹⁷³ אמר ליה אימא ההוא מלה א"ל עד לא קאימנא ביה¹⁹⁷⁴</p>	<p>אמר רבי חייא לרבי אלעזר ימים אלו מראש השנה עד יום האחרון של חג ברצוני לעמוד עליהם. אמר רבי אלעזר זה נאמר, והחברים התעוררו בזה. אמר רבי חייא ודאי כך הוא, אבל אני שמעתי מהנר הקדוש עליונה דבר בהם. אמר לו אמור אותו. דבר אמור לו, עדיין לא עמדתי בו.</p>
<p>א"ר אלעזר אף על גב דחברייא¹⁹⁷⁵ אוקמו מלה ושפיר הוא אבל סדורא¹⁹⁷⁶ דהני יומי</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אף על גב שהחברים בארו דבר ויפה הוא, אבל סדור הימים</p>

ידה הוא מקבל אור העליון, וע"ד לבוש הנשמה הנקרא בשם חלוקא דרבנן המוזכר בזהר בהרבה מקומות [פ' נח סו ע"א ויחי רכז ע"א ע"ב, רכו ע"ב, תרומה קמא ע"ב קנ ע"א, ויקהל רי ע"א ע"ב, פקודי רכז ע"ב רלא ע"א, פ' שלח קסט ע"ב, פנחס ריד סע"א], כי דרך אותו הלבוש מקבל כל תחתון את אור פני מלך חיים מהאור העליון שעליו, כי זולת אותו הלבוש אי אפשר לו לקבל את האור הגדול דהעליון. ואין הכוונה שהיא מצמצם את אור העליון עצמו, אלא שהוא מצמצם את זיו דהעליון המגיע להתחתון, והוא לבוש על התחתון כדי לצמצם את זיו דהעליון המגיע אליו. והנה נמשך ונעשה הלבוש הזה מבח' הגבורות דהעליון המתנוצץ ומזהיר על התחתון, ומתנוצץ וחוזר ומתנוצץ עד שנארג ונעשה לבוש שלם אליו, ועל ידו משיג ונהנה את נועם זיו העליון המאיר עליו תמיד, ומשיג את הנועם והזיו רק ע"י לבוש הזה (ביאורים ח"ב מט ע"א). ח"א סו ע"א רכז ע"א ע"ב רכו ע"ב ח"ב קנ ע"א רי ע"א וע"ב רכז ע"ב (לש"ו).

¹⁹⁶⁹ כי כל זמן שלא סר הצל הוא בחיים וכשסר הצל אז יגוע כל בשר (רח"ו). ופשט הזוהר ידוע (מ"מ).

¹⁹⁷⁰ הייתי רוצה לעמוד על בוריים ולהשכיל סדר ההנהגות שבהם (רמ"ז).

¹⁹⁷¹ ירצה לא חדשים המה שכבר נאמר סודם והחברים השכילו אותם. אי נמי מכוונים בם בזמניהם (רמ"ז).

¹⁹⁷² שהדברים צריכים קבלה ואילו לא ידעתי שכבר נאמרו לחברים לא הייתי שואל עניינם (רמ"ז).

¹⁹⁷³ מלה זו נלע"ד שהוא כוללות הדבר הכמוס בשם ראש השנה, שבו נרמזו בכללות כוללות הענין, כי רא"ש סודו ג' מוחין דאלק"ם כנודע אצלנו בסוד שופ"ר, וכל אחד משם אלק"ם מצטרף לק"כ צירופים, וג' פעמים ק"ך ג' השנ"ה, והרי רמז שהוא זמן הגבורות. וגם רא"ש השנ"ה ג' י' פעמים אלק"ם, רמז לי' אחוריים הננסרים להנתן לנוק'. ואמנם ידוע סוד אתא חסד ופריש לון ענפין וגזעין, שכשהגבורות נפרדות מן הזכר ונתנות לנוק', אז באתראה שקיע רחמי וחסד, הוא אור חסד הבינה הנמשך לתוכו, באופן שגם בראש השנה יש ענין החסדים הניתנים לזעיר, פי' התחלת ראשית התפשטותם בזעיר הנקרא שנה כנודע, וה' פעמים חס"ד ג' השנ"ה (רמ"ז).

¹⁹⁷⁴ פי' שהיה יודע כללות הדבר אבל עדיין לא עמד בו לדעת סדרו בפרטות המשכו באלו הימים (רמ"ז).

¹⁹⁷⁵ פי' העמידו ביניהם רמז זה שנכון הוא (רמ"ז).

¹⁹⁷⁶ מה שאתה חפץ לדעת פרטות הסדר באמיתות (רמ"ז).

<p>רוא דחכמתא הוא¹⁹⁷⁷ בין מהצדי חקלא¹⁹⁷⁸ ת"ה הא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד¹⁹⁷⁹ היך הוי והא אתמר¹⁹⁸⁰</p>	<p>הללו הוא סוד חכמה בין קוצרי השדה. בא וראה, הרי נאמר סדור של יחוד הכל באחד איך היה, והרי נתבאר.</p>
<p>פתח ואמר חשף יי' את זרוע קדשו דא דרועא חדא¹⁹⁸² דביה תליא ישועה¹⁹⁸³ דביה תליא נוקמא¹⁹⁸⁴ דביה תליא פורקנא¹⁹⁸⁵ ולמה למיקם לה לכנ"י מעפרא ולקבלא לה לגביה¹⁹⁸⁶ לאזדווגא כחדא¹⁹⁸⁷ וכד האי אתער¹⁹⁸⁸ לקבלה כמה דחילו שריא בעלמא עד דינח ההוא דרועא תחות רישהא¹⁹⁸⁹ לאתחברא כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי וגו' וכדין ניהא דינא ומכפר חובין</p>	<p>פתח ואמר "חשף ה' את זרוע קדשו", זו זרוע אחת, שבה תלויה הישועה, שבה תלויה הנקמה, שבה תלויה הגאולה. ולמה, להקים את כנסת ישראל מהעפר, ולקבלה אליו להזדווג כחד, וכשזה מתעורר כנגדה¹⁹⁸¹ לקבלה, כמה פחד שרוי בעולם עד שיניח אותה זרוע תחת ראשה להתחבר, כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי וגו'", ואז נח הדין ומכפר על חטאים.</p>

¹⁹⁷⁷ אפשר שירמוז ליסוד חכמה סתימאה שה"ס גרון אריך בפרטות ובינה דאריך בכללות כידוע ליודעים, ומשם כתר דאי' שכל זה ה"ס שרשי הגבורות שהם עיקר לימים אלו, וגם מיסוד חכמה סתימאה יוצאים החסדים שמקבלת מכתרא, שהרי כתרא ומוחא סתימאה הם שרשי או"א, באופן שיסוד ההוא ה"ס חו"ג, אבל הגבורות שהן שלה הן קודמות לפעול עד מוצאי יום הכפורים כנודע (רמ"ז).

¹⁹⁷⁸ איתא בדרוש שביעית שהם החכמים והצדיקים החורשים וזורעים השדה העליון וגם קוצרים פירותיו, ואין צורך לנחש הקורע רחם האילה, כי בתפילותיהם ובמעשיהם נעשה הכל. והנה בראש השנה מתחלת התכוננות השדה ועד שמיני עצרת הוא זמן לקיטת הפרי שהוא חג האסיף (רמ"ז).
¹⁹⁷⁹ ה"ס זוג ישראל ורחל שהוא המעולה שבכל הזווגים, וכמ"ש לקמן גבי וכדין אקרי כלא אחד (רמ"ז).

¹⁹⁸⁰ נראה שאמר שני פעמים והא אתמר, משום שסוד זה מתפרש בשתי חלוקות, החלוקה האחת היא ההקדמות הכוללות הצריכות לדעת סדר התיקון העליון בקדימת הורדת הגבורות בכל פרטותן ואחר כך התפשטות החסדים והטוב (נ"א והזווג), והוא נכלל מראשית דברי רבי אלעזר עד אומרו מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני, ומתחלת אומרו כגוונא האי וכו' עד הסוף הוא החלוקה השנית ללמד מ"ש בהקדמותיו לסדר זמני ההתפשטות (רמ"ז).

¹⁹⁸² זרוע שמאלי דז"א (רח"ו). הוא זרוע אריך גבורה שלו, ולפיכך נקרא זרוע קדשו, שאריך הוא קדש הקדשים, והוא מקור הגבורות המתפשטות באצילות, ולכן אי' דדינן מתערין מינה, היא מלבשת הזרוע הקדוש ההוא, ולא עוד אלא שממנו בנין חו"ב, דהיינו חכמה שלה נתקנת מפרק ראשון שהוא היד ובינה שלה מפרק הזרוע. וזהו לענ"ד סוד יד החזקה וזרוע נטויה, ועיין באדם ישר. דרועא חדא אי' איתא בסוף שער התפילין וז"ל, הזרוע שמאל הוא גבורה ודרך שם בפנימיות נמשך רוחא (בו) [דחיי] מעתיקא קדישא אל המלכות הניתנת שם בבחינת תפילין של יד בדרך סיתום, אך לעתיד לבוא ימשך בגילוי אל המלכות הנקראת אז מלכא משיחא כנזכר באדרא רבא (קל, ב) בענין תרי נוקבי דחוטמא (רמ"ז).

¹⁹⁸³ הגבורות נקרא ישועות בסוד כוס ישועות דאינון חמשה דקיימי עלייהו האי שושנה (רח"ו). הוא ביסוס הגבורות בשרשן להושיען מאחיזת החיצונים (רמ"ז).

¹⁹⁸⁴ שכיון שהגבורות מתבסמות הקלי' נבלעת ונכרתת שאין לה חיות (רמ"ז).
¹⁹⁸⁵ שאז הניצוצות דקדושה נפרדות מתחת יד דס"א שהן נשבות וגולות שמה. ולמה, למיקם וכו', ירצה מהו תכלית וכוונת חשיפת זרוע הקדושה וגילויה, ואמר שהוא להקים כנסת ישראל מעפרא, ה"ס עולם הבריאה ששם הוא מקום השפלתה, וסגולת הדין הוא להעלות התחתון לעליון, ובבריאה מקנת אי' עילאה שהיא מלבשת גבורות דאריך, ולכן בהגלות זרוע זה להאיר למלכות וכנז"ל אז תקום ותעלה לאצילות (רמ"ז).

¹⁹⁸⁶ נראה שהוא קבלת הגבורות מאי' שזה נעשה מתחילת ראש השנה עד יום הכפורים, שאז מתעלה למקום הזרוע הקדוש תוכיות אי', כמה דקיל"ן כפורים תרי משמע (רמ"ז).

¹⁹⁸⁷ שמקבל ה' גבורות דאי' כידוע מסוד ה' עינויים וה' תפילות (רמ"ז).

¹⁹⁸⁸ זהו בתחילת השנה שאז היא אחור באחור, הגבורות מתעוררות לדון העולם (נ"א לבא בעולם) כדאיתא בסה"כ (רמ"ז).

¹⁹⁸⁹ שתעשה הנסירה ויכנסו הגבורות בסוד שמאלו וכו' (רח"ו). ור"ל ויכנסו במ' הגבורות (מ"מ).

<p>לבתר אתי ימינא לחבקא¹⁹⁹⁰ כדין חדוותא שרייא בעלמא וכל אנפין נהירין לבתר אזדוונת בגופא¹⁹⁹¹ וכדין כלא אקרי אחד בלא פרודא כדין הוא שלימו דכלא וחדוותא דכלא ואחדו ודאי מה דלא אשתכח הכי בשאר זמני</p>	<p>אחר כך באה הימין לחבק, ואז שמחה שרויה בעולם, וכל הפנים מאירות. אחר כך מזדוונת בגוף, ואז הכל נקרא אחד בלי פרוד, ואז הוא שלמות ושמחת הכל, ואחוזים בודאי מה שלא נמצא כך ביתר הזמנים.</p>
<p>כגוונא דהאי סדורא דהני יומין¹⁹⁹² מראש השנה עד יומא בתראה דחג בראש השנה אתער דרועא דשמאלא לקבלא לה למטרוניתא וכדין כל עלמא בדחילו בדינא ובעי ההוא זמנא בתיובתא שלים לאשתכחא עלמא קמי קב"ה</p>	<p>כדוגמא שזה סדור הימים הללו מראש השנה עד יום האחרון של חג, בראש השנה מתעוררת זרוע שמאל לקבל את המלכה, ואז כל העולם בפחד בדין, וצריך אותו הזמן בתשובה שלימה שימצא העולם לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>לבתר אתיאת מטרוניתא ובעיין בני היכלא בתשעה לירחא למעבד חדוותא ולמטבל בנהרא לדכאה גרמייהו בזוונא דמטרוניתא</p>	<p>אחר כך באה המלכה ומתבקשים בני ההיכל בתשיעי לחדש לעשות שמחה, ולטבול בנהר לטהר עצמם בזווג המלכה.</p>
<p>ביומא אחרא הוא זוונא דילה¹⁹⁹³ לשוואה שמאלא תחות רישא¹⁹⁹⁴ (נ"א רישא דמלכא) כמה דאת אמר שמאלו תחת לראשי וכדין ישראל בתעניתא על חובייהו ומכפרא להו דהא אימא עלאה אנהירת אנפיה למטרוניתא¹⁹⁹⁵ בזוונא¹⁹⁹⁶ ומתכפרין כל בני היכלא כיון דשמאלא מקבלה לה בהאי יומא דרישא דמטרוניתא שרייא על שמאלא</p>	<p>ביום האחר הוא זווג שלה, לשים שמאל תחת ראשה (ראש המלך) כמו שנאמר "שמאלו תחת לראשי". ואז ישראל בתענית על חטאיהם, ומכפרת להם, שהרי האם העליונה מאירה פניה למלכה בזווגה, ומתכפרים כל בני ההיכל. כיון שהשמאל מקבל אותה ביום הזה, שראש המלכה שרויה על השמאל.</p>
<p>ביומא קדמאה דחג יתער ימינא לקבלה¹⁹⁹⁷ בגין לחבקא וכדין כל חדווא וכל אנפין נהירין וחדוותא דמים צלילן לנסכא על מדבחא ובעיין בני נשא למחדי בכל זינין דחרוה דהא ימינא גרים</p>	<p>ביום הראשון של החג יתעורר הימין לקבלה בשביל לחבקה, ואז כל השמחה וכל הפנים מאירות, ושמחת המים הצלולים לנסך על המזבח, וצריכים בני אדם לשמוח בכל מיני שמחה, שהרי הימין גורם.</p>
<p>בכל אתר דשארי ימינא חדוותא אצטריך בכלא כדין חדוותא היא לאשתעשעא לבתר ביומא תמינאה חדוותא דאורייתא הוא דהא כדין זוונא דגופא¹⁹⁹⁹ הוא זוונא</p>	<p>בכל מקום ששרוי ימין, שמחה צריכה¹⁹⁹⁸ בכל, ואז שמחה היא להשתעשע. אחר כך ביום השמיני שמחת התורה היא, שהרי אז זווג</p>

¹⁹⁹⁰ שהם החסדים הנכנסים בסוכות (רח"ו).

¹⁹⁹¹ בשמיני עצרת (רח"ו).

¹⁹⁹² ור"ל שמ' קבלה הארה שאינה נמצאת בשאר הזמנים כמו בימים אלו שהם מראש השנה עד חג עצרת (מ,מ).

¹⁹⁹³ פי' ביר"ה היא מתחברת עם בינה כמ"ש בסמוך (מ"מ).

¹⁹⁹⁴

¹⁹⁹⁵ שאז נעשה בה סוד החותם מה"ג ואז גמר הנסירה ונשלם סוד שמאלו וכו' (רח"ו).

¹⁹⁹⁶ בסוד כפורים שנים אימא וברתא (רח"ו במ"מ).

¹⁹⁹⁷ שנכנס מקיף חסד ופנימי והוא ימין (רח"ו). והוא דאימא ודזעיר (מ"מ).

¹⁹⁹⁸

¹⁹⁹⁹ שמזדווגים ישראל ורחל (רח"ו).

<p>דכלא למהוי כלא חד ודא הוא שלימו דכלא ודא יומא דישראל איהו ודאי ועדבא דידהו בלחודייהו דלית ביה חולקא לאחרא זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עלייהו כתיב כי עם קדוש אתה ליי' אלהיך וגו'</p>	<p>הגוף, הוא זווג הכל, להיות הכל אחד, וזהו שלמות הכל, וזהו יום של ישראל הוא ודאי וחלק שלהם לבדם, שאין בו חלק לאחר, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו'".</p>
<p>פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו' ר' יהודה פתח וזכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו תמן תנינן מאן דחמי קשת בגוונוי (ס"א נהירין) אצטריך לברכא ברוך זוכר הברית בגין דדא איהו ברית קיימא קדישא דשוי קב"ה</p>	<p>"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל וגו'". רבי יהודה פתח, "זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו" שנינו שם, מי שרואה קשת בצבעיה (מאירים) צריך לברך "ברוך זוכר הברית", משום שזהו ברית הקדוש ששם הקדוש ברוך הוא</p>
<p>רטו/א</p>	
<p>בארעא דלא ייתי עלה מי טופנא בגין דכד סגיא חייבין בעלמא בעי קב"ה לאובדא לון וכדין דכיר לון האי אומאה דאומי לארעא דכתיב תרי זמני לא לא (בראשית ח &) לא אוסיף לקלל ולא אוסיף עוד להכות דא איהו אומאה כמה דכתיב (ישעיה נד ט) אשר נשבעתי מעבור מי נח²⁰⁰⁰</p>	<p>בארץ שלא יבא עליה מי המבול, משום שכשמתרבים רשעים בעולם, רוצה הקדוש ברוך הוא להאביד אותם, ואז זוכר להם שבועה זו שנשבע לארץ, שכתוב פעמיים "לא לא", "לא אוסיף לקלל" "ולא אוסיף עוד להכות", זוהי השבועה, כמו שכתוב "אשר נשבעתי מעבור מי נח".</p>
<p>רבי יוסי אמר קשת אתא לאנגא על עלמא למלכא דכל זמנין דבריה חב לקבליה אתא מלכא לאלקאה ליה אתגליא עליה מטרוניתא בלבושי יקר דמלכו מלכא חמילה סליק רוגזא דבריה וחדוי בה דכתיב וראיתיה לזכור ברית עולם²⁰⁰¹ וע"ד לא אתחזי קשת בעלמא אלא בלבושי יקר דמלכו ובשעתא דאית צדיק בעלמא איהו ברית למיקם ברית ואגין על עלמא לא הוי צדיק הא קשת לאתחזאה דהא עלמא איהו קיימא לאובדא אלא בגין קשת דא</p>	<p>רבי יוסי אמר הקשת באה להגן על העולם, [משל] למלך שכל הפעמים שבנו חטא כנגדו, בא המלך להלקותו התגלתה עליו המלכה בלבושי כבוד של מלכות, המלך רואה אותה ומסתלק הרוגז של בנו, ושמה בה, שכתוב "וראיתיה לזכור ברית עולם", ועל כך לא נראית הקשת בעולם אלא בלבושי כבוד של מלכות, ובשעה שיש צדיק בעולם הוא ברית להעמיד ברית ומגן על העולם, אם אין צדיק הרי הקשת להראות שהעולם עומד להאבד, אלא בגלל קשת זו.</p>
<p>ר' אלעזר אמר לעולם לא אתלבש קשת דא אלא בלבושא דאבהן קדמאי ירוק וסומק וחיוור ירוקא דא לבושא דאברהם</p>	<p>רבי אלעזר אמר, לעולם לא מתלבשת קשת זו אלא בלבוש האבות הראשונים, ירוק אדום ולבן, ירוק זה לבוש אברהם, נצבע לבוש (צבע) זה</p>

²⁰⁰⁰ קשור עם הרעיא מהימנא (הערת הזהר).

²⁰⁰¹ פי' וראיתי לקשת שהיא המלכות ואזי לזכור ברית עולם דהיינו ברית שכרתי עמהם שלא לאבדם וז"ש צדיק איהו ברית למיקם בברית ואגין על עלמא ר"ל שצדיק הוא במקום המלכות הנק' ברית למיקם בברית הוא הברית שכרת עמהם שלא לאבדם וזה ואגין על עלמא (מ"מ). כתוב (יחזקאל א כח) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם (כי אז אתחזי רחמי, אבל בלא גשם הוא דינא, כמ"ש בפ' פנחס (רלא רע"א), כי הגשם הוא מורה על הורדת הטיפה הניתן מהיסוד להמלכות), הוא מראה דמות כבוד ה', כי אז היא מתלבשת בלבושי יקר דמלכו ומתחזי קמי מלכא בלבושין וקישוטין דגוונין נהירין, שהם הג' גוונין דקשת, ואז מתקיים (בראשית ט טז) וראיתיה לזכור ברית עולם וכמ"ש בפ' פנחס (רטו ע"א) (דע"ה ח"ב פח ע"א).

<p>אצטבע לבושא (ס"א גוון) דא כד נפק מניה ישמעאל סומקא דא גוון יצחק דאטיא סומקא ואצטבע כד נפיק מניה עשו ואתמשך ההוא סומקא לתתא עד ככבא דמאדים דאתאחד ביה עשו חוורא דא איהו לבושא טבא דיעקב דהא לא אשתנו אנפוהי לעלמין</p>	<p>כשיצא ממנו ישמעאל. אדום זה הגוון של יצחק, שבא אדום ונצבע, כשיצא ממנו עשו ונמשך אותו האדום למטה עד כוכב מאדים שנאחז בו עשו. לבן זהו לבוש טוב של יעקב שהרי לא השתנו פניו לעולמים.</p>
<p>ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר בוצינא קדישא חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא סומקא דא יצחק ודאי ירוק דא הוא יעקב דקימא בין תריז גוונין וכתוב ביה ביעקב לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה והכי הוא</p>	<p>רבי אבא אמר יפה הוא, אבל כך אמר הנר הקדוש, לבן זה אברהם שהתלבן בלבן האש. אדום זה יצחק ודאי. ירוק זהו יעקב שעומד בין שני צבעים, וכתוב בו ביעקב "לא עתה יבוש יעקב", ולא עתה פניו יחורו, שהרי כל מטתו היתה שלמה, וכך הוא.</p>
<p>לא עתה יבוש יעקב לאתחזאה בגוון סומק כיצחק דנפק מניה עשו ולא עתה פניו יחורו כאברהם לאתחזאה בגוון חוור דנפק מניה ישמעאל אלא נטל גוונין לאתעטרא בהו על אבהן דיליה</p>	<p>"לא עתה יבוש יעקב", להראות בצבע אדום כיצחק שיצא ממנו עשו, ולא עתה פניו יחורו כמו אברהם להראות בצבע לבן שיצא ממנו ישמעאל, אלא לקח צבעים להתעטר בהם על האבות שלו</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>אמר ליה רעיא מהימנא שפיר קאמרת אבל בנין דאליהו²⁰⁰² דאיהו פנחס קני על ברית צריך לחדתא מלין סגיאין ביה דהאי פרשתא²⁰⁰³ כתיבא באורייתא על שמיה דעליה אתמר²⁰⁰⁴ קנא קנאתי תרי קנאות חד²⁰⁰⁵ בשד"י דלעילא²⁰⁰⁶ ותניינא בשד"י דלתתא²⁰⁰⁷ ובגין דא עביד²⁰⁰⁸ תריז²⁰⁰⁹ שבועות (ג"א בתריז לא לא)²⁰¹⁰ (ס"א</p>	<p>אמר לו הרועה הנאמן, יפה אמרת אבל משום שאליהו שהוא פנחס קנא על הברית, צריך לחדש דברים רבים בה, שהרי הפרשה כתובה בתורה על שמו, שעליו נאמר "קנא קנאתי", שתי קנאות, אחת בשד"י שלמעלה, והשנית בשד"י שלמטה, ולכן עשה שתי שבועות (בשני לא לא נ"א בפעמיים) בשתיהן, ופעמיים לא לא.</p>

²⁰⁰² פי' ששני פעמים קנא לה', א' כשנקרא פנחס וא' כשנקרא אליהו ולכן צריך לחדש דברים שאתה לא הודעת, והוא סוד ב' בחי' שד"י וב' מיני קשתות כמו שיתבאר לקמן והכל לכבוד אליהו וזכותו (רמ"ז).

²⁰⁰³ שלפי הנראה פרשה זו היא סיומה של הקודמת ואפ"ה נכתבה בפני עצמה והיא פתוחה שמזה נראה שרצון ה' להרבות בכבודו (רמ"ז).

²⁰⁰⁴ שמלבד מה שראינו שעשה אז בימי משה עוד נתחבר לו זכות העתיד, שעל שניהם נאמר קנא קנאתי תרי קנאות כי בזמן אחאב פגמו ביסוד שביטלו המילה לגמרי, וכאן בשיטים פגמו ביסוד דמלכות (רמ"ז).

²⁰⁰⁵ ביסוד, ובמט"ט גי' שד"י (יהל אור).

²⁰⁰⁶ הוא יסוד זעיר המושפע מדעת שלו, והוא סוד אל שד"י כנודע מכוונת האל הגדול וידוע ששם בדעת יסוד אימא שהוא אה"ה דהה"ן העולה קנ"א (רמ"ז).

²⁰⁰⁷ יסוד רחל שב"ן שלה הוא מט"ט העולה שד"י וקנ"א שלה הוא אלה"ם אדנ"י (רמ"ז) [וכן הוא בגר"א].

²⁰⁰⁸ בימי נח על ב"פ שד"י ברית (יהל אור).

²⁰⁰⁹ נמחק בדרך אמת.

²⁰¹⁰ נמחק בדפ"מ, ולדך אמת גורם את המוסגר..

<p>בתרין זמנין) 2012 בתרווייהו ותרין זמנין לא לא 2013</p>	
<p>אבל רבי יהודה אמר מאן דחמי קשת בגוונוי נהירין צריך לברכא ברוך זוכר הברית ובגלותא דלאו איהו נהיר 2014 בגוונוי כדקא יאות ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר וזמנין לא נהיר כלל זמנין אתחזי בשלימו וזמנין לאו דקשת קא רמיז 2015 גוונוי לזכוון דכהנים 2016 לויים וישראלים כד אינון שפירין דנהיר קשת בגוונוי דאינון תלת</p>	<p>אבל רבי יהודה אמר, מי שרואה קשת בצבעים מאירים צריך לברך "ברוך זוכר הברית", ובגלות שאינה מאירה בגווניה כראוי, ולא עוד אלא שלפעמים מאירה מעט ולפעמים לא מאירה בכלל, לפעמים נראית בשלמות ולפעמים לא, שקשת רומזת גווניה לזכויות הכהנים לויים וישראלים כשהם יפים, שהקשת מאירה בגווניה שהם שלשה.</p>
<p>קום אנת רבי יוסי הגלילי ואימא דהא מלין שפירין קאמרת בחבורה קדמאה דקשת לא אתיא אלא לאנגא על עלמא למלכא דבכל זמנא דבריה חב ומלכא חזי למטרוניתא סליק רוגזא דבריה דכתיב וראיתיה ליזכור ברית עולם וע"ד לא אתחזי קשת אלא לאנגא על עלמא ולא אתגליא אלא בלבוש יקר דמלכו</p>	<p>קום אתה רבי יוסי הגלילי ואמור, שהרי דברים יפים אמרת בחבור הראשון, שקשת לא באה אלא להגן על העולם. [משל] למלך שבכל זמן שבנו חוטא, והמלך רואה את המלכה מסתלק רוגז בנו, שכתוב "וראיתיה לזכור ברית עולם", ולכן לא נראית קשת אלא להגן על העולם, ולא נגלית אלא בלבוש נכבד של מלכות.</p>

בתרין לא לא ולא לאמר רבי יהודה מאן כו' זוכר הברית קום אנת רבי יוסי ואימא כו' שחכמת ודאי ולאו איהו נהיר בגוונוי כדקא יאות כו' קשת בגוונוי דאינון תלת ההוא קשת לתגלילא לזכר מארעא לישראל [כו'] אוקמוה דבני חורין חפו ראשם כו'. [כ"ל] (יהל אור).

2011 בא להוסיף על מ"ש ר"י לעיל אומאה דאומי לארעא, נראה שלא היתה כי אם שבועה אחת ור"מ הוסיף שהן ב' שבועות הא' הם ב' לא אוסיף והב' עוד ב' לא לא שאמר אח"כ ולא יכרת כל בשר ולא יהיה עוד מבול שמהכא נפקא לן בשלהי שבועת העדות שהאומר לא אעשה ב"פ הוא שבועה, והרי ב' שבועות א' בבחי' דעת זעיר למלכות וזוהי הראשונה ויאמר ה' אל לבו והשנית בבחי' מט"ט שהוא דעת דיצירה, אבל ר' יהודה אמר וכו' הכוונה שר"מ אמר שיש ב' בחי' שד"י עליון ותחתון דז"ון דבה כתיב ותקש בדלתה אותיות קש"ת כמ"ש בל"ת בפ' נח ואם כן ב' בחי' שם שד"י הם ב' בחינות קש"ת אך אין בנו ידיעה להבחין ביניהם אבל ר' יהודה נותן לנו סיענים? באומרו דחמי קשת בגוונוי נהירין וכו'. (רמ"ז).

2012 (מקח זלפ"מ).

2013 (ס"א בתרין זמנין) בתרווייהו ותרין זמנין לא לא – נמחק בדרכ אמת.

2014 על זה נאמר והיתה הקשת, כלומר והיתה כמו שיזדמן, פעם לא נהיר בגוונוי כדקא יאות, אלא כמעורבים זה בזה, ופעם נהיר זעיר, שאין אורו מזהיר הרבה בעולם, ופעם לא נהיר כלל, אלא נראה שם ואורו כמוס בתוכו, ופעם נראה כל הקשת מן הקצה אל הקצה [ופעם] שהוא קצר (רמ"ז), 2015 שג' גוונים הם מסוד חג"ת שבדעת כנז"ל, שהם כהנים לויים וישראלים, ואם כן כד אינון שפירין וכו', אז הוא רמז שכולם כשרים, ואז נאמר ונראתה הקשת, כולה בתוקפה, והוא סוד לזכויות ישראל, וה"ס אור שדי העליון, וזהו ביני וביניכם, שאתם דבוקים בי ואין שום מסך מבדיל בינינו, באופן שאז לא תצטרך הקשת להגין על העולם ואדרבא הוא סימן טוב לעולם, אבל בגלות שודאי אין ישראל בשלימות, או אפילו בזמן הבית ולא יהיו כשרים, אז הוא בסוד שדי התחתון, בין אלקים מדת הדין וכמ"ש רז"ל והביאו רש"י בפירוש התורה (א, א). ולא יקשה לך דרושנו זה במ"ש רז"ל פסוק (ט, יב) לדרת עולם, דכתיב חסר, להורות שיש דורות שלא הוצרכו לאות לפי שהיו צדיקים ולא נראתה הקשת בימיהם כדורו של חזקיהו ושל רשב"י, שיש לומר שלא היה כל הדור שלם ולא היתה יכולה הקשת להזהיר גווניה אלא העיקר היה ראשי הדור שבזכותם לא היתה נגלית הקשת, ודוק. ממוצא דבר למדנו כוונה אחרת בדברי רבי יהודה ממ"ש בגליון הנכחי בחיבורא קדמאה, ותכלית הענין שכשישראל עושים רצונו של מקום כראוי אז להודיע זכותם תראה הקשת באור שלם, ואם לאו נראית בחסרון והיא באה לקיים העולם (רמ"ז).

2016 דכליל ג' גוונים חג"ת כמ"ש בזהר בדף הזה (יהל אור).

<p>ובשעתא דאית צדיק בארעא איהו ברית למיקם ברית וכי בגלותא²⁰¹⁷ קב"ה אתרחק ממטרוניתא ואיך מטרוניתא אתלבשת לבושי מלכותא בגלותא לא²⁰¹⁸ אבל בגלותא לבושה דקדרות ואיהו אמרת אל תראוני שאני שחרחרת אלא ודאי ההוא קשת דאתגלייא בגלותא לאו איהו אלא מטטרו"ן דאתקרי שד"י ואיהו עבדו זקן ביתו²⁰¹⁹ דשליט בכל דיליה (בגלותא)²⁰²⁰ ובנוי אתקריאו עבדים דקב"ה ובנוי מטרוניתא בנים ובגין דא אם כבנים אם כעבדים</p>	<p>ובשעה שיש צדיק בארץ הוא הברית להעמיד ברית. וכי בגלות התרחק הקדוש ברוך הוא מהמלכה, ואיך המלכה התלבשה לבושי מלכות בגלות, לא, אבל בגלות לבושה של קדרות, והיא אומרת "אל תראוני שאני שחרחרת", אלא ודאי אותה קשת שנגלית בגלות אינה אלא מטטרו"ן שנקרא שד"י, והוא "עבדו זקן ביתו ששולט בכל אשר לו", (בגלות) ובנוי נקראים עבדי הקדוש ברוך הוא, ובני המלכה בנים, ומשום זה "אם כבנים אם כעבדים".</p>
<p>ובזמנא דאתחרב בי מקדשא אוקמוה דעבדים חפו ראשם ונתדלדלו אנשי מעשה ודאי אנשי מעשה אתקריאו על שם מטרוניתא דאתמר²⁰²¹ עלה רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה אבל אי אית צדיק דזכווי</p>	<p>וכשחרב בית המקדש, פרשוה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה, ודאי אנשי מעשה נקראו על שם המלכה, שנאמר עליה "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה". אבל אם יש צדיק שזכיותיו</p>
<p>רטו/ב</p>	
<p>זהר</p>	
<p>ובאלין לבושיין מתלבשת קשת בשעתא דאתחזי קמי מלכא</p>	<p>ובלבושים הללו מתלבשת הקשת בשעה שנראית לפני המלך.</p>
<p>תא חזי רזא דברית קדישא היא את יו"ד דמתעטרא²⁰²² ברשימו עלאה והא (ס"א ודא) איהו דאתרשים בברית תדיר לעלמין ובגין דקני פנחס על ברית אתרשים בשמיה הכא את דא פנחס יו"ד זעירא²⁰²³ איהו יו"ד דאיהו ברית ודאי דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא וע"ד איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא דלא אתאביד מגו עלמא</p>	<p>בא וראה סוד הברית הקדושה היא אות יו"ד שמתעטרת ברושם עליון, והרי (זזה) הוא שנרשם בברית תמיד לעולמים, ומשום שקנא פנחס על הברית, נרשמה בשמו האות הזו, כאן פינחס יו"ד קטנה היא יו"ד, שהיא ברית ודאי, שיוצאת מתוך יו"ד עליונה קדושה, ולכן הוא עומד בקיום שלם לפני המלך הקדוש, שלא נאבד מתוך העולם.</p>
<p>והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור ולא אתאביד תדיר מגו קדישא דעלמא (ס"א</p>	<p>וכך הוא נקי מאותו חטא של פעור, ולא נאבד תמיד מתוך קודש העולם (ולא נאבד מתוך העולם), ואיפה</p>

²⁰¹⁷ הוא קושיא (יהל אור).

²⁰¹⁸ תירוץ (יהל אור).

²⁰¹⁹ שנברא קודם לכל המלאכים ולכל הברית ומושל בכולם (יהל אור).

²⁰²⁰ לפ"מ גור סאלת המוסגך.

²⁰²¹ ר"ל דכתיב עשו וכו' ואת וכו' (יהל אור).

²⁰²² עטרת היסוד (רח"ו).

²⁰²³ הה' תתאה שהוא מלכות, אשר לפעמים היא עולה בכל קומת ז"א שהוא ו', ואז הוא הוראת הה' שלה בצורת ד"ו, משא"כ כשיוודת בנה"י אז הוא הוראת הה' שלה רק בצורת ד"י, כי מקבלת אז רק מיסוד לבד ומהעטרה שבו אשר הוא כתר דהמלכות, והוא י' זעירא כמ"ש בזוה"ק פנחס (ביאורים ח"ב עח ע"ד).

<p>ולא אתאביד מנו עלמא) ואיפה ישרים נכחדו אלין נדב ואביהו דלא אשתציאו²⁰²⁴ מן ההוא עלמא בגיניה</p>	<p>ישרים נכחדו, אלו נדב ואביהוא שלא נשמדו מאותו העולם בגללו.</p>
<p>רעיא מהימנא</p>	
<p>עובדוי לאנהרא בהון מטרוניתא ולמשפט מנה לבושי קדרותא דפשטין ולקשטא לה בלבושין דגוונין נהירין דרוזין דאורייתא</p>	<p>ומעשיו להאיר בהם את המלכה, ולהפשיט ממנה לבושי קדרות הפשוטים, ולקשט אותה בלבושים של צבעים מאירים של סודות התורה.</p>
<p>מה כתיב ביה וראיתיה לזכור ברית עולם²⁰²⁵ וראיתיה ברוזין נהירין דאורייתא דאור ר"ז²⁰²⁶ אתקרי הה"ד כי נר מצוה ותורה אור ובאלין רוזין אתמר וראיתיה</p>	<p>מה כתוב בו "וראיתיה לזכור ברית עולם" וראיתיה בסודות מאירים של התורה, שאו"ר נקרא ר"ז, זהו שכתוב "כי נר מצוה ותורה אור", ובסודות הללו נאמר "וראיתיה".</p>
<p>ובהוא זמנא סליק²⁰²⁷ מניה רוגזא דבריה וחמת המלך שככה ויימא לה מלכא בצלותא דעמידה²⁰²⁸ קמיה מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך בההוא זמנא שאלתא על פורקנא דילה ובנהא עמיה הה"ד תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי²⁰²⁹ אבל קשת דאתחזיא²⁰³⁰ בעלמא בגלותא דעבדא איהו זמנין דנפיק בשלימו כד בנוי מכשירין עובדוי ולזמנין לא אשתכח בשלימו כד בנוי לא מכשירין עובדוי (כאן חסר)²⁰³¹</p>	<p>ובאותו זמן מסתלקת ממנו רוגז בנו, "וחמת המלך שככה", "ויאמר לה המלך" בתפלת העמידה לפניו "מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך", באותו זמן שואלת על גאולתה ובניה עימה, זהו שכתוב "תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי". אבל קשת שנראית בעולם בגלות של העבד, הוא לפעמים יוצא בשלמות, כשבניו מכשירים מעשיהם, ולפעמים לא נמצא בשלמות, כשבניו לא מכשירים מעשיהם.</p>
<p>ואי לאו²⁰³² בגין אות יו"ד²⁰³³ דשרי דקני עלה פנחס דאגין ליה משבטא דשמעון הוו</p>	<p>(ואם לא בגלל אות יו"ד של שד"י שקנא עליה פנחס, שהגנה עליו</p>

²⁰²⁴ שנתגלגלו בו ונתקנו (רח"ו).

²⁰²⁵ עי' עמוד א' בשם הלש"ו ביאורים.

²⁰²⁶ ר"ל אור בגימ' ר"ז ובאור הוא הראיה (יהל אור).

²⁰²⁷ כי אין כח במקטרגים לקטרג. וחמת המלך, היא ממש המנגדת למטרוניתא (נ"א למטה) בהיותה בגלות, אבל בהתעלותה היא שככה, בגי' א"ל שד"י שהוא בבריא. וענין זה נאמר באסתר שהיא ממש המטרוניתא המסתתרת בבריא. וכנזכר בכוונת פורים (רמ"ז).

²⁰²⁸ כי אז היא עולה לאצילות כנודע. וענין זה נעשה בכל יום בכח התפילות, ולפעמים בכח הצדיק נעשית אפילו בכל היום וכמו שנזכר בפרשת אחרי מות נ"ט ב' ועיין מה שכתבתי שם (רמ"ז).

²⁰²⁹ וחמת המלך שככה כו' עד ועמי בבקשתי. שייך לקמן רל"ד א' (יהל אור).

²⁰³⁰ חזר ואמר זה להורות מה שאמרנו שבזמן הגלות אם יהיה צדיק כרשב"י תמצא הקשת בעליונים ולא תגלה כלל, אך אם תראה אינה כי אם מבחינת עבד, וגם בה יהיה איזה שינוי לפי מצב זכויות ישראל. ונמצינו למדין מכללות כל זה שאין הקשת בא אלא להגין על העולם. ולזה נמשך ואמר ואי לאו בגין וכו', כי י' של שד"י הוא ממש שרש הקשת וכנזכר בעמוד הזהר הנכחי. ופנחס בקנאותו גרם שצדיק העליון אלביש קנאה סודו יוס"ף, ונתעורר להזדווג בנוקביה, וכעין מ"ש בזהר פרשת ויקהל ר"א א', אלביש קנאה, ופירש בליקוטי תורה פרשת לך לך כ"ד ב' שה"ס הזווג, שאז נכרתה הערלה שהמשיכו החוטאים בזנות, ובזה נתגלה הברית הקדוש ונתגדל ונראה י' של שד"י, ונתבטל קושי של גבורות שבט שמעון שהוא הבן השני ליעקב ומושרש בגבורה, ואז נאמר (כה, יא) השיב את חמתי. ואובדין ליה מעלמא, מה שאין כן כשהגין עליו י' של שד"י, כי זכה לברית של שלום ולהיות חי וקיים (רמ"ז).

²⁰³¹ נמחק כד"מ לך לך למה וד"ל.

²⁰³² ר"ל אם לא הי' קנאה לשם הי"ד כבר הי' נהרג (יהל אור).

<p>קטלין ליה ואובדין ליה מעלמא ובנין דא זכר נא מי הוא נקי אבד דא פנחס ואיפה ישרים נכחדו אלין דמכשרין עובדיהון²⁰³⁴ קמי מלכא ומקנין על שמיה ומקדישין ליה ברבים הכי מקדישין ליה לעילא בין ממנן דשאר עמין ואשתמודעין ליה כל ממנא בכנוייה אבל ישראל אשתמודעין לעילא כלא בשם יהו"ה דאיהו חיי כל כנויין וכל שם וכנוי סהיד עליה</p>	<p>משבטו של שמעון, היו הורגים אותו ומאבדים אותו מן העולם, ומשום זה "זכר נא מי הוא נקי אבד", זה פנחס "ואיפה רשעים נכחדו" אלו שמכשרים מעשיהם לפני המלך ומקנאים על שמו, ומקדשים אותו ברבים, כך מקדשים אותו למעלה, בין ממוני שאר העמים, ונודעים לו כל ממונה בכינויו, אבל ישראל נודעים למעלה, הכל בשם יהו"ה שהוא מחיה כל הכינויים. וכל שם וכינוי מעיד עליו.</p>
<p>אל סהיד עליה דאית ליה יכולת על כל אל הה"ד אני²⁰³⁵ אדרוש אל אל מארי דאל אלהים סהיד עליה דאיהו אלהי האלהים אדנ"י סהיד עליה דאיהו אדוני האדונים</p>	<p>אל מעיד עליו שיש לו יכולת על כל, אל, זהו שכתוב "אני אדרש אל אל, אל בעל האל. אלהים מעיד עליו שהוא אלהי האלהים. אדנ"י מעיד עליו שהוא אדוני האדונים.</p>
<p>אוף הכי כל שם דכל (נ"א ספירה ומלאך²⁰³⁶) מלאך אית לכל חד שם ידיע לאשתמודעא לכל כת בהוא שם דמלכא דיליה אבל ישראל אשתמודעין ליה ביהו"ה</p>	<p>וכמו כן כל שם של כל (ספירה ומלאך) מלאך יש שם ידוע, להודיע לכל כת באותו שם של מלכו, אבל ישראל נודעים לו ביהו"ה.</p>
<p>ורוא דמלה²⁰³⁸ ב"נ חד יכיל²⁰³⁹ למהוי²⁰⁴⁰ ליה כמה סוסון אוף הכי כל²⁰⁴¹ ישראל אינון בנוי דאדם וכל ברא צריך למהוי ליה לאבוי כסוס וכחמור למשא, ולהיות כפוף תחותיו והאי איהו רוא אדם ובהמה תושיע יי דאיהו ברא דאדם ועביד גרמיה כבהמה תחותיו</p>	<p>וסוד הדבר, לאדם אחד יכול להיות כמה סוסים, גם כך כל ישראל הם בניו של אדם, וכל בן צריך להיות לו לאביו כסוס וכחמור למשא, ולהיות כפוף תחתיו, וזהו סוד "אדם ובהמה תושיע ה", שהוא בן של אדם ועושה עצמו כבהמה תחתיו.</p>
<p>ובנין דא איהו פקודא דקב"ה באורייתא למהוי אח מיבם לאתתיה דאח למעבד ברא לאחוי בנין דלא יתאביד²⁰⁴² מההוא עלמא והאי איהו כגון רוא דכלאים בציצית דאמרו מה שאסרתי לך כאן התרתי לך כאן</p>	<p>ולכן זוהי מצות הקדוש ברוך הוא בתורה, להיות אח מיבם את אשת אחיו, לעשות בן לאחיו כדי שלא יאבד מאותו עולם, וזהו כמו סוד כלאים בציצית שאמרו, מה שאסרתי לך כאן</p>

²⁰³³ הוא ענין בפ"ע, וקאי עמ"ש בזוהר כאן ת"ח רזא דברית קדישא כו' ואיפה ישרים כו' (יהל אור).

²⁰³⁴ הוא ג"כ ענין בפ"ע ולא קאי על פסוק ואיפה ישרים נכחדו. ומ"ש ואיפה ישרים נכחדו, הוא סיום הפסוק וחסר כאן (יהל אור).

²⁰³⁵ ר"ל דדריש אל אל כמו אל אל, [ומפרש] אל אלים. וז"ש אל מארי דאל. [מ"כ עה"ג. ומשום דהוקשה לו דהול"ל אדרוש את אל כמו לדרוש את ה'] (יהל אור).

²⁰³⁶ קאי אלמטה (יהל אור).
²⁰³⁷ סם דכל (נ"א ספירה ומלאך) נמקה דלפ"מ וזמקומ ואיתא ספירה לכל סם ו.

ועי' דרך אמת שגורס המוסגר ומלאך נמחק.
²⁰³⁸ ר"ל כן ישראל אל הממנן [נ"א ה'] (יהל אור).

²⁰³⁹ יכול. ז"ל כריך (יהל אור).

²⁰⁴⁰ הוא ג"כ ענין בפ"ע. וכל הר"מ דכאן הוא הכל ענינים מלוקטים שליפט המסדר וחיבר לפי דעתו. וכ"ה כל הר"מ שסידר בפרשיות כידוע (יהל אור).

²⁰⁴¹ הוא ענין בפ"ע (יהל אור).
²⁰⁴² דבלא סוסון [מ"כ עה"ג. הן הבנים] אי אפשר לעלות, ואינו בכלל אדם (יהל אור).

התרת לך כאן, אסרתי לך כלאים של העולם, התרת לך כלאים של אסרתי לך כלאים דעלמא התרת לך כלאים דציצית	אסרתי לך אשת אח, התרת לך יבמה כגון מרכיבים תפוחים או דקלים מין במינו ואסור לארכבא מין בשאינו מינו ²⁰⁴³ ואתמר ביה כי האדם עין השדה ²⁰⁴⁴ וביבמה מרכיבין מין בשאינו מינו ²⁰⁴⁵ בגין דלא לתאביד נפש המת ולא ימחה שמו מישראל
וזהו סוד הגלגול, לגלגל אין תנועה בלי אמת המים, גם כן אמת המים סוד של אות ו', בה נעשה הגלגל גלגול, וסוד הדבר, מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים, גם כן גלגל הוא י' ואין לו תנועה בלי אמת מים שהוא ו'.	והאי איהו רזא דגלגול ²⁰⁴⁶ גלגל לית ליה תנועה בלא אמת המים אוף הכי אמת המים רזא דאת ו' ביה אתעביד גלגל גלגול ורזא דמלה מה גלגל אין לו תנועה בלא אמת המים אוף הכי גלגל ²⁰⁴⁷ איהו י' ולית ליה תנועה בלא אמת המים דאיהו ו' ²⁰⁴⁸
יבמה ה' לזה הוא בינ"ה, ב"ן י"ה, באות י' ברא את העולם הבא, עולם ארוך שהוא ו'. בגלל זה מי שאין לו בן אינו מבני העולם הבא, שהים למולו, וממנו יצא מביניהם ו', וממנו נחלקים כמה נחלים שמסובבים את העולם, עד שחוזרים לים שיצאו משם.	יבמה ה' להאי איהו בינ"ה ב"ן י"ה באות י' ברא דאתי עולם ארוך דאיהו ו' בגין דא מאן דלית ליה בן לאו איהו מבני עולם דאתי דימא לקבליה ²⁰⁴⁹ ומניה נפיק מביניהו ²⁰⁵⁰ ו' ²⁰⁵¹ ומניה ²⁰⁵² מתפלגין כמה נחלי דאינון מסבבין עלמא עד דחזרו לימא דנפקו מתמן
ומשום זה אמר הפסוק "כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא", "אל מקום שהנחלים וגו'" עד שחוזרים כדוגמא שיצאו. גם כן "והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה" כדוגמא שנתן אותה	ובגין דא אמר קרא תקונים עב א כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו' עד דאהדרו כגוונא דנפקו אוף הכי תקונים עב א והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה כגוונא דיהיב לה
רש"א	
רע"מ	
שלימה, אם תשוב בתשובה שהיא	שלימותא אם תשוב בתשובתא דאיהו

²⁰⁴³ ר"ל קרובים (יהל אור).

²⁰⁴⁴ מין במינו (יהל אור).

²⁰⁴⁵ תקונים יט א ע"ש (הערת הזהר).

²⁰⁴⁶ דע כי סוד הגלגול הוא בסוד אות ו' שהם ו"ק שנא' בהם (שמות כא ב) שש שנים יעבוד וכמ"ש בר"מ כאן כי הי' גלגל ועם הו' נעשה גלגול. והענין כי אין גלגול אלא לזכרים ולא לנוק' רק מקבלות עונשים בגיהנם אך לפעמים מתגלגלת האשה ג"כ אך אינה בסיבתה אלא בסיבת בעלה כמ"ש (שמות כא ג) ויצאה אשתו עמו כנז' בסבא דמשפטים מהרח"ו זלה"ה. גלגל במילוי גימ' שד"י וכשתמלא ג"ל עולה קנ"ז וב"פ קנ"ז עולה שד"י גם אופן במילוי גימ' שד"י כזה אלף ואו פה נון עולה שד"י ע"ה ובשביל כן נק' גלגל שאומר ד"י וז"ס לאופן קרא גלגל. (זהר הרקיע).

²⁰⁴⁷ דאב הוא במדרגת י', ובן ו'. [מ"כ עה"ג. אב י' גלגל, ובן אמת המים ו', כמ"ש יפוצו מעיינותיך חוצה]. ואם אין לו בן, אין לו תנועה לעלות לשרשו (יהל אור).

²⁰⁴⁸ דאיהו י'. צ"ל ו'. שהוא ארוך, והוא עוה"ב, דסליק לבינה (יהל אור).

²⁰⁴⁹ דימא לקבל. כ"ל דאיהו לקבל דימא (יהל אור).

²⁰⁵⁰ ומני' נפק בינייהו. כ"ל ומינה נפיק בן י"ה ו' כו' (יהל אור).

²⁰⁵¹ תקונים עב א (הערת הזהר).

²⁰⁵² ר"ל כמה נשמות (יהל אור).

<p>בינ"ה ב"ן י"ה עלאה את ה' סליקת באת י' להמשיך עשר זמנין חמש הא איהו י"ם י"ה ב"ן נחל דנפק מן ימא ואתפליג לכמה נחלין כגוונא דאילנא דאתפשט לכמה ענפין</p>	<p>בינ"ה ב"ן י"ה עליון, אות ה' עולה באות י', לחמישים, עשר פעמים חמש, הרי היא י"ם, י"ה ב"ן נחל שיוצא מהים ונחלק לכמה נחלים, כדוגמא אילן שמתפשט לכמה ענפים.</p>
<p>ואי לא חזר נשמתא שלימתא כגוונא דאשתלמת אתמר בה שם הם שבים ללכת איהו וכל נשמתין אחרנין אוף הכי לאו²⁰⁵³ איהו שלים בכן אי לית לי' בת דאיהו עלמא דין למהוי שלים בהאי עלמא דאתברי בה' הה"ד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם (אלא) יהו²⁰⁵⁴ הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ורשיעיא דאתמר בהון ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו גרמו אלה אלהיך ישראל דאתמר עליהו על שלשה פשעי ישראל בתר דקלקלו גרמיהו תלת זמנין ולא זכו ביה²⁰⁵⁵ דאתמר ביה מקום שיפול העץ שם יהו על ארבעה לא אשיבנו דהיינו ה' ואתדנו בגיהנם במשחית אף וחימה</p>	<p>ואם לא חזרה נשמה שלימה כדוגמא שהשתלמה, נאמר בה "שם הם שבים", ללכת היא וכל הנשמות האחרות, גם כך איננו שלם בבן, אם אין לו בת, שהיא העולם הזה, להיות שלם בעולם הזה שנברא בה', זהו שכתוב "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", (אלא) יהו "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר", והרשעים שנאמר בהם "ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו" גרמו "אלה אלהיך ישראל", שנאמר עליהם "על שלשה פושעי ישראל" אחרי שקלקלו עצמם שלוש פעמים, ולא זכו ביה²⁰⁵⁵ שנאמר בו "מקום שיפול העץ שם יהו, על ארבעה לא אשיבנו" דהיינו ה', ונדונו בגיהנם, במשחית אף וחימה.</p>
<p>ולבושין דתלת אתוון אלין אשתמודעין בקשת דאינון חיוור סומק וירוק מאן דייתי בזמנא חדא איהו חיוור בתניינא סומק בתליתאה ירוק ובגין דביעקב אתכלילו אתוון ואשתרש אילנא ואתנטע ואתרבא ואתעביד איבא טבא לא עתה יבוש²⁰⁵⁶ יעקב ולא עתה פניו יחורו²⁰⁵⁷ למהוי מרכבתיה ביצר הרע דאיהו נחש וכל מיני חיה בישא</p>	<p>ולבושים של שלש אותיות הללו נודעים בקשת, שהם לבן אדום וירוק. מי שיבא בזמן אחד הוא לבן, בשני אדום, בשלישי ירוק, ומשום שביעקב נכללו האותיות ונשרש האילן ונטע והתגדל ונעשה פרי טוב, "לא עתה יבוש יעקב", ולא עתה פניו יחורו להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה.</p>
<p>ובג"ד וישר אל מלאך²⁰⁵⁸ ויוכל ובגין דאתקרי אדם אילנא איהו רזא דא לאילנא דאתנטע באתר דלא עביד איבא מה עבד עקר לי' ונטעיה באתר אחרא ובגין דא אוקמוה מ"מ דלא הוי מוחזק למהוי עקר עד דאזיל לארץ ישראל²⁰⁵⁹ ואתנטע תמן באתרא</p>	<p>ומשום זה "וישר אל מלאך ויוכל", ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה. [משל] לאילן שנטע במקום שלא עושה פרי, מה עשה עקר אותו ונטעו במקום אחר, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, שלא היה מוחזק להיות עקר עד שהלך לארץ ישראל ונטע שם באשה.</p>

²⁰⁵³ ר"ל אע"ג דאית ליה בן מ"מ לאו איהו שלים בלא בת (יהל אור).
²⁰⁵⁴ שחג"ת שבהן יק"ו, נק' אלה, כמ"ש בתז"ח {בתחילתו} אלה מועדי ה'. ור"ל זהו אלה תולדות, ומהן ג' גלגולים כמ"ש בת"ז {תיקון ל"ב} (יהל אור).
²⁰⁵⁵ פי' בדור המבול ובדור הפלגה ובדורו של משה, שאלו היו מקריין של אדם כנזכר בליקוטי תורה ריש פרשת שמות (רמ"ז).
²⁰⁵⁶ שיהיה פניו אדומים, שבתחלה מאדים (יהל אור).
²⁰⁵⁷ אח"כ. מסטרא דאברהם ויצחק, בישמעאל ועשו, כמ"ש בזוהר בדף הקודם (יהל אור).
²⁰⁵⁸ יצה"ר (יהל אור).
²⁰⁵⁹ הוא יעקב כנ"ל, והוא מ"ש (יבמות סד). ללמדך שאין ישיבת ח"ל כו' (יהל אור).

<p>אוף הכי²⁰⁶⁰ צדיק דאיהו מטלטל מאתר לאתר מבית לבית כאילו ייתי בגלגולא זמנין סניאין והיינו ועושה²⁰⁶¹ חסד לאלפים לאוהביו עד דיוכה לעלמא (דאתי) שלים אבל לחייביא לא אייתי ליה יתיר מתלת זמנין ואי חזר בתשובתא אתמר בי' גלות²⁰⁶² מכפרת עון ובגין דא אוקמוה מ"מ צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם</p>	<p>גם כן צדיק שהוא מטלטל ממקום למקום מבית לבית, כאלו יבא בגלגול פעמים רבות, והיינו "ועושה חסד לאלפים לאהבי" עד שיזכה לעולם (הבא) שלם. אבל לרשעים לא מביאים יותר משלש פעמים, ואם חזר בתשובה, נאמר בו גלות מכפורת עוון, ומשום זה פרשה בעלי המשנה, צדיקים שוב אינן חוזרים לעפרם.</p>
<p>אלא²⁰⁶³ קא רמיז ועפר אחר יקח²⁰⁶⁴ וטח את הבית ואדם על עפר ישוב וישוב העפר על הארץ כשהיה בגין דהוא מנוגע ולית בי' אלא אשה רעה יצר הרע דאתמר בה אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה ויתרפא²⁰⁶⁵ דאיהי גרמת ויגרש את האדם האדם דא נשמתא א"ת בת זוג²⁰⁶⁶ דאדם כצפור נודדת מן קנה כן איש²⁰⁶⁷ נודד ממקומו²⁰⁶⁸</p>	<p>אלא רומז "ועפר אחר יקח וטח את הבית", "ואדם על עפר ישוב", "וישוב העפר על הארץ כשהיה", משום שהוא מנוגע, ואין בו אלא אשה רעה. יצר הרע שנאמר בה "אשה רעה צרעת לבעלה", מה תקנתו יגרשנה ויתרפא, שהיא גורמת "ויגרש את האדם", האדם זו הנשמה, "את" בת זוג האדם, "כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו".</p>
<p>ובגין דא גם צפור²⁰⁶⁹ מצאה בית היינו יבמה²⁰⁷⁰ ודרור²⁰⁷¹ קן לה היינו גואל אשר</p>	<p>ומשום זה, "גם צפור מצאה בית", היינו יבמה, "ודרור קן לה", היינו</p>

²⁰⁶⁰ הוא ענין בפ"ע (יהל אור).

²⁰⁶¹ קאי אלמעלה (יהל אור).

²⁰⁶² רומז לגלגול (יהל אור).

²⁰⁶³ נמחק ציהל אור.

²⁰⁶⁴ ר"ל גוף אחר (יהל אור).

²⁰⁶⁵ נוסף באור יקר בנוסח הרע"מ: פקודא בטר דא לגרש אשה בגט ואומרים רבנן אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה ויתרפא, במאי בגט דאחמר ביה (דברים כד) וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה, ואוקמוה רבנן ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה, ספר ב"ב שרטוטין די בהון ב"ב שורות כמנין ז"ה והאי איהו קא רמיז ז"ה ספר ז"ה ב"ב שרטוטין, ואינון ו' ו' תרין גירושין חריין תירוכין, ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין דיארין ווין תירוכין וכן ווין של פיטוריו דאשתמודעו ואתרשימו בשאר אתוון, ויכתוב להתנסבא בה' ויכילת לאתנסבא בה אתתא גט מקושר לכהנים איהו אות בין שתי שורות וקושמן וחותרין עליה עד כמה קשרין שאם יתחרט בגט מקושר יכול לחזור לה, ו' ו' אינון תרין שורות קשר דתרווייהו די ביה כל קשרין מתקשרין, ובגין דא חותרין עליו עד כמה קשריו קשרי אצבען ורגלין, כל קשר איהו י'.

נשמר בשמועה זו דהוה סליק אדעתי כי הגט הקוצץ בין איש לאשתו היה חצוני ודבר קיצוץ דהיינו סילוק הייחוד, והעד על זה כי קשר וייחוד איש ואשתו הם קידושין ושבעה ברכות כדפירשנו לעיל, אם כן המפריד בינו ובינה בלי ספק יהיה דבר חצוני שיהיה סילוק הברכות והקדושה, והמפריד בין זכר לנקבה כאומרו ונרגן מפריד אלופ, ולהיות שזה אינו אמת דאם כן קשה איך הוא מצות עשה מן התורה לגרש אשתו בגט שאין ראוי שיהיה מכניס צלם בהיכל חס ושלום, לזה אמר כי אדרבה גירושי האשה הוא העברת הקליפות וביטולם, וזהו שאמר "אשת רעת" שאשה זו היא חצונית ואדרבה היא "צרעת לבעלה" דהיינו סילוק ברכות כענין צרעת דמתרגמינן ביה מכתש סגירו דהיינו שסוגר הברכות שלא יושפעו, והרעה שהיא חצונית אחוזה עמו, ולכן אדרבה היא סילוק הברכות ומכתש סגירו אליה, ואם כן תיקונו הוא שיגרשנה ויתרפא מהצרעת, שבגירושה, יושפעו הברכות, ואם כן הגט ראוי שיהיה קדוש ודבר גדול שיש בכחו לטהר הצרעת כדפירשנו, וזהו שאמר במאי כגט (אור יקר).

²⁰⁶⁶ ר"ל חוה וכן הגוף של הנשמה (יהל אור).

²⁰⁶⁷ נשמתא (יהל אור).

²⁰⁶⁸ גוף הראשון (יהל אור).

²⁰⁶⁹ נשמתא כנ"ל (יהל אור).

²⁰⁷⁰ שהיתה מקודם ביתו זו אשתו (יהל אור).

²⁰⁷¹ ג"כ נשמתא (יהל אור).

<p>שתה²⁰⁷² אפרוחיה בן ובת זכאה איהו מאן דעבד (לון) קינא וגאל את ממכר אחיו דאיהו מכור בעבור דלאו דיליה ובגין דא אמר משה ויתעבר יי' בי למענכם הכא הוא סוד העבור רעיא מהימנא שזיב שתין רבוא כמה זמנין דאתי בגלגולא ובגין דא זכות כלחו תלייא קב"ה ביה</p>	<p>גואל, "אשר שתה אפרחיה", בן ובת אשרי מי שעושה (להם) קן וגאל את ממכר אחיו, שהוא מכור בעבור מה שלא שלו. ומשום זה אמר משה "ויתעבר ה' בי למענכם", כאן הוא סוד העיבור רועה נאמן הציל ששים רבוא כמה פעמים, שבא בגלגול, ומשום זה זכות כולם תלה בו הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>ובגין דא אוקמוה רבנן אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד²⁰⁷³ ואע"ג דאוקמוה רבנן במלין אחרנין שבעים פנים לתורה דהכי ארה דמארי רזין אמרין מרגלית לתלמידיהון ולא אשתמודעון ביה ברמיזא אהדר לון ההוא מלה במלי שחוק כגוונא דההוא דאמר דביצה אחת אפילת שתין כרכין ואתא ביצה²⁰⁷⁴ ונפלת מן עופא דהוה פרה באוירא ומחאת אלין שתין כרכין ומארי דליצנותא אמרו דלא אמר הוא אלא דב"נ כתב ששים כרכין ואתא ביצה דנפקת מן עופא ומחקת שתין כרכין דכתיבה וחס ושלוש ומחקה ששים כרכים של מלין דשחוק ודברים במלים באורייתא</p>	<p>ומשום זה פרשוה חכמים, אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד, ואף על גב שחכמים פרשוה בדברים אחרים, שבעים פנים לתורה. שכן דרך בעלי הסודות אומרים מרגלית לתלמידיהם ולא נודעו בו ברמיזה, חוזר להם אותו דבר בדברי שחוק, כדוגמת אותו שאמר ביצה אחת הפילה ששים כרכים, ובאה ביצה ונפלה מעוף שהיה פורח באויר, והכתה ששים כרכים אלו, ובעלי ליצנות אמרו שלא אמר הוא רק שבן אדם כתב ששים כרכים ובאה ביצה שיצאה מעוף ומחקה ששים כרכים של כתיבה, וחס ושלוש שבעלי התורה אומרים דברי שחוק ודברים בטלים בתורה.</p>
<p>אלא הא אוקמוה אפרוחים אלין מארי משנה או ביצים אלין מארי מקרא וכגוונא דנפל ההוא נפול²⁰⁷⁵ דאיהו בר נפלי נפילת ביצה דאיהו אתרוג שיעורא בכביצה ובגינה אתמר ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת ונפלו עמה ששים המה²⁰⁷⁶ מלכות דאינון כריכין בה כגון כיצד כורכין את שמע ואינון לקבל ששים מסכתות ועלמות אין מספר אלין בתולות אחריה רעותיה דאינון הלכות²⁰⁷⁷ דלית לון הושבן</p>	<p>אלא כך פרשוה, אפרוחים אלו בעלי משנה, או ביצים אלו בעלי מקרא, וכדוגמא שנפל מאותו ניפול שהוא בר נפלי, נפילת ביצה שהוא אתרוג שיעור שכביצה, ובגללה נאמר "ביום ההוא אקים את סוכת דויד הנופלת", ונפלו עמה "ששים המה מלכות", שהם כרוכים בה, כגון כיצד כורכים את שמע, והם כנגד ששים מסכתות ועלמות אין מספר, אלו בתולות אחריה רעותיה שהן הלכות שאין להן חשבון.</p>
<p>ומההוא נפיל איהו בן י"ה איהו בתוך נ' תרעין דבינ"ה דהיינו י"ה חמש זמנין עשר ו'</p>	<p>ומאותו ניפול הוא בן י"ה, הוא בתוך חמשים שערי בינ"ה, דהיינו י"ה, חמש פעמים עשר, ו' הוא ניפול שנפל אחר</p>

²⁰⁷² בן הגואל הנולד אח"כ (יהל אור).

²⁰⁷³ הנה נודע כי יוצאי מצרים היו מעלמא דאתי וילדה הו"ק כ"א כלול מיו"ד הרי ס' רבוא בכרס א' של בינה הנק' יוכבד אם של משה שהוא הז"א שהוא הכולל ו"ק בשיעור הקומה שלימה (זהר הרקיע).

²⁰⁷⁴ הוא שאמרו שהיה כתוב פסוקים בס"ת (דברים ג ד) ששים עיר כל חבל ארגוב ונפלה הביצה ומחקה ב' תיבות ששים עיר (זהר הרקיע).

²⁰⁷⁵ משיח (יהל אור).

²⁰⁷⁶ ששים דכורסייא (יהל אור).

²⁰⁷⁷ הלכות פסוקות (יהל אור).

<p>איהו ניפול דנפל בטר ההיא דאתמר איך נפלת משמים הילל²⁰⁷⁸ בן שחר²⁰⁷⁹ ואקרי ניפול ולא נפל ולא נופל בנין דביה ניפול י"ו ונחית בהון לגבי ה' ה' דאתמר בהון ותלכנה שתיהן הה"ד שלח תשלח חד מבית ראשון ותניינא מבית שני לאקמא לון הה"ד (&)</p>	<p>אותה שנאמר "איך נפלת משמים", הילל בן שחר ונקרא ניפול ולא נפל ולא נופל, משום שבו ניפול י"ו, ויורד בהם לגבי ה' ה', שנאמר בהן "ותלכנה שתיהן", זהו שכתוב "שלח תשלח", אחד מבית ראשון והשני מבית שני, "להקים" זהו שכתוב</p>
<p>רמז/ב</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>י"שמחו ה"שמים ו"תגל ה"ארץ</p>	<p>ישמחו השמים ותגל הארץ.</p>
<p>ת"ח האי שמשא אתגליא ביממא ואתכסיא כליליא ונהיר בשתיין רבוא ככביא אוף הכי רעיא מהימנא בטר דאתכניש מעלמא נהיר בשתיין רבוא נשמתיין דישראל אי דרא כדקא יאות והאי איהו רזא דגלגולא דאמר עליה קהלת דור הולך ודור בא ואוקמוה דלית דור פחות מששים רבוא</p>	<p>בא וראה השמש הזה מתגלה ביום ומתכסה בלילה, ומאיר בששים רבוא כוכבים. גם כך רועה הנאמן כשהתכנס מהעולם, מאיר בששים רבוא נשמות ישראל, אם הדור כראוי, וזה סוד הגלגול שאמר עליו קהלת "דור הולך ודור בא", ופרשוה שאין דור פחות מששים רבוא.</p>
<p>והארץ לעולם עומדת²⁰⁸⁰ דא כ"י ההיא דאתמר בה והארץ הדום רגלי והיה זרעך כעפר הארץ ועוד רזא אחרא אוקמוה רבנן הדור שהולך הוא הדור שבא הלך הנר²⁰⁸¹ בא חנר הלך סומא בא סומא</p>	<p>"והארץ לעולם עומדת", זו כנסת ישראל, אותה שנאמר בה "והארץ הדום רגלי", "והיה זרעך כעפר הארץ". ועוד סוד אחר בארו החכמים, הדור שהולך הוא הדור שבא, הלך חיגר בא חיגר, הלך סומא בא סומא.</p>
<p>ועוד אוקמוה רבנן דעתיד הוה משה לקבלא אורייתא בדרא דטופנא אלא בנין דהוו רשיעייא הה"ד בשג"ם הוא בשר²⁰⁸² בשג"ם זה מש"ה ואמאי קרי ל"י בשג"ם אלא קהלת חסר ב'²⁰⁸³ מן בשג"ם לכסאה מלה אמר אמרתי שגם זה הבל²⁰⁸⁴ ואוקמוה על יתרו²⁰⁸⁵ למה נקרא שמו קיני שנפרד מקין</p>	<p>ועוד פרשוה חכמים, שעתיד היה משה לקבל תורה בדור המבול, אלא משום שהיו רשעים, זהו שכתוב "בשגם הוא בשר", בשגם זה משה, ולמה קרא לו בשגם, אלא קהלת חסר ב' מבשגם לכסות הדבר, אמר "אמרתי שגם זה הבל". ופרשוה על יתרו, למה נקרא שמו "קיני" שנפרד מקין.</p>
<p>קם בוצינא קדישא ואמר על דא כתיב קניתי איש את יהו"ה דחזאת ל"י ברוח</p>	<p>קם נר הקדוש ואמר, על זה כתוב "קניתי איש את יהו"ה" שראתה אותו ברוח הקודש, שעתידים בניו לשבת</p>

²⁰⁷⁸ גי' ס"ה שהיא נפלה מן השמים (יהל אור).

²⁰⁷⁹ נצח שנבנית ממנו (יהל אור).

²⁰⁸⁰ הקדוש, שנה ע"ב בסופו, הקדו"ש נו ע"ג תחתון

²⁰⁸¹ באבר שפגם בנשמתינו יתפגם גופו בגלגול (יהל אור).

²⁰⁸² הכוונה כי משה עולה [בגימ' בשגם (זהר הרקיע)].

²⁰⁸³ דב' רומז על ב' גלגולין (יהל אור).

²⁰⁸⁴ הוא אד"הר (זהר הרקיע). שמשה גלגול הבל, ויתרו גלגול קין (יהל אור).

²⁰⁸⁵ למה נק' שמו קני שנפרד מקין כי יתרו הוא גלגול קין אחי הבל ולפי שהרג את הבל בא עתה לתת לו בתו לאשה ולהשלים ולתקן את אשר עיוות. ונוכל להבין היטב אמרו נפרד מקין ובהבל אמר שגם זה הבל והוא כי הבל מצד הקדושה והטהרה לכן הוא עצמו משה וז"ש זה הבל אך קין אחיו היה מטומאת זוהמת הנחש ומקדושת אד"הר ואותו צד טהרה נפרד ממנו ונתגלגל ביתרו וזה שאמר נפרד מקין ולא אמר זה קין (זהר הרקיע).

<p>הקדש דעתידין בנוי למיתב בלשכת הגזית ואוף הכי ר' (אלעזר בן) פדת²⁰⁸⁶ דהוה דחיקה לי' שעתא דלא הוה ליה אלא קב חרובין²⁰⁸⁷ מע"ש לע"ש כמו לר' חנינא²⁰⁸⁸ אמאי האי בתר דהות בת קול נפקת ואומרת כל העולם כלו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני</p>	<p>בלשכת הגזית. וגם כך, רבי (אלעזר בן) פדת שהיתה דחוקה לו השעה, שלא היה לו אלא קב חרובים מערב שבת לערב שבת, כמו לרבי חנינא, למה זה לאחר שיצאה בת קול ואומרת כל העולם כולו אינו ניזון אלא בשביל חנינא בני.</p>
<p>אלא איהו גרים קודם דחרב²⁰⁸⁹ ק"ב מן י' דאיהו יב"ק אוף הכי לא הו"ל אלא קב חרובין דאת י²⁰⁹⁰ איהו יחוד ומניה אתיא נביעו לאת ב²⁰⁹¹ דאיהו ברכה ואיהי קדש ומניה אתקדש²⁰⁹² ק' דאיהי קדש</p>	<p>אלא הוא גרם קודם שהחריב קב מן י' שהוא יבק, גם כן לא היה לו אלא קב חרובים, שאות י' היא יחוד, וממנה באה נביעה לאות ב' שהיא ברכה, והיא קדש וממנה מתקדש ק שהיא קדש.</p>
<p>ור"א בן פדת גרים למהו חרובין דיליה ק"ב דאינון ק"דושה ב"רכה אוף הכי לא הו"ל אלא קב חרובין אוף הכי איוב בן יבמה הוה ובנין דא אתענש על מה דאירע לו כבר</p>	<p>ורבי אלעזר בן פדת גרם להיות חרובים שלו קב, שהם קדושה ברכה, גם כן לא היה לו אלא קב חרובים, גם כן איוב בן יבמה היה, ומשום זה נענש על מה שכבר ארע לו.</p>
<p>ואינון דלא ידעי רזא דא אמרי בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא והא חזינא לאברהם דחזא במזליה דלא הוה עתיד למהוי ליה ברא וקב"ה אפיק ליה לברא כדכתיב ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו' ואוקמוה דא"ל צא מאצטגנינות שלך והעלהו למעלה מהככים ואמר לו הבט נא השמימה וספור הככים עד הכא מלין דרבנן וצריך לפרשא לון בדרך נסתר</p>	<p>והם שלא ידעו סוד זה אמרו, בני חיים ומזונות לא בזכות תלוי הדבר אלא במזל תלוי הדבר. הרי ראינו את אברהם שראה במזלו שלא היה עתיד להיות לו בן, והקדוש ברוך הוא הוציאו החוצה, כמו שכתוב "ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו'", ופרשוה שאמר לו, צא מאצטגנינות שלך והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו "הבט נא השמימה וספור הכוכבים", עד כאן דברי רבותינו וצריך לפרש אותם בדרך נסתר.</p>
<p>ת"ח כל בריין דעלמא קודם דאתיהיבת אורייתא לישראל הוה תליין במזלא ואפילו בני חיי ומזוני אבל בתר דאתיהיבת אורייתא לישראל אפיק לון מחיובא דככביא ומזליו דא אוליפנא מאברהם בגין דהוה עתידין בנוי לקבלא ה' מאברהם דאיהו</p>	<p>בא וראה כל בריות העולם קודם שנתנה התורה לישראל היו תלויים במזל, ואפילו בני חיים ומזונות, אבל אחר שנתנה תורה לישראל, הוציא אותם מחיוב כוכבים ומזלות, וזה למדנו מאברהם, משום שהיו בניו</p>

²⁰⁸⁶ ג"כ [ענין] בפ"ע (יהל אור).

²⁰⁸⁷ דע"ה ח"ב סח ע"א בתחילה

²⁰⁸⁸ הענין הזה נתבאר אצלי במשנת הקיטע יוצא בקב שלו כו' גם בתקונין תיקון ס"ט דף ק"ו ע"א בההוא עובדא דההוא בר נש מאינון בעלי קבין כו' ושם ביארנו כי ז"א בהיותו משפיע אל המלכים דארץ אדום אשר נחרבו ומתו הוא על ידי שלשה מילויין שבשלשה שבשלשה הו"ת ע"ב ס"ג מ"ה שהם בגמטריא ק"ב ור' חנינא בן דוסא בגלגול שקדם אליו חטא בדבר זה כי המשיך הק"ב הנז' אל המלכים דארץ אדום החברבים הנקראים רשות הרבים כמבואר אצלנו ולכן עתה נענש באכילת ק"ב חרובין מע"ש לע"ש (שער מאמרי רשב"י).

²⁰⁸⁹ עי' שער מאמרי רז"ל יג ע"א (לש"ו).

²⁰⁹⁰ ר"ל כתר שהוא יחיד, שעליו נאמר אין אלקים עמדי (יהל אור).

²⁰⁹¹ חכמה. וז"ש ואיהי קדש (יהל אור).

²⁰⁹² בינה. וכן כ"ז בחג"ת כמ"ש לקמן (יהל אור).

<p>המשה חומשי תורה דאתמר בה אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם.</p>	<p>עתידים לקבל ה' של אברהם שהיא חמשה חמשי תורה, שנאמר בה "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" בה' בראם.</p>
<p>אמר לאברהם בנין האי ה' דאתוסף בשמך השמים תחתך וכל ככביא ומזלי דנהירין בה' ולא עוד אלא דאתמר בה ה"א לכם זרע²⁰⁹³ וזרעתם בה"א²⁰⁹⁴ כי ביצחק יקרא לך זרע</p>	<p>אמר לאברהם בגלל הה' הזו שנוספה לשמך, השמים תחתך וכל הכוכבים והמזלות שמאירים בה', ולא עוד אלא שנאמר בה "ה"א לכם זרע וזרעתם", בה"א, "כי ביצחק יקרא לך זרע".</p>
<p>ובג"ד כל המשתדל באורייתא בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי אי אוליף לה כדי לקיימא פקודהא ואם לאו כאלו לא אשתדל בה ולא בטיל מניה חיובא דככביא ומזלי כ"ש עמי הארץ דאינון אתמתלן לבעירן דאוקמוה ארור שוכב עם כל בהמה דלא אתבטלון מנהון חיובא דככבי' ומזלי</p>	<p>ומשום זה כל העוסק בתורה בטל ממנו חיוב כוכבים ומזלות, אם לומד אותה כדי לקיים מצוותיה, ואם לא כאלו לא עסק בה, ולא בטל ממנו חיוב כוכבים ומזלות. כל שכן עמי הארץ שנמשלו לבהמות, שבארו עליהם "ארור שוכב עם כל בהמה", שלא התבטלו מהם חיוב של כוכבים ומזלות.</p>
<p>(ד"א) אנוש²⁰⁹⁵ כחציר ימיו²⁰⁹⁶ כציץ השדה כן יציץ ואתמר ביה נער הייתי גם זקנתי לבתר ישוב²⁰⁹⁷ לימי עלומי דאילנא דאתקציצו ענפין עתיקין דיליה וצמחו כמלקדמין בשרשוי אהדרו בעלמא כמלקדמין מיתו סבין ואתהדרו להאי עלמא עולימין והיינו רזא דמחדש קב"ה בכל יום תמיד מעשה בראשית דמתין אלף²⁰⁹⁸ בכל יומא ומתחדשין אלף בכל יומא</p>	<p>"אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ", ונאמר בו "נער הייתי גם זקנתי", אחר כך "ישוב לימי עלומי", שאילן שנקצצו ענפים עתיקים שלו וצמחו כמו מקדם בשרשיו, חזרו בעולם כמקדם, מתו זקנים וחזרו לעולם הזה נערים, וזהו סוד שמחדש הקדוש ברוך הוא בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמתים אלף בכל יום ומתחדשים אלף בכל יום.</p>
<p>ויין ישמח לבב אנוש דא יינא²⁰⁹⁹ דאורייתא דהכי סליק יין כחושבן סו"ד²¹⁰⁰ ומה יין צריך למהוי סתים וחתים דלא יתנסך לע"ז אופ הכי צריך למהוי סתים וחתים סוד דאורייתא וכל רזין דילה ולא²¹⁰¹ אשתקיין אלא ליראיו ולא למננא עבדין כמה פקודין ביין ומברכין ב"י לקב"ה ויין</p>	<p>"ויין ישמח לבב אנוש" זה יין התורה, שכן עולה יין כחשבון סו"ד, וכמו שיי"ן צריך להיות סתום וחתום, שלא יתנסך לעבודה זרה, גם כן צריך להיות סתום וחתום סוד התורה, וכל סודותיה ולא משקים אותם רק ליראיו, ולא לחינם עושים כמה מצוות ביין ומברכים בו את הקדוש ברוך</p>

²⁰⁹³ ביאורים ח"ב עה עב בתחילתו, ביאורים ח"ב עח עד עליון
²⁰⁹⁴ הוא ע"פ מ, ש בספד"צ פ"ד ה' ד' הוית בקדמיתא ומדאתעברת ביה בגווה כו' ע"ש (לש,ו).
²⁰⁹⁵ קאי על מ"ש בזוהר בדף שלאחריו וע"ד כתיב אנוש כו' (יהל אור).
²⁰⁹⁶ הוא ג"כ ענין בפ"ע. וקאי עמ"ש בזוהר ר"ז ב' וע"ד כתיב אנוש כו' (יהל אור).
²⁰⁹⁷ בגלגול (יהל אור).
²⁰⁹⁸ וזהו אלף טורין שאוכלת (יהל אור).
²⁰⁹⁹ לא יינא לאורי' דכתיב לכו לחמו זלחמי ושתו זיין מסכתי דהכי סליק יין צחוקצן סוד כו'.
ל"ל
²¹⁰⁰ וז"ש למטה והיינו ב' תוספת ביין. ובלחמי הוא י"ב לחם, י"ב פנים, ג' הוי"ת חושבן לחם. להצהיל פנים משמן, סולת בלולה בשמן. והוא לחם ויין, יין לנסכים, ולחם לקרבן, דהוא אחד בשמן (יהל אור).
²¹⁰¹ ללא (יהל אור).

<p>אית ליה תרי גוונין חיור וסומק דינא ורחמי והיינו ב' תוספת ביין כגוונא דשושנה חיורא וסומקא חוור מסטרא דימינא סומק מסטרא דשמאלא</p>	<p>הוא, וליין יש שני צבעים, לבן ואדום, דין ורחמים, והיינו ב' הנוסף ביין, כדוגמת שושנה לבנה ואדומה, לבן מצד ימין, אדום מצד שמאל.</p>
<p>ומאי לבב אנוש לב הו"ל למימר אלא אית לב מסור²¹⁰² ללב ואינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית ב' מן בראשית ל' מן לעיני כל ישראל איהו ל"ב תניינא דא ל"ב ל"ב (ס"א אינון) שנים ס"ד חסר תמניא לע"ב דאיהו ויכלו אינון שבעה ימי בראשית תמינאה מאי היא הוי ספר בראשית עם²¹⁰³ זה ספר תולדות אדם זה ע"ב בחושבן ביין</p>	<p>ומה זה "לבב אנוש" היה לו לומר "לב", אלא שיש לב מסור ללב, והם ל"ב אלהים של מעשה בראשית, ב' מבראשית, ל' מ"לעיני כל ישראל", זהו ל"ב. שני זה ל"ב ל"ב (הם) שנים ס"ד, חסר שמונה לע"ב, שהוא "ויכלו" הם שבעה ימי בראשית. שמיני מהו, הוי ספר בראשית עם "זה ספר תולדות אדם", זה ע"ב בחשבון ביין.</p>
<p>מאי להצהיל פנים משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר²¹⁰⁴</p>	<p>מה זה "להצהיל פנים משמן" אלו שנים עשר פנים, ארבעה של אריה, ארבעה של שור, ארבעה של נשר,</p>

רס/א 11677	
פרשת ואתחנן	
<p>ואתחנן²¹⁰⁶ אל יי בעת ההיא לאמר אדניי יהו"ה אתה החלותר להראות את עבדך וגו' ר' יוסי פתח ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יי ת"ח כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא²¹⁰⁷ וכמה הוא עלאה על בלא²¹⁰⁸ דכל מאן דאשתדל באורייתא דלא דחיל מעלא²¹⁰⁹ ותתא²¹¹⁰ ולא דחיל מערעורין בישין²¹¹¹ דעלמא בגין דאיהו אחיד באילנא דחי²¹¹² ואכיל מניה בכל יומא²¹¹³ דהא אורייתא אולף ליה לב"נ למיהך בארץ קשומ²¹¹⁴ אולף ליה עיטא היך יתוב²¹¹⁵ קמי מאריה (לבטלה היא גזרה)²¹¹⁶ ואפי' יתגזר עליה מותא כלא יתבטל²¹¹⁷ ויסתלק מניה²¹¹⁸ ולא שריא עלוי²¹¹⁹ (עיטא דב"נ בהאי עלמא)²¹²⁰ וע"ד בעי לאשתדלא באורייתא יממא²¹²¹ וליל²¹²² ולא יתעדי מנה הה"ד והגית בו יומם ולילה ואי אעדי מיניה</p>	<p>"ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר אדניי יהו"ה אתה החלותר להראות את עבדך וגו'", רבי יוסי פתח, "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'". בא וראה, כמה הוא הכח החזק של התורה, וכמה הוא עליון על הכל, שכל מי שעוסק בתורה לא מפחד מעליונים ותחתונים, ולא מפחד ממקרים רעים של העולם, משום שהוא אחוז בעץ החיים ואוכל ממנו בכל יום. שהרי התורה מלמדת את האדם ללכת בדרך אמת, מלמדת אותו עצה איך ישוב לפני רבונו (לבטל אותה הגזרה), ואפילו שתגזר עליו מיתה, הכל יתבטל ויסתלק ממנו ולא ישרה עליו (עצה של אדם בעולם הזה). ועל כן צריך לעסוק בתורה יומם ולילה, ולא יזוז ממנה, זהו שכתוב "והגית בו יומם ולילה", ואם תעזוב וגרש²¹⁰⁵</p>

²¹⁰² א' בחכמה, וב' בחכמה זעירא (יהל אור).

²¹⁰³ עד (יהל אור).

²¹⁰⁴ והא. ל"ל וכן (יהל אור).

²¹⁰⁵

²¹⁰⁶ עי' בפרשת בראשית יא ע"א יש כל זה בקצת שינוי (רמ"ז).

<p>אורייתא או אתפריש מנה כאלו אתפריש מן חיי</p>	<p>ממנו את התורה או נפרד ממנה, כאילו נפרד מן החיים.</p>
<p>ת"ח עיטא דב"נ כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה עול מלכותא²¹²³ דלעילא בלבא שלים ולאקדמי למימסר²¹²⁴ גביה פקדונא דנפשיה²¹²⁵ והא אוקמוה בגין דכל עלמא טעמין טעמא דמותא²¹²⁶ דהא אילנא דמותא שריא בעלמא וכל רוחי דבני נשא נפקין וסלקין ואתטמרן (ס"א ואתמסרן)²¹²⁷ גביה²¹²⁸ ובגן דאינון בפקדונא²¹²⁹ כלהו תייבין לאתרייהו</p>	<p>בא וראה, עצה של האדם, כשהוא עולה בלילה על מטתו צריך לקבל עליו עול מלכות של מעלה בלב שלם, ולהקדים למסור אליו פקדון נפשו, והרי פרשוה, משום שכל העולם טועמים טעם המות, שהרי עץ המות שרוי בעולם, וכל רוחות בני אדם יוצאות ועולות ומתחבאות (ונמסרו) אצלו, ומשום שהן בפקדון כולן שבות למקומותיהן.</p>

²¹⁰⁷ שהיא נוצחת כל הדברים (אור יקר). כפל לשון ירמוז לשתי תורות חילא תקיפא תשבע"פ מצד המלכות שנוטלת הגבורות עלאה על כלא תשב"כ בחי' ת"ת הנוטה כלפי חסדים הנקרא עלאה על כלא (רח"ו). חילא תקיפא - מיסוד אימא (רמ"ז).

²¹⁰⁸ שאין בשאר עסק המצות כח לעשות כמוה (אור יקר). עילאה - מיסוד אבא (רמ"ז).

²¹⁰⁹ ממקטרגים העליונים (רח"ו).

²¹¹⁰ האומות (רח"ו). כחות המקטרגים ברוחניות וכחות הגשמיים ערעורין בישין ולפעמים לא יגור על האדם הרע ויבא לו דרך מקרה אם יזדמן במקום הסכנה ואלו הם פגעים רעים שיבואו לאדם בפגע ובמקרה (אור יקר).

²¹¹¹ ממקרים (רח"ו).

²¹¹² בעל תורה ת"ת הנקרא עץ החיים (רח"ו).

היינו תפארת שהתורה ממנו (אור יקר).

²¹¹³ כי הוא מחדש לו מוחין הנקרא חיי המלך [עי' זהר יתרו צא ע"ב] (רח"ו). שנשמתו בכל יום נהנה משפעו וכל מזונו יושפע משם (אור יקר).

²¹¹⁴ הוצרך לומר זה מפני שאם יעסוק האדם בתורה ולא יקיים מה שכתוב בה נח לו שלא נברא לזה אמר שאין חשש שמתוך שלא לשמה בא לשמה וזהו שאמר דהא וכו' (אור יקר). ואפשר ג"כ שהוצרך לזה לומר שאף אם יעסוק האדם במצות לא ישוה עם העסוק בתורה משום דהא אורייתא וכו' משא"כ באחר שאין בור ירא חטא (אור יקר). כי תורה ת"ת נקרא אמת (רח"ו).

²¹¹⁵ דרך ומבוא לפרוש מן האיסור ולהתפלל להקב"ה כענין חזקיהו דעלה קאי שנשא אשה והתפלל על הגזירה (אור יקר).

²¹¹⁶ לפ"מ גורם את המוסגר.

²¹¹⁷ לתרץ כפל לשון שיש ג' מינים שהתורה מגינה שיש שמבטלת גזירתו עכשיו אבל טרוניא אית ליה וממרק ע"י יסורין וכנגד זה אמר דאילו אתגזר עליה מותא כלא אתבטל עוד בחי' ב' שמסתלקת גזרתו מכל וכל ולעומת זה אמר ויסתלק מניה אך כ"ז שלא פייס למקטרג יש פחד ממנו עד שיתנו לו תמורה לכן אמר ולא שרייא עליה (רח"ו). הגזרה למעלה (אור יקר).

²¹¹⁸ אפילו שהתחיל הגזירה כגון חזקיה שחלה למות ונתרפא (אור יקר).

²¹¹⁹ אפילו מכאן ואילך כענין הנני יוסיף על ימך שנבטח מהרעה ט"ו שנה (אור יקר).

²¹²⁰ לפ"מ גורם את המוסגר.

²¹²¹ ת"ת (רח"ו).

²¹²² מלכות (רח"ו).

²¹²³ ע"י ק"ש שעל המטה (רח"ו).

²¹²⁴ דרך אמת, ודפ"מ למיסר

²¹²⁵ בפסוק בידך אפקיד רוחי (רח"ו).

²¹²⁶ כי בלילה אז יניקת הקלי' מהשכינה עה"ד טו"ר (רח"ו).

²¹²⁷ ולאתטמרן נמחק דפ"מ וגורם את המוסגר.

²¹²⁸ בסוד חדשים לבקרים רבה (רח"ו).

²¹²⁹ ולא בנפילת אפים שהוא נפשי אשא, ולכן לא יש נפילת אפים בלילה (רמ"ז).

<p>ת"ח כד אתער רוח צפון²¹³⁰ בפלגות ליליא וכרוזא²¹³¹ נפיק וקב"ה אתי לגנתא דעדן²¹³² לאשתעשעא ברוחיהון דצדיקייא כדין מתכווני (נ"א מתערי) ²¹³³ כל בני מטרוניתא²¹³⁴ וכל בני היכלא²¹³⁵ לשבחה ליה למלכא קדישא²¹³⁶ וכדין כל אינון פקדונין דרוחין דאתמסרן בידה כלהו אתיב למאריהון²¹³⁷ ורובא דבני עלמא מתערין בההיא שעתא והא פקדוניה דכלהו אתיב לגבייהו²¹³⁸</p>	<p>בא וראה, כשמתעוררת רוח צפון בחצות הלילה וכרוז יוצא, והקדוש ברוך הוא בא לגן עדן להשתעשע ברוחות הצדיקים, אז מתכוונים (מתעוררים) כל בני המלכה וכל בני ההיכל לשבח את המלך הקדוש, ואז כל אותם פקדונות של הרוחות שנמסרו בידה, משיב את כולם לבעליהם, ורב בני העולם מתעוררים באותה שעה, והרי פקדון של כולם משיב אליהם.</p>
<p>אינון דבני היכלא עלאה קיימי בקיומייהו מתערי משתדלי בתושבחתא²¹³⁹ דאורייתא²¹⁴⁰ ומשתתפי בכנסת ישראל²¹⁴¹ עד דנהיר יממא כד אתי צפרא היא וכל בני היכלא²¹⁴² (דמלכא)²¹⁴³ כלהו אתיין לגבי מלכא קדישא ואינון אקרון בנין דמלכא</p>	<p>אותם שבני ההיכל העליון עומדים בעמדם מתעוררים עוסקים בתשבחות התורה ומשתתפים בכנסת ישראל עד שמאיר היום, כשמגיע הבוקר היא וכל בני ההיכל (המלך) כולם באים למלך הקדוש, והם נקראים בני המלך והמלכה והרי</p>

²¹³⁰ פי' ה"ג דאימא שבחצות (רח"ו). ת"ח כד אתער רוח צפון, ה"ס הגבורות כנזכר בזוהר הרקיע פרשת ויקרא, שה"ס רוחא דשדי בגוה, ובהתעוררותם אז נעשה הזווג דאר"א, שבבחינת כללות האצילות ה"ס חו"ב, ולכן זווגם בסוד קול ודיבור. ולכן כרוזא נפיק, הוא אורם המתפשט, ונקרא כרוז, ועל כן כרוז"ז גי' ע"ב קס"א כידוע. ואז אתער קב"ה, הוא זעיר שבאים לו מוחין דיליה, כי עד חצות הוא בבחינת שינה. ונלע"ד שגם אז מתעורר סוד ישראל שבקדש הקדשים דבריאה, שהוא הנקרא חיזו דאילנא דחיי כנזכר באדם ישר בדרוש הקליפות, ושם הוא גן עדן העליון. ובני מטרוניתא, הם הצדיקים, וקראה מטרוניתא בסוד כתר שלה שהוא היורד לבריאה עד עלות השחר. ואז בכח תורתם הוא עולה, וט' ספירות אחרונות שלה יורדות אז, והן העולות בכח התפילה (רמ"ז).

²¹³¹ גבריאל שכו"י המקבל מגבורות הבינה (רח"ו).
²¹³² היינו זווג יעקב ולאח שיסוד לאה נק' ג"ע (רח"ו).

²¹³³ נמחק בלפ"מ.

²¹³⁴ מי שיש להם נפש דאצילות בני השכינה (רח"ו).

²¹³⁵ מי שיש לו נשמה דבריאה מההיכלות אלו אינם אובדים מלקום בחצות (רח"ו). הם המלאכים עליונים הנקראים עומדים כמו שיתבאר בסמוך (רמ"ז).

²¹³⁶ הוא זעיר בהיות לו המוחין הנקראים קדש. ולכן קורא תחילה מלכא סתם כמ"ש אתער מלכא, שעדיין לא היו בו מוחין. ואז בהתפשט אותם האורות אחר שנעשה הזווג כנזכר, אז כל אינון פקדונין וכו', מפני שסוד השינה אל בני האדם הוא להתעלות ולהיות מ"ן לעורר הזווג. ומפני זה אחר שנשלם הזווג חוזרות למטה, שכבר עשו את שלהן והיה להן חלק האור באותו זווג שסודו מגבורות כנזכר בזוהר הרקיע הנזכר. ואז בדרתן יש להן להתעורר להכין תיקון לזווג היום בכח התורה. וזה סוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים, שלא אמר חדשים בבקרים, כי אין החידוש בעת הבקר רק מחצות ואילך לצורך זווג הבקרים (רמ"ז).

²¹³⁷ ר"ל לבעליהון לגופות (רח"ו).

²¹³⁸ רמז למ"ש בפרשת ויקהל דף רטו ע"ב, שאין הנשמה מתיישבת במקומה עד אחר התפילה, ועל כן דייק לגביהו, ר"ל [למ"ש] אצלם, אבל לא בתוכם במקומם. עד דנהיר יממא וכו', דוק בכנסת ישראל, כי כשמאיר היום אז מתחיל תיקון ט' ספירות שלה, כי בחינת המטרוניתא כבר נתקנה, ר"ל עלתה, וה"ס תפלה של יד (רמ"ז).

²¹³⁹ בסדר התיקון (רח"ו).

²¹⁴⁰ אח"כ בעסק התורה (רח"ו).

²¹⁴¹ היינו רחל העומדת חוץ להיכל לתת לה לנח"ר (רח"ו).

²¹⁴² שאז היא העולה מבריאה לאצילות והם עמה (רח"ו).

²¹⁴³ לפ"מ גורם את המוסגר.

<p>ומטרוניתא והא אוקמוה כד אתי צפרא בעי לנקאה גרמיה²¹⁴⁴ בכלא²¹⁴⁵ ולמיזן זייניה²¹⁴⁶ לאשתדלא עם מלכא קדישא דהא בליליא אשתדל במטרוניתא²¹⁴⁷ השתא אתיא עם מטרוניתא²¹⁴⁸ לזווגא לה עם מלכא²¹⁴⁹</p>	<p>פרשוה. כשמגיע הבוקר, צריך לנקות עצמו בכל, ולחגור כלי מלחמתו לעסוק עם המלך הקדוש, שהרי בלילה עסק במלכה, כעת בא עם המלכה לזווג אותה עם המלך.</p>
<p>אתי לבי כנישתא²¹⁵⁰ מדכי גרמיה בקרבינין²¹⁵¹ משבח בתושבתיהו דדוד²¹⁵² מלכא אחיד תפילין ברישיה²¹⁵³ (ס"א בידיה וברישיה)²¹⁵⁴ וציצית בגדפיה²¹⁵⁵ אומר תהלה</p>	<p>בא לבית הכנסת, מטהר עצמו בקרבתו, משבח בתשבחותם של דוד המלך, אוחז תפילין בראשו (בידו ובראשו) וציצית בכנפיו, אומר</p>

²¹⁴⁴ היינו עשיה בעבודה (רח"ו).
²¹⁴⁵ לנקאה גרמיה בכלא, היינו בנטילת ידים ובהפנאת הגוף, והוא ניקוי פנימי וחיצון, והכל כנגד
העשיה דתמן מקננא מלכות, ושם גדול כח החיצונים ולכן צריך נקיון (רמ"ז).
²¹⁴⁶ טלית ותפילין (רח"ו). הוא ציצית ותפילין, שהכל תיקון אל שלשה עולמות אב"י, שהם בחינת
זכרים לגבי עשיה. ואומרו עם מלכא קדישא, ירמוז למ"ש בסוד הנחת התפילין קודם התפילה,
שהוא להמשיך אל זעיר הרשימו שהיה על ראשו בסוד (שיה"ש ח ו) שימני כחותם, כנזכר בשער
התפילין, ובבחינת אותו הרשימו שחוזר בו מן המוחין קוראו מלכא קדישא. דהא בליליא אשתדל
וכו', ירצה שכל תיקון חצות הוא לתקן כתר [נוק'] רחל, עד שבעלות השחר עולה ונקבעת בזרוע
שמאל ידיה בסוד תפילה של יד, שאז יוצא הרשימו שבתוך לבו ונעשה מוחין לנקודת כתר זו, ואז
הוא מושך הרשימו שעל ראשו [לתוך ראשו] ולכן נקרא מלכא קדישא כאמור. השתא אתיא וכו',
פי' שכשהוא אז צריך לעשות תיקון אחר, שהוא הגדיל את זעיר ולהוריד לו מוחין חדשים, ואז יש
זווג גמור למטרוניתא, שהוא מעולה מאד מאותו האור שהיה לה בתחילה בהיותה בזרוע זעיר.
ודוק שבכאן אמר עם מלכא, ולא הוסיף תואר קדישא, לפי שהמוחין שיש לו מיד בבקר שהם מן
הרשימו, לא נחשבו לערך מה שעתידים להתחדש לו, וכנגד זה נקרא עתה מלכא סתם. עם
מטרוניתא וכו', הכתר שלה שעלתה בשחר, לזרוע זעיר בעמידה, שעולות כל ה'ט' ספירות אל
האצילות, אז מתחבר אליהן הכתר שלהן להתקן בבחינת פרצוף שלם ואז הוא הזווג (רמ"ז).

²¹⁴⁷ להעלות רחל לאצילות (רח"ו).

²¹⁴⁸ רחל (רח"ו).

²¹⁴⁹ יעקב (רח"ו).

²¹⁵⁰ ירצה שאז באותו הזמן יצדק לקרוא לרחל בשם בית הכנסת, מפני שבתפילה מתעלים
ספירותיה האחרונות שירדו בשחר, ובמקום היותה נקודה נבנית ונעשית פרצוף שלם מ' ספירות,
ולכן נקראת כנס"ת, שמכנסת את כל שלה אליה, והוא גי' פ' פעמים ב"ן ועם י' כוללים וכמ"ש הרב
זלה"ה לא). ונלע"ד שגם כן י' פעמים שם י"ד ה"ה וא"ו ה"ה עולים כנס"ת, שאז מכנסת שפע
מבעלה שסודו מילוי אלפין, והיינו הא' שתוך הוא"ו. ונכון הוא מאד, כי כן יסוד זעיר מגיע עד ת"ת
שלה שהוא הו' לב), והוא על דרך שיש לו א' בוא"ו שלו, שה"ס יסוד אמא המגיע עד שם. מדכי
גרמיה וכו', כבר ידעת לד) שאנו מתקנים העולמות ממטה למעלה תחילה במעשה ואחר כך
בדיבור. וכשאנו אומרים הקרבנות אנו בעשיה ששם גבורות וקליפות [קשות], וזה סוד צו את בני
ישראל, וכדאמרו רז"ל אין צו אלא עבודה זרה, כי שם שם א"ל אדנ"י שעולה צ"ו, וצריך לכוין בו
לשורף חומריות הקלי' שסודם הבהמה הנשרפת במזבח, ובזה מדכי גרמיה מן הקליפות (רמ"ז).

²¹⁵¹ תיקון עשיה במילולא (רח"ו). הן פסוקים והן המשניות, עי' ח"א רסו ע"ב.

²¹⁵² יצירה במילולא (רח"ו). זהו בסוד היצירה כמבואר אצלנו, כי מן ברוך שאמר עד יוצר אנו
ביצירה (רמ"ז).

²¹⁵³ תיקון בריאה ואצילות (רח"ו). אמר כן מפני שלכתחילה צריך להקדים הנחת התפילין וציצית
קודם ברוך שאמר שלא להפסיק בין ישתבח ליוצר. והזכיר התפילין של ראש מפני שהם המגולים.
וציצית, ועליהם נאמר (דברים כח, י) וראו כל עמי הארץ וגו'. ועוד נוכל לומר כי הציצית הוא
לתיקון הנוק' אור מקיף שלה שהוא סודה. (דף ר"ס ע"ב) דצלותא קיימא, ס"א סיימא, נראה
שחילוק שתי הגרסאות יובן במ"ש הרב, שלא די שבשעה שמתפללים ממשיכים השפע, אלא אפילו
אחר שהתפללו המוחין מתקיימים בזעיר עד שלש שעות, וזהו רמז שתי הנוסחאות, כי סיימא, פי'
אחר סימא שכבר נגמרה בתיקונה, וקיימא, ירמוז כל זמן קיומה. כל אינון מלין וכו', האריך כל כך
ולא רצה לומר סלקא לעילא ובקעה, ללמד שני עניינים, האחד שצריך לומר כל תפילתו בלי דילוג,
והשני שצריך לחתוך המלות ולא לבלען, והוא בסוד קול ודיבור שה"ס הזווג הפנימי (רמ"ז).

²¹⁵⁴ נמחק כלפ"מ.

²¹⁵⁵ תיקון יצירה בעובדא (רח"ו).

<p>לדוד והא אוקמוה צלי צלותא²¹⁵⁶ קמי מאריה בצלותא בעי למיקם²¹⁵⁷ כגוונא (ס"א בזוונא)²¹⁵⁸ דמלאכי עלאי לאתחברא בהדייהו דאינון אקרין העומדים כד"א ונתתי לך מהלכים בין העומדים ולכוונא רעותיה קמי מאריה ויתבע בעותיה</p>	<p>"תהלה לדוד", והרי פרשוה, מתפלל תפלה לפני רבונו, בתפלה צריך לעמוד כדוגמת (בזווג) מלאכים העליונים, להתחבר עמם, שהם נקראים העומדים, כמו שנאמר "ונתתי לך מהלכים בין העומדים", ולכוון רצונו לפני רבונו ויתבע בקשתו.</p>
<p>ת"ח בשעתא דב"נ קאים בפלגות ליליא מערסיה לאשתדלא באורייתא כרוזא קארי עליה ואמר הנה ברכו את יי' כל עבדי יי' העומדים בבית יי' בלילות השתא כד איהו קאים בצלותא קמי מאריה ההוא כרוזא קארי עליה ואמר ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה בתר דמסיים צלותא ברעו (ס"א וקאים בעיטא)²¹⁵⁹ קמי מאריה הא אוקמוה דבעי למימסר²¹⁶⁰ נפשיה ברעותא דלבא²¹⁶¹ לההוא אתר דאצטריך וכמה עיטין אית ליה לבר נש בכלא</p>	<p>בא וראה, בשעה שאדם קם בחצות הלילה ממטתו לעסוק בתורה, הכרוז קורא עליו ואומר "הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות", עכשיו כשהוא עומד בתפלה לפני רבונו, אותו כרוז קורא עליו ואומר, "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה". אחר שמסיים תפלה ברצון (ועומד בעצה) לפני רבונו, הרי פרשוה שצריך למסור נפשו ברצון הלב לאותו מקום שצריך, וכמה עצות יש לאדם בכל,</p>
<p>רס/ב10270</p>	
<p>ובשעתא דצלותא קיימא²¹⁶² (ס"א סיימא) כל אינון מלין דאפיק בר נש מפומיה בההיא צלותא כלהו סלקין לעילא ובקעין אורין ורקיעין עד דמטו לההוא אתר²¹⁶³ דמטו ומתעטרו ברישא דמלכא ועביד מנייהו עטרה והא אוקמוה חברייא צלתא דבעי ב"נ לקב"ה לכוונא דיהא צלותא תחנונים מנלן ממשא דכתיב ואתחנן אל יי' דא איהו צלותא מעליא</p>	<p>ובשעה שהתפלה קיימת (הסתיימה), כל אותם דיבורים שמוציא אדם מפיו באותה תפלה, כולם עולים למעלה ובוקעים אורים ורקיעים, עד שמגיעים לאותו מקום שמגיעים ומתעטרים בראש המלך ועושים מהם עטרה. והרי פרשוה החברים, תפלה שאדם מבקש מהקדוש ברוך הוא, [צריך] לכוון שתהיה תפלת תחנונים. מנין לנו? ממשא שכתוב "ואתחנן אל ה'", זוהי תפלה מעולה.</p>
<p>ת"ח מאן דקאים בצלותא בעי לכוונא רגלוי ואוקמוה ובעי לחפיא רישיה²¹⁶⁴ כמאן דקאים קמי מלכא ובעי למכסייה (נ"א לאסתמא) עינוי בנין דלא יסתכל בשכינתא ובספרא דרב המנונא סבא אמר מאן דפקח עינוי</p>	<p>בא וראה, מי שעומד בתפלה צריך לכוון רגליו, ופרשוה וצריך לכסות ראשו כמי שעומד לפני המלך, וצריך לכסות (לסתום) עינו כדי שלא יסתכל בשכינה. ובספרו של רב המנונא סבא אמר, מי שפוקח עינוי</p>

²¹⁵⁶ תיקון בריאה במילולא (רח"ו).

²¹⁵⁷ תיקון אצילות במילולא (רח"ו).

²¹⁵⁸ דרך אמת גורס את המוסגר, ודפ"מ גורס כגוונא.

²¹⁵⁹

²¹⁶⁰ ד"א ודפ"מ גורס למוסר.

²¹⁶¹ מ"נ לרחל (רח"ו).

²¹⁶² נפה"ח ב ע" & לא גורס המוסגר

²¹⁶³ סנד"ל הקושר כתרים לרבו (רח"ו).

²¹⁶⁴ לכסות ראשו ועינוי בטלית מלבד שסוגר עינוי (רח"ו).

<p>בשעתא דצלותא או דלא מאיך עיניו בארעא אקדים עליה מלאך המות²¹⁶⁵ וכד תיפוק נפשיה לא יסתכל בנהירו דשכינתא²¹⁶⁶ ולא ימות בנשיקה</p> <p>מאן דמזלזל בשכינתא מתזלזל הוא בההוא שעתא דאצטריך ביה הה"ד כי מכבדי אכבד ובזוי יקלו האי מאן דאסתכל בשכינתא בשעתא דאיהו מצלי והיך יכיל לאסתכלא בשכינתא אלא לינדע דודאי שכינתא קיימא קמיה הה"ד ויסב חזקיה פניו אל הקיר²¹⁶⁷ דתמן שארי שכינתא בג"כ לא בעיא למהוי חוצין בינו ובין הקיר ואוקמוה</p> <p>מאן דקאים בצלותא בעי לסדרא שבחא דמאריה בקדמיתא ולבתר יתבע בעותיה דהא משה הכי אמר בקדמיתא אתה החלות וגו' ולסוף אעברה וגו' ר' יהודה אמר מאי שנא הכא דכתיב אדניי בקדמיתא²¹⁶⁸ באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד ולבסוף יהו"ה וקרין אלהים אלא סדורא הכי הוא מתתא לעילא ולאכללא מדת יום בלילה ומדת לילה ביום ולזווגא כלא כהרא כדקא יאות</p>	<p>בשעת התפלה או שלא מנמיק את עיניו לארץ, מקדים עליו מלאך המות, וכשתצא נפשו לא יסתכל באור השכינה, ולא ימות בנשיקה.</p> <p>מי שמזלזל בשכינה, הוא מתזלזל באותה שעה שהוא צריך אותה, זהו שכתוב "כי מכבדי אכבד ובזוי יקלו".</p> <p>מי שמסתכל בשכינה בשעה שהוא מתפלל, ואיך יכול להסתכל בשכינה, אלא לדעת שודאי השכינה עומדת לפניו, זהו שכתוב "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר", ששם שורה השכינה, לכן לא צריך להיות חוצץ בינו ובין הקיר, ופרשוה.</p> <p>מי שעומד בתפלה, צריך לסדר שבח רבונו בתחלה, ואחר כך יבקש בקשתו, שהרי משה כך אמר, בתחלה אתה "החלות וגו'", ולבסוף "אעברה וגו'". רבי יהודה אמר מה שונה כאן שכתוב אדניי בהתחלה באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, ולבסוף יהו"ה וקוראים אלהים, אלא הסדור כך הוא, מלמטה למעלה, ולהכליל מדת יום בלילה, ומדת לילה ביום, ולזווג הכל כאחד כראוי.</p>
<p>אתה החלות להראות את עבדך מאי שירותא הכא אלא ודאי משה שירותא הוה בעלמא ולמהוי שלים בכלא²¹⁶⁹ ואי תימא יעקב שלים²¹⁷⁰ הוה ואילנא אשתלים²¹⁷¹ לתתא כגוונא דלעילא הכי הוא ודאי אבל מה דהוה למשה²¹⁷² לא הוה לב"נ אהרא דהא אתעטר בשלימו יתיר בכמה אלף ורבבן מישראל באורייתא²¹⁷³ במשכנא בכהנין²¹⁷⁴</p>	<p>"אתה החלות להראות את עבדך" מה ה"ראשיתוהתחלה" כאן אלא ודאי משה ראשית היה בעולם להיות שלם בכל. ואם תאמר יעקב היה שלם, והאילן נשלם למטה כדוגמא למעלה. כך זה בודאי, אבל מה שהיה למשה לא היה לאדם אחר, שהרי התעטר בשלמות יתרה בכמה אלפים ורבבות מישראל, בתורה במשכן בכהנים</p>

²¹⁶⁵ כשם שהוא פותח עיניו בלי צורך כן יבואהו מ"ה מלא עינים ואע"פ שהוא מלא עינים נק' כסיל בחשך הולך (רח"ו).

²¹⁶⁶ כי זלזל בה עכשיו לראות בה שעומדת כנגדו והבל הציץ ונפגע וארז"ל בזכות כי ירא מהביט ותמונת ה' יביט (רח"ו).

²¹⁶⁷ כי שכינה נק' עליית קיר קטנה נמצא שהמתפלל פניו נגד השכינה וכמ"ש שפכי כמים לבך נכח פני ה' (רח"ו).

²¹⁶⁸ קאי אמלכות ואח"כ הו"ה בנקוד אלהים המלכות הנק' אלהים מתייחדת עם הת"ת ואע"פ ששם זה ניקודו בבינה הוא בת"ת בהתייחדו עם המלכות ובינה (רח"ו).

²¹⁶⁹ כי כל מכריע שלם משתי קצוות (רח"ו).

²¹⁷⁰ שג"כ הוא בת"ת (רח"ו).

²¹⁷¹ ר"ל שיעקב שלם בסוד אילן שלם ב"ב גבולי אלכסון (רח"ו).

²¹⁷² שינוייה הוא (רח"ו).

שנתפשטו הקצוות בששים רבוא בהדיי' (רח"ו).

כ'

²¹⁷³ שהיה זווג שלם בימין (רח"ו).

²¹⁷⁴ חסד (רח"ו).

<p>בלוי²¹⁷⁵ בתריסר שבטין²¹⁷⁶ רברבין ממנן עלייהו בשבעין סנדרין הוא אשתלים²¹⁷⁷ בגופא שלים²¹⁷⁸ אהרן לימינא נחשון לשמאלא הוא בינייהו</p> <p>בגין כך את גדלך מימינא דא אהרן ואת ידך החזקה משמאלא דא נחשון והא אתמר בג"כ משה שירותא בעלמא הוה ואי תימא מאן הוה סיומא (דהא משה שירותא הוה) סיומא מלכא משיחא הוא דהא כדן ישתכח שלימו בעלמא מה דלא הוה כן לדרי דרין בההוא זמנא ישתכח שלימו לעילא ותתא ויהון עלמין כלהו בזווגא חד כדן כתיב ביום ההוא יהיה יי' אחד ושמו אחד</p>	<p>בלוים בשנים עשר שבטים גדולים ממונים עליהם, בשבעים סנהדרין, הוא נשלם בגוף שלם, אהרן לימין, נחשון לשמאל, והוא ביניהם.</p> <p>לכן "את גדלך" מימין זה אהרן, "ואת ידך החזקה" משמאל זה נחשון, והרי נתבאר. לכן משה היה ראשית בעולם. ואם תאמר מי היה הסיום (שהרי משה היה הראשית), הסיום הוא מלך המשיח, שהרי אז תמצא שלמות בעולם, מה שלא היה כן לדורי דורות. באותו זמן תמצא שלמות למעלה ולמטה, ויהיו העולמות כולם בזווג אחד, ואז כתוב "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד".</p>
<p>ויאמר יי' אלי רב לך אל תוסף וגו' אמר ר' חייא א"ל קב"ה למשה רב לך דאזדווגת בשכינתא²¹⁷⁹ מכאן ולהלאה אל תוסף²¹⁸⁰ רבי יצחק אמר²¹⁸¹ רב לך בנהירו דשמשא דהוה גבך אל תוסף דהא זמנא דסיהרא מטא וסיהרא לא יכיל לאנהרא עד דיתכניש שמשא אבל וצו את יהושע וחזקוה ואמצוה אנת דהוא שמשא²¹⁸² בעי לאנהרא לסיהרא והא אתמר</p>	<p>"ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף וגו'", אמר רבי חייא, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, משה רב לך שהזדווגת בשכינה, מכאן ואילך אל תוסף. רבי יצחק אמר, רב לך באור השמש שהיה לך, אל תוסף, שהרי זמן הלבנה הגיע, ולבנה לא יכולה להאיר עד שיתכנס השמש, אבל "וצו את יהושע וחזקוה ואמצוה", אתה שהוא השמש צריך להאיר ללבנה והרי נתבאר.</p>
<p>ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו' ר' יוסי אמר²¹⁸³ אשרי העם שככה לו וגו' זכאה עמא</p>	<p>"ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'", רבי יוסי אמר "אשרי העם שככה לו</p>

²¹⁷⁵ גבורה (רח"ו).

²¹⁷⁶ ת"ת (רח"ו).

²¹⁷⁷ ת"ת (רח"ו).

²¹⁷⁸ מלכות (רח"ו).

²¹⁷⁹ פרצוף לאה שיש בה מ"ט שערים (רח"ו).

²¹⁸⁰ אם לא תמות א"א שתעלה לשטר החמשים שהוא נתיב לא ידעו עיט (רח"ו).

²¹⁸¹ בא לחלוק על ר"ח שאין פי' רב לך אל תוסף גדולה מזו כי למה יאמר למרע"ה כך אלא ה, ק

ליה כיון שאת הבמדרגת השמש אל מתפלל כיון דזמנא דסיהרא מטא (רח"ו).

²¹⁸² פי' ויקשה למרע"ה לא דע לי שאיני נכנס אלא שאמנה צרתי בידי לזה אמר שא"א להכחיש

הדוגמא כי א"א אל הירח להאיר אל מהשמש (רח"ו).

²¹⁸³ יש להבין מה נשתנה בכאן מכל ספר הזוהר שדרכו הוא כשמתחיל בפסוק ממקום אחר לומר

רבי פלוני פתח שאותו פסוק הוא הצעה למה שרוצה לדרוש באותו ענין, אבל כאן לא נאמר אלא

רבי יוסי אמר. ונלע"ד שיובן עם מה שציין הרב זלה"ה בכאן בראשית נ"א, שבהרבה מקומות פותח

הוא ע"ה פתח רחב לביאור כמה עניינים ובכאן הוא אחד מהם, שהרי פסוק ואתם הדבקים הובא

בזוהר בכמה מקומות ומכולם לא ציין כי אם אותו דבראשית, שבמה שאמר שם מבוואר בעצמו

פסוק אשרי העם.

ותמצית הענין הוא שהשכינה נקראת קטז) (ד, כד) אש אוכלה, מפני שאוכלת וקודחת בדיניה כל

הסיגים, ואפילו הכי ישראל שאדוקים בה חיים וקיימים, והיא נקראת (שם) ה' אלקיך, ולא אלקינו

קיז), מפני שמה מושרש למעלה ממנה דהיינו באר"א שבתוך זעיר, וכשהוא נכלל עם ישראל

אומר ה' אלקינו, אבל כשמדבר עם ישראל לבדם אומר ה' אלקיך או אלקיכם. ואמר שם קיח)

שהטעם הוא מפני שכשהשכינה בלי חיבור בבעלה היא נקראת ד', לשון דלות, אבל כשמקבלת

מדכורא היא ה', שהו' שבתוך הד' הוא אור זעיר שאז היא מוכנת לקבל. וה"ס קיט) (כב, כג) נער

<p>דקב"ה בחר בהו מכל עמין עכו"ם וסליק לון לעדביה²¹⁸⁴ ובריך לון בברכתא דיליה²¹⁸⁵ בברכתא דשמיה חדא הוא דכתיב כי הם זרע ברך יי' ברך יי' ממש תא חזי כל שאר עמין²¹⁸⁶ דעלמא יהב לון קב"ה לרברבי ממנן דשלטין עליהו וישראל אחיד לון²¹⁸⁷ קודשא בריך הוא לעדביה לחולקיה לאתאחדא ביה ממש ויהיב לון אורייתא קדישא בגין לאתאחדא בשמיה</p>	<p>וגו", אשרי העם שהקדוש ברוך הוא בחר בהם מכל עמים עובדי כוכבים ומזלות, והעלה אותם לגורלו, וברכם בברכתו, בברכת שמו, זהו שכתוב כי הם זרע ברך ה' ברך ה' ממש. בא וראה, את כל שאר עמי העולם נתן הקדוש ברוך הוא לממונים גדולים ששולטים עליהם, ואת ישראל אחז הקדוש ברוך הוא לגורלו ולחלקו להאחז בו ממש, ונתן להם תורה קדושה כדי להאחז בשמו,</p>
<p>רסא/א15320</p>	
<p>וע"ד ואתם הדברים ביי' ולא בממנא אחרא כשאר עמין והא אוקמוה בכמה אתר</p>	<p>ועל זה "ואתם הדבקים בה", ולא בממונה אחר, כשאר העמים, והרי</p>

ונערה. והענין שבתחילה היא בבחינת דינים חזקים, וה' פעמים די"ן הוא בגי' ש"ך ונע"ר. אבל בכח תורה ומעשים טובים של ישראל ממשיכים לה ה' אלפין של ה' שמות דאה"ה, ואז היא אדנ"י גוברת ושולטת בכל, וה"ס שם שכינה, ש"ך של נער, ינ"ה גי' אדנ"י. וידוע שז"ס שם יהוד"ה, יה"ו אר"א שבזעיר, וד' שנעשית ה'. ולכן בזמן הגלות:

שהוא באחוריים נקראים ישראל יהו"ד, כמ"ש (דניאל ב, כה) בני גלותא די יהו"ד, מפני שאין זכות לעשותה ה' הכלל עולה שהשכינה אש אוכלת את הרשעים, ואפילו הכי ישראל מושרשים בה, והיא נקראת אלקיהם. וזה שאמר הפסוק (ד, ג) כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו ה' אלקיך מקרבך, בכח גבורותיו הקשות, ובכל זאת ואתם הדבקים חיים. והתחיל בלשון יחיד כלפי שבט שמעון שממנו היו אותם החוטאים, ואתם הכוללות הדבקים ומושרשים בה שיש בכם כח למתק גבורותיה, שבזה היא מקבלת אתכם בתוכה, בתוך ה' שהמשכתם לה, שבעוונות החוטאים היתה באחור ובפרט בעוון פעור, והבן. אבל אתם גרמתם נסיר"ה גי' שכל"ה, ובאו לאור פני מלך, ולכן חיים כלכם. וכל סוד זה נרמז בפסוק אשרי העם שככה לו, פי' שגברה זכותם עד שמה שהיה ש"ך המשיכו לו ה', ואז הם ה' פעמים אדנ"י שיש בהם כ' [אותיות] והרי שכל"ה, ואז גורמים שמה שהיה אלקים נעשה הו"ה, וזהו אשרי העם שה' אלקיו.

ולכן רבי יוסי שהתחיל בפסוק ואתם הדבקים, אמר אשרי וגו', כלומר הסוד הנרמז בפסוק ואתם הדבקים הוא הכמוס בפסוק אשרי העם:

ואחר כך נמשך לדבר בפרטות סגולת ישראל להוסיף כח בגבורה של מעלה ואמר זכאה עמא כו', ירצה שבדור הפלגה שהיה כל העולם עובדי עבודה זרה, ה' בחר בבית תרח הגם שאף הוא היה עובד ע"ז, היו בקל"י שלו טמונים הניצוצות של שרשי ישראל (רמ"ז).

²¹⁸⁴ פי' שכל יתר ניצוצי הקדושה שהיו בקל"י האחרות לא לקחם לגורלו, ולכן גם שמתעלים ונכללים בקדושה ומתייחדים, אינם עולים ממדרגת גרי צדק שאין כחם אלא כמ"ש בפיקודין דבראשית י"ג א', וכלהו עאלין תחות גדפוי דשכינתא ולא יתיר, עיי"ש ועיין מה שכתבתי שם כא (רמ"ז).

²¹⁸⁵ פי' שיש בהם כח וסגולת שייכות עם כל פנימיות קדושת העולמות העליונים שמעלים מ"ן, ונשמתם מורידים מ"ד אור ישר לברך את כל המדות, ומאותה הברכה מתברכים גם הם. והוסיף עוד ואמר בברכתא דשמיה, פי' ששמו הגדול מתברך בזכותם וכן"ל, שמד' נעשה ה' ואז השם שלם. וזהו זרע ברך ה', ברך ה' ממש, דאי הוה קאי אזרע הול"ל זרע ברכו ה', אבל זרע ברך ה' ר"ל שהוא מברך את ה' (רמ"ז).

²¹⁸⁶ בא להוסיף במעלת ישראל מצד התנגדות, על דרך (קהלת ב, יג) כיתרון האור מן החשך, ואמר שיתר האומות סילק הוא יתברך פרטיות השגחתו מהם אשר היתה עליהם קודם מעשה הפלגה, ונתנם לשרים שנמנו במינוי חדש לפי טבע המקום שמסר להם ה' להנהגתו, וזהו רברבי ממנן. ואמר דשלטין עליהו, ר"ל שכל אומה ואומה כפופה ונכנעת תחת השר שלה (רמ"ז).

²¹⁸⁷ גם שיהיו בחוץ לארץ הם חלק ה', שהוא יתברך אוחז בהם שלא יפסיקו החיצונים ביניהם. והעיקר המופלא הוא לאתאחדא ביה ממש, רחוק מאד מאומות העולם שהם נכנעים לשרים, וישראל שה' מלכם אחוזים בו כביכול כחלק בכל, וכן בכל מקום שגלו שכינה עמהם (קכב). וזה היה אפילו קודם שקבלו תורתו כידוע מפסוק קכג) (בראשית מו, ד) אנכי ארד עמך מצרימה. וכן אמר יעקב ליוסף (שם מח, כא) והיה אלקים עמכם, כי מלת עמך ועמכם מורה בפירוש התדבקות והיחוד. ואחר כך שזכו לתורה נתייחדו בשמו הגדול הכולל כל העולמות בפנימיותם. וזש"ה (ד, ד) ואתם הדבקים בה, פי' שתי מעלות מופלאות, האחת דבוקים ולא כפופים, שנית בה' ולא בשרים הממונים, וזה שאמר (דף רס"א ע"א) ולא בממנא אחרא, כשאר עמים שכפופים להם (רמ"ז).

	פרשוה בכמה מקומות.
<p>וידבר יי אליכם מתוך האש קול דברים אתם שומעים וגו' א"ר אלעזר האי קרא אית לאסתכלא ביה²¹⁸⁸ קול דברים מאי קול דברים אלא קול דאקרי דבור²¹⁸⁹ דכל דבורא ביה תליא וע"ד כתיב וידבר ה' אליכם²¹⁹⁰ דהא דבור באתר דא תליא להאי אקרי קול דברים אתם שומעים דשמיעה לא תליא אלא בהאי בנין דשמיעה בדבור תליא ובג"כ אתם שומעים (ס"א אתם שומעים דשמיעה בדבור תליא) והא אוקמוה ורצע אדוניו את אזנו במרצע בנין דפנים אתרא דאקרי שמיעה והוא דבור והוא שמיעה קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים מאי ותמונה כד"א ותמונת יי יביט²¹⁹¹ ד"א ותמונת דא קול פנימאה²¹⁹² דלא הוה מתהזי כלל זולתי קול דא קול אחרא²¹⁹³</p>	<p>"וידבר ה' אליכם מתוך האש קול דברים אתם שומעים וגו'", אמר רבי אלעזר, בפסוק זה יש להתבונן, "קול דברים", מה זה "קול דברים", אלא קול שנקרא דיבור, שכל דיבור תלוי בו, ועל זה כתוב "וידבר ה' אליכם", שהרי דיבור תלוי במקום זה, לזה נקרא קול דברים. "אתם שומעים", ששמיעה לא תלויה אלא בזה, משום ששמיעה תלויה בדיבור, ולכן "אתם שומעים" (אתם שומעים שהשמיעה תלויה בדיבור), והרי פרשוה. "ורצע אדוניו את אזנו במרצע", משום שפגם מקום שנקרא שמיעה, והוא דיבור, והוא שמיעה. "קול דברים אתם שומעים", ותמונה אינכם רואים, מה זה "ותמונה", כמו שנאמר "ותמונת ה' יביט".</p>

²¹⁸⁸ הוקשה לו למה לא אמר דברים אתם שומעים וגו'. ועוד שהיה לו לומר קול דבר או קולות דברים (רמ"ז).

²¹⁸⁹ נוק' דז"א נק' קול מצד הת"ת והיא בעצמה נק' דבור (רח"ו). ופשיטות כל הענין הוא שקול הוא בסוד הזכר ודיבור הנוק', שבכח ההכאה בחמש מוצאות שסודם מה' גבורות מתגלה ונודע הקול כקד). ואמנם אי' בתוך ז"א היה קול מצידו ודיבור מצידה, והיינו דאיהו דיבור. וגם שבהיותה בתוך זעיר אז יוצאות לאה ורחל קכה), ולכן נקרא דברים, דשני דברים יוצאים ממנו. וז"ש דכל דיבורא ביה תליא (רמ"ז). ר"ל מלכות קול השביעי מז' קולות, והיא נק' דבור ושמיעה כמש"ו, שנאמר ורצע אדוניו, אדון כל הארץ, כמ"ש בסבא פ' משפטים {בהר קח:} (יהל אור).

²¹⁹⁰ ר"ל ה' שהוא ז"א קכו), בסוד דיבור דאיהו אי' שבתוכו. ואמנם ההפרש שהיה בין ישראל ומשה רבנו ע"ה, הוא שמשה זכה לפנימיות בינה בסודו בעצמה קכו), וישראל זכו אליה ע"י ז"א, ולכן במתן תורה נאמר (שמות כ, א) וידבר אלקים, (שם יט, ג) ומשה עלה אל האלקים, אבל כאן כתוב וידבר ה' אליכם, פי' לגבי מעלתכם הוא דיבור המתגלה ע"י ה', דהיינו אי' ע"י זעיר, ולכן אמר אתם שומעים, שכל שמיעה הוא באי' קכח), שלכן היה נרצע העבד קכט) שלא היה חפץ בחירות, שזה פגם באי' דכל חירות מצדה קל). ואומר דברים בלשון רבים, בסוד חמישים שערי בינה המתפשטים בחג"ת נ"ה דז"א קלא). ולפי שמת"ת יוצאה הנוק' קלב), לכן אמר (ד, יב) ותמונה אינכם רואים, ור"ל שלא היה מדרגתם ע"י רחל אלא שנתעלו עד הז"א, ואז היו כעין מדרגת משה דכתיב בו (במדבר יב, ח) ותמונת ה' יביט, פי' מלמעלה למטה. ובזה תבין מאמר רז"ל קלג) משה זכה לאספקלריא המאירה, ומייתי לה מהאי קרא, והוא מבואר בדיוק מלת יביט:

ולהיות שזכו ישראל בסיני למעלת הזכר בסוד קלד) מעלת יעקב דאיהו מלבר, ר"ל בבחינת אור אי' שבתוך ז"א בבחינת עצמו, ומשה מלגאו דהיינו בינה בעצמה, לכן חזר ופירש דא קול פנימאה, דהיא היא מדרגת משה דכתיב ביה (שם ז, פט) וישמע את הקול מדבר אליו, שהוא מבנין התפעל, ופי' רש"י בינו לבין עצמו, והיינו בעצם קול פנים. והוא סוד פנימיות הבינה שבתוך הז"א מלגאו, כמו שנודע קלה) מסוד שם משה שהוא פק"ד קס"א דהיינו אחורי אבא שבתוך פני בינה. ואמר שנקרא תמונה, לפי שהיא תיקונא דגופא הוא זעיר. וגם מלכות נקראת כן שממנה תיקון עולמות ב"ע. והשתא יצדק קול דברים, שני דברים, דהיינו בחינת שפע מעיר שהוא ממוצע בין שני התמונות שהם שני דברים, והן שני ההין עילאה ותתאה, והרי הו"ה אבל שרש הכל הוא מההוא קול פנימאה דכלא, הוא יסוד אבא שהוא מתעלם ביסוד קלו) שקראו קול פנים שהיא מדרגת משה, אבל דאבא הוא פנימאה דכלא. והרי בין הכל שם הו"ה שלם וכולל או"א וזו"ן (רמ"ז).

²¹⁹¹ ר"ל תמונת הת"ת לא ראו אבל תמונת המלכות ראו (רח"ו). ר"ל ז"א דרגא דמשה, שע"ז נאמר ותמונת כו'. ואמר ד"א ותמונה דא קול כו'. ר"ל בינה, שז"א מ"מ ההשגה בו, משא"כ בבניה. וז"ש דלא הוה מתחזי כלל (יהל אור).

²¹⁹² ר"ל תמונת הת"ת לא ראו אבל תמונת המלכות ראו (רח"ו).

²¹⁹³ מלכות (רח"ו).

<p>דקאמרן ותמונת אמאי אקרי הכי²¹⁹⁴ בנין דכל תקונא דגופא²¹⁹⁵ מיניה נפקא ואי תימא אחרא²¹⁹⁶ אקרי הכי נמי אין דהאי אחרא תקונא דלתתא מיניה נפקא ובג"כ ה' עלאה ה' תתאת ה' עלאה קול גדול ולא יסף דלא פסקי מבועי לעלמין²¹⁹⁷ וכל אינון קולות²¹⁹⁸ תמן אשתכחו²¹⁹⁹ כד אתייהבת אורייתא לישראל וכלא נפקא מההוא קול פנימאה דכלא בנין דביה תליא מלתא האי דאקרי משנה תורה משה מפי עצמו אמרן</p>	<p>דבר אחר "ותמונת" זה קול פנימי שלא היה נראה כלל, "זולתי קול" זה קול אחר שאמרנו. "ותמונה", למה נקרא כך, משום שכל תקון הגוף יוצא ממנה. ואם תאמר אחר נקרא גם כך, כן, שזה האחר התקון שלמטה יוצא ממנו, ומשום זה ה' עליונה ה' תחתונה, ה' עליונה "קול גדול ולא יסף", שלא פוסקים המבויעים לעולמים, וכל אותם קולות נמצאים שם כשנתנה תורה לישראל, והכל יוצא מאותו קול פנימי של הכל, משום שבו תלוי הדבר. זה שנקרא משנה תורה, משה מפי עצמו אמר אותם.</p>
<p>והא אוקימנא מלה אמאי הכי אלא חכמה עלאה²²⁰⁰ כללא דאורייתא²²⁰¹ אתקרי ומנה נפקא כלא בההוא קול פנימאה²²⁰² לבתר מתישבא כלא ואתאחד באתר דאקרי עין החיים²²⁰³ וביה תליא כלל ופרט תורה שבכתב ושבע"פ והוא אקרי תורה²²⁰⁴ ומשנה תורה²²⁰⁵ בקדמיתא גבורה דלא פסק והשתא כלא כחדא בג"כ הכא באלין י הדברות כלא רשים בוא"ו ולא תנאף²²⁰⁶ ולא תגנוב ולא תענה ולא תחמוד ולא תתאוה והא אוקמוה אמר ר' יוסי מאי ולא תתאוה כיון דכתיב ולא תחמוד דהא בהאי סגי א"ל זכאין אינון מארי קשוט חמידה חד דרגא תאוה דרגא אחרא חמידה דאי אזיל למיסב דיליה בנין</p>	<p>והרי בארנו את הדבר למה כך, אלא חכמה עליונה נקראת כלל התורה, וממנה הכל יוצא, באותו קול פנימי. אחר כך הכל מתיישב ומתאחד במקום שנקרא עין החיים, ובו תלוי כלל ופרט, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, והוא נקרא תורה ומשנה תורה. בהתחלה גבורה שלא פוסקת, ועכשיו הכל כאחד, לכן כאן באותם עשרת הדברות, הכל רשום בוא"ו, "ולא תאנף", "ולא תגנוב", "ולא תענה", "ולא תחמד", "ולא תתאוה", והרי פרשוה. אמר רבי יוסי, מה זה "ולא תתאוה", כיון שכתוב "ולא תחמד" שהרי בזה</p>

כנ"ל מלכות (יהל אור).

²¹⁹⁴ בינה לשון תמונה (רח"ו).

²¹⁹⁵ ששם נצטייר הז"א (רח"ו). שבגוה מצייירת ז"א, שלכן נק' אמא (יהל אור).

²¹⁹⁶ מלכות נק' תמונה (רח"ו).

²¹⁹⁷ הוא ההבל בגרון, דלא פסיק כלל לעלמין, כמ"ש בסוף ז"ח {תז"ח נ, ד}. וז"ש ונהר יוצא מעדן תדיר כו', והוא נק' קול גדול כו'. ואמר ובג"כ ה' עלאה ה' כו'. ר"ל כמו ששניהם באות ה', כן נק' שניהם קול, זה קול גדול וזה קול דברים (יהל אור).

²¹⁹⁸ בסוד ה' תפלות של יוה"כ ה' קולות פנימים מן הבינה (רח"ו).

ר"ל ז' קולות (יהל אור).

²¹⁹⁹ ר"ל בההוא קול דברים. וכלא נפקי מקול גדול (יהל אור).

²²⁰⁰ אבא (רח"ו)

²²⁰¹ היסוד שלו סוד התורה (רח"ו).

²²⁰² משה נכנס בבינה (רח"ו).

²²⁰³ ז"א (רח"ו).

ר"ל יסוד, שהוא כלל זו"ג שבו מתייחדים. וז"ש וביה תליא כלל ופרט כו'. וז"ש והוא אקרי תורה. כידוע. וכן משנה תורה, מרכבת המשנה. ואמר בקדמיתא גבורה דלא פסק. ר"ל בינה מקורא דחיי, וזהו דברות ראשונות, אבל האחרונות משנה תורה הוא באילנא דחיי. ועיקרה במלכות, ונכלל ז"א בוואו"ן דולא תחמוד כמ"ו (יהל אור).

²²⁰⁴ ז"א (רח"ו).

²²⁰⁵ נוקביה (רח"ו).

²²⁰⁶ לייחדה עם בעלה (רח"ו).

<p>ההיא חמידה דנקט אזיל למעבד עובדא תאוה לאו הכי²²⁰⁷ דהא אפילו דלא ינקוט אורחא למהך אבתריה והא אוקמוה חברייא</p>	<p>מספיק. אמר לו אשרי אותם בעלי האמת, חמידה דרגה אחת, תאוה דרגה אחרת. חמידה שאם הולך לקחת את שלו משום אותה חמידה שלקח, הולך לעשות מעשה. תאוה לא כן, שהרי אפילו שלא יקח דרך ללכת אחרי זה, והרי פרשוה החברים.</p>
<p>א"ל רבי יוסי אמאי לא כתיב ולא תרצה כהני אחריני א"ל בגין דדרגא דינא בגבורה תליא ולא באתר דרחמי בג"כ לא תרצה לא כתיב ביה ואו ובגין דבעיין ה' וויז²²⁰⁸ אתוסף וא"ו ולא תתאוה דהא בלא תרצה לא בעי למשרי וא"ו ואתוסף הכא שמע ר' פנחס דיהיב אבתריה ונשקיה בכח וחיך אמר גור אריה לית מאן דקאים קמייהו מאן יכיל לקיימא קמיה ואבוה בעלמא זכאה חולקהון דצדיקייא וזכאה חולקי בהאי עלמא ובעלמא דאתי דוכינא להאי על דא כתיב יראו צדיקים וישמחו</p>	<p>אמר לו רבי יוסי, למה לא כתוב "ולא תרצח" כמו האחרים הללו. אמר לו משום שדרגת הדין תלויה בגבורה ולא במקום הרחמים, ומשום זה ב"לא תרצח", לא כתוב בו וא"ו. ומשום שצריכים חמש ווי"ס, התוסף וא"ו "ולא תתאוה", שהרי בלא תרצח לא צריך לשים וא"ו והתוסף כאן. שמע רבי פנחס שישב אחריו ונשקו, בכח וחיך, אמר גור אריה, אין מי שיעמוד לפניו, מי יכול לעמוד לפניו ואביו בעולם. אשרי חלקם של הצדיקים, ואשרי חלקי בעולם הזה ובעולם הבא, שזכיתי לזה, על זה כתוב "יראו צדיקים וישמחו".</p>
<p>ר' אלעזר פתח ואמר קרב אתה ושמע וגו' ת"ח בשעתא דאתייהבת²²¹⁰ אורייתא לישראל כלהון קולות אשתכחו²²¹¹ וקב"ה יתיב על כורסייא²²¹² ודא מגו דדא אתחזי ומלולא דדא נפיק מגו עלאה דעליה ודא הוא רזא²²¹³ דכתיב פנים בפנים דבר יי עמכם בהר מתוך האש דמלולא נפקא²²¹⁴ ומליל מגו אשא ושלחובא דדחי ליה לבר בדפיקו דרוחא ומיאי דיהבין חילא דאשא ורוחא</p>	<p>רבי אלעזר פתח ואמר "קרב אתה ושמע וגו'", בא וראה, בשעה שנתנה תורה לישראל כל הקולות נמצאו, והקדוש ברוך הוא ישב על הכסא, וזה מתוך זה נראה, ודיבור של זה יצא מתוך העליון שמעליו, וזהו סוד הכתוב "פנים בפנים דבר ה' עמכם בהר מתוך האש", שדיבור יצא ודיבר מתוך אש, ושלחבת שדחה אותו החוצה, בדפיקהותקיעה, קולה²²⁰⁹ של</p>

²²⁰⁷ בספר לבנת הספיר קלח) כתב וז"ל קלט), תאוה לאו הכי, דהא אפילו לא יכיל קמ) ינקוט אחרא למיהך אבתריה. ואיהו ז"ל אזיל לשיטתיה דסבר דתאוה חמירא מחמדה שמחטיא אחרים עמו, עיי"ש כי האריך בזה (רמ"ז).

²²⁰⁸ לרמוז שנתקשר במלכות ה' סוד משנה תורה הו' שהוא ז"א ולכך צריך ה' ווי"ן (רח"ו).

²²⁰⁹

²²¹⁰ כלהו קולות אשתכחו, הכונה שאז האירו כל האורות של קו האמצעי של כל האצילות, מה שלא היה כן מעולם ולא יהיה עד ביאת המשיח שאז יאיר אפילו פנימיות עתיק קמג). והענין מובן במאי דקיל"ן שבמתן תורה נתעלה זעיר עד א"א קמד), ונעשה כתר מכל התפארות שעליו דהיינו ל"מ דאי', שזהו ההוה תמיד וכדאמרין קמדו) עוטר ישראל בתפארה, אלא גם מת"ת דאבא ומת"ת דאריך שבו יסוד עתיק, ולכן נדמה כזקן קמה). וידוע קמו) מכמה מקומות שת"ת בכל מקום הוא נקרא קול מפני שכולל גם חו"ג עמו, וה"ס הקול הנעשה מא"ש מ"יא ור'וחא כמו שיבוא, והוא ר"ת אמ"ר קמז). וכבר אמרתי במקום אחר שה"ס ג' שמות, ע"ב בחסד מ"ב בגבורה כ"ב בת"ת, ה"ס ק"ל. ולפי שכל אלו הת"ת הם אורות רמים ונעלמים, אמר אשתכחו ולא אמר אשתמעו, כי אין עצמותם מתגלה אלא אורם מאיר ומזהיר (רמ"ז).

²²¹¹ כל הספירות הראו כחם (רח"ו).

²²¹² ה"ס אי' שיסודה היא בתוך דעת זעיר קמח), שה"ס קמט), כסא הכבוד, ומשם יוצאים הקולות הנשמעים לישראל כמו שנאמר בסמוך. ודא מגו דא אתחזי, פי' שהפנימי יהיה מתראה מתוך (נ"א מתגלה בתוך) החיצון, דהיינו אור אי' מתוך דעת דז"א, והיא אמרה (שמות כ, ב) אנכי ה' אלקיך

<p>ומימי מגו שופר דאיהו כליל לכלהו נפיק וישראל אתרחיקו מדהילו דא²²¹⁵ ובג"כ ואת תדבר אלינו לא בעינן בתוקפא עלאה דלעילא²²¹⁶ אלא מאתר דנוקבא ולא</p>	<p>רוח, ומים שנותנים כח שאש ורוח ומים מתוך שופר שכולל את כולם יוצאים, וישראל התרחקו מפחד זה. ולכן "ואת תדבר אלינו" לא רוצים</p>
--	--

אשר וגו', שיציאת מצרים היתה ע"י בינה כנודע קנ). ומלולא דדא וכו', איתא בכללי הרח"ו זלה"ה סי' לד, שהתיקון השביעי של הדיקנא הנקרא ואמ"ת, שה"ס קנא) תרין תפוחין קדישין, שני שיפולי יסוד חכמה סתימאה, והוא כולל ששה התיקונים הקודמים, והוא גי' ז' פעמים ס"ג, והם נמשכים עד דעת דאי' ומשם יוצאים ז' אורות מקיפים לז' תחתונות שלה והם ז' הבלים דקהלת, עיי"ש. ועליהם נאמר (שה"ש א, ב) ישקני מנשיקות פיהו, שלא אמר פיו, והוא על דרך מ"ש בכללים קנב) (מלאכי ב, ו) תורת אמת היתה בפיהו, ה"י ו"ו דהיינו הב"ל. ויש בפסוק ישקני ז' תיבות בסוד ז' ההבלים, ור"ת כל הפסוק גי' קר"ל בינה, וג' תיבות הראשונות בלשון נסתר מפני שהם כנגד חג"ת, וד' אחרונות בלשון נוכח שהם נה"ם, והם נכנסים בתוך ז"א כשנכנסת אי' בתוכו, והוא מבואר. באופן שז' ההבלים הם נמשכים מתיקון ואמת ונמשכים לאי' ומשם יוצאים לז' תחתונות שלה, ואחר כך נכנסים ביסוד שלה והוא בדעת עליון דז"א שבין חו"ב דידיה. וז"ש ומלולא דדא, שהוא פי ה' דעתו העליון ששם יסוד אי' נפיק מגו עלאה דעליה, דהיינו מתוך ז' ס"ג שהם מילואיהם (נ"א מילואי הכל) דעליה על אי'. ועתה תחזה סוד קול בפרטות, כי הנה כלי העושה הפה הוא יסוד בינה קנב), ששם שם אה"ה דההין שמילואו ק"ל ועם ו' אותיות המילוי הוא קר"ל, והמקום שבו יסוד הנזכר הוא דעת זעיר שסתמו שם אה"ה שבמילוי אלפין עולה קר"ל, והז' הבלים ה"ס ז' היות קול יעק"ב, ונודע שחגת"ה הם העיקרים דהיינו ק"ל וכוללם [חמשה] ביסוד וכללות הכללות א' הרי קר"ל (רמ"ז).

2213 שהכל בחינת היסודות דהיינו רזא קנד), והבן. פנים בפנים וגו', פי' פנים של מעלה דהיינו תרין תפוחין, בפנים דעת זעיר דאסהיד באנפוי קנה), ורוצה לומר שהפנים העליונים נתלבשו בפנים דזעיר לדבר עם ישראל, אבל במשה כתוב (לד, י) פנים אל פנים, דהיינו שנשמת משה שרשה בדעת זה העליון קנו), ושם היה נמשך לו הפנים דאמת, וזהו משה אמת קנז), ופנים אל פנים, פי' מדעת עליון שהוא פנים, אל פנים שהוא הדעת התחתון. וז"ש (שם) אשר ידעו ה', פי' נתן בו דעת בשתי בחינות הפנים. ומלת ידעו היא כמו הודיעו, על דרך (בראשית כב, יב) עתה ידעתי, ואמרו רז"ל קנח) הודעתי, והוא על משקל (שם י, טו) וכנען ילד, (שם י, יג) ומצרים ילד, שר"ל הוליד. ולזה אמרו רז"ל קנט) שהקול היה מתדבר בינו לבין עצמו ומשה מבין, ודוק (רמ"ז).

2214 ידוע שהגרונ הוא המוציא את הקול, וגר"ן ז' פעמים הב"ל, וכל הב"ל הוא מילוי ס"ג שהוא ו' אותיות, וז' פעמים ו' הוא מ"ב ועם גר"ן הרי א"ש, ולה"ב הוא הוא ההבל, ורוחא הוא ברית הלשון, ומימי הוא החיך. דיהבין חילא וכו', ירצה שאלו שלשה כלי הדיבור והקול נותנים כחם בקול לצאת בכח חג"ת שבתוך יסוד אי' כנודע מכונת השופר קס). והמשכיל ישכיל שיש כאן חב"ד, דהיינו חיך וגרון ולשון, שהם ג' יסודות של ח"ב ודעת דזעיר, וגם יש חג"ת ביסוד דאי' ויוכל לדרוש קול נעים, דהיינו ג' י"ה בחב"ד ובג' מילואים בחג"ת הרי קר"ל (רמ"ז).

2215 שהוא יראת הרוממות, ולא רצו רק באתר דנוקבא ולא יתיר, שהוא הורדת הדעת עד החזה ששם מוצא הנוק' קסא), וזהו ואת תדבר, פי' הנקבה שהיא את קסב), היא תדבר, באופן שירדו מעץ החיים למקום עץ הדעת, והוא שאמרו רז"ל קסג) שבתחילה נעקר יצה"ר מלבבם, והיו חורין מכל עול, דמתן אי' עלאה שמשם החירות קסד), שידוע שבמקום החזה ה"ס שני לבבות. ועוד י"ל מ"ש לא בעינן בתוקפא וכו', שלא מצינו במתן תורה לשון חזוק אלא בשופר, (שמות יט, טז) וקול שופר חזק מאד, מכלל דאיכא שופר אחר חזק ולא מאד. והענין שיש שופר גדול והוא בבינה ושופר קטן בתבונה קסה). ואמנם ז' שמות ס"ג שבתרין תפוחין משפיעים ז' הבלים לבינה והוא מוציאם מפיה, וזהו שופר גדול, ונמשכים ומקיפים ז' תחתונות שלה, ואחר כך נכנסים בתבונה, והיא שופר קטן. ואמנם ישראל לא רצו בתוקפא עלאה דלעילא, הוא שופ"ר גדול בגי' תוק"ף, ששם היה שרש משה רבנו ע"ה, וכמ"ש (שם יט, יט) והאלקים יעננו בקול, ואמרו רז"ל קסו) בקולו של משה, אלא (שם כ, טו) ויעמדו מרחוק, הוא ממש מקום רחל המושפעת מיסוד תבונה שופר קטן. ואמרו ולא יתיר, שלא רצו אפילו בשרש רחל שבחזה אלא דוקא בבחינת האור אי' (נ"א אחר) שכבר הוא ברחל, וזהו ואת תדבר אלינו, שלפי הנראה היה די שיאמר קרב אתה ושמע את וגו' ותדבר אלינו, אלא רצו לפרש כוונתם, שאילו אמרו ותדבר, היה במשמע שישפיע להם משרש הנקבה שבתוך הזכר, לכן פירשו שאינם חפצים במדרגה זו אלא ואת תדבר אלינו, דהיינו בבחינת הנקבה מעצמה. והנה הם אמרו קרב אתה ושמע, שידוע קסז) שיש חילוק בין את לאתה, כי אתה סוד הזכר הכולל חו"ג דהיינו כ"ב אותיות מא' עד ת' וה' כפולות דמנצפ"ך, ולכן אמרו למשה קרב אתה, פי' זכה והתקיים בשלך ולגבי דידך קבל כל אשר בכחך, אבל לגבי דידן ואת, היינו ה' פעמים פ"ר גי' אלף ות', והיינו נוק' ולא יתיר, כי אין מדרגה זו אלא במלכות שבה נמצאו הגבורות לבד, מה שאין כן ממנה ולמעלה שהכל בחינת זכר שה"ס חו"ג יחד, ואין עיכוב לשפע שיבוא ובריווח גדול, מה שאין כן בחינת רחל הקטנה מכולם והשפע בא ממנה במדה ובמשורה (רמ"ז).

<p>יתיר ואת תדבר אלינו וגו' אמר משה ודא חלשתון חילא דילי²²¹⁷ חלשתון חילא אחרא דאלמלא לא אתרחקו ישראל וישמעון כל</p>	<p>בכח עליון שלמעלה אלא ממקום של הנקבה ולא יותר, "ואת תדבר אלינו וגו'", אמר משה ודאי החלשתם את כחי, החלשתם כח אחר, שאלמלא לא התרחקו ישראל וישמעו כל</p>
<p>רסא/ב10000</p>	
<p>ההיא מלה כד בקדמיתא לא הוה יכיל עלמא למהוי הריב לבתר ואינון הוו קיימין לדרי דרין דהא בשעתא קדמיתא מיתו²²¹⁸ מ"ט בנין דהכי אצטריך דהא אילנא דמותא גרים לבתר דחיי וקמו וקא סגו ובעא קב"ה לאעלא לון לאילנא דחיי דקאים על ההוא אילנא דמותא בנין למהוי קיימין לעלמין אתרחק ולא בעון כדין אתחלש חילא דמשה עלייהו ואתחלש חילא אחרא²²¹⁹</p>	<p>אותו דבר כמו בתחלה, לא היה יכול העולם להיות חרב אחר כך, והם היו קיימים לדורי דורות. שהרי בשעה ראשונה מתו. למה, משום שכך צריך, שהרי עץ המות גרם אחר שחיו וקמו והתרבו ורצה הקדוש ברוך הוא להכניסם לעץ החיים שעומד על אותו עץ המות, כדי להיות קיימים לעולמים. התרחקו ולא רצו, ואז נחלש כח משה עליהם, ונחלש כח אחר.</p>
<p>אמר קב"ה אנא בעינא לקיימא לכו באתר עלאה ולא תדבקא בחיים אתון בעיתון אתר דנוקבא שריא ובג"כ לך אמור להם וגו' כל חד יהך לנוקביה²²²⁰ ויתיחד בה ועם כל דא כיון דישראל לא עבדו אלא בדחילו עלאה</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא, אני רציתי לקיים אתכם במקום עליון ולדבק בחיים, אתם רציתם מקום ששרויה הנקבה, ולכן "לך אמור להם וגו'" כל אחד ילך לנקבה שלו ויתיחד עמה.</p>

²²¹⁶ אין אנו יכולים לקבל השפע מבחי' הת"ת ודי לנו במדרגת המלכות (רח"ו).
²²¹⁷ כלומר דבריכם נשמע לשני פנים, כי את תדבר אלינו פשוטו עלי, ותדבר לזכר לנוכח, ואע"ג שהקדמתם לומר קרב אתה, חלשתון כחי. ולפי הרמז את היא מלכות, ותדבר לנקבה נסתרת, ובזה החלשתם כח אחר בין של המשפיעין בין של מלכות המושפעת, שאמרתם שאתם רוצים מאתר דנוק' ולא יתיר, ור"ל דוקא באותה המדרגה של המלכות אספקלריא שאינה מאירה קסח). דאלמלא לא אתרחקו ישראל, כמ"ש (שם כ, טו) ויעמדו מרחוק וכנז"ל, כי זו היא מדרגת המלכות כשהיא למטה כנגד נ"ה, שאז אינה יכולה לקבל אור החכמה אלא מרחוק כמ"ש (ירמיה לא, ב) מרחוק ה' נראה לי, כדאיתא בשה"כ נ"ב ב' קסט). ודוק מלת ויעמדו, שאין עמידה כי אם ברגלים שה"ס נ"ה קע), וגם אין מדרגה יותר רחוקה בבנין קומת המלכות כמדורגה זו, כי אם תרד יותר למטה כנגד היסוד וכל שכן למטה ממנו, אז אין בנין וקומת פרצוף אלא היא סוד נקודה בלבד, וכד"א קעא) (איכה ב, א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל. והנה ישראל בתחילת אותו המעשה נתעלו למעלה מן המדרגה של נוק' וכמ"ש (ד, יב) ותמונה אינכם רואים זולתי קול, כי נתעלו ממדרגת רחל של עתה שהיא נקראת תמונה קעב), ולא היו משתמשים כי אם בעולם העליון פנים בפנים שהוא זווג הנשיקין. (דף רס"א ע"ב) לא הוה יכיל עלמא וכו', כי כל העולמות נתעלו והיו זרין במקום אר"א עילאין, ואפילו עולם העשיה היה מזדכך בבחינת העוה"ב (רמ"ז).
²²¹⁸ ובאותו רגע נזדכך חומרם והעלו כל הניצוצות שנפלו בחטא האדם מתוך הקליפה, והם סוד כל הדורות שעמדו בהר סיני. אילנא דמותא גרים, הוא עץ הדעת טוב ורע היונק מרחל למטה מן החזה קעג). ואילנא דחיי, סוד אר"א קעגו) ע"ץ החיים בגי' ע"ב קס"א, כי אין שם כח הס"מ כלל ועיקר. דחיו וקמו, פי' שעמדו על דעתם היטב והיו מתעלים במחשבתם ובכוונתם ועלו עד סמוך אילנא דחיי שהוא למעלה מן החזה, והוא ממש על עץ הדעת. נראה שכיון שהגיעו לאותו מקום ששם אחיזת החיצונים, חזרו וניעורו עליהם ונתחרטו מהיות רוחניים, חזרו ונתרחקו מעץ החיים וירדו למקום נה"י: ונראה שנתאוו לחומריות של העוה"ז, וכן מוכח מה שיראו מן המות: (רמ, ז).
²²¹⁹ בעת שהנוק' הוא במיעוט הירח שאינו שוה בשוה עם ז"א רק מחזה ולמטה חצי פרצוף והוא חצי עיגול הלבנה משא"כ כשהיא שוה בשוה עם ז"א אז היא ג"כ כלולה בחסדים בסוד הזיוג והיא כלולה בדכורא וז"ס א"ת עושה לי והם כ"ב אתון מבוצד"ק עט' דה"ג וה' של אתה הם ה"ח ה' דאברהם ולכן אתה הוא בחסד כמ"ש אתה כהן לעולם וכאשר ירד משה לסטרא דנוקבא אתר דמותא שריא ב' תשש כחו כנקבה וחסר ה' דאתה (ב"ע קיה ע"ב).
²²²⁰ ואע"ג דאמרו בפ"ק דביצה (ה, ב), דהוצרך להתיר להם הזווג, משום דכל דבר שנאסר במנין צריך מנין אחר להתירו, יש התם סברא דבא להזהירם על מצות העונה, ע"ע. והיה לבבם זה, כי בחרו במקום שתי הלבבות ששם מתחלת ראש רחל כנזכר בכמה מקומות (רמ, ז).

<p>דהוה עלייהו לא אתמר עלייהו אלא מי יתן והיה לבבם זה להם²²²¹ וגוי מכאן אוליפנא כל מאן דעביד מלה ולבא ורעותיה לא שוי לסטרא בישא אע"ג דאיהו ביש הואיל ולא עביד ברעותא עונשא לא שריא עליה ולא כב"ג אחרא וקב"ה לא דאין ליה לביש</p>	<p>ועם כל זה, כיון שישראל לא עשו אלא בפחד עליון שהיה עליהם, לא נאמר עליהם אלא "מי יתן והיה לבבם זה להם וגו'", מכאן למדנו כל מי שעושה דבר ולבו ורצונו לא שם בצד הרע, אף על גב שהוא רע, הואיל ולא עשה ברצון, לא שורה עליו עונש, ולא כאדם אחר, והקדוש ברוך הוא לא דן אותו לרע.</p>
<p>ואתה פה עמוד עמדי²²²² מהכא אתפרש מכל וכל מאתתיה ואתדבק ואסתלק באתר אחרא דדכורא ולא בנוקבא זכאה חולקא דמשה נביאה מהימנא דזכה לדרגין עלאין מה דלא זכה ב"ג אחרא לעלמין על דא כתיב טוב לפני האלהים ימלט ממנה מאי טוב דא משה דכתיב כי טוב הוא ובגין דהוה טב סליק לדרגא אחרא עלאה²²²³ וע"ד כתיב כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא עומד עליו דייקא מ"ט בגין כי טוב הוא וטוב הוא דכורא</p>	<p>"ואתה פה עמוד עמדי", מכאן נפרד מכל וכל מאשתו, ונדבק ועלה במקום אחר של הזכר ולא בנקבה, אשרי חלקו של משה נביא האמת, שזכה לדרגות עליונות, מה שלא זכה אדם אחר לעולמים. ועל זה כתוב "טוב לפני האלהים ימלט ממנה", מהו "טוב", זה משה שכתוב "כי טוב הוא", ומשום שהיה טוב, עלה לדרגה אחרת עליונה, ועל זה כתוב "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", "עומד עליו" דווקא, למה, משום "כי טוב הוא", וטוב הוא זכר.</p>
<p>ואי תימא דהא אמר רבי יהודה הא דוד דכתיב ביה טוב כד"א וטוב ראי אמאי לא הוה יתיר²²²⁴ א"ל וטוב ראי כתיב טוב ראי דא דאיהו חיזו לאסתכלא הכי הוה דוד טוב ראי הוה טוב²²²⁵ דאיהו חיזו ובמשה כתיב הוא ממש והכא טוב ראי ועם כל דא בתרווייהו הוה²²²⁶ אחיד דהא דא בדא אחיד</p>	<p>ואם תאמר, שהרי אמר רבי יהודה, הרי דוד שכתוב בו "טוב", כמו שנאמר "וטוב ראי", למה לא היה יותר. אמר לו כתוב "וטוב ראי", "טוב ראי" זה שהוא מראה להסתכל, כך היה דוד טוב, ראי היה טוב, שהוא [רק] מראה, ובמשה כתוב הוא ממש,</p>

²²²¹ עי' ספר הפליאה (&): ים עולה חמשים הם נ' שערי בינה ואם תהפכהו הוא מי וזהו מי יתן והיה לבבם זה.

²²²² עי' לעיל קפא ע"א ועיי"ש ברמ"ז. ועי' עבה"ק (חלק ג פרק ו): המעלה אשר עלה אליה אדון הנביאים לא עלה אליה שום נברא זולתו, והוא שהעידה התורה ומשה עלה אל האלהים, והכוונה אל מדרגת אלהים שהיא העליונה שבמדרגות, והוא שרמז עוד באמרו ויהי שם עם יי' וגו', וכתוב ואתה פה עמוד עמדי וגו', כלומר שוים כביכול. ועיי"ש (ח"ג פ"ד): ובבראשית רבה ר' ברכיה אמר בזכות משה שנאמר וירא ראשית לו כוון למה שכתבנו, ור' יהודה העלה זה הטוב והשלמות בשהוסיף שם יו"ד ה"א שהוא חצי השם ככולו, ואמר טוביה שמו, והכוונה כי הטוב ההוא לא יבחן היותו טוב גמור ושלם, כי אם בהיותו עולה כולו לגבוה, ולפי שמשה ע"ה היה עתיד להשלים זה בשלמות היותר נעלה שאיפשר אמר טוביה שמו, וזה אמנם ישתלם מצד דבקו בשם זה ולא אחד מן הנביאים שעלה אל זה הדבקות המופלא, וכענין ואתה פה עמוד עמדי בלי שום פרוד וחלוק מן הדבקות ההוא וזה הוא הטוב הגמור שאין למעלה ממנו. ועיי"ש (ח"ג פ"ד): ולפי שלא היה הפסק בזווג ההוא, לזה אמר של נעליך שנים בסוד ואתה פה עמוד עמדי, ועיי"ש (ח"ד פ"ו): משה לא היה מדבר עמו אלא כשהוא עומד שנאמר ואתה פה עמוד עמדי וכו', כי משה ע"ה דמה הצורה ליוצרה ועל הדרך שביארנו בתכלית מה שהיה איפשר לו כפי מעלתו, ולזה עלה למעלת עולם הזכר שהוא עולם העמידה בדמותו כצלמו והוא שנאמר לו ואתה פה עמוד עמדי.

²²²³ משה זכה לבינה שהוא קול גדול ולא יסף גם כפי פשוטו שמרע"ה הוא סוד הת"ת (רח"ו).

²²²⁴ פי' שאינו אלא במ' (מ"מ).

²²²⁵ פי' טוב של דוד הוא מצד המ' הנק' רואי (מ"מ).

²²²⁶ פי' בזו"ן (מ"מ).

<p>2227 ומשה לבתר דהוה טב סליק למהוי גופא איש איש האלהים והאיש משה ענו מאד</p>	<p>וכאן "טוב ראי", ועם כל זה בשניהם היה אחוז, שהרי זה בזה אחוז. ומשה אחר שהיה טוב, עולה להיות גוף, איש, איש האלהים, "והאיש משה ענו מאד".</p>
<p>אמר רבי יהודה בכל עובדיו בעי ב"נ לשואה לקבליה לקב"ה והא אוקימנא מלה רבי יהודה לטעמיה דא"ר יהודה האי מאן דאזיל בארעה יכוין לתלת מלין ועילא מנהון צלותא ואע"ג דצלותא יתיר עלאה מכלא תרי חברי או תלתא דלעאן במלי דאורייתא דהא לא מסתפי בגין דשכינתא (ס"א ועילא מנהון צלותא ועלאה מכלהו חברייה במלי דאורייתא דהא שכינתא) אשתתפ' בהדיהו</p>	<p>אמר רבי יהודה בכל מעשיו צריך האדם לשים את הקדוש ברוך הוא כנגדו. והרי בארנו את הדבר, רבי יהודה לטעמו, שאמר רבי יהודה מי שהולך בדרך יכוון לשלשה דברים, ועליון מהם התפלה. ואף על גב שתפלה יותר עליונה מהכל, שני חברים או שלשה שעוסקים בדברי תורה, שהרי לא יפחדו כי השכינה (ולמעלה מהם תפלה, ועליונה מכלם חברים בדברי תורה שהרי השכינה) משתתפת עמם.</p>
<p>(כי הא דר' אלעזר ור' חייא הוו אזלי בארעה א"ר אלעזר (ס"א חייא) כתיב ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו עור וכי עד השתא פשיטי הוו מההוא עור אין אלא מאני לבושי יקר הוו א"ל ר' חייא אי הכי לא אתחזון להו²²²⁸ אפי' כתנות עור²²²⁹</p>	<p>(כמו זה ש(רבי אלעזר ורבי חייא היו הולכים בדרך, אמר רבי אלעזר (חייא), כתוב "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור", וכי עד עכשיו היו מופשטים מאותו העור, כן, אלא כלי לבושי כבוד היו. אמר לו רבי חייא, אם כך לא ראוי להם אפילו כתנות עור.</p>
<p>וכי תימא דעד לא האבו אלבישו להו לא אלא לבתר דחבו כתיב ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם וגו' א"ל הכי הוא ודאי בקדמיתא הוו כגוונא דלעילא²²³⁰ ומתפשטן מן גווני דלתתא והוה נהורא דלעילא אסחר עליהו ולבתר דחבו אהדר לון בגווני דהאי עלמא²²³¹ ואעבר מנייהו גווני דלעילא</p>	<p>ואם תאמר שעד שלא חטאו הלבשו אותם, לא, אלא אחר שחטאו כתוב "ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם וגו'". אמר לו כך זה בודאי, בהתחלה היו כדוגמא שלמעלה ומתפשטים מהגוונים שלמטה, והיה האור שלמעלה סובב עליהם, אחר שחטאו החזירם בצורות העולם הזה, והעביר</p>

²²²⁷ פי' אחר שהשיג היסוד הנק' טוב סתם עלה לת"ת הנק' גופא (מ"מ).
²²²⁸ ר"ח הבין דמאני לבושי יקר קאי אכתנות עור ולזה שאל והלא אחר החטא לא היו ראויים לזה והכריחו לפי' זה מ,ש ויעש ה' אלהים (רח"ו).
²²²⁹ נתקל מעתה בשתיים, שהוא הן בהסתכלות והן בהאכילה, ונתגשמו ע"ז מעתה העולמות עוד יותר, וכן אדם וחיה גופה, ונתהפכו כולם ממלבושי אור דאור הגנוז, שהוא כתנות אור באל"ף, לכתנות עור משכא דחיויא, וכמ"ש בתרגום יונתן בבראשית שם (ג כא), וכן בפדר"א (פרק כ) ובמדרש תהילים (פרשה צב), וע' בזוה"ק (בראשית לו ע"ב, וכן בפ' ואתחנן רסא ע"ב). אמנם עיקר המשכא דחיויא שנעשה להם, הוא רק אח"כ שהוא אחר פגם הג' כמו שיתבאר לקמן (דע"ה ח"ב קמו ע"ג).
²²³⁰ כתב הרב בס' ח"י וז"ל ג' חשמלים דאדה"ר שהם בבי"ע הם צפרנים העליונים שהיו על אדה"ר ולא נשאר מהם רק ראשי האצבעות ונקראים כתנות אור. ואחר החטא עשה לו השי"ת מלבוש מחשמ"ל הסובב ג"ע דעשייה. ואח"כ עשה לו מלבוש אחר מקליפת נוגה. והם כתנות עור. וכנגד הלבוש דכתנות אור דג"ע הארץ היה כתוב בספרו של ר"מ כתנות אור עכ"ל. וכבר הארכנו בזה בפ' ויקהל דף ר"ח ע"ב. וז"ש כאן בקדמיתא הוו כגוונא דלעילא דהיינו מג' חשמל"ם דבי"ע וזהו נהורא דלעילא דאסחר עליהו. ומ"ש ולבתר דחבו אהדר לון בגווני דהאי עלמא. היינו לבוש שעשה להם מחשמ"ל שסובב ג"ע הארץ ומקליפת נוגה (מ"מ).
²²³¹ עי' ח"ב טל ע"א ורכט ע"ב (לש"ו).

<p>ובנ"כ בעי בר נש לאנחא ככל יומא בנין דאינון שמא קדישא עלאה באתווי רשימן דכתיב (דברים כה י) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך ותנן שם יי' ממש ואלין תפלין דרישא (מוחא עלאה דאתמשך במוחא תתאה אקרון תרי מוחי ואינון דכתיב חכמות ומתפרשן בחד)</p>	<p>ולכן צריך האדם להניח בכל יום משום שהן שם קדוש עליון באותיותיו רשומות שכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ושנינו שם ה' ממש ואלו תפלין של ראש (מח עליון שנמשך במח תחתון נקראו שני מוחין והם שכתוב חכמות והתפרשו באחד).</p>
<p>ר' יצחק אמר הוא דכתיב קדש לי כל בכור²²⁴⁰ דא היא כתר²²⁴¹ דכליל ואסתים כל אינון אחרנין (כל בכור כל בכור סתם לאעלאה) משיכותא (ס"א משרייתא)²²⁴² דלעילא סתימא ביה (דכלא) ודא אקרי פטר כל רחם פתיחותא דכל משיכותא דרחמי ויסודא (נ"א ונהירו) דלעילא²²⁴³</p>	<p>רבי יצחק אמר הוא שכתוב קדש לי כל בכור זהו כתר שכלול ומסתיר כל אותם האחרים (כל בכור כל בכור סתם לעליון) משיכות (מחנה) שלמעלה נסתרת בו (של הכל) וזה נקרא פטר כל רחם פתיחות של כל משיכות הרחמים ויסוד (ואור) עליון.</p>
<p>אמר ר"ש וסתים ביו"ד דשמא קדישא ודא (ס"א יו"ד) חד ביתא דתפלין דהוא קדש לי כל בכור סתם מוחא (נ"א אבא) עלאה חכמה</p>	<p>אמר רבי שמעון ונסתר ביו"ד של השם הקדוש וזה (יו"ד) בית אחד של תפלין שהוא קדש לי כל בכור סתם</p>

²²³⁵ יה"ו וסוד ג' אותיות יה"ו הם חב"ד דז"א (רח"ו).

²²³⁶ חב"ד (רח"ו).

²²³⁷ ע"י הכאת קוצא דשערי בעורף ז"א דביה בקוצא נגיד שפע מ"ם גרים בקיעת יסוד דאמא לשנים ונעשה מהג' ד' (רח"ו). נלע"ד שזהו הנזכר באדרת נשא ק"מ א', וחד מוחא שקיט על בורייה, שפירש בשער התפלין שהם קוצא דשערי דאריך המתפשט עד רישא דז"א, ובמקום סיום השערות שהם צנורות היוצאים ממוחא סתימאה דאריך, משם דרך פיות השערות יוצאת הארה עצומה ומכה ובוטשת בעורף ז"א דהיינו אחורי הדעת שלו, ועוברת ההארה דרך פנימי של מוחי ז"א ודוחה אור המוחין לצד פנים של זעיר במצח שלו ששם חו"ג שבחלל אחד מתלת חללי רישא. ושם באותו חדר הנקרא דעת היו נחשבים למוח אחד, ובצאתם לחוץ נעשים שנים. והרי הם ארבע פרשיות של תפלין. ונמצא שהארת חכמה סתימאה דאריך מאירה ומוציאה מוח הדעת, ובמקום שהיו תלת מוחין הפנימיות נעשים ארבע במצח. ועל שם אותה ההארה הנפלאה המאירה במוחין ושהוא העיקר ליציאתם, לכן אמר בכאן שבכחה אשתכחו ארבע מוחי בז"א. ונלע"ד שטעם התייחסות מוחא סתימאה לענין זה, הוא מפני שעיקר החידוש של התפלין הוא שיהיו חלוקים החו"ג לשנים, היכר חילוק זה אינו מתחדש כל כך בחסדים, מפני שגם בהיותם במוח הדעת בפנימיות היו גוברים החסדים והיו הגבורות טפלות להם, אבל בהתחלקם לארבע מוחין ממש דהיינו בתפלין, אז מתגלות ונחלקות הגבורות לעצמן ומתגלה ה' אחרונה שבשם, כי טרם צאתם לחוץ לא היו רק ג' אותיות יה"ו כנודע, אלא שהגבורות נכללות כטפלות אל אות הו' שה"ס החסדים, אבל בהאירם במצח שאז הם ד' אז אינון שמא קדישא עילאה באתווי רשימן, באתווי רשימן דייקא, דהיינו שרישומן ניכר. וזה ידוע קעה) שמוחא סתימאה מתתקן בגבורה דעתיק יומין, ולכן מקבל כח הארתו (נ"א מקביל כח האריך) להופיע ולהאיר את הגבורות שתתחזקנה לצאת ולהתחלק. וזה נראה לי שרמז באומרו ומשירותא דמוחא עילאה וכו', שכן גבורה דעתיק היא ראשית והתחלת מוחא סתימאה (רמז).

²²³⁸ פ"י כי שורש המוחין הם ג' חב"ד כי הדעת כלול מח"ו ודאינון בחד חללא לבד. אך ע"י הנימין דנפקי ממוחא סתימאה דעתיק כנזכר באד"ר דף קל"א ומכים בעורף זעיר אנפין ונכנס האור שם ונעשה ב' מוחין אלו מוחא דעתיקא ומוחא דז"א חד מוחא ע"י חיבור אותן הנימין וזהו (משלי א כ) חכמת בחוץ ר"ל כנגד העורף דז"א ואז מתרבה אור הפנימי ובוקע ויוצא כנגדו לצד המצח ואז יוצאין ב' עטרין של החלל הג' ונחלקין לחוץ כמבואר אצלינו בכוונת התפלין. ונמצא כי ע"י שירותא דמוחא סתימאה דעתיקא נעשה בזעיר אנפין ד' מוחין פירש בצאתו לחוץ בסוד התפלין אך בהיותן בפנים אינם אלא ג' מוחין כנזכר (זהר הרקיע).

²²³⁹ שמתפשטים בכל הגוף (רח"ו).

²²⁴⁰ סוד טפת חכמה שנעשה מוח ז"א (רח"ו).

²²⁴¹ חכמה (רח"ו).

²²⁴² יסוד דאבא (רח"ו).

²²⁴³ שנכנס ביסוד הבינה (רח"ו).

<p>ביתא תניינא והיה כי יביאך יי' (אלהיך) א"ר יהודה מוחא דתרעין²²⁴⁴ נפקין לחמשיין תרעין תרעין סגיאין ואינן לקבל זמנין סגיאין דכתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים הוציאך יי' ממצרים ואדכר זמנין סגיאין דוכרנא דמצרים ואינן חמשיין לקבל חמשיין</p>	<p>מח (אבא) עליון חכמה. בית שני והיה כי יביאך ה' (אלהיך) אמר רבי יהודה מח ששערו יוצאים לחמשים שערים שערים גדולים והם כנגד זמנים רבים שכתוב אשר הוצאתיך מארץ מצרים הוציאך ה' ממצרים ונזכר פעמים רבות זכרון מצרים והם חמשים כנגד חמשים.</p>
<p>ותנינן בספרא דרב המנונא סבא דאמר תרעין סגיאין דלעילא ותתא תבר קב"ה דהוו סתימין ומתקטריין בשלשליהון בנין לאפקא להו לישראל (לבר) דהא מאלין תרעין דההוא מוחא מתפתחי ומשתרו כל שאר תרעין ואלמלא דאתערו ואתפתחו אינן תרעין דהאי מוחא לא הוו מתפתחי אינן אחרנין למעבד דינא ולאפקא לון לישראל מן עבדותא</p>	<p>ושינינו בספרו של רב המנונא סבא שאמר שערים רבים שלמעלה ושלמטה שבר הקדוש ברוך הוא שהיו נסתרים וקשורים בשלשלאותיהם כדי להוציא את ישראל (לחוץ) שהרי מהשערים הללו של אותו המח נפתחים ומתירים כל שאר השערים ואלמלא שהתעוררו ונפתחו אותם שערים של המח הזה לא היו נפתחים אותם האחרים לעשות דין ולהוציא את ישראל מן העבדות.</p>
<p>וכלא סתים בהא דאקרי אימא עלאה דמנה אתער הילא לאימא תתאה ומאי איהו דכתיב בה (ישעיה נא &) ולאמי אלי האזינו אל תקרי לאומי אלא לאמי דלא זו קב"ה מחבבה לכנסת ישראל עד דקראה אמי והאי נפקא מאימא עלאה דהיא ביתא תניינא דאקרי ה'²²⁴⁵ דשמא קדישא ואתפתחא²²⁴⁶ לחמשיין תרעין ומהאי נפק²²⁴⁷ רוחא לחד נוקבא דפרדשקא דחוטמא²²⁴⁸</p>	<p>והכל נסתר בזה שנקראת אם העליונה שממנה מתעורר כח לאם התחתונה ומהו שכתוב בה ולאומי אלי האזינו אל תקרי לאומי אלא לאומי שלא זו הקדוש ברוך הוא מלחבב את כנסת ישראל עד שקרא לה אמי וזה יוצא מהאם העליונה שהיא בית שני שנקראת ה' של השם הקדוש שנפתחת לחמשים שערים ומזה יוצא רוח לנקב אחד של נקב החוטם.</p>
<p>ותנינן יובלא דנפקין ביה עבדין לחירו²²⁴⁹ בהאי מוחא אתאהד²²⁵⁰ ואינן חמשיין שנין</p>	<p>ושינינו היובל שיוצאים בו העבדים לחרות במח הזה נאחז והם חמשים</p>

²²⁴⁴ מוח בינה דז"א שנמשך מטפת בינה דאימא שבה הם נ' שערי בינה (רח"ו).
²²⁴⁵ ואות ה' הוא לפי שהיא מתפתחת לחמשיין כי יר"ד ה"א פעמים יעלו חמשים (אור יקר).
²²⁴⁶ ואם כן גם המלכות שהיא ה' תהיה כלולה מחמשים והם החמשים תתאין דאמרינן לעיל "דתרעין סגיאון אתברר" (אור יקר).
²²⁴⁷ פירוש מבינה שבה סוד חוטמא כדפירשנו באדרא (אור יקר).
²²⁴⁸ הוא צנור שבו משפיע הבינה אל המלכות שהוא חקל תפוחין קדישין כדפירשנו שם, ואם כן יוכרח כי על ידי מציאות זה ישתוו שניהן בצנור זה ועל ידה יושפע החירות מן הבינה אל המלכות, ואמר "חד נוקבא דפרדשקא" משום דמחד נוקבא כתיב עלה עשן וכו' לזה אמר חד נוקבא כי מצד נקב אחד לבד דהיינו הימני הוא דנשיב רוחא לחקל תפוחין כדפירשנו באדרא, ותנינן וכו', הענין כי היובל הם מ"ט שנים ובסוף מ"ט שנים הוא אחד יובל שהוא שנת החמשים ותוא על הכל, והנה המ"ט הם סתם בבינה במקומה, אמנם האחד הפרטי שבו יוצאים העבדים לחירות הוא אחיזת הבינה בחכמה שזה עיקר הכל וכלל הכל, ובשער זה מתייחדים חכמה ובינה, והטעם כי שער החמשים שהוא שנת החמשים הוא מציאות בינה שבתכמה או לפחות נתלה בה (אור יקר). סוד אות ה' הקבוע בחוטם (רח"ו).
²²⁴⁹ דהיינו שנת החמשים (אור יקר).
²²⁵⁰ דהיינו מוחא תניינא בחינת בינה שבחכמה כדפירשנו (אור יקר).

<p>דיובלא²²⁵¹ ואינון המשיין יומין²²⁵² דחושבנא דעומר ביה אתאחדו דבהו²²⁵³ נייחין רוחי דעבדין ומפקי²²⁵⁴ רוחיהון (נ"א ומפיק רוחיה) לנייחא כמה דכתיב ביום²²⁵⁶ הניח יי' לך²²⁵⁷ מעצבך ומרגזך²²⁵⁸ ומן העבודה וגו' ובגין כך ה' נייחא דרוחא ולאפקא רוחא לחירו²²⁵⁹ והאי ביתא יציאת מצרים בה תלייא ובאת ה' דשמא קדישא כמה דאתמר ע"כ כללא די"ה דשמא קדישא</p>	<p>שנות היובל והם חמשים ימי חשבון העומר בו נאחזים שבהם נחות רוחות העבדים ומוציאים רוחם (ומוציא רוחו) למנוחה כמו שכתוב ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה וגו' ומשום זה ה' מנוחת הרוח ולהוציא רוח לחירות ובבית זה תלויה יציאת מצרים ובאות ה' של השם הקדוש כמו שנתבאר עד כאן כלל של י"ה של השם הקדוש.</p>
<p>תא הזי מסטרא דאבא²²⁶⁰ נפיק חסד מסטרא דאמא²²⁶¹ נפיק גבורה וכלא אחיד קודשא בריך הוא²²⁶² ומתעטר בהו ואת וא"ו</p>	<p>בא וראה מצד אבא יוצא חסד מצד אמא יוצאת גבורה והכל אוחז הקדוש ברוך הוא ומתעטר בהם אות וא"ו.</p>
<p>רסב/ב10800</p>	
<p>ביתא תליתאה שמע ישראל (דברים ו ד) ישראל סבא²²⁶³ ואהבת את יי' אלהיך תאנא</p>	<p>בית שלישי שמע ישראל ישראל סבא ואהבת את ה' אלהיך שנה רבי שמעון זהו סוד עליון שישראל</p>

²²⁵¹ ובודאי כי אחר שהם חמשים שנה בבניה בסוד יובל ואחד מן החמשים מתעלה על הכל הוא להיות בחינת החכמה מתאחדת בבניה בו דהיינו שהוא נאחז בשורשו הנעלם בחכמה כדפי' (אור יקר).

²²⁵² אפשר גם להורות שנתעלה יום החמשים על מ"ט שהוא יום טוב להורות שהוא אחוז בשורשו, והנראה יותר שהוא להורות על חמשים שערים שבמלכות שאינם שנים אלא ימים לפי שהם שערים תחתונים נאחזים בעליונים והארכתי בזה בספ"ר בשער השערים בע"ה, וזהו שאמר "דחושבנא דעומר" כי עומר היא המלכות כענין והעומר עשירית האיפה הוא (אור יקר).

²²⁵³ לביה (אור יקר).

²²⁵⁴ ומפקא (אור יקר).

²²⁵⁵ ופירושו על ידי הבנית נייחין רוחין דעבדי, והיינו על ידי שהיא מוציאה רוחותם אל המנוחה דהיינו שהיא מנשבת רוחא דנייחא מלעילא והם נחים שיש להם מנוחה, ואית דגרסי "דבהו נייחין וכו' ומפקי" ואהדר לחמשים שערים הנזכרים והכל ענין אחד (אור יקר).

²²⁵⁶ אפשר כי העיקר להביא ראיה אל המנוחה דהיינו שממש משפיע מנוחה דהיינו רוחא דנשיב כדפירשנו (אור יקר).

²²⁵⁷ פירוש ישפע בך מנוחה (אור יקר).

²²⁵⁸ ואיך אפשר שיהיה מנוחה ממה שכבר עבד ונעצב ורגז, אלא ודאי דהיינו על ידי מפקנו דרוחא דנשיב עליהון כל מה שכבר עבדו נעשה נחמה "ונייחא דרוחא" כענין היובל שהכל נכלל בשנת החמשים, ונמצאו שממש אותם השנים שעברו הם מתקדשים ונכללים בשנה ההיא, כן בענין העבד על ידי מפקנו דההוא רוחא מתתקן הכל גם מה שכבר [עבד] [עבר] בסוד מנוחת הרוח לעבודת קונו וכענין התשובה שזדונות נעשו לו וכו' (אור יקר).

²²⁵⁹ ז"א (רח"ו).

²²⁶⁰ ר"ל מפרק התחתון דחסד דא"א כי שם התלבשות אבא ונפקי עטרא דחסד א"נ מן היסוד שלו הנק' סטרא משם נמשך טפה זו כי החו"ג הם טפין ממש (רח"ו).

²²⁶¹ ר"ל מפרק תחתון דגבוה דא"א ששם התלבשות אימא והיינוסטרא דקאמר א,אנ מיסוד דילה הנק' סטרא (רח"ו).

²²⁶² ת"ת (רח"ו).

²²⁶³ פי' ישראל זוטא שהוא זעיר מקבל מי"ש כמ"ש הרב (מ"מ). הפסוק שמע ישראל שיש בו כ"ה אתוון, ותלויים אלו הכ"ה אתוון בהכ"ה הנז', שהם בהתבונה דשם ס"ג, וכמ"ש בזוה"ק (פ' בא דף מג ע"א, תרומה דף קס ע"ב, ויקהל דף רטז ע"א, ואתחנן דף רסב ע"ב) שמע ישראל, ישראל סבא. והרי כי הוא תלוי ביסודו"ת, וכמ"ש בפע"ח (שער הק"ש פרק י) (ביאורים ח"א מב ע"א).

<p>ר"ש דא הוא רוא עלאה דישראל עלאה אתעטר בסטרא דאבא ומאי איהו אברהם²²⁶⁴ ואתעטר בסטרא דאימא ומאי איהו יצחק</p>	<p>העליון התעטר בצד האבא ומהו אברהם והתעטר בצד האמא ומהו יצחק.</p>
<p>תנינן ואהבת מאן דרחים ליה למלכא עביד²²⁶⁶ יתיר טיבו חסד עם כלא וחסד יתירא ההוא דאקרי חסד דאמת דלא בעי אנר עליה אלא בגין רחימותא דמלכא דרחים ליה יתיר וברחימותא דמלכא תליא חסד וע"ד אקרי אברהם אוהבי ובגין דרחים ליה יתיר אסני חסד בעלמא ועד הכא ואהבת וברחימותא תליא חסד ודא היא ביתא תליתאה²²⁶⁷</p>	<p>שנינו ואהבת מי שאוהב את המלך עושה יותר טוב חסד עם הכל וחסד יותר אותו שנקרא חסד של אמת שלא רוצה עליו²²⁶⁵ שכר אלא בשביל אהבת המלך שאוהב אותו יותר ובאהבת המלך תלוי החסד ועל זה נקרא אברהם אוהבי ומשום שאוהב אותו יותר מגדיל חסד בעולם ועל זה כאן ואהבת ובאהבה תלוי החסד וזהו הבית השלישי.</p>
<p>ביתא רביעאה והיה אם שמוע השמרו לכם וחרה אף יי' גבורה תקיפא ודינא קשיא היא ונפקת מסטרא דאימא עלאה ותנינן אע"ג דלית היא דינא מסטרהא נפקא דינא (דנפק) גבורה עלאה ואי תימא והיה אם שמוע דלאו היא דינא לית כתרא מכל כתרי מלכא דלא יתכליל דינא ורחמי כ"ש גבורה דאתכליל טב וכיש</p>	<p>הבית הרביעי והיה אם שמוע השמרו לכם וחרה אף ה' גבורה חזקה ודין קשה היא ויוצאת מצד האמא העליונה ושנינו אף על גב שהיא אינה דין מצדה יוצא דין (שיוצא) גבורה עליונה ואם תאמר והיה אם שמוע שאיננו דין אין כתר בכל כתרי המלך שלא יכללו בו דין ורחמים כל שכן גבורה שנכלל טוב ורע.</p>
<p>ואלין ארבעה נטיל לון וא"ו ואתעטר בהו ואלין אינון תפילין דאנח קב"ה תנינן האי וא"ו סליק ואתעטר בעטרוי ואחיד להאי ולהאי ואתעטר בכלהו וע"ד וא"ו אמצעיתא דכלא²²⁶⁸ דעילא ותתא לאחזאה חכמתא שלימתא מכל סטרוי (שייך לפרשת עקב)</p>	<p>וארבעה אלה לוקח אותם וא"ו ומתעטר בהם ואלו הן תפלין שמניח הקדוש ברוך הוא שנינו הוא"ו הזה עולה ומתעטר בעטרותיו ואוחז את זה ואת זה ומתעטר בכלם ועל זה וא"ו אמצע הכל שלמעלה ולמטה להראות חכמה שלמה מכל צדדיו.</p>
<p>(תאני ר' אבא כתיב רק באבותיך חשק יי' מכאן אר"ש אבהתא אינון רתיכא קדישא עלאה וכתבי חשק יי' ת"ח כמה דאית רתיכא קדישא לתתא²²⁶⁹ כך אית רתיכא קדישא</p>	<p>(שנה רבי אבא) כתוב רק באבותיך חשק ה' מכאן אמר רבי שמעון האבות הם מרכבה קדושה עליונה וכתוב חשק ה' בא וראה כמו שיש</p>

²²⁶⁴ גם זה יובן בהקדמה הנז' שהחסדים דאימא נעשי' גבורות דאבא, נמצא אבא כולו חסדים, וז"ש אתעטר בסטרא דאבא ומאי איהו אברהם. וכן גבורות דאבא נעשו חסדים דאימא נמצא שאימא כולה גבורות וז"ש דאתעטר בסטרא דאימא ומאי איהו יצחק (מ"מ).

²²⁶⁵

²²⁶⁶ פירוש האדם לאהבת קונו עושה חסד עם הבריות לרוב, כענין אברהם שלא היה מקוה שישלמו לו גמול אלא מאהבת הבורא היה עושה ובוזה נתבארו שלשה דברים אלו האחד שהוא חפד יקורא לא מדת חסד לבד כי מדת חסד סתם אפשר שיקוה לגמול, אמנם חסד של אמת שהוא חסד נעלמת חסד יקירא ומשתתפת באמת שהוא התפארת אינו אלא החסד שאינו מקוה אל הגמול, וכן פירשו רז"ל בפסוק ועשית עמדי חסד ואמת (אור יקר)

²²⁶⁷ שהוא סוד התפשטות החסידים בגופא דז"א עטרא דחסד (רח"ו). ור"ל הארתם יורדת בואהבת. אבל עצמם ממש אינו יורד רק בעמידה כמ"ש הרב בסה"כ ומ"ש ואיתימא והיה אם שמוע וכו' ר"ל דכתיב ונתתי מטר ארצכם דהיינו רחמים ותירץ לית כתרוא וכו' (מ"מ).

²²⁶⁸ פי' מכריע בין חו"ג והוא אמצעי. ומ"ש "דלעילא ותתא" פי' שגם מכריע בין בינה ומ' שנק' עילא ותתא (מ"מ).

²²⁶⁹ פי' הם ארגמ"ן שהם כסא למ' (מ"מ).

<p>לעיל²²⁷⁰ ומאי ניהו הא דאמרן רתיכא קדישא כלא אקרי וכלא אתקשר דא בדא ואתעביד כלא חד</p>	<p>מרכבה קדושה למטה כך יש מרכבה קדושה למעלה ומה היא זה שאמרנו מרכבה קדושה הכל נקרא והכל נקשר זה בזה ונעשה הכל אחד.</p>
<p>רק באבותיך תלתא ורתיכא ארבעה ד' מנלן דכתיב ויבחר בזרעם אחריהם מאי משמע לאכללא בהו דוד מלכא דאיהו רביעאה לאתתקנא ברתיכא קדישא דתנינן אבהתא²²⁷¹ תקונא ושלימותא דכלא וגופא²²⁷² בהו אשתכלל ואתבני ובהו אתאחיד אתא דוד מלכא ושכליל כלא ואתקין גופא ואשלמיה בהו וא"ר יצחק כמה דזכו אבהתא לאתעטרא ברתיכא קדישא כך זכה דוד לאתתקנא בסמכא רביעאה דרתיכא</p>	<p>רק באבותיך שלשה ומרכבה ארבעה ארבעה מנין לנו שכתוב ויבחר בזרעם אחריהם מה משמיע להכליל בהם את דוד המלך שהוא רביעי להתתקן במרכבה הקדושה ששנינו האבות תקון שלמות הכל והגוף משתכלל בהם ונבנה ובהם נאחז בא דוד המלך ושכלל הכל והתקין הגוף והשלימים בהם ואמר רבי יצחק כמו שזכו האבות להתעטר במרכבה הקדושה כך זכה דוד להתתקן בעמוד הרביעי של המרכבה.</p>
<p>א"ר יהודה כתיב ביה ברוד והוא אדמוני עם יפה עינים²²⁷³ וטוב ראי מאי טעמא אדמוני²²⁷⁴ משום דחולקא דעדביה גרמא ליה אדמוני דינא ודאי עם יפה עינים דינא ברחמי²²⁷⁵ כמה דכתיב חסדי דוד הנאמנים</p>	<p>אמר רבי יהודה כתוב בדוד והוא אדמוני עם יפה עיניים וטוב ראי למה אדמוני משום שחלק גורלו גרם לו אדמוני דין ודאי עם יפה עיניים דין ברחמים כמו שכתוב חסדי דוד הנאמנים.</p>
<p>א"ר יצחק חסדי דוד באתריה אוקימנא אלא והוא אדמוני כדאמרן עם יפה עינים אלן אבהתא²²⁷⁶ ת"ה ירושלם וציון²²⁷⁷ דינא</p>	<p>אמר רבי יצחק חסדי דוד במקומו בארנו אלא והוא אדמוני כמו שאמרנו עם יפה עיניים אלו האבות</p>

²²⁷⁰ פי' חגת"ם שהם כסא לבניה (מ"מ).

²²⁷¹ פי' חו"ג (מ"מ).

²²⁷² פי' ת"ת (מ"מ).

²²⁷³

²²⁷⁴ פי' לפי שז"ן יורשים את א"ו ואח"כ חולקים בשוה הנוק' יורשת ה"ג והז"א יורש ה"ח ודוד הוא במלכות לזה אמר מ"ט אדמוני משום דחולקא דעדבי' גרמא ליה שהוא הגורל שיצא לו בירושה וז"ש אדמוני דינא ודאי ר"ל שהם גבו' עם יפה עינים הוקשה לו דהוי ליה למימר עם עינים יפים מאי עם יפה עינים (זהר הרקיע).

²²⁷⁵ פי' כי המלכות אין לה עינים כמ"ש בסבא דמשפטים עולימת' שפירתא דלית לה עיינין כי הארת עינים הוא מן ה"ח. ובזה יתורץ מה שאנו אומרים בכל יום יוצר אור ובורא חושך כי בזכר יצירה שהוא ז"א אין בו דינים לכן אנו אומרים יוצר אור אבל באימא שהיא בריאה דינין מתערין מינה לזה אמר ובורא חושך. או ירצה שבז"א הראש שלו שהוא בריאה ה"ח שם מכוסים ובת"ת שלו שהוא היצירה ה"ח מגולים ולזה אנו אומרים יוצר אור. או ירצה שביצירה שהוא באצילות שהוא כנגד אור א"ס אנו אומרים יוצר אור ובריאה למטה במקומה שאינה כנגד אור א"ס אנו אומרים ובורא חושך. ובזה יתורץ למה הקדימו יצירה לבריאה כי האור הוא מצד ה"ח והחושך מצד ה"ג. ולזה המלכות דלית לה עיינין שהיא ה"ג ואין לה אלא מה שלוקחת מיופי עינים של הזכר וזה שאמר דינא ברחמי שהיא דינא משותפת ברחמי הזכר ומשם נעשה לה עיינין. ולהודיענו מאיזה מדה של הזכר לוקחת הארת העינים לזה אמר דכתיב (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים והוא כשהיא בנה"י שהיא בת שלש שנים והיא ראוי לזיווג ואז לוקחת הארת נה"י הנק' עיינין. ור' יצחק בא לחלוק ואמר חסדי דוד באתריה אוקימנא שהם נה"י אלא מ"ש כאן הוא בחי' אחרת ופי' ואמר והוא אדמוני כנז' שבזה אין מחלוקת שהיא במלכות כנז'. אבל מ"ש עם יפה עינים אלן אבהתא חג"ת שהוא למקום חג"ת שהוא ת"ת ולוקחת ה"ח מח"ו ומשם נעשה העינים (זהר הרקיע). הם ב' חסדים המגולים בנוה, כי נוה מצד עצמם דין ושם החסדים שהם רחמים (רח"ו).

²²⁷⁶ סוד ההדס הדומה לעינים שהם חג"ת והמל' מתחברת עמהם (רח"ו).

<p>ורחמי ואע"פ כן כתיב עיר דוד היא ציון וכתוב בקרבך קדוש ולא אבא בעיר נשבע קב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה וכו' אימתי א"ר יהודה כד אתהדר מלכו בית דוד לאתריה לתתא</p>	<p>בא וראה ירושלים וציון דין ורחמים ואף על פי כן כתוב עיר דוד היא ציון וכתוב בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים של מעלה וכו' אימתי אמר רבי יהודה כשתחזר מלכות בית דוד למקומה למטה.</p>
<p>רבי יצחק אמר ש דרשימא בתלת קשרי ש' דארבע קשרין רמיזא היא לתלתא²²⁷⁸ ורמיזא לארבעה²²⁷⁹ תלת הא דאמרן ארבעה למהוי ש רתיכא קדישא כחדא דהא הוא כללא דתקונא עלאה ומהכא מתפרשן ואתמשכן תתאי בארחייהו ברצועיהון דתליין בהני שערי דרישא דתליין בהו ואתמשכן מגייהו כל אינון אחרנין עד דאתקשרן באתרייהו)</p>	<p>רבי יצחק אמר ש' שמצירת בשלשת הקשרים של ארבעה קשרים רמוזה היא לשלשה ורמוזה לארבעה שלשה זה שאמרנו ארבעה להיות מרכבה קדושה כאחד שהרי הוא כלל התקון העליון ומכאן נפרדים ונמשכים התחתונים בדרכיהם ברצועותיהם שתלויים בשערות הללו של הראש שתלויים בהם ונמשכים מהם כל אותם אחרים עד שנקשרים (במקומם)</p>
<p>תנינן ו' נטיל אינון עלאי דאמרן ואלין תפלין דאנה קודשא בריך הוא בגין כך בעי בר נש לאתפארא בהו עליה כתיב (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך שם יי' ממש ואלין אינון תפלין דרישא תפלין דדרועא היא שמאלא²²⁸⁰ דאקרי ע"ז²²⁸¹ וירתא מעז²²⁸² הה"ד והיה לאות על ידכה בה"א והיא ה"א דאוקימנא זכאה חולקהון</p>	<p>שנינו ו' נוטל אותם עליונים שאמרנו ואלו תפלין שמניח הקדוש ברוך הוא לכן צריך אדם להתפאר בהם עליהם כתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך שם ה' ממש ואלו אותם תפלין של ראש תפלין של זרוע היא שמאל שנקרא עז וירושה מעז זהו שכתוב והיה לאות על ידכה בה"א והיא ה"א שבארנו אשרי חלקם</p>
<p>רסג/א</p>	
<p>דישראל וע"ד ה"א בתראה נטלא תפלין²²⁸⁴ דהיא שמאלא למאן אינון אלין ארבעה דאינון חד גופא וע"ד כלילן בחד ומאן אינון תפארת²²⁸⁵ נצה הוד יסוד והיא ה"א דידכה</p>	<p>של ישראל ועל זה ה"א אחרונה לקחה תפלין שהיא שמאל. למי הם ארבע אלה שהם גוף אחד ועל זה כוללים באחד ומי הם תפארת נצח</p>

²²⁷⁷ ואף על פי כן כתיב עיר דוד היא ציון וכתוב בקרבך קדוש לא אבא בעיר נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה אימתי א"ר יהודה כד יתהדר מלכות בית דוד לאתריה לתתא כו' (שער מאמרי רשב"י).

חדר החיצון דיסוד הנוקבא הוא נקרא ירושלים (הקדו"ש צב ע"ג), הוא בספר מאורי אור מערכת י' אות מ"ז ועי' בע"ח שער תיקון הירח פ"ג ובאד"ר קל"ז א' ואד"ז רצ"ג ב' (שם קו ע"ב).²²⁷⁸ פי' חג"ת (מ"מ).

²²⁷⁹ פי' עם המ' א"נ יש לפרש רמיזא היא לתלתא הם חב"ד דזעיר קודם שנחלקו ע"י קוצא דשערי דאריך. ורמיזא לד' היינו אחר שנחלקו לד' ולפי' הראשון תלת האי דאמרן היינו מאי דסמין ליה שהם חג"ת וכו'. ולפי' הב' מ"ש האי דאמרן קאי אדלעיל שאמר ותנינן תלת מוחי אינון ומשירותא דמוחא עילאה וכו' אשתכחו ד' מוחין וכן מוכח מסה"כ שכתב שהשינין רומזים למוחין (מ"מ).

²²⁸⁰ פי' שהמלכות בניינה מהגבורות (מ"מ).

²²⁸¹ אדנ"י גימ' ס"ה עם י,ב אותיות המילוי גימ' ע,ז (רח"ו).

²²⁸² פי' מהגבורות הנק' עוז (מ"מ).

<p>וכלהו אחידא בה בנין לאתברכא מנייהו וכלילא מכלהו</p>	<p>הוד יסוד והיא ה"א של ידכה וכולם אחוזים בה בשביל להתברך מהם²²⁸³ וכלולה מכלם.</p>
<p>א"ר חייא אי הכי הא כתיב²²⁸⁶ (שמות לג & וראית את אחורי²²⁸⁷ ותנינן דא קשר של תפלין אמר ליה הא אוקמוה²²⁸⁸ ושפיר הוא וכלא ברירא דמלה וע"ד מהאי תלייא רצועה חד לתתא דהא מנה תליין תתאי ואתנו מה וע"ד איתקרי אות כד"א זאת אות הברית וכתיב והיה לאות על ידכה בה' והא אוקמוה</p>	<p>אמר רבי חייא אם כך הרי כתוב וראית את אחרי ושנינו זה קשר של תפלין אמר לו הרי פרשוה ויפה הוא והכל ברור הדבר ועל זה מזה תלויה רצועה אחת למטה שהרי ממנה תלויים התחתונים ונזונים ממנה ועל זה נקרא אות כמו שנאמר זאת אות הברית וכתוב והיה לאות על ידכה בה"א והרי פרשוה.</p>
<p>שמע ישראל (דברים ו ד) א"ר ייסא ישראל סבא ר' יצחק אמר ע' רברבא לאכללא שבעין שמהן²²⁸⁹ סהדותא דכלא שמע ישראל כמה דכתיב שמעו שמים וכתיב דברים לב האזינו השמים²²⁹⁰ אוף הכא שמע ישראל²²⁹¹ וכלא חד מלה הוא יהו"ה רישא דכלא בנהירו דעתיקא קדישא²²⁹² והאי הוא דאקרי א"ב אלהינו עמיקתא²²⁹³ דנחלין²²⁹⁴ ומבויעין²²⁹⁵ דנפקין ונגדין לכלא</p>	<p>שמע ישראל אמר רבי ייסא ישראל סבא רבי יצחק אמר ע' גדולה לכלול שבעים שמות עדות הכל שמע ישראל כמו שכתוב שמעו שמים וכתוב האזינו השמים גם כאן שמע ישראל והכל דבר אחד הוא יהו"ה ראש הכל באור העתיק הקדוש וזהו שנקרא א"ב אלהינו עומק הנחלים והמבויעים שיוצאים ונמשכים לכל.</p>
<p>יהו"ה גופא²²⁹⁶ דאילנא שלימו דשרשין אחד כנסת ישראל²²⁹⁷ וכלא חד שלימותא</p>	<p>יהו"ה גוף האילן שלמות השרשים אחד כנסת ישראל והכל שלמות</p>

²²⁸⁴ בזוה"ק (ס"פ בא מג ע"ב) אמרו בענין הד' קשר של ראש, על דא כתיב וראית את אחורי, ובפ' ואתחנן (רסג רע"א) מבואר שענין הקשר של תפלין אשר נאמר על זה וראית את אחורי, הנה הוא ענין אחד עם התפלין של יד שהוא בה' בתראה, ה' דיככה, יד כהה, דהיא שמאלא (כללים ח"ב ז ע"ד).

²²⁸⁵ פי' שבניין המ' הוא מחזה דת"ת ולמטה ולכך אמר הזוהר תנה"י (מ"מ).
²²⁸³

²²⁸⁶ ר' חייא הוקשה לו כי נוקבא בסטרוי דדכורא הוא בההוא קשרא דתפלין דרישא, ועליו אמרו רז"ל דא קשר של תפלין, אם כן איך אמרין כי מציאות גולגולתא דנוקבא בסטרוי דדכורא היא תפלה של יד, ותירץ דהא (אתברר) [אוקימנא] וכו' והענין כי המלכות בהיותה אחורוי דדכורא קודם התפשטה היא מציאות יו"ד, מציאות בחינת הסלע שעדין אינה מתפשטת להיותה פרצוף, וא היא קשר של תפלין י' קשורה אחריו כרוכה עמו בין ימינו ושמאלו שהם שתי רצועותיו והיא בעורפו שהיא בחינת הבינה מצד הדין, ושתי רצועות שחורות ממנו אליה שהוא בין ימין ושמאל שלה, אחר כך מתפשטת עוד בצורת הפרצוף והיא בזרוע שמאל נעתק מרישא דיליה דהיינו בינה אל הגבורה זרוע שמאלי, ובזה יובן מה שפירש הרשב"י ע"ה באדרא כי מדכורא אתפשט קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אנפין ותלי על רישא דנוקבא ואתערו שערי ברישא (או ריקר).

²²⁸⁷ פי' והיא המלכות. כאן אמר תפלה של יד היא מלכות. (מ"מ).

²²⁸⁸ פי' שקשר של תפלין היא לאה. ותפלה של יד היא רחל (מ"מ), עי' ח"ב מג ע"ב ורי"א ע"א (לש"ו).

²²⁸⁹ סוד הבינה שיש בה ע' שמות (רח"ו), והכוונה כמ"ש הרב ז"ל. שם שהיא מלכות מקבלת מן ע' ומ"ש שמע ישראל כמה דכתיב שמעו שמים הוא כמו דבר אחר א' (מ"מ).

²²⁹⁰ ז"א (רח"ו).

²²⁹¹ ז"א (רח"ו).

²²⁹² אבא מקבל מן יו"ד דאריך (רח"ו).

²²⁹³ אימא (רח"ו).

²²⁹⁴

²²⁹⁵ הם ה' חסדים (מ"מ).

הם ה' גבורות (מ"מ).

²²⁹⁶ ז"א (רח"ו).

<p>ואתקשר דא בדא ולא אשתכח פרודא אלא כלא חד תני ר' יצחק רתיכא קדישא עלאה ארבעה בתי דתפילין דאנח ²²⁹⁸ כמה דאתמר רתיכא קדישא אחרא ארבע אחרנין ²²⁹⁹ דכלילן בחד דאנח ה' בתראה כמה דאוקמוה</p>	<p>אחת ונקשר זה בזה ולא נמצא פירוד אלא הכל אחד. שנה רבי יצחק מרכבה קדושה עליונה ארבעה בתי תפלין שמניח ו' כמו שנאמר מרכבה קדושה אחרת ארבעה אחרים שכלולים באחד שמניח ה' האחרונה כמו שבארוה.</p>
<p>רע"מ</p>	<p>רע"מ</p>
<p>שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד פקודא דא ליחדא שמיה דקב"ה בכל יומא דהא כמה דמייחדי שמא דקב"ה לתתא הכי אתיחד ²³⁰¹ שמיה לעילא אשתכח קב"ה יחידאי עילא ותתא מאן דמייחד שמיה דקב"ה ישוי לביה ורעותיה בההוא יחודא למהוי כלהו אחד כמה דשוי כל שייפוי ברזא דחד הכי לעילא מחבר כל שייפין עלאין ²³⁰² בההוא יחודא למהוי כלהו חד</p>	<p>שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד מצוה זו ליחד שם הקדוש ברוך הוא בכל יום שהרי כמו שמיחדים שם הקדוש ברוך הוא למטה כך מתייחד שמו למעלה נמצא שהקדוש ברוך הוא יחיד מעלה ²³⁰⁰ ומטה מי שמיחד שם הקדוש ברוך הוא ישם לבו ורצונו באותו יחוד שאמרנו ויחבר כל אבריו באותו יחוד להיות כולם אחד כמו ששם כל אבריו בסוד אחד כך למעלה מחבר כל האברים העליונים באותו יחוד להיות כולם אחד.</p>
<p>בשעתא דאתי ב"נ ליחדא שמא דקב"ה כל חילי שמיא כלהו קיימין שורין שורין בגין לאתתקנא ולא תכללא כלהו בההוא יחודא למיקם ברזא דחד ביהודא חדא כלהו למיקם ברזא דחד ביהודא חדא כלהו מתתקנן בתקוניהון כדקא יאות בהאי שעתא קיימא חד ממנא שמשא דקיימא תחות רמ"ח עלמין ²³⁰³ וכלהו עקרון שייפין דגופא ודא אקרי הלני"ו קיימא מחכה לההוא יחודא ודא איהו מלקט שושנים כד"א וללקוט שושנים דאינון שייפין דגופא</p>	<p>בשעה שבא אדם ליחד את שם הקדוש ברוך הוא כל חיילות השמים עומדים שורות שורות כדי להתתקן ולהכלל כולם באותו יחוד לעמוד בסוד אחד ביחוד אחד כולם מתתקנים בתקוניהם כראוי באותה שעה עומד ממונה אחד שמש שעומד תחת מאתים ארבעים ושמונה עולמות וכולם נקראים אברי הגוף וזה נקרא הלני"ו עומד ומחכה לאותו יחוד וזהו מלקט שושנים כמו שנאמר וללקוט שושנים שהם אברי הגוף.</p>
<p>שייפין עלאין לקיט לון שמא עלאה ברזא דיחודא דקא אתיחד ברזא דמ"ב ²³⁰⁵ שמהן ולקיט כל אינון שושנים עלאין ושמשא דלקיט כל אינון תתאין די כלהו ממנן בכללא דע"ב ²³⁰⁶ שמהן ואתלקיטו כלהו בההוא יחודא ואתעבידו כלהו גופא חדא ברזא חדא</p>	<p>האברים העליונים לוקט אותם השם העליון בסוד היחוד שהתייחד בסוד ארבעים ושנים שמות ולוקט כל אותם שושנים עליונים ושמש שלוקט כל אותם התחתונים שכולם ממונים בכלל של שבעים ושנים שמות ונלקטים כולם באותו היחוד</p>

²²⁹⁷ פי' א"ח הוא זעיר. ד' היא מלכות כמ"ש (מ"מ).

²²⁹⁸ שהם חו"ב וחו"ג והמניח ת"ת (רח"ו).

²²⁹⁹ תנה"י והמניח מלכות (רח"ו). ומ"ש בתיקונים דף כ"ג ע"ב דסליק לשתין ואינון אתוון הדבוקות בק"ש עיין סודם בס' נגיד ומצוה דף כ"ו והזכרים הרב צמח כמספרים (בספרו) ורמז על תוספות דברכות דף ט"ו (מ"מ).

²³⁰⁰

²³⁰¹ במלאכים וכן למעלה (יהל אור).

²³⁰² בכל גופו כמ"ש בכל נפשך (יהל אור). כמ"ש (יהל אור).

²³⁰³ ברמ"ח תיבות דק"ש (יהל אור).

<p>והוא יהודא סלקא וקא מייחד כלא בתרין סטרין ביחודא חדא בההוא שעתא מתלקטין שייפין כלהו ומתחברן בחבורא חדא למהוי כלהו ברזא דחד עילא ותתא ברזא דיהו"ה א' ושמו א' ²³⁰⁷</p>	<p>ונעשים כולם גוף אחד בסוד אחד ואותו היחוד עולה ומייחד הכל בשני צדדים ביחוד אחד באותה שעה מתלקטים כל האברים ומתחברים בחבור אחד להיות כולם בסוד אחד למעלה ²³⁰⁴ ולמטה בסוד של ה' אחד ושמו אחד.</p>
<p>וע"ד מאריכין באחד בתרי אתוון ²³⁰⁸ למלקט שושנים לאתייחדא ברזא דאחד ביחודא שלים כיון דאתיחדן שייפין כלהו ברזא חדא דיהודא חדא כדין אתקרי כלא קרבן שלים ועל רזא דא אעיל ליה קב"ה ²³⁰⁹ בג"ע לאדם קדמאה כמה דכתיב לעבדה ולשמרה ותנינן דאלין אינון ²³¹⁰ קרבנין תרין רזא דיהו"ה א' ושמו א' דאינון קרבנין כתיב וללקוט שושנים (ד"א דקב"ה איהו לקיט שושנים לקיט כל אינון שייפין דעילא ותתא לחברא לון ביחודא בההוא יהודא דקאמרן כדין אתער מאן דאתער ללקוט שושנים) אלין שייפין דתרין סטרין דאינון חד</p>	<p>ועל כן מאריכים באחד בשתי אותיות ללקט שושנים להתייחד בסוד של אחד ביחוד שלם כיון שכל האברים מתייחדים בסוד אחד של יחוד אחד אז נקרא הכל קרבן שלם ועל סוד זה הכניס הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון לגן עדן כמו שכתוב לעבדה ולשמרה ושינינו שאלה אותם קרבנות שנים סוד של ה' אחד ושמו אחד שבאלו קרבנות כתוב וללקט שושנים (שהקדוש ברוך הוא הוא לוקט שושנים לוקט כל אותם אברים שלמעלה ומטה לחבר אותם ביחוד באותו שאמרנו אז מתעורר מי שמתעורר ללקט שושנים) אלו האברים של שני צדדים שהם אחד.</p>
<p>שושנים רזא איהו דכד מתחברן כל (אינון) שייפין כחדא למהוי כלהו ביחודא חדא רזא דקרבן כדין מתעטר קב"ה בעטרה ברישא דכתם פז ²³¹¹ למהוי ביקרוי מתעטרא ורזא דא הוי דכתיב שושנים רזא דכל אינון שייפין</p>	<p>שושנים סוד הוא שכשמתחברים כל (אותם) אברים כאחד להיות כולם ביחוד אחד סוד הקרבן אז מתעטר הקדוש ברוך הוא בעטרה בראש של כתם פז להיות בכבודו מתעטר וסוד</p>

²³⁰⁵ בפ' הראשונה בדכורא (יהל אור).

²³⁰⁶ בפ' שניה בנוק' (יהל אור).

²³⁰⁴

²³⁰⁷ ר"ל כמ"ש בזהר {תרומה קלג:} דתחלה ה' אחד שייפין דעד"א, ושמו א' שייפין דשכינתא, ואח"כ מתייחדין יחד, דלכך לא כתיב ה' ושמו אחד (יהל אור).

²³⁰⁸ ח"ד, עד"א ושכינה, דא' טמיר וגניז לעיל ולא אתיידע. וצריך לחטוף כמ"ש בס"י {פ"א מ"ח} ואם רץ לבך כו' (יהל אור).

²³⁰⁹ התורה דאצילות היא כולה על סוד היחוד לייחד הנאצלים זה בזה, וכולם בא"ס ביחודא שלים {ע' זוה"ק מקץ קצ"ט ב' ותרומה קס"ה ב' ואתחנן רס"ג א' ברע"מ שם}. וזהו ג"כ סוד עבודת הספי' שאמר הראב"ד בספר יצירה פ"ב משנה א' {הקדו"ש לב ע"ב}.

²³¹⁰ ר"ל לעבדה ולשמרה. כמ"ש {תקו"ז תנ"ד קא.} לעבדה במ"ע ולשמרה במל"ת. וז"ש רזא דה' כו' (יהל אור).

²³¹¹ בינה, עטרה על וא"ו כמש"ל (יהל אור). [ליקוט (מעצם כ"ק) ראשו כתם פז. פז הוא גי' אני ה'. ואני הוא גי' פנים ואחוריים של ה'. והפנים טדה"ד, הוא באור פני מלך חיים, שמאירין י"ג תיקונים דא"א בט' דז"א, והן כ"ב. וידוע (שהמ"ג) {שמה"ג} ד' לחודוי אסתמכו, וט' לחוד {סד"צ רפ"ב}, וזהו ט"ד. וט' תיקונים דז"א הן ה' מאר"א וד' מחו"ג, כמ"ש בפ' משפטים קכ"ב ב' דיקנא דמלכא יקירותא כו', וזהו ה"ד. והן כ"ב אותיות התורה, כמ"ש בס"ד {פ"ג כה.} ובפ' נשא {קמו ע"ב קמז.}. ואחוריים כוז"ו, הן בעמר נקי, זה בפנים וזה באחוריים. והוא סוד הטל כידוע {א"ר קכח:}, שראשי נמלא טל, אורות טליך, גי' טל. והוא ג"כ חיים לע"ל, תחיית המתים לאחר זה העולם, והוא גי' ה' אחד. {והשם ה' -הויה} הוא במוחא בג' חללי דגולגלתא] והכל הוא פז. וזמ"ש בפ' ואתחנן בר"מ רס"ג א' ששנים רזא איהו כו' בעטרה ברישא דכתם פז כו' ורזא דההוא פז כו'. ע"כ (יהל אור).

דעילא ותתא ורזא דההוא פז עטורא דמתעטרא וסלקא מבינייהו וכלא איהו ביה	זה היה שכתוב שושנים סוד של כל אותם אברים שלמעלה ולמטה וסוד של אותו פז עטור שמתעטר ועולה מביניהם והכל נמצא בו.
בהני שושנים ²³¹² אית בה שית מאה ותליסר פקודין דאינון שייפין דתריין סמריין רזא דיהו"ה אחד ושמו אחד	בשושנים הללו יש שש מאות ושלוש עשרה מצוות שהם אברים של שני צדדים סוד של יהו"ה אחד ושמו אחד

פרישת עקב	
רע"מ	
והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך וגו' פקודא דא ²³¹³ לברכא ליה לקב"ה על כל מה דאכיל ושתי ואתהני בהאי עלמא ואי לא בריך אקרי גולן ²³¹⁴ לגבי קב"ה דכתיב גזל אביו ואמו והא אוקמוה חברייא בנין דברכאן דברוך ב"נ לקב"ה אתי לאמשכא חיינ ממקורא דחיי ²³¹⁵ לשמיה דקב"ה קדישא ²³¹⁶ ולארקא עליה מההוא משחא עלאה ואתי לאתמשכא מתמן לכל עלמא	והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו' ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך וגו' מצוה זו לברך את הקדוש ברוך הוא על כל מה שאוכל ושותה ונהנה בעולם הזה ואם לא ברך נקרא גזלן לקדוש ברוך הוא שכתוב גזל אביו ואמו והרי פרשוה החברים משום שהברכות שמברך אדם את הקדוש ברוך הוא באות להמשיך חיים ממקור החיים לשמו של הקדוש ברוך הוא הקדוש ולהריק עליו מאותו השמן העליון ובא להמשיך משם לכל העולם.
וכתיב ואכלת ושבעת וברכת את יי' אלהיך	וכתוב ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך
דף רעא/א24860	

²³¹² ר"ל תרי"ג עם פ"ז גי' ששנים. וז"ש לעיל ששנים רזא איהו כו'. (ובששונים) {ובשושנים} ג' דרגין, בינה עד"א מלכות (יהל אור). {לבדוק}

²³¹³ ידוע שבכל מה שמתנה האדם יש בחינת בירורי מלכין קדמאין, שעיקרם מד' אותיות הו"ה כנודע מדרוש רפ"ח, ושמהם סוד ד' חושים. והנה הבירורים האלה נפוצים בארבעה נמצאי העולם, אדם חי צומח ודומם, שגם הם בסוד ד' אותיות הו"ה. ועל כל זה כתוב (תהלים כד א) לה' הארץ ומלואה, כי כל עולם התווה היה מבחינת הארץ בסוד מלכים, ונודע שהם ז' וסודם ו"ה, כנגד ז' נקודות וד' אחוריים שנפלו למקום הז' (נ"א הזה) (רמ"ז). הכלל במלת ברוך נתברכו חג"ת בג' תיבות אתה ה' אלהינו, חוזרות למעלה לאתקדשה בבחינת קדושה שמתחלה היו מתברכות בסו דאימא ואח"כ אסתלקו בסוד קדושה וזהו אשר קדשנו ונתוספו קדושה בנה"י וזהו תוספת קדושה שהן באין בתוספות במצותיו נו"ה וצונו יסוד וסיום מלכות ועניית אמן הוא ייחודא והוא יב"ק ונכלל באמן ג"כ יב"ק א' קדושה חכמה, מ"ם בינה, ו' זר"ג, והוא יחודא וכמ"ש בס"פ וילך מא' למ' וממ' לנר"ן (יהל אור).

²³¹⁴ ברוך הוא יסוד אבא הנברך ונעלם בתוך יסוד אמא, ומשם נמשך כח לחג"ת שעלו לאמא הנקרא מלך העולם וכו' יש חילוק בין גניבה לגזילה, כי הגנב שהוא בסתר פוגם באורות המכוסים, וגזלן שהוא בגילוי פוגם בנגלים. והנה המברך גורם הורדת השפע בגלוי בכל הזעיר, ונמצא שמי שלא מברך נקרא ממש גזלן (רמ"ז).

²³¹⁵ פי' שאין לזר"ן כח לעלות לקבל השפע אלא במה שאנו נקדים להמשיכו אליו, כי בלתו קצר כח חייהם (רמ"ז).

²³¹⁶ ה"ס חג"ת שבהם ג' אותיות יה"ו, וה' אחרונה היא בחזה. ואחרי עלותם לאמא אז מקבל השפע האמיתי. וכנגד זה אמר ולארכא עליה מההוא משחא, והוא מבואר (רמ"ז).

<p>ואינון ברכאן אריק ב"נ באינון מליין²³¹⁷ מההוא מקורא עלאה ואתברכאן כל אינון דרגין ומקוריין²³¹⁸ ואתמליין לארקא²³¹⁹ על כל עלמיין ואתברכאן כלהו כחדא</p>	<p>ואותן הברכות מוריק אדם באותם הדיבורים מאותו המקור העליון ומתברכים כל אותן הדרגות והמקורות ומתמלאים להריק על כל העולמות וכולם מתברכים כאחד.</p>
<p>וע"ד אצטריך ב"נ לשואה רעותיה ברוא דברכאן²³²⁰ בנין דיתברכון אבהן ובנין²³²¹ בלא כחדא ומאן דמברך לקב"ה²³²² אתברך ונפיל הולקיה מאינון ברכאן בקדמיתא דכל עלמא לתתא כיון דשמא דקב"ה מתברך מתמן נחית ושרא על רישיה הולקא קדמאה²³²³ והא אוקימנא²³²⁴ דכתיב בכל המקום²³²⁵ אשר אזכיר את שמי אבא אליך</p>	<p>ועל זה צריך אדם לשים רצונו בסוד הברכות כדי שיתברכו אבות ובנים הכל כאחד ומי שמברך את הקדוש ברוך הוא מתברך ולוקח חלקו מאותן הברכות בתחלה של כל העולם שלמטה כיון ששמו של הקדוש ברוך הוא מתברך משם יורד ושורה על ראשו החלק הראשון והרי בארנו שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך</p>

²³¹⁷ ברית הלשון ה"ס הדעת המתווכ (נ"א המתהווה) בין גרון וחיך שה"ס חו"ב, ושם הוא עיקר מושב שני יסודות דאו"א, ולכן באותם הדברים מתעוררים שני היסודות שכללותם נקרא מקורא עלאה, דהיינו השביל והנתיב וכמ"ש למטה (רמ"ז). ר"ל בתיבות של הברכה (יהל אור).
²³¹⁸ פי' דרגין הם הספירות בעצמן שיש בהם מעלות ומדרגות זו למעלה מזו, ומקוריין ה"ס הפנימיות. אי נמי דרגין הם שני הקוים ימין ושמאל שאין להם התפשטות והמשכה שהרי אין הזרועות שופעות (נ"א שופכות) וממשיכות אל הירכים, אבל מקוריין הוא בקו האמצעי ששם כל בחינת היסודות שהם ממש מקוריין, והם מעיינות ונהרות נמשכים מזה לזה, וזה שופך ממש לזה (רמ"ז).

²³¹⁹ אמר כן מפני שיש מיני שפע שאינם ממהרים להמשך למטה, שיש עיבור שמתעכב למעלה ששה חדשים ויש לבו ביום, ועל דרך זה של ברכת הנהנין יהיה לאותה שעה שמיד נמשך אותו על כל העולמות. ולא עוד אלא ואתברכן כלהו כחדא, כי בענין התפילות מתקן הפנימיות, ואך בברכות מתתקן גם החיצוניות יחדיו. אבל אין ספק שכל זה הוא בבחינה פרטית לפי אותה המצוה שמברך עליה, או לפי אותה ההנאה שהיא תיקון איזו מדה פרטית וכמו שיתבאר בסמוך (רמ"ז).
²³²⁰ פי' שישים רצונו ומחשבתו בסוד הברכות הם שני היסודות דאו"א המיוחדים כאחד, עד שנחשבים כאחד בסוד ברוך וברכה (רמ"ז).

²³²¹ נראה שהוא במה שאנו מכוונים בברוך ג' מ"ב שהם בחג"ת, וג' מילואי עס"מ שהם בנה"י העולים ק"ב ועם ג' מ"ב קכ"ו הרי ברוך. ולפי שכל הששה חג"ת ונה"י הם נכללים במלת ברוך לכן אמר כחדא. והיינו דקאמר אבהן ובנין כחדא, שכולם מתברכים יחד מיסודות או"א אשר בדעת זעיר (רמ"ז).

²³²² הוא זעיר בסוד ו"ק. ואמנם צריך לשום לב לכפל הדברים שאמר מאן דמברך וכו' ואחר כך חזר ואמר כיון דשמא וכו'. אך לפרשו נחזור לפרש עוד מ"ש דיתברכון אבהן ובנין, כי מ"ש בו הוא אמת אבל עוד ירמוז לסוד אחר והוא כי גם אנו מכוונים בברוך שעם ד' אותיות הוא רל"ב וה"ס השפע האמיתי היורד בברכה. ונמצא כי יש שתי כוונות בברוך, האחת להעלות חגת"ם לבניה וזה ע"י הכח המושפע עליהם, והשניה השפע שממשיכים עמהם ברדתם משם וה"ס רל"ב. והנה על הבחינה הראשונה אמר ומאן דמברך לקב"ה, שה"ס הבחינה הראשונה, ועל השניה אמר כיון דשמא וכו', שהיא הבחינה השניה הנעשית ממילא אחר שקדמה עלייתם. ולכן אמר מתברך, כלומר מעצמו. ואמר שמא, שה"ס רל"ב דהיינו ד' אותיות ההו"ה כנודע. והם אבהן ע"ב ס"ג, ובנין מ"ה וב"ן הנז"ל (רמ"ז).

²³²³ הוא בחינת הכתרים של אותו השפע היורד. ואולי זהו רמז מלת וברכתך, שהוא צירוף ובכתריך (רמ"ז).
²³²⁴ רלט ע"א (רמ"ז).

²³²⁵ פי' בכל מדה ומדה. וכן הוא בברכת הנהנין, כי פרי האדמה הוא במלכות ופרי העץ בזעיר וכיוצא. ויצדק מאד לשון מקום, שרומז למדות שה"ס כלים והיינו מקום ממש, כי באור הפנימי לא יצדק שם מקום לרוב אורו (נ"א יחודו) מראש ועד סוף האצילות כד"א (תהלים כ, ד) יזכור כל מנחותיך, הוא לשון ביסוס, ויבא (נ"א ויכוין) אל השפע העיקרי שיכוין ליחד אותו אל ה' כי השפע הראשון הוא מיוחד למטה (נ"א לאדם) שהוא הגורם העליה. ולפי זה הול"ל אשר תזכיר וכמ"ש לעיל רל"ט א', אבל אזכיר הוא ה' ב"ה, שהוא המכסה ומייחד שמו וה"ס רל"ב. ודוק כי וברכתך יוכל להיות עבר כנודע מן הדקדוק. ולפי זה יש בפסוק רמז לשני מיני השפע שהזכרת, והקדים העיקרי שהוא רמז במלת אזכיר כאמור, ואחר כך אבוא אליך, בשמי זה המבוסס, וכבר ברכתך,

<p>וברכתך (אזכיר כד"א יזכור כל מנהותיך) כיון דההיא ברכה אתייתא ושרייתא על רישיה מתמן אתפשט בכל עלמא</p>	<p>(אזכיר כמו שנאמר יזכר כל מנחותך) כיון שאותה ברכה באה ושורה על ראשו משם מתפשטת בכל העולם.</p>
<p>בשעתא דאינון ברכאן²³²⁶ נחתין מתעטרין גו חקל תפוחין קדישין ופגעי בהו²³²⁷ כמה דרגין דממנן בעלמא ונחתי בהו ואמרי ומכריזי דא איהו דורונא דשדר פלוני לקב"ה מאן אתר נחתי לבתר דנחת²³²⁸ מאתר רישא חדא דצדיק תמן סלקין מתערי לנחתא אחרנין מלעילא ואתמלייא מלעילא ומתתא הה"ד ברכות לראש צדיק כיון דהאי דרגא אתמלייא²³²⁹ אריק להאי כלה ומתמן נגדין ואתמשכן לתתא</p>	<p>בשעה שאותן הברכות יורדות מתעטרות בתוך שדה התפוחים הקדושים ופוגשות בהן כמה דרגות של ממונים בעולם ויורדות עמן ואומרות ומכריזות זהו הדורון ששלח פלוני לקדוש ברוך הוא מאיזה מקום יורדות לאחר שיוורדות ממקום ראש אחד של הצדיק שם עולות מתעוררות להוריד אחרות מלמעלה ומתמלא מלמעלה ומלמטה זהו שכתוב ברכות לראש צדיק כיון שדרגה זו מתמלאת מוריקה לכלה הזו ומשם שופעות ונמשכות למטה.</p>

עוד ברכה קודמת. כיון דההיא ברכה, זו היא מעלה אחרת וגדולה היא, שכל האור המושפע שורה על ראשו, והוא המקור שממנו מתפשט לכל העולם (רמ"ז).

²³²⁶ כאן רומז למ"ש הרב, שהרי לקמן פירש רעיא מהימנא הברכה מן ברוך עד מלך העולם ולא יותר מכאן, וכאן רומז לשאר שהוא קדשנו במצוותיו בת"ת ובנ"ה, וצונו ביסוד, וסוף הברכה במלכות. וכבר ידעת שרחל נקראת חקל תפוחין קדישין, כשהיא מקבלת מתנה"י דז"א שה"ס (בראשית ב ה) וכל שיח השדה, כמבואר במקומו (רמ"ז).

²³²⁷ אחרי צאתם ממלכות דאצילות (רמ"ז).

²³²⁸ אחר שפירש מעלת המברך כנזכר חזר לפרש בזה הסוד בעיקר הברכות, ופירש מאיזה מקום יורד השפע האמיתי, ואמר לבתר דנחתי מאתר וכו', וירצה שתחילה צריך להעלות חג"ת אל יסוד הבינה וכמ"ש אחר כך בכוונת מלות הברכה, ואמנם העלאה זו היא בהורדת הכח מיסודות או"א בסוד ברוך, והם בראש קו האמצעי שנקרא אתר דרישא דצדיק, כי ראש צדיק הוא הדעת שהוא במקום הכתר, ושני היסודות אשר שם נקרא מקום של ראש הצדיק, וה"ס נקודות ברוך, קמץ ראש זעיר ושורק יסוד. ולפי שאין העלאה קודמת להורדה שהיא בברוך, וגם שאין ההורדה הזאת אל השפע האמיתי רק אל הכח המושפע בתחתונים שיעלו ליסוד אמא, לכן הזכיר הענין בדרך כללות ואמר שלאחר שיוורדות הברכות מראש צדיק שה"ס הורדת האור מברוך, אז תמן סלקין מתערי וכו', פי' שם לראש צדיק עולים ומתעוררים בכח מ"ן, לנחתא אחרנין מלעילא, הוא השפע האמיתי שבא מן הפנים, כי הראשון בא מהחיצוניות של העולמות כנודע מקריאת שמע כח, שכל השפע הנשפע ליתן כח לעלות הוא מזווג החיצוניות, והשפע האמיתי הוא מהפנימיות, וז"ש מלעילא, שגם או"א מקבלין אותו מאריך ואריך מעתיק וכו'. ואתמלייא מלעילא ומתתא, מ"ד ומ"ן. והקדים העליונים מפני שגם להעלות התחתונים צריך להקדים כח העליון במלת ברוך כאמור. הה"ד (משלי י, ו) ברכות לראש צדיק וכו', ר"ל ששני מיני שפע הברכה ניתנים ונמשכים לראש צדיק שה"ס (טו) הדעת. והבן האותיות הקודמות בא"ב לשם צדיק שהן פגט"צ ותמצא שעולות ז' פעמים הוי"ה, כשם יעק"ב שה"ס הדעת המתפשט כנזכר באדם ישר בפירוש ל) (בראשית טו, יב) אחי אביה הוא (רמ"ז). כ"ז הוא קושיא ור"ל לבתר דנחתי ממקור החיים לכל הספירות באיזה מקום ירדת השפע לכל העולמות ואמר בצדיק וז"ש מאתר דרישא דצדיק דתמן כו', ואמר דרישא כו' לשון הכתוב וברכות לראש צדיק כמ"ש (יהל אור).

²³²⁹ שהוא בהתעלות חג"ת במלות אתה ה' אלקינו, ושאו מושפע השפע האמיתי מהפנימיות כנזכר, ואז אריק להאי כלה ומתמן וכו', וזהו מ"ש בורא פרי העץ בורא פרי הגפן וכיוצא, שהוא השפע הניתן לננסת ישראל ומשם לכל העולמות. ומתמן נגדין וכו', זה יורה מה שנז"ל כי בין בסגולת אותה המצוה וברכתה ובין בברכת הנהנין יורד ונמשך אותו השפע מיד, ובפרט בברכת הנהנין דבה קיימינן עד השתא, כי צריך שירד השפע מיד לתקן אותו הניצוץ אשר באותו המאכל, וגם להוריד הכח והחיות לזון גם את הנפש, והכל נכלל בסוד לא) (ח, ג) כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם. ומז"ל שזו היתה אחת מכוונות רבי ייסא סבא הנזכר בפרשת בשלח ס"ב ב' לב), דלא אתקין סעודתא בכל יומא עד דבעא בעותיה וכו', שהיה מתפלל שיזדמן לו ניצוץ קדוש ושימשך שפע לתקנו ולהחיות את נפשו (רמ"ז).

<p>כד סלקין אינון ברכאן²³³⁰ מתתא לית פתחא ופתחא לעילא²³³¹ ולית ממנא לעילא דלא פתח כל אינון פתחין ומכרוזי ואמרי בכל אינון רקיעין דא איהו דורונא דמלכא דשדר פלוני דא הוא דורונא בקיומא כדקא יאות²³³² ומאן איהו ברכה דאתיבו עליה אמן דכל ברכה דאתיבו עליה אמן דא איהו בקיומא כדקא יאות</p>	<p>כשעולות אותן הברכות מלמטה אין פתח ופתח למעלה ואין ממונה למעלה שלא פותח את כל אותם הפתחים ומכריזים ואומרים בכל אותם הרקיעים זהו דורון של המלך ששלח פלוני זהו דורון בקיום כראוי ומי הוא הברכה שהשיבו עליה אמן שכל ברכה שהשיבו עליה אמן זוהי בקיום כראוי.</p>
<p>וכיון דהאי ברכתא סלקא כל דרגין דלעילא כלהו זמינין לגבי ההוא נהורא²³³³ דלא נהיר בגין לאנהרא לגבה וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין מברכין לה ומעטרין לה בעטרין קדישין ברזא דאמן אמן הוא רזא דקשרי²³³⁴ דכל יהודא וקדושה ברזא דמאריה ומעטר לה היא ברכתא בעטרין עלאין כדקא יאות</p>	<p>וכיון שהברכה הזו עולה כל הדרגות שלמעלה כולם מזומנות לאותו האור שלא מאיר כדי להאיר לה וכל שכן אם היא ברכה שרבים מברכים אותה ומעטרים אותה בעטרות קדושות בסוד של אמן אמן הוא סוד הקשרים של כל יחוד וקדושה בסוד של רבוננו ומעטר אותה הברכה בעטרות עליונות כראוי.</p>

²³³⁰ הוא אותו הניצוץ הנעקר מקליפת נוגה ומתעלה בהבל הברכה. וכן הוא גם כן בעשיית איוז מצוה (רמ"ז).

²³³¹ כבר אמרנו שמלמעלה נמשך כח להעלות התחתונים למעלה, ואם כן כשעולה אותו הניצוץ שהוא מבחינת הפנימיות עולה עמו האור שהוריד עליו שהוא מבחינת החיצוניות, ולכן הפתחים נפתחים להכניס הניצוץ, וזה ע"י המלאכים הממונים שכוחם מהחיצוניות. ואומרו פתחא ופתחא, הוא בסוד שני היסודות דא"א שבהם עיקר הכונה בברוך. ולכן מיד יוצא קול הנולד מביניהם, והוא כר"ז ג' ע"ב קס"א, המכריז דא איהו דורונא דמלכא, שהרי כל הניצוצות העולים מתוך נוגה הן משל רפ"ח ניצוצים, שהם משל זעיר וראויים לו (רמ"ז).

²³³² היינו מפני שסוד אמן כולו מיוסד על קו האמצעי, ובפרט על בחינת יסודות דא"א וד"א הנקרא ברית קיימא. וזו בחינה המעולה מאד משל הברכה, וכמ"ש וכיון דהאי ברכתא סלקא, ובכח עניית אמן, כל דרגין דא"א וד"א, כולם מוכנים להאיר לרחל בסוד בחינתה שבאחורי זעיר, שאז היא נקראת נהורא דלא נהיר, מה שאין כן בהיותה פנים בפנים עם בעלה, שאז היא מאירה. וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין וכו', שאז היא דבר שבקדושה ויש לה סגולה פרטית ומעולה מהארות אבא דאיהו י'. ונאה לדרוש כי ביסוד דאבא המבריה בקו האמצעי דזעיר יש שם ע"ב, וכשהם עשרה [זוכים להארת כל היסוד שמאיר ברחל והיא מן החזה ולמטה בסוד וא"ו ה"א ועם ע"ב] הרי אמ"ן. וז"ש בעטרין קדישין. ואי נמי שם י"ה סתם הוא באבא ובג' מילואיו הוא בגי' אמ"ן. וזה נאמר לדרוש ולא לכוונה, כי עיקר כוונת אמן לפי מה שקבלנו ממרן זלה"ה הוא מ"ש אמן הוא רזא דקשרין. דע כי עיקר יחוד ז"ן הוא באמצעם כי פניהם (יחזקאל א, יא) וכנפיהם פרודות. והנה רחל מקומה מהחזה ולמטה וקשורה בג' מקומות בד"א, דהיינו בת"ת ויסוד שבהם שרש כתרה ודעתה, ועוד יש בחינת הבל היוצא מפי אמה דזעיר ומשל אבא שמגיע עד שם, והבל זה הוא לבנין וחזוק גופה. וגם צריך שתדע מ"ש בתיקונים שיש הו"ה בחסד ואדני' בגבורה ושניהם בת"ת, וכן יש שני השמות בנ"ה ושניהם ביסוד. ואמנם יש בחינה פרטית לג' אותיות אמן, שהם א' בחזה מקום סיום יסוד אמא ותחילת גילוי עטרת אבא, ומ' הוא ביסוד ונ' באותו ההבל. ואמנם ידוע שהם ג' בחינות של משה שת הבל כנזכר שם. ועל זה דרשו רז"ל (משלי כח, כ) איש אמונות רב ברכות, על משה רבנו ע"ה. ופשוטו של מקרא כי מי שעונה אמן הוא רב וגדול בברכות שגדול העונה אמן וכו' (רמ"ז).

²³³³ מלכות (יהל אור).

²³³⁴ שהם ג' המקומות שבה קשורה רחל לזעיר. ואמר דכל יחודא, מפני שבכאן הוא כל היחוד שיש ביניהם, וגם שדוקא בג' מקומות מתייחדים שני השמות, והיינו כל יחודא. ואומרו וקדושה ברזא דמאריה, ירמוז גם לאור אבא המאיר בה, בין הארת כל העטרה שמהחזה ולמטה, ובין ההבל היוצא מן היסוד, שסתם אבא יש בו הקדושה. ומעטר לה היא ברכתא וכו', ה"ס הארת עטרת אמא המסתיימת בחזה ומשפעת אור ברחל כנזכר בסה"כ. ונמצאת למד שבהצטרף אמן לברכה ישנם לג' יחודי יב"ק, י'חוד בקו האמצעי ב'רכה בפשוטה וק'דושה מצד אבא. ולעומת כן אמר ברזא דמאריה, שכל בחינות אמן הן בסוד היסוד (רמ"ז)

<p>וקב"ה אתרעי בהו²³³⁵ באינון דמברכין ליה ותיאובתיה בברכתא דלתתא דההיא ברכתא סלקא ואנהיר בוצינא דלא נהיר ואתקיף לה בתוקפא²³³⁶ תקיפא לסלקא לעילא ועל רזא דא²³³⁷ כתיב כי מכבדי אכבד אלין אינון דמברכין ליה לקב"ה ובוזי יקלו אלין אינון דלא מברכין ליה לקב"ה ומנעיין ברכתא מפומייהו²³³⁸</p>	<p>והקדוש ברוך הוא רוצה בהם באותם שמברכים אותו ותשוקתו בברכה שלמטה שאותה ברכה עולה ומאיר הנר שלא מאיר ומחזק אותה בתוקף חזק לעלות למעלה ועל הסוד הזה כתוב כי מכבדי אכבד אלה אותם שמברכים את הקדוש ברוך הוא ובוזי יקלו אלה אותם שלא מברכים את הקדוש ברוך הוא ומונעים ברכה מפייהם.</p>
<p>רזא דרזיין²³³⁹ לאינון דידיעי חכמתא דמאריהון למנדע רזא דברכאן בפקודי</p>	<p>סוד הסודות לאותם שיודעים חכמת רבונם לדעת את סוד הברכות במצוות התורה ובכל ההנאות והכסופים של</p>

²³³⁵ נראה שר"ל שהם נקראים בעצם עושים רצונו של מקום, כיון שהשפע האמיתי המושפע בברכות הוא מפנימיות יסוד אבא, הלא נודע שאבא מושרש ברצון העליון נוצר חסד, והיינו אתרעי בהו. ותיאובתיה בברכתא דלתתא, פי' עיקר חשקו להיטיב לרחל, וכדמפרש ואומר דההיא ברכתא סלקא וכו', דבפירוש איתמר בסה"כ בכונה אל הלחם וז"ל, זו היא כוונת הברכות והוא להעלות המלכות אל הבינה ע"י חג"ת וכו'. וכמו שיתבאר יותר בפרטות מלות ברוך אתה ה' דבסמוך. והענין שבהתעלות חג"ת אל הבינה מתעלה עמהם מלכות שהיא דבוקה בת"ת. וז"ש ואנהיר בוצינא דלא נהיר, שה"ס כתר רחל הדבוקה תמיד באחורי ת"ת וכמובא בסוד המשכת לולב כנגד הלב (רמ"ז).

²³³⁶ הוא שמיחד אותה עם חג"ת שיש בהם ג' אותיות יה"ו והיא ה', וכשמעלים אותה בעלותם יש לה כח גדול. אי נמי ירמוז אל ג' שמות מ"ב שעולים קכ"ו כמספר שם אדנ"י בריבוע, שכל כוונת הברכות והעליות הוא לתיקון רחל. ואמר תוקפא תקיפא, לרמוז אל ג' שמות מ"ב שהם ג' ידות בחינת גבורה וכח, וגם שעיקר מ"ב הוא כ"ח דהיינו מילוי המילוי (רמ"ז).

²³³⁷ לפי הדרך הראשון שכתבתי מיחוד שם הוי"ה רמוז שפיר מכבדי, שהרי כב"ד בגי' שם הוי"ה. וגם לפי הדרך השני כוון רמז המספר, כי שמות של מ"ב האמורים הם משם הוי"ה. וגם לשון מכבדי רמז לברכה, כי לשון ברכה הוא ריבוי ותוספת, וגם מכבדי כן כד"א (משלי ח, כד) באין מעינות נכבדי מים. ובוזי יקלו, אלין אינון וכו', שאין לפרש בזיון זה כמשמעו שמבזה בדברי חירופים, או כמו (במדבר טו, לא) כי דבר ה' בזה, שאם כן לא הוה סגי במ"ש יקלו וכלומר מעצמם שהוא מהנפעל, אלא פירושו על העושים ענין שממנו ימשך צד בזיון כלפי מעלה. והוא שלא נותנים שבח לה' על הנאתם שמתראה כאילו לא יאמינו בטובו יתברך (רמ"ז).

²³³⁸ וירצה שאין הפסוק מדבר במי שאינו יודע לברך או ששוכח לפעמים, אלא שמונע הברכה מפיו. אי נמי יהיה זה פירוש סוף הפסוק ובוזי יקלו, היינו להיפך מכבדי אכבד, שה' מרבה אותם בכל טוב, ולעומת זה הבוזים יקלו, יהיו קלים וחסרים כי לא תבוא ברכה מפייהם במה שהם אוכלים, ולא תהיה ברכה שרויה במעיהם (רמ"ז).

²³³⁹ ירמוז לעיקר סוד ברכת הנהנין, שהוא להמשיך שפע ורב טוב משני יסודות או"א, פי' מן השביל המסתתר ומיוחד תמיד בנתיב, ברוך בברכה, והיינו רזא דרזין. והוסיף עוד לאינון דידיעי חכמתא וכו', מפני שעיקר תואר ברוך של ברכת הנהנין והמצוות הוא ביסוד חכמה. וצריך להציע דברי סה"כ וז"ל, דע כי כל הברכות הם מלמעלה למטה כדי להמשיך השפע, חוץ מ"ח ברכות דעמידה שהן להעלות מלמטה למעלה וכו', עד אומרו והנה ברוך זה צריך לכוין בו ביסוד עליון דחכמה הנקרא שביל דקיק, להמשיך בו השפע ולחברו עם יסוד הבינה הנקרא נתיב, וזה נקרא ברוך וזאת ברכה והכל ענין אחד, עכ"ל. ובזה תבין מאמרנו שאמר כי ברכת המצוות ושל הנאות הן לארקא ברכאן מעילא לתתא, וכמו שנז"ל שהכונה בהן להשפיע השפע מיד כדי לתקן אותו הניצוץ שיש במאכלים ולהוסיף חיות רוחני בו לבד מברכות העמידה דאינון תיקוונא דמאריהון, דוק מלת דמאריהון שר"ל מאריהון של אותם הברכות דעמידה שהן זו"ן, ואין הכונה בהן לאו"א כשל הברכות, וכמבואר ליודעי כוונתן שכולן בזו"ן לתקן את המלכות תחילה מתתא לעילא כמו שהוא בברוך, שתחילה נכוין בו אל ו"ה בכריעת הגוף להוריד ו' לגבי ה', ואחר כך באתה ו' לגבי ה', וכמו כן בהשם נכוין בו להעלות ה' לגבי ו' ואח"כ ה' לגבי ו' והכל בת"ת זעיר והרי הכל מתתא לעילא. ואמנם משם ואילך הוא מעילא לתתא, הוא אלקינו ואלקי אבותינו עד סוף הברכה שנכנסים בז"א המוחין ונבנית המלכות. וכן כל הברכות של העמידה מן הראשונה ואילך כולן לתיקונה, ואין השפע יורד משם כי יש זווג דישראל ולאה בויעבור, ושל יעקב ורחל בנפילת אפים, והשפע יורד בעלינו לשבח (רמ"ז).

<p>אורייתא ובכל הנאין וכסופין דהאי עלמא לארקא ברכאן מעילא לתתא כד²³⁴⁰ (ס"א בר) ברכאן דצלוחא דאינון תקונא דמאריהון מתתא לעילא ומעילא לתתא ברכאן דלאו אינון בצלוחא סלקין מתתא לעילא²³⁴¹ עד דמטו נו נהורא דלא נהיר ומתערי (לעילא) בתוקפא לההוא נהורא דלא נהיר בההיא ברכה²³⁴² וסלקא אתערו לעילא עד דמטו לכרסייא עלאה מקורא דכל חיין כדין נפקו מההוא מקורא עלאה ברכאן אחרנין ואערעו אלין באלין ונשקי אלין לאלין ואתאן ושריין לריש צדיק לארקא לתתא וכד נחתין אתברכין אבהן ובנין וכל שרגין דלהון</p>	<p>העולם הזה להוריק ברכות מלמעלה למטה. כאשר (פרטוחוץ) ברכות התפלה שהן תקון של רבונם מלמטה למעלה ומלמעלה למטה הברכות שאינן בתפלה עולות מלמטה למעלה עד שמגיעות לתוך האור שלא מאיר ומתעוררים (למעלה) בתוקף לאותו האור שלא מאיר באותה הברכה ועולה התעוררות למעלה עד שמגיעים לכסא העליון מקור כל החיים ואז יוצאות מאותו המקור העליון ברכות אחרות ופוגשות אלה באלה ונושקות אלה לאלה ובאות ושורות על ראש הצדיק להריק למטה וכשירודות מתברכים האבות והבנים וכל נרותיהם.</p>
<p>ורוא דאלין ברכאן לאתערא מעילא לתתא ברזא דא ברוך דא רזא דמקורא עלאה²³⁴³ מכלא לארקא ולאמשכא ולאנהרא כל בוצינין²³⁴⁴ ואיהו ברוך (נ"א בריך) תדיר</p>	<p>וסוד הברכות הללו לעורר מלמעלה למטה בסוד זה ברוך זה הסוד של המקור העליון מהכל להריק ולהמשיך ולהאיר את כל המאורות והוא תמיד</p>

²³⁴⁰ נמחק ביהל אור וגורם את המוסגר.

²³⁴¹ ה"ס אור חוזר העולה מלמטה, דהיינו ניצוצות מתוך הקלי' המתעלין בכח האור הראשון המושפע להעלותם. ולכן עולים עד נהורא דלא נהיר, באותה הברכה, ומתעלים עד כורסייא, היא הבינה, ואז יוצאות ברכות אחרות ממקור עליון הוא השביל הנזכר והוא השפע האמיתי. ואז פגע אור זה עם האור אשר עלה ויחדיו שורות בראש צדיק, הוא דעת דזעיר, להמשך שניהם למטה. וגם שהם נמשכים דרך קו האמצעי, מכל מקום אתברכין אבהן ובנין, שבשני הקוים דימין ושמאל. וכל שרגין דילהון, לאתויי לאה ורחל (רמ"ז).

²³⁴² דברכה היא בינה כידוע וז"ש "לכורסייא" בינה (יהל אור).

²³⁴³ ירמוז למ"ש בפרשת בלק (רד ע"א) שאות י' יש לה ג' בחינות רישא וגזעא ושבילא (רמ"ז).

²³⁴⁴ דע כי אין ברוך שבתפלה דומה לברוך שבברכת הנהנין והמצות כי ברוך שבתפלה הוא מלמטה למעלה ויהיה ביאורו כך. ברוך מלכות בסוד יסוד הדבוק בה אתה חסד כי אין זוג אלא ע"י החסד ה' בסוד הת"ת. הרי מלמטה למעלה עד החסד. ואח"כ עולים לקבל מבינה וחכמה בסוד אלהינו בינה ואלהי אבותינו חכמה ומקבלין משם תרין עטרין דגניזין בחכמה ובינה ואחר שנתקנו מלמטה למעלה עד חכמה יורד השפע מלמעלה למטה מחכמה לאבות העולם וזהו אלהי אברהם אלהי יצחק יעקב ואמנם שפע זה הוא בהיותם בתוך החכמה כד עאלו אבהן במחשבה ובעלמא דאתי וכשיוצאין לחוץ לירד למטה יוצאין באותו השפע לכן אנו חוזרין ואומרים האל הגדול הגבור והנורא שהם חסד גבורה ת"ת. אמנם בברוך שבברכת הנהנין ובברכת המצות הוא מלמעלה למטה כי תכף בעלות ברכת האדם בכונה למקום המלכות ירד שפע מעולם הנעלם למטה. והוא זה כי ברוך ירמוז לבינה בסוד נקודה אמצעית שבה בהתחבר בזו הנקודה דעת עליון והוא נתיב לא ידעו עיט והוא סוד ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו. ואל יקשה בעיניך באומרנו שברוך ירמוז לבינה ממ"ש בזוהר ואי תימא עלמא דאתי אקרי ברוך לאו הכי אלא איהו ברוך ואיהי ברכה שכבר נתרצה קושיא זו באומרנו שאין נקראת ברוך אלה בסוד דעת עליון המתחבר עמה בסוד שביל דקיק דנחית מן יו"ד שהוא החכמה ונמצא שברוך הוא סוד מלכות ובינה הנרמזי' בב"ת וסוד חכמה הנרמזת בריש דהיינו ראשית חכמה וסוד דעת הנרמז בוא"ו וא"ו עלאה וסוד כתר הנרמז בכ' פשוטה כי נתיב לא ידעו עיט הוא שער החמשים והוא כתר עליון כנז' בתיקונין לפי שממנו מושך הטיפה העליונה הנעלמה והכל נכלל בברוך והוא דוגמ' ברוך שבתפלה שפירשו בתקונין ב' תרין שכינתא עלאה ותתאה כו' אתה הוא חסד כי אחר שהתחיל השפע מבינה על ידי חכמה ועדין היה נעלם במקום גבוה נתגלה יותר בחסד כי שם תחילת מקום הגילוי ולפי' נקרא אתה כד"א אתה כהן לעולם כנז' בזוהר ומשם יורד השפע לת"ת הנקרא ה' ואח"כ אלהינו שהוא סוד השמאל הנקרא גבורה הכלול בימין והימין בו דכד אשתלים מרז"א דתרין סטרין אתקרי אלהינו כי אל בסוד הימין וה"י בסוד השמאל הרי הימין בשמאל והשמאל בימין ואין זה דומה לאלהים כי אלהים יש בו שתי אותיות מהימין ושלשה מהשמאל א"ל מהימין והי"ם מהשמאל ולפיכך הוא דין אבל כאן יש שתי אותיות מכל אחד לבד. ואמנם נר"ן הוא מצד הדין רזא דסיהרא

<p>דלא פסקין מימיו ומתמן שירותא²³⁴⁵ דאקרי עלמא דאתי ואיהו קצה השמים דההיא קצה קצה עלאה איהו בנין דאית קצה כנוונא דא לתתא ואיהו עלמא תתאה ואקרי אוף הכי ברוך לקבל תתאי לארקא לתתא ולא תערא מתתא לעילא בברכאן דצלותא וברוך (קדמאה)²³⁴⁶ דא אקרי הכא ברזא דחכמתא עלאה דאמלי לההוא אתר בהדי שביל דקיק דאעיל ביה</p>	<p>ברוך (מברך) שלא פוסקים מימיו ומשם הראשית שנקראת העולם הבא והוא קצה השמים שאותו קצה הוא קצה עליון משום שיש קצה כדוגמא זה למטה והוא העולם התחתון וגם הוא נקרא ברוך כנגד התחתונים להריק למטה ולהתעורר מלמטה למעלה בברכות התפלה והברוך (הראשון) הזה נקרא כאן בסוד החכמה העליונה שממלא אותו המקום בשביל אחד דקיק שנכנס בו.</p>
<p>אתה²³⁴⁷ לבתר שארי לאתגלייא דהא האי ברוך סתים איהו²³⁴⁸ ובג"כ אקרי בארחה סתים²³⁴⁹ ברוך מקורא עלאה דלא אתגלייא²³⁵⁰ אתה שירותא לאתגלייא</p>	<p>אתה אחר כך מתחיל להתגלות שהרי הברוך הזה הוא נסתר ולכן נקרא בדרך נסתר ברוך המקור העליון שלא התגלה "אתה" הראשית להתגלות בחוץ ולכן</p>

וא"ו מצד ת"ת שהוא רחמים ונמצא שמתחילת שם זה א"ל שהוא רחמים ימין נכלל בסוד ה"י
שהוא דין שמאל וסוד נון שהוא דין שמאל נכלל בסוד ו' שהוא רחמים ימין הרי סטרא דשמאל'
דכליל בימינא וסטרא דימינא ביה כנז' בר"מ. והנה עד כאן סוד השפע היורד מלמעלה להתברך
המדות הנז' לצורך עצמן לא להשפיע לאחרים ולפיכך אין מגיע השפע הזה רק עד הזרועות וכאשר
יתברכו מדות אלו הנז' לצורך עצמן אז יחזרו למקומן לבינה לקבל שפע להוריד למטה ואז תקרא
הבינה מלך להיות שריה נשפעין ומלובשין לבוש מלכות ועשירים ואם זה השפע לא היה להם
מתחי' לא יוכלו לחזור לשרשן לקבל שפע להריק למטה כד"א ולא יראו פני ריקם כי מדות אלו הם
סוד הפנים פני משה אמנם נצח והוד אינם עולים למקור העליון שהוא בינה בזרועות כי אין
דקותם כל כך לשיוכלו להכלל בעולם הנעלם ולעלות שם ולקבל שפע ולפיכך הם לבר מן גופא
והבן זה. ומלך זה הוא העולם הנעלם. ולפיכך אנו אומרים אשר קדשנו באורח נסתר באורח סתים
ועולם זה הוא נקודה אמצעית שבבינה דוגמת ציון שבמלכות ואין המידות האלו עולים רק עד
מקום זה בלבד ולא למעלה ממנו ומקום זה שעולים בו הוא בסוד התדבקות השביל העליון בתוכו
ונקרא אש"ר כמו שיסוד נקרא למטה אשר כד"א מאשר שמנה לחמו כן עלמא דאתי {ע"ג} נקרא
אשר בסוד דעת עליון הדבוק בו וזהו מלך העולם אשר ועם זה יתישבו שני מאמרים סותרים זה
את זה בפירוש אשר ואשר זה הוא אשר אה"ה. ושני בחינות אלו שהם סוד נקודה אמצעית
שבבינה הנקר' עלמא דאתי וסוד דעת עליון שבתוכה הם קדושה ומצוה כי דעת עליון קדושה
בסוד קדש עליון הנמש' מהחכמה ועלמא דאתי הוא מצוה עליונה כמו שמלכו' נקראת מצות המלך
וזהו אשר קדשנו במצותיו וציונו וימשך קדושה ומצוה זו עד למטה בקדש תחתון ומצוה תחתונה
וזהו במצותיו תרי מצוה עליונה ותחתונה וכל זה בברכת המצות כי המצוה תמשיך השפע מעולם
הנעלם אבל בברכת הנהנין אין אנו אומרים לא קדושה ולא מצוה כי אחרי שנתברכו האבות וחזרו
ועלו להוריד שפע מבינה למטה לא יורידו שפע רק בסוד בינה עצמה מחצוניותה. ולפיכך אנו
אומרים בורא פרי כו' שהוא סוד בינה דמקנא בתלת ספירן דבריאה וזהו סוד בורא ומשם יורד
לעולם היצירה שהוא סוד פרי שהוא סוד ת"ת הנקרא ב"ן י"ה דמקנן בשית ספירן דיצירה והגפן
או העץ או האדמה בסוד עשיה שהמלכות הנקראת ע"ץ או גפן או אדמה מקננת בעשיה (שער
מאמרי רשב"י).

²³⁴⁵ ה"ס כללות הבינה בחכמה, עיין בשער התפילין פ"ג (רמ"ז).

²³⁴⁶ ר"ל דמקורא כנ"ל (יהל אור).

²³⁴⁷ שני מיני שפע הם: האחד, המשפיע כח בתחתון להתעלות אל העליון, ואחר שנתעלו שם
מקבלים השפע האמיתי למזון העולמות. והנה בברוך שם היא כוונת קיבול השפע הראשון, ואח"כ
אומרים אתה ה' אלקינו, שהם ת"ת וגבורה שעולים אל הבינה שהיא מלך העולם, ושם מקבלים
השפע והוא גמר הברכה וכמ"ש לקמן בפרטות. ונמצא כי אתה, הוא חסד שמשם מתחיל הגילוי
(רמ"ז). ר"ל חסד ונק' אתה לנוכח שכאן התחיל להתגלות עולם חסד יבנה משא"כ ברוך בל' נסתר
(יהל אור).

²³⁴⁸ ירצה שהוא בהיותו למעלה בדעת ששם סתום לגמרי, לאפוקי כשמסתיים יסוד אמא שאז
אינו סתום כל כך (רמ"ז).

²³⁴⁹ שאז (נ"א שלא) נאמר תתברך אתה (רמ"ז).

²³⁵⁰ ז"ס נפלא בעיני על שלא נאמר מברך אתה ה', והטעם שעיקר כוונתנו הוא באותו השביל
שהוא ברוך, ונברך בנתיב העליון, וזה בלי ספק אפילו רגע, וכמו כן הלא תמיד מושפע בשפע הבא

<p>לבר²³⁵¹ ובג"כ אקרי אתה ומאן איהו דא רזא דימינא²³⁵² ואקרי כהן לגבי ההוא אתר²³⁵³ ורזא דא אתה כהן לעולם מאן כהן²³⁵⁴ לההוא עולם אתה ודא איהו ימינא עלאה²³⁵⁵ דהא אשתכח לאתגלייא</p>	<p>נקרא אתה ומיהו זה סוד הימין ונקרא כהן אצל אותו מקום וזה סוד אתה כהן לעולם מי הכהן לאותו עולם אתה וזהו הימין העליון שהרי נמצא להתגלות.</p>
<p>יהו"ה דא רזא דאמצעיתא²³⁵⁶ רזא דמהינותא בכל סטריין</p>	<p>יהו"ה זה סוד האמצע סוד האמונה בכל הצדדים</p>
<p>רעא/ב²³⁵⁷ 7447</p>	
<p>אלהינו דא סטרא דשמאלא²³⁵⁸ דכליל בימינא²³⁵⁹ וימינא ביה ואתכלילו דא בדא²³⁶⁰ למהוי חד ועד הכא אתקשרו ברכאן</p>	<p>אלהינו זה צד השמאל שכלול בימין והימין בו ונכללים זה בזה להיות אחד ועד כאן נקשרו הברכות שכיון שאלה</p>

לו מלמעלה, וזהו ברוך, שתמיד הוא מושפע, אבל מה שמתפשט למטה הוא מברך, דהיינו אם יש כלי שיקבל להיות מברוך (רמ"ז).

²³⁵¹ יש להקשות שהול"ל שירותא דגילוייא. נלע"ד שירמוז למ"ש ששני מיני חסד הם, אחד הוא חסד העליון אחר הבניה, אחריה ברישי כתפין [דא"א] קודם התחלקות הזרועות, והוא נקרא יומא דכלהו יומי, ואחר כך יורד אל הגדולה שהוא החסד השני. ואעפ"י שכתוב כך בא"א, אין ספק אצלי שבכל פרצוף של הזכרים יש בחינה זו, ועליה אמר שירותא לאתגלייא, מפני שממש מתחיל כח ראשית הגילוי. ולא יצדק לקראו לגמרי בשם גילוי עד הגיעו אל זרוע ימין ממש ששם הוא הגילוי הגמור. ולכן נקרא אתה לנכח על שני בחינות החסד, של הראשון שהוא העומד ומתחיל להגלות, והשני הוא הגדולה יד ימין כנזכר, אבל העיקר הוא החסד הראשון (רמ"ז).

²³⁵² דוק אומרו רזא דימינא ולא ימינא סתם. ואמנם לפי כללנו הכולל כי רזא תמיד סודו ביסוד, נראה לי שידוע שיש ביסוד אמא אשר בדעת זעיר ה' חסדים, ועוד בחינת ששית שהוא היסוד דחסדים הכולל כל הה', וזוהי התחתונה. ולכן אותו החסד הראשון המתחיל להגלות כנז"ל, הוא נמשך ממש מיסוד החסדים וז"ש רזא דימינא, ולכן נקרא יומא דכליל כלהו (רמ"ז).

²³⁵³ שכן (נ"א שכהן) הוא משמש אל האור שביסוד אמא להגלות. ודייקא כה"ן משמש, כי התשמיש הוא ביסוד (רמ"ז).

²³⁵⁴ ר"ל דמשמש לבניה (יהל אור). הוא וב"ד - כמ"ש (ב"ר פנ"א סי' ב) כל מקום שנאמר וה' כו', ומפרש ודא שכונתא עלאה ותתאה, ור"ל הוא שכונה עילאה, ועבד הלוי הוא, דג' דרגין הן, הוא ואתה ואני²³⁵⁴, נסתור ונמצא ומדבר בעדו, והן ג' דרגין דכללין כלהו, דאתה הוא מחסד עולם יבנה (תהלים פט ג), אתה כהן לעולם כמ"ש בפ' עקב (ער ע"ב²³⁵⁴). ואף שאמר בא"ז (רצ ע"א) דמחכמה מתחיל אתה, היינו ע"י דנחית בימינא דכהנא. ואני, מדבר בעדו, בשכינה, דהיא מדברת בעדנו, דהיא כלל ישראל²³⁵⁴, והיא נק' ב"ד וכמ"ש בפ' שופטים (רעד ע"ד²³⁵⁴). ור"ל דהן ח' אותיות בשילוב הנ"ל, דהוי"ה אדנ"י הן חיות קטנות עם גדולות (תהלים קד כה) כמש"ל (נב ע"ב מג ע"ב). והנה בינה עם חג"ת הן חיות גדולות הוי"ה, ובינה היא נשר הגדול, וחר"ג אריה ושור, ות"ת אדם. ונהי"ם חיות קטנות, אדנ"י כידוע דהן בניינה, והיא אדם. והוא שילוב הנ"ל²³⁵⁴, מים עליונים ומים תחתונים, ח' אותיות מבינה עד מלכות. והוא חשמ"ל, ח"ש בצלותא, מ"ל בק"ש. ואלו ח' אותיות עם ב' אל מלא²³⁵⁴ דהן ביצירה ועשיה, ב' עלמין דמקננן בהון, הוא חושבן חשמ"ל, ועמ"ש בליקוטים (בהגר"א על תיקון, מח ע"ד).

²³⁵⁵ פי' גם שבחינת חסד זה הוא באמצע, מכל מקום הוא ימין עליון, שכל חסד נקרא ימין. ולעד"ן שזה סוד אל עליון הנזכר שם, כשאברהם זכה לכהונה. אשתכח לאתגלייא, שהוא מתמצה להגלות ולכן נקרא אתה (רמ"ז).

²³⁵⁶ היינו ת"ת שסתמו נקרא כן בשם הוי"ה, כי שם נקבצו ד' יסודות ושרשי ח"ג נ"ה כנזכר בזהר הרקיע פרשת ויקרא בסוד ארבע חיות הקדש מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, שבהם מתחלקות ד' אותיות הוי"ה. וטעמו מפני שבת"ת מושב פתח יסוד אמא וגילוי דשל אבא, וזהו רזא דאמצעיתא, היסוד שהוא שם באמצע. ועוד רזא דמהינותא וכו', הוא ממש ד' יסודות שיש בכאן, שהם כוללות כל האצילות, והם דאו"א וישראל ולא, והרי הם ד' אותיות ממש וכולל כל סטריין (רמ"ז).

²³⁵⁷ ותליתאה - ובגמ' אינו כן (יהל אור)

²³⁵⁸ ח"ב קנט ע"ב (לש"י).

²³⁵⁹ באל מן אלקינו (יהל אור).

²³⁶⁰ מתבסמין הגבורות בחסדים ונמתקין ונעשים לרשפי אש שלהבת י"ה, שלהובין דרחימו, ובסוד (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, וכמ"ש בזה"ק ויחי (רמה ע"א) ופ' קדושים (פד ע"א), ואז הוה מציאות הגבורות וגילויים בטובה שאין למעלה מהם, כי אז הוד התכללות שמאלא בימינא וימינא בשמאלא (כללים ח"א עז ע"ג). בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו

<p>דכיון דאלין אתברכאן כלהון דלתתא אתברכאן לבתר דאינון אתברכאן ונטלי ברכאן לגרמייהו אתהדרו כלילן כחד להווא מקורא דאינון לא יכלין לאתהדרא לגבי ההוא אתר עד דאתברכן כיון דאתברכן בקדמיתא אתהדרו ועאלין לגבי ההוא אתר לנטלא ברכאן יתירין אחרנין לארקא לתתא ועד דאינון אתברכן לא עאלין ולא תאבין לגביה ורזא דא ולא יראו²³⁶¹ פני ריקם</p>	<p>מתברכים כולם שלמטה מתברכים.לאחר שהם מתברכים ולוקחים ברכות לעצמם חוזרים כלולים כאחד לאותו המקור שהם לא יכולים לחזור לאותו המקום עד שמתברכים כיון שהתברכו בתחלה חוזרים ונכנסים לאותו מקום לקחת ברכות יתרות אחרות להריק למטה ועד שהם מתברכים לא נכנסים ולא תאבים אליו וזה סוד ולא יראו פני ריקם.</p>
<p>וכד תבין לגבי ההוא אתר ועלין תמן כדין אקרי ההוא אתר מלך ומלך לא אתקרי בר כד אינון מתקרבין לגביה מתברכן ומלכא אימתי אקרי מלך כד רברבנוי אתיין לגביה עתירין מסתפקן בכל מה דאצטריכו בלא חסרונא כדין איהו מלך מלך לתתא כד²³⁶² אלין מעטרין ליה בספוקא בעטרין קדישין והכי אקרי מלך²³⁶³ ומאן איהו העולם אשר קדשנו וצונו ובגין דאיהו עלמא דלא אתגלייא לבר ואיהו סתים קרי ליה הכי בארה סתים ועל דא לא אקרי אלא בארה סתים</p>	<p>וכששבים לאותו מקום ונכנסים לשם אז אותו מקום נקרא מלך ומלך לא נקרא רק כשהם מתקרבים אליו ומתברכים ומלך מתי נקרא מלך כשגדוליו באים אליו עשירים מספקים בכל מה שהצטרכו בלא חסרון ואז הוא מלך מלך למטה כשאלו מעטרים אותו בספוק בעטרות קדושות וכאן נקרא מלך ומיהו העולם אשר קדשנו וצונו ומשום שהוא עולם שלא התגלה בחוץ והוא נסתר קורא לו כך בדרך נסתר ועל זה לא נקרא אלא בדרך נסתר.</p>
<p>ולעולם ימינא אתה כמה דאתמר ועל דא כהן כפיף לגבי ההוא אתר ברישא ובסופא ועלמא תתאה²³⁶⁴ כד אתקשר לימינא ואתדבק ביה קרי מתתא לעילא ברוך ולא אקרי ברוך בר ברזא דמקורא²³⁶⁵ דאתדבק ביה ועייל ביה ואמלי ליה אתה רזא דההוא כהן לאתדבקא בהדיה וע"ד בצלותא ב"ג כורע בברוך דאיהו עלמא כפוך לגבי עילא ודא איהו שנוי בין ברוך דצלותא ובין ברוך</p>	<p>ולעולם אתה זה ימין כמו שנתבאר ועל זה כהן כפוף לאותו מקום בראש ובסוף והעולם התחתון כשנקשר לימין ונדבק בו קורא מלמטה למעלה ברוך ולא נקרא ברוך רק בסוד המקור שדבק בו ונכנס בו וממלא אותו אתה הסוד של אותו הכהן להדבק איתו ועל זה בתפלה האדם כורע בברוך שהוא העולם שכפוף אל מעלה וזהו השנוי בין ברוך של התפלה ובין ברוך של שאר ברכות והכל</p>

סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). ועיקר הדברים בזה הוא בפ' תרומה (קנט ע"ב²³⁶⁰) וכו' וענין ההתכללות הנה הוא נעשה בכל יחוד וזווג ז"ן, ונעשה בהם התכללות כפול: אחד, כי הרי הז"ן עצמן הם כללות ימין ושמאל, חסדים וגבורות כנודע, וכשמתייחדים זב"ז הרי נכלל ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא. ב', כי הרי נכלל בהזווג ימין שלו בשמאל שלה ושמאל שלו בימין שלה. והרי נעשה בכל יחוד התכללות כפול, שהוא הן בכללות והן בפרטות, כי מתחילה הם נצטמצמו להיות כל א' בפנ"ע, כללות החסדים בז"א וכללות הגבורות בנוק', כדי שייצאו ויתגלו החו"ג כל א' על מדרגתו, ע"י שעומדים כל א' לבדו ובפנ"ע. וכן בפרטות הנה עומדים החו"ג שבז"א עצמו, וכן החו"ג שבהנוק' עצמו, החסד שבכל א' בימין שלו, והגבורה שבכל א' בשמאל שלו. והכל הוא כדי שיתגלה כל א' על מדרגתו הראויה לו, והוא ע"י שעומד כל א' בצד מיוחד בפנ"ע, ואח"כ הנה מתייחדים ונכללו כולם בחד, הן בכללות והן בפרטות וכו'.

(ביאורים ח"א עז ע"ד).

²³⁶¹ ג' רגלים נגד ג' אבהן חג"ת כידוע (יהל אור).

²³⁶² דלעילא בבינה שנקראת מלך כד חג"ת עאלין לגבה לאתברך ומלכות נק' מלך כד חג"ת באין לאעטרא כמש"ו (יהל אור).

²³⁶³ ר"ל כאן איקרי מלך בינה (יהל אור).

²³⁶⁴ ר"ל בתפלה ברוך מלכות ואתה כהן וכו' לאתדבקא בהדי' כמש"ו (יהל אור).

²³⁶⁵ בינה (יהל אור).

<p>דשאר ברכאן וכלא ברזא עלאה איהו לארקא ברכאן לכל עלמין</p>	<p>הוא בסוד עליון להריק ברכות לכל העולמות.</p>
<p>ברוך דצלותא ב"נ כורע ביה בברכוי וגחין רישא באתה בגין דאתה אקרי ראש וע"ד כהן נטיל בראש ואיהו ראש תדיר ובג"כ כריעה בברוך וגחינו דרישא באתה וכהן בכל אתר דאקרי אתה²³⁶⁶ גחין בצלותא מלך בתר דגחין תו לא זקיף מ"ט קב"ה אמר לה לסיהרא זילי אזעירי גרמיך תו לא זקפא ובג"ד ברכתא דב"נ בריך לקב"ה אתער לארקא ברכאן מלעילא לעלמין כלהו כמה דאתמר זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>בברוך של התפלה אדם כורע בברכיו וגוחן ראשו באתה משום שאתה נקרא ראש ועל זה כהן לוקח בראש והוא תמיד ראש ולכן כריעה בברוך וגחנית הראש באתה והכהן בכל מקום שנקרא אתה גוחן בתפלה המלך אחר שגוחן שוב לא זוקף למה הקדוש ברוך הוא אמר ללבנה לכי והקטיני את עצמך ושוב לא זקפה ולכן הברכה של אדם מברך לקדוש ברוך הוא מתעוררת להוריק ברכות מלמעלה לעולמות כולם כמו שנאמר אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>כתיב כי אתה אבינו כי אברהם וגו' תנינן לזמנא דאתי אמרין ליה ליצחק וכו' בגין דשמאלא אתכליל בימינא אבל ימינא מנלן דאקרי אב דכתיב וישמהו לו לאב ולכהן ואע"ג דלעילא אקרי רב²³⁶⁷ ואפילו לנהורא דלא נהיר בשעתא דאתדבק בימינא אקרי אתה כד"א אתה יי אבינו גואלנו וגו'</p>	<p>כתוב כי אתה אבינו כי אברהם וגו' שנינו לעתיד לבא אומרים ליצחק וכו' משום שהשמאל נכלל בימין אבל הימין מנין לנו שנקרא אב שכתוב וישמהו לו לאב ולכהן ואף על גב שלמעלה נקרא אב ואפילו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק בימין נקרא אתה כמו שנאמר אתה ה' אבינו גואלנו וגו'.</p>
<p>אדהכי סבא אזדמן לנביה ואמר רעיא מהימנא תקין פתורא למארך ליה ולמטרוניתא מכל מיני עדונין לקיימא ביה זה השלחן אשר אשר לפני יי' והא עד כאן כלהו מתענגי מפתורא דמלכא הה"ד לכו לחמו בלחמי ודא נהמא דאורייתא דבכתב ויינא דאורייתא דבעל פה ותמן כמה מטעמים מיני טעמי תורה דמתיקין מכל מאכלין ועדונין דעלמא ודמלכא</p>	<p>בין כך הזדמן אליו זקן ואמר רועיה הנאמן תקן שלחן לרבונך לו ולמלכה מכל מיני עדונים לקיים בו זה השלחן אשר לפני ה' והרי עד עתה כולם מתענגים משלחן המלך זהו שכתוב לכו לחמו בלחמי וזה לחם התורה שבכתב ויין התורה שבעל פה ושם כמה מטעמים מיני טעמי תורה שמתוקים מכל המאכלים והעדונים של העולם ושל המלך.</p>
<p>קם רעיא מהימנא פתח ואמר אהרן כהנא קום משינתך למדבח תורין ועאנין ואמרין ועופין וכל מינין דצריכין לסעודתא דמלכא ולחם הפנים דאינון לקבל תרין לחוי דאורייתא דמזה ומזה הם כתובים זה תריסר אנפין דאינון יברכך יי' יאר יי' ישא יי' זה תנינא²³⁶⁸ אדנ"י אדנ"י אדנ"י דאינון תריסר חיון דאתמר בהון (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן ועליהם נאמר ארבעה פנים לאחת (להם) וזהו וקרא זה אל זה ואמר</p>	<p>קם הרועיה הנאמן פתח ואמר אהרן הכהן קום משנתך לזבוח שורים וצאן וכבשים ועופות וכל המינים שצריכים לסעודת המלך ולחם הפנים שהם כנגד שני לוחות התורה שמזה ומזה הם כתובים זה שתיים עשרה פנים שהם יברכך ה' יאר ה' ישא ה' זה שני אדנ"י אדנ"י אדנ"י שהם שתיים עשרה חיות שבהן ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן ועליהם נאמר ארבעה פנים לאחת (להם) וזהו וקרא זה אל זה ואמר</p>

²³⁶⁶ ר"ל בכל ברכה בסוף ברכה כורע כשמזכיר כידוע (יהל אור).
²³⁶⁷ ר"ל חכמה מ"מ ימינא נק' אתה ברזא דחכמה שהוא בימינא (יהל אור).
²³⁶⁸ ר"ל זהו מזה ומזה ב' לוחות ימינא ושמאלא הו"ה ואדנ"י (יהל אור).

<p>אל זה ואמר לקבל עשרים וארבע ספרי תורה והאי איהו זה השלחן אשר לפני יי מאנין דפתורא דמלכא אינון מ"מ מארי צלותין דתקיננו לון לקבל קרבנין</p>	<p>כנגד עשרים וארבעה ספרי תורה וזהו זה השלחן אשר לפני ה' הכלים של שלחן המלך הם בעלי המשנה בעלי התפלות שתקנום כנגד הקרבנות.</p>
<p>פתח ואמר ועשית שלחן עצי שטים וגו' תא חזי מנהנין טבין ושפירין הוו נהגי מארי דסעודתא דמלכא לאחזאה דאינון מבני פתורה דמלכא חד רברבא מבני סעודתא נטיל ידוי בזמנא דייעלון לסעודתא להסב גדול מסב בראש תניינא תחותיה תחות תניינא ואלין אתקריאו ג' מטות לקבל תלת אבהן ולקבל</p>	<p>פתח ואמר ועשית שלחן עצי שטים וגו' בא וראה מנהגים טובים ויפים היו נוהגים בעלי הסעודה של המלך להראות שהם מבני שלחן המלך גדול אחד מבני הסעודה נוטל ידיו בזמן שיכנסו לסעודה להסב הגדול מסב בראש השני תחתיו והשלישי תחת השני ואלה נקראו שלשה מטות כנגד שלשה אבות וכנגד</p>
<p>ערב/10640א</p>	
<p>כהנים לויים וישראלים מכאן ואילך לית לון סדר אלא כל הקודם זכה</p>	<p>כהנים לויים וישראלים מכאן ואילך אין להם סדר אלא כל הקודם זוכה.</p>
<p>תניינא בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה ומשלים ברכתא ולבתר בוצע ואוקמוה רבנן דמתני' דאין המסובין רשאיין לטעום עד שיטעום המברך ולית הבוצע רשאי לטעום עד שיכלה אמן מפי המסובין ואם רעותיה לחלק כבוד הרשות בידיה ועוד אוקמוה דאורה מברך בגין דיברך לבעל הבית</p>	<p>שנית בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה ומשלים הברכה ואחר כך בוצע ופרשוה רבותינו של המשנה שאין המסובים רשאים לטעום עד שיטעום המברך ואין הבוצע רשאי לטעום עד שיכלה אמן מפי המסובים ואם רצונו לחלק כבוד הרשות בידו ועוד פרשוה שהשביל מברך בשביל שיברך את בעל הבית.</p>
<p>וארח רזא בעל הבית בוצע דא עמודא דאמצעייתא דאיהו קו האמצעי ובשבת צריך לבצוע משני ככרות²³⁶⁹ דאינון ה' ה' בעל הבית דא ו' דאמצעייתא²³⁷⁰ (וכגוונא דא ובג"ד) ובגין דלא²³⁷¹ לאתחזאה כרעבתנותא יכיל למבצע בה לכל חד וחד כביצה מאי כביצה²³⁷² י' וי' אינון נקודין דשמא קדישא</p>	<p>ודרך סוד בעל הבית בוצע זה העמוד האמצעי שהוא קו האמצעי ובשבת צריך לבצוע משתי ככרות שהן ה' ה' בעל הבית זה ו' של האמצע (ובצורה זו ומשום זה) וכדי שלא יראה כרעבתנות יכול לבצוע בה לכל אחד ואחד כביצה מה זה כביצה י' וי' והן הנקודות של השם הקדוש נקראים פרורים שבכזית</p>

²³⁶⁹ אין זה חולק על מ"ש בתיקונים פ"ז א' רצה) שמצוה הנבחרת היא לסדר י"ב ככרות וכנזכר אצלנו בכתבי מרן זלה"ה רצו), כי גם כשהם י"ב לוקחים שנים מהם בידיהם ובוצעים עליהם וז"ש דאינון רמיזין, כי הלוחות ארכן ששה רצו), וסודם נ"ה צרח) (שמות כז, י) ווי העמודים, וידוע רצט) שהתורה נקראת לחם, ולכן הככרות רומזות לשני לוחות שהם נ"ה דאי' כמ"ש הרב זלה"ה ש). ונלע"ד שה"ס נ"ה דאי' הנמשכים ליסודה כאמור בספר אדם ישר שא), וידוע שב) שבתוכם נ"ה דאבא, דהיינו התורה החקוקה בלוחות. ולכן אמר דאתייהבו בשבת, רוצה לומר שלמשה שה"ס שג) פק"ד קס"א, אר"א, ניתנו בשבת בהיותו למעלה. וזהו שאנו אומרים בתפילת שבת ושני לוחות אבנים הוריד בידו, מפני שאז ניתנו לו והיה מעותד להורידם לישראל. ואמרו זוגות, בלשון רבים והם לא היו אלא זוג אחד, נראה דסבירא ליה כרשב"י במסכת שקלים דירושלמי דש), שבכל לוח היו שני פעמים עשרת הדברות, כמש"ה (שמות לב, טו) כתובים משני עבריהם, שבזה היו בסוד פנים בלי אחור, וכנגד זה היה משה (שמות כד, יח) בהר ארבעים יום. דביומא תליתאה וכו', פי' שהיו זוגות על שם ב' פעמים טו"ב, שביום השלישי שבו ירדו הלוחות למטה, וב' פעמים אלו ה"ס ב' יסודות דאר"א שמתגלים בת"ת דזעיר שה). שהוא יום ג' שו), וכבר אמרנו ששני הלוחות סודם בנ"ה דאר"א הנמשכים ליסודות שלהם (רמ"ז).

²³⁷⁰ בין ב' הה"ן (יהל אור).

²³⁷¹ ר"ל שלא לחלק חתיכות גדולות (יהל אור).

²³⁷² צ"ל כזית וכביצה (יהל אור).

<p>אתקרי פרורי בכזית ואלין לקבל טפין דזרע ומאן דמזלול בהון וזריק לון באתר דלא אצטריך עניותא קא רדיף אבתריה ואזיל נע ונד הה"ד נודד הוא ללחם איה ולית לחם אלא תורה והוא צווח איה מאן דמרחם עליה ולא ישכח ופרורים בכזית אינון בצדיק דאיהו כתיש כתישו מאינון זיתים ואורח מברך וארח צדיקים²³⁷³ כאור נגה ברכות לראש צדיק חי עלמין ובג"ד אורח מברך</p>	<p>ואלו כנגד טפות הזרע ומי שמזלזל בהן וזורקן במקום שלא צריך העניות רודפת אחריו והולך נע ונד זהו שכתוב נודד הוא ללחם איה ואין לחם אלא תורה והוא צווח איה מי שמרחם עליו ולא מוצא. ופרורים בכזית הם בצדיק והוא כותש כתישות מאותם הזיתים והשביל מברך וארח צדיקים כאור נוגה ברכות לראש צדיק חי העולמים ולכן השביל מברך.</p>
<p>אדהכי הא בוצינא קדישא אתא לגביה ואמר רעיא מהימנא יומא חד אזילנא אנא והברייא לאכסניא הדא והוה תמן ינוקא חדא קם ותקין לן מנרתא ופתורא איהו מגרמיה כאילו הוה מעשרין שנין ולא הוה אלא מבן חמש שנין ותקין פתורא מכל מיני מאכל ומשתה אמר הא אוקמוה רבנן דבעל הבית בוצע ואורח מברך אבל צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחוות דעי אתכם עד דאטול רשות מכס א"ל אימא ברי מלאכא דיי</p>	<p>בין כך הרי בא אליו הנר הקדוש ואמר רועה הנאמן יום אחד הלכתי אני והחברים לאכסניה אחת והיה שם תינוק אחד קם והתקין לנו מנורה ושלחן הוא מעצמו כאלו היה מעשרים שנה ולא היה אלא מבן חמש שנים והתקין שלחן מכל מיני מאכל ומשתה אמר הרי פרשוה רבותינו שבעל הבית בוצע ושביל מברך אבל צעיר אני לימים ואתם ישישים על כן זחלתי ואירא מחוות דעי אתכם עד שאטול רשות מכס אמרתי לו אמר בני מלאך ה'.</p>
<p>אמר לן אתון בעיתון לחם תפנוקיי בלא קרבא או לחם בקרבא דהכי אוקמוה רבנן דמתניי שעת אכילה שעת מלחמה ואי בעיתו למהוי קרבא עליה לית חד אכיל אלא מאן דנצה קרבא איהו אכיל ובוצע לכלהו א"ל חברייא ברי אנת זעיר ועדיין לא ידעת איך מגיחי גברין רברבין בהרבא בנענוע דחרבא ברומחא בקשתא בגירין דקשתא בקירטא באבנין דקירטא²³⁷⁴</p>	<p>אמר לנו אתם רציתם לחם תפנוקים בלי קרב או לחם עם קרב שכך פרשוה רבותינו של המשנה שעת אכילה שעת מלחמה ואם רציתם שיהיה עליו קרב אין אחד אוכל אלא מי שינצח בקרב הוא אוכל ובוצע לכלם אמרו לו החברים בני אתה קטן ועדיין לא ידעתי איך נלחמים גיבורים גדולים בחרב בנענוע החרב ברומח בקשת בחיצי הקשת במקלע ובאבני מקלע.</p>
<p>א"ל אל יתהלל חוגר כמפתח דהא ודאי בק"ש אוקמוה כל הקורא ק"ש על מטתו כאילו אוחו חרב פיפיות דכתיב רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם ונענועא דחרבא צריך לנענע ליה לשית סמרין כמה דאוקמוה כדי שתמליכוהו על השמים ועל הארץ ועל ד' רוחות העולם ודא ו' גוף החרב י' ראש החרב ה"ה תרי פיות נרתקא דחרבא אדנ"י²³⁷⁵</p>	<p>אמר להם אל יתהלל חוגר כמפתח שהרי ודאי בקריאת שמע פרשוה כל הקורא קריאת שמע על מטתו כאלו אוחו חרב פיפיות שכתוב רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם ונענוע החרב צריך לנענעה לששה צדדים כמו שבארוה כדי שתמליכוהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם וזו ו' גוף החרב י' ראש החרב ה"ה שתי</p>

²³⁷³ ראייה דצדיק נק' ארח, וברכות כו', זהו ארח מברך (יהל אור).

²³⁷⁴ הנה קבוץ ה"ג ביסוד הנוקבא גורם סתימת האור שבחיצונים מליקח אורות המלכות להם להתלבש בהם ואלו האורות שהיו באים לה מלמעלה מבינה ה"ג סותמם שלא יכנסו במקדש לשיתגבר הדעת שלהם באורות שלקחו מן הקדושה ודוד לקח ה"ג מהנחל העליון שהיא הבינה וקבצם יחד והכה במצח של גולית ששם דעת שלו והוציא האורות שהיו בו שלקחם מן הקדושה ואז מת באבן שהכה בו (זהר הרקיע).

²³⁷⁵ פ' שגילוי הדינים בהיכלות בלבושי המלכ' ששם הנק' אדנ"י ושרשה באצילות הנקרא ה' של השם כנז' אצלינו בכוונת אדנ"י שפתי תפתח וגו' (זהר הרקיע).

<p>רומח רמ"ח בק"ש עם שית תיבין דיחודא הא רומ"ח מג"ן עם חרבא מיכאל גבריאל נוריאל שמשין דג' אבהן קשת דזריק חצים וכל זרע דאינו יורה כחץ אינו מוליד קירטא דא ק"ש ה' אבנין דקירטא (דברים ו ד) שמע ישראל יי' אלהינו יי' לקבלייהו ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל וכד שוי להון בקירטא דאיהי שפה²³⁷⁶ ואיהי שכינתא אתעבידו חד כלהו ה' וקטיל לפלשתאה</p>	<p>פיפיות נרתיק החרב אדני. רומח רמ"ח בקריאת שמע עם שש תבות היחוד הרי רומ"ח מג"ן עם חרב מיכאל גבריאל נוריאל השמשים של שלשת האבות קשת שיורה חצים וכל זרע שאינו יורה כחץ אינו מוליד מקלע זה קריאת שמע חמשה אבני מקלע שמע ישראל ה' אלהינו ה' כנגדם ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל וכששם אותם במקלע שהיא שפה והיא שכינה נעשו אחד כל החמשה והרג את הפלשתי.</p>
<p>ועד כען זריקנא האי אבנא לסמאל דאיהו אבן מצור והרסנא מצור דיליה ואשפלנא ליה לתתא ובג"ד אמינא לכון אל יתהלל חוגר כמפתח כען יתברר לכון דאנא ידענא איך מגיחין גבריין רברבין בסייפין ברומחא בקשתא בקירטא תוהנא ולא יכילנא למללא קמיה א"ל רבנן כען נחזי מאן יהא מרווח נהמא²³⁷⁷ דאיהו להם המוציא</p>	<p>ועד עכשיו זרקתי אבן זו לסמאל שהוא אבן מצור והרסתי את המצור שלו והשפלתיו למטה ולכן אמרתי לכם אל יתהלל חוגר כמפתח כעת יתברר לכם שאני יודע איך נלחמים גברים גדולים בחרבות ברומח בקשת במקלע תמהנו ולא יכלנו לדבר לפניו אמרו לו חכמים כעת נראה מי יהיה מרויח את הלחם שהוא לחם המוציא.</p>
<p>פתח ואמר והיה באכלכם²³⁷⁸ מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' במאי אתרימת שכינתא דאיהי ה' דהמוציא דאוקימו עלה מארי מתניי כל הבוצע צריך לדקדק בה' אלא ודאי הא אוקמוה רבנן דמתניי מוין ותבין²³⁷⁹ פטורין המעשר וכד היא במוין ותבן איהי בבית אסורין ולית לה רשו לארמא לגבי מ'ה²³⁸⁰ למעבד עמה מ"ה והאי איהו²³⁸¹ תרומה²³⁸² תורה דאיהי ה' חומשי תורה</p>	<p>פתח ואמר והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה' במה נתרמת שכינה שהיא ה' של המוציא שבארו עליה בעלי המשנה כל הבוצע צריך לדקדק בה"א אלא ודאי הרי פרשוה רבותינו של המשנה מוין ותבן פטורים מן המעשר וכשהיא במוין ותבן היא בבית האסורים ואין לה רשות להרים למ' לעשות עמה מ"ה וזוהי תרומה תורה שהיא חמשה חומשי תורה שבה ויהי משה בהר</p>

²³⁷⁶ ג' שכינה (יהל אור).

²³⁷⁷ היינו לעשות בירור ולהוציא לחם קדוש ראוי לאכילה (רמ,ז).

²³⁷⁸ מדקדק שאם הפסוק לא בא אלא לפשוטו שירימו החלה אין הפסוק מדוייק, שהרי החלה היא קודמת להנטל קודם האכילה והפסוק אומר באכלכם מלחם הארץ, אלא ודאי רומז לתרומה המורמת בזמן האכילה שמברכים רכז) המוציא לחם מן הארץ, וזהו רמז מלחם הארץ. ולכן אמר במאי אתרימת, ירצה שהפסוק רומז להרמת השכינה מתוך הקלי' שהיא רמוזה בה' דהמוציא, והוא אחד מסודות התרומה, תרום ה', ובאיזה כח תרום, שהרי אמרו רז"ל רכח) לדקדק בה', והכוונה שבכוונת דקדוק ה', תרום ה' (רמ,ז).

²³⁷⁹ הם קליפות יצירה ועשיה דכר ונוק' דקלי' נוגה שבעוה"ר יונקים מלבנת הספיר כנזכר באדם ישר (רל). ואז מלכות האצילות גולה לבריאה וזנה את החיצונים ז"ן דנוגה. איהי בבית האסורים, כי גם אור א"י המקנן בבריאה רלא), נסתר ואינו נותן חיות (נ"א חירות) למלכות להתעלות (רמ,ז)..
²³⁸⁰ סוד תנה"י דזעיר מאירים בה [להאיר ו] להרים ראשה בחב"ד דילה ואז היא נבנית וגדלה, ובכח העלתה מ"ן נתקן גם יעקב שכנגד תנה"י הנזכר, ואז הוא מ"ה הפשוט, העיקר הוא הול"ה והמילוי ג' חו"ה, וזהו תרומה, תר"ו מ"ה. אי נמי על דרך תרי מ"ה, פי' שני אותיות מ"ה. אי נמי תרימו תרומה, שני תרומות, תרום ו' תרום ד' (רמ,ז).

²³⁸¹ רוצה לרמוז הפרטות את הזכר, והוא ה' חומשי תורה, גגת"ה כנזכר בסה"כ בסוד משנה תורה דהושענא רבא (רמ,ז).

²³⁸² ר"ל תורה מ"ם, בארבעים יום, תורה ה', הרי מ"ה כמש"ל (יהל אור).

<p>דבה ויהי משה בהר ארבעים יום²³⁸³ וגו' (שמות כד יח)</p>	<p>ארבעים יום וגו'.</p>
<p>ובמוץ ותבן דחטה²³⁸⁴ עליה אוקמוה רבנן אילן שאכל אדם הראשון חטה הוה קריב חט דאיהו מוץ ותבן לאת ה' ואסתליק מניה²³⁸⁵ דאיהו עשור דילה ובג"ד כד איהו במוץ ותבן (שלה) דאינון לקבל ערלה ופריעה²³⁸⁶ פטור מן המעשר ולית רשו לאת י' לחברא באת ה'²³⁸⁷ דאינון איש ואשה²³⁸⁸ ובגין דא כל הבוצע צריך</p>	<p>ובמוץ ותבן של חטה עליה בארו רבותינו אילן שאכל אדם הראשון חטה היה קרב ח"ט שהוא מוץ ותבן לאות ה' והסתלקה ממנו י' שהוא עשור שלה ולכן כשהוא במוץ ותבן (שלה) שהם כנגד ערלה ופריעה פטור מן המעשר ואין רשות לאות י' לחבר באות ה' שהם איש ואשה ולכן כל הבוצע צריך</p>
<p>רעב/ב11555</p>	
<p>לדקדק בה²³⁸⁹ וצריך למבצע מאתר דבשולו יפה בגין דבשול איהו גמר פרי²³⁹⁰ ודא ו'</p>	<p>לדקדק בה וצריך לבצוע מהמקום שבשולו יפה משום שבשול הוא גמר הפרי וזה ו'.</p>
<p>ועשרה דברים צריך אדם למעבד בסעודתא חד נטילת ידים תניינא לתקנא שתי ככרות לשבת תליתא למיכל תלת סעודתין ולאוספה מחול על הקדש רביעא לאנהרא פתורא בשרגא כמה דאוקמוה שלחן בצפון ומנורה בדרום וצריך הסבה כמה דאוקמוה הסבו אחד מברך לכלם</p>	<p>ועשרה דברים צריך אדם לעשות בסעודה אחד נטילת ידים שני לתקן שתי ככרות לשבת שלישי לאכול שלש סעודות ולהוסיף מחול על הקודש רביעי להאיר את השלחן בנר כמו שבארוה שלחן בצפון ומנורה בדרום וצריך הסבה כמו שבארוה הסבו אחד מברך לכלם.</p>
<p>ובשבת בכל מלוי צריך לאתוספא מחול על הקדש בין במאכליו ומשתיו בין בלבושיו בין</p>	<p>ובשבת בכל דבריו צריך להוסיף מחול על קודש בין במאכליו ומשקיו בין</p>

²³⁸³ ה"ס מוחין דיליה חו"ב חו"ג. והרי שבמלת תרומה נרמזו ז"ן, שהרי כשהם בגלות נאמר עליו (ישעיה נב, יד) משחת מאיש מראהו, ובפרט יעקב שגם הוא יורד למטה כנזכר בסוד עוזר דלים (רמ"ז).

²³⁸⁴ השתא מפרש מ"ש שבמוץ ותבן היא בבית האסורים, שידוע רלד) שעיקר עץ הדעת טוב ורע הוא ביצירה ועשיה, וה"ס ח"ט, ח' רע ט' טוב כנזכר באותיות דרב המנונא רלה), ואדה"ר העלם עד הה' שה"ס לבנת הספיר, וינקו משם מאור המלכות שגלתה ונתפשטה בכל הבריאה (רמ"ז).
²³⁸⁵ של עולם, ושייך בפיר בענייננו בסוד החלה. והדבר בקיצור הוא שבחטא אדה"ר נסתלקו ממנו נר"ן דאצילות, ונר"ן דבי"ע נפגמו ונפלו לקלי' ונשאר בבחינת ק' רלזו) דהיינו שכל הפרצופים שהם מחו"ב ומזו"ן דבריאה עד המלכות דעשיה כולם נפלו לחיצונים. וידוע שכל ספירה כלולה מעשר, וכולם נפלו רק בחינת הכתרים, פי' י' כתרים מי' ספירות דפרצוף זעיר דבריאה וכן ממלכות דבריאה וכו', שהם ק' כתרים הנקראים חלתו של עולם, ועיי"ש. האמנם באלו הכתרים לא נשאר אור כי אם אור השייך למלכות, ובודאי דאינו נחשב לכלום לגבי אור עצמי שבכתר השייך לו בבחינת עצמו. וז"ש ואסתליק מיניה י', פי' מיניה מאדה"ר נתעלה (נ"א נתעלם) ממנו י', דהיינו עשור דילה, דהיינו אור המלכות שהוא עישור שלה השייך לה בהתבחנה כשהיא בעלת י' ספירות. אי נמי [דווקא] עישור של הה' (רמ"ז).

²³⁸⁶ סוד שתי קליפות דיצירה ועשיה היונקות מלבנת הספיר שהם ה' כנ"ל, ולבנת הספיר סוד ח"ש מ"ל ועיין בספר אדם ישר רלח). וז"ש ח"ט, שהוא בשני צנורות היסוד כדאיתא באותיות דרב המנונא רלט), ואלו נפגמו בערלה ופריעה. ולית רשו לאת י' לחברא (רמ"ז).
²³⁸⁷ נראה שהוא אצילות עם בריאה, כי לכן פרחה זיהרא דאצילות (רמ"ז).
²³⁸⁸ י"ה שבשם (יהל אור).

²³⁸⁹ כי בבטיית הה' בכח, מרים ה' אחרונה שהיא מלכות דאצילות שירדה למקום ראשונה דהיינו הבריאה, ולכן צריך שידקדק בביטוי ה' זו כאילו הן שני ההי"ן על דרך שכתוב בסה"כ רמ). וצריך למבצע וכו', שבעל הבית הוא הזעיר כנז"ל (רמ"ז).
²³⁹⁰ הוא כחו שהשפיע בלחם שה"ס המלכות, כי נתחבר ה"א בוא"ו, וה"א פעמים וא"ו גי' לח"ם, ונפרד המוץ והתבן ונתקנו יצירה ועשיה (רמ"ז).

<p>בהסבתיה דצריך לתקנא ליה מסבה שפירא בכמה כרים וכסתות מרקמן מכל דאית בביתיה כמאן דתקין חופה לכלה דשבתא אידי מלכתא ואידי כלה ובגין דא הוו נפקי מארי מתניתין ע"ש לאקדמותי לארחא והוו אמרי באי כלה באי כלה וצריכין לאתערא שירה וחדוה לפתורה לגבה</p>	<p>בלבושיו בין בהסבתו שצריך להתקין לו מסיבה יפה בכמה כרים וכסתות מרוקמים מכל שיש בביתו כמו שמתקין חופה לכלה ששבת היא מלכה והיא כלה ולכן היו יוצאים בעלי המשנה ערב שבת לקדם את האורחת והיו אומרים בואי כלה בואי כלה וצריכים לעורר שירה ושמחה לשלחן אליה.</p>
<p>ולא עוד אלא דאית רזא אחרא כגוונא דצריך לקבלא גבירתה בכמה נהורין דשרגין בשבת ובכמה ענוגין ולבושין שפירין וביתא מתקנא בכמה מאני דתקונא בהסבה יפה לכל חד וחד ובהאי חדוה ותקונא גרמין דאשתארת שפחה בישא בחשוכא ברעבון בבכיה בהספד בלבושין אוכמין כארמלתא דאי מלאה זו חרבה זו</p>	<p>ולא עוד אלא שיש סוד אחר כראוי לקבל את גברתה בכמה אורות של נרות שבת ובכמה ענוגים ולבושים יפים ובית מתוקן בכמה כלים של תקון בהסבה יפה לכל אחד ואחד ובזאת השמחה והתקון גורמים שנשארת שפחה רעה בחושך ברעבון בבכיה בהספד בלבושים שחורים כאלמנה שאם מלאה זו חרבה זו.</p>
<p>יצר טוב מטרוניתא קדישא מלכות הקדש דנחתא בשבת כלילא מעשר ספירן מעטרא בשבע שמהן שאינן נמחקין בכמה מרכבות דחיוון ובכמה חיילין ומשריין ומלכא נפיק לקבלא בכמה משריין ואשתארת יצר הרע שפחה בישא בחשוכא כארמלתא בלא בעלה בלא מרכבות</p>	<p>יצר טוב מלכה קדושה מלכות הקדש שיורדת בשבת כלולה מעשר ספירות מעטרה בשבעה שמות שאינם נמחקים בכמה מרכבות של חיות ובכמה חיילות ומחנות והמלך יוצא לקבלה בכמה מחנות ונשאר יצר הרע השפחה הרעה בחושך כאלמנה בלי בעלה בלי מרכבות.</p>
<p>ואלין דאתמר עליהו למזבחין ולמקטרין למלכת השמים ולמזלות אשר לא צויתי הוא פולחנא דשפחה בישא דשלמי בערבי שבתות וערבי לילי רביעיות מה הוו אלין עבדין הוו נטלין לבושין אוכמין וחשכאן נהורין ועבדין הספדא בלילי שבתות כדי לאשתתפא בהדה כמה דאידי שריא כי גם זה לעומת זה עשה האלהים</p>	<p>ואלה שנאמר עליהם למזבחים ולמקטרים למלאכת השמים ולמזלות אשר לא צויתי היא עבודה של השפחה הרעה ששולטת בערבי שבתות וערבי לילות רביעי מה היו עושים אלה היו לוקחים לבושים שחורים ומחשיכים את האורות ועושים הספד בלילי שבתות להשתתף עמה כמו שהיא שרויה כי גם זה לעומת זה עשה האלהים.</p>
<p>בתר דחאבו ישראל ואתחרב בי מקדשא אתמר בשכינתא אימא קדישא (איכה א א) איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה ומכבין בליל תשעה באב נהורין ושרגין ועבדין הספד ויתבין כאבלים לאשתתפא בדוחקא דשכינתא בגין דאינון גרמו לה כל ההוא תבירו חמשה כוס דויכלו שתיתאה למהוי על פתורא מלי דאורייתא שביעאה לארכאה על פתורא בגין דעניים ייתון על פתוריה</p>	<p>אחר שחטאו ישראל ונחרב בית המקדש נאמר בשכינה האם הקדושה איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה ומכבים בליל תשעה באב אורות ונרות ועושים הספד ויושבים כמו אבלים להשתתף בצער השכינה משום שהם גרמו לה כל אותו השבר. חמישי כוס של ויכלו ששי להיות על השלחן דברי תורה שביעי להאריך על השלחן כדי שעניים יבאו על שלחנו</p>
<p>תמינאה נטילת ידים במים אחרונים תשיעאה ברכת המזון עשיראה כוס דברכה וצריך לאחזרא עליהו ולתקנא לון ברזא</p>	<p>שמיני נטילת ידים במים אחרונים תשיעי ברכת המזון עשירי כוס של ברכה וצריך לחזר עליהם ולתקנם בסוד קדוש שהיא כלולה מעשר ספירות והוא</p>

<p>קדישא דאיהי כלולה מעשר ספיראן ואיהו פתורא דקב"ה מסטרא דגבורה ובגין כך אוקמוה רבנן שלחן בצפון</p>	<p>השלחן של הקדוש ברוך הוא מצד הגבורה ולכן פרשוה רבותינו שלחן בצפון.</p>
<p>חד נטילת ידיים דהכי אוקמוה רבנן דמתניתין ידיים מזוהמות²³⁹¹ פסולות לברכה בגין דאינון שניות לטומאה²³⁹² דאיהו אב הטומאה דאיהו ראשון²³⁹³ כד אינון מסאבות וכד אינון טהורות אינון שניות לברכה דברכה לא שריא²³⁹⁴ אלא על טהרה כהנא</p>	<p>אחד נטילת ידיים שבארוה רבותינו של המשנה כך ידיים מזהמות פסולות לברכה משום שהן שניות לטומאה שהוא אב הטומאה שהוא ראשון כשהן טמאות וכשהן טהורות הן שניות לברכה שהברכה לא שורה אלא על טהרה הכהן</p>

²³⁹¹ ידוע שהחיצונים נאחזים לא מבעיא ברגלים אלא אפילו בידים, וכמ"ש באוצרות חיים (רמג), שעיקר אחיזתם הוא בקצוות שהם האצבעות, וגם מפני שיש שם בקיעות שמהן יוצא הבל דק, והראיה מן (בראשית מט, כד) ויפוזו זרועי ידיו. ולכן יש שם הצפרנים שמה שעודף על בשר האצבעות, הוא כעין עדיפות הערלה. ומכאן מוסר גדול למגדלי הצפרנים, כי אם דוקא של גודל לחתוך הפריעה. והטעם שיש לקלי' אחיזה ושאותה הבקיעה שם, הוא מפני שהיצירה היא בסוד חג"ת (כנודע רמז), שה"ס הידים רמה), ושם הוא סוד עץ הדעת טוב ורע, שהם ב' טט"ן של מט"ט ט"הור ט"מא, ושם ה"ס המשנה כמבואר אצלנו רמז). ולכן בדבר זה אמרו רבנן דמתניתין וכו', מלבד שאוכ"ל גי' א"ל הוי"ה, דהיינו ביצירה, ועל כן כשהסיח דעתו מן הידים רמז), הן בחזקת מזוהמות ופסולות לברכה פן יוסיף חלילה בטומאה. ונתן הטעם למה דוקא הידים ולא שאר איברים, ואמר בגין דאינון שניות לטומאה, והוא כדאיתא בתחילת סה"כ רמז) שד' מדרגות הטומאה הן בבחינת ד' עולמות מלמטה למעלה. העשיה ראשון לטומאה והיצירה שני וכו', וידוע שביצירה כתוב (תהלים יב, ט) סביב רשעים יתהלכון, וגם ידוע רנ) שיש ג' כלים פת"ח, והטומאה נדבקת (נ"א נכנסת) בחיצון שה"ס העשיה, ואז היצירה שבחינתה כלי תיכון היא שניה לטומאה, והתיקון שלהם הוא המים סתם מ"ד ומ"ן חר"ג, כנזכר במ"א (נ"א בא"ח), שמלוי מ"ם הוא מ"ם, ולכן תמצא פעם מ"י ופעם מימי, כי מי לבחינת אחת, (במדבר ה, יח) מי המרים, (שם כ, יג) מי מריבה, דהיינו גבורות לבד. [בגליון. נלע"ד שז"ס שמים המרים או מים סרוחים או מים מלוחים הם פסולים לנטילת ידיים רנא), מפני שסוד מ"ם הוא ט' יודין של עסמ"ב שהם רחמים, ושהם צריכין להעביר הזוהמא שהם דינין כנ"ל, ומי המרים ומי הסרוחים ומי מלוחים הם מרמזים על הדין, וא"כ ימצא מין הדין את מינו וניעור, על כן הם פסולים לנטילת ידיים, ודוק]. וסוד כפל זה של שני מיני מים מושרש בשורש המים שהם ט' יודין, וכל יוד"ג גם הוא תוכו כבדו, ואמנם ידוע רנב) שצריך לערות שתי פעמים, ומים הראשונים הם טמאים והשניים טהורים כמ"ש במסכת ידיים פ"ב משנה ב', נטל את הראשונים למקום אחד ואת השניים למקום אחר ונפל ככר וכו'. והענין כי הראשונים הם מכח המילוי שהוא גבורות הדוחות את הטומאה למטה ונותנות לה חיותה משם, אבל כשנותן המים השניים שהם חסדים, אז ממשיכים הברכה בפנימיות מן הבריאה וגם מאור האצילות, ואז היצירה שהיא האמצעית, ושם בחינת הידים אינון שניות לברכה. וכל סוד זה נרמז במלת נטילה, שר"ל לקיחה והגבהה, ופירוש לקיחה שנוטל ולוקח את הידים מן הטומאה, ואחר כך מגביה מעלתן לקבל כח משל מעלה (רמ"ז).

²³⁹² הידים חג"ת סוד יצירה, וכשמתחבר לו העשיה (נ"א ה' עשיה) ששם אב הטומאה, ואז ה"ס [יד הא'] מילוי דמילוי ו"ה, אבל הפעם הב' סודה מילוי דמילוי ו"ה וסודה גי' ברכ"ה, דהיינו ו"ה פעמים ו"ה רכ"ה ועם כוללות יצירה ועשיה שנתקנים אז הוא ברכ"ה. דאיהו ראשון כד וכו', ירצה שכאשר יש אחיזה לטומאה שהיא מן העשיה ביצירה, אז הטומאה נקראת ראשון, שמורה שיש שני, אבל כשנפרדת למטה ואין לה כח להוליד ולד אז היא לבדה ואין לה הצטרפות עם אחר. יד דברכה, גם שלמטה, פי' ג' ידות בבחינת ההיות. גם יש לפרשו בסוד (ו, ד) ה' אלקינו ה', וחלופם (וכו') כידוע. רמיזין וכו', מזל"ן דצ"ל בא"ד א"ד וה"ס ג שמות אדנות שבפסוק (דניאל ט, יט) אדני שמעה וגו', שיש לדרשם בחב"ד דנוק', כנגד ג' היות דברכת כהנים שהם בחב"ד זעיר רמח). ואפשר נמי לומר שג' אדני"י הם של ג' היות עצמן, שכל הוי"ה נשמרה בשם א"ד, וזהו ממש היכל ה'. (רמ"ז).

²³⁹³ ר"ל האב הטומאה הוא ראשון, שהוא טומאה ראשונה שחל על הידים, וידיים המקבלות טומאה הן שניות. וכן בברכה המברך מתברך, שהוא מתברך קודם, ועליו שריא, הרי הוא שניות לברכה (יהל אור).

²³⁹⁴ ירמוז שאין הברכה שורה על המים הראשונים אלא על השניים שכבר נתבררו הסיגים וירדו למטה. ומכאן נלע"ד לומר שמי שאין לו אלא שיעור רביעית ונוטל שני פעמים, שישפיל הידים בפעם הראשונה ויגביה אותם בשניה, אבל כשמשליך כל הרביעית דמן הדין דיו בפעם אחת, היינו משום דרביעית רומז לשם ע"ב שהוא שם הרביעי מלמטה למעלה ושיש בו ד' יודין והיינו רביעית.

<p>דאיהו²³⁹⁵ איש טהור איש חסד שריא עליה ברכתא הה"ד (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על הראש וגו' ובגין דא דבר²³⁹⁶ אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל וגו' ואוקמוה כל כהן המברך²³⁹⁷ מתברך ושאינו מברך אין מתברך ואוקמוה מארי מתניתין כל ברכה שאין בה אזכרה ומלכות לאו שמיה ברכה מלכות אדנ"י²³⁹⁸</p>	<p>שהוא איש טהור איש חסד שורה עליו ברכה זהו שכתוב כשמן הטוב על הראש וגו' ולכן דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל וגו' ופרשוה כל כהן המברך מתברך ושאינו מברך אין מתברך ופרשוה בעלי המשנה כל ברכה שאין בה אזכרה ומלכות אין שמה ברכה מלכות אדנ"י.</p>
<p>ועוד נטילת ידים צריך ליטול לון עד פרקא דגזרו עליה י"ד פרקין בההוא שעתא שריא יד יי עליה ואיהי יד דברכה מסטרא דחסד²³⁹⁹ דביה חכמה ביד ימיניה ואיהי יד דקדושה מסטרא דגבורה ושריא בדינא (נ"א בידא דשמאלא) ואיהי יד דיהודא מסטרא דת"ת²⁴⁰⁰ דשריא ביד פרקין דגופא דאינון שנים עשר פרקין בתרין דרועין ותרין שוקין ותרין בגופא וברית</p>	<p>ועוד נטילת ידים צריך ליטול אותן עד הפרק שגזרו עליו י"ד פרקים באותה שעה שורה עליו יד ה' והיא יד של ברכה מצד החסד שבו חכמה ביד ימינו והיא יד של קדושה מצד הגבורה ושרויה בדין (ביד שמאל) והיא יד היחוד מצד התפארת שורה בי"ד פרקי הגוף שהם שנים עשר פרקים בשתי זרועות ושתי שוקים ושנים בגוף וברית.</p>
<p>ותלת זמנין י"ד איהו מ"ב יי"י מן י"ד י"ד רמוז יב"רכך י"אר יש"א מן יי"י ד' ד' ד' מ"ד י"ד י"ד אינון רמיוזן באדנ"י אדנ"י ואמר הנביא עליהו היכל יי²⁴⁰¹ היכל יי היכל יי המה והאי נטילא ביד דאתתקנת</p>	<p>ושלש פעמים ארבעה עשר הוא ארבעים ושנים יי"י מ"ד י"ד י"ד רמוז י"ברכך י"אר י"שא מהו"ה הו"ה הו"ה ד' ד' ד' מ"ד י"ד י"ד הם רמוזים באדנ"י אדנ"י אדנ"י ואמר הנביא עליהם היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה והנטילה הזו</p>

וזהו לפי הדין הפשוט אבל מדברי הרב זלה"ה (רנד) נראה דאין חילוק בין מים רבים למעטים, שתמיד צריך לשפוך שני פעמים לכוין בב' י"ד (רמ"ז)

²³⁹⁵ ירצה שהכהן יש בו מעלה יתירה שאין בו שום אחיזה לקלי', שהרי נצטווה לקדש ידיו ורגליו דהיינו יצירה עשיה, ואם כן הוא איש טהור, בלי שום סיג, ואיש חסד, מבחינת מדתו, לכך בו ביחוד שורה הברכה הפנימית שעליה נאמר כשמן הטוב על הראש, שה"ס אור חכמה סתימאה באור כתרא עלאה וכמו שפירשתי בפרשת אמור פ"ט א' רנה), ועל השמן נאמר (תהלים קט, יח) וכשמן בעצמותיו, שהוא היותר פנימי שבאדם דהיינו המוח (רמ"ז).

²³⁹⁶ פי' לכך נבחר להיות אמצעי לשפע העליון בנשיאות (נ"א בפשיטות) ידיו, מעין נטילת ידים, ומגביהן כנגד ראשו (רנו), להמשיך האור מן הראש. ולסוד זה כתבו הקדמונים שמלת תברכו בצירוף בכתרו (רנו), רמז שמוריד האור מן הכתר עד המלכות הנקראת כ"ה (רנח), שכשהברכה בה היא חלה על ישראל המושרשים שמה (רמ"ז).

²³⁹⁷ ירצה שלא תאמר שהוא כצנור שהמים עוברים בו ולא נשארים שם, ושכן הכהן יתברך בכלל ישראל, שאינו כן אלא יש להם מנה יפה מיוחדת אליו בפני עצמו מחלק האור המושפע למלכות לה לעצמה. וז"ש (שם כז) ואני אברכם, פי' משלי. ושאינו מברך וכו', ר"ל שאין לו אפילו מחלק הכללות המושפע לישראל, מפני שמעלתו גדולה משלהם ומעלים בקדש ואין מורידים. ובמ"ש מובן מ"ש רז"ל (רס) מי מברך את ישראל, הכהנים, כלומר שאעפ"י שישראל מעולים, מכל מקום הכהנים גדולים מהם לברכם. ומי מברך הכהנים, הקב"ה, פי' משלו מאור השכינה שאליו מושפעים כל הברכות ואין ברכה זולתו. ועל כן אמרו (רסא) שכל ברכה צריכה הזכרה, שהוא זעיר המשפיע. מלכות אדנ"י, פי' לא בחינת עטרה שנקראת מלכות, וגם לא בבחינת ה' אחרונה שגם היא מלכות אבל עדיין דבוקה בו, אלא בבחינת אדנ"י (רסב), שמורה היותר גדולה ומתוקנת ומולכת באדנות (רמ"ז).

²³⁹⁸ ר"ל עם השם הו"ה בחיבורא (יהל אור).

²³⁹⁹ וכן בפרשת משפטים קטז סע"א (לש"ו).

²⁴⁰⁰ סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל הב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א) ופ' עקב (דף רעב ע"ב) ובכ"מ בזהר ותיקונים, וע' רע"מ פנחס (דף ריז רע"א) (ביאורים ח"א נה ע"ג).

²⁴⁰¹ ר"ל ג"פ היכל, והיכל בגי' אדנ"י (יהל אור).

<p>וכל סטר מג' אנפי חיון דאינון יי' יי' יי' ומתלת גרפי חיון דאינון ד' ד' ד' כלהו צריך למהוי מכה</p>	<p>ביד שהתקנה. וכל צד משלשת פני החיות שהם יי יי ומשלש כנפי החיות שהן ד' ד' ד' כולם צריך להיות מכה</p>
<p>רעג/א אדם²⁴⁰² ואיהו יו"ד²⁴⁰³ ה"א וא"ו ה"א כח דיליה יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף ומטרוניתא לא שריא בכח דיליה בפרקין דאצבען עד דאתעבר מנייהו וזהמא שפחה בישא פסולה אנתו דפסול ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין ידיים מוזהמות פסולות לברכה</p>	<p>אדם והוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א הכח שלו יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף והמלכה לא שרויה בכח שלו בפרקי האצבעות עד שעוברת מהם הזוהמא השפחה הרעה הפסולה אשת הפסול ולכן פרשוה בעלי המשנה ידים מוזהמות פסולות לברכה.</p>
<p>ואינון מים לדכאה יד דשרייתא תמן יד יי' יד יי' דא מים דאורייתא דעמי הארץ אינון שרץ מה מועיל לון טבילה להם טבילה בדיהון בגזל דבידיהון בגזל דברכאן דגזלן לקב"ה דלא ידעי לברכא ולא ידעי מאי איהי ברכה ומאי איהי זוהמא</p>	<p>והם מים לטהר היד ששורה שם יד יי' יד יי' זה מים של התורה שעמי הארץ הם שרץ מה מועילה להם טבילה והשרץ שפחה רעה בידם בגזל שבידיהם בגזל של הברכות שגוזלים את הקדוש ברוך הוא שלא יודעים לברך ולא יודעים מהי ברכה ומהי זוהמא.</p>
<p>מיד כששמעו מלין אלין חברייתא ואנא עמהון לא יכילנא למסבל דישראלים עשרה מלין דברכה ואשתתחנא לגביה ובודאי לית²⁴⁰⁴ בר נש דיימא מלין אלין אלא אנת דאנת הוא כגוונא דד' מחיצות דנ"ע דב"נ עאל בהון (נ"א דכד אנת) במחיצת ינוקין ואתעביד תינוק ובמחיצת נערים ואתעביד נער ובמחיצת בחורים ואתעביד בחור ובמחיצת זקנים ואתעביד זקן ובג"כ אתמר עלך ממכון²⁴⁰⁵ שבתו השגיה אל כל יושבי הארץ²⁴⁰⁶ ואנת הוא דאתמר עלך בשגם הוא בשר בדרא דדור הפלגה הוית ובכל דרא ודרא כגלגולא כגלגל דמתהפך לכמה גוונין ולא נגלת אלא בדרא דמתיהב ביה אורייתא על ידך</p>	<p>מיד כששמעו החברים דברים אלו ואני עמהם לא יכלתי לסבול שישלים עשרה דברים של ברכה והשתטחתי אצלו ובודאי אין איש שיאמר דברים אלו אלא אתה שאתה הוא כדוגמת ארבע מחיצות של גן עדן שהאדם נכנס בהן (שכאשר אתה) במחיצת התינוקות ונעשה תינוק ובמחיצת נערים ונעשה נער ובמחיצת בחורים ונעשה בחור ובמחיצת זקנים ונעשה זקן ולכך נאמר עלך 'ממכון' שבתו 'השגיה אל כל יושבי הארץ' ואתה הוא שנאמר עלך בשגם הוא בשר בדור של דור הפלגה היית ובכל דור ודור בגלגול כגלגל שמתהפך לכמה צבעים ולא נגלית אלא בדור שנתנה בו תורה על ידך.</p>
<p>מיד דאתכנישת מעלמא אנת הוא כשמשא דנהיר בכל דרא ודרא דכד אתכנש שמשא בליליא נהיר בסיהרא ובשתין רבוא ככביא הכי את דאנת נהיר בשתין רבוא בכל דרא</p>	<p>מיד שהתכנסת מהעולם אתה הוא כשמש שמאיר בכל דור ודור שכשמתכנס השמש בלילה הוא מאיר בלבנה ובששים רבוא כוכבים כך אתה שאתה מאיר בששים רבוא בכל דור</p>

²⁴⁰² שהוא החיה הד' דכליל כלהון (יהל אור).

²⁴⁰³ גי' אדם. ובו ג"פ י"ד בפשוטו ומלואו, ומלוי מלואו, כמש"ו, כ"ח דמלוי המלוי בב' הידים, וי"ד דשמה מפרש עם פשוטו בגוף כידוע (יהל אור).

²⁴⁰⁴ שהוא נהיר בכולם ומתעלם בהם כידוע (יהל אור).

²⁴⁰⁵ ר"ת משה. וכן בשגם גי' משה (יהל אור).

²⁴⁰⁶ מ'מכון ש'בתו ה'שגיה, ר"ת מש"ה. ואעפ"י שנז"ל שזה הינוקא היה בנו של רב המנונא, כבר נודע (רצב) דשופריה דרב המנונא משופריה דמשה רבנו ע"ה הוה (רמ"ז).

<p>ודרא והאי איהו דקא רמוז קהלת דור הולך ודור בא ואוקמוה רבנן אין דור פחות מששים רבוא ועוד אוקמוה הדור שהולך הוא שבא לקיים מה שהיה הוא שיהיה מכאן ואילך אשלים עשרה דברים דפתורא באתגלייא²⁴⁰⁸ אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא זכאה חולקך דקב"ה גלי לך מה דלא גלי לכל נביא וחווה אלא למאן ולמאן</p>	<p>ודור זהו שרמז קהלת דור הלך ודור בא ופרשוה רבותינו אין דור פחות מששים רבוא ועוד פרשוה הדור שהולך הוא שבא לקיים מה שהיה הוא שיהיה מכאן ואילך השלם עשרה דברים של השלחן בגלוי אמר רועה הנאמן הנר הקדוש אשרי חלקך שהקדוש ברוך הוא גלה לך מה שלא גלה לכל נביא וחווה ולא למי ולמי.</p>
<p>תניינא למבצע על שני ככרות בשבת דאינון רמיוזין²⁴⁰⁹ בתרי לוחי אורייתא דאתיהיבו בשבת זוגות דביומא תליתאה²⁴¹⁰ נחתו דביה תרי זמני טוב ובשבת אתיהיבת²⁴¹¹ תריין נוקבין לתריין טבין²⁴¹² ואע"ג דאוקמוה דשדים ממנן על זוגות²⁴¹³ כמה דאוקמוה שני ביצים שני אגוזים הלכה למשה מסיני שלוחי מצוה אינון נזוקין</p>	<p>שני לבצוע על שתי ככרות בשבת שהן רמוזות בשני לוחות התורה שנתנו בשבת זוגות שביום השלישי ירדו שבו פעמיים טוב ובשבת נתנה שתי נקבות לשני טובים, ואף על גב שבארוה שהשדים ממונים על זוגות כמו שבארוה שתי ביצים שני אגוזים הלכה למשה מסיני שלוחי מצוה אינון נזוקין.</p>
<p>ואי תימא והא תנינן אין מתחילין בשני ואין מסיימין בד' דהיינו בב"ד עם ערב רב דלא הוה שלוחי מצוה דלא אתגירי לישם שמים ולבתר דאתעברו²⁴¹⁵ מעלמא מני קב"ה לנטלא שני לוחות אבנים כראשונים ואמר וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות וגו'</p>	<p>ואם תאמר והרי שנינו אין מתחילין בשני ואין מסיימים ברביעי דהיינו בב' ד' עם ערב רב שלא היו שלוחי מצוה שלא התגירי לישם שמים ולאחר שעברו מן העולם צוה²⁴¹⁴ הקדוש ברוך הוא ליטול שני לוחות אבנים כראשונים ואמר וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלחת וגו'.</p>
<p>ותרין ככרות בשבת רמיוזין לתריין יודין יאהדונה דאדנ"י איהי יחידה מבעלה בשית</p>	<p>ושתי ככרות בשבת רומזות לשני יוד"ם יאהדונה"י שאדני היא יחידה מבעלה בששת ימות החול ובשבת יורד</p>

²⁴⁰⁷ ר"ת משה. וזה שאמר הדור שהולך, רצה לומר בכולם מתפשט משה. וז"ש מה שהיה הוא שיהיה. שהכל הוא (יהל אור).

²⁴⁰⁸ שהוא עצמו יפרש כאן בחיבורא דר"מ זה (יהל אור).

²⁴⁰⁹

²⁴¹⁰ כמ"ש { שמות יט, טז } ויהי ביום השלישי, שלישי לפרישה (יהל אור).

²⁴¹¹ נראה שרומז למ"ש בהקדמת התיקונים ד"ד ע"א ה' איהי רביעאה לכל תלת, שה"ס שז) כתר רחל הכלול בת"ת זעיר שהוא יום השלישי, וזהו ענין שני מאמרות שביום השלישי. והנה בשבת אז מאירה מדה זו ובסוד ה' אחרונה דאה"ה כנזכר בענין המרגלא שח), ואם כן כשניתנו הלוחות למשה בשבת שט), אז היה כתר רחל מאיר בתוקפו, וכשהורידן ביום השלישי, שהמאמר השני שבו הוא כתר רחל הנזכר, חזר ונאור באור שבת ואז היו שני בחינות טוב, דהיינו תריין נוקבין לתריין טבין, תריין טבין הם שני יסודות דא"א כאמור, ותריין נוקבין הן לאה ורחל, כי שורש לאה הוא ביסוד דא"י ושורש רחל ביסוד אבא (רמ"ז).

²⁴¹² ר"ל נגד ב"פ כי טוב הנאמר ביום השלישי (יהל אור).

²⁴¹³ ממנן על זוגות, שאין בקל"י אלא שני מוחים בלי הכרע, דהיינו מוחין דקטנות בלי דעת. שלוחי מצוה, בת"ת דזעיר, שני יסודות דא"א מ"צ, ות"ת וכתר מלכות ו"ה. אין מתחילין בשני וכו', המפרשים פירשו מפני שמזלם רע, ולא ידעתי למה לא נזכר גם ביום שלישי שמזלו מאדים. אבל לפי עניינינו הטעם מפני שהם זוגות. ולא מונה גם יום ששי, כי קדושת שבת מאירה בו. ואמנם לקמן רפ"א ב' איתא דחמה ומאדים סומקי דגהינם נבראו ביום שני, ולבנה ושבטאי ביום רביעי, ואם כן הרי הם זוגות, בב"ד (רמ"ז).

²⁴¹⁴ ?

²⁴¹⁵ כמ"ש ויפול כו' כידוע (יהל אור).

<p>יומין דהול ובשבת נחית לגבה ובגין דא בשבת כל נשמתינ ורוחין ונפשינ נפקין ונחתון זונות ואין שטן ואין מזיק שליט ביומא דשבתא ואפילו גיהנם לא שליט ולא אוקיד בשבת ובגין דא לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת ודא אש נוכראה אלא אש דקרנא אש דקדושה ולית לארכאה בבציעא דלהון דהא אתמר לעילא</p>	<p>אליה ומשום זה בשבת כל הנשמות והרוחות והנפשות יוצאות ויורדות זוגות ואין שטן ואין מזיק שולט ביום השבת ואפילו גיהנם לא שולט ולא בוער בשבת ומשום זה לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת וזו אש נכריה אלא אש הקרבן אש של קדושה ואין [צורך] להאריך ב[הלכות] בציעה שלהן שהרי נתבאר למעלה.</p>
<p>תליתאה למיכל שלשה סעודתינ בשבת כמה דאוקמוה רבנן דמתניתין דאמר חד מינייהו יהא חלקי עם גומרי שלש סעודות בשבת²⁴¹⁶ דאינון שלימו דשבע ברכאן דצלותא לאשלמא בהון לעשר ורזא דענג²⁴¹⁷ ונהר יוצא מערן להשקות את הגן ומאן דלא מקיים לון ואית ליה רשו לקיימן אתהפך ליה לנגע²⁴¹⁸ צרעת ובגין דלא ייתי להאי אמר קב"ה לוו עלי ואני פורע אז תתענג על²⁴¹⁹</p>	<p>שלישי לאכול שלש סעודות בשבת כפי שבארוה רבותינו של המשנה שאמר אחד מהם יהא חלקי עם גומרי שלש סעודות בשבת שהן שלמות של שבע ברכות של התפלה להשלים בהן לעשר והסוד של עונג ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומי שלא מקיים אותן ויש לו רשות לקיימן הופך לו לנגע צרעת וכדי שלא יבא לזה אמר הקדוש ברוך הוא לוו עלי ואני פורע אז תתענג על ה'.</p>
<p>רביעאה לאנהרא פתורא במנרתא כמה דאוקמוה קדמאין שלחן בצפון מנורה בדרום דפתורא דקב"ה הכי צריכא למהוי</p>	<p>רביעי להאיר שלחן במנורה כמו שבארוה הקדמונים שלחן בצפון מנורה בדרום ששלחנו של הקדוש ברוך הוא כך צריך להיות.</p>
<p>חמישאה כוס דויכלו כו"ס בחשבון אלהים</p>	<p>חמישי כוס של ויכלו כו"ס בחשבון אלהים ויכלו ע"ב שכוללת אותם הכלה</p>

²⁴¹⁶ מכאן נראה דלא גרסינן ככתוב בגמרא דידן אוכלי, אלא גומרי. ודייק גומרי, דאינון שלימו וכו', ואתי כמ"ש בפרשת יתרו פ"ח ב', ששלש סעודות הן כנגד שלשת האבות, שה"ס חב"ד. דשבע ברכאן, הן בסוד ז' תחתונות כנודע, דהיינו ז' אותיות אה"ה יה"ו שהם בחינת שבת בעצם. וגם נתבאר אצלנו ששני שמות אלו במילוי דמ"ה גי' יעק"ב, ואה"ה ביודין ויה"ו במילוי ס"ג גי' יצחק, והכל ביודין כנגד אברהם (שטז). באופן שלש סעודות שהן בסוד חב"ד בבחינת שני השמות, הן מכוונות לשבע ברכות דעמידה (שיז), והן שני השמות בפשיטותן (רמ"ז).

²⁴¹⁷ כוונת סוד זה הוא מ"ש באדרא זוטא רפ"ח ב', ששלש סעודות אחת היא דמטרוניתא, שניה דמלכא קדישא, שלישית סעודתא דעתיקא, ע"ע, ופירשתיו בסה"כ שלי שבלילה מזדווגת המלכות מינה ובה בסוד ברית הלשון, ובשחרית זעיר, ובמנחה עתיקא. ואם תשכיל אלו הם שלשה פרצופים הנגלים באצילות, כי או"א מכוסים בדיקנא דאריך כידוע שיח). וה"ס ענ"ג, והם ממטה למעלה ג'ן נ"הר ע'דן שיט). והנה עדן ה"ס הדיקנא היוצא מחכמה סתימאה, וסתם עדן הוא חכמה (שכ). והיא מגעת עד רישא דזעיר (שכא), ועליה נאמר (שכב) (תהלים צג, ד) מקולות מים רבים. וממה שנוסף על ראש זעיר נעשה נהר. וגם ס"ת עדן נהר' גן' הוא נר"ן, כי בלילה כוללותו הוא נפש ובשחרית רוח ובמנחה נשמה. ואמנם בהיות שכל סעודה ה"ס זווג הפה כנזכר דהיינו חב"ד, נמצא שבכל סעודה נעשה שלימו דעשר (נ"א דעשיה), דהיינו ז' של כל תפילה וחב"ד עליהם, וכל בחי' י' ה"ס אצילות שהוא ענין שבת. ולכן מי שלא מקיימן בהיות לאל ידו לעשותו אתהפך ליה לנגע צרעת, הוא מ"ש בפרשת פקודי רס"ה ב' שבהיכל חובה המנגד להיכל זכות דקדושה יש רוח טמא הממונה על פתורי, דלא אתהדרו בענוגא דשבתא, ונקרא נגע ומקללין בר מינן. ותוכן ענין זה מובן במ"ש הרב בדרוש הצרעת שנמשך מחמת חסרון אור אבא ככתוב שם, ע"ע. ואם כן מדה כנגד מדה, שאם פגם ב', שיהיה בו נגע. ולפי שיש מיני נגעים הרבה לפיכך פירש שהוא נגע צרעת. ודוק ענין ההיפוך והוא כי הבלתי מקיים שלש סעודות ודאי שאוכל בלילה ובשחרית שה"ס נה"ר וג'ן, אבל בהחסירו השלישית שהוא בזמן שאנו אומרים אתה אח"ד, שה"ס הדיקנא, שהוא הוא העדן הנזכר, אז החסרון הוא בע' של סוד ענ"ג, ומורידים אותו מקדושתו וכו' (רמ"ז). ר"ל ר"ת עדן נהר גן. שכנגדן ג' סעודות כידוע (יהל אור).

²⁴¹⁸ בהיפוך אתוון (יהל אור).
²⁴¹⁹ מעדן כנ"ל (יהל אור).

<p>ויכלו ע"ב דכליל לון כלה קדישא דהאי כוס מלא יינא²⁴²⁰ דאורייתא צריך לאסהדא על עובדא דבראשית</p>	<p>הקדושה שהכוס הזאת המלאה יין של תורה צריכה להעיד על מעשה בראשית.</p>
<p>שתייתא למהוי על פתורא דברי תורה דהכי אוקמוה מארי מתניתין ג' שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה וכו' ורוא דמלה בגין דהא אוקמוה שלחן בצפון ואורייתא אתייהיבת מימינא לחברא ימינא דאיהו רחמי בשמאלא דאיהו דינא דאורייתא איהי י' מימינא פתורא אדני משמאלא וצריך לחברא לון דבגין דפתורא משמאלא אוקמוה רבנן דמתניתין קשין מזונותיו</p>	<p>ששי להיות על השלחן דברי תורה שכן פרשוה בעלי המשנה שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה וכו' וסוד הדבר משום שהרי פרשוה שלחן בצפון והתורה נתנה מימין לחבר ימין שהוא רחמים עם שמאל שהוא דין שהתורה היא י' מימין שלחן אדני משמאל וצריך לחבר אותם משום שהשלחן משמאל פרשוה רבני המשנה קשים מזונותיו</p>
<p>רעג/ב6456</p>	
<p>של אדם כקריעת ים סוף ובגין כך צריך ת"ה לזמנא עמיה למאן דישתדל בפתגמי אורייתא</p>	<p>של אדם כקריעת ים סוף ולכן צריך תלמיד חכם לזמן עמו למי שיעסק בדברי תורה.</p>
<p>שביעאה לארכאה על פתורא בגין עניים ובגין דא כל המאריך על שלחנו מאריכין לו ימיו ושנותיו ובג"כ וצדקה תציל ממות דעני חשוב כמת ואיהו מחיה ליה אוף הכי קב"ה מחיה ליה</p>	<p>שביעי להאריך על השלחן משום העניים ומשום זה כל המאריך על שלחנו מאריכים לו ימיו ושנותיו ולכן וצדקה תציל ממות שעני חשוב כמת והוא מחיה אותו גם כך הקדוש ברוך הוא מחיה אותו.</p>
<p>ועוד באורח רזא דכלהו עניים מסטרא דאת ד' דאתמר בה דלותי ולי יהושיע ואות ד' דאחד דצריך לארכאה בה הה"ד להאריך ימים על ממלכתו ובג"ד צריך לארכאה על פתורא דאיהי ד' כלילא מד' רגלין דפתורא בגין יקרא דאת דליית צריך לארכאה על פתורא בגין עניים</p>	<p>ועוד בדרך סוד שכל העניים מצד האות ד' שנאמר בה דלותי ולי יהושיע ואות ד' של אחד שצריך להאריך בה זהו שכתוב להאריך ימים על ממלכתו ולכן צריך להאריך על השלחן שהיא ד' כלולה מארבע רגלים של השלחן בשביל כבוד האות ד' צריך להאריך על השלחן בשביל העניים.</p>
<p>ובגינה אוקמוה רבנן דבקש קב"ה מדה יפה לישראל ולא אשכח כמדה דדלות ואקשו עלה בגין דאוקמוה קדמאי כחושבן מיני מיתות דאינון כחושבן תוצאות וחסרון כיס קשה מכולן ואיך אמרין אינון דלא אשכח לישראל מדה יפה כעניותא</p>	<p>ובשבילו בארו רבותינו שבקש הקדוש ברוך הוא מדה יפה לישראל ולא מצא כמו מדת הדלות והקשו על זה משום שבארוה הראשונים כחשבון מיני מיתות שהם כחשבון תוצאות וחסרון כיס קשה מכלם ואיך הם אומרים שלא נמצאה לישראל מדה יפה כמו עניות.</p>
<p>אלא בגין דכל עמא ולישנא והיה כי ירעב והתקצף וקלל במלכו ובאלהיו ופנה למעלה אבל ישראל אינון קיימא דקב"ה בהאי מדה ולא אכחישין ביה ובג"ד במדה דא יתפרקון הה"ד ואת עם עני תושיע ועני לישנא דענוי דאפילו אית ליה לב"ג עותרא ואיהו במרעין</p>	<p>אלא משום שכל עם ולשון והיה כי ירעב והתקצף וקלל במלכו ובאלהיו ופנה למעלה אבל ישראל הם קיום הקדוש ברוך הוא במדה הזו ולא מכחישים בו ולכן במדה הזו הם יגאלו זהו שכתוב ואת עם עני תושיע ועני לשון של ענוי שאפילו יש לאדם עושר</p>

²⁴²⁰ גי' ע' עם זכור ושמור ע"ב (יהל אור).

<p>ובמכתשין עני אתקרי או דדחקין ליה בניניה וצערין ליה כל יומא כל שכן מאן דאיהו רש מניה ואיהו הולך מאתר לאתר</p>	<p>והוא בחלאים ובמכות נקרא עני או שמצערים אותו בגללו ומצערים אותו בכל יום כל שכן מי שהוא רש ממנו והוא הולך ממקום למקום.</p>
<p>ועוד אית עני דאסתלק מניה דעתיה כגון איוב דאתמר ביה איוב לא בדעת ידבר אוף הכי איהי ד' דאיהי שכינתא כד אסתלק מנה א"ה דאיהי עמודא דאמצעיתא דאקרי דעת והאי לית לה חובין במלה דיימא ועוד א"ה איהו תורה כליל תרי"ג פקודין הה"ד זה שמי לעולם וגו' שמ"י עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח ובגין דא אוקמוה אין עני אלא מן התורה ומן המצוות דשאר עני לאו איהו אלא ענוי ואת ד' מן אדנ"י אוף הכי איהי עני בלא יהו"ה</p>	<p>ועוד יש עני שהסתלקה ממנו דעתו כמו איוב שנאמר בו איוב לא בדעת ידבר גם כן היא ד' שהיא השכינה כשמסתלק ממנה א"ח שהוא העמוד האמצעי שנקרא דעת וזה אין לו חטאים בדבר שיאמר ועוד א"ח הוא תורה כולל תרי"ג מצוות זהו שכתוב זה שמי לעולם וגו' שמ"י עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח ומשום זה פרשוה אין עני אלא מן התורה ומן המצוות ששאר עני אינו אלא ענוי והאות ד' מן אדני גם כן הוא עני בלי יהו"ה.</p>
<p>תמינאה מים אחרונים דתקינן לון בגין מלח סדומית המסמא את העינים אמאי אקרון חובה אלא בארה רוא סם המות שריא על ידיו מזוהמין דעבדי בהו ברכה ועל כוס דמברכי עליה בלא טהרה אקרי טמא ומה כוס דשותין בו טמא לברכה עד דהוו מטהרי ליה בהדחה מלגו ומלבר כל שכן ידוי ובגין דא מים אחרונים חובה ורוא דמלה והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן ערב לקבל קק"ק י"י צבאות ובגין דא והתקדשתם וגו' לאשתמודעא דאתון בגין לקב"ה הה"ד בנים אתם ליי' אלהיכם</p>	<p>שמיני מים אחרונים שתקנו להם משום מלח סדומית המסמא את העיניים למה נקראו חובה אלא בדרך סוד סם המות שורה על ידים מזוהמות שעושים בהם ברכה ועל כוס שמברכים עליה בלי טהרה נקראת טמאה ומה כוס ששותים בה טמאה לברכה עד שהיו מטהרים אותה בהדחה מבפנים ומבחוץ כל שכן ידיו ומשום זה מים אחרונים חובה וסוד הדבר והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן ערב כנגד קדוש קדוש קדוש ה' צבאות ומשום זה והתקדשתם וגו' להודיע שאתם בנים לקדוש ברוך הוא זהו שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם.</p>
<p>תשיעאה כוס דברכה ואוקמוה מארי דמתניתין עשרה דברים²⁴²¹ נאמרו בכוס דברכה ואלין אינון עטור"ר עטור"ף הדח"ה שטיפ"ה ח"י מל"א ומקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין ומסלקו מן הקרקע טפה עיניו בו ומשגרו במתנה לאנשי ביתו ועכשיו אין לנו אלא ארבעה שהן הדחה ושטיפה חי מלא ויש אומרים חי מן החבית ויש אומרים חי²⁴²² הכוס שלם ששבירתו זו היא מיתתו.</p>	<p>תשיעי כוס של ברכה ופרשוה בעלי המשנה עשרה דברים נאמרו בכוס של ברכה ואלו הם עטור"ר עטור"ף הדח"ה שטיפ"ה ח"י מל"א ומקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין ומסלקו מן הקרקע טפה ונותן עיניו בו ומשגרו במתנה לאנשי ביתו ועכשיו אין לנו אלא ארבעה שהם הדחה ושטיפה חי מלא ויש אומרים חי מן החבית ויש אומרים חי הכוס שלם ששבירתו זו היא מיתתו.</p>
<p>כוס על דרך החכמה הוא אלהים והוא (מלא בי"ה הם) והכא שלם כ"ס בלא ו' כמו כס שהוא פגום וחסר בלא אלף כן הוא חסר</p>	<p>כוס על דרך החכמה הוא אלהים והוא (מלא בי"ה והם) וכאן שלם כ"ס בלי ו' כמו כס שהוא פגום וחסר בלא אלף כן הוא חסר בלי ו"ו והוא פגום הכס"א כן</p>

²⁴²¹ כדעת י"א {ברכות נ.}. וקא חשיב ומקבלו בשתי ידיו ונותנו בימין לא' (יהל אור).
²⁴²² הוא הגה"ה (יהל אור).

<p>בלא וי"ו והוא פגום הכס"א כן עולה בנימ' כוס כוס היא ה"א וצריך עשרה דברים כנגד כוס כוס 2423 והם עטור בסוד העטרה עמרת תפארת וזהו סוד עטור שאז"ל מעטרו בתלמידים והיא עמרת הברית עטור תפלה לעני כי יעטוף שכל הברכות והתפלות מתעטפים עד שתעלה תפלת העני העני.</p>	<p>עולה בגימטריא כוס. כוס היא ה"א וצריך עשרה דברים כנגד י' והם עטור בסוד העטרה עמרת תפארת וזהו סוד עטור שאמרו זכרונם לברכה מעטרו בתלמידים והיא עמרת הברית עטור תפלה לעני כי יעטוף שכל הברכות והתפלות מתעטפים עד שתעלה תפלת העני.</p>
<p>הדח"ה ושטיפ"ה כמו וטהרו וקדשו המהרה מימין החסד והקדושה משמאל דגבורה כוס דברכה מלכות מצד בינה הנקראת אלהים ונקרא עטרה מצד הכתר ח"י מצד יסוד הנקרא שלום שנאמר וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך יי' מלא מצד ח"ת מקבלו בשתי ידיו ה' ה'.</p>	<p>הדח"ה ושטיפ"ה כמו וטהרו וקדשו המהרה מימין החסד והקדושה משמאל הגבורה כוס של ברכה מלכות מצד בינה הנקראת אלהים ונקרא עטרה מצד הכתר ח"י מצד יסוד הנקרא שלום שנאמר וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה' מלא מצד תפארת מקבלו בשתי ידיו ה' ה'.</p>
<p>ונותנו בימין כי ה' עליונה לחסד ה' שניה לגבורה ומסלקו מן הקרקע טפח בסוד יו"ד כי סלוק ה' הוא יו"ד ונותן עיניו בו שהם בסוד יאהדונה יי' (ד"א יו"ד) מאיר בבת עין יהו"ה 2424 בשלשה צבעי העין אדני מאירה בשני כרובי העין ואישוני 2425 עפעפי העין ומשגרו במתנה לאנשי</p>	<p>ונותנו בימין כי ה' עליונה לחסד ה' שניה לגבורה ומסלקו מן הקרקע טפח בסוד יו"ד כי סלוק ה' הוא יו"ד ונותן עיניו בו שהם בסוד יאהדונה יי' (ד"א יו"ד) מאיר בבת עין אדני מאירה בשני כרובי העין ואישוני עפעפי העין ומשגרו במתנה לאנשי</p>
<p>רעד/א</p>	
<p>ביתו היא בינה שנאמר בה ישמח משה במתנת חלקו.</p>	<p>ביתו היא בינה שנאמר בה ישמח משה במתנת חלקו.</p>
<p>עשירי ברכת המזון הרי פרשוה רבותינו בשלשה צריך כוס וסוד הדבר משום שהיא אהבת כלולותיך שהם האבות בכ"ל מכ"ל כ"ל ואין להאריך יותר.</p>	<p>עשירי ברכת המזון הרי פרשוה רבותינו בשלשה צריך כוס וסוד הדבר משום שהיא אהבת כלולותיך שהם האבות בכ"ל מכ"ל כ"ל ואין להאריך יותר.</p>
<p>ברכת המזון מן התורה מנין שנאמר ואכלת ושבעת וכו' ושנינו בבבביתא וברכת זו ברכת הזן את ה' אלהיך זו ברכת המזון על הארץ זו ברכת הארץ הטובה זו בונה ירושלים וכן הוא אומר ההר הטוב הזה והלבנון אין לי אלא לאחריו לפניו מנין שנאמר אשר נתן לך משעה שנתן לך חייב אתה לברכו.</p>	<p>ברכת המזון מן התורה מנין שנאמר ואכלת ושבעת וגו' ושנינו בבבביתא וברכת זו ברכת הזן את ה' אלהיך זו ברכת המזון על הארץ זו ברכת הארץ הטובה זו בונה ירושלים וכן הוא אומר ההר הטוב הזה והלבנון אין לי אלא לאחריו לפניו מנין שנאמר אשר נתן לך משעה שנתן לך חייב אתה לברכו.</p>
<p>ודרשו חכמים ז"ל משה תיקן להם לישראל ברכת הזן בשעה שירד להם המן יהושע תיקן</p>	<p>ודרשו חכמים זכרונם לברכה משה תיקן להם לישראל ברכת הזן בשעה</p>

²⁴²³ עטור בכתר, ועטוף במלכות, חי ביסוד, מלא בת"ת, הדחה ושטיפה בחו"ג, ומקבלו כו' בנצח, כמ"ש נעיונות בימינך נצח, שמקבל מחו"ג וחוזר לחסד, ונותן עיניו בו בהוד, ששם שילוב הב' שמות, כי בו נגמר פלגא דגופא, והן ברזא דעינים כידוע, ומסלקו כו' בחכמה יו"ד כמ"ש, ומשגרו כו' בבינה (יהל אור).

²⁴²⁴ כ"ל קו"ק (יהל אור).

²⁴²⁵ נמחק ביהל אור.

<p>להם ברכת הארץ בשעה שהכניסן לארץ דוד ושלמה תקנו בונה ירושלם עוד נמצא בפ' המן רמז לברכת מזון במן עצמו שנאמר ובבקר תשבועו לחם וידעתם כי אני ה' אלהיכם ע"כ</p>	<p>שירד להם המן יהושע תקן להם ברכת הארץ בשעה שהכניסן לארץ דוד ושלמה תקנו בונה ירושלים עוד נמצא בפרשת המן רמז לברכת מזון במן עצמו שנאמר ובבקר תשבועו לחם וידעתם כי אני ה' אלהיכם.</p>
<p>אר"ש רוא דאינון שבע זיינין דרשימיין בתפלין דהוא ז' שבעין דרמיזין לז' אוני דריאה דב"נ דבהון שאיב רוחא ומניה מפיך צוציתא דנור דדליק מפומיה ועוד דאינון רמז לשבעה יומי ושבעי דמפסח לעצרת ועוד דאינון רמיזין לשבעה ככבי לכת דאינון מנהרי ברקיעא ועוד דאינון רמיזין לשבעה מדרגין דעלמא עלייהו קיימא ואינון יסודא ושרשא ועיקרא דכלא ועליהון אמרי חברייא כל מאן דבעי לאנהא תפלין דרישא מבעי ליה לאסתכלא באינון תרי שינין דאינון רמיזין לאינון ז' זיינין דאית בהון רמז רזין סתימיין עקימיין רמיזין ע"כ</p>	<p>אמר רבי שמעון הסוד של אותן שבע זיי"נים שרשומות בתפלין שהוא שבעה²⁴²⁶ שבעה שרומזות לשבע²⁴²⁷ אונות של הריאה של האדם שבהן שואב רוח וממונה מוציא²⁴²⁸ התנוצצות אש שדולקת מפיו ועוד שהן רמז לשבעה ימים והשבועות שמפסח לעצרת ועוד שהן רומזות לשבעה קני המנורה שיש עליהם שבעה נרות קדושים ועוד שהן רומזות לשבעה כוכבי לכת שהם מאירים ברקיע ועוד שהן רומזות לשבע מדרגות שהעולם עומד עליהן והן יסוד ושורש ועיקר הכל ועליהן אמרו החברים כל מי שרוצה להניח תפלין של ראש צריך להסתכל באותן שתי זיי"נים שהם רומזות לאותן שבע זיי"נים שיש בהן רמז סודות נסתרים עמוקים רמוזים.</p>
<p>זהר</p>	
<p>כי יי' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול וגו' תנינן (יחזקאל א &) ודמות פניהם פני אדם אלן לאו אינון²⁴²⁹ כאינון כרובים אינון אנפי רברבין כרובים אנפי זוטרי כרביא פני אדם כל דיוקנא כלילן בהו²⁴³⁰ בגין דאינון אנפי רברבין</p>	<p>כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול וגו' שנינו ודמות פניהם פני אדם אלו אינם כאותם כרובים אלו פנים גדולות הכרובים פנים קטנות כמו תינוק פני אדם כל דמות כלולים בהם משום שהם</p>

2426

2427

2428

²⁴²⁹ פי' אינון כרובים, הם אשר ראה במראה השניה הכתובה שם ביחזקאל י', ונאמר בסופה (י, כ) ואדע כי כרובים המה, שהם מעולם היצירה (תלד). אבל ודמות פניהם פני אדם, אינון אנפי רברבין, מסוד עולם הבריאה ששם בחינת הזקנה, כנודע לנו בפסוק תלה) (תהלים לז, כה) נער הייתי גם זקנתי, שאמרו שר העולם תלו) הוא מט"ט, שבהיותו ביצירה אז הוא בסוד אנפי זוטרי כרביא, (בראשית לז, ב) והוא נער, אבל כשעולה לבריאה הוא זקן כאדם שלם, ושם אנפי רברבי. ואמר בפרשת בראשית דף י"ח ב' שהם בדיקנא חתימה, ר"ל חתומי זקן, וסוד פני אדם, כי הדיקנא נעשית מאור חכמה סתימאה כידוע תלז), ובה שם הו"ה דאלפין, חכמה כ"ח מ"ה, וכנזכר בדרוש תלת רישין תלח). וגם באור הפנים נאמר (קהלת ח, א) חכמת אדם תאיר פניו, ואיתא בכוונות ל"ג מדות תלט) שבדיקנא יש ב' פעמים א"ל משני צדדים, וא"ל מלא גי' פניה"ם, וגי' פני"אד"ם, שהם ב' פעמים א"ל שבשני הפנים (רמז).

²⁴³⁰ עיין מה שכתבתי בפרשת במדבר קיח ע"ב. דאינון אנפי וכו', שיש בהם הדרת פנים זקן, וגדול כוחם להאיר בכל הדיוקנאות. ומצטיירין בהו ציורין, הוא ציורי כל ה"א פנים (שכולם פני) וכנז"ל בבמדבר, מה שאין כן במראה השני דכתיב שם (י, יד) פני האחד פני הכרוב וגו', שר"ל שכל אחד מהארבעה היה שומר תמונתו בארבע פניו. ומ"ש אחר כך (י, כב) ודמות פניהם המה הפנים אשר ראיתי על נהר כבר, נאמר כן ללמד שאעפ"י שיש שם פני כרוב מה שלא יש במראה הראשון. דע שבין כאן ובין שם כל אפיא שוין, אלא שיחזקאל בעא רחמי והפך פני שור לפני כרוב, וצריך לומר

<p>ומתצייירין בהו ציורין גליפין בגלופי שמא דמפרש בד' סטרין מזר"ח מער"ב צפו"ן דרו"ם</p>	<p>פנים גדולות ומצטיירים בהם ציורים חקוקים בחקיקות השם המפורש בארבעה צדדים מזר"ח מער"ב צפו"ן דרו"ם.</p>
<p>מיכא"ל רשים ברשימו לסטר דרום וכל אנפין מסתכלין לגבי פני אד"ם פני ארי"ה פני נש"ר פני שו"ר אדם איהו דכר ונוקבא ולא אתק' אדם בר הכי ומניה אתצייירין ציורין (תהלים סח &) דרכב אלהים רבותים אלפי שנאין²⁴³¹</p>	<p>מיכא"ל רשום ברושם לצד דרום וכל הפנים מסתכלות אל פני אד"ם פני ארי"ה פני נש"ר פני שו"ר אדם הוא זכר ונקבה ולא נקרא אדם רק כך וממנו מצטיירים ציורים של רכב אלהים רבותים אלפי שנאין.</p>
<p>שנאן כללא דכלהו צירוי שו"ר נש"ר ארי"ה ו' דא איהו אדם פשיטו דאתכליל כחדא ברזא דכר ונוקבא וכלהו אלפין ורבבן כלהו נפקין מהני רזא שנאן ומהני דיוקנין מתפרשן כל חד וחד בסטרייהו כמה דאתחוי לון</p>	<p>שנאן הכלל של כל הציורים שו"ר נש"ר ארי"ה ו' זהו אדם פשיטות שנכללת כאחד בסוד של זכר ונקבה וכולם אלפים ורבבות כולם יוצאים מאלה סוד שנאן מהדמויות הללו נפרדים כל אחד ואחד בצדו כמו שראוי להם.</p>
<p>אלין אינון דקא משלבן חד בחד וכליל חד בחד למהוי כל חד כליל בחבריה שו"ר נש"ר ארי"ה אד"ם אתנהגן ברזא דארבע שמחן גליפן סלקין לאתנהגא ולאסתכלא סליק לאתנהגא ולאסתכלא שור לאנפי אדם סליק שמא אחרא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין גווינין ואיהו אל כדין אתהדר לאחורא וכרסייא חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא</p>	<p>אלה אותם המשולבים אחד באחד וכלולים אחד באחד להיות הכל אחד כלול בחבירו שו"ר נש"ר ארי"ה אד"ם מתנהגים בסוד ארבעה שמות חקוקים עולים להתנהג ולהסתכל. עולה להתנהג ולהסתכל שור לפני אדם עולה שם אחר מתעטר חקוק בסוד שני צבעים והוא אל אז חוזר לאחור והכסא חוקק וגולף אותו ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.</p>
<p>וסליק לאתנהגא ולאסתכלא נשר לאנפי אדם סליק שמא חדא מתעטרא מתנהגא ברזא דתרין אנפין בגווינין לאתנהגא לאסתלקא בסליקו בעטורא ואיהו גדול כדין אתהדר לאחורא וכרסייא חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא</p>	<p>ועולה להתנהג ולהסתכל נשר לפני אדם עולה שם אחד מתעטר מתנהג בסוד שני פנים וגווינים להתנהג לעלות בעלייה בעטור והוא גדול אז חוזר לאחור והכסא חוקק וגולף אותו ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.ק</p>
<p>סליק לאתנהגא ולאסתכלא אריה לאנפי אדם סליק שמא חדא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין גווינין לאתתקפא לאתקשרא בתוקפיה ואיהו גבור כדין</p>	<p>עולה להתנהג ולהסתכל אריה לפני אדם עולה שם אחד מתעטר חקוק בסוד שני פנים וגווינים להתחזק ולהתקשר בתוקפו והוא גבור אז חוזר לאחור והכסא חוקק וגולף אותו ונרשם</p>

שזאת המראה השנית היתה בחינת יצירה, שלעומתה בקלי' היה העגל שהיה בחינת זעיר דקלי' כמו שכתבתי בפרשת כי תשא (תמב), וידוע (תמג) דזעיר מקנן ביצירה, ולכן נתאמץ יחזקאל ביחודיו ותפילותיו והמתיק דיני הגבורה דהיינו פני שור, ונהפך לפני נער על שם (הושע יא, א) כי נער ישראל ואוהבו, ובזה הגדיל כח מט"ט נער להנצל ממלך זקן וכסיל. ואיתא בספר זוהר הרקיע פרשת ויקרא (תמד) שארבע חיות הקודש הן בהיכל הרצון שה"ס הדעת. ונראה לי שלסוד זה רמוז בר"ת א'לקי ה'אלקים ו'אדוני ה'אדונים, שם אהו"ה שהוא בדעת (רמ"ז).

²⁴³¹ הענין שכ' שנא"ן הוא בפניהם, שבהילוכם לפנים כסדר, כי פניהם ההולכין לצד ההוא שהולכין, בחיה הימנית הוא שור, ובאמצעית נשר, ובשמאלית אריה, וברביעית אדם. וכן בכל צד שהולכין. וכסידורן כאן נאמר האל הגדול הגבור והנורא, האל בשור ועל כחו, וכמ"ש ורב תבואות כו'. הגדול בנשר, וכמ"ש [יחזקאל יז] גדול הכנפים כו'. הגבור באריה, ידוע. והנורא באדם, כמ"ש ומוראכם וחתכם כו' (יהל אור).

<p>אתהדר לאחורא וכרסייא חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברוז דשמא דא</p>	<p>להתנהג בסוד השם הזה.</p>
<p>אדם אסתכל בכלהו וכלהו סלקין ומסתכלין ביה כדין כלהו אצטיירין בגלופייהו בעיורא דא ברוז דשמא חד דאקרי נורא וכדין כתיב עלייהו ודמות פניהם פני אדם כלהו כלילין בהאי דיוקנא והאי דיוקנא כליל לון</p>	<p>אדם מסתכל בכלם וכולם עולים ומסתכלים בו אז כולם מצטיירים בחקוקיהם בציור זה בסוד של שם אחד שנקרא נורא ואז כתוב עליהם ודמות פניהם פני אדם כולם כלולים בדמות הזו והדמות הזו כוללת אותם.</p>
<p>ועל רזא דא אתקרי קב"ה האל הגדול הגבור והנורא דהא שמהן אלין גליפין אינון לעילא ברוז דרתיכא עלאה כלילא בארבע אתוון יהו"ה דאיהו שמא דכליל כל דיוקנין אלין מחקקן גליפין בכרסייא וכרסייא גליפא מרקמא בהו חד לימינא וחד לשמאלא וחד לקמא וחד לאחורא רשימא בד' סטרין דעלמא</p>	<p>ועל סוד זה נקרא הקדוש ברוך הוא האל הגדול הגבור והנורא שהרי שמות אלה חקוקים הם למעלה בסוד המרכבה העליונה כלולה בארבע אותיות יהו"ה שהוא שם שכולל כל הדמויות אלה חקוקים וגלופים בכסא והכסא הגלוף מרוקם בהם אחד לימין ואחד לשמאל ואחד לפנים ואחד לאחור רשום בארבעת צדדי העולם.</p>
<p>כרסייא כד סלקא רשימא בארבע דיוקנין אלין ארבע שמהן עלאין נטלין להאי כרסייא וכרסייא אתכלל בהו עד דנקמא ולקמא אינון ענוגין וכסופין נחתא מלייא כאילנא דמלי ענפין לכל סטר ומלייא איבין כיון דנחתא נפקו אלין ד' דיוקנין מצוירין בציורייהו גליפין מנהרן נציצן מלהטן ואינון זרעין זרעא עד עלמא</p>	<p>הכסא כשעולה רשום בארבע דמויות אלו ארבעה השמות העליונים הללו לוקחים את הכסא והכסא נכלל בהם עד שלוקח ולוקט אותם ענוגים וכסופים יורד מלא כעץ שמלא ענפים לכל צד ומלא פרות כיון שיורד יוצאות ארבע הדמויות הללו מצוירות בציוריהן חקוקות ונאורות נוצצות ולוהטות והן זורעות זרע על העולם.</p>

<p>דף רעד/ב10825</p>	
<p>פרשת שופטים</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר יי' אלהיך נותן לך וגו' בפקודא דא מני שופטים²⁴³² ושוטרים ועוד כי אלהים שופט²⁴³³ (תהלים נ ו)²⁴³⁴ כי י' (מ')</p>	<p>שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך וגו' במצוה זו למנות שופטים ושוטרים ועוד כי אלהים שופט כי י' (מ' ממנו)</p>

²⁴³² אמר לשון כי מלת שופטים אם הוא מלא שופטים גימ' תנ"ה בסוד ג' אה"ה שבבינה הרי ששופטים בבינה כזכור. ושוטרים כתיב חסר ע"ה כמנין קס"ת הסופר שהוא גימ' ב' מיני פ"ר דינים שבמלכות א' מצדה וא' מצד הבינה המשפעת בה פ"ר דינים הרי שופטים בבינה ושוטרים במלכות. עוד יש בזה פרפרת שופטים ושוטרים הבינה נקר' ימא רבא ובפסוק נקראת מ"י ומלכות נקראת ים סוף סופא דכולא דרגין ודי בזה. מו' מאיר פאפרו"ש. שם י' רישא דחרבא וכו'. דע כי יש באבא שם ע"ב כזה במצחו יו"ד בב' צדדין ה' ה' והו"ו בגופו. והנה הז"א משיג השפע מאבא להרוג ולגרש הדינים מן הכלים שלו ואז גם הז"א מצטייר בשם והוא הנקרא אז חרב וזהו י' רישא דחרבא (זהר הרקיע).

²⁴³³ ביאור הענין כי בתחלה אמר שהמצוה הזאת היא כנגד השופטים והשוטרים דהיינו הבינה השופטת בסוד המלך המשפט הנאמר בי' ימי תשובה ושוטרים מצד המלכות כי היא כל קרבא דמלכא בידהא אתמסרו והיא בת שבע האם המייסרת את הבן שישוב. והרמז בזה שופטים מיעוט רבים שנים שהם בינה ותבונה ושוטרים מיעוט רבים שנים שהם לאה ורחל. והנה נודע שבינה

<p>מנייה) 24362435 יו"ד דחושבניה כ' בתר 2437 הכא כי אלהים שופט זה ישפיל ה"א ה"א וזה ירים דא ו' ו'</p>	<p>י'ד שחשבונו כ' אחר כאן כי אלהים שופט זה ישפיל ה"א ה"א וזה ירים זה ו' ו'.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון בסייף לדון בחנק לדון בדין סקילה לדון בדין שריפה לדון בסייף למאן לסמאל הה"ד כי רותה בשמים חרבי הנה על אדום²⁴³⁸ תרד</p>	<p>מצוה אחר זו לדון בסייף לדון בחנק לדון בדין סקילה לדון בדין שרפה לדון בסייף למי לסמאל זהו שכתוב כי רותה בשמים חרבי הנה על אדום תרד.</p>
<p>חרב דקב"ה י' רישא דחרבא²⁴³⁹ ו' גופא דחרבא ה"א ה"א²⁴⁴⁰ תריין פיפיות דילה צדק צדק תרדוף התכין²⁴⁴¹ תריין דינין דינא²⁴⁴²</p>	<p>חרב של הקדוש ברוך הוא י' ראש החרב ו' גוף החרב ה"א ה"א שתי פיפיות שלה צדק צדק תרדוף חותכים</p>

ומלכות נק' אלה"ם ועל זה הוא אומר אלה"ם שופט זה ישפיל דהיינו מסטרא דשוטר בסוד כוכב
 שבתא"י שהוא כוכב ז' מז' כוכבי לכת כנגד בת שבע והוא מורה על השפלות וכתוב (ישעיה נז טו)
 אני אשכון את דכה ושפל רוח וזה ירים מסטרא דשופט בסוד מרום וקדוש שהוא הבינה כנודע
 שאפי' לאה נק' כן מצד שיש לה שייכות עם מלכות בינה. עוד רצה לבאר הענין ואמר ועוד כמו
 ד"א שכל הד' אותיות של שם הם שופטים ושופטים דהיינו ב' שופטים הם הדכורים ז"א (משלי כט
 ד) מלך במשפט יעמיד ארץ ואבא עלאה דעליה אתמר (תהילים פא ה) חוק לישראל הוא משפט
 לאלהי יעקב והב' נוקב' ב' הה"ן ב' שופטים כי השופט עושה מה שהשופט אומר (תהילים קד כד)
 כולם בחכמה עשית בבינה ביאר מורינו זלה"ה כי החכמה אומר והבינה עושה וכן הז"א אומר
 והנוק' עוש' בסוד (איוב כ כז) יגלו השמים עוונו וארץ מתקוממה לו כנז' בתיקונים ורמז זה בפ'
 ואמר כ"י י' מיניה יוד דחושבניה כ'. ר"ל מלת כ"י עולה ל' והוא רומז על אבא י'ד בשם שבפשוטו
 עולה עשר ובמילוי י'ד עולה כ' הרי כ"י ואח"כ נרמזו אמא וברתא כחדא בסוד (רות א יט) ותלכנה
 שתיהן כי לעשות הדינים צריכה הנוק' לקבל ה"ג מאמא עלאה ולכן הולכות יחדיו אמא וברתא לכן
 אלה"ם שופט זה ישפיל זה גימ' ה"א ה"א היינו ב' הה"ן נוקבין וזה ירים היינו ואו דאבא גימ' ז"ה
 ע"ה ואם הוא חסר א' פשוטה ו' בסוד י"ב גבולי שכינתא והבן מתיקות דבריהם דמ"ש שחכמה
 שופטת אינה אלא ע"י הבינה וז"ש כי שופט בינה כ"י דהיינו י'ד אלה"ם שופט היינו בחי' הבינה
 הדבוק בו בסוד הבן בחכמה היא השופטת ואמר שהוכרח לזה שזה אמת (זהר הרקיע).

²⁴³⁴ נראה שכיון למה שאמרו רז"ל שהמפשט לאלהים הוא ומרוב אהבתו את עמו הפקיד ונתן
 הדין בידם, וז"ש בפקודא דא מני וכו' ירצה ראה פלא זה שבמצוה זו שצוה את ישראל בה מנה
 הקב"ה שופטים ושופטרים שיהיו הם ממלאים מקומן ית' מה שלא עשה כן לכל גוי דא"פ שמצווים
 על הדינים מפשטים לא ידעום ואין דיניהם דין (רמ"ז).

²⁴³⁵ נמחק כלכך אמת, ובמנטובל' י' נמחק, וגורס את המוסגר. מיניה (יהל אור).

²⁴³⁶ ר"ל הפסוק כי אלקים שופט כו' ע"ש יהו"ה וכן מפרש לקמן הב"ד וד' מיתות הכל בשם הו"ה
 ואמר שתיבת כי הוא י'ד של השם י'ד של כי הוא י' פשוטה וכ"ף של כי הוא י'ד מליאה זה גימ'
 י"ב הן ב' הה"ן במילוי א' וזה ו' הוא ו' פשוטה ז"ה של וז"ה הוא ו' מליאה והוא מלוי אלפין בלא
 אל"ף של וא"ו שהוא גי' דם כידוע בסוף דמים טהורים שאל"ף דאה"ה משלמת אדם מילוי מ"ה
 (יהל אור).

²⁴³⁷ לךך אמת, ובלפ"מ איתא "בתר".

²⁴³⁸ שהוא ס"מ שרו של אדום (עי' זהר ח"א קע ע"א) (יהל אור).

²⁴³⁹ היינו ז"א הנקרא חרב רישא דילי' עיקר מוחין נעשה מסטרא דאבא כנזכר בביאור מורינו
 זלה"ה על פ' תרומה דף רס"ו ע"ב כי אמאי איקרי נ"ר. והנה הז"א הוא הנקרא משפט ועיקר משפט
 שם בסוד (תהילים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך מאז דהיינו זעיר אנפין משפט ונוקבא צדק.
 והנה הב' הה"ן שהם בינה ומלכות תריין פיפיות דיליה כי על ידם נגמר ונעשה הדין כי בינה נקראת
 בי דינא עלאה ונוקבא נקראת בי דינא תתאה ומשם נחתך ונגמר הדין. ענין למה נקרא פיות יובן
 בענין ציור הה"ן כי כל ה' יש לה ג' ציורין ד"י ד"ו ג' וו"ן שהם גימ' מ"ב. והנה כל ה' מוציאה ה'
 אחרת וב' הה"ן בציור זה עולה פ"ד וע"ה פ"ה. והנה בכאן יש ב' הה"ן שהם בינה ומלכות הרי חרב
 פיפיות וז"ש (דברים טז כ) צדק צדק היינו ה' בינה ורחל ה' צדק תתאה וז"ש חתיכין ב' דינין עוד
 יש בזה פיפיות פי' נאה (זהר הרקיע).

²⁴⁴⁰ ה"א ה"א נמחק בגר"א ובמקומו איתא ה' ה'.

²⁴⁴¹ לךך אמת, ובמנטובל' איתא חתיכין.

²⁴⁴² לךך אמת, ובמנטומל' נמחק.

<p>מפי ב"ד דלעילא²⁴⁴³ ודינא מפי ב"ד דלתתא²⁴⁴⁴ ומהכא אשתמודע אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתן לו רשות מלמעלה²⁴⁴⁵.</p>	<p>שני דינים דין מפי בית דין שלמעלה ודין מפי בית דין של מטה ומכאן נודע (חולין ז ע"ב) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתנת לו רשות מלמעלה.</p>
<p>נרתקא דחרבא אדנ"י תמן אשתכח דינא²⁴⁴⁶ בק"ש²⁴⁴⁷ יהו"ה הרבא דקב"ה עלה אתמר רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם²⁴⁴⁸ בצדיק²⁴⁴⁹ חי עלמין כליל חי"י ברכאן דביה אדנ"י שפתי תפתח²⁴⁵⁰ ופי ביה עאל חרבא בנרתיקה וחמת המלך שככה²⁴⁵¹ ומתחברין תרין שמהן יאהדונה"י.</p>	<p>נרתיק של החרב אדנ"י שם נמצא דין בקריאת שמע יהו"ה חרב של הקדוש ברוך הוא עליה נאמר רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם בצדיק חי העולמים כולל חי"י ברכות שבו אדני שפתי תפתח ופי בו נכנסת החרב בנרתיקה וחמת המלך שככה ומתחברים שני שמות יאהדונה"י.</p>
<p>לדון בחנק זרקא תמן קו²⁴⁵² י' כריכא ביה וקו ו' דאתפשטא מניה ביה תפים לסמאל וישאוהו במוט²⁴⁵³ בשנים²⁴⁵⁴ מאי מוט²⁴⁵⁵ דההוא רשע אדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א מ"ה וד' אתוון יהו"ה הרי תשעה וארבעים כחושבן תשעה וארבעים אתוון דאינון בשית תיבין²⁴⁵⁷ דיחודא עלאה ובשית תיבין דיחודא תתאה דאינון ו' וי²⁴⁵⁸ והאי הוא וישאוהו במוט בשנים בפרודא מנייהו בלא א' באמצע וי' דלית יחודא לסטרא אחרא אלא וישאוהו במוט בשנים סמאל ובת זוגיה עולם הנפרדים</p>	<p>לדון בחנק זרקא שם קו י' כרוכה בו וקו ו' שמתפשטת ממנה בו תופס לסמאל וישאוהו במוט בשנים מהו מוט של אותו רשע אדם שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א מ"ה וארבע אותיות יהו"ה הרי ארבעים ותשע כחשבון תשע וארבעים אותיות שהן בשש תיבות של היחוד העליון ובשש תיבות של היחוד התחתון שהן אותיות ו' ו' וזהו וישאוהו במוט בשנים בנפרד מהם בלי א' באמצע וי' שאין יחוד לצד האחר אלא וישאוהו במוט בשנים סמאל ובת זוגו עולם הנפרדים.</p>

²⁴⁴³ בינה (יהל אור).
²⁴⁴⁴ מלכות כידוע, והן ב' ההי"ן ובשניהן פי כמ"ש מפי ב, ד כו' הרי פיפיות (יהל אור).
²⁴⁴⁵ ר"ל מלמטה הוא נוק' ב"ד שלמטה שמכריזין מלמעלה הוא ב"ד שלמעלה ר"ל שאין ב"ד של מטה פוסקין עד שנגמר בב"ד שלמעלה וזהו צדק צדק ב' ב"ד הנ"ל (יהל אור).
²⁴⁴⁶ ר"ל דינא אותיות אדנ"י (יהל אור).
²⁴⁴⁷ ר"ל ק"ש הוא בת"ת שמע ישראל סבא ותפלה במלכות אדנ"י שפתי וכו' וחרבא הוא הו"ה ת"ת ונרתק אדנ"י כנ"ל (יהל אור).
²⁴⁴⁸ שאמרו בגמ' שקאי על ק"ש וכתבי וחרב וכו' ואמרו בגמרא כל הקורא ק"ש כו' כאלו אווז חרב של שתי פיות כו' (יהל אור).
²⁴⁴⁹ והוא כלול מלכות כידוע (יהל אור).
²⁴⁵⁰ מביא ראייה שהוא נרתק אדני שמתחיל באדני ונאמר ופי שהוא מלכות פי ב"ד שלמטה (יהל אור).
²⁴⁵¹ שכבר נשחט בק"ש כמ"ש בהקדמת תיקו"ז שבק"ש של שחרית נשחט (יהל אור).
²⁴⁵² ידוע שהטעמים הם מאני קרבא, והזרקא הוא חנק. קו של הזרקא הוא החוט, וי"ד שעל הקו בעיגול, כמין כריכה הוא הכרוך סביב הצואר כעין יו"ד, ושאר החבל היוצא ונשאר מהכריכה, הוא שקבוע בו הכריכה ותפיס בו. והן יו"ד וא"ו של השם כמ"ש לקמן (יהל אור).
²⁴⁵³ שנשאוהו לס"מ במוט, שהוא כעין חבל לחנק אותו (יהל אור).
²⁴⁵⁴ כמ"ש בפירודא לס"מ ונוק' (יהל אור).
²⁴⁵⁵ מט (יהל אור).
²⁴⁵⁶ וה"פ מ"ט דההוא רשע שהוא מט בו, שאצל צדיק נאמר {תהלים נה, כג} לא יתן לעולם מוט לצדיק, אבל ההוא רשע מט. והן במ"ט שערים דבינה כמ"ש, שהן מילוי הו"ה וד' אותיות הו"ה הפשוטה (יהל אור).
²⁴⁵⁷ שמע ישראל בשכמל"ו (יהל אור).
²⁴⁵⁸ בלא א' באמצע כמ"ש ל' בפ' כי אלקים שופט, שהוא"ו הוא בלא א', כזה ו"ו, גי' דם, הריגה לו (יהל אור).

<p>בחבל דיחנק בה אחידן ה"א ה"א בה' אצבעאן דיד ימינא ובה' דיד שמאלא ו' חבל²⁴⁵⁹ י' הניקא דלהון שמא דיהו"ה מיתה לסמאל'ל ונחש והיים לישראל ובג"ד ראו עתה כי אנ"י אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית לאלהים אחרים בשמי ולכל דלא הימנו בי ואחיה לאיננו דהימנו ונמרינן פקודין דילי</p>	<p>בחבל שיחנק בה אחוזות ה"א ה"א בחמש אצבעות של יד ימין ובחמש של יד שמאל ו' החבל י' החניקה שלהם שם יהו"ה מיתה לסמאל'ל והנחש וחיים לישראל ומשום זה ראו עתה כי אנ"י אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית לאלהים אחרים בשמי ולכל שלא האמינו בו ואחיה לאלו שמאמינים ושומרים מצוות שלי.</p>
<p>לדון בסקילה לסמאל באבן דאיהי יו"ד זריק לה (צדיק) לגביה בחמש אצבעאן דאינון ה' ובקנה דדרועא דאיהו ו' ובכתף דתמן ה' וזריק לה לגביה מחשבה דאיהו שמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א</p>	<p>לדון בסקילה לסמאל באבן שהיא י' זורק לה (צדיק) אצלה בחמש אצבעות שהם ה' ובקנה של הזרוע שהוא ו' ובכתף ששם ה' וזורק אותה אל המחשבה שהוא שם המפורש יו"ד ה"א וא"ו ה"א.</p>
<p>לדון בשרפה לסמאל עצים לאדלקא בהון נורא זכאה איהו גופא דאיהו עיץ ואברים דיליה עצים לאוקרא בהון אשא דאיהו נר מצוה בכל אבר לאוקרא לסמאל בשכינתא עלאה²⁴⁶⁰ בעיץ דאיהו תפארת ובכל עצים דאחידן ביה²⁴⁶¹ דבזמנא דאש של גבוה נחית הוה על גבי עצים דקרנא והזר הקרב יומת דאתוקד ביה הה"ד והאש על המזבח תוקד בו (ויקרא ו ב) זכאה איהו מאן דאחיד באילנא דחיי בגופיה²⁴⁶² באברים דיליה נר כל ענפא וענפא נר מצוה ברמ"ח פקודין דיליה</p>	<p>לדון בשרפה לסמאל עצים להדליק בהם אש אשריו הגוף שהוא עץ ואברים שלו עצים להדליק בהם אש שהוא נר מצוה בכל אבר להבעיר את סמאל'ל בשכינה העליונה בעץ שהוא תפארת ובכל עצים שאחוזים בו שבזמן שאש של גבוה היה יורד על גבי העצים של הקרבן והזר הקרב יומת שנשרף בו זהו שכתוב והאש על המזבח תוקד בו אשריו מי שאחוז באילן החיים בגופו באברים שלו נר כל ענף וענף נר מצוה במאתים וארבעים ושמונה מצוות שלו.</p>
<p>כד אחידן ביה תרווייהו יתקיים וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל וסמאל ונחש וכל ממנו דיליה דאינון קוצין²⁴⁶³ אתוקדו וענפין דסנה ואיבא דיליה ועלין דיליה לא אתוקדו דא אחזי ליה קב"ה</p>	<p>כאשר אחוזים בו שניהם יתקיים וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל וסמאל'ל והנחש וכל הממונים שלו שהם קוצים נשרפו והענפים של הסנה והפרי שלו והעלים שלו לא נשרפו זה הראה לו הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא ודאי ישראל אינון עצים יבשים באורייתא בנין דאחידו באש דהדיוט לאו אינון כדקא חזי למעבד בהון ניסא מיד דאנת נחיתת עליהו באורייתא</p>	<p>אמר הנר הקדוש ודאי ישראל הם עצים יבשים בתורה משום שאחוזים באש של הדיוט אינם כמו שראוי לעשות להם נס מיד שאתה יורד עליהם בתורה בגללך ירד עליהם עץ</p>

²⁴⁵⁹ מפרש והולך כל השם (יהל אור).

²⁴⁶⁰ שהיא אש שלגבוה (יהל אור).

²⁴⁶¹ אחידן ביה - ר"ל בחבל אחוזין בו שני ידים (יהל אור).

הן ה' ספירות ח"ג נה"י (יהל אור).

²⁴⁶² ר"ל שהגוף הוא עץ החיים ת"ת, ואש של גבוה אחוזת בו שכינה עילאה, ואיברים שלו הן נרות, ואש שלמטה, שהן נרות של השכינה תתאה, שהיא נק' נר ה', שרמ"ח איברים עם קוב"ה ושכינתיה גימ' נ"ר. וז"ש כד אחידן ב' תרווייהו כו' יתקיים והנה כו'. שאין הגוף שלו נשרף (יהל אור).

²⁴⁶³ ר"ל מ"ש הסנה איננו אוכל היינו העלין והפירות, שהן גוף ונשמתא של האדם, אבל הסנה עצמו שהוא ס"ם נשרף, והזר הקרב יומת (יהל אור).

<p>בגינך נחת עליהו אילנא דחיי ומצוה דאיהו נר יי' ואחידת בהון ויהון חיינ ואומין עכו"ם דעלמא אתוקדן בההוא נר והאי איהו דאמר נביא ואתה אל תירא²⁴⁶⁴ עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אחד אני וגו' (ארבעים יכנו גו' ר"פ ב)</p>	<p>החיים ומצוה שהיא נר ה' ואוחזת בהם ויהיו חיים ואומות עובדי כוכבים ומזלות של העולם נשרפים באותו נר וזהו שאמר הנביא ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אתך אני וגו'.</p>
<p>ערה/א10709</p>	
<p>לא יקום עד אחד באיש לכל עון וגו' על פי שני עדים או על פי שלשה²⁴⁶⁵ עדים יקום דבר פקודא דא²⁴⁶⁶ להעיד עדות בב"ד דלא יפסיד חבריה ממונא בגיניה אי אית ליה עדות בהדיה ולית סהדותא פחות מתריין²⁴⁶⁷ הה"ד על פי שנים עדים וגו' יקום דבר לא יקום על פי עד אחד ובג"ד אוקמוה²⁴⁶⁸ מארי</p>	<p>לא יקום עד אחד באיש לכל עון וגו' על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר מצוה זו להעיד עדות בבית דין שלא יפסיד חבירו ממון בגללו אם יש לו עדות עמו ואין עדות פחות משנים זהו שכתוב על פי שנים עדים וגו' יקום דבר לא יקום על פי עד אחד</p>

²⁴⁶⁴ סיפא דקרא כי תלך במו אש לא תכוה (יהל אור).

²⁴⁶⁵ ת"ת וצדיק ומל' כנ"ל (יהל אור). (מקומו??)

²⁴⁶⁶ לא יקום עד וגו' פקודא דא וכו', נראה דדייק מדפתח באיסור דלא יקום, וחזר וסיים יקום דבר, משמע שהוא ציווי מאתו יתברך שיקום אותו הדבר, ומזה נשמע החיוב על העדים, שאם לא כן הול"ל לא יקום עד אחד וגו', שממנו נדע שעד אחד לא יקום אבל שנים יקומו, אלא ודאי מדאיכפל קרא למכתב על פי שני עדים יקום דבר, שמע מינה דלמצוה נכתב (רמ"ז).

²⁴⁶⁷ פי' שידוע שכל עצמות השפע המקיים העולם הוא המושפע מהדעת וה"ס חו"ג, ולכן בעדו"ת שהם אותיות דעו"ת צריכים שנים, ואנן קיימא לן קלט) דעת גניז בפומא דמלכא, באופן שייחוד החו"ג בפה ה"ס ההבלים, וידועע מסוד רוחא ברוחא שהם ד' הבלים, אחד של הזכר עצמו ושני מה שמשפיע בנקבה, וכן מן הנוק' אחד שלה ושני מה שמשפיעה בזכר. והנה חו"ג של הפה הם שורש ומציאות זו"ן כנודע קמא), ולכן ע"ד גי' ב' פעמים הב"ל, ושני עדים הם הד' האמורים, אבל אם נאמר עד שר"ל שנים, סודו ב' ההבלים שהם העיקרים של הזכר ושל הנקבה, וכשנאמר עד אחד ר"ל הוא שני הבחינות של אחד מהם, פי' שלו ומה שמשפיע בחבירו, הא למדת ששני עדים רומזים לחו"ג, עדים צירוף דעים, וכמש"ה (איוב לז, טז) תמים דעים. ולפי ששניהם מתייחדים כנודע לכן אמר על פי ולא אמר על פיות. וז"ש הה"ד על פי, אמנם מפני שהם שני מיני אורות לכן כתוב שני עדים. וגם במ"ש תבין מ"ש רז"ל קמב) כל מקום שנאמר עד הרי כאן שנים חוץ ממקום שפירט הכתוב עד אחד, וזה למדוהו מפסוק (יט, טו) לא יקום עד אחד, וכדפי' רש"י. והסוד שפעמים קוראם שנים על שום חילוק האורות, ופעמים קוראו עד וכמש"ה (במדבר ה, יג) ועד אין בה, וזה בבחינת יחודם, ולכן הזכיר בכאן בסוף פסוק לא יקום עד אחד. ומ"ש או על פי שלשה, מובן במ"ש בכוננת יום הכפורים קמג) שיש בחינה אמצעית בין חו"ג והוא בסוד ת"ת (רמ"ז).

²⁴⁶⁸ ובג"ד אוקמוה וכו', ירצה מפני שאין העדות מתקיימת בפחות משנים לכן אוקמוה, שכן הוא בפני הדיין העליון שמעיין (נ"א שמעיד) קורות ביתו. ומפרש שהם קירות לבו, ומייתי ליה מדחזקיה דכתיב ביה אל הקיר, שפשוטו קיר הבית. ואוקמוה רבנן וכו', איתא בירושלמי קמד), ורבנן אמרי בקירות לבו נשא עיניו, (ירמיה ד, יט) מעי מעי אוחילה קירות לבי הומה לי, אמר לפניו רבש"ע חזרתי על רמ"ח איברים [שנתת בי] ולא מצאתי שהכעסתיך באחד מהם, ע"כ. ונמצא שמפרש קיר הבית על קירות הלב. אבל איכא למידק שבפסוק אומר קיר אחד והם ז"ל מפרשים קירות שנים. ועוד מה ענין קירות הלב עם רמ"ח איברים. וכל שכן דאיך אמר שלא חטא באחד מאיבריו והלא לא קיים פריה ורביה קמה), ופגם באיברי ההולדה אבל צריך להקדים מ"ש (רז"ל בכל מקום ו) בזוהר קמו) שיש ללב שני חללים, בימיני יש רוח ובשמאלי יש דם, ובהם מושב שני היצרים. ואלו הם שני בתין שבלב. ואמנם הצדיקים אין להם אלא לב (אחד) שהוא בית אחד, וזה מפני שעולים למדרגה שנאמר (תהלים קט, כב), ולבי חלל בקרבי, שר"ל שמזככים החלל שבו הדם עד שיהיה רוח וזן, ובזה נמצא שהוא כאילו הורסים הקיר האמצעי שבין שני הבתים. וידוע ששני הכוחות מתפשטים בכל איברי הגוף, ומה גם שהלב הוא הנוצר תחילה קמז) וממנו מסתעפים כל האיברים. והנה חזקיהו ע"ה שהיה צדיק גמור שם פניו אל הקיר ההוא המפסיק ומצא שהיה הכל חלל, ולכן אמר שהלך לפניו בלבב שלם, פי' שהכניע יצה"ר בשלימות, ואעפ"י שלא קיים פריה ורביה היתה כוונתו לשמים וכדרז"ל קמח), ולכן ממה שנשא עיניו בקירות לבו ומצא שכל לבו לשמים, משם גמר אומר שיוכל לומר באמונה שלא חטא, ואם חטא בפריה ורביה היתה שגגה לפי שכלו. ומעתה נפרש מאמרנו בכאן ששני קירות לבו של אדם הם שני היצרים, פי' כשהם חלוקים

<p>מתני' מי מעיד על האדם קירות ביתו ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו מאי קירות ביתו אינון קירות לבו ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ואוקמוה רבנן מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו</p>	<p>ומשום זה בארוהו בעלי המשנה מי מעיד על האדם קירות ביתו ולא עוד אלא אנשי ביתו מעידין עליו מהם קירות ביתו אלו קירות לבו ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ובארוהו רבותינו מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו.</p>
<p>אנשי ביתו אינון רמ"ח²⁴⁶⁹ אברים דיליה דהכי אוקמוה מארי מתניתין רשע עונותיו חקוקים על עצמותיו והכי צדיק זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו ובג"כ אמר דוד כל עצמותי תאמרנה ובגינה אתמר ומי מעידין על האדם קורות ביתו גרמין בנויין על מוחא דאיהו מיא ועלייהו קא רמזי המקרה במים עליותיו המקרה לשון קירות</p>	<p>אנשי ביתו אלו מאתים ארבעים ושמונה אברים שלו שכך בארו בעלי המשנה רשע עוונותיו חקוקים על עצמותיו וכך צדיק זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו ומשום זה אמר דוד כל עצמותי תאמרנה ובגללו נאמר ומי מעידין על האדם קורות ביתו עצמות בנויות על המח שהוא מים ועליהם הוא רומז המקרה במים עליותיו המקרה לשון קירות.</p>
<p>ואמאי בגרמין יתיר מבשרא וגידין ומשכא בגין דגרמין אינון חוורין וכתביבא אוכמא לא אשתמודעא אלא מגו חוורו כגוונא דאורייתא דאיהי חוורו מלגא²⁴⁷⁰ אוכם מלבר אוכם וחוור חשך ואור²⁴⁷¹ ואית חשך תכלת ואתמר ביה גם חשך לא יחשיך ממך ותכלת אוכם איהו נוקבא לגבי חוורו</p>	<p>ומדוע בעצמות יותר מבשר וגידים ועור משום שעצמות הן לבנות וכתביבה שחורה לא נודעת אלא מתוך לבן כדוגמת התורה שהיא לבנה מבפנים ושחורה מבחוץ שחור ולבן חשך ואור ויש חשך תכלת ונאמר בו גם חושך לא יחשיך ממך ותכלת שחור היא נקבה לגבי הלבן.</p>
<p>ולא עוד אלא דגופא על גרמין עתיד למיקם ובג"ד זכווי וחובוי חקוקין על גרמין דיליה ואם יזכה יקום גופא על גרמין דיליה ואי לאו לא יקום ולא יהא תחיית המתים ולא עוד אלא תרין סהדין אינון על ב"נ עין רואה ואוזן שומעת וב"ד סופר ודן חובוי ולא עוד אלא שמשא סיהרא סהדין על ב"נ כמה דאוקמוה תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו מאי בכסה ביומא דסיהרא מתכסה ואמאי</p>	<p>ולא עוד אלא שהגוף על העצמות עתיד לעמוד ומשום זה זכויותיו וחובותיו חקוקות על העצמות שלו ואם יזכה יקום הגוף על העצמות שלו ואם לא לא יקום ולא יהיה תחיית המתים ולא עוד אלא שני עדים הם על האדם עין רואה ואוזן שומעת ובית דין סופר ודן חובותיו ולא עוד אלא שמש וירח מעידים על האדם כמו שבארוהו תקעו בחדש שופר בכסה</p>

לשנים שהוא אות שלא הכניע את יצה"ר, אז הם מעידים נגדו. ולפי הסוד איתא בספר אדם ישר קמט) ששני היצרים הם שני המלאכים הנמשכים מחו"ג, והם ממש שני עדים נמשכים מהדעת. ובמ"ש נראה ליישב שני פסוקים הנראים סותרים זה את זה, והם פסוק (תהלים צא, יא) כי מלאכיו יצוה לך, ופסוק (שם לד, ח) חונה מלאך ה', וכמו שהוקשה לזוהר פרשת וישלח (קסו, א) עיי"ש. אבל בענייננו נאמר כי בתחילה כשנשלחים שני המלאכים הנזכרים לעולם עם האדם הם שנים חלוקים, אבל הצדיקים זוכים שיהיה הכל חלל אחד, ואז הוא מלאך אחד של יראי ה' (רמ"ז).²⁴⁶⁹ והוא על דרך מש"ה (קהלת ט, יד) עיר קטנה ואנשים בה מעט, שפי' קנ) על האיברים. ואל תתמה שיקראו בשם אנשים, מפני שיש כמה וכמה איברים שהם בסוד פרוצוף, דהיינו ג' שלישים בסוד חב"ד חג"ת נה"י, דרך משל הזרועות והשוקיים וגם האצבעות. וענין חקיקה זו הוא, שברשעים נפגמו איבריהם ובצדיקים הם מתוקנים כל אחד כמו שצריך. וגם עדות זו נרמזה בפסוק (יז, ו) על פי שנים עדים, כי עדי"ם בגי' קכ"ד וב"פ קכ"ד היינו רמ"ח, והיינו שני עדים. וקשר אומרו דהכי אוקמוה וכו', יבואר במאי דקיל"ן שכל אחד מרמ"ח איברים (רמ"ז).²⁴⁷⁰ ר"ל ת"ת גוון חיוורו דאש, מל' גוון אוכם דאש, כמ"ש בזוהר שמות {כ ע"ב כא:}, כמ"ש {דברים רבה ג, יב} התורה כתובה לפניו באש שחורה כו' ע"ג אש לבנה (יהל אור).²⁴⁷¹ מל' ות"ת כידוע (יהל אור).

<p>מתכסת בגין דכר מטי ראש השנה ייתי סמאל למתבע דינא לבנוי קמי קב"ה והוא יימא ליה דייתי סהדין והוא ייתי לשמשא עמיה אזל למייתי סיהרא והיא מתכסא באן אתר מתכסת אלא סליקת לההוא אתר דאתמר ביה במכוסה ממך אל תחקור לפייסא ליה על בנהא</p>	<p>ליום חגנו מהו בכסה ביום שהלבנה מתכסה ומדוע מתכסית משום שכאשר מגיע ראש השנה מגיע סמא"ל לתבוע דין לבניו לפני הקדוש ברוך הוא והוא ²⁴⁷²אומר לו שיביא עדים והוא מביא לשמש עמו הולך להביא הלבנה והיא מתכסה באיזה מקום מתכסית אלא עולה למקום ההוא שנאמר בו במכוסה ממך אל תחקור לפייס לו על בניה.</p>
<p>והאי הוא דאמר קרא תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו לאתר דביה סליקת שכינתא דאתמר ביה ובמכוסה ממך אל תחקור וחובין באתכסייא תמן צריך למידן בינו לבין קונו וחובין דאתגלייא דעבד לון אתמר מכסה פשעיו לא יצליח דשכינתא מסטרא דכתר איהי עלמא דאתכסיא ואוקמוה מארי מתני' דצריך ב"ג לחברא להו לההוא אתרא בההוא זמנא מטי זמנא דרחמי ואעבר דינא ובג"ד לחבריה אמר לזכאה ליה בעדותיה אבל לרשע אין מזכין לו</p>	<p>וזהו שאמר הפסוק תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו למקום שבו עולה השכינה שנאמר בו ובמכוסה ממך אל תחקור וחטאים בכסוי שם צריך לדון בינו לבין קונו ועבירות בגלוי שעשה אותם נאמר מכסה פשעיו לא יצליח שהשכינה מצד הכתר היא עולם המכוסה ובארוה בעלי המשנה שצריך אדם לחבר אותה למקום ההוא בזמן ההוא מגיע זמן הרחמים ועובר הדין ומשום זה לחברו אמר לזכות אותו בעדותו אבל לרשע אין מזכין לו.</p>
<p>ועוד קב"ה ושכינתיה סהדין על ב"ג הה"ד העדותי בכס היום את השמים ואת הארץ את השמים ההוא דאתמר ביה ואתה תשמע השמים ואת הארץ ההוא דאתמר בה והארץ הדום רגלי ועוד תרין סהדין עמודא דאמצעייתא וצדיק ואינון ע"ד מן שמ"ע אחד עד מן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת דא סמאל מת מעקרו וישאוהו במוט בשנים לא יומת על פי עד ²⁴⁷³אחד דלא יהא ליה חולקא באל אחד</p>	<p>ועוד הקדוש ברוך הוא ושכינתו מעידים על האדם זהו שכתוב העידותי בכס היום את השמים ואת הארץ את השמים ואת הארץ אותן שנאמר בו ואתה תשמע השמים ואת הארץ אותן שנאמר בו והארץ הדום רגלי ועוד שני עדים העמוד האמצעי וצדיק והם אותיות ע"ד מ"שמע" אחד ע"ד מברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת זה סמא"ל מת מעקרו וישאוהו במוט בשנים לא יומת על פי עד אחד שלא יהיה לו חלק באל אחד.</p>
<p>כי יקום עד חמס באיש וגו' ודרשו השופטים היטב וגו' ועשיתם לו כאשר זמם וגו' פקודא דא לדרוש ולחקור העדים בז' חקירות קודם דידין ליה בעונשא דמותא בשבע חקירות שבע לקבל שבעה אלה עיני יי' המה משופטים ככל הארץ בהון ויסרתי אתכם ²⁴⁷⁴אף אני שבע</p>	<p>כי יקום עד חמס באיש וגו' ודרשו השופטים היטב וגו' ועשיתם לו כאשר זמם וגו' מצוה זו לדרוש ולחקור העדים בשבע חקירות קדם שידון לו בעונש מיתה בשבע חקירות שבע כנגד שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ בהם ויסרתי אתכם אף אני שבע.</p>

2472

²⁴⁷³ שע' בת"ת, ע' אנפין, כמ"ש { מדרש זוטא שה"ש פרשה א'הובא ברקאנטי פ' בהעלותך } ע' שמות יש להקב"ה. וד' צדיק, כמ"ש { סוף תיקון מ"ז } תפלה לעני כו' כידוע (יהל אור).
²⁴⁷⁴ עי' רצג ע"ב ואולי צ"ל כאן משוטטות שהוא הפסוק אשר בד"ה (לש"ו).

<p>פקודא בתר דא לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו תרין סהדי שקרא דאינון סמאל ונחש אי ייתון לאסודא סהדותא דשקר על ישראל דטעו בין ו' לז' 2475 דאינון אתוון זו והאי איהו עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו</p>	<p>מצוה אחר זו לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו שני עדי שקר שהם סמאל ונחש אם יבואו להעיד עדות של שקר על ישראל שטעו בין שש לשבע שהם אותיות ז"ו וזהו עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.</p>
<p>ולא יתייחד ו' עם ז' אלא בשרפת חמץ דבין ו' לז' 2476 ואע"ג דמדאורייתא איהו עד סוף שית גזרו רבנן 2477 אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש ואולפי מארי 2478 מתני' מסהדותא דשעתי דחמץ לסהדותא דבדיקות דסהדי דהוא דהרג את הנפש וכלא מפרש במתני' ויקיים בהון ארי בפתגמא דחשיבו מצראי למידן וכו' והאי איהו ועשיתם לו כאשר זמם</p>	<p>ולא יתייחד ו' עם ז' אלא בשרפת חמץ שבין שעה ששית לשביעית ואף על גב שמהתורה הוא עד סוף שש גזרו רבותינו אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש ומלמדים בעלי המשנה מעדות של שעות החמץ לעדות של בדיקות העדים של אותו שהרג את הנפש והכל מפרש במשנה ויקיים בהם כי בדיבור שחשבו מצרים לדון וכו' וזהו ועשיתם לו כאשר זמם.</p>
<p>ערה/ב</p>	
<p>פקודא בתר דא לקבל בית דין הגדול עלייהו בינה מסטרא הגדולה 2479 אקרי אלהים בית דין הגדול רב בדינוי ורב בזכווי כגוונא דאתמר שום תשים עליך מלך בפקודא 2480 שום לעילא 2481 תשים לתתא הכי</p>	<p>מצוה אחר זו לקבל בית דין הגדול עליהם בינה מצד הגדולה נקראת אלהים בין דין הגדול גדול בדינוי וגדול בזכויותיו כמו שנאמר שום תשים עליך מלך במצוה שום למעלה תשים</p>

2475 ר"ל שהפרישו בין ו' יסוד, לז' מל', בת שבע. והן ז"ו של זומ"ם (יהל אור).
 2476 שיבערו החמץ המפסיק ביניהם. והוא בסוף אלף הששי, קודם אלף השביעי (יהל אור).
 2477 דתולין באלף החמישי, גלות הזה. ושורפין בתחילת שש, הוא בפורקנא בתרייתא שהתחיל הקץ מתחילת אלף הששי כידוע (יהל אור).
 2478 פלוגתא דאביי ורבא בפ"ק דפסחים {יא ע"ב יב.} (יהל אור).
 2479 איתא בספר אדם ישר קצגו) שא"י יוצאת בין דרועי דאבא שהם שב"א סג"ל, עיי"ש. ואמנם ידוע קצד) שעיקר שורשה הוא בגבורה דאבא, ולכן נקראת אלקים קצה). בית דין, ומצורף לזה תואר גדול, שמדת גדולתה ממתקתה וזהו בית דין הגדול. ועוד רב בדינוי ורב בזכווי, שכל הגבורות והחסדים מתייחסים לה, אפילו החו"ג דאבא נקראים על שמה, כי לא יתגלו אורות אבא בעצמותם באצילות כי אם בהתלבשותם בא"י. והקדים רב בדינוי לרב בזכווי, מפני שעיקרה דינים. וכן באות א' של אלקים קודם השבא אל הסגול שהוא הממתק. וז"ס (שיה"ש ז, ג) אל יחסר המזג, שפסוק זה רומז לסנהדי גדולה כנזכר במדרש חזית קצו). וכבר ידעת שנקודת הטיבור הוא מסוד א"י כדאיתא באוצרות חיים קצז) דרוש תלת נקודין. ואומרו (שם) שרדך אגן הסהר, ה"ס טיבור דזעיר שממנו מאיר למלכות כשהיא קטנה הנקראת סהר קצח). והענין נלע"ד במ"ש בסה"כ קצט) שע' גדולה דשמע ה"ס ז' תחתונות דבינה שנכנסים בזעיר, אמנם מלכות א"י יוצאת חוץ לזעיר לתיקון לאה, ולכן אינה מגעת א"י אלא עד טבור זעיר, והיינו ו' מדות שלו וב' שלישים, כחב"ד ג"ג וב' שלישי ת"ת, וזהו סוד שם בינה שעולה ס"ז בסוד ו' מדות וב' שלישים. ואומרו שרדך, ירצה הטבור המיוחד לך להאיר לך. ואפשר שנקרא אגן הסהר, שהוא חצי גורן עגולה ר), שהיא התחלת אור הסהר בחידושה, ששם סיום עטרת יסוד א"י, ואיתא בסה"כ ק' ב' רא) שבראש חדש יש תוספת אור מלכות בינה שממנה מתחיל אור למלכות, וזהו אגן הסהר. ואמר אל יחסר המזג, היא המזגת הדין בחסדים, וזה בסוד א' דאלקים שנקודו שבא סגול כנז"ל, ועולה נ' כמנין מז"ג. ובזה יתבאר לך מ"ש במדרש חזית, המזג הוא המופלא שבסנהדרין, כי הוא הראש כמו אלף לאותיות, והוא פל"א צירוף אל"ף. ועוד ירמוז מז"ג לג' נקודות דשם אלקים סגול חולם חירק, שכולם רחמים ועולים מז"ג (רמ"ז).

2480 נראה שאמר כן למעט סברת האומרים שהוא רשות רב), לכן אמר בפקודא ור"ל שהיא מצוה גמורה וכדברי רז"ל רג), שלש מצוות נצטוו ישראל בכניסתם לארץ, למנות עליהם מלך וכו' (רמ"ז).
 2481 שאין סברא לומר שום תשים הרבה פעמים כדדרשינן רד) כב, ז) שלח תשלח, ודוגמתו, והוא פשוט. והענין כי שני מלכיות הן רה), לאה המושרשת במלכות א"י ורחל מלכות עקרת הבית, ולפי שבחינת לאה אינה חסרה לעולם, שהיא סוד רו) קשר של תפילין, וגם שהיא מעלמא דאתכסייא

<p>לקבל עליה ב"ד רברבא אע"ג דקביל עליה ב"ד זעירא בית דין²⁴⁸² זעירא בית דין של שלשה מסטרא דשכינתא תתאה ב"ד רברבא מאלין סנהדרי גדולה²⁴⁸³</p>	<p>למטה כך לקבל עליו בית דין הגדול אף על גב שקיבל עליו בית דין הקטן בין דין הקטן בית דין של שלשה מצד השכינה התחתונה בין דין הגדול מאלו</p>
--	--

(רז), לכן נאמר שום, מן המקור שהוא תמידי וסתום (נ"א ותדירי). הכי לקבל וכו', כנזכר במינוי המלך שיש שתי מדרגות עליונה ותחתונה, כן הוא בדבר המשפט. ונלע"ד ששרש המלך והבית דין הם חלוקים, כי בחינות המלך הן בשרשי לאה ורחל שמושרשים בזעיר, ועיקרם בת"ת זעיר מקום סיום רגלי לאה הנכנסים בראש רחל רח), וכמו שרמז בעל ההושענות, דוד איש יידיד חתום בכתר מלכותך, אבל הסנהדרין ה"ס אור אי' המתפשט בזעיר כנז"ל בע' רבתי דשמע, והיינו סנהדרי גדולה, ועל כן נקראים רט) (במדבר טו, כד) עיני העדה, כי הם מסוד הע' (רמ"ז).

²⁴⁸² נראה שהוא סוד רי) תנ"ה דזעיר המאירים בכח"ב דמלכות מאור אי' שיש שם ע"י זעיר, ונקראים קטנים לעומת המלכות שהיא קטנה, וידוע ריא) מסוד החשבון שהאחדים הם במלכות והעשרות בזעיר, ולכן כחב"ד גג"ת שלו סודם ע' וכח"ב דמלכות הם ג'. ומ"ש אע"ג דקביל עליה בית דין זעירא, נראה לי שבא למעט שלא יעלה על דעת לומר שאין אנו צריכים להשתדל בתיקון זעיר הואיל שאין בו אחיזה לחיצונים, שגדול כח אורות אי' (בראשית ב, י) נהר יוצא מעדן, דלא פסיק ריב), ואם כן מעצמו הוא יתוקן, מה שאין כן ברחל שהיא במקום אורות הנגלים ושם עיקר אחיזה לחיצונים ריג), ולפי זה דיו לאדם שיפקח על תיקונה, לזה אמר שאינו כן, דאע"ג דקביל עליה בית דין זעירא מכל מקום צריך שיקבל בית דין רברבא (רמ"ז).

²⁴⁸³ שנראה מיותר אלא שבא ליישב מה שקשה מאד בדבריו והוא למה לא הזכיר כלום מסנהדי קטנה שהם עשרים ושלושה כנודע ריד), לכן אמר שגם העשרים ושלושה נקראים רברבא לגבי הזעירא של שלשה, והם סוד שלישי הת"ת ושני מדות שלמות של נ"ה שבהם מתפשט אור אי' ממש, וז"ש שיש בית דין רברבא, שהוא מאלין סנהדי גדולה הנז"ל שסודם אורות אי'. ועוד י"ל במ"ש האר"י זלה"ה כנזכר בערכי הכינויים שלי, שסנהדרי קטנה הם ממילוי דמילוי אה"ה דאלפין שהוא כ"ז אותיות, הסר מהם ד' של עיקר שם אה"ה וישארו כ"ג. והשתא דאתאן להכי נאמר שידוע רטו) שאי' נכנסת בזעיר בג' קוים שלה שהם ג' אה"ה, ולהיות שמילוי סתם דזעיר הוא באלפין ועולה קמ"ג, [ג"פ תכ"ט] גי' משפ"ט, ה"ס דינים דזעיר המתוקים. ואמנם ג' שמות אה"ה פשוטים עולים ס"ג, ועם כוללות ז' תחתונות דאי' הרי ע', ועם כוללות הכוללות הרי ע"א שהא' הוא כולל הכל, וכנגד ג' המילואים היו שלש שורות של כ"ג כדתנן במתניתין רטז), כנגד ג' הקוים, והם היו דוקא של כ"ג בבחינת סנהדי קטנה, ולפי שהכל מאי' לכן נקראים כולם בית דין רברבא. ובמה שכתבתי מבוארים דברי בוצינא קדישא, ואנת רברבא כל כלהו, שהע' הם ז' תחתונות דאי' והכולל הוא משה רבנו ע"ה שסודו ריז) בדעת הכולל כל הז'. וזהו (שמות יח, כב) כל הדבר הגדול, שהדעת הוא כולל גדול, ולכן ה'דבר ה'גדול י'ביאו א'ליך ר"ת צירוף שם אה"ה הה"א. והיינו סנהדי גדולה מסטרא דשכינתא עילאה, היא אי' וכנזכר, שאורות אי' בתוך זעיר ה"ס סנהדי גדולה. אבל סנהדרי קטנה וכו', הם אורות אי' שמאירים בחב"ד דזעיר מאור עצמה דבינה. ומ"ש אלו הם סנהדרי וכו', ירצה שנקראים גדולה וקטנה, על שם הנזכר בפסוק דבר גדול ודבר קטן, ולפי ששרשם באי' וברתא לכך נקראים בלשון נקבה על בתולת ישראל. רבנן, והאי איהו בתר נשואין, דאמר לא מצאתי לבתך בתולים. ולא כל שם רע שקול, דמרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא אתענשו בינה ומיתו ולא זכו לה, ואתתא קרקע איהי בארעא, כמה דאוקמה אסתר קרקע עולם היתה. ואי תמרנו שום ביש עלה דאסתאבת באחשורוש, וזכתה לאתלבשא בה דרוחא דקדשא הה"ד (אסתר ה, א) ותלבש אסתר מלכות, הא אמר קב"ה (ישעיה מב, ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים. ורוחא דקדשא שכינתא הות, דאיהי שם דאתלבשת באסתר. אבל רבנן, ווי לאינון דאכלין תבן, תבל דאורייתא (חמור דאורייתא דאתחשיב ח'כס א) מ'ופלא ו'רב ר'בנן ב), ולא ידע בסתרי דאורייתא. אלא קלין וחמורין דאורייתא, קלין תבן דאורייתא, חומרא דאורייתא חטה חט ה', אילנא דטוב ורע. לית דרכא דמלכא ומטרוניתא למרכב על חמרא אלא על סוסוון, הה"ד (חבקוק ג, ח) כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה, דאין מזלזלין במלכותא למרכב מטרוניתא על חמרא, כ"ש מלכא לית דין אתר הדיוט עבד דארחיה למרכב על חמרא, ובג"ד כתיב ביה במשיח (זכריה ט, ט) עני (דף רע"ו ע"א) ורוכב על חמור. עני, איהו תמן בסמין ע'רובין נ'דה י'במות, ושאר מתניתין בכלל, ולא אתקרי תמן מלך עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת ישראל. קב"ה כד איהו לבר מאתריה לאו איהו מלך, וכד אתהדר לאתריה (שם יד, ט) והיה יי' למלך. והכי ישראל אתמר בהון כל ישראל בני מלכים, כגוונא דאבא אינון בנוי, לאו אינון בני מלכים עד דיהדרון לארעא דישראל. ואי תימא דהדיוט דא אף ע"ג דאיהו הדיוט לגבי מאריה ברכתא, עלה ג) אתמר אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך, והדיוט דא לגבי מלכא, עבד מטטרון. ואדם קדמאה דלא נטר יקר דיהבו ליה, נחתו ליה למיכל עם חמריה ואמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד. ויששכר בהאי חמרא זכה לאתקרי (בראשית מט, יד) יששכר חמור גרם. ורבנן מארי מתניתין, מטרוניתא אתמר בה (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. בתר דאתלבשא באבוס אחד. ויששכר בהאי חמרא זכה

<p>אמר הנר הקדוש שבעים היו סנהדרין גדולה ואתה הגדול על כולם והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם אלו (הם סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה) סנהדרין גדולה מסטרא דשכינתא עלאה סנהדרין קטנה מסטרא דשכינתא תתאה.</p>	<p>סנהדרין גדולה. אמר הנר הקדוש שבעים היו סנהדרין גדולה ואתה הגדול על כולם והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם אלו (הם סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה) סנהדרין גדולה מסטרא דשכינתא עלאה סנהדרין קטנה מסטרא דשכינתא תתאה.</p>
<p>משה שושבינא דמלכא אהרן שושבינא דמטרוניתא ועמהון שבעין ותרין סנהדרין כמנין חסד ומהכא סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה מסטרא דשמאלא את המאור הקטן לממשלת הלילה ובג"ד תפארת את המאור הגדול לממשלת היום דאתמר ביה (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו את המאור הקטן לממשלת הלילה ובליילה עמי שיר דלויים ודא יסוד בן ישי חי על האדמה דתיקן עשר מיני תהלים בשירה ואיהו צדיק לשמאל את המאור הקטן ודא שכינתא דאתנטילת משמאלא ע"כ</p>	<p>משה שושבינא המלך אהרן שושבינא המלכה ועמהם שבעים ושנים סנהדרין כמנין חסד ומכאן סנהדרין גדולה סנהדרין קטנה מצד השמאל את המאור הקטן לממשלת הלילה. ומשום זה תפארת את המאור הגדול לממשלת היום שנאמר בו יומם יצוה ה' חסדו את המאור הקטן לממשלת הלילה ובליילה עמי שיר הלויים וזה יסוד בן ישי חי על האדמה שתיקן עשרה מיני תהלים בשירה והוא צדיק לשמאל את המאור הקטן וזו שכינה שנוטלת מהשמאל.</p>
<p>(יתרו כג כבד את אביך וכו')</p>	

לאתקרי (בראשית מט, יד) יששכר חמור גרם. ורבנן מארי מתניתין, מטרוניתא אתמר בה (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. בתר דאתלבשא ביה אסתר ד) שליטת אסתר על אחשוורוש ואומתיה, ואתמר בהו (אסתר ט, טז) והרוג בשונאיהם. ואי תימא דאתיחד עמה, אף על גב דהוה בביתא חדא, ח"ו. אלא כגוונא דיוסף דאתמר ביה (בראשית לט, טז) ותנח בגדו אצלה, ולא לבושו אלא בגדו, לישנא דבוגדים בגדו. והכא סתרא רברבא, ובגין דא אסתר לישנא דסתרא (תהלים לב, ז) אתה סתר לי. שכינתא אסתירת לה מאחשוורוש ויהיב ליה שידה באתרה, ואתהדרת איהי בדורעיה דמרדכי, ומרדכי דהוה ידע שמא מפרש ושבעין לשון, עבד כל דא בחכמתא. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, דאפילו בלא דא אית ליה לב"נ קודם דיתיחד עם אתתיה למלאא עמה, בגין דשמא שידה אתחלפא באתתיה. ודא באתתא מאילנא דטוב ורע, אבל אם היא משכינתא לית לה שינוי, הה"ד (מלאכי ג, ו) אני יי' לא שנית. אני, דא שכינתא, ולית לה דחילו מכל סטרין אחרנין, הה"ד (ישעיה מ, יז) כל הגוים כאין נגדו. ובאתרא דשכינתא תמן כמה סגולות תמן. ובגין דאסתר שכינתא אתלבשת, בה חזיא הות למעבד עמה כמה סגולות (ס"א צומות ה), כגוונא דשרה קב"ה נטיר לה, בגין שכינתא דהות עמה נטיר לה מפרעה, ואפילו לבושה ותכשיטיה בכלהו שוי קב"ה סגולות, בגין שכינתא. ובגין דא אתא פרעה לסנדלא מחא ליה עמיה. והכי נמי בכל תכשיטין דילה, בכל תכשיט ותכשיט דהוה נגע ביה, מחי ליה עד דאתפרש מנה ההוא טמא, ואחזר לה לבעלה. ואי בתכשיטין דילה כך, כ"ש מאן דנגע בגופא, ואפילו באצבע דילה. לסטרא דיחודא (במדבר א, נא) והזר הקרב יומת, דקב"ה לא יהיב ליה רשו למקרב גבה, הה"ד (ישעיה מב, ח) אני יי' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן. ובגין דא לא כל שם רע שקול. מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא דישראל מיתו, מאן דאפיק שום ביש על שכינתא כל שכן דלקיין בנשמתהון, דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא לקו בגופייהו ומיתת גרמייהו מיתו, אבל מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, נשמתא דלהון לקאה. והאי למאן דידע רזא דא ועינוי פתחין, אבל מאן דעינוי סתימין לית ליה עונשא כל כך. ומה דרבנן דמתניתין שוין קמייהו דאתתא אנוסה מותרת לבעלה, ודאי איסור והיתר דמתני' לא ממלל אלא במיליה דב"נ, ואתתא דאיהי מאילנא דעץ הדעת טוב ורע, אבל אתתא דאיהי מאילנא דחיי לאו לה דינא כאלין (דאינון מאילנא דעץ הדעת ט"ר), דההוא דאילנא דחיי צדיק וטוב לו. ובגיניה אתמר (משלי יב, כא) לא יאונה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו צדקת. ואוליפנא משרה בביתא דפרעה, דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה. ומאן דאיהו צדיק ורע לו, האי דאיהו מאילנא דטוב ורע, דכיון דרע עמיה אין צדיק אשר לא יחטא, בההוא רע בתר דאיהו עמיה. רשע וטוב לו, דאתגבר יצר הרע על יצר טוב, אתמר וטוב לו, טוב איהו תחות רשותיה, ובגין דרע שליט על טוב רשע איהו. דההוא דאתגבר נטיל שמא רשע ורע לו, אל אחר סמאל, ורע לו סם המות דילה עכו"ם (תהלים לד, כב) תמותת רשע רעה (רמ"ז).

פרשת כי תצא	רע"מ
וענשו אתו מאה כסף וגו' מצוה זו לדון בדין מוציא שם רע זהו שכתוב וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל רבנן והאי איהו בתר נשואין ²⁴⁸⁵ דאמר לא מצאתי לבתך בתולים ולא כל שם רע שקול ²⁴⁸⁶ דמרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא אתענשו בנינה ומיתו ולא זכו לה ואתתא קרקע איהי ²⁴⁸⁷ בארעא כמה דאוקמוה אסתר קרקע עולם היתה	וענשו אתו מאה כסף וגו' מצוה זו לדון בדין מוציא שם רע זהו שכתוב וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל רבותינו וזהו אחר נשואין שאמר לא מצאתי לבתך בתולים ולא כל שם רע שקול שמרגלים שהוציא שם רע על הארץ נענשו בגללה ומתו ולא זכו בה ואשה היא קרקע בארץ כמו שבארוה אסתר

²⁴⁸⁴ בא ליתן טעם לעונש זה למה הוא מאה כסף, ולכן אמר פקודא דא וכו'. ומובן במ"ש באוצרות חיים בסוד הצרעת, [שפגם לשון הרע] גורם להסתלק אור אבא לבדו ונשאר אור אי', ואז יוצאים שלשה מיני אורות משונים בלאה וברחל שנקראים תמיד בשם שם טוב, ואז נעשים שם רע שמשם יונקים החיצונים, והיינו ענין מוציא שם רע. ונמצא שעיקר הפגם באור אבא והסתלקות החסדים, ולכן עונשו מאה כסף, שהוא לבן מצד החסד, ולכן הנגעים הם לבנים, ומאה הוא י' פעמים י' דהיינו אבא. ומפני כך ונתנו לאבי הנערה, דוקא. ונתן טעמו כי הוציא שם רע על בתולת ישראל, היא השכינה בת יש"ס הוא אבא, דכתיב בה (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ. וגם ידוע שבהבחן ארבעה סוגי נמצאי העולם דצח"ם שהם כנגד ד' אותיות הו"ה, נמצא הדיבור כנגד ה', וכמו כן פגם ב' דאדנ"י שה"ס נקודת ציון, שהרי ד' אותיות אדנ"י הם כנגד חבת"ם דמלכות. ואפשר דמשום זה לוקה ומשלם, כנגד שתי הפגימות שפגם, שמאה כסף הוא כנגד ה' כנזכר, וגם י"ד ברבוע [כזה י' י"ו י"ד] בגי' מא"ה העולה מ"ו. ועוד ששם רע נמשך מהסתלקות י' מן הו"ה, ולכן בעונש זה של הכסף יחזור לובן חסדי אבא להתייחד עם אי' וזר"ן שהם הו"ה (נ"א הו"ה), ואם תרבה כל ג' אותיות הו"ה עם ה' ותאמר י' פעמים הו"ה יעלה כס"ף. וכן פגם בשכינה שהפריד ה' אחרונה מחברותיה, ובעבור זה סופג ארבעים, להחזיר יו"ד ה"א וא"ו אל ה' אחרונה (רמ"ז).

²⁴⁸⁵ כלומר הבינו שטעם דין זה של מוציא שם רע הלזה הוא מפני שפגמה בבואו עליה, וגם פגם בה הוא רוחא דשדי בגוה, וכל זה פגם בשכינה הוא. ועוד דאמר לא מצאתי לבתך בתולים, שהעיון פניו נגד אביה לומר לו כן בפניו. ובזה מדויק למה לא הזכיר הפסוק הקודם ולא מצאתי לה בתולים, מפני שלא נזכר בו אביה אלא שאמר כן לאחרים, אבל תכלית הפגם הוא באומרו כן לאביה, שבו הוא עצם הפגם, בין מצד הדיבור כאמור, בין מצד השכינה דאבא יסדה. ומה שהגיה הרב זלה"ה והוסיף מלת רבנן, הוא משום דדעת רעיא מהימנא לדבר עמהם, כדאמר ואי תימרן שום ביש וכו' (רמ"ז).

²⁴⁸⁶ פי' שיש בחינות הרבה בשם רע כמו שישנו בצרעת עצמה, מראות נגעים שנים שהם ארבע, וכמו כן פגם השם עלילות דברים הוא בפרטות בחינה פרטית, ושל מרגלים היא כללית, ולכן החמיר עליהם העונש בשלשה דברים, האחד אתענשו בגינה, בהשתרבות לשונם ותולעים יוצאים ממנו. ואחר כך מתו, ולא זכו לה, פי' להורשה לבניהם כי ניתנה אחוזתם ליהושע וכלב כמ"ש רז"ל בפסוק (במדבר יד, לח) חיו מן האנשים הם. וכל זה מפני שאמרו שהחיצונים היו שולטים [לגמרי] על ארץ ישראל, ושעבדו כח הקדושה (נ"א השכינה) ביניהם בלי תקוה לפדותה (נ"א לעזותם), והוא מאמר רז"ל אין בעל הבית, שהוא זעיר, יכול להוציא כליו משם, הם שברי כלים דמלכין קדמאין, ושכמו ששלטו על צד הקדושה ישלטו עליהם (רמ"ז).

²⁴⁸⁷ פי' היא בחינת [בית קיבול לפרטיות בעלה, כמו הארץ העליונה היא רחל שהיא] בית קיבול כולל לכל האצילות שכולם משפיעים בה (טז), וכמו שהיא זכה וטהורה בבחינת עצמיותה, שהרי אין כח חלילה לשום חיצוני אלא בבחינת חיצוניות שבכל חיצוניותה, ר"ל במדרגה היותר חיצונה, וכל יתר בחינותיה קדושות ומשמרות בסוד (כב, יט) בתולת ישראל, כן הוא בכל בת ישראל הצנועה וחסודה דומה לאמה הקדושה, והפוגם בכבוד הבת פוגם בשל אמה. וז"ש רז"ל אסתר קרקע עולם היתה, לפי שהיתה מרכבה מצד נשמתה אל השכינה בבחינת פנימיותה, ולכן קראוה קרקע עולם בדרך כוללות, מפני רוח הקדש שבקרבה. וידוע שרשי כל השמות הם אה"ה הו"ה העולים מ"ז, וי"פ מ"ז עולה קרק"ע, ורצו בזה שכיון שזכתה למדרגה זו בודאי לא משל בה אחשוורוש. ולכן ואי תימרן וכו' הא אמר וכו' אני, ה"ס השכינה בפנימיות בסוד שם ב"ן וט' אותיות העולים אני. וזהו אומרו הוא שמי, שהוא שם הו"ה ממש, וכבודי, ה"ס פרצופה וכל קומת עשר ספירותיה שהוא מלבוש אל הפנימיות, כמ"ש דרבי יוחנן קארי למאני מכובדותיה. ותהלתו לפסילים, תהלה לשון הארה, שרק היא הניתנת לצד החיצונים לחיותם, בסוד ההוא נהירו דקיק דכתיב (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה. דאיהי שם דאתלבשת באסתר, פי' בפנימיותה

<p>ואי תימרון שום ביש עלה דאסתאבת באחשורוש וזכתה לאתלבשא בה רוחא דקדשא הה"ד ותלבש אסתר מלכות הא אמר קב"ה אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים ורוחא דקדשא שכינתא הות דאיהי שם דאתלבשת באסתר</p>	<p>קרקע עולם היתה. ואם תאמרו שם רע עליה שנשמאה באחשורוש וזכתה להתלבש בה רוח הקודש זהו שכתוב ותלבש אסתר מלכות הרי אמר הקדוש ברוך הוא אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים ורוח הקודש שכינה היתה שהיא שם שהתלבשה באסתר.</p>
<p>אבל רבנן ווי²⁴⁸⁸ לאינן דאכלין תבן תבל דאורייתא (חמור דאורייתא דאתחשיב ח"כם מ'פלא ו'רב ר'בנן) ולא ידע בסתרי דאורייתא אלא קלין וחמורין דאורייתא קלין תבן דאורייתא חומרא דאורייתא חטה חט ה' אילנא דטוב ורע</p>	<p>אבל רבותינו אוי לאותם שאוכלים תבן תבל של התורה (חמור של התורה שנחשב ח'כם מ'פלא ו'רב ר'בנן) ולא יודע בסתרי תורה אלא קלים וחמורים של התורה קלים תבן של התורה וחומרה של התורה חטה חט ה' עץ של טוב ורע.</p>
<p>לית דרכא דמלכא ומטרוניתא למרכב על חמרא אלא על סוסון הה"ד כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה דאין מזולזין במלכותא למרכב מטרוניתא על חמרא כ"ש מלכא לית דין אתר הדיוט עבד דארחיה למרכב על חמרא ובג"ד כתיב ביה במשיח עני</p>	<p>אין דרך של מלך ומלכה לרכוב על חמור אלא על סוסים זהו שכתוב כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה שאין מזולזלים במלכות להרכיב המלכה על חמור כל שכן מלך אין זה מקום הדיוט עבד שדרכו לרכוב על חמור ולכן כתוב במשיח עני</p>
<p>רעו/א</p>	
<p>הרוכב על חמור עני איהו תמן בסימן ערובין נדה יבמות ושאר מתניתין בכלל ולא אתקרי תמן מלך עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת</p>	<p>ורוכב על חמור עני הוא שם בסימן ערובין נדה יבמות ושאר משניות בכלל ולא נקרא שם מלך עד שרוכב בסוסה</p>

הנקרא שם ממש כאמור, הוא אשר התלבש בה בסוד הנקודה הפנימית המתלבשת בבריאה כנזכר בסה"כ, וכמ"ש לקמן (רמ"ז).

²⁴⁸⁸ שסוברים שאסתר ממש נבעלה ונמצא מתחלל השם שהיה בקרבה. ולא ידעי וכו', דון (נ"א דוק) מינה כי אינו ממעט העסק בפשטי תורה רק אותם שלא יודעים גם כן בסתרי תורה, כי העסק בפשט הוא נתנת כח בניצוצות להחיותם ולהתקן, אבל אין בהם כח גמור לעלות עד האצילות להברר ולהתקן כראוי, ולכן נקרא טבל דאורייתא, שהוא ערוב קדש בחול, וממדרגת יצירה ולמטה ששם עיקר הערבוביא ורוב הרע כפי הנודע מכמה מקומות, וגם טבל הוא ט"ב ל"א, טוב ורע, כדאיתא באדם ישר במרכבת יחזקאל פ"א. ועל כן אותם שאינם חפצים אלא בפשט תמיד הם בערבוביא, כי אין להם כח לתקן ולברר הרע מן הטוב לגמרי. וז"ש שאינן יודעים אלא קלין וחמורין דאורייתא וכו', נלע"ד שר"ל שאלו הם צריכים תמיד לעסוק בסברות וחקירות מכח השכל ההיוליאני שהוא מעורב מאמת ומשקר, ומכח עיונם והיקשם הם מולידים סברות רעות (נ"א ודעות), על דרך החטה שמתגדלת עם התבן, וידוע שאין בדרכי החקירה דרך הנראה יותר מוכרח ומוכיח ממה שהוא הקל וחומר שהוא מסור לכל [ישראל] משכיל, והנה הוא מיוסד על מלמד ולמד, ונראה שממשיל את המלמד לתבן, קלין תבן, [להיות] שהוא המגדל החטה אבל אין ממנו הנאת סברה מחודשת, פי' בו בעצמו, כי אין הכוונה בהצעת טבע המלמד אלא להוציא ממנו הלמד, על דרך משל, ומה אם דבר פלוני שהוא קל יש לו חומרא זו, דבר פלוני שהוא חמור אינו דין שיהיה לו אותה החומרא, ואמנם גם אותו הלמד לפעמים אינו למד בבירור כל הנרצה בו, דאמרינן דיו, ונמצא שהיה בו בתחילה אמת ושקר. וז"ש חטה ח"ט ה' אילנא דטוב ורע, פי' ח"ט הוא צד השקר וה' הוא צד האמת, ונמצא שהוא מקלי' נוגה המעורבב, לאפוקי סודות התורה שהם ממש כמו שעתיד להיות, שעתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות, בלי תבן ובלא סובין, כמו שהוא בחטה, כי הח"ט הוא הסובין והה' הוא הדגן המנוקה, אבל לעולם יש בו קצת סובין דקים. ואם תשכיל מספר תב"ן וחט"ה תראה שעולים דע"ת, בסוד עץ הדעת. וז"ש חז"ל עץ שאכל ממנו אדה"ר חטה היה, ותנן כוותיה בפ"ק דראש השנה משנה ב' (רמ"ז).

ישראל	שלו כנסת ישראל.
<p>קב"ה כד איהו לבר מאתריה לאו איהו מלך וכד אתהדר לאתריה והיה יי' למלך והכי ישראל אתמר בהון כל ישראל בני מלכים כגוונא דאבא אינון בנוי לאו אינון בני מלכים עד דיהדרון לארעא דישראל ואי תימא דהדיוט דא אף ע"ג דאיהו הדיוט לגבי מאריה ברכתא עלה אתמר אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך והדיוט דא לגבי מלכא עבד מטטרוון ואדם קדמאה דלא נטר יקר דיהבו ליה נחתו ליה למיכל עם חמריה ואמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד ויששכר בהאי חמרא זכה לאתקרי יששכר חמור גרם</p>	<p>כשהקדוש ברוך הוא מחויץ למקומו אינו מלך וכשהחזר למקומו והיה ה' למלך וכך ישראל נאמר בהם כל ישראל בני מלכים כדוגמת האב הם בניו אינם בני מלכים עד שיחזרו לארץ ישראל ואם תאמר שהדיוט זה אף על גב שהוא הדיוט לרבנו ברכה עליו נאמר אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך והדיוט זה לגבי המלך עבד מטטרוון ואדם הראשון שלא שמר את הכבוד שנתנו לו הורידו אותו לאכול עם חמורים ואמר אני וחמורי נאכל באבוס אחד ויששכר זכה להקרא בחמור הזה יששכר חמור גרם.</p>
<p>ורבנן מארי מתניתינן מטרוניתא אתמר בה ומלכותו בכל משלה בתר דאתלבשא ביה אסתר שליטת אסתר על אחשורוש ואומתיה ואתמר בהו והרוג בשונאיהם ואי תימא דאתיחד עמה אף על גב דהוו בביתא חדא ח"ו אלא כגוונא דיוסף דאתמר ביה ותנח בגדו אצלה ולא לבושו אלא בגדו לישנא דבוגדים בגדו</p>	<p>ורבותינו בעלי המשנה במלכה נאמר ומלכותו בכל משלה אחר שהתלבשה בה אסתר שלטה אסתר על אחשורוש ואומתו ונאמר בהם והרוג בשונאיהם ואם תאמר שהתייחד עמה אף על גב שהיו בבית אחד חס ושלום אלא כדוגמת יוסף שנאמר בו ותנח בגדו אצלה ולא לבושו אלא בגדו לשון בוגדים בגדו.</p>
<p>והכא סתרא רברבא ובגין דא אסתר לישנא דסתראה²⁴⁸⁹ אתה סתר לי שכינתא אסתירת לה מאחשורוש ויהיב ליה שידה באתרה²⁴⁹⁰ ואתהדרת איהי בדרועיה דמרדכי ומרדכי</p>	<p>וכאן סוד גדול ומשום זה אסתר לשון הסתרה אתה סתר לי השכינה הסתירה אותה מאחשורוש ונתנה לו שידה במקומה והיא חזרה לזרועות מרדכי</p>

²⁴⁸⁹ היכל קודש הקדשים דהבריאה אשר שם מתלבש המלכות דאצילות בסוד (יחזקאל א כו) אדם היושב על הכסא, ונקראת בשם אסתר על שהיא מסתרת בראש הבריאה, כי אסתר הוא לישנא דסתרא כמ"ש ברע"מ (פ' תצא רע"ו ע"א), וכמבואר כ"ז בדברי הרב בשער כסא הכבוד ע"ש (פ' ב' ה' ו') (הקדו"ש כה ע"ב).

²⁴⁹⁰ דע כי ג' אינון אמה עבד שפחה אמה היא אמא מטטרו"ן שבבריאה דאמא מקנת בכורסייא עבד ז"א מטטרו"ן שביצירה שפחה סנדלפו"ן שבעשייה פ"ל כל זה בנוקבא דז"א שאחר המיעוט נסתרה בכסא ולא נסתרה רק המלכות שבה וראש מלכות זו דהיינו כתר מלכות שבה הוא עתיק דבריאה ואמא מקננא בה ואבא כלול בה דלא מתפרשין לעלמין ונשאר כתר שבה מגולה כדכתיב (יחזקאל א כו) דמות כמראה אדם דהיינו יצירה דבריאה וזהו שצפה יחזקאל בבריאה דיצירה דהיינו דמות הכסא ולא הכסא וכן דמות כמראה אדם ולא מראה אדם דהיינו המלכות שבה. ואדם היינו ת"ת וז"ס אסתר שנסתרה בכסא וז' (אסתר ב ט) הנערות הראויות אינון ז' עלאין דהיינו ז' בחי' דמל' שבמלכות שבה שהם הנסתרים לגמרי דראש היינו ג"ר יש בהם קצת גילוי. והקליפה שנגד הבריאה כדי שלא תתערב באצילות דלא יכל לאתערבא ובחי' אחשורוש הוא דכורא דקליפה שהיה לו אחיזה כנגדו ועכ"ז לא היה משמש בה כמשארד"ל שנזדמן לו שידה היינו נוקבא דקליפות נוגה. (דברים לא יח) ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא בינה ולכן אין נסתר אלא מאמא וביום ההוא שייך נמי בבריאה שהיא בעולמות נגד בינה ובתוך היום ההוא אסתיר (דברים לא ז) ומצאוהו היינו הקליפה שכנגד' הוא בבריאה וכוס של ברכה היינו בריאה כי כוס גימ' הכס"א והיין הה"ג שבה מתלבשין בבריאה. וגם ה"ח הנשפעין מז"א הם שם רק הם (נ"א: נפרדין) שנברדין ובבינה שבבריאה משפעת ה"ג לעשיה והת"ת דבריאה משפיע ה"ח ליצירה, וז"ס ת"ת מקנן ביצירה במט"ט. ונ"ל ששמעתי ממורי זלה"ה כי לזה מקבלו הכוס בב' ידיו ומניחם בה' אצבען דימינא שהם הה"ח וזהו (תהילים קטז יג) כוס ישועות אשא (תהילים צח א) ותושיע לו ימינו למתק ה"ג עם ה"ח (זהר הרקיע).

<p>דהוה ידע שמא מפרש ושבעין לשון עבד כל דא בחכמתא ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין דאפילו בלא דא אית ליה לב"ג קודם דיתיהד עם אתתיה למללא עמה בגין דשמא שידה אתחלפא באתתיה</p>	<p>ומרדכי שידע את שם המפורש ושבעים לשון עשה כל זה בחכמה ולכן פרשה בעלי המשנה שאפילו בלי זה יש לאדם לפני שיתיהד עם אשתו לדבר עמה משום ששמא התחלפה שידה באשתו.</p>
<p>ודא באתתא מאילנא דטוב ורע אבל אם היא משכינה אין לה שנוי זהו שכתוב אני ה' לא שניתי אני דא שכינתא ולית לה דחילו מכל סטרין אחרנין הה"ד כל הגוים כאין נגדו ובאתרא דשכינתא תמן כמה סגולות תמן ובגין דאסתר אתלבשת שכינתא בה חזיא הות למעבד עמה כמה סגולות (ס"א צומות) כגוונא דשרה קב"ה נסיר לה בגין שכינתא דהות עמה נסיר לה מפרעה ואפי' לבושה ותכשיטיה בכלהו שוי קב"ה סגולות בגין שכינתא ובגין דא אתא פרעה לסנדלא מחא ליה עמה והכי נמי בכל תכשיטין דילה בכל תכשיט ותכשיט דהוה נגע ביה מחי ליה עד דאתפרש מנה ההוא טמא ואחזר לה לבעלה</p>	<p>וזה באשה מעין טוב ורע אבל אם היא משכינה אין לה שנוי זהו שכתוב אני ה' לא שניתי אני זו השכינה ואין לה פחד מכל הצדדים האחרים זהו שכתוב כל הגוים כאין נגדו. ובמקום שיש שם שכינה כמה סגולות יש שם ומשום שאסתר התלבשה בה השכינה ראויה היתה לעשות לה כמה סגולות (צומות) כדוגמת שרה שהקדוש ברוך הוא שמר אותה משום השכינה שהיתה עמה שמר אותה מפרעה ואפילו לבושה ותכשיטיה ככולם שם הקדוש ברוך הוא סגולות משום השכינה ומשום זה בא פרעה לסנדלה הכה אותו בו וכך גם בכל תכשיטיה בכל תכשיט ותכשיט שהיה נוגע בו היה מכה אותו עד שאותו הטמא נפרד ממנה והחזירה לבעלה.</p>
<p>ואי בתכשיטין דילה כך כ"ש מאן דנגע בגופא ואפי' באצבע דילה לסטרא דיהודא והזר הקרב יומת²⁴⁹¹ דקב"ה לא יהיב ליה רשו למקרב גבה הה"ד אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן²⁴⁹²</p>	<p>ואם בתכשיטיה כך כל שכן מי שנוגע בגופה ואפילו באצבע שלה לצד היחוד והזר הקרב יומת שהקדוש ברוך הוא לא נתן לו רשות לקרב אליה זהו שכתוב אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.</p>
<p>ובגין דא לא כל ש"ר שקול מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא דישראל מיתו מאן דאפיק שום ביש על שכינתא כל שכן דלקיין בנשמתהון דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא לקו בגופיהו ומיתת גרמיהו מיתו אבל מאן דאפיק שום ביש על שכינתא נשמתא דלהון לקאה והאי למאן דידע רזא דא ועיניו פתחינן אבל מאן דעיניו סתימין לית ליה עונשא כל כך</p>	<p>ומשום זה לא כל שם רע שקול מרגלים שהוציאו שם רע על ארץ ישראל מתו מי שמוציא שם רע על השכינה כל שכן שלוקים בנשמתם שאלה שהוציאו שם רע על הארץ לקו בגופם ומיתת עצמם מתו אבל מי שמוציא שם רע על השכינה נשמתם לוקה וזה למי שיודע סוד זה ועיניו פתוחות אבל מי שעניו סתומות אין לו כל כך עונש.</p>
<p>ומה דרבנן דמתניתין שויין קמיהו דאתתא אנוסה מותרת לבעלה ודאי איסור והיתר</p>	<p>ומה שרבותינו של המשנה שימו לפניהם שאשה אנוסה מותרת לבעלה</p>

²⁴⁹¹ מעצם האצילות ואין פגם וחובה מגיע שם כלל, אך זהו רק שאין מגיע שם נגיעת ואחזת הסטרא אחרא ח"ו, כי על זה נאמר (במדבר א נא) והזר הקרב יומת (הקדו"ש מו ע"ד).

²⁴⁹² הנה כבר ידעת כי פסוק זה לא נאמר רק באצילות כי בבריאה יכול לאתערבא תמן קליפין. והענין כי אסתר היא נקודת מלכות דאצילות המסתתרת בראש הבריאה בסוד לכי ומעטי את עצמן לכן נק' אסתר לשון כי אתה אל מסתתר. מצאתי כתוב קליפה באצילות אינה מושגת כלל ובבריאה היא כנגדה וביצירה היא דבוקה ובעשייה היא מעורבת (זהר הרקיע).

<p>דמתני' לא ממלל אלא במיליה דב"נ ואתתא דאיהי מאילנא דעץ הדעת טוב ורע אבל אתתא דאיהי מאילנא דחיי לאו לה דינא כאלין (דאינון מאילנא דעץ הדעת טו"ר) דההוא דאילנא דחיי צדיק וטוב לו ובגנייה אתמר לא יאונה לצדיק כל און ולא לבת זוגו צדקת ואוליפנא משרה בביתא דפרעה דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה</p>	<p>ודאי אסור והיתר של המשנה לא מדבר אלא בדברים של האדם ואשה שהיא מעץ הדעת טוב ורע אבל אשה שהיא מעץ החיים אין דינה כאלה (שהם מאילן עץ הדעת טוב ורע) שאותו עץ החיים צדיק וטוב לו ובשבילו נאמר לא יאונה לצדיק כל און ולא לבת זוגו הצדקת ולמדנו משרה בבית פרעה שלא היתה לו רשות להתקרב אליה.</p>
<p>ומאן דאיהו צדיק ורע לו האי דאיהו מאילנא דטוב ורע דכיון דרע עמיה אין צדיק אשר לא יחטא בההוא רע בתר דאיהו עמיה רשע וטוב לו דאתגבר יצר הרע על יצר טוב אתמר וטוב לו טוב איהו תחות רשותיה ובגין דרע שליט על טוב רשע איהו דההוא דאתגבר נטיל שמא רשע ורע לו אל אחר סמאל ורע לו סם המות דיליה עכו"ם תמותת רשע רעה ובג"ד אנוסה לאו איהי אלא אי אית בה תערובת בהדיא נשמתא דטוב ורע</p>	<p>ומי שהוא צדיק ורע לו זה שהוא מעץ של טוב ורע שכיון שרע עמו אין צדיק אשר לא יחטא באותו רע מאחר שהוא עמו רשע וטוב לו שהתגבר יצר הרע על יצר הטוב נאמר וטוב לו טוב הוא תחת רשותו ומשום שהרע שולט על הטוב הוא רשע שאותו שהתגבר לקח את השם רשע ורע לו אל אחר סמאל ורע לו סם המות שלו עובדי כוכבים ומזלות תמותת רשע רעה ומשום זה אינה אנוסה אלא יש בה תערובת באותה נשמה של טוב ורע.</p>
<p>ואורייתא דאתבריאית (נ"א דאתייהיבת) אתברו לוחין דילה דאינון משולים לכתולים וקב"ה הדר יהיב לון לישראל לנטרא לה אורייתא דבע"פ אתקריאת הלכה למשה מסיני וחתן דידה תבר בתולים דילה ומאן דאפיק שום ביש עלה דיימא דהא ההיא אורייתא לאו איהי דא דהא לוחין דילה אתברו קב"ה יימא ליה דאיהו אבי הנערה בת דאיהו בתיבת בראשית איהי ברתא דמלכא קב"ה אמר ופרשו השמלה ואתפתחת יריעה מס"ת ויחזון דאתמר ביה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על</p>	<p>והתורה שנבראה (שנתנה) נשברו לוחותיה שמשולים לכתולים והקדוש ברוך הוא חזר ונתן אותם לישראל לשמור אותה תורה שבעל פה נקראת הלכה למשה מסיני והחתן שלה שבר את בתוליה ומי שמוציא עליה שם רע שיאמר שהתורה היא איננה זו שהרי לוחותיה נשברו הקדוש ברוך הוא שהוא אבי הנערה יאמר לו בת שהיא בתיבת בראשית היא בת המלך הקדוש ברוך הוא אומר ופרשו השמלה ונפתחת יריעה מספר תורה ויראו שנאמר בה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על</p>
<p>רעו/ב</p>	
<p>הלוחות הראשונים אשר שברת</p>	<p>הלוחות הראשונים אשר שברת.</p>
<p>מיד קם אליהו וכל מארי מתיבתא וברכו ליה ואמרי סיני סיני הכי אתחזיית למשמע מלין דילך ולשתוק אבל ברשותא דקב"ה ושכינתיה אנא בעי למללא מלה לגבך ליקרא דילך א"ל אימא</p>	<p>מיד קם אליהו וכל בעלי הישיבה וברכו אותו ואמרו סיני סיני כך ראוי לשמוע דברים שלך ולשתוק אבל ברשות הקדוש ברוך הוא ושכינתו אני רוצה לדבר דְבַר אליך לכבודך אמר לו אמור.</p>

<p>פתח ואמר רעיא מהימנא האי כלה²⁴⁹³ דילך קב"ה יהב לה לאברהם לגדלה לה לגנך ובגין דאיהו נטיר לה אתקריאת ברתה הה"ד בת היתה לו לאברהם ובכל שמה²⁴⁹⁴ ובה קיים²⁴⁹⁵ כל אורייתא כלה ואפילו עירובי תבשילין הה"ד וישמור משמרתו וגו' ואיהו</p>	<p>פתח ואמר רועה הנאמן הכלה הזו שלך נתן אותה הקדוש ברוך הוא לאברהם לגדלה אליך ומשום שהוא שמר אותה נקראה בתו זהו שכתוב בת היתה לו לאברהם ובכל שמה ובה קיים כל התורה כלה ואפילו ערובי תבשילין זהו שכתוב</p>
---	---

²⁴⁹³ איתא בדרוש תיקון המלכות שעד זמנו של אברהם אבינו ע"ה העלו קדמונים את השכינה כל השבעה רקיעין, ועניינו שנתעלו כל ה' קצוותיה למעלה ונכללו בג"ר שלה והיו אחוזות בראשי נה"י דז"א, וסיום נה"י דהיינו ו' פרקין חג"ת נה"י היו יורדים למטה משיעור קומתה, וכשבא אברהם איש החסד הורידה רקיע אחד והוא החסד שלה שנתפשט, וכן עד שבא משה שאז נתפשטו כל ז' קצוותיה והיתה בעלת י' ספירות. והנה מפני זאת נקראת בחינת בת, לפי שהיתה קטנה. והתחיל אברהם לאמן אותה ולשאת אותה על זרוע ימינו, וז"ש וסליק לה בגדולה, שנתן גדולה תחת ראשה. וגם כי כל העלם נקרא ירידה כנזכר בסוד ירידת מצרים, וכל גילוי נקרא עליה (רמ"ז).

²⁴⁹⁴ שהרי ה' מדות גגתנ"ה הם בסוד כ"ל. ועכשיו היתה מתחלת להתפשט במה שהוא כ"ל. ומה גם דחסד אקרי (תהלים מב, ט) יומם, דכליל כולהו יומי. וזהו בכל, פי' שמתפשט בכל, ושצריך שכל שפע הבא לעולמות התחתונים אינו בא אלא בצוות החסד שלה, ולכן חסדה נקרא בכל. ומה שזכר למטה שיש שם ב"ן בחסד, נראה שגם שם ב"ן גי' ע"ב אם תמנה הד' ההין בצורת ד"ו. ועוד שגם שם ב"ן שהוא גי' בכ"ל ה"ס החסד דאתגלי בפום אמה, כמ"ש בסה"כ בדרוש אכילה ושתייה בסוד (שמות כ, ה) אל קנא. ואמנם אברהם היה מתגבר בכל כחו להחזיק אותו התפשטות של הגדולה שלה, בין בקיימו כל התורה, שיסודה מאבא, שורש החסדים, ובין במעשיו במעשי החסד עם כל באי עולם. ועוד הפליא להמשיך עליה אור י"ג מדות ששרשם מ"ג חיוורתי דהיינו י"ב ווין של ג' ע"ב שבחסד עילאה כנודע מיחוד היודין והוויין, וי"ב ווין הוא בגי' חס"ד. ולכן ג' השמות ו"ה"ו א"י"ו ו"ה"ו ר"ת וא"ו, י"ג. וענין סוד שלהם הוא כי ו"ה"ו הראשון הוא השם הראשון, ושם א"י"ו הוא שם ל"ו שהוא חצי ע"ב, ושם ו"ה"ו האחרון הוא שם מ"ח שהם שני שלישים ע"ב. הרי שבשלתם נרמזו ראשו וחציו ושלישו, ולכן אמר שבהם נכללים ע"ב שמות, וא' היתירה שבוא"ו ה"ס מזלא י"ג הכולל כולם כנודע שסודו אה"ה, וזה סוד הא'. באופן שבהיות הנוק' בתכלית הקטנות גדל כחו של אברהם אבינו ע"ה להרקיע רקיע חסדה בכח מעשיו וכוונותיו, והמשיך אור חסד העליון. וזה נשלם אחר שגבר חסדו בעקידת יצחק, ואז היה בן קל"ז שנה שהוא גימ' וא"ו אל"ף וא"ו, בסוד ג' שמות הנ"ל הכוללים שם ע"ב, ואז נאמר ו'ה' ברוך את אברהם בכל, שהיה (בראשית כד, א) זקן בא בימים, העליונים, שסודם מחסד ולמטה, והבן שאז נאמר בתורה שאברהם ישב (שם כג, ב) בקרית ארבע, שסודו יחוד ד' שמות הו"ה אה"ה הו"ה אדנ"י שה"ס שם אידההנוה"י, שה"ס הארת י"ג תיקונים על הנוק' כנזכר בדרוש מקורא דג' שמהן בשער אריך פ"ה. ולכן לא היה אדם שקראו אדון להקב"ה עד שבא אברהם, שהרי עד זמנו היתה הולכת ונסתרת והוא התחיל להמשיכה. וזה סוד (יחזקאל לג, כד) אחד היה אברהם, שגדל כחו לירש את הארץ בהיותה רק ברקיע אחד, ובכח י"ג תיקונים אשר המשיך דאינון אח"ד. ולכן בהיות ישראל במצרים שאז היה ענין הקטנות, האיר משה שזיו פניו כשל אברהם שסודו מאבא. והיה גם הוא כ"ג [כהן גדול] (נ"א ג"כ) כאברהם, ושם מ"ה כולו סגול גי' מש"ה, והוא הוציא את ישראל ממצרים, הם החסדים שהיו נעלמים בדעת ז"א. וברקיעת הים הוזכר שם ע"ב דאברהם, וקרע הים בהמשכת אור הוא"ו הנ"ל וכמ"ש בפרשת בשלח (שמות יד, טו) מה תצעק אלי, בעתיקא תליא, שאז ה"ס הקטנות, והוצרך להמשיך אור עתיקא כמו שעשה אברהם. וענין ו"ו וא' האמורים כאן ה"ס תרי מזלי שנזדווגו, וכח מזל (שם לד, ז) נצר חסד, קרע הים, ובכח מזל (שם) ונקה, שסודו א' דהיינו אה"ה שבכחו במילוי יודין כמנין ונקה אז נשלם [תיקון] נוצר חסד לאלפים, דאינון ג' אלפין דג' שמות של שורש הדינין שהושלכו למצולות וטבעו הסיגים שלא יש להם אחיזה בא' הוא אח"ד, והיו ישראל נקיים ועברו ביבשה בתוך המצולות, וזהו הנלע"ד בכללות הענין ועוד אפרשנו בפרטות (רמ"ז).

²⁴⁹⁵ מפני שחסד כליל כולהו יומי קלז), וכמו שבתר"ג מצוות נתקנים ז"ן בכללם, כך אברהם קיים כולם בבחינה הכוללת שנכללים במדה זו כל המדות, וכיון בזה לגדלה ככל האפשר (נ"א בכל האופנים). ואפילו עירובי תבשילין, נראה לי דאיתא בסה"כ קלח) בענין היתר אוכל נפש ביום טוב ולא בשבת, הוא מפני שביום טוב לא יש עליה גמורה לכל העולמות ויש קצת אחיזה לחיצונים ביצירה ועשיה, ולכן אם יעשו מלאכה יתירה ביום טוב, שאין שייכות בה ליום טוב שאינו נאכל בו ביום, נמצאת מרבה כח לחיצונים יותר מדאי, לכן עושים עירוב, שהוא עירוב והמשכה באותה הכנה מקדושת שבת על יום טוב, כדי שכל מה שיבשלו מיום טוב לשבת לא תהיה ממנה הנאה לחיצונים (רמ"ז).

<p>היה לגבה אומן כגון ויהי אומן את הדסה וקב"ה בריך ליה בנינה הה"ד וי"י ברך את אברהם בכל וגדיל לה מכל מדות טבין וגמיל לה חסד וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם והוה ביתיה בנינה פתוח לרווחה למגמל חסד עם כל באי עולם.</p>	<p>וישמור משמרתי וגו' והוא היה אומן אליה כמו ויהי אומן את הדסה והקדוש ברוך הוא ברך אותו בגללה זהו שכתוב וה' ברך את אברהם בכל וגידלה מכל מדות טובות וגמל עמה חסד והעולה אותו בגדולה במדת חסד של אברהם והיה ביתו בגללה פתוח לרווחה לגמול חסד עם כל באי עולם.</p>
<p>ובנין דאיהו גמיל חסד עמה כד בניו דאברהם הוּו ממושכנין בכמה חובין במצרים אמר קב"ה לך רעיא מהימנא זיל וגמיל טיבו למאן דגמיל ליה עמך דדא כלה דילך יהיבת לה ליה לגדלא לה²⁴⁹⁶ במדות טבין ואיהו גדיל לה בתליסר מכילין דרחמי דרמיון בתלת תיבין וה"ו אנ"י וה"ו דאינון וא"ו הכליל בהון ע"ב שמהן כמנין חסד דבהון הוה אתגבר אברהם על ע"ב אומין ובכלה דילך הוה ליה סגולה בע"ב שמהן והוה נצח לכל אומה ולישן.</p>	<p>ומשום שהוא גמל עמה חסד כשבני אברהם היו ממושכנים בכמה חטאים במצרים אמר הקדוש ברוך הוא לך רועה הנאמן לך וגמל טובות למי שגמל עמך שהרי הכלה שלך נתתי לו אותה לגדלה במדות טובות והוא גדולה בשלש עשרה מדות הרחמים שרמוזות בשלש תבות וה"ו אנ"י וה"ו שהן וא"ו שכלולים בהן שבעים ושנים שמות כמנין חסד שבהם היה מתגבר אברהם על שבעים ושנים אומות ובכלה שלך היה לו סגולה בשבעים ושנים שמות והיה מנצח כל אומה ולישן.</p>
<p>ובנין דא מוליך לימין משה זרוע תפארתו ובוקע מים דימא קרעת ליה קדם בניו בתריסר קרעין בחושבן ו"ו ובזכות א' (ס"א ובנינה) עברת (ס"א עברת) ימא יבשתא ובה טובעו מצרים דלא מהימנין בוא"ו דאיהו אחד ולזמנא דאתי כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות יתקיים בישראל זרעא דאברהם ובך יתקיים (דאנת) מוליך לימין משה זרוע תפארתו (זרע דאברהם) ובוקע מים דאורייתא קדמהון למהוי לך שם עולם ותמן תרויח כלה דילך.</p>	<p>ומשום זה מוליך לימין משה זרוע תפארתו ובוקע מים שקרעת לו את הים לפני בניו לשנים עשר קרעים בחשבון ו"ו ובזכות א' (ובגללה) עברת (עשית) את הים ליבשה ובה טובעו המצרים שלא מאמינים בוא"ו שהוא אחד ולעתיד לבא כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות יתקיים בישראל זרעו של אברהם ובך יתקיים (שאתה) מוליך לימין משה זרוע תפארתו (זרע אברהם) ובוקע מים של התורה לפניהם להיות לך שם עולם ושם תרויח את הכלה שלך.</p>
<p>ובנין דבת דא אתייהיבת לישראל דאיהי הלכה דילך מסטרא דשמאלא הלכה למשה מסיני דהא מסטרא דימינא ה' הלכה דילך מסטרא דשמאלא דאברהם י' דיצחק וכלא ה"י מן אלהים ואנת וא"ו מלא דילה שלימות</p>	<p>ומשום שבת זו נתנה לישראל שהיא הלכה שלך מצד השמאל הלכה למשה מסיני שהרי מצד הימין ה' הלכה שלך מצד השם של אברהם י' של יצחק והכל ה"י מאלהים ואתה וא"ו מלא שלה</p>

²⁴⁹⁶ נראה דהיינו בסוד הפנימיות שלה, כי החיצוניות שהוא לחיות העולמות ודאי שלא חסר ממנה כל קומתה, דאי לא תימא הכי איך היה נמשך השפע לעולם שצריך לבוא דרך בה. דאיהו נטיר לה, פי' שאמת הוא שקודם לזמנו היו צדיקים אחרים כשם ועבר, שגם הם עשו יחודים למעלה, אבל היה לפי שעה לא בקיום העולם, אבל יחוד אברהם היה קיים, כי גדול כחו לשמרה תמיד שלא תחזור אותה הבחינה של חסד להבטל, לכן נקראת בתו, שגדולו אותה גרם לה שתנשא למשה, להיות שהוא שמר אותה שלא יתאחזו בה החיצונים (רמ"ז).

<p>דילה כוס מלא בקדמיתא כ"ס י"ה ולבסוף כוס מלא ברכת י"י</p>	<p>שלמות שלה כוס מלא בתחלה כ"ס י"ה ולבסוף כוס מלא ברכת ה'.</p>
<p>ובנין דאתייהיבת לישראל על ידך דאינון מסטרא דעמודא דאמצעיתא אית לגלאה אמאי אתייהיבת לון דהא ודאי אברהם הא אתמר אמאי אתייהיבת ליה ואנת גמילת חסד עם בנוי כנוונא דגמיל הוא עמך ליצחק יהב ליה קב"ה ליה ולזרעיה לנטרא (נ"א לעטרא) לה מאילנא דטוב ורע ועבדו לה כמה גדרין וחתכו לה כמה לבושין דאינון לבושי דהבא בכמה פסקות והוו חולקין ומקשין עלייהו על אלין פסקות לתקנא לה בכמה פרוקין לקשט לה בכמה מיני קשוטין לשבתות וי"ט למהוי מקשטא לגבך בזמנא דתיתי לגבה בפורקנא בתרייתא דאתמר בה מ"ה ש"היה ה"וא (חסר כאן)</p>	<p>ומשום שנתנה לישראל על ידך שהם מצד העמוד האמצעי יש לגלות למה נתנה להם שהרי ודאי אברהם הרי נאמר למה נתנה לו ואתה גמלת חסד עם בניו כדונמא שהוא גמל לך ליצחק נתן הקדוש ברוך הוא לו ולזרעו לשמור (לעטר) אותה מעין טוב ורע ועשו לה כמה גדרים וחתכו לה כמה לבושים שהם לבושי זהב בכמה פסקות והיו חולקים ומקשים עליהם על הפסקות הללו לתקנה בכמה פרוקים לקשט אותה בכמה מיני קשוטים לשבתות וימים טובים להיות מקושטת אליך בזמן שתבא אליה בנאולה האחרונה שנאמר בה מ"ה ש"היה ה"וא.</p>
<p>ובנין דאינון גרמו לך ועבדו עמך טבין אנת סבילת בניניהו כמה מכתשין בנין דלא יתקטיל משיח בן יוסף²⁴⁹⁷ דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל מזרעא דיוסף דאתמר ביה (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו ובנין דלא יתחלל הוא זרעיה בין עכו"ם דחוביה דירבעם דעבד ע"ז הוה הוא לאתחללא בעכו"ם זרעיה הוא בנין דירבעם בן נבט מזרעיה איהו ובניניה אתמר בך והוא מחולל מפשעינו וגו' ובחבורתו נרפא לנו</p>	<p>ומשום שהם גרמו לך ועשו עמך טובות אתה סבלת בנללם כמה מכות כדי שלא יהרג משיח בן יוסף שנאמר בו לפני השור מהשמאל מזרע יוסף שנאמר בו בכור שורו הדר לו ובשביל שלא יתחלל הוא זרעו בין עובדי כוכבים ומזלות בחטא של ירבעם שעשה עבודה זרה היה הוא להתחלל בעובדי כוכבים ומזלות הוא זרעו משום שירבעם בן נבט הוא מזרעו ובגללו נאמר בך והוא מחולל מפשעינו וגו' ובחברתו נרפא לנו.</p>
<p>וישראל בנין דאינון כלילן ימינא ושמאלא תמן ה"י דילך בשלימו הוה אית לך לאתיחדא עמה ביניהו ובנין דאתמר בך כי הוציא שם רע על בתולת ישראל אתמר בך ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו בגלותא לא יכיל למפרש ליה מנה כל יומיו</p>	<p>וישראל משום שהם כלולים ימין ושמאל שם ה"י שלך היתה בשלמות יש לך להתייחד עמה ביניהם ומשום שבך נאמר כי הוציא שם רע על בתולת ישראל נאמר בך ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו בגלות לא יוכל לפרש אותו ממנה כל ימיו.</p>
<p>ואיך הוא שם רע דאפיקת עלה אלא בתר דאתייהיבת איהי לישראל כל מאן דאפיק שום ביש על ישראל כאילו אפיק עלה ושום</p>	<p>ואיך הוא שם רע שהוצאת עליה אלא אחר שהיא נתנה לישראל כל מי שמוציא שם רע על ישראל כאלו הוציא</p>

²⁴⁹⁷ טעם למיתת משיח בן יוסף ולא משיח בן דוד וגם בזה יתבאר ענין שינוי שנמצא במאמרי ס' זהוהר כי מהם נראה ששני המשיחים הם במלכות וממקצתם נראה ששניהם ביסוד והענין הוא כי שניהם הם ביסוד אלא שמשווח בן דוד הוא ביסוד לאה ומשיח בן יוסף הוא ביסוד רחל ובה צדקו כולם כי שניהם ביסוד ושניהם במלכות ולפי שרחל נאמר בה רגליה יורדות מות שהקליפות נאחזות בה לכן נהרג בן יוסף מה שאין כן בלאה שאינה במקום המיתה (שער מאמרי רשב"י). ועי' לעיל קנג ע"ב (הקדו, ש פט ע"א9).

<p>ביש הוה דאמרת לקב"ה למה יי' יחרה אפך בעמך וקב"ה אמר וכי אנת אפיק שום ביש על ישראל דעבדו ית עגל לך רד כי שחת עמך ערב רב ודאי דאנת גיירת לון עבדו ית עגלא ובגין דא כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה</p>	<p>עליה והשם רע היה שאמרת לקדוש ברוך הוא למה ה' יחרה אפך בעמך והקדוש ברוך הוא אמר וכי אתה הוצאת שם רע על ישראל שעשו את העגל לך רד כי שחת עמך ודאי ערב רב שאתה גיירת אותם עשו את העגל ומשום זה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה.</p>
<p>קם רעיא מהימנא נשיק ליה באנפוי ועל עינוי וברוך ואמר ליה תהא מברך מפומא דקב"ה ושכינתיה בכל מדה ומדה דיליה ובעשר ספירן דיליה ובכל שמיהן דיליה ובכל מארי מתיבתאן וכל מלאכין ענו כלהו ואמרו אמן וקב"ה ושכינתיה הודו בברכתיה אליהו קום אפתח פומך בפקודין עמי דאנת הוא עוזר דילי מכל</p>	<p>קם הרועה הנאמן נשק לו בפניו ועל עינוי וברך אותו ואמר לו תהיה מבורך מפי הקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל מדה ומדה שלו ובעשר הספירות שלו ובכל השמות שלו ובכל בעלי הישיבות ובכל המלאכים וענו כולם ואמרו אמן והקדוש ברוך הוא ושכינתו הודו בברכתו אליהו קום פתח פוך במצוות עמי שאתה הוא עוזר שלי מכל</p>
<p>רעז/א</p>	
<p>סמרא דהא עלך אתמר בקדמיתא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן בן אהרן ודאי בן אח דילי הוא ואח לצרה יולד</p>	<p>צד שהרי עליך נאמר בתחלה פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן בן אהרן ודאי בן אח שלי הוא ואח לצרה יולד.</p>
<p>כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה וגו' פקודא דא לדון במפתה²⁴⁹⁸ חמשים כסף הה"ד כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה אלין ישראל²⁴⁹⁹ מסמרא דשכינתא אתקריאו בת ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו רבנן וכל מארי מתיבתא²⁵⁰⁰ איש אלין ישראל מסמרא</p>	<p>כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא ארשה וגו' מצוה זו לדון במפתה חמשים כסף זהו שכתוב כי ימצא איש נערה בתולה אשר לא אורשה אלו ישראל מצד השכינה נקראו בת ותפשה ושכב עמה ונמצאו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו רבותינו וכל בעלי הישיבה איש אלה</p>

²⁴⁹⁸ נראה שכוונתו לפי הפשט לתרץ למה נאמר אשר לא אורשה, שהיה די שיאמר נערה בתולה, שממה שנזכר לעיל דין המאורסה שהיא בסקילה יהיה פשוט כאן שאינה ארוסה שהרי עונשו ממון, לכן אמר שכוונת ייתור זה הוא ללמד למפתה דכתוב בו (שמות כב, טו) מהר ימהרנה וגו', שהוא חמשים כסף, וכדאמר בפסוק. אי נמי דילפינן ליה מגזירה שוה, דכתיב התם והכא אשר לא אורשה לגזרה שוה. וז"ש הה"ד כי ימצא וגו', כלומר בזה נחא מ"ש אשר לא אורשה ללמד למפתה. וכוונת הצעה זו דנראה קשה שהרי עיקר הפסוק הוא לאנוסה, אלא שרוצה לדרוש מאי דלקמן בדרך אחר, שמדבר דוקא בפיתוי, כמ"ש (הושע ב, טז) הנה אנכי, ולכן אמר שפסוק זה מדבר גם כן במפתה (רמ"ז).

²⁴⁹⁹ נראה שמכוין ליתן טעם למה יתן הקנס לאביה ולא יהיה שלה, ואמר שהטעם הוא מפני שהאב הוא הנקלה. והענין הוא דידוע קסח) דאבא יסד ברתא, ושם י"ה הוא בחכמה קסט), וי' פעמים ה' הוא נ' כסף. ונודע קע) סוד ב"ת שהוא ה' פעמים י"ה אדנ"י עם ב' הכוללים, כי היא מדילה, ונקראת נערה ה' פעמים אדנ"י, ואבא ה' פעמים י"ה, שכן מאיר בה בה' מקומות תנה"ם דז"א, וה"ס ב"ת כאמור. ועניינו שנבחנת כבת שיש לה אב, ולכן פיוסו בשמו י"ה נ' כסף. אמנם פיוס שלה ולו תהיה לאשה וגו' (רמ"ז).

²⁵⁰⁰ ירצה זה שאמרנו ה"ס פשט הדבר כאן למטה בעוה"ז, אבל רבנן שהם כל נשמות הצדיקים שהיו תמיד עם רעיא מהימנא אצל רשב"י ע"ה, והם בעולם העליון לומדים התורה בסודות נעלמים וסתרי תורה קעא), הלא הם דורשים סוד זה באופן זה, איש, אלין ישראל וכו'. אי נמי אפשר לומר שרעיא מהימנא מעורר לרבנן ומארי מתיבתא שיבינו אותו הסוד, והראשון עיקר

<p>דקב"ה ותפשה²⁵⁰¹ בקשורא דתפילין ותפשה בכנפי מצוה אשר לא אורשה בת יחידה דא נשמה ושכב עמה בצלותא דשכיבא בהשכיבנו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף כ"ה כ"ה אתון דיהודא</p>	<p>ישראל מצד הקדוש ברוך הוא ותפשה בקשר של תפילין ותפשה בכנפי מצוה אשר לא אורשה בת יחידה זו הנשמה ושכב עמה בתפלת שכיבה בהשכיבנו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף כ"ה כ"ה אותיות היחוד.</p>
<p>קום רעיא מהימנא דודאי מאן דאשתדל בהלכה שלא לשמה ורווח הלכה ודאי בתפישה איהי לנביה ועם כל דא אוקמוה לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה והאי הלכה מסטרא דנער טוב דאתפרש מאילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה כשר ופסול ועל שם נער אתקריאת איהי נערה דעתיד לקיים בה וינערו רשעים ממנה דאינון איסור טמא ופסול סמאל ומשרייתיה</p>	<p>קום רועה נאמן שודאי מי שעוסק בהלכה שלא לשמה והרויח הלכה ודאי היא בתפיסה אליו ועם כל זה פרשוה לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה והלכה זו מצד של נער טוב שנפרד מעין של טוב ורע שהוא אסור והיתר טומאה וטהרה כשר ופסול ועל שם נער נקראת היא נערה שעתידי לקיים בה וינערו רשעים ממנה שהם איסור טמא ופסול סמאל ומרכבותיו.</p>
<p>ד"א כי ימצא איש נערה בתולה אליו ישראל דכתיב כי נער ישראל ואוהבהו נער מסטר דמטטרוין ואין איש אלא קב"ה שנאמר יי' איש מלחמה כי ימצא איש נערה בתולה בתולת ישראל דאתמר בה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר ולבתר אפתח לון חמשיין תרעין דחירו דאינון חמשיין</p>	<p>דבר אחר כי ימצא איש נערה בתולה אלו ישראל שכתוב כי נער ישראל ואוהבהו נער מצד מטטרוין ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר ה' איש מלחמה כי ימצא איש נערה בתולה בתולת ישראל שנאמר בה נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר ואחר כך פתח</p>

מדקאמר בתר הכי קום רעיא מהימנא, דמשמע דעד השתא לא מדבר הוא. האמנם יש לדקדק במאמר זה כי מסמיך אחר איש, ותפסה, ואחר כך מזכיר אשר לא אורסה. ועוד שמפרש ושכב על השכיבנו, ואחר כך מפרש ייחוד קריאת שמע, כ"ה ל"ה. ונלע"ד שעד עתה פירש הפסוק בסוד פשוטו ונתן טעם לקנס חמשים כסף, מפני שסתם עם ישראל בכללו נקרא בת מצד השכינה וכאמור, אבל עכשיו ר"ל בסדר עומק הסוד שהוא על תיקונו של עולם, כי אין למעלה במתיבתא דקב"ה (קעב) [שהיא בבריאה, ששם גן עדן העליון ושם הנשמות], לא איסור ולא דבר רע כאונס ופיתוי וזולתם. והנה כבר הקדים שישראל נקראים בת מצד השכינה, ושמהו למה שיבוא. ועתה הוסיף איש אליו ישראל, שגם יש להם בחינת איש להשפיע ולתקן השכינה, אבל בכאן לא נקראים אדם שה"ס קעג) הגדלות דזעיר, דהשתא לא קיימינן במדרגה זו אלא במדרגת איש שה"ס קעד) היניקה דהיינו ה"ק, והיא מדרגת עולמות בי"ע קעה) שכולם במדרגת ז' היכלות, ובהם ג' שמות אל ש"ד"י אל הו"ה ואל א'דנ"י שהם ר"ת אי"ש ממטה למעלה. והנה כל ענין זה מפורש בכללות תיקון השכינה, כי ידוע קעו) הוא שהיא יורדת לעולמות התחתונים ולהיות לעזר לבניה בדבר הברורים, כי שלה הם והיא חוזרת על אבידתה, וכביכול הוא האיש אובד חוץ ממקומו, ועל זה נאמר כי ימצא איש, זה ישראל, נערה בתולה, היא השכינה שסוגרת פתחה ברדתה למטה לבל ינה זר מאור הקדושה (רמ"ז).

²⁵⁰¹ מה יעשה זה האיש, ותפשה, בקשורא דתפילין, מתחיל מהתיקונים הנעשים לה בבוקר שהם הראשון ענין התפילין, שידוע קעז) שבזכות הזרזים לקום אחר חצות ולומדים בתורה נותנים כח לכתר שלה, שבעלות השחר תעלה לאצילות ותתקשר בזרוע בעלה בסוד תפילין של יד, ובסוד (שיה"ש ח, ו) כחותם על זרועך. ועכשיו בתפילין של ראש שהיא מאליה על זעיר בסוד (שם) כי עזה כמות אהבה. אבל עיקר הדבר הוא בקישורא דתפילין שהוא תפילה של יד שנקשרת בזרועו, ויש שם ז' כריכות שה"ס אור מקיף, ושמשם יורד האור לז' היכלותיה שבבריאה, ומעתה מתחלת היא להתקן ולהיות דבוקה בבעלה ומוקפת אור מקיף. וגם יש לה בחינת הקידושין, שה"ס אותן הכריכות שבאצבע שהן הן אור מקיף לה לעצמה וכנזכר בשער התפילין קעח), ובמצת שימורים קעט), עיי"ש (רמ"ז).

<p>תרעין דרחמי מסטרא דאברהם אבוהון והאי איהו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף וכסף מדרגא דחסד דרגא דאברהם</p>	<p>להם חמשים שערי חרות שהם חמשים שערי רחמים מצד של אברהם אביהם וזהו ונתן לאבי הנערה חמשים כסף וכסף מדרגת החסד דרגת אברהם.</p>
<p>דבמפקנו דמצרים חמשין תרעין דהירו אפתח לון מסטרא דדינא דשמאלא דאיהו אדני' דתמן דן אנכי קדם דינא דן אנכי ולבתר נפקו אבל בפורקנא בתרייתא וברחמים גדולים מסטרא דאברהם ונאולה דרגא דאברהם דבינה תמן איהי יד הגדולה תמן איהי נ' כסף ולבתר לא יוכל שלחה בגלותא כל ימיו בנין דלו תהיה לאשה כמה דאתמר וארשתיך לי לעולם וקרא אחרינא כי בועליך עושיך יי' צבאות שמו לא יאמר לך עוד עזובה דאע"ג דשכינתא איהי בגלותא קב"ה לא זו מנה</p>	<p>שביציאת מצרים פתח להם חמשים שערי חרות מצד דין השמאל שהוא אדני ששם דן אנכי קדם דין דן אנכי ואחר כך יצאו אבל בגאולה האחרונה וברחמים גדולים מצד אברהם ונאולה דרגה של אברהם שבינה שם היא היד הגדולה שם היא חמשים כסף ואחר כך לא יוכל שלחה בגלות כל ימיו משום שלו תהיה לאשה כמו שנאמר וארשתיך לי לעולם וכתוב אחר כי בעליך עושיך ה' צבאות שמו לא יאמר לך עוד עזובה שאף על גב ששכינה בגלות הקדוש ברוך הוא לא זו ממנה.</p>
<p>פקודא בתר דא לישא אנוסתו דודאי אנוסה אית מתרין סטרין אנוסה ברחמי דיליה לגבה ואיהי לא רחימת ליה ואית אנוסה דרחימת איהי ליה ודחילת לאזדוונא עמיה בלא קדושין וברכה ואיהי לא בעאת אם היא הדיומא לגביה ולו תהיה לאשה</p>	<p>מצוה אחר זו לישא אנוסתו שודאי אנוסה יש משני צדדים אנוסה באהבתו אליה והיא לא אוהבת אותו ויש אנוסה שהיא אוהבת אותו ופוחדת להזדווג עמו בלי קדושין וברכה והיא לא רוצה אם היא²⁵⁰² פשוטה אליו ולו תהיה לאשה.</p>
<p>בסתרי תורה אית לן להמשיל משל נשמתא אית דאיהי מטרוניתא ונשמתא אית דאיהי אמה כגון וכי ימכור איש את בתו לאמה ונשמתא אית דאיהי שפחה הדיומא דב"נ אופ הכי אית דאיהו עבד שפחה לגבי נשמתא ולזמנין נשמתא אזלא ברזא דגלגולא הה"ד ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ויצר הרע רדיף אבתרהא לאעלא בגופא דאיהו שפחה לגבי יצר הרע איהו שד יהודי ונשמתא י' אמה העבריה ובה ההוא שד אתהדר שדי דנטיר לה לההיא נשמתא ותב בה בתיוכתא ומברך בה לקב"ה בכל יומא בברוך ומקדש בה לקב"ה בקק"ק ומיחד עמה לקב"ה בק"ש</p>	<p>בסתרי תורה יש לנו להמשיל משל יש נשמה שהיא מלכה ויש נשמה שהיא אמה כמו וכי ימכור איש את בתו לאמה ויש נשמה שהיא שפחה פשוטה²⁵⁰³ של האדם גם כך יש שהוא עבד שפחה אל הנשמה ולפעמים הנשמה הולכת בסוד הגלגול זהו שכתוב ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ויצר הרע רודף אחריה להיכנס בגוף שהיא שפחה ליצר הרע הוא שד יהודי ונשמה י' אמה העבריה ובה אותו השד וחוזר לשדי ששומר את אותה הנשמה ושב בה בתשובה ומברך בה את הקדוש ברוך הוא בכל יום בברוך ומקדש בה את הקדוש ברוך הוא בקדוש קדוש קדוש ומיחד עמה את הקדוש ברוך הוא בקריאת שמע.</p>
<p>מה דהוה איהו שד אתהדר מלאך דידיה מטטרון (רוחא מגיה) ואתהדר שדי דהכי</p>	<p>מה שהיה אותו שד חוזר מלאך שלו מטטרון (רוח ממנו) וחוזר להיות שדי</p>

2502

2503

<p>סליק במטטרון בחשבון שדי ומיד יתקיים ביה ולו תהיה לאשה לא יוכל שלחה כל ימיו ואי לא חזר בתיובתא איחי לגביה משתעבדא בחובין דעבדת ויתקיים ביה האשה וילדיה תהיה לאדוניה ואתמר בההוא שד בעל חוביה והוא יצא בגפו והאי שד איהו כמטה דמשה דאתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה הכי האי שד אתהפך משד למלאך וממלאך לשד כפום עובדוי דבר נש ומחכא אשתמודע יוסף שדא אמאי אתקרי הכי</p>	<p>שכך עולה מטטרון בחשבון שדי ומיד יתקיים בו ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו ואם לא חזר בתשובה היא משתעבדת אליו בחטאים שעשתה ויתקיים בה האשה וילדיה תהיה לאדניה ונאמר באותו שד בעל חובו והוא יצא בגפו והשד הזה הוא כמו המטה של משה שהתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה כך השד הזה מתהפך משד למלאך וממלאך לשד כפי מעשי האדם ומכאן נודע יוסף השד למה נקרא כך.</p>
<p>וע"ש שדים דאתו מהאי אוקמוה מארי מתניתין דאית מנהון כמלאכי השרת ואינון תלמידי חכמים דידעין מאי דהוה ומה דעתיד למהוי ואינון בדיוקנייהו בארעא אינון מארי פילוסופיא אצטגניני ישראל דידעין מאי דהוה ומאי דעתיד למהוי מאותות דחמה וסיהרא לקותא דלהון וכל ככב ומזל ומה אחזי בעלמא</p>	<p>ועל שם שדים שבאו מזה פרשוה בעלי המשנה שיש מהם כמו מלאכי השרת והם תלמידי חכמים שיודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות והם בדמויותיהם בארץ אלו בעלי פילוסופיה אצטגניני ישראל שיודעים מה שהיה ומה שעתיד להיות מאותות החמה והלבנה מלקוי שלהם וכל כוכב ומזל ומה הוא מראה בעולם.</p>
<p>ואית מנהון</p>	<p>ויש מהם</p>
<p>רעז/ב</p>	
<p>כבהמה פריז ורביז כבהמה דיוקנא דלהון לתתא אינון עמי הארץ ואוקמוה מארי מתניתין דאינון שקץ ובנותיהון שרץ ועל בנותיהון נאמר ארור שוכב עם כל בהמה ואינון שונאים לת"ה מארי משנה דאינון מלאכי השרת ממש ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין על בי"נ אי יהא כמלאך יי' צבאות תורה יבקשו מפייהו ואי לאו לא יבקשו תורה מפייהו</p>	<p>כמו בהמה פרים ורבים כבהמה דמותם למטה הם עמי הארץ ופרשוה בעלי המשנה שהם שקץ ובנותיהם שרץ ועל בנותיהם נאמר ארור שוכב עם כל בהמה והם שונאים את תלמידי החכמים בעלי המשנה שהם ממש מלאכי השרת ומשום זה פרשוה בעלי המשנה על אדם אם יהיה כמו מלאך ה' צבאות תורה יבקשו מפייהו ואם לא לא יבקשו תורה מפייהו.</p>
<p>ואית אחרנין מארי סתרי תורה מארי מדות דאינון ירתין נשמתין מסטרא דמלכותא קדישא דאיהו כלילא מעשר ספירן דמאן דירית לה וזכי לה זכי לעשר ספירן בלא פרודא עשר ולא תשע דאי הווי ירתין למלכותא יחידאה הווי תשע בפרודא מנה בגין דלית תמן פרודא אמר בעל ספר יצירה עשר ולא תשע</p>	<p>ויש אחרים בעלי סתרי תורה בעלי מדות שהם יורשים נשמות מצד המלכות הקדושה שהיא כלולה מעשר ספירות שמי שיורש אותה וזוכה בה זוכה לעשר ספירות בלי פירוד עשר ולא תשע שאם היו יורשים את המלכות היחידה היו תשע בפרוד ממנה משום שאין שם פירוד אמר בעל ספר יצירה עשר ולא תשע.</p>
<p>ואי תימא דסליקת לעילא מעשר שמא מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א הא עשר יו"ד דמתייחד בה ולא סליק לעילא מעשר ובגין דא י' ולא י"א אבל מאן דמתבר יו"ד דאיהי</p>	<p>ואם תאמר שעולה למעלה מעשר שם המפורש יו"ד ה"א וא"ו ה"א הרי עשר יו"ד שמתייחד עמה ולא עולה למעלה מעשר ומשום זה י' ולא י"א אבל מי</p>

<p>אות ברית בשפחה ומטרוניתא כלילא מי' בשד דע"ז סמא"ל אתדן בגיהנם דמאן דירית בריתא דמלכא מלכות לא זכי לה אלא ברא דמלכא דאתקרי בני בכורי ישראל דמסמרא דא אתקריאו ישראל בנין לקב"ה הה"ד בנים אתם ליי' אלהיכם ומלכות דא דאצילות</p>	<p>שמחבר יו"ד שהיא אות ברית בשפחה והמלכה כלולה מי' בשד של עבודה זרה סמא"ל נדון בגיהנם. שמי שיוורש בת המלך מלכות לא זוכה בה אלא בן המלך שנקרא בני בכורי ישראל שמצד זה נקראו ישראל בנים לקדוש ברוך הוא זה שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם ומלכות זו של אצילות.</p>
<p>ואית לקבלה מלכות דבריאה ואיהי מלכות למלאכים דבריאה ואיהי נערה דמטרוניתא משמשא דילה ואיהי דיוקנא דגבירתא דילה כלולה מי' האי בחובין דישאל יכילת²⁵⁰⁴ לאתחללא בין אומין דעלמא אבל מלכות דאצילות דקב"ה עלה אתמר אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים לא יהיב לה למאן דמחלל שבתות וימים טובים אלא למאן דאיהו ברא דמלכא ונטיר אורייתא ופקודין בדחילו ורחימו דמאריה ולא על מנת לקבל פרס אלא כבן דאיהו מחויב למעבד צווייה דאבוי דעליה אתמר כבד את אביך ואת אמך את אביך דא קב"ה ואת אמך דא שכינתא ועם כל דא מאן דמחלל נערה דמלכא אתחשיב ליה כאלו מחלל מטרוניתא דילה</p>	<p>ויש כנגדה מלכות של בריאה והיא מלכות למלאכים של הבריאה והיא נערת המלכה משמשת שלה והיא דמות המלכה שלה כלולה מי' זו בחטאי ישראל יכולה להתחלל בין אומות העולם אבל מלכות של אצילות של הקדוש ברוך הוא עליה נאמר "אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן" ותהלתי לפסילים לא נותן אותה למי שמחלל שבתות וימים טובים אלא למי שהוא בן המלך ושומר תורה ומצוות ביראת ואהבת רבונו ולא על מנת לקבל פרס אלא כבן שהוא מחייב לעשות צווי אביו שעליו נאמר כבד את אביך ואת אמך את אביך זה הקדוש ברוך הוא ואת אמך זו שכינה ועם כל זה מי שמחלל נערת המלך נחשב לו כאלו חלל את המלכה שלו.</p>
<p>ורבנן כל שדין לאו אינון שקולין ולא כל עבדין דשכינתא דכתיב בה ומלכותו בכל משלה אית לה כמה נערות עבריות ושפחות עבריות ואית לה עבדים ושפחות נכריות בגין דלא ישתכח מלכותא אחרא בעלמא בזמנא דאיהי שלטא ואלין שפחות נכריות מסמרא דסם המות נוקבא דסמאל דשפחה הות למטרוניתא²⁵⁰⁵ נוקבא וסמאל אל אחר עבד הוה ליה לקב"ה לבתר דעבידו גרמייהו</p>	<p>ורבותינו כל השדים אינם שקולים ולא כל העבדים של השכינה שכתוב בה ומלכותו בכל משלה יש לה כמה נערות עבריות ושפחות עבריות ויש לה עבדים ושפחות נכריות כדי שלא תמצא מלכות אחרת בעולם בזמן שהיא שולטת. והשפחות הנכריות הללו מצד של סם המות נקבה של סמאל ששפחה היתה למלכה נקבה וסמאל אל אחר היה עבד</p>

²⁵⁰⁴ וע' לעיל בהקד"ת (דף ב' ע"א ד' ע"א י' ע"א) וכן בתיקון ו' (דף כ"ג ע"א ע"ב) וברע"מ תצא (רע"ח ע"א ושם רע"ז ב') אמר כי גם המלכות דבריאה, הנה בחובין דישאל יכילת לאתחללא בין אומין דעלמא, אך מלכות דאצילות עליה נאמר (ישעיה מב ח) אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן (דע"ה ח"א עז ע"ד), עי' לעיל רכה ע"א (דע"ב ח"ב נד ע"ד).

²⁵⁰⁵ כ"ז הוא בפרעה, ומכש"כ הסמ' הרשע עצמו, אחרי שראה שעושה בעולם הזה כל חפצו ואין מוחה בידו גם בכל מה שעושה נגד רצונו ית"ש, הנה הוא מורד בקונו, שהוא בהשם הויה ב"ה, ואומר כי ניתן לו השליטה מאור א"ס ח"ו לעשות בעוה"ז כל מה שלבו חפץ, ועושה עצמו אלוה (דע"ה ח"א עח ע"ג), ע' סוכה (גב ע"א) ומכות (יב ע"א) ג' טעות עתיד שרו של אדום לטעות כו' ע"ש, ובהגר"א בתיקונים (סוף תי' ל"ב דף פ"ה רע"ב) ע"ש [ז"ל, והכל יתוקן לבד הנחש, וזהו שחיתו לע"ל וישאר חלק דקדושה לבד וד"ל] (דע"ה ח"א עט ע"א).

<p>אלוהות וקב"ה עתיד לאעבד לון מעלמא ולממחי לון²⁵⁰⁶</p>	<p>לקדוש ברוך הוא לאחר שעשו עצמם אלוהות והקדוש ברוך הוא עתיד להעבירם מהעולם ולמחות אותם.</p>
<p>ואי תימרון אי בני נשא עבדין לון אלהות ולא ברעותא דלהון אמאי אתענשו אלא כד הו דור המבול ודור הפלגה ידעי בהון והו מקטרגין (נ"א מקטריין) לון וסגדין לון ובהווא חילא דהו מקטרגין (נ"א מקטריין) לון וסגדין לון הו נחתי לגביהו ועבדי רעותייהו וממללן בהון באינון צולמין הא אתעבידו אלוהות ועבודת כו"ם בגין דא קב"ה עתיד לאעברא לון²⁵⁰⁷ וימחי לון מעלמא צולמין דלהון דהו פלחין בהון ואשתאבו מנהון רוחין וצולמין</p>	<p>ואם תאמרו אם בני אדם עושים להם אלוהות ולא ברצונם למה נענשו אלא כשהיו דור המבול ודור הפלגה יודעים בהם והיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשתחווים להם ובאותו כח שהיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשתחווים להם היו יורדים אליהם ועושים רצונם ומדברים עמם באותם צלמים הרי נעשו אלוהות ועבודת כוכבים ומזלות משום זה הקדוש ברוך הוא עתיד להעבירם וימחה אותם מהעולם צלמים שלהם שהיו עובדים בהם ונשאבו מהם רוחות וצלמים.</p>
<p>וכד אית בעלמא ערב רב²⁵⁰⁸ נחתיין לאתגשמא בהון וקב"ה יעבר לון מן עלמא הה"ד ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ואי תימרון בזמנא דגלותא בתראה לית עכו"ם בגין דלא ידעין בני עלמא בהון ואינון דידיעין בערב רב תמן אשתכח לון דמכעיסין לקב"ה ושכינתיה וישראל בינייהו וערב רב מצליחין בהון לקיים מאי דכתיב ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו²⁵⁰⁹</p>	<p>וכשיש בעולם ערב רב יורדים להתגשם בהם והקדוש ברוך הוא יעבירם מהעולם וזה שכתוב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ ואם תאמרו בזמן של הגלות האחרונה אין עבודת כוכבים ומזלות משום שבני העולם לא יודעים בהם ואלו שיודעים בערב רב שם נמצא להם שמכעיסים את הקדוש ברוך הוא ושכינתו וישראל ביניהם וערב רב מצליחים בהם לקיים מה שכתוב ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו.</p>
<p>קמו כלהו תנאין ואמוראין וברכיכו לרעיא מהימנא ואמרו ליה סיני סיני מאן יכיל למללא קדמך דאנת בדיוקנא דמארך דבזמנא דמליל בטורא דסיני כל חיות</p>	<p>קמו כל התנאים והאמוראים וברכו את הרועה הנאמן ואמרו לו סיני סיני מי יכול לדבר לפניך שאתה בדמות רבונך שבזמן שדיבר בהר סיני כל חיות</p>

²⁵⁰⁶ עי' לעיל רעד ע"ב ולקמן רפ ע"ב (לש"ו).

²⁵⁰⁷ זה נראה תימא גדול איך ס"מ ונוקביה יהיו כל כך פתאים למרוד בקונם ולחשוב בלבבם שהם אלוהות והנה הם שלוחיו יתברך ומכירים הם אותו ית'. אך הענין הזה יובן בסוד ומלכותו בכל משלה שאמרו בתקונין דהקב"ה אתלבש גו קליפין והוא בזמן שישראל חוטאין כי אז השכינה גולה בגלו' ומתלבש' בתוך הקליפו' כנודע ובראותם כי הם נעשים גוף וכלי אל ניצוץ האלהות המתלבש בתוכם אז הם חושבים כי הם עצמם גוף האלהו' ח"ו וע"י כן עבדי גרמיהו אלוהות (שער מאמרי רשב"י).

²⁵⁰⁸ ע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד).

²⁵⁰⁹ בכל אלו שנשמתין שלהם הם מערב רב הגם שנולדו מישראל, הנה הם לא יזכו לכל יעודים העתידיים אשר לימות המשיח ולחיי העוה"ב, אלא רק אם יהיו ראויים לכך מצד המעשים טובים שבהם, אבל בלא זה הנה יכלו גם הם בכלייה גמורה, וככל רשעי או"ה. ונאמר עליהם ג"כ (דברים ז י) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, כמ"ש בזוה"ק (בראשית כ"ה רע"ב ופ' תצא רע"ז ב') ואמרו בפ' בראשית שם (כ"ה ע"א) על הערב רב דנשמתיהו הוא מסטרא דאלין דאתמר בהון כי שמים כעשן נמלחו (הקדו"ש כג ע"ד).

<p>דמלאכין והיון דכרסייא ועלאין ותתאין שתקו ולא אשתכח דבור אחרא אלא דיליה ובגין דאת בריה בדיוקנא דיליה צריך למשמע כלהו מארי מתיבתא מלין מפומך אל תתן שתיקה למלוך</p>	<p>המלאכים וחיות הכסא ועליונים ותחתונים שתקו ולא נמצא דיבור אחר אלא שלו ובשביל שאתה בנו בדמותו צריכים כל בעלי הישיבה לשמוע דברים מפיו אל תתן שתיקה לדבריך.</p>
<p>כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא וגו' ושמה את אשתו אשר לקח פקודא דא חתן למחדי באתתיה²⁵¹² שתא חד דכתיב נקי יהיה לביתו שנה אחת ואינון י"ב ירחין אינון מדילה דהא שנה איהי כלה ולית כלה בר ב"ב ירחין דכתיב עומד על שנים עשר בקר והואיל ולית תקוני' דכלה בר ב"ב אצטריך חתן למחדי לה ולביתה לה ולתקונהא כגוונא דלעילא וע"ד יעקב כתיב ביה ויקח מאבני המקום אבני המקום י"ב הווי²⁵¹³ ומאן דחדי לכלה חדי לעולימתהא</p>	<p>כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא וגו' ושמה את אשתו אשר לקח מצוה זו שחתן ישמה באשתו שנה אחת שכתוב נקי יהיה לביתו שנה אחת ואותם שנים עשר חדשים הם משלה שהרי שנה היא כלה ואין כלה פרט בשנים עשר חדשים שכתוב עמד על שנים עשר בוקר והואיל ואין תקון הכלה רקאלא בשנים עשר צריך החתן לשמחה ולביתה²⁵¹⁰ לה ולתקוניה כדוגמא שלמעלה ועל זה כתוב ביעקב ויקח מאבני המקום אבני המקום היו שנים עשרה ומי שמשמח כלה משמח את נערותיה²⁵¹¹</p>
<p>רעה/א</p>	
<p>ועולימתן י"ב הוו וכלא איהו רזא דשנה בגין כך אצטריך לחתן למחדי באתתיה שנה אחת והא אוקימנא דחדוה דא לאו דיליה היא אלא דילה דכתיב ושמה את אשתו וישמה את אשתו לא כתיב אלא ושמה יחדי לכלה כגוונא דא לאו חדו לכלה בר בגופא ותקונהא ומאן חדי לון צדיק</p>	<p>ונערותיה היו שנים עשרה והכל הוא סוד של שנה לכן צריך חתן לשמח באשתו שנה אחת. והרי בארו ששמחה זו אינה שלו אלא שלה שכתוב ושמה את אשתו לא כתוב וישמה את אשתו אלא ושמה ישמה את הכלה כדוגמא זה אין שמחה לכלה אלא בגופה ותקוניה ומי משמח אותם, צדיק.</p>
<p>ועל דא נקי יהיה לביתו נקי דלא יעמול במלי דעלמא דיהא ביה רעוא למחדי לה נקי מכלא נקי למסין ולארגונין וגולגלתין נקי דלא יפוק לחילא לאנחא קרבא לאשתכחא חדוה עילא ותתא ולא תערא חדוה לעילא זכאין עמא קדישא דמאריהון חדי בהון זכאין אינון בהאי עלמא זכאין אינון בעלמא דאתי</p>	<p>ועל זה נקי יהיה לביתו נקי שלא יעמול בדברי העולם שיהיה בו רצון לשמח אותה נקי מהכל נקי ממסים ומארגוניות [וממס] גולגולת נקי שלא יצא לצבא להילחם בקרבות להמצא שמחה מעלה ומטה ולעורר שמחה למעלה אשרי העם הקדוש שרבונם שמח בהם אשריהם</p>

2510

2511

²⁵¹² ע"י ח"ב צג ע"ב, שלולא פיסוק טעמי בלא תנאף היה אסור.

²⁵¹³ דע כי ה"ב אבנים הם על לב אהרן שהם כנגד י"ב אבנין קדישין והם סוד ו"ו הת"ת ששם יסוד דבינה ושם סוד אבנים שהם שורש השבטים דאצ"י שיוצאים מאמא עלאה בסוד לאה ורחל ששתיהם בת"ת ז"א ולזה הם על לב אהרן. והיו ד' סדרין ששם ד' דיהוד"ה שרומז לד' דגלים ד' אותיות הויה ולזה הד' סוד ד' דגלים תוך הויה ושם נשמת המל' בסוד כלת משה. ואלו האבנים שם יעקב מראשותיו שראשו בת"ת דז"א והיו האבנים מריבות זו עם זו בסוד לאה ורחל מי ינשא עם יעקב ונעשה שלום ונעשה כולם א' שהזיווג נעשה לעולם ע"י שתיהן כשנעשה בשלימות. ולכן בבקר (בראשית כח יח) וישם אותה מצבה שהיתה בסוד נשמתא ולא בסוד גופא לזיווג והעלה נקודתה שלמטה מן היסוד בסוד גופא העלה אותה בין חדוי והגדילה לעשותה פרוץ כנודע (זהר הרקיע).

	בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא.
(פקודא יו למיהך ב"ג באורחוי דקב"ה פקודא יז לאוכהא וכו' פה ב)	
<p>ביומו תתן שכרו וגו' פתח רועה הנאמן ואמר פקודא בתר דא לתת שכר שכיר בזמנו הדא הוא דכתיב ביומו תתן שכרו²⁵¹⁵ ולא תבא עליו השמש בעלי הישיבות עליונים ותחתונים שמעו מטטרון הוא שכר שכיר מח"י העולמים שליח שלו²⁵¹⁴ כנגד ח"י ברכות התפלה בכל יום שלש פעמים ולכן ביומו תתן שכרו זו תפלת שחרית ולא תבא עליו השמש זו תפלת מנחה שאם עבר יומו בטל קרבנו כי עני הוא</p>	<p>ביומו תתן שכרו וגו' פתח רועה הנאמן ואמר מצוה אחר זו לתת שכר שכיר בזמנו זהו שכתוב ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש בעלי הישיבות עליונים ותחתונים שמעו מטטרון הוא שכר שכיר מח"י העולמים שליח שלו²⁵¹⁴ כנגד ח"י ברכות התפלה בכל יום שלש פעמים ולכן ביומו תתן שכרו זו תפלת שחרית ולא תבא עליו השמש זו תפלת מנחה שאם עבר יומו בטל קרבנו כי עני הוא</p>

2514

²⁵¹⁵ ו' דביומו דייק, משום דלפי הפשט הפסוק מדבר בשכיר לילה כדאיתא בפרק המקבל (רעח), ואם כן הול"ל ביום תתן. אלא רומז למ"ש בפרשת קדושים פ"ה א' לית לך יומא ויומא דלא שלטא ביה יומא עילאה אחרא וכו', והיינו ביומו, פ' ביום שלו שהשפיע עליו כח לפעול. ובה יכון סודו על עבודה שבלב זו תפילה רעט), שבכל יום בא השפע חדש מאחד מו"ק, וה' מזהיר לא תעשוק וגו', הוא מ"ש כדבסמוך (רמ"ז).

²⁵¹⁶ ידוע שיש שתי ישיבות למעלה כנזכר בפרשת בלק ר"ג ב' רפ), והן מתיבתא דקב"ה והיא בבריאה ששם גן עדן העליון, ומתיבתא דרקיעא שהיא ביצירה. וגם נודע רפא) שמט"ט נקרא שר הפנים, שיש לו שני פנים, אנפי רברבי בריאה ואנפי זוטרי יצירה, וש"ר, ת"ק מילוי שד"י, והפנים ג' א"ל מלא, ונקרא נער וזקן וכמש"ה (תהלים לז, כה) נער הייתי גם זקנתי, ואמרו רז"ל רפב) זה הפסוק שר העולם אמרו. ולכן להיות שעכשיו מדבר על מט"ט לכן קרא לראשי שתי הישיבות. ויתר על כן גם משה רבנו ע"ה בתחילתו היה בחינת (שמות ב, ו) נער, שהוא מט"ט שר הפנים, אבל אחר כך זכה לבניה רפג) ה"ס בריאה בגי' רפד) א"ל שד"י השולט בה רפה) (רמ"ז).

²⁵¹⁷ צריך להקדים מ"ש בסה"כ בסוד ישמח משה רפ), שהוא זעיר רפז), במתנת חלקו, שהם המוחין שקונה בשבת, ואמנם בחול אינם כך אלא בסוד עבד מט"ט כי על ידו מזדווגים בחול, וזהו כי עבד נאמן קראת לו, ע"כ. ור"ל עתה ישמח באורותיו בשבת קדש ולא ביום אחר, מפני שבשאר הימים קראתו עבד נאמן. וגם במקום אחר אמר בסה"כ בסוד רצה והחליצנו רפח), שבשבת ה"ס בריאה, פ' שהשפע הנשפע בשבת ה"ס אור הבריאה כי משם תוספת הנשמה. ואמנם ידוע ליודעים שששת ימי החול נקראים ימי המעשה וכנזכר בדרוש שביעית רפט), שהוא לסוד בירור הרפ"ח ניצוצין שבעשיה, ולכן נקרא מט"ט עבד, שעובד עבודה ובכחו מתבררים ד' ע"ב, וזהו עבד ע"ב ד' שהם הרפ"ח. וכל זה עושה בקבלו כח מו"ק דמקנני ביצירה, וכנגד ו' אותיותיו. והנה עיקר פועל זה הוא או בקרבנות הנקראים עבודה רצ) או בתפילה הנקראת עבודה שבלב רצא), ולזה כיון באומר מח"י עלמין, שכנגדו מיוסדת תפילותינו על ח"י ברכות בשחרית וח"י היות בפסוקי יהי כבוד, וכן בשירת הים, וח"י ברכות העמידה, והם ד' פעמים ח"י ג' ע"ב. וגם זה סוד עבד ע"ב ד', פ' ע"ב הנעשה מד' בחינות ח"י בכל הד' עולמות אבי"ע, ובכל ח"י היות יש ע"ב אותיות. אבל בודאי שהעיקר הן ח"י של העמידה שאז נעשה הזווג ומתקבצים אורות של כל ה"ק ביסוד חי עולמים, והוא שם שד"י, רבו של מט"ט רצב). וזה סוד (בראשית לז, ב) יוסף בן שבע עשרה שנה. יוסף ג' ו' היות בסוד ו"ק, אבל אז היה בן י"ז ג' הו"ה במ"ק, וזהו (שם) והוא נער, ר"ל שבחינה זו של י"ז הוא בחינת נער שהוא מקבל מחי העולמים (רמ"ז).

²⁵¹⁸ פ' שמיסוד האצילות מושפעים ה"ח אורות שנזכיר לקמן. וכבר ידעת רצג) שיש שני מיני שפע, אחד שאינו מתעבה ולא מתמעט בעוברו דרך הצינורות, והשני שמתעכב במקום קיבולו ומתעבה לפי בחינת המקום, וזו היא הבחינה הנזכרת כאן, שלכן לא אמר לאשפעא או לאחתא, שאז היתה הכוונה לבחינה הראשונה והיא היא של זמן ההצלחה שאור אצילות היורד דרך ב"ע אינו משתנה, וכעין שהיה בימי אדה"ר, שבאותו האור היה צופה מסוף העולם ועד סופו רצד), מה שאין כן בזמן הגלות שהאור נזער ונעלם במדרגת יצירה, ולזה אמר לקבלא ח"י ברכאן, וה"ס ט"ט ממט"ט, שפירש בליקוטי תורה דחזקאל עליו פסוק רצו) (יחזקאל א, יד) והחיות רצוא ושוב, ואמר שבשם מט"ט יש שתי מדרגות דהיינו ט"ט העולה ח"י, ושהוא הפנימיות שלו שאין בו אחיזה לקלי' כלל, והנשאר הוא מר"ן ג' נוריא"ל, והוא בחינת טוב ורע, ועליו אמרו רז"ל רצו) רמ"ן מצא תוכו אכל קליפתו זרק, עיי"ש (רמ"ז).

<p>ודאי עני הוא בגלותא לית ליה מדיליה אלא מאי דיהבינן ליה בצלותא בגין דא צלותא תפלה דיליה תפלה לעני כי יעטוף בעטיפת ציצית תפלה דיד איהי</p>	<p>(של צדיק) ודאי עני הוא בגלות אין לו משלו אלא מה שנותנים לו בתפלה משום זה תפלה היא תפלה שלו תפלה לעני כי יעטוף בעטיפת ציצית תפלה של יד היא.</p>
<p>ואליו הוא נושא את נפשו דא תפלת ערבית דאיהי אמורים ופדרים שיורין דקרבינן דיומא ואינון כגון פרט הכרם ופאת שדך דעלייהו אתמר שירי מצוה מעכבין את הפורענות לעני ולגר תעזוב אותם דעמודא דאמצעיתא בר מאתריה גר אתקרי ובגין דא אנא דדרגא דילי עמוד דאמצעיתא קרינא גרמאי גר בגלותא קדמאי הה"ד גר הייתי בארץ נכריה דאיהו בגלותא רביעא בנינייהו</p>	<p>ואליו הוא נשא את נפשו זו תפלת ערבית שהיא אמורים ופדרים שירי קרבנות היום והם כמו פרט הכרם ופאת שדך שעליהם נאמר שירי מצוה מעכבים את הפורענות לעני ולגר תעזוב אותם שהעמוד האמצעי מחוץ למקומו נקרא גר ומשום זה אני שדרגתי עמוד האמצעי קורא לעצמי גר בגלות הראשונים זהו שכתוב גר הייתי בארץ נכריה שהוא בגלות רביעית בגללם.</p>
<p>שאילו ליה מארי מתניתין רעיא מהימנא הא פקודא דא הוו מקיימין ישראל בארעא דישראל (או לא) אמר לון בגין לאתערא רחמי על אלין דמתרכי מאתרייהו דבר נש כד איהו לבר מאתריה גיורא אתקרי כ"ש על נשמתין דאזלין ערשילאין מההוא עלמא ואתיין לעלמא דין בנינייהו והאי איהו דאמר קרא כצפור נודדת מן קנה דא נשמתא דשכינתא לא זזה מנה כן איש דאתמר ביה יי' איש מלחמה נודד ממקומו²⁵¹⁹ דאיהו נע ונד מאתריה דאיהו עלמא דאתי בינה ונד אבתרה בעלמא דין עד דתשלים יומין דאתחייבת למיזל לבר מאתרהא²⁵²⁰ ואיהו נטיר לה עד דיתזיר לה לאתרהא ואומי דלא יחזור איהו לאתריה עד דיתזיר לה לאתרהא ומאן דחזר בתשובתא כמאן דאחזר לקב"ה ושכינתא לאתרהא ודא רזא דפורקנא דאמר היום אם בקולו תשמעו</p>	<p>שאלו אותו בעלי המשנה רועה הנאמן הרי מצוה זו היו מקיימים ישראל בארץ ישראל (או לא) אמר להם כדי לעורר רחמים על אלו שגרשו ממקומם שהאדם כשהוא מחוץ למקומו נקרא גר כל שכן על נשמות שהולכות ערומות מאותו עולם ובאות לעולם הזה בגללם זהו מה שאמר הכתוב כצפור נודדת מן קנה זו הנשמה ששכינה לא זזה ממנה כן איש שנאמר בו ה' איש מלחמה נודד ממקומו שהוא נע ונד ממקומו שהוא עולם הבא בינה ונד אחריה בעולם הזה עד שתשלים ימים שהתחייבה ללכת מחוץ למקומה והוא שומר אותה עד שיחזירנה למקומה ונשבע שהוא לא יחזור למקומו עד שיחזירנה למקומה ומי שחוזר בתשובה כמי שהחזיר את הקדוש ברוך הוא והשכינה למקומה וזה סוד הגאולה שאמר היום אם בקולו תשמעו.</p>
<p>אמרו מארי מתניתין דמתיבתא עלאה ותתאה רעיא מהימנא אנן שליחן דמארי עלמא לגנב זכאה חולקך דאנת בעל תשובה שקול לשתין רבוון דישראל ואנת הדרת לקב"ה ושכינתיה לאתריה עילא ותתא ובגיןך יתפרקון ישראל ויחזרו לאתרייהו ולית חילא למשיחין למפרק לישראל בר מנך</p>	<p>אמרו בעלי המשנה של הישיבה העליונה והתחתונה רועה הנאמן אנו שלוחי רבונו של עולם אליך אשרי חלקך שאתה בעל תשובה שקול לששים רבוא ישראל ואתה החזרת את הקדוש ברוך הוא ושכינתו למקומו מעלה ומטה ובגללך ינאלו ישראל ויחזרו למקומם</p>

²⁵¹⁹ עי' לעיל רעז ע"ב הערה בשם הדע"ה.

²⁵²⁰ תיקו"ז תיקון ו' כג ע"א וע"ב, וכן שם בהקדמה דף ב ע"א (לש"ו).

<p>ובנינך אינן מתעכבין אשלים מלין יקרין אלין דעלייהו אתמר הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים</p>	<p>ואין כח למשיחים לגאול את ישראל הוין ממך ובגללך הם מתעכבים השלם דברים נכבדים הללו שעליהם נאמר הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים.</p>
<p>אמר לון מארי מתיבתאן בגין האי שכיר דאיהו עבד דאתי לקבלא תלת צלותין תקינו מארי מתניתין דלכון למהוי בר נש בתלת ברכאן קדמאין כעבד דמסדר שבחין קמי מאריה ובאמצעות כעבד דמקבל פרס ממאריה ובבתראי כעבד דנמל פרס ממאריה ואזיל ליה</p>	<p>אמר להם בעלי הישיבה בגלל השכיר הזה שהוא עבד שבא לקבל שלש תפילות תיקנו בעלי המשנה שלכם להיות האדם בשלש ברכות ראשונות כעבד שמסדר שבחים לפני רבונו ובאמצעות כמו עבד שמקבל פרס מרבנו ובאחרונות כמו עבד שנומל פרס מרבנו והולך לו.</p>
<p>ובנין דא עבד אברהם ורבקה איהו אמתלא להאי כד קודשא בריך הוא ישלח למטטרון דאיהו עבדא דיליה בגין צלותא איהו יימר לגביה אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי כלומר אולי צלותא לא בעי למיזל אבתראי אמר ליה קודשא ב"ה ונקית משבועתי זאת דחכמה איהו אבא דנחית בעדיק לנטרא שכינתא בגלותא ומתמן שלח בגינה</p>	<p>ומשום זה עבד אברהם ורבקה הוא משל לזה כשהקדוש ברוך הוא ישלח את מטטרון שהוא עבדו בגלל תפלה הוא יאמר אליו אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי כלומר אולי התפלה לא רוצה ללכת אחרי אמר לו הקדוש ברוך הוא ונקית משבועתי זאת שחכמה היא אבא שיורדת בעדיק לשמור את השכינה בגלות ומשם שלח בגללה.</p>
<p>אמר ליה ההוא שליח הב לי סימנין לאשתמודעא בצלותא דתמן ברתא אמד קב"ה והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה</p>	<p>אמר לו אותו שליח תן לי סימנים להיות ניכר בתפלה ששם הבת אמר הקדוש ברוך הוא והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה</p>
<p>רעה/ב</p>	
<p>ואם לאו אלא דאשכח כל אברין דגופא מליין חובין ולא אשכחתי ביה אבר (נ"א באפי אברהם) לשריית ביה תורה דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעותא ולא מצוה דאיהו דיוקנא דרבקה דהוה שושנה בין החוחים דאינן רשעים גמורים מני לעבדיה מטטרון השמר לך פן תשיב את בני שמה דאיהו רוחא דקודשא דהא מצוה איהו נפשא רוחא איהו תורה</p>	<p>ואם לא אלא שאמצא כל אברי הגוף מלאים חטאים ולא נמצא בו אבר (בפני אברהם) לשרות בו תורה שהיא בדמות העמוד האמצעי ולא מצוה שהיא דמות של רבקה שהיתה שושנה בין החוחים שהם רשעים גמורים צוה למטטרון עבדו השמר לך פן תשיב את בני שמה שהיא רוח הקודש שהרי מצוה היא נפש רוח היא תורה.</p>
<p>ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה ובאתר אחרא אמרו כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכו' יראת חטאו אימא עלאה תשובה חכמה אבא עלאה כד אקדים ה' זעירא דאיהי מצוה שריא עליה תורה דאיהו ו' וכד אקדים יראה לחכמה דאיהי ה' עלאה שרייא עליה חכמה דאיהי י' ואקרי בן</p>	<p>ולכן פרשה בעלי המשנה לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה ובמקום אחר אמרו כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכו' יראת חטאו האם העליונה תשובה חכמה האב העליון כשמקדים ה' קטנה שהיא מצוה שורה עליו תורה שהיא ו' וכשמקדים יראה לחכמה שהיא ה' העליונה שורה עליו</p>

<p>ומכאן בנים אתם ליי' אלהיכם</p>	<p>חכמה שהיא י' ונקרא בן ומכאן בנים אתם לה' אלהיכם.</p>
<p>והאי איהו זה שמי י"ה לעולם וזה זכרי ו"ה שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח וכלהו תרי"ג שהיינו תרי"ג מצוות שנתנו לבנים קדושים להיות להם חלק בשמו זהו שכתוב כי חלק ה' עמו. וכשמקדים תורה למצוה או חכמה ליראה אתהפך שמה עליה לנוקבא מדת הדין כגוונא דא הוה"י דאתהפך ליה כלא לדינא וקשין מזונותיו באורייתא בקריעת ים סוף וכגוונא דא פורקנא אם זכו יפקון ברחמי הה"ד בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר ויפקון ברחמי ואי לאו אקדים רחמי ויפקון בצערא ושפיר דאקדים צערא ודינא לרחמי ובג"ד אוקמוה רז"ל מ"מ לפום צערא אגרא</p>	<p>וזהו זה שמי י"ה לעולם וזה זכרי ו"ה שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח וכולם תרי"ג שהיינו תרי"ג מצוות שנתנו לבנים קדושים להיות להם חלק בשמו זהו שכתוב כי חלק ה' עמו. וכשמקדים תורה למצוה או חכמה ליראה מתהפך שמו עליו לנקבה מדת הדין כדוגמא זה הוה"י שמתהפך לו הכל לדין וקשים מזונותיו בתורה כמו קריעת ים סוף וכדוגמא זה הנאולה אם זכו יצאו ברחמים זהו שכתוב בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר ויצאו ברחמים ואם לא מקדים הרחמים ויצאו בצער ויפה שהקדים צער ודין לרחמים ולכן פרשוה רבותינו זכרונם לברכה בעלי המשנה לפום צערא אגרא.</p>
<p>ומפקנו דנפשא מקודם דנפקת אית לה צערא לבתר דנפיקת ברחמי ורזא דמלה בבכי יבאו לבתר ובתחנונים אובילם ובג"ד ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע ויפקון ברחמי וכגוונא דשלה קב"ה ליונה ולא אשכח אתר לשריא הכי שלח לך רעיא מהימנא בקדמיתא</p>	<p>ויציאת הנפש מקודם שיוציאת יש לה צער לאחר שיוציאת ברחמים וסוד הדבר בבכי יבאו אחר כך ובתחנונים אובילם ולכן ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע ויצאו ברחמים וכדוגמא שהקדוש ברוך הוא שלח את היונה ולא מצאה מקום לשרות כך שלח אותך רועה הנאמן בהתחלה.</p>
<p>ומה כתיב בהון ויפן כה וכה וירא כי אין איש שכולם רשעים ולא מצאת בהם איש זוכה להוציאם מהגלות ולכן סרבת ללכת לשם ואמרת שלח נא ביד תשלח והרי אתה כמו באותו זמן כך יתקיים עם ישראל כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ובגלותא בתראה תרין משיחין²⁵²¹ ישלח עמך לקבל תרין גדפין דיונה דאנת כגופא בגלותא רביעאה לית לך גדפין ולא עוד אלא בקדמיתא הוו ישראל כגופא ואנת ואהרן כתרין גדפין דיונה ובהון פרחו ישראל (מה שחסר כאן ע' בסוף הספר)</p>	<p>ומה כתוב בהם ויפן כה וכה וירא כי אין איש שכולם רשעים ולא מצאת בהם איש זוכה להוציאם מהגלות ולכן סרבת ללכת לשם ואמרת שלח נא ביד תשלח והרי אתה כמו באותו זמן כך יתקיים עם ישראל כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ובגלות האחרונה ישלח עמך שני משיחים כנגד שתי כנפי יונה שאתה כמו גוף בגלות הרביעית אין לך כנפים ולא עוד אלא בהתחלה היו ישראל כמו גוף ואתה ואהרן כשתי כנפי יונה ובהון פרחו ישראל.</p>

²⁵²¹ בתחילת זמן שליטת העטרה שהוא בגובה העטרה, אבל כשיגיע לשיפולו, אז יתגלי חסד עלאה דפומא דאמה, ואז יתחיל צמיחת מלכות בית דוד ע"י הפומא דאמה, והוא זמן משיח בן דוד, וע' רע"מ (פנחס רנב ע"א, ופ' תצא רעח ע"ב, ורעט ע"א, ופ' משפטים קכ ע"א) (הקדו"ש פט ע"א).

<p>לית פקודא דלא אתכלילו תמן עשר ספירות²⁵²² בתיבה²⁵²³ תחתיים שניים ושלישים תעשיה לאכללא בה²⁵²⁴ כהנים²⁵²⁵ לויים וישראלים תיבה שכינה²⁵²⁶ עמהון²⁵²⁷ תורת יי²⁵²⁸ איהי רביעית ההין²⁵²⁹ ה' רביעאה ומשולשת ביה²⁵³⁰ לאשלמא ביה יהו"ה ועשרה דרגין דאתכלילין ביה דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א לאתקיימא בהו בישראל ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו' בנים אתם ליי' אלהיכם האי שמא שלטנותיה בצולמא דבר נש ועל כל אבר ואבר דיליה</p>	<p>אין מצוה שלא נכללו שם עשר ספירות בתיבה תחתיים שניים ושלישים תעשיה להכליל בה כהנים לויים וישראלים תיבה שכינה עמהם תורת ה' היא רביעית ההין ה' רביעית ומשולשת ביה"ו להשלים בו יהו"ה ועשר דרגות שנכללו בו שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א להתקיים בהם בישראל ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו' בנים אתם לה' אלהיכם שם זה שלטונו בצלם האדם ועל כל אבר ואבר שלו.</p>
<p>פקודא בתר דא לדון בדיני הגבים דאתמר דגים וחגבים אינן טעונים שחיטה אלא אסיפתם היא המתרת אותם הכי מארי מתניתין אינן צריכין שחיטה אלא דאתמר בהון ויגוע ויאסף אל עמיו מה נוני ימא חיותן בימא אוף תלמידי חכמים מארי מתניתין חיותיהו באורייתא ואי אתפרשן מנה מיד מתים תנינא (נ"א תנאין) דמתניתין דבה אתרבו תניני ימא ואי אינון ביבשתא יעלון (נ"א יפלון) למיא ולא ידעין לשטטא אינון מייתין אבל אדם דאינון מארי קבלה אינון</p>	<p>מצוה אחרי זו לדון בדיני הגבים שנאמר דגים וחגבים אינם טעונים שחיטה אלא אסיפתם היא המתרת אותם כך בעלי המשנה אינם צריכים שחיטה אלא שנאמר בהם ויגוע ויאסף אל עמיו מה דגי הים חיותם בים אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה ואם נפרדים ממנה מיד מתים התנין (התנאים) של המשנה שבה התרבו תניני הים ואם אלו שביבשה יעלו (יפלו) למים ולא יודעים לשחות הם מתים אבל אדם שהם בעלי</p>

²⁵²² כלומר עם היות שנאמר מצוה פלונית בספירה פלונית אל יעלה בלב המעיין לשלול מהמצוה שאר ספירות שאין הכוונה אלא לומר עיקר רמז המצות אמנם "לית פקודא דלא אתכלילן בה שאר ספירן" באותה הבחינה שנפרש רמזתה (אור יקר).

²⁵²³ "בתיבה" שהיא מלכות כדמסיק "תחתיים ושנים ושלישים", הענין שהאצילות מתחלק לשלושה חלקים והם שלושה שלווה דהיינו שלש ראשונות ושלש אמצעיות ושלש אחרונות, והם שלש תחתיים נצח הוד יסוד, שלש שניים חסד גבורה, תפארת שלש שלישים כתר חכמה בינה, אמנם אומרו תחתיים לשון רבים הכוונה (אור יקר).

²⁵²⁴ דקאמר שתהיה היא בעצמת נכללת מכהנים לויים וישראל, דהיינו שהיא כוללת שלושת יוד"ן מימין חסד תפארת נצח, ושלושה ההין משמאל בינה גבורה הוד ושלושת ויין מאמצע דעת דהיינו כדפירושנו ובה משתלם יהו"ה בכל מקום שאותיות יהו"ה שם (אור יקר).

²⁵²⁵ שהם כהן גדול חכמה"ה כהן סתם חס"ד כהן הדיוט נצ"ח, וכן לויים דהיינו לוי בבינה"ה לוי בגבורה לוי בהוד, וכן ישראל כתר בסוד הדעת ישראל וכן בתפארת וכן ביסוד (אור יקר).

²⁵²⁶ כלומר תיבת בית הכנסת שבת קוראין התורה (אור יקר).

²⁵²⁷ כלומר עם כהנים לויים ישראל (אור יקר).

²⁵²⁸ שהיא התפארת ולה שלש מציאות בדעת ובתפארת וביסוד ונקראת "תורת ה'" להורות על סוד יהו"ה, כהנים י' לויים ה' ישראל ו' ה' תיבה (אור יקר).

²⁵²⁹ כלומר חכמה י' בינה ה' דעת וא"ו מלכות ה', והיינו סוד אומרו וה"ה בינת יהו"ה חכמה למלך על כל הארץ מלכות ביום ההוא יהיה ה' אחד כתר כדפירשו בתיקונים, וכן לך ה' הממלכה מלכות והמתנשא לכל לראש כתר והעושר והכבוד חכמה ובינה, ויש כיוצא בזה הרבה., והיינו מלכות ה' רביעית. עוד י' חסד ה' גבורה ו' תפארת ה' רביעית, והיינו סוד ארבע רגלי המרכבה אברהם יצחק יעקב ודוד דאתחבר עמהון. עוד י' נצח ה' הוד ו' יסוד ה' מלכות כנודע והרי היא רביעית לכל שלושה אותיות יהו"ה ה' יהו"ה ה', וזהו רביעית ההין אל תיקרי ההין אלא ההין שהיא ה' רביעית בההין הרבה (אור יקר).

²⁵³⁰ בשלושה פעמים יהו"ה היא משולשת כדפירשנו. או אפשר לפרש שבזולת שהיא משלמת שם יהו"ה בכל מקום ששם יהו"ה כדפי' היינו ה' רביעאה לשלושה אותיות כדפיר', בזולת זה היא בעצמה משולשת ביה"ו, דהיינו שהיא כלולה משלושה אותיות הנזכרות (אור יקר).

<p>לעילא מכלהו בהו אתמר וירדו בדגת הים ובעוף השמים דאינון מארי מתניתין תנינא התנין הגדול נחש בריה לקבל והבריה התיכון בתוך הקרשים</p>	<p>קבלה הם למעלה מכלם בהם נאמר וירדו בדגת הים ובעוף השמים שהם בעלי המשנה תנינים התנין הגדול נחש בריה כנגד והבריה התיכון בתוך הקרשים.</p>
<p>בזמנא דתנינן מארי משנה אית בהון מחלוקת ומקשין דא לדא בלע לחבריה והאי איהו תלמיד זעיר שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה ואי אינון שוין דא לדא ואית בהון מחלוקת וקושיא אתמר בהון לסוף את והב בסופה ואוקמוה אהבה בסופה</p>	<p>בזמן שתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלוקת ומקשים זה על זה בולע את חבריו וזהו תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה חייב מיתה ואם הם שוים זה לזה ויש בהם מחלוקת וקושיא נאמר בהם בסוף ואת והב בסופה ופרשוה אהבה בסופה.</p>
<p>אדהכי הא נונא רבא אודמן לגביה ואמר רעיא מהימנא איתן מושבך ושים בסלע קנך תניא דמסייע לך דהא נונין בסלע קנא דלהון איתן בהפוכא תניא איתנים בהפוך אתוון תנאים אסתמר מנייהו דהא אנת כבד פה וכבד לשון ומאן דבעי לאתקפא בסלע דנוני ימא דמארי מתניתין דאינון תנאים בעי למהוי תקיף לישנא חדידא חריפא לינקוב עד דמטי לתהומא רבא דתמן</p>	<p>בין כך הרי דג גדול הזדמן אליו ואמר רועה הנאמן איתן מושבך ושים בסלע קנך תניא שמסייע לך שהרי דגים בסלע הקן שלהם איתן בהפוך תניא איתנים בהפוך אותיות תנאים השמר מהם שהרי אתה כבד פה וכבד לשון ומי שרוצה להחזיק בסלע של דגי הים של בעלי המשנה שהם תנאים צריך להיות תקיף לשון מחודדת חריפה לנקוב עד שמגיעה לתהום הגדולה ששם.</p>
<p>כי עוד רעט/א</p>	<p>כי עוד</p>
<p>חזון למועד ויפח לקין ולא יכזב ואוקמוה דהאי קרא נוקבא ויורד עד תהומא רבא מאן הוא דנחית לתהום רבא לאשכחא זמנא דא אלא אנת דאתמר כך צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה כמה בעלי משנה שרצו לרדת לעומק ההלכה למצא שם את קין הנאולה וירדו שם ולא עלו ואף על גב שלשונם היתה כפטיש יפוצץ סלע חלש הפטיש שלהם לנקוב באותו סלע ומי שניקב שלו באותו סלע בלא רשות בא נחש לנשוך אותו ויש אחרים שנקבו אותו עד שהגיעו לתהום רבה ולא עלו משם.</p>	<p>חזון למועד ויפח לקין ולא יכזב ופרשוה שפסוק זה נוקב ויורד עד תהום רבה מיהו שיורד לתהום רבה למצא זמן זה אלא אתה שנאמר כך צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה כמה בעלי משנה שרצו לרדת לעומק ההלכה למצא שם את קין הנאולה וירדו שם ולא עלו ואף על גב שלשונם היתה כפטיש יפוצץ סלע חלש הפטיש שלהם לנקוב באותו סלע ומי שניקב שלו באותו סלע בלא רשות בא נחש לנשוך אותו ויש אחרים שנקבו אותו עד שהגיעו לתהום רבה ולא עלו משם.</p>
<p>ובזמנא דנוקבא פתיחא כל מאן דהוה נפיל תמן לא הוה סליק ומשיח בן דוד²⁵³¹ נפל תמן עם משיח בן יוסף דחד איהו עני ורוכב על חמור וחד איהו (דברים לג יז) בכור שורו דא משיח בן יוסף והאי איהו כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור ובג"ד</p>	<p>ובזמן שהנקב פתוח כל מי שהיה נופל שם לא היה עולה ומשיח בן דוד נפל שם עם משיח בן יוסף שאחד הוא עני ורכב על חמור ואחד הוא בכור שורו זה משיח בן יוסף וזהו כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור ולכן נקרא</p>

²⁵³¹ עי' לעיל רעח ע"ב הערה בשם הקדו"ש.

<p>אקרי משיח בר נפלי ואיהי נפלת בתרייהו ואתמר עלה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל ואתה הוא בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו דא משיח בן יוסף דעתיד לאתקמלא (מצאתי כאן חלק כמו ד' שורות ונראה שחסר)</p>	<p>המשיח בר נפלי והיא נפלה אהריהם ונאמר עליה נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל ואתה הוא בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו זה משיח בן יוסף שעתיד לההרג.</p>
<p>נחת בניניה דודאי ארבע גליות הוו תלת לקבל תלת קליפין דאנווא דאינון תהו קו ירוק קליפה ירוקא דאנווא תניינא בהו אבנין מפולמין דאינון סלעים תקיפין דמ"מ פסקו מינייהו כמה פסקות ונקיט לון לאפקא מיא דאורייתא ובג"ד אתקריאו אבנים מפולמות דמנייהו מיין נפקין קליפה תליתאה דקיקא גלותא תליתאה דהוה זעיר והאי איהו וחשך גלותא רביעאה תהום רבה חלל דאנווא והאי איהו וחשך על פני תהום</p>	<p>ירד בגללו שודאי ארבע גליות היו שלש כנגד שלש קליפות האנוז שהם תהו קו ירוק קליפה ירוקה של האנוז שני בהו אבנים מפולמות שהם סלעים חזקים שבעלי המשנה פסקו מהם כמה פסקות ולקחו אותם להוציא מים של התורה ולכן נקראו אבנים מפולמות שמהם יוצאים מים קליפה שלישית דקיקה גלות שלישית שהיתה קטנה וזהו וחושך גלות רביעית תהום רבה חלל האנוז וזהו וחושך על פני תהום.</p>
<p>ואתקרי בור דנפל שמה שור דא דכתיב ביוסף (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו דאתמר ביה וישליכו אותו הבורה נוקבא בישא והבור רק דכורא (נ"א דבורא) רק בלא תורה אבל נחשים ועקרבים יש בו ודא גלותא רביעאה דור דרשעים מלא נחשים ועקרבים רמאים כנחשים ועקרבים דעקריין מלי דרבנן ודינין לשקרא עלייהו אתמר היו צריה לראש</p>	<p>ונקרא בור שנפל שמה שור זה שכתוב ביוסף בכור שורו הדר לו שנאמר בו וישלכו אותו הבורה נקבה רעה והבור רק זכר (2532 דבור) רק בלי תורה אבל נחשים ועקרבים יש בו וזו הגלות הרביעית דור של רשעים מלא נחשים ועקרבים רמאים כנחשים ועקרבים שעוקרים דברי רבותינו ודנים לשקר עליהם נאמר היו צריה לראש.</p>
<p>ויפן כה וכה וירא כי אין איש דישראל באלין רשיעיא ערב רב ודא בסוף גלותא ובגין דא קיין דפורקנא נוקבא עד התהום רבה ורעיא מהימנא תהום הוא המות בהיפוך אתוון ולית מות אלא עניותא אנת נחיתת תמן והא קא אתבריר לעילא קמי תנאים ואמוראים וכלהו נחתין בגינך בתהומא לסייע לך</p>	<p>ויפן כה וכה וירא כי אין איש של ישראל ברשעים הללו ערב רב וזה בסוף הגלות ולכן קיין הגלות נוקב עד תהום רבה ורועה הנאמן תהום הוא המות בהפוך אותיות ואין מות אלא עניות אתה ירדת שם והרי זה התברר למעלה לפני התנאים והאמוראים וכולם יורדים בגללך לתהום לסייע לך.</p>
<p>ואנת תניא דמסייע לך יתיר מכלהו בגין דאנת לויתן (נחש בריח²⁵³³) דימא דאורייתא מאריה דכל נונין לויתן אתקרי על שם אורייתא דאתמר ביה כי לוית חן הם לראשך</p>	<p>ואתה תניא שמסייע לך יותר מכולם משום שאתה לויתן (נחש בריח) של ים התורה בעל כל הדגים נקרא לויתן על שם התורה שנאמר בה כי לוית חן הם</p>

2532

²⁵³³ משה רבינו ע"ה היה שורשו בהנחש דקדושה עצמו, וכמ"ש ברע"מ (פ' תצא רעט ע"א) דאנת לויתן נחש בריח כו' ולכן היה שולט הוא על התנין דקליפה לכובשו תחת ידו (דע"ה ח"ב פב ע"ג). מאותו הדעת עלאה משם הוא כל התורה, וכן משם הוא נשמת משה רבינו ע"ה, ע' פ' יתרו (פט רע"א) דנשמתו אתטמר ברדל"א, ולכן נקרא משה רבינו ע"ה ג"כ בשם לויתן נחש בריח כמ"ש פ' תצא (רעט ע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"א).

<p>ובך אדם ובהמה תושיע יי' אדם דאתמר ביה אדם כי ימות באהל ואוקמוה מארי מתניתין אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ולית מיתה אלא עניותא ובהמה אלין עמי הארץ דאינון מתכפיין כסוס כפרד תחות מארי מתניתין</p>	<p>לראשך ובך אדם ובהמה תושיע ה' אדם שנאמר בו אדם כי ימות באהל ובארז בעלי המשנה אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ואין מיתה אלא עניות ובהמה אלו עמי הארץ שהם נכפים כמו סוס ופרד תחת בעלי המשנה.</p>
<p>אדהכי הא בוצינא קדישא (אתא) פתח רעיא מהימנא ואמר מארי מתניתין מאן איהו לוינתן אמר ליה בוצינא קדישא האי איהו דדרגיה עמודא דאמצעייתא ועדיק²⁵³⁴ דאתמר ביה גוף וברית חשבינן חד²⁵³⁵ ואתרבי בימא²⁵³⁶ דא דאיהי אימא עלאה ים דבה מייחדין²⁵³⁷ לקב"ה כ"ה אתוון דאינון ים בחושבן ואיהו בה אמר ר"מ ודאי לוינתן²⁵³⁸ דקאים על שפת הים²⁵³⁹ ועלמא קאי על סנפיריו²⁵⁴⁰ דא צדיק יסוד עולם דכל עלמא קאים עלוי אמר בוצינא קדישא זכאה חולקך ר"מ (כאן חסר) בת קול בגלותא עד דתייתי אנת לגבה דאנת קול דילה דכל אשה בת בעלה כמה דאת אמר ותהי לו לבת מאורשה איהי לך עדיין לא עבדת (ד"א עאלת) עמה לחופה</p>	<p>בין כך הרי (בא) הנר הקדוש פתח הרועה הנאמן ואמר בעלי המשנה מהו לוינתן אמר לו הנר הקדוש זהו שדרגתו עמוד האמצעי ועדיק שנאמר בו גוף וברית נחשבים לאחד והתגדל בים זה שהיא האם העליונה ים שבה מייחדים את הקדוש ברוך הוא כ"ה אותיות שהם ים בחשבון והוא בה אמר רועה הנאמן ודאי שלוינתן שעומד על שפת הים והעולם עומד על סנפיריו זה צדיק יסוד עולם שכל העולם עומד עליו אמר הנר הקדוש אשרי חלקך רועה הנאמן. בת קול בגלות עד שתבא אתה אליה שאתה קול שלה שכל אשה בת בעלה כמו שנאמר ותהי לו לבת מאורשת היא לך ועדין לא עשית (נכנסת) עמה לחופה.</p>
<p>אתמר צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה והכי שכינתא אימא דילה (נ"א עלאה) צועקת על בנה ואין מושיע לה עד דייתי</p>	<p>נאמר צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה וכך השכינה האם שלה (העליונה) צועקת על בנה ואין מושיע לה</p>

²⁵³⁴ כלומר שזכה במעשיו אל שתי מדות אלו, בתורה זכה אל עמודא דאמצעייתא ובהיותו כובש את יצרו זכה למדת הצדיק ויחד שתי מדות אלו יחד דהיינו מלת לווינתן כלשון כי לוינתן חן הם לראשך וכענין הפעם ילוח אישי אלי (אור יקר).

²⁵³⁵ והיינו שיתייחד התפארת והיסוד באחדות עד שישתווה היסוד אל התפארת עד שלא יהיה ביניהם מת שבין עילה ועלול אלא שניהם עלה אחת ומדה אחת, ועוד זוכה בתורה וכבישת יצרו להיות זהיר בקרית שמע בכוונה לקבל עול מלכות שמים שלימה (אור יקר), ועי' תיקר"ז מ ע"ב, ועי' בהגר"ז T בתיקר"ז מב ע"ב: הדעת דהוא בת"ת ויסוד.

²⁵³⁶ בימה רבא - שהיא בינה כדמסיק (אור יקר).

²⁵³⁷ כי סוד אותיות שמע וברוך שם הם סוד קשר ו' עילאה שית תבין דשמע ו' תתאה שית תבין דברוך שם דהיינו גוף וברית, ומייחדין לקב"ה דהיינו להיות גוף וברית חשבינן חד כ"ה וכ"ה רמזם בבניה דהיינו דאתרבי בימא, מה שהם שי"ת נכללים בכ"ה כה בימא רבה (אור יקר).

²⁵³⁸ קשר גוף וברית בבניה כדפירשנו (או ריקר).

²⁵³⁹ היינו מלכות שפה ל"ם עילאה דבה סוד היסוד בשפה ודאי, והיא נקראת שפ"ה בסוד קשרה בנצח והוד שהם שפתיים והנה הם מתרבים ב"ם עצמה אמנם הם מקננים סוד הבנים בשפת הים שהיא מלכות שבה סוד הבנים לתפארת ע"י היסוד, והא כיצד יבמה שתהיה המלכות נקשרת עמהם על נצח והוד שהם סנפירי לוינתן, כי תרי קשקשו חסד גבורה, תרי סנפיריו נצח והוד ועלמא שהיא הארץ מלכות (אור יקר).

²⁵⁴⁰ והסוד קשר ארבע שמות אה"ה בבניה יה"ה בתפארת, צבאו"ת ביסוד אדנ"י במלכות כדפירש הרשב"י ע"ה בשיר השירים בפסוק א' ומי שזוכה בסוד מעשיו לענין זה ונעשה מרכבה למדות אלו הוא לוינתן (אור יקר), אין לומר שהסנפיר עצמו הוא היסוד, שהרי מבואר הוא בגמרא בכורות (דף ח ע"א) שבדגים זכרותם מבפנים ע"ש, והסנפירין הרי הם מבחוץ, אלא הכוונה הוא שהיסוד נקרא ג"כ בשם סנפיר, כי הסנפירין הם תולדתו. ונקרא היסוד ג"כ בשם סנפיר ע"ש תולדותיו, כי הם מהח"ג שבו. וכן הוא מבואר בתיקונים (תיקון כא דף מד ע"ב) כי הסנפירין הם ח"ג ע"ש ובהגר"א שם (ד"ה תרין סמכי קשוט) (דע"ה ח"ב מה ע"ב).

<p>עמודא דאמצעייתא בנינה דאיהו מושיע דבגינה אתמר הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא מושיע לעילא ואנת לתתא ובגין דאנת בדיוקניה אתמר בכך ואתה פה עמוד עמדי דכלהו ישראל אהדרו לאהליהון ואנת לאו עד פורקנא בתרייתא ומאן גרם דא ערב רב דבגינייהו וישלך מידו את הלוחות ומההיא שעתא נפלה ולא אתפרקת מערב רב דאתמר בהון וגם ערב רב עלה אתם בכל דא לא אתפרשן מישראל ושפחה מגברתה עד פורקנא בתרייתא</p>	<p>עד שיבא העמוד האמצעי בשבילה שהוא מושיע שבגללה נאמר הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא מושיע למעלה ואתה למטה ומשום שאתה בדמותו נאמר בכך ואתה פה עמוד עימדי שכל ישראל חזרו לאהליהם ואתה לא עד הגאולה האחרונה ומי גרם את זה ערב רב שבגללם וישלך מידו את הלוחות ומאותה שעה נפלה ולא נגאלה מערב רב שבהם נאמר וגם ערב רב עלה אתם בכל זה לא נפרדו מישראל ושפחה מגברתה עד הגאולה האחרונה.</p>
<p>אנת ברא דמלכא כגוונא דילך אתמר בעמודא דאמצעייתא</p>	<p>אתה בן המלך כדוגמא שלך נאמר בעמוד האמצעי</p>
<p>רעט/ב</p>	
<p>בכלא חדוה דילך כחדוה דיליה יהא כד ייתי למפרק לכלתיה והוא כחתן יוצא מחופתו וגו' דהא לבושיין דילה בגלותא חשוכין ובזמנא דאיהי מתלבשת בהון איהי אמרה אל תראוני שאני שחרחורת ואלין קליפין אינון עון משחית אף וחמה נוקבא בישא שפחה בישא שבתאי ושפחה כי תירש גבירתה דאיהי שבת מלכתא משחית אף וחמה סחרין לתלתא אבהון</p>	<p>בכל שמחה שלך כשמחה שלו תהיה כשיבא לגאול את כלתו והוא כחתן יצא מחופתו וגו' שהרי לבושיה בגלות חשוכים ובזמן שהיא מתלבשת בהם היא אומרת אל תראוני שאני שחרחורת והקליפות הללו הם עון משחית אף וחמה נקבה רעה שפחה רעה שבתאי ושפחה כי תירש גבירתה שהיא שבת המלכה משחית אף וחמה סובבים את שלשת האבות.</p>
<p>ולא עוד אלא מה דהות ברתא דמלכא י' על הו"ה דכלילין באבהן ה' קדמאה באברהם ה' תניינא ביצחק ו' ביעקב והות י' רישא עלייהו אתמר נפלה עטרת ראשנו ואמתילו רבנן מתלא למלכא דהוה ליה עטרה על רישיה ואילן יאה קדמיה אתיא ליה שמועה בישא ארמי עטרה מעל רישיה ומה דהות י' על הו"ה י' לעילא אתהדר הוה"י י' לתתא ובגין דא אמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה מאת י' היתה זאת</p>	<p>ולא עוד אלא מה שהיתה בת המלך י' על הו"ה שכלולים באבות ה' ראשונה באברהם ה' שניה ביצחק ו' ביעקב והיתה י' ראש עליהם נאמר נפלה עטרת ראשנו והמשילו רבותינו משל למלך שהיתה לו עטרה על ראשו ואילן יפה לפניו באה לו שמועה רעה הרים העטרה מעל ראשו ומה שהיה י' על הו"ה י' למעלה חזר הוה"י י' למטה ולכן אמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה מאת ה' היתה זאת.</p>
<p>קום ר"מ טול אבנא דא בידך²⁵⁴² דאתמר בה על אבן אחת שבעה עינים²⁵⁴³ לתברא קליפין²⁵⁴⁴ דאנוזא דהא כמה רועים פרנסי דרא אתכנשו על האי אבנא²⁵⁴⁵ דאיהי סלע דילך לאפקא מיא מתמן דכלה דילך מעין החכמה²⁵⁴⁶ בהאי סלע דנביעא דילה</p>	<p>קום רועה הנאמן קח אבן זו בידך שנאמר בה על אבן אחת שבעה עיניים לשבור קלפת האגוז שהרי כמה רועים פרנסי הדור התכנסו על האבן הזאת שהיא סלע שלך להוציא מים משם שכלה²⁵⁴¹ שלך מעיין החכמה בסלע הוה</p>

<p>באורייתא ברויזן סתימיז²⁵⁴⁷ לית סוף ועלה אתמר והחכמה מאין תמצא</p>	<p>שנביעתו בתורה בסודות נסתרים אין סוף ועליה נאמר והחכמה מאין תמצא.</p>
<p>וכל תוקפא דלהון לאעברא קליפה דלעילא וכד ממן לקליפה תניינא דאיהי תקיפא איהי קשיא לון ומחאן בה כל יומיהון כלהו בלישנהון דאינון תקיפין כפטישין ולית לון רשו לאפקא מינה מיא אלא אלין טפין דנפקין על ירך בזמנא דאתמר בה ויך את הסלע במטהו פעמים ובמחאה תניינא נפקי אלין טפין ואלין אינון רמיוזין דחכמה רמיוזין דקבלה דאינון בהגינה ושאר מתניתין והאי אבן לית מאן דאפיק מניה חכמה דאיהי מלגנא דלית לה סוף (דאיהו מוחא מלגנא) בר אנת דאתמר בך הלכה למשה מסיני</p>	<p>וכל תוקפא שלהם להעביר את הקליפה שלמעלה וכשמגיעים לקליפה השניה שהיא חזקה היא קשה להם ומכים בה כל ימיהם כולם בלשונם שהיא חזקה כמו פטישים ואין להם רשות להוציא ממנה מים אלא הטיפות הללו שיצאו על ירך בזמן שנאמר בה ויך את הסלע במטהו פעמיים ובמכה השניה יצאו המפות הללו ואלו הם רמזים של חכמה רמזים של קבלה שהם בהגינה ושאר המשניות ומהאבן הזאת אין מי שיוציא חכמה שהיא מבפנים שאין לה סוף (שהוא המה מבפנים) חוץ ממך שנאמר בך הלכה למשה מסיני.</p>
<p>פתח רעיא מהימנא ואמר סבא סבא אית סלע ואית סלע אית אבן ואית אבן²⁵⁴⁸ אית אבן דשמא דיהויה עלה אתמר ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ואית אבן דאיהי אבן משכית דלית תמן נביעו דמיא דחכמתא ולא דבור</p>	<p>פתח רועה הנאמן ואמר סבא סבא יש סלע ויש סלע יש אבן ויש אבן יש אבן של שם של יהויה ועליה נאמר ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב [והאבן שהכתה את הצלם נעשית להר גדול] ויש אבן שהיא אבן משכית שאין שם נביעת מי החכמה ולא דבור.</p>

²⁵⁴² הסבא הזה לא חלק בין אבנא לאבנא ובין סלע לסלע רק חלק בין אבנא לסלע ולזה אמר "טול אבנא דילך" כי בערך אבנא אתמר בה "על אכן אחת שבעה עינים" דהיינו עינים ספירות וייתחסו לשלושה כוונות או לשון גווינין כאומרו ועינו כעין הבדולח והיינו שכל ספירה וספירה לה גוון בפני עצמה ופעולה בפני עצמה, והיינו שבעה פעולות לשבעה ספירות דהיינו לובן לחסד אודם לדין ירוק לרחמים אודם נוטה ללובן בנצח, דהיינו דין נוטה לחסד שרובו חסד לובן נוטה לאודם בהוד דהיינו חסד נוטה לדין שרובו דין, אודם [ולובן וירוק] מעורבין יחד יסוד חסד ודין ורחמים קרוב לירוק, מלכות כלולה מהכל (אור יקר).

²⁵⁴³ אפשר שהגוון השביעי היא בעצמה בהיותה עמהם שווה לכל אחד מהן ואפשר שהבינה יהיה העי"ן השביעי, או לשון מעיינות כאומרו עין המים והיינו שבעה מקורות לספירה הזאת להשפיע בה, או לשון עינים ממש דהיינו עיני ההשגחה להנהגת העולם על ידה, ונודע שהאגוז יש בה ארבעה מוחין דהיינו מיכאל גבריאל אוריאל רפאל והיינו סוד מרכבתה שעד המרכבה הם מתחזקות הקליפות וע"י האבן הזאת בעזרת שבעה עינים שעליה היא נעזרת לבטלם (אור יקר).

²⁵⁴⁴ והנה בבחינת אב"ן אין בה מבוע מים שאין מים באבן הנפרדת מן ההר דהיינו היסוד כדפירשנו בהקדמה שמינ"ת (או ריקר).

²⁵⁴⁵ ולא בבחינתה אבן שבודאי אין בה מים אלא "דאיהי סלע דילך לאפקא מייא מתמן" דהיינו מימי התורה, והנה בבחינת מקור היסוד לבדו יש בה מים דהיינו מימי השפע להנהיג העולם ולפרנסו, אמנם מצד התפארת שהיא אצילות התורה כדפי' בהקדמה שני"ת מימיה הוא אור התורה ולזה אמר דכלה דילך דהיינו כל"ת משה מלכות עם התפארת, בענין שהם שני בחינות כל"ה כס"ע (אור יקר).

²⁵⁴⁶ מפני שבחינתה מחכמה כאומרו ה' בחכמה יסד ארץ (אור יקר).

²⁵⁴⁷ כי בבחינתה במשנה וכיוצא יש לה סוף כדפירשנו בהקדמה חמישי"ת שיש"ת שביעי"ת, אמנם מצדה בסוד הנעלם אין לה סוף (אור יקר).

²⁵⁴⁸ הצור והסלע שניהם הם על סוד היסוד דהנוק', כי בקטנות נקרא היסוד שלה בשם צור, שאז הוא בגילוי אור דאלהים דהה"ן גימ' רצ"ה, ועם הכללות דשם אלהים הוא גימ' צור. אבל בגדלות נקרא לפעמים היסוד שלה בשם סלע (ע' פנחס רכט ע"ב, תצא רעט ע"ב) ע"ש אהיה דיוד"ן עם הכולל שלה (דע"ה ח"ב קכח ע"א).

<p>אלא אבן שהיא סלע של משה עליה נאמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו שהיא בת קול ולא תלוי בה אלא דיבור ופיוס אבל שפחה סלע אחר שנקראה (קליפה) משנה נקבה של עבד נער עליה נאמר בדברים לא יוסר עבד אלא שמכים ומשברים ממנה כמה פסקות ומלקטים אותם ונקראו לקוטות ועל שמלקטים אותם נקראו לקוטות בלי נביעת חכמה וקבלה.</p>	<p>אלא אבן דאיהי (חסר) 2549 סלע דמשה עלה אתמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו דאיהי בת קול ולא תליא בה אלא דיבור ופיוס אבל שפחה סלע אחרא²⁵⁵⁰ דאתקריאת (קליפה) משנה נוקבא דעבד נער עלה אתמר בדברים לא יוסר עבד²⁵⁵¹ אלא דמחאן ומתברין מינה כמה פסקות ולקטין לון ואתקרון לקוטות ועל דמלקטי לון אתקריאו לקוטות בלא נביעו דחכמה וקבלה.</p>
<p>אבל סלע שלי היא בת המלך בשבילה נאמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו בדיבור ופיוס כמו בת המלך ומשום שהכיתי בה לקיתי עליה ונגזר עלינו מות שמי שמסרב למלכה חייב מיתה כל שכן למי שמכה את בת המלך ולכן נגזר עלי שלא אכנס לארץ ישראל ואני קבור בארץ נכריה ונעברה ממני ונאמר וירד אליו בשבט והשבט הזה הוא אחד מן השבטים שלי שאני עתיד לרדת לשם להיות עם ישראל בגלות והכל נרמז ובמקום אחר פרשוה חכמי המשנה.</p>	<p>אבל סלע דילי איהי ברתא דמלכא בנינה אתמר ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו בדבור ופיוס כברתא דמלכא ובגין דמחניא בה לקינא עלה ואתגזר עלנא מותא דמאן דמסרב למטרוניתא חייב מיתה כל שכן מאן דמחא לברתיה דמלכא ובגין דא אתגזר עלי דלא איעול לארעא דישראל²⁵⁵² ואנא קבור בארעא נוכראה ואתעברת מיני ואתמר וירד אליו בשבט והאי שבט איהו חד משבטיא דילי דאנא עתיד לנחאת תמן למהוי עם ישראל בגלותא וכלא אתרמיז ובאתר אחרא אוקמוה מארי מתניתין (חסר)</p>
<p>דבי מקדשא ושמה דמשיח נקראו בשם יהו"ה וזה ארבע פני אדם והם שבט לוי הם יצאו מחיות שהם שאר השבטים ונכנסו בחלקו של אדם שהם ארבע פנים שלו ומשה הוא אדם בדמות של אותו אדם הראשון שלמעלה מה שמו ומה שם בנו ומשום זה כהנים ולוים מזונם על ידי שהמלך אוכל בשלחן ושאר חיילות המלך לכל אחד נותנים לו לאכול בבית</p>	<p>דבי מקדשא ושמה דמשיח אתקריאו בשם יהו"ה ודא ארבע אנפי אדם ואינון דשבטא דלוי אינון נפקן מחיון דאינון שאר שבטין ועאלו בחולקא דאדם דאינון ארבע אנפין דיליה ומשה איהו אדם בדיוקנא דההוא אדם קדמאה דלעילא מה שמו ומה שם בנו ובגין דא כהנייא וליואי מזוניהון על ידא דמלכא אכיל בפתוריה ושאר חיילין דמלכא כל חד יחבין ליה למיכל בבית מושב דיליה ורעיא</p>

²⁵⁴⁹ לאיהי (חסר) נמחק בגר"א תיקון? מו ע"ז. ועיי"ש עזר: "ול"ג לאיהי וקס אללז דכור ופיוסא לכל שכחתי ונקטתי סלע אחרא כו"

²⁵⁵⁰ מטה סתם הוא מטה ה' מסטרא דעד"א עץ החיים, אבל מטה משה הוא דינא בדינא, נחש עלי צור וכמ"ש בזוה"ק (ח"ב מח ע"א, ושם בסופו רעא ע"ב ורעב ע"א, ע' שם ושם) (דע"ה ח"ב קלג ע"א)

אבל שכחתי ונקטתי סלע אחרא כו' כך גורס הגר"א בתיקון? מו ע"ד וביהל אור פקודי לה ע"א (לש"ו).

²⁵⁵¹ היאור הנה הוא מסוד נהר דינור שבעולם הבריאה, והוא מסיטרא דמט"ט ובסוד עץ הדעת, ע' תיקונים (תיקון נד דף קא ע"א) ובזוהר שמות (דף יב ע"א בהגהות מהרח"ו שם), ולכן היה שם הכאה דוקא, כי בדברים לא יוסר עבד (משלי כט יט) וכמ"ש ברע"מ (תצא דף רעט ע"ב) (דע"ה ח"ב קכט ע"ב), היה הסלע ג"כ מהאור דהעץ החיים (דע"ה ח"ב קלב ע"א).

²⁵⁵² נסתלק משה רבינו ע"ה ולא נכנס לארץ ישראל, כי אלולא אותו החטא היה נכנס משה לארץ ישראל והיה חוזר העולם לתיקונו מאז ולהלאה כמו בתיקון העתיד (וכמבואר בתיקונים מדף מב עד דף מז בארוכה, וכן בתז"ח דף ז ע"ד ח ע"א י ע"ד, וברע"מ משפטים קטו ע"א, ופ' תצא רעט ע"ב, וע' עוד בהגר"א ביהל אור פקודי דף לד ודף לה) (דע"ה ח"ב קל ע"א).

<p>מהימנא איהו כברא דמלכא קריב למלכא יתיר מאלין דאכלין לפתוריה דלית מאן דקריב למלכא מכל בני מלכותא כבריה בני המלכות כמו בנו.</p>	<p>מושבו ורועה הנאמן הוא כמו בן המלך קרוב למלך יותר מאלו שאוכלים לשלחנו שאין מי שמתקרב למלך מכל בני המלכות כמו בנו.</p>
<p>קם בוצינא קדישא ואמר סבא סבא במלין דילך אשתמודע מאן אתה אתה הוא אדם קדמאה מה שמו אתמר עלך מה שם בנו אתמר על רעיא מהימנא ובגין דאיהו חדש כמה חדושין באורייתא חדוה זמינא לנבך דבן חכם ישמח אב (חסר)</p>	<p>קם הנר הקדוש ואמר סבא סבא בדברים שלך ניכר מי אתה אתה הוא אדם הראשון מה שמו נאמר עליך מה שם בנו נאמר על רועה הנאמן ומשום שהוא חדש כמה חדושים בתורה מוכנת לך שמחה שבן חכם ישמח אב.</p>
<p>רעיא מהימנא בפרשתא דא הוה אדכר כנישו דילך להווא עלמא דכתיב (&)</p>	<p>רועה הנאמן בפרשה זו נזכרה התכנסות שלך לאותו העולם שכתוב</p>
<p>רפ/א</p>	
<p>אל הר העברים הזה הר נבו וגו' וראית אותה ונאספת אל עמך וגו' כאשר נאסף אהרן אחיך וגו' ובהאי פרשתא אית לך לאהדרא לעלמא ולהחיות ולאעלא לארעא דישראל ולאחברא בפרשתא דא בכלה דילך דכתיב בה הנני נותן לו את בריתי שלום ובג"ד לא אמר לך קב"ה הכא רד אלא עלה דמניה אתה תהא עאל לארעא דישראל</p>	<p>אל הר העברים הזה הר נבו וגו' וראית אותה ונאספת אל עמך וגו' כאשר נאסף אהרן אחיך וגו' ובפרשה זו יש לך לחזור לעולם ולהחיות ולהכנס לארץ ישראל ולהתחבר בפרשה זו בכלה שלך שכתוב בה הנני נותן לו את בריתי שלום ולכן לא אמר לך הקדוש ברוך הוא כאן רד אלא עלה שממנו אתה תכנס לארץ ישראל.</p>
<p>ומה דאמר בכך ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה וי לאינן אטימין לבא סתימין עיינין דלא ידעי קבורה דילך דהוית את בעי רחמי מקב"ה דלא ייעול לך בהווא קבור' דבה את מתקרי מת הה"ד משה עבדי מת ואינן מפשאי אמרין וכי משה הוה מפחד ממיתה לנפקא מהאי עלמא לעלמא דאתי כשאר ברין ואינן לא ידעין דקבורה דילך ומותא דילך איך היא</p>	<p>ומה שאמר בכך ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה אוי לאותם אטומי לב סתומי עיניים שלא יודעים קבורתך שהיית אתה מבקש רחמים מהקדוש ברוך הוא שלא יכניס אותך לאותה קבורה שבה אתה נקרא מת זהו שכתוב משה עבדי מת ואותם טפשים אומרים וכי משה היה מפחד ממיתה לצאת מהעולם הזה לעולם הבא כשאר הבריות והם לא יודעים שקבורתך ומיתתך איך היא.</p>
<p>דחכי אוקמוה מארי מתניתין דמתי הוצה לארץ אינם חיים לא אמרי דאינם עתידים להחיות דאלמלי כך הוון כפרין בתחיית המתים אלא הכא רזא רברבא קבורה דיליה בצולמא דלאו הגונה ליה2555 דאיהי ארץ ציה ועיף בלי מים ולית מים אלא תורה ובה לא תאר לו ולא הדר ומאן דחזי ליה בהווא צולמא ונראהו ולא מראה ונחמדהו ובג"ד</p>	<p>שכך פרשוה בעלי המשנה שמתני הויץ לארץ אינם חיים לא אמרו שאינם עתידים להחיות שאלמלא כך היו כופרים בתחית המתים אלא כאן סוד גדול קבורתו2553 בצלם שאינו הגון לו שהיא ארץ ציה ועיף בלי מים ואין מים אלא תורה ובה לא תאר לו ולא הדר ומי שרואה אותו באותו2554 צלם ונראהו</p>

<p>נבואת ישעיה הנחמד והנה ישכיל עבדי קא רמיז עליה</p>	<p>ולא מראה ונחמדו ולכן נבואת ישעיה הנחמד ישכיל עבדי רומז עליו.</p>
<p>ובנין ההוא קבורה הוה בעי רחמי דלא ימות תמן בח"ל לפום דהוה בארץ ציה רעב ועיף וצמא בלי מים דאיהי אורייתא ובג"ד אתמר עליה עלה אל הר העברים הוה משפלותא דיליה אחזי ליה מעלתיה אע"ג דאנת קבור באתר דלאו הגון לך ערום בלא לבושין דילך דאינון עור ובשר (תלבישני) נע ונד מאתר דילך ומטלטל וגלי הא פנחס דעבדת טיבו עמיה דאתמר עלך הנני נותן לו את בריתי שלום הא איהו יעביד טיבו עמך וביה תסתלק בפרשתא דיליה דבה כלה דילך תמן תתיחד עמה כחתן עם כלתיה</p>	<p>ומשום אותה קבורה היה מבקש רחמים שלא ימות שם בחוץ לארץ לפי שהיה בארץ ציה רעב ועיף וצמא בלי מים שהיא התורה ולכן נאמר עליו עלה אל הר העברים הוה משפלותו הראה לו את מעלתו אף על גב שאתה קבור במקום שלא הגון לך ערום בלי לבושים שלך שהם עור ובשר (תלבישני) נע ונד ממקומך ומטלטל וגולה הרי פנחס שעשית עמו טוב שעליך נאמר הנני נותן לו את בריתי שלום הרי הוא יעשה עמך טובה ובו תסתלק בפרשה שלו שבה הכלה שלך שם תתיחד עמה כחתן עם כלתו.</p>
<p>דהא אנת (תועלת גדול לישראל בקבורתך) אי לא הוית קבור לבר מארעא קדישא לבר מכלה דילך לא הווי ישראל נפקין מגלותא ובגינך אתמר והוא מחולל מפשעינו אתעבידת חול בגין חובה ופשע דישראל בקבורה דילך דאתמר בך ויקבור אותנו בניא ומה כתיב בקבורה דילך כל גיא ינשא כל שפל ונמוך ינשא בגינך דאינון ישראל דאינון שפלים מכל אומה ולישן וכל הר וגבעה ישפלו דאינון רשיעייא וגסי הרוח</p>	<p>שהרי אתה (תועלת גדולה לישראל בקבורתך) אם לא היית קבור מחוץ לארץ הקדושה מחוץ לכלה שלך לא היו ישראל יוצאים מהגלות ובגללך נאמר והוא מחולל מפשעינו נעשית חול משום חטא ופשע של ישראל בקבורה שלך שנאמר בך ויקבור אותנו בניא ומה כתוב בקבורתך וכל גיא ינשא כל שפל ונמוך ינשא בגללך שהם ישראל שהם שפלים מכל אומה ולשון וכל הר וגבעה ישפלו שהם הרשעים וגסי הרוח.</p>
<p>והאי איהו ובחברתו נרפא לנו בחבורה דאתחבר עמנא בגלותא נרפא לנו דאנת הוא כשמשא דנהיר דאע"ג דאתכנש בליליא נהיר הוא בסיהרא ובכל ככביא ומזלי הכי אנת נהיר בכל מארי הלכות וקבלות 2557</p>	<p>וזהו ובחברתו נרפא לנו בחבורה 2556 שהתחבר עמנו בגלות נרפא לנו שאתה הוא כשמש שמאיר שאף על גב שמתכנס בלילה מאיר הוא ללבנה ולכל</p>

²⁵⁵⁵ יסוד האש הוא בהד' חלקי פרד"ס חלק הרמז, והם האגדות שהן בש"ס, אשר הם מכוסים ונסתרים ובהם גנוז כל הסודות²⁵⁵⁵. והם מכוסים משום שאותן הסודות הרמוזים בהם הם מאורות הגבורות, וכדי שלא יתקרב הרע אליהם לכן הם מכוסים. ויש בהם אשר מתגבר הרע לינק מהם גם אחר שנעלמו, ועי"ז הם מלובשים בסיפורים ודברים אשר נפשו של אדם משתוממת עליהם, וכמו המעשה דסנחריב (סנהדרין צד ע"ב), ומעשה דששון ושמחה (סוכה מח ע"ב), וכן כל ספורי דרבב"ח (ב"ב עג ע"ב) וכיוצא. ועד"ז גם בתורה שבכתב, וכמו שאמרו (חולין ס ע"ב) הרבה מקראות שראויין לשרוף והן הן גופי תורה. וע' ברע"מ (תצא רפ ע"א) שזה סוד מה שנאמר במשה רבינו ע"ה (דברים לד ו) ויקבור אותו בגי בארץ מואב מול בית פעור, כי סוד משה הוא התורה, תורת משה, הלכה למשה מסיני, ונקבר ונתלבש בצולמא דלאו הגונה ליה, ארץ ציה לא תואר לו ולא הדר ונראהו ולא מראה כו' נבזה ולא חשבנוהו (ישעיה נג ג) (דע"ה ח"ב פט ע"ב).

²⁵⁵⁶

²⁵⁵⁷ משה רבינו ע"ה הוא לכל החכמים הבאים אחריו כאור השמש המאיר בלבנה וכוכבים, שכל אורם הוא רק ממנו, ואורו הוא בבחי' אור השמש נגד כל הדורות הבאים אחריו, ואורם נגדו הוא רק בבחי' אור הלבנה וכוכבים (דע"ה ח"ב פו ע"ב), כל חידושי תורה המתחדש בכל עת הוא לעולם

<p>ר"מ והאי איהו ונתן הוד למשה לאשתמודעא דכלהו לך אתייהיבו אפילו עד הוד ובג"ד פני משה כפני חמה ואלין חמש סלקין לחמשיין תרעין דבינה</p>	<p>בך רועה הנאמן וזהו ונתן הוד למשה להודיע שכולם נתנו לך אפילו עד הוד ולכן פני משה כפני חמה וחמשה אלה עולים לחמשים שערי בינה.</p>
<p>ובאלין חמש דאתמר דאינון חמש אור דיומא קדמאה דאינון לקבל חמש אצבעאן דימינא אתחזיא לך בסנה בגין דעתיד את לאפקא זרעא דאברהם מן גלותא דאיהו דרגא (דאברהם) ימינא ומתמן בינה איהו רחמים גמורים יד הגדולה (אבל) מסטרא דגבורה יד החזקה חמש רקיע ביום שני לקבל חמש אצבען דשמאלא אבל מסטרא דדרגא דילך ובני ישראל יוצאים ביד רמה דגוף ותריין דרועין ותריין שוקין לקבל חמש אצבען ה' ה' ה' ה' אצבען דיד ימין וה' דיד שמאל ותריין דרועין ותריין</p>	<p>ובחמשה אלה נאמר שהם חמשה אור של יום הראשון שהם כנגד חמש אצבעות של הימין נראו לך בסנה משום שאתה עתיד להוציא את זרע אברהם מהגלות שהוא דרגת (שאברהם) ימין ומשם בינה היא רחמים גמורים היד הגדולה (אבל) מצד הגבורה היד החזקה חמשה רקיע ביום שני כנגד חמש אצבעות השמאל אבל מצד דרגתך ובני ישראל יוצאים ביד רמה שגוף ושתי זרועות ושתי שוקים כנגד חמש אצבעות ה' ה' ה' חמש אצבעות של יד ימין וחמש של יד שמאל ושתי זרועות ושתי</p>
<p>רפ/ב</p>	
<p>שוקין וגוף דאינון חמש דסלקין י"ה</p>	<p>שוקים וגוף שהם חמש שעולים י"ה.</p>
<p>א"ל רעיא מהימנא בריך אנת לאמא עלאה אבל האי י"ה שויא 2564 ליי"ה ה' בגין מטה האלהים ואיהו ו' ואמר ודאי הכי הוא אמר ליה רעיא מהימנא בוצינא קדישא לאתתקפא מלין דילך 2565 דמראה איהו לימינא חשבון במראה ביה במראה אליו אתודע ותשכח רמ"ח דסליק בחשבון אברהם 2566 אמר בוצינא קדישא בקדמיתא אתחזי לך האי חיזו דאתמר ביה במראה אליו אתודע ולבתר דאמרת אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה דארכיר ביה ה' זמנין הסנה כען אתגלייא לך חיזו דא ברמ"ח פקודין אלין דאינון בחמשה חומשי תורה קם ר"מ ונשיק ליה וברוך ליה</p>	<p>אמר לו רועה הנאמן ברוך אתה לאם העליונה אבל הי"ה הזה שם ליי"ה ה' משום מטה האלהים שהוא ו' ואמר ודאי כך הוא אמר לו רועה הנאמן הנר הקדוש לחזק את דברך שמראה הוא לימין חשוב במראה שנאמר בו במראה אליו אתודע ותמצא מאתים ארבעים ושמונה שעולה בחשבון אברהם אמר הנר הקדוש בהתחלה נראה לך מראה זה שנאמר בו במראה אליו אתודע ולאחר שאמרת אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה שהזכיר בו חמש פעמים הסנה כעת התגלה לך המראה הזה במאתים ארבעים ושמונה מצוות אלו שהם בחמשה חמשי תורה קם רועה הנאמן ונשיק וברכו.</p>
<p>אמר ליה בוצינא קדישא האי מראה לזמנין איהו באות ה' המראה הגדול ולזמנין איהו</p>	<p>אמר לו הנר הקדוש המראה הזה לפעמים הוא באות ה' המראה הגדול</p>

²⁵⁶⁴ פירוש כי י"ה באמא וה"י באמא וב"פ וכו' זמ"ש דנפיק מן ה' דאיהו אלה"ם של אמא. (זהר הרקיע).

²⁵⁶⁵ כלומר להחזיק את דברך שפירשנו לעיל מראת מצד החסד יוכן במראת שהיא נבואת מרע"ה (אור יקר).

²⁵⁶⁶ דהיינו חסד, וענין אומרו רמ"ח ולא אמר דאינון אתון אברהם דעדיף ודאי הוא להיות סוד מראה פעמים מימין רמ"ח איברין דגופא דכלילי בתריין דרועין חס"ד וגבור"ה ותריין שוקין נצ"ח והו"ד וגופ"א תפארת וכן משמאלא רמ"ח דהיינו חמש אצבען אלין דקאמר וכן מגופא יד רמת ומכל צד רמ"ח לזה אמר "ותשכח רמ"ח בחושבן אברהם" (אור יקר).

<p>באות ב' במראה אליו אתודע ולזמנין במ"ם ממראה מתניו ולמטה ולזמנין בכ' כמראה אדם עליו ולזמנין בו' ומראה כבוד יי' ולזמנין למראה לא הו"ל למהוי תוספת את כלל בר ב' מן במראה אלא ודאי האי מראה כלילא איהי מעשר ספירן וכל את אחזי ספירה דילה כגון כמראה באת כ' אחזי על כתר והכי שאר אתון כל חד אחזי על ספירה דילה ולא צריך לארכא הכא ולחכימא ברמיזא</p>	<p>ולפעמים הוא באות ב' במראה אליו אתודע ולפעמים במ"ם ממראה מתניו ולמטה ולפעמים בכ' כמראה אדם עליו ולפעמים בו' ומראה כבוד ה' ולפעמים למראה לא היה לו להיות תוספת אות כלל חוץ מב' מבמראה אלא ודאי המראה הזה כלול הוא מעשר ספירות וכל אות מראה ספירה שלה כמו כמראה באות כ' מראה על כתר וכך שאר האותיות כל אחת מראה על ספירה שלה ולא צריך כאן להאריך ולחכם ברמיזה.</p>
<p>וכמה הזיונות אית לה ודמיונות ומראות אית לה וכלא אשתמודע בעין השכל דלבא 2567 דאתמר בה הלב יודע הלב מבין ומה דאמר וכיד הנביאים אדמה דמיון לאו איהו אלא בשכל הלב ולא בדמיון דעניא הדא הוא דכתיב ואל מי תדמיני ואשוה ואל מי תדמיון אל ויש הזיונות כמו החושים בכוכבים אבל חזיון הנבואה הוא כחזיון לילה.</p>	<p>וכמה הזיונות יש לה ודמיונות ומראות יש לה והכל נודע בעין השכל של הלב שנאמר בה הלב יודע הלב מבין ומה שאמר וכיד הנביאים אדמה הדמיון אינו אלא בשכל הלב ולא בדמיון העין זהו שכתוב ואל מי תדמיני ואשוה ואל מי תדמיון אל ויש הזיונות כמו החושים בכוכבים אבל חזיון הנבואה הוא כחזיון לילה.</p>
<p>דמיונות וחזיונות כגון המבין דבר מתוך דבר והמדמה דבר לדבר אבל מראה דאיהי בעין השכל איהי כאור דנהיר בבת עינא דבת עינא איהי אוכמא שהורה אני ונאווה אור דנהיר בה ההוא חוורו דלגו והאי בה עינא איהי נר מצוה נהורא דנהיר בה מלגו ותורה אור</p>	<p>דמיונות וחזיונות כמו המבין דבר מתוך דבר והמדמה דבר לדבר אבל מראה שהוא בעין השכל הוא כאור שמאיר בבת עין שבת היא עין שהורה שהורה אני ונאווה אור שמאיר בה אותו לבן שלפנים ובת עין זו היא נר מצוה אור שמאיר לה מבפנים ותורה אור.</p>
<p>אמר בוצינא קדישא היינו מאי דאמינא דכען באורייתא אתגליא לך קב"ה ושכינתיה והאי איהו יהו"ה במראה אליו אתודע</p>	<p>אמר הנר הקדוש היינו מה שאמרתי שכעת בתורה התגלה לך הקדוש ברוך הוא ושכינתו וזהו יהו"ה במראה אליו</p>

²⁵⁶⁷ כל המראות והדמיונות דהנביאים הוא רק בעין השכל ולא בעין ממש ע"ש, וכן כתב הגר"א בתחילת תיקונים (א ע"א ד"ה באתכסיא) (הקדו"ש פו ע"ג), זהו שאמר משרבע"ה בפ' ואתחנן (דברים ד טו) כי לא ראיתם כל תמונה ביום דיבר ה' אליכם בחורב וגו'. והרי לכאורה קשה, כי הרי נאמר במתן תורה (שמות כ טו) וכל העם רואים את הקולות, ואמרו בתיקונים (תיקון ל פב ע"ב) את דא שכינתא תתאה דאתמר, בה ותמונת ה' יביט ע"ש [וכד נחתת לגבייהו נחתת למפרק לון בכמה קלין וברקין הה"ד (שמות י"ט) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים וגו' ועלייהו אתמר וכל העם רואים את הקולות את דא שכינתא תתאה דהות סלקא בכל קלא וקלא מאינן שבע קלין ואיהי הות בת קול דכל חד וחד קול דברים את שמעים דא קלא עלאה כלילא מתלת קלין עלאין דאינן תלת ספירן עלאין ועל אימא עלאה אתמר ותמונה אינכם רואים זולתי קול אבל בת קול עלה אתמר וכל העם רואים את הקולות ואת ודאי דאתמר בה ותמונת ה' יביט קולות אינן מסטרא דעמודא דאמצעייתא איהו קול השופר שביעאה באימא עלאה ולתתא שית קלין], ובספר הבהיר (סי' כז [ומאי ותמונה אינכם רואים זולתי קול (דברים ד' יב) ההוא כדאמר להם משה לישראל (שם ט"ו) כי לא ראיתם כל תמונה, תמונה ולא כל תמונה. משל למה"ד למלך שעומד על עבדיו מעוטף כסות לבנה לא די לאימת מלכות שיסתכלו במלבושיו, ועוד רחוק היה המלך ושמעו את קולו, יכולים לראות גרונן, אמרת לא, הא למדת שראו תמונה ולא כל תמונה. והיינו דכתיב (שם) ותמונה אינכם רואים זולתי קול, וכתיב (שם) קול דברים אתם שומעים]). עיי"ש אריכות (כללים ח"ב ח ע"ב).

<p>במראה אימא עלאה אתידע לך בדעת בן י"ה בחלום אדבר בו ה"א בתראה חלמא בסתימו דעיינין ובג"ד אתקריאת אספקלריאה שאינה מאירה נבואה איהי מראה בפתיחו דעיינין ושלשה גוונין בעינא לקבל תלת אבהן דבהון נהירא בת יחידאה תרין כנפי עינא נצה והוד מראה לא אתחזיא אלא בהון כד אינון פתחינן איהי מראה בהקיץ וכד אינון סגירין איהו מראה בחלום</p>	<p>אתודע במראה אמא העליונה נודע לך בדעת בן י"ה בחלום אדבר בו אות ה"א אחרונה. חלום בסתום עיניים ומשום זה נקראת אספקלריה שאינה מאירה נבואה היא מראה בפתיחת עיניים ושלשה צבעים בעין כנגד שלשת האבות שבהם מאירה בת יחידה שתי כנפי העין נצה והוד המראה לא נראה אלא בהם כשהם פתוחים הוא מראה בהקיץ וכשהם סגורים הוא מראה בחלום.</p>
<p>א"ל רעיא מהימנא בריך אנת לקב"ה קום אשלים פקודין לאנהרא מראה איהו עלאה בהון לקב"ה אמר ליה בוצינא קדישא י' איהי בת עינא כי נר מצוה ותורה אור ה' ו' דנהיר בה ה' ג' גוונין דעינא ותרין כנפי עינא חמש אור נהרין בה מלגאז ה' עלאה דאיהי אורה מראה ע"כ</p>	<p>אמר לו רועה הנאמן ברוך אתה לקדוש ברוך הוא קום השלם מצוות להאיר מראה איהו עליון בהם לקדוש ברוך הוא אמר לו הנר הקדוש י' היא בת עין כי נר מצוה ותורה אור ה"ו שמאיר בה ה' שלשת גווני העין ושתי כנפי העין חמשה אור מאירים בה מבחוץ ה' עליונה שהיא אור המראה.</p>
<p>(צו כז א פקודא לעשות העולה)</p>	
<p>ארבעים 2568 יכנו לא יוסיף וגו' פקודא דא להלקות לרשע דאיהו סמאל דעתיד קב"ה למחאה ליה חמשין מחאן בגין דעבד גרמיה אלוה ייתי יהודא דמייחדן ביה ישראל בכל יומא בכ"ה כ"ה אתוון וימחי בהון למאן דשוי גרמיה אלוה ולאז איהו אלא עבד מטונף 2569 ואלין דסרחו בה' תקין (למחאה) לון קב"ה למחאה ביו"ד ה"א וא"ו דאינון ארבעים חסר חד ובהאי שמא מהא קב"ה ערה מכתשין לאדם ועשרה לחוה ועשרה לנחש ותשעה לארעא בגין דכלהו סרחו באת ה' ובג"ד כי עשית זאת ע"כ 2570</p>	<p>ארבעים יכנו לא יוסיף וגו' מצוה זו להלקות הרשע שהוא סמאל שעתיד הקדוש ברוך הוא להכותו חמשים מכות משום שעשה עצמו אלוה יבא היחוד שמיחדים בו ישראל בכל יום בכ"ה אותיות ויכה בהם את מי ששם עצמו אלוה ואינו אלא עבד מטונף ואלו שסרחו בה' תקן להם הקדוש ברוך הוא להכות ביו"ד ה"א וא"ו שהם ארבעים חסר אחת (להכות) ובשם זה מכה הקדוש ברוך הוא עשר מכות את האדם ועשר לחוה עשר לנחש ותשע לארץ משום שכולם סרחו באות ה' ולכן כי עשית זאת.</p>
<p>כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו' יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה פקודא דא ליבם אשת אח דאשת אח איהי ד' ועם א"ח איהי אחד ואם ח"ו לביה לאז איהו למייתי אח על ד' דאיהי אתתיה</p>	<p>כי ישבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אין לו וגו' יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה מצוה זו ליבם אשת אח שאשת אח היא ד' ועם א"ח היא אחד ואם חס ושלום שלבו אינו להביא א"ח על</p>

²⁵⁶⁸ מה שחסר כאן עיין בסוף הספר סימן טז (הערת הזהר).

²⁵⁶⁹ האור דא"ס המתלבש באצילות הנה הוה ההתלבשות שם בדרך יחוד להעשות חד עמו, וממלא אותה בכל מלואה, ע"ד הנשמה שמתייחד עם הגוף וממלא אותו בכל מלואו, עד שנעשה כל הגוף ג"כ כולו ח", אבל התפשטות אור דקב"ה ושכינתיה המתלבש בהם [ס"מ ונוקביה] רח"ל, הנה הוא אינו בדרך יחוד ח"ו וח"ו, אלא בדרך כניסה לבד שנכנס ושורה שם לפי שעה, ע"ד ישראל שהם שרוים בין האומות בעת הגלות, כן הוא באור שכינתו ית"ש (דע"ה ח"א עט ע"ב).

²⁵⁷⁰ משפטים קיז במדבר שקר תרחק (הערת הזהר).

<p>בת זוגיה דא"ח עביד פרודא ועאל סמאל אל אחר באמצעייתא ואתמר ביה ושחת ארצה לבלתי וגו' דאסתלק קוצא דאת ד' מן אחד ובגין דא והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו והשחתת זרעא מנע מניה כמה ברכאן ופרודא דיחודא ובג"ד ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימתהו ה'</p>	<p>ד' שהיא אשתו ובת זוגו של א"ח הוא עושה פירוד ונכנס סמאל אל אחר באמצע ונאמר בו ושחת ארצה לבלתי וגו' שהסתלק קוץ של אות ד' מן אחד ומשום זה והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו והשחתת הזרע מנעה ממנו כמה ברכות ופרוד היחוד ולכן ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה' וימתהו ה'.</p>
<p>ויחודא דאח עם ד' בצדיק ובעז בגין דאתתקף על יצריה אקרי צדיק והאי איהו בוע"ז ב"ו ע"ז תקיף ביצירה (איוב לג &) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ודא יה"ו</p>	<p>ויחוד של אח עם ד' בצדיק ובעז משום שהתגבר על יצרו נקרא צדיק וזהו בוע"ז ב"ו ע"ז תקיף ביצרו הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר וזה יה"ו</p>

קנז ע"א

ואת הגלעד, מלמד שהראהו בית המקדש מיושב על שלותו וחזר והראהו המחריבים לו ואין גלעד אלא בית המקדש שנא' גלעד אתה לי ראש הלבנון. עד דן, מלמד שהראהו ארץ דן מיושבת על שלותה וחזר והראהו מציקים המחזיקים לה. ד"א עד דן מלמד שהראהו זרעו של דן שהוא עובד ע"ז כענין שנא' ויקימו להם בני דן את הפסל וחזר והראהו גואל ישראל שעתיד לעמוד הימנו ואיזה זה שמשון. ואת כל נפתלי, מלמד שהראהו ארץ נפתלי מיושבת על שלותה וחזר והראהו מציקי' לה. ד"א מלמד שהראהו ברק בן אבינועם עוש' מלחמה עם סיסרא וחיילותיו שעמו. נאמר כאן את כל נפתלי ונא' להלן ותשבח ותקרא לברק בן אבינועם מקדש נפתלי וכו'.

קעו ע"א:

עי' בתיקו"ז ה' ע"ב: ואית אורייתא דבריאה ואורייתא דאצילות, אורייתא דבריאה ה' קנני ראשית דרכו ואורייתא דאצילות תורת ה' תמימה, ובה תמים תהיה עם ה' אלהי"ך ומסטרא דילה אתמר על ישראל בנים אתם לה', ע"כ. ועי' בהגר"א על תז"ח מט ע"ב ד"ה ואורייתא - שאורייתא הוא בבריאה שלכן בה שכר ועונש ע"ה טו"ר, וכן עי' בליקוטיו הנדפסים בסוף בהגר"א על ספד"צ סוף לז ע"ד ודברינו שם, והם נסתר ונגלה (עי' שעה"ק א ע"ב). אמנם עי' ח"ב רה ע"ב: חדוה דאורייתא עלאה דלעילא תורה שבכתב, דחדי באורייתא דלתתא תורה שבעל פה. וז"ל הגר"א באד"ר קכח ע"ב: תורה דלעילא דאיהי כו' ר"ל אורייתא טמירא הנ"ל שהן סוד חו"ב, ב' אלפים שנה שקדמו לעולם (מדרש תהלים צ'), וע"כ צריך לתקן לה' שהוא עתיק יומין, ושם זה הוא עתיק יומין, ואמר תורה דלעילא, לאו לאפוקי זו"נ, אדרבה עיקר תיקון הוא בשביל זו"נ, אלא לאפוקי תורה שבבריאה הניתנה למשה בסיני.

קעו ע"ב

עי' ע"ח שער הכללים פרק א: מ"ן של רחל הוא שאנו מוסרין נפשותינו למיתה ע"י נפילת אפים ועם אותה העלאה של נפשותינו אנו מעלין שם מן ניצוצי הקדושה שבתוך הקליפות אל רחל. וכן הצדיקים במיתתן עולין ומעלין ניצוצי הקדושה עמהן לצורך מ"ן של רחל להזדווג ז"א בנוק'. ועי' פע"ח (שער נפילת אפים פרק ד): בתפלה ב' מיני מסירות למיתה, עם מה שאנו מוסרים עצמינו על קדוש השם בק"ש, ועם מסירה למיתה בנ"א כנודע. והענין, כי יש ב' מיני זיווגים באצילות העליון - אחד זיוג חו"ב. ואחד זיוג ת"ת ומלכות. ואי אפשר לשניהם בלי מ"ן. אמנם מ"ן דמלכות, הם נשמות הצדיקים, וכאשר ימסור עצמו למיתה, וכאלו נפטר מן העולם ותדבק נשמתו למעלה ביסוד שלה בסוד באר, ויעשה באר מים חיים, ואז יוצא מ"ד מת"ת, וזווג זה הקדוש נעשה כתיקונו, וז"ס אל"ך י"י נפשי אשא, להעלות נשמתו למעלה, ויעשה בירא דמיין נבעין מתתא ונבעין מלעילא. נביע מתתא - מנשמותיהן דצדיקייא, ונביע מלעילא - מן דוכרא. ומ"ן דבינה המשובחים, הם הצדיקים המוסרין עצמו על ק"ה, שהיא הבינה הנקראת שם גדול, וקדוש הוא לעלות ממטה למעלה בסוד הקדוש שהוא חכמה, אבל מסירות עצמו למיתה, הוא בסוד מלכות, שהוא אתר דמותא. וקדוש השם, למעלה.